

GLASNIK

1   SRCA ISUSOVА
I MARIJINA

siječanj 1990. god. 81. cijena ■ d

JASLICE (Rad: Lojzika ULMAN, snimio: Boris LICHTENTHAL)

Djetinstvo

Pastir добри тамо бди
Узглavlје простире менi
Напитак прави једному

Ljubav daje
Tko li ljubav da mu vrati
Daruje
Al' uzdarja on ne traži
Do velikih livađa
Staza mi se puti
Dobri pastir тамо бди
Moje srce sluti

Mladen SPAHIJA

Rodenje Isusovo

Kad je stigla tužna Majka
u grad Betlehem rad konaka,
Ne htiše ju tu primiti,
Nit konaka udiliti.
Kad ju trudnu ugledaše,
Svi rekoše nemilice,
Dosta nam je naše dice.

Kad izide iz Betlema,
Eto čuda prigolema,
Njoj se najde kolibica
I priprosta štalica,
Di će ona prinočiti
I Isusa poroditi.
U pol noći to se zgodi,

Kad Marija Mati rodi
Svoga svetog Stvoritelja,
Našeg dragog Spasitelja.
Veselte se svi narodi,
Što se dragi Isus rodi !
Ovo sveto porođenje
Svim nam bilo na spasenje !

Božićna narodna pjesma

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotičeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobušec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotičeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. – Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Poštارина je plaćena u gotovini.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Zima je stigla i drži se oštro, ali sigurno neće trajno, to znamo svi. Neki će uživati u njezinim čarima, a drugi će trpjeti njezinu surovost. Tko poživi dočekat će joj i konac. Tako se ja pravim mudar pred starim ratnim invalidom bez penzije, a on, premda mutno gleda bistro misli pa mi skrati priču: »Svaka sila za vremena!« Tako i jest. Znam što njega rasprica, pa mu odmah podmetnem: »Eto, padaju sile po Europi, premda svi to nisu dočekali.« »Dragi moj, može se dugo nad narodom, ali se ne može daleko bez naroda«, čuh opet jedan biser. »Hajde, dide, ne zamaraš se kojećim«, opomenu ga unuka donoseći kavu, onu pravu ko za staroga sultana. I tako mi nastavismo o Europi koju je did obišao više u ratu i pješke, negoli ja u miru i na kotačima. A kad smo sve tako pretresli, dometnu on šećer na konac: »Nije meni krivo što je bila sila. Sile je vazda bilo. Nego mi je krivo što narod tako dugo stradava dok se budale ne opamete.« Bilo bi to previše i za više večeri, a kamo li ne za jednu, pa ja privedoh svoj posjet pomalo kraju. Didu nije do noći jer spava po danu, ali ja odoh. Prolazeći pokraj crkve čujem kako djeca vježbaju božićne pjesme, a meni iz glave nikako ono što sam čuo od dida invalida. Kako li je teška zabluda zloporaba sile. Možeš s njom dugo, ali ne možeš daleko. Silnici nisu nikad unaprijedili život. Andeli nisu njima zapjevali najljepšu poruku svih vremena: »Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje!« Zvjezdani glasnici zapjevali su je nemoćnima, izopćenima, zapostavljenima, onima s ruba zbivanja, da bi im noć pretvorili u dan, pastirsku štalu u kraljevski dvor. Onima koji Boga ljube, sve se okreće na dobro! To bih želio i ja vama, dragi čitatelji Glasnika, u nastupajućoj novoj godini, koja je nova samo po Božiću, po Božjem nastupu i zahvatu u naš mukotrpni život u ovim burnim, oskudnim, opasnim i ozbiljnim vremenima. Čitajući ovaj Glasnik, naći ćete svoje prijatelje pisce od lani, ali i dva nova. Potražite ih i upoznajte. Pišu za vas, i zajedno s nama u uredništvu žele vam SRETAN BOŽIĆ!

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. SIJEČANJ 1990. BR. 1

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	4
BOŽIĆU U SUSRET, V. Miklobušec	6
DIJALOG IZMEĐU KATOLIČKE CRKVE I ANGLIKANSKE ZAJEDNICE, PRILOG JEDINSTVU SVIH KRŠĆANA, P. Galauner	8
DOBROSTIVOST I ČOVJEKOLJUBLJE, R. Grgec	10
RADUJTE SE!, A. Mišić	11
ŠTO GOD STE UČINILI..., J. Brajša	12
POBOŽNOST CRKVE MUČENIKA SRCU ISUSOVU, J. Antolović	14
POZIV I POSLANJE LAIKA U CRKVU I SVIJETU, S. Sirovec	16
ŽIVOT JE SVETINJA, F. kard. Kuhařic	20
POSLANJE DVANAESTORICE, M. Nikolić	22
APOSTOLAT, DJELO OŽENJENIH, V. Vider	24
GLASNIKOVA PRIČA, IVNA	26
UVOD U MISIJSKI DEKRET, M. Rusan	28
PISMA NAŠIH MISIONARA	30
MARCO PITACIĆ, M. Korade	32

CIJENA GLASNIKA U 1990.
DO 31. SIJEČNJA 60.000 DIN PO
PRIMJERKU
GODIŠNJA PRETPLATA U ISTOM
RAZDOBLJU 660.000 DIN
ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA
ISTOG BROJA POPUST JE 10%
Novac šaljite na žiro račun:
»Zagrebačka banka«, Zagreb,
30101-620-16 s pozivom na broj
012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM,
Zagreb, Palmoticeva 31
VIDI OBAVIJEŠT NA STRANI 5.
OVOG BROJA!

Hvala na pismu

POD TERETOM TJESKOVE

Poštovani uredniče! Javljam vam se prvi puta, iako sam stalno preplaćena na vaš list. Napunila sam 22 godine i još sam studentica. Svi moji prijatelji i prijateljice puni su života, raduju se svakom trenutku, svakom novom danu, samo sam ja tako tmurna i nesigurna u samu sebe. Svaki novi dan za mene je grozan. Ovako ne mogu živjeti. Neko vrijeme bila sam se odvojila od Boga i od Crkve a zbog toga se sada kažem. Nekako sam se pribrala i shvatila da mi Bog jedini može dati nadu u život. Međutim, ti moji prijašnji propusti ostavili su dubok trag na mojoj duši. Stalno me proganjuju danju i noću i ne daju mi učiti. O tome ne mogu ni s kim razgovarati jer se stidim sama sebe i pred Bogom i pred ljudima.

Majka mi je željela dobro, ali ja je nisam slušala, kao što to već biva u pubertetu. Unatoč njezinim prijetnjama, a ponekad i batinama, odlazila sam u »disko«. Tamo sam upoznala »prijatelje« koji su bili na samom dnu: teški pijanci i propaliteti. U alkoholu sanjali našla smirenje, jer je danas to jedini način da čovjek zaboravi nepravde koje postoje na ovom svijetu, a osobito to da su žene sve više žrtve nasilja. To vrijedi i za moju majku koju otac zlostavlja zbog nekih glupih sitnica. U tom sam bila i Boga zaboravila, upuštala se u flertove s mladićima, teško stečeni novac trošila na cigarete umjesto da sam se držala onako kako smo učili na vjerouau-

ku. Eto, ta moja crna prošlost guši me i ne da mi da dišem. Stalno me proganjuju crne misli, a podilazi me i želja da samoubojstvom svemu učinim kraj.

Moja najbolja kolegica, koja inače ne vjeruje u Boga, savjetuje mi da pođem psihijatru. Veli da se veoma čudno ponašam. Smatram da je svećenik ipak najbolji psihiatar, ali nikako da podem k njemu na razgovor.

Neposredan povod ovom mom pisanju je i to što sam pala na jednom veoma važnom ispitu o kojem ovisi moj studij, pa me sada salječu još mračnije misli. U nadi da ćete mi savjetovati što da radim, odgovorite mi u rubrici »Hvala na pismu«, a ja vama već unaprijed zahvaljujem.

S. O. S.

Vele da se utopljenik hvata i za slamku samo da se spasi. Ti me svojim pismom podsjećaš na takvog utopljenika. Imaš osjećaj kao da ćeš potonuti, da će te progutati bujica zla, sumnji, propusta, krivnje, grijeha i još kojećega, a na kraju si se i zagrcnula neuspjehom na ispitu koji je veoma važan. Očito da nemaš snage za spas u sebi pa je tražiš izvan sebe. Tako radimo svi. Ipak, ono za što se ti hvataš nije slabšna slamka koju bujica nosi kao i tebe, nego je to sigurna stijena spasa, to je Bog za kojim vapiš. Ti iskreno priznaš da si ga na neko vrijeme zanemarila, ali taj vapaj je znak da ga ipak nikad nisi odbacila. Negdje u dubini tvoga bića

on je bio stalno prisutan, iako nenametljiv. Tko zna, nije li te čekao baš na ponoru toga ispita, u trenutku kad ćeš posve doživjeti svoju nemoć, da ti pruži ruku i da te izbavi iz bujice života koja te nosi kao što rijeka nosi šuplje deblo. Život bez sadržaja, srce bez Boga, nalik je napuštenu čamcu na bujici: ili će se zaplesti u guštari sumnji, ili će se razbiti o hridine kušnji. Kormilar koji potpuno sigurno upravlja ljudskim životom samo je jedan – Isus Krist.

Nema sumnje da je pubertetsko doba veoma važno za cijeli kasniji život, ali ono ne utiskuje u nas nikakvu neminovnost po kojoj bismo bili predani na milost i nemilost nekoj slijepoj sudbini. Mi se uvijek možemo mijenjati na bolje, dapače i moramo ako spoznamo da nam život nije onakav kakav bi morao biti. Zato sadašnje neuspjehne ne smijemo nipošto pripisivati samo nekadašnjim pu-

bertetskim promašajima, nego u prvom redu sadašnjem pomanjkanju odlučne volje za promjenu nabolje. Dakako da se stecene navike ne suzbijaju bez truda, ali se trud isplati. To potvrđuju svi koji su uspjeli i osjetili što to znači biti slobodan od loših navika. To potvrđuju izlječeni alkoholičari, oslobođeni drogaši, odvikli pušači, obraćenici s bilo kojeg grijeha. Za takvu borbu treba se dovoljno motivirati.

Teška je zabluda da se u alkoholu nalazi smirenje. Da je tako, i ti bi bila mirna i ne bi stenjala pod teretom tjeskobe, a najveći pijanci bili bi najveći sretnici. Iskušto nam potvrđuje da su oni najveća nesreća sebi i svojoj okolini. Pred nepravdama ne smijemo bježati u alkohol, nego ih moramo trijezno proučiti i mudro suzbijati. Pušenje je, koliko se znade, manji potrok od piganstva, ali i ono je nepotrebno nasilje nad vlastitim zdravljem i nad zdravljem okoline. Flertovi sigurno nisu nevina stvar. Flert bismo mogli nazvati tuberkulozom srca, a tuberkuloza ostavlja trajan trag na plućima. Pluća se od nje mogu zalijeći ali ne i zacijeliti. Flertovi ostavljaju trajne ožiljke na ljudskom karakteru koji mogu uvijek iznova prokrvariti.

Tvoja te najbolja prijateljica potiče da potraži pomoć kod psihologa, a ti odabireš radije svećenika. Svećenik po svojoj službi nije psiholog nego posrednik mira savjesti. Ako je tebi potreban mir savjesti, onda ti to može dati samo svećenik. Ako su ti povrh toga potrebni psihološki savjeti za duševno ozdrav-

ljenje, on će ti možda pomoći, a možda će ti savjetovati isto što i tvoja prijateljica. Dobar psiholog razlikuje muku savjesti od rasstrojenosti duše pa će ti uz psihološke savjete ipak preporučiti da potraži isповjednika. Ja bih ti preporučio najprije isповjednika, a onda po potrebi i psihologa. Jedan i drugi svojim znanjem i poslanjem stoe na službu čovjeku. Misli na samoubojstvo potpuno otkloni, jer ono uopće nije rješenje. Nikad ne sumnjaj u vrijednost svoga života makar bio i težak, a samoubojstvo je nezdravi bijeg od stvarnosti kojim se ništa ne postizava. Kad bi ono bilo potpuno savjesno i slobodno, kao čin odbacivanja vjere i nade u Boga, onda bi to bio i težak grijeh kojim se cijela vječnost gubi, ali o tome kod tebe sigurno nije riječ.

UREDNIK

Katolički mladić, Istranih 30/176/85, SSS, aktivan vjernik, mirne naravi, jednostavan i osjećajan, cijeni prave kršćanske vrline. Želi upoznati djevojku, vjernicu, od 22 do 25 godina, čiste prošlosti, prosječne vanjsštine, sa SSS, neatraktivnu, iz unutrašnjosti Hrvatske.

Zatvoreno pismo s naličnjim markama posaljite na uredništvo GSIM, a oni će ga proslijediti na moju adresu.

Cijena Glasnika u 1990.

Zbog stalne i velike inflacije teško je odrediti cjelogodišnju pretplatu za Glasnik. Danas se svi slični poslovi svuda obračunavaju u njemačkim markama (DM) iako se isplate vrše u dinarskoj protuvrijednosti. Takav odnos uspostavljen je i između nas i tiskare. Drugačije se nije moglo. Zato naše pretplatnike – POJEDINCE I POVJERENIKE – lijepo molimo da uvaže slijedeće:

1. Hitno pošaljite svoju cjelogodišnju pretplatu, jer samo do 31. siječnja pojedinačni primjerak stoji 60.000 dinara, a cjelogodišnja pretplata (11 primjera) 660.000 dinara, a kasnije će biti skuplje. Onima koji se tako pretplate do konca siječnja, neće se obračunavati naknadna poskupljenja.

2. Od 1. veljače pa nadalje cijena Glasnika bit će približna dinarska protuvrijednost 1,50 DM i bit će otišnuta u Glasniku za svaki mjesec. Svi raniji neplaćeni primjerici obračunavat će se po cijeni posljednjeg broja koji je izšao.

3. Povjerenici (Vlč. g. župnici) koji ne primaju novac unaprijed nego posreduju u stilu »samoposluživanja«, neka svaki mjesec istaknu novu cijenu koja će biti i na Glasniku. Njih molimo da nam se jave, kako bismo im mogli svaki mjesec poslati i uplatnicu s našim žiro računom.

4. Za inozemstvo sve kao i do sada.

UPRAVA GLASNIKA

Božiću u susret

Pred nama je opet najdraži blagdan – Božić. Hoće li ga katolički vjernici slaviti otvoreno i slobodno, bez straha da će zbog toga izgubiti radno mjesto u poduzeću, ili da će dobiti loše ocjene u školi? Hoće li i nadalje zbog svojih vjerskih uvjerenja biti sumnjičeni kao »subverzivni elementi« koje treba imati stalno na oku? Hoće li zbog svoje vjere i dalje biti »moralno-politički nepodobni« za službe u kojima ih netko ne želi zbog monopola koji drži? Sve su to pitanja koja se već desetljećima postavljaju, a krajnje je vrijeme da se na njih i odgovori, ne samo riječju i na papiru nego i tvorno, jer udio vjernika na stvaranju dobrobiti ovog društva nije samo na riječima ili na papiru, nego je stvaran i od svih drugih veći. Vjernici su desetljećima šutljiva većina. Oni pak najglasnije i najjasnije progovore za Božić, blagdan mira, ljubavi, radosti i uzajamnog poštivanja, kad slave rođenje najvećeg prijatelja svih ljudi, Sina Božjega.

SPOZNAJA OTAJSTVA I NASTAJANJE BLAGDANA

Slavljenje Božića javlja se tek u 4. stoljeću Kristove ere. Blagdan nastaje na temelju teološkog razmišljanja koje je bilo uvjetovano vjerskim sazrijevanjem kršćanske zajednice u novonastalim životnim

prilikama. Progoni su u tom stoljeću jenjali i napokon sašvimi prestali, pa je nestalo i svakodnevne neposredne opasnosti za život zbog vjere u Krista. Do tog vremena kršćani su uglavnom svetkovali Uskršnje Gospodinovo i Dolazak Duha Svetoga. Pred njihovim očima stalno je bio Isus patnik i slavodobitnik. On ih je nadahnjivao vjrom i nadom da mučeništvo nije znak odbačenosti nego najsigurniji put kojim nam Gospodin dolazi u susret. Združujući se s njim u patnji, bit će mu pridruženi i u slavi. Zato kršćani u živoj vjeri i nadole mole: »Maranatha – Dodi, Gospodine Isuse!«

Prestankom progonstva kao da je na neodređeno vrijeme odgođen i susret s Gospodinom, a to je urođilo i padom spremnosti na junaštvo života i na krunu mučeništva. Tada se nužno nametnulo i pitanje što zapravo znači »dolazak Gospodnj«? Gospodin je došao u susret čovječanstvu svojom objavom; stalno je bio s Izraelem da ga spasava; sišao je među nas kao čovjek »radi nas ljudi i radi našega spasenja«; spasio nas je svojom mukom, smrću i uskršnjućem te ostaje s nama »u sve dane do svršetka svijeta«; sa svakim se osobno susreće u trenutku čovjekove smrti, a »opet će doći suditi žive i mrtve«. Razmišljajući o sadržaju svoje vjere, Crkva je sve dublje spoznala misterij Božjeg odnosa prema ljudima. Taj se odnos na sasvim nov i do tada nepoznat način očitavao utjelovljenjem i rođenjem Sina Božjega. Ostajući Bog, Sin Božji postaje čovjekom u svemu nama sličan osim u grijehu. Veliki Bog radio se kao malo dijete. Božja svecnost postaje ljudska nemoć.

Božje veličanstvo postaje ljudska bijeda. Gospodar neba i zemlje postaje beskućnik. Kralj postaje sluga, a sve to »radi nas ljudi i radi našega spasenja«. Tim dubljim spoznavanjem Boga nije on u očima vjernika bivao manji od Krista patnika i slabodobitnika, nego samo čovjeku bliži, Bog čovjekoljubac. Tako se malo po malo i uporedno sa spoznajom otajstva utjelovljene Božje ljubavi razvijao i blagdan Rođenja Sina Božjega.

Prema tom blagdanu kršćanin ne može biti ravnodušan. Na Božić mi ne slavimo povjesni događaj koji se zbio, nego otajstvo koje se stalno zbiva. Bog i danas dolazi, čovjek se i danas mora s njim susresti. Za njegov dolazak treba se pripremiti, a to nije moguće čovjeku ako je zarobljen dnevnim brigama i redovitim obvezama. Zato kao vjernici zahtijevamo da se poštuju naša ljudska i vjerska prava. Ona nisu ni u kom smislu protiv dobra i napretka cijele ljudske zajednice, pa prema tome ni protiv našeg društva ovdje.

PRIPRAVA NA SUSRET S GOSPODINOM – DANAS

Priprava za susret s Gospodinom o blagdanu njegova rođenja zove se Advent ili Došašće. To vrijeme traje 4 tjedna na spomen četiri tisućljeća koliko je trajalo, prema biblijskom računjanju, vrijeme od obećanja do ispunjenja njegovog dolaska. U to vrijeme razmišljamo o tome s kolikom su ga čežnjom očekivali starozavjetni pravednici i što su činili da budu dostojni susreta s njim. Razmišljamo također o njegovom ponovnom dolasku na sudnji dan, ali nadasve nam mora biti na

pameti naš osobni polazak njemu u susret, naš osobni odlazak s ovog svijeta poslije kojeg ne možemo više ništa mijenjati od svog života. Sva-ki od nas ima svoj osobni posljednji sud, svoju smrt, kada nama biva jasna sva vrijednost što smo je dali svome životu, i sva vječnost što smo je surađujući s milošću zasluzili kao sretnu, ili odbijajući milost zadobili kao nesretnu. Ako bismo i mogli reći da nas nije briga za starozavjetna očekivanja Mesije pa i za ko- načno objavljenje suda, ne možemo nipošto tako reći za svoj osobni susret s Gospo- dinom. Bilo bi to ludo.

Starozavjetni pravednici čeznuli su za Spasiteljem i pripremali se na njegov dolazak molitvom, pokorom i do- brim djelima. Ništa drugo ne traži se ni od nas danas. Molitva, pokora i dobra djela osposobljavaju naša srca, unose u srž našeg bića ono temeljno raspoloženje: če- znuti za Spasiteljem, prihvati- ti Boga kao svog Spasitelja, pripadati Bogu kao svome kralju i Gospodaru. Čovjeka koji je u svojoj srži, a mi to ve- limo u svome srcu, tako ras- položen, Bog ispunja poseb- nom radošću koja se i na vani očituje. Svaki, naime, dodir duše s Bogom očituje se i na tijelu. Da bi se taj dodir ostvario, treba ukloniti buku tijela. Zato nas sv. Pavao poučava: »Braćo, shvatite ovaj čas: vrijeme je već da se oda sna prenemo, jer nam je sada spasenje bliže nego kad po- vjerovasmo. Noć poodmače, dan se približava. Odložimo dakle djela tame i zaodjenimo se oružjem svjetlosti. Kao po danu, pristojno hodimo, ne u pijankama i pijančeva- njima, ne u priležništvu i raz- vratnostima, ne u svadi i lju-

bomori, nego zaodjenite se Gospodinom Isusom Kristom i, u brizi za tijelo, ne pogodujte požudama.« (Rim 13, 11-14) U tom cilju Crkva od davnina izvodi u Došašću pred nas Ivana Krstitelja, uzor čovjeka. Najveći je među rođenima od žene, a opet se nije smatrao dostojnim da Mesiji i obuću odveže. Jer je bio čovjek molitve i pokore ni- je se ustručavao prekoriti ni kralja zbog javnog grijeha. To će ga doduše odvesti u smrt, ali i u slavu.

MARANATHA – DODI, GOSPODINE ISUSE!

Četvrta adventska nedjelja sva je u znaku napetog isče- kivanja. Crkva pjeva: »Ros- te, nebesa, odozgo, i oblaci daždite Pravednika. Neka se otvori zemlja i neka rod Spasitelja!« Tko da u tom ne vidi vjeru u dolazak Sina Božjega začeta po Duhu Svetom (Ne- bo) u Djevici Mariji (Zemlja)! Doista, Spasitelja nema bez Marije. Bog je tako htio. Bu- dući da se htio utjeloviti i rodi- ti, morao je imati majku. Ču- desno se u njoj začeo, i svo- jim porodom nije dokinuo nje- zino djevičanstvo. Nad njom se prvom otvorilo Nebo. Za- čela je po Duhu Svetom i po- stala prebivalište samog Bo- ga. I evo, utkana u životna zbijavanja i po carskoj zapovi- jedi, već ga nosi u Betlehem da se roditi tamo gdje je odvi- jeka određeno: malen među malenima za spas malenih. Nijedna umišljena veličina neće ga ni prepoznati ni pri- hvatiti. Srce puno sebe nema mesta za Boga!

Ipak, mi smo i dalje u isku- šenju. Navikli smo da je Bog došao na zemlju po Mariji, svojoj vjernoj i milosti puno službenici. Ali da bi k nama dolazio po svojim službenici-

ma koji nisu ni ponizni ni sveti kao Marija, to teže vjerujemo. A ipak, kad k nama dolazi u sakramentima, dolazi nam po svojim službenicima, sve- čenicima. Klečeći na ispovi- jedi pred svećenikom kao Božjim zamjenikom, ispunja- mo riječi svetog Evandela: u poniznosti pripravljamo put Gospodnjem, ravnamo mu sta- ze, uklanjamo brda grijeha, ispunjam doline sumnje. Po svećenikovim rukama prima- mo Spasenje Božje. Iako nam je teško, osvijetljeni zub- ljom vjere, nade i ljubavi, mo- limo s mučenicima prvih kršćanskih vremena: »Maranatha – Dodi, Gospodine Isu- se!«

Valentin MIKLOBUŠEC

Pahuljice padaju

Pahuljice padaju,
Ni ih niti čut,
Da bu našem Božiću
Tih i mehek put.

Da mu v lugu kmičnomu
Steza se svetli,
Kuda dare nosil bu,
Kaj si gdo želi.

Če bi rekeli Božiću,
Kaj si želim ja,
Rekel bi da vsakomu
Puno srce da.

Da bu narod narodu
Kakti bratu brat,
I da zadovolen bu
Jenput i Hrvat.

Dragutin DOMAJNIĆ

Dijalog između Katoličke crkve i Anglikanske zajednice, prilog jedinstvu svih kršćana

Od svih većih kršćanskih zajednica anglikanci su najbliži Katoličkoj crkvi. Prošla su vremena progona i mučenika iz 16. i 17. stoljeća.

Bili su to Thomas More, Edmund Campion i mnogi drugi mučenici iz »londonskih tamnica«. Nestala su vremena uzajamne zatvorenosti i nepodnošenja. I najnovije kanonizacije engleskih mučenika, za vrijeme pontifikata Pavla VI i Ivana Pavla II, ni u kom slučaju nisu optužba i žigosanje onog krutog vremena, ljudi koji su tada bili na vlasti ili njihovih sljedbenika danas, nego je to priznanje tim velikim svjedocima vjere, koji bi upravo u ovo naše vrijeme imali biti graditelji mostova i jedinstva među kršćanskim zajednicama. Oni su to, uostalom, htjeli biti za svog života kada su uz najveće opasnosti za same sebe s evropskog kontinenta dolazili na Otok da pomažu ugroženoj braći.

DIJALOG SE MORA VODITI O STVARnim ZAPREKAMA JEDINSTVU

Dijalog između Katoličke crkve i Anglikanske zajednice toliko je ovih zadnjih godina uznapredovao da su se nakon zajedničke izjave Međunarodne katoličko-anglikanske komisije prije nekoliko godina proširili glasovi da je praktično već uspostavljeno potpuno zajedništvo. No te su vijesti bile ipak preuranjene. Prevaljen je zaista dugi put, uklonjene su mnoge zapreke, razjašnjeni su brojni nesporazumi, ali ipak ima još krupnih a neriješenih pitanja koja stoje na putu do konačnog zajedništva. To je uostalom pokazao i nedavni posjet Primasa Anglikanske crkve u Rimu.

Nadbiskup Canterburyja i Primas Anglikanske zajednice dr Robert Runcie došao je koncem rujna u službeni posjet sv. Ocu Ivanu Pavlu II. Oni su se, doduše, već prije susreli u Africi i Indiji pa i u Engleskoj kad je sv. Otac 1982. posjetio katedralu u Canterburyju, sjedištu Anglikanske crkve. Ovaj četverodnevni posjet anglikanskog Primasa u Rimu utisnuo je poseban pečat tom obostranom nastojanju da se dode do punog zajedništva, do

onog jedinstva koje Krist želi među svojim učenicima.

Posjet anglikanskog Primasa, piše L'Osservatore Romano», bio je ozbiljno nastojanje da se uspostavi vidljivo jedinstvo između Katoličke crkve i Anglikanske zajednice. U zajedničkim susretima neprestano se naglašavalo da se »zatrepe razdora« moraju premostiti radi zajedničkog svjedočanstva pred svijetom. Primas je posebice naglašavao da zapreke u ekumenskom nastojanju ne mogu biti ispriče za zastoj u dijalogu, nego naprotiv razlog više da se dijalog unaprijedi i produbi. To je moguće samo onda ako se otvoreno suočimo s poteškoćama i problemima koji su još uvijek smetnje na putu do potpunog zajedništva. Jedan je od tih problema, sigurno, i ređenje žena koje su u novije vrijeme uvele neke anglikanske zajednice.

ISKRENE MOLITVE I USKLADENE IZJAVE

Zaista je potresna molitva nadbiskupa Primasa koju je izrekao u kapelici Engleskog kolegija za vrijeme svoga posjeta: molio je za oproštenje Božje za oholost, za nedostatak vjere, ufanja i ljubavi, što su uzroci naših podjela.

Isto tako je puna nade zajednička izjava sv. Oca i nadbiskupa Primasa: »Mi smo se ovdje sastali da zajednički molimo za napredak u tom procesu izmirenja Božjeg naroda u jednom podijeljenom i razbijenom svijetu, da ponovno razmišljamo o zaprekama koje još stoje na putu prema užem zajedništvu Katoličke crkve s Anglikanskim zajednicom. Nadolazeće tisućljeće zahtijeva, s obzirom na sve veći prodror sekularizacije, jedinstvo svih kršćana. Nažalost, razdor među kršćanima dosta je pridonio tragediji ljudske podijeljenosti u svijetu. Mi se molimo za mir i pravednost prije svega tamo gdje su se vjerske razlike iskorištavale za stvaranje razdora i sukoba među vjerskim zajednicama.«

Nadbiskup Primas je i ovom zgodom naglasio ono što je već rekao na Lambethskoj konferenciji 1988: »Treba da svi kršćani priznaju prvenstvo Rimskog biskupa kao predsjedanje u ljubavi, radi jedinstva Crkve u različitosti pojedinih crkvenih tradicija.« Iako se tu radi o stanoljutom duhovnom prvenstvu, ipak su ga neki krugovi Anglikanske crkve zbog toga odmah napali i nazvali ga »izdajicom reformacije«.

Vrhunac tog susreta bila je beatifikacija na trgu Sv. Petra i svećane Vespere na Monte Celiu. Nadbiskup Primas prisustvovao je 1. listopada svečanosti beatifikacije 26 mučenika španjolskog građanskog rata. Nakon raskola u 16. stoljeću to je prvi slučaj da jedan Primas Anglikanske crkve prisustvuje ovakvom činu. Svečanu večernju proslavili su zajednički u crkvi sv. Grgura – sveca koji je poslao prve misionare u Englesku.

ANGLIKANSKE ZAJEDNICE U SVIJETU I POČECI DIJALOGA

Anglikanska zajednica danas broji 70.000.000 članova. Oni su podijeljeni u 27 nacionalnih ili regionalnih autonomnih Crkava. Više od pola članova Anglikanske zajednice su Crnci. Osim u Engleskoj anglikanske zajednice postoje u Australiji, Brazilu, Kanadi, na Bliskom i Dalekom Istoku, u Irskoj, Japanu, na otocima Indijskog oceana, u Melaneziji i Novom Zelandu, na Novoj Gvineji, Škotskoj, SAD, na Antilima i svakako u mnogim zemljama Afrike kao što su Burundi, Rwanda, Zair, Kenija, Nigerija, Sudan, Zambija i neke druge. U Škotskoj i SAD-u anglikanske se zajednice nazivaju Episkopalna crkva.

Ozbiljniji dijalog između Katoličke crkve i Anglikanske zajednice počeo je godine 1966. na poticaj Pavla VI i canterburyjskog nadbiskupa Michaela Ramseya. I taj je dijalog već donio lijepo plodove. Prva Katoličko-Anglikanska komisija (ARCIC I) objavila je svoje definitivno izvješće 1982. Ono sadržava izjave koje pokazuju na bitno slaganje u nauci o Euharistiji, crkvenim službama, ređenju i autoritetu Crkve.

Druga Komisija koju su ustavili u Canterbury papa i nadbiskup (ARCIC II) već je izradila zajedničku izjavu o spasenju i Crkvi, a izraduje i jednu drugu o Crkvi i zajedništvu.

Unatoč još nekim neriješenim pitanjima postoji velika nuda da će ta Komisija svojim ustrajnim radom ukloniti zapreke koje se još nalaze na putu prema posvemšnjem jedinstvu.

Rad oko jedinstva nije stvar našeg ukusa ili našeg slobodnog izbora, naglašava često sadašnji sv. Otac. Svi su kršćani dužni moliti se i sudjelovati u radu za jedinstvo. Ne radi se o ljudskoj računici ili o ljudskim motivima. Isus Krist je na Posljednjoj večeri uoči svoje muke molio za jedinstvo svojih učenika da bi svijet mogao vjerovati.

Jedinstvo kršćana može ostvariti samo Krist Gospodin. S velikim nepokolebljivim pouzdanjem, zajedno sa sv. Ocem i s nebrojenim mnoštvom molitelja, molimo Gospodina da dijalog s anglikancima donese nove plodove koji će pospješiti jedinstvo s njima i otvarati put sjedinjenja svih kršćana.

Nakana naših biskupa:

DA UZA SVE TEŠKOĆE STRPLJIVO RADIMO NA EKUMENSKOM ZBLIŽAVANJU

Ekumenski rad na sjedinjenju kršćana i međusobnom zbljžavanju vjernika raznih kršćanskih crkava ili drugih religija, uvijek je kod nas imao svoje posebne oznake i naročite poteškoće. Živimo na prostorima gdje se svakodnevno susreću pripadnici različitih kršćanskih crkava, ali i kršćani s pripadnicima drugih vjera. Nerijetko se u istoj obitelji nađu katolici i pravoslavci, kršćani i musulmani, vjernici i ateisti.

Promatraču sa strane to bi mogao izgledati idealan teren za ekumensko prožimanje, za primjeran suživot ljudi različitih vjerskih nazora i iskustava. I zaista, uvijek je bio vrijednih djelatnika na tom

(Nastavak na str. 25)

Dobroštivost i čovjekoljublje

Piše: prof. Radovan GRGEC

Čovjek sanja o Dobroti, Ljepoti i Mudrosti koja bi usrečila njegov duh i srce. Oko sebe traži primjere i uzore koji bi ga približili tim idealima. Međutim, katkada se svojim životom od njih sve više udaljuje.

Zaista, u nemilosrdnoj životnoj borbi čovjek često postaje čovjeku vuk, zvijer koja gazi i proždire svojega bližnjega. To nasilje i bezumije kao da je obilježilo naše vrijeme, u kojem se toliko govori o čovječnosti, humanizmu i filantropiji, pa, kao ozebli za suncem, čeznemo za ljubavlju, dobrotom i pravednim mrim bez kojega nema sreće ni blagoslova.

Kao i zloča, tako se i dobrota začinje u misli, u pogledu. Ne kaže se bez razloga da su oči ogledalo duše. Važno je da »kršćansko oko« ne bude zlo, zlobno i zavidno. Iz njega treba da izbija svjetlo i toplina dobrote, smirenosti i pomirljivosti. Kad osjetimo nečiju dobrotu i razumijevanje, i sami postajemo bolji i mudriji, a vjera ulazi u srce ispunjeno sumnjom i umrtvljeno ravnodušnošću.

Vjera u Onoga čija dobrota dopire do nebesa (usp. Ps 36, 6) i čije su misli »misli mira« (usp. Jer 59). Snagu i »zaraznost« mržnje i zloče nadilazi samo snaga i zaraznost ljubavi i dobrote.

Unatoč raznim mjerilima i različitim prosudbama svi mi, manje-više, naslučujemo u čemu se nalazi prava dobrota i mudrost čovjeka. Nalazi se u sličnosti s Onim koji ga je stvorio na svoju sliku i priliku, s Onim koji ga je oslobođio i spasio, tj. u dobroštivosti i čovjekoljublju. Upravo u ovo božično vrijeme, uoči Nove godine, čitamo u liturgiji kako se očitovala Spasiteljeva »dobroštivost i čovjekoljublje« (usp. Tit 3, 4).

Božansko Dijete, ušavši u našu povijest, treba da uđe i u naše srce, unoseći u njega dobroštivost i čovjekoljublje. Bez tih vrlina humanizam je tek prazna riječ, a Božić ostaje bez svojega vjerskog sadržaja i ljudskog smisla. Bez svoje religiozne i vjerske poruke Božić je samo folklorna manifestacija, bogata trpeza i komercijalizirano slavlje za bogate i imućne, koji najlakše

zaboravljuju da se Sin Božji rodio kao siromašno ljudsko dijete u određenom trenutku povijesti.

Ako je Kristovo rođenje samo lijepa priča, mit ili saga, kako to danas neki kažu, onda godine naše povijesne ere, pa i ovu 1990. godinu, brojimo prema nečemu što nije povjesni događaj. Ako se, pak, uistinu rodio, kojim riječima kršćani nekih Crkava izriču svoju božićnu čestitku, a u što golema većina povjesničara danas ne sumnja, dogodilo se nešto veliko i neizbrisivo što ne smije ostati bez posljedica ni za koga među ljudima.

Rodenje utjelovljene Riječi Božje, u koju kršćani vjeruju kao u Drugu Osobu Presvetoga Trojstva, dakle kao u pravoga Boga i pravoga čovjeka, događaj je koji je obilježio cijelokupnu povijest, što indirektno priznaju i oni koji u njem ne vjeruju. On je očitovanje »dobroštivosti i čovjekoljublja našega Spasitelja«.

Taj događaj povijesti i doživljaj vjere treba da obilježi i naša srca, ispunivši ih veseljem i radošću, dobroštivošću i čovjekoljubljem.

Radujte se!

Piše: Anto MIŠIĆ

Radujte se! Ova zapovijed zvuči izazovno i nestvarno, neskladno s vremenom u kojem živimo. Ipak ona je duboko kršćanska te vrijedi u svim vremenima i za sve generacije. Sv. Pavao izrijekom kaže: »Radujte se uvijek u Gospodinu! Da ponovim: radujte se!« (Fil. 4, 4) Evandelje, tj. Radosna vijest, osnova je kršćanskoga nauka. Andelov pozdrav Mariji iz Navještenja bijaše: »Raduj se!« Svaki kršćanin bi morao biti radostan čovjek, jer se inače ne bi smio zvati tim imenom. Crkveni oci i pisci iz prvih stoljeća često ističu važnost prave kršćanske radošći koja nas, kako to naglašava sv. Bazilije, ne smije napustiti ni onda kad nas progone i muče, ili kad nas snade bilo koja druga nevolja.

Na već spomenutu Pavlovu zapovijed radošći sv. Ivan Zlatousti, veliki kršćanski govorik, postavlja pitanje: A kako je moguće neprestano se radovati? Toliko je prilika za tugu: nekorime umre dijete, bračni drug ili dragi prijatelj; drugoga snagu novčane potekoće, bolesti ili uvrede; ili dođe do rata, gladi... Tko bi uopće mogao predvidjeti sve

nevole koje nas mogu svedevicte zadesiti?!

Sigurno je da bismo ovim nevoljama koje nabraja sv. Ivan Zlatousti mogli nadodati puno novih, suvremenih našem stoljeću. Kako se možemo radovati kad živimo u strahu od sveopće katastrofe nuklearnog rata, zagadivanja životnog okoliša? Kako se mogu radovati toliki mladi koji, ne nalazeći zaposlenje, beznadno gledaju u budućnost? Kako da se raduju teški ovisnici o drogi i alkoholu, ili oni koji doživljavaju strahove od AIDS-a, kuge našeg stoljeća?

Da li je zbilja moguće da kršćanin, suputnik ovog vremena, bude radostan? MOGUĆE JE! Međutim, potrebno je radost tražiti na pravom mjestu. Svi ljudi teže za radošću u svemu što poduzimaju, govore ili čine. Zato trgovci poduzimaju sve da povećaju svoje bogatstvo da bi, skupivši ga, mogli radošno uživati. Obradujući polja seljak se nada radošti bogatog uroda. Svi mi obavljamo svoje poslove u nadi da će nam to život ispuniti radošću. Svi volimo radost, ali je svi ne postižemo jer neki od nas izaberu krivi put kojim žele do nje doći. Mnogi misle da se ona sastoji u bogatstvu ili vlasti, a to je krivo. Kad bi bilo tako, onda bi oni najbogatiji i najmoćniji bili i najradosniji i nitko ne bi mogao dokazati da nije tako.

Što nas onda može obradovati? Sigurno je da to ne može biti ništa vidljivo i opipljivo što nas okružuje. Sv. Pavao nije rekao samo »Radujte se uvijek...« nego je dao i kako se treba radovati:

»... u Gospodinu«. Svi drugi motivi za radost su kratkotrajni i nestalni. Sv. Ivan Zlatousti mudro zaključuje da, ako želim biti radostan, ne hlepdim za bogatstvom, zdravljem tijela, za slavom, vlašću ili tjelesnim zadovoljstvima. Potrebno je steći kreplosti i učvrstiti se u Božjoj mudrosti. Mudra i kreposna čovjeka ništa izvana, osim njega samoga, ne može ražalostiti. Jer ako imaš vlast, bogatstvo, zdravlje i ljepotu i uz to vežeš svoju radost, sve to može brzo i lako isčeznuti. Toliki ti mogu i žele vlasti oduzeti, a iznenadna bolest i neizbjegna starost brzo unište zdravlje i ljepotu pa će time nestati i izvor tvoje radosti.

Gdje onda naći trajnu radost? Odgovor je jednostavan, a naznačio ga je i sv. Pavao: »Radujte se uvijek u Gospodinu!« Tko se u Gospodinu raduje, nitko mu te radosti ne može uzeti. Tko se u Boga pouzdaje, dospio je do korijena radosti. I kao što se mala iskra, padnuvši u more lako ugasi, tako će svaka nevolja koja nas zadesi, ako se u Boga uzdamo, nestati u beskrajnom moru Njegove dobrote. Već je psalmista uskliknuo: »Sva radost tvoja neka bude Gospodin!« (Ps 37, 4) Gospodinu radost nitko i ništa nam ne može uzeti i ona će biti trajna. »... ali ču vas opet vidjeti, te će se obradovati vaše srce, i vaše vam radosti nitko neće moći uzeti.« (Iv 16, 22)

Dosta, ako je izvor naše radosti skriven u Bogu, onda nam je blago sigurno pohranjeno tamo gdje tat ne krade niti moljac izgriza na nebesima.

Što god ste učinili...

Marija »porodi Sina svoga, prvorodenca, povi ga i položi u jasle, jer za njih ne bijaše mesta u svratištu«. (Lk 2,7)

Za Isusa ne bijaše mesta u svratištu, među svojima. Slično prolaze mnoga Isusova braća, novorodena dječa, dječa rođena izvan braka. Za njih nema mesta u domovima djeda i bake njih se odriče i rodbina. Zato su njihove majke pokucale na vrata Karitas-a gdje su našle svratište i utočište.

Karitas je velika kršćanska obitelj u kojoj živi stotinu djece: od rođenja do punoljetnosti. Jedna polovica su učenici u osnovnoj, specijalnoj i srednjoj školi. U 20 godina (1969.-1989.) kroz Karitas je prošlo 1.230 novorodene i druge djece te 545 njihovih majki. Svi su oni u Karitasu potražili svratište, jer u početku njihovi za njih nisu imali mesta u svom srcu ni u svom domu.

Dok se dijete podigne na noge, treba oko njega silan, dugotrajan i strpljiv posao. A još više strpljenja i ljubavi očekuju i traže teško bolesna dječa (invalidi), njih trideset, koji u Karitasu već šest godina doživljavaju pažnju, njegu, noćno bdjenje i veliku ljubav.

I za toliki broj djece i za njegu invalida potreban je velik broj osoba koje ih čuvaju, nadziru, poučavaju, njeguju, koje dan i noć žive s njima.

Nije potrebno isticati koliko za tu veliku obitelj dnevno treba mlijeka, kruha i svakojake druge hrane, koliko ima izdataka za svjetlo, ogrjev te za održavanje domova i kućanskih aparata. Sve to Karitas uspijeva osigurati darovima svojih vjernih dobročinitelja.

Darovima dobročinitelja Karitas svoju ljubav proteže i na velik broj obitelji (čak nekoliko tisuća obitelji) po čitavoj domovini. Kod nas je siromaša uvijek bilo. Kao da sada, u ovo naše ekonomsko krizno vrijeme, siromašnih obitelji ima još više. Zato i Karitas čini sve više i više. Osim pomoći u novcu i odjeći za siromašne obitelji kupujemo dučansku hranu koju dijelimo i poštom šaljemo. U brojnim paketima svakog tjedna pošaljemo 2-3 tone raznovrsne dučanske hrane, mlijeka u prahu, praška za pranje rublja i odjeće.

Možda će naši dobročinitelji s radošću pročitati koju rečenicu iz molbi što nam u velikom broju stižu, kao i zahvalna pisma od kojih samo neka iznosimo.

»U Božje ime vas molimo da moju molbu uslišite u vezi pomoći za drva. Živimo u teškim uvjetima života: u ruševnoj baraci, bez električne energije, bez vode i kanalizacije...« – K. K., Sesvete

»Ponovno se usuđujem moliti za pomoći u hrani. Socijalna pomoć jako je slaba, a sve je strahovito skupo.« – D. T., Sisak

»Da nas vi ne pomognete, ne znamo kako bismo izašli nakraj s našim poteškoćama. Moj muž mjesечно zaradi za dvije vreće brašna. A gdje nam je novac za ostale potrebe?« – M. B., Fojnica

»... ne samo što ste mi dječu obukli, nego ste nam po-

slali i hranu. Sada i moja dječa mogu piti mlijeko...« – (jedna udovica)

»Blagoslovljena bila ruka koja je svega ponešto stavila u naš paket i obradovala moju obitelj. Teško je živjeti na selu, a ne imati ni zemlju ni stoku, živjeti bez dinara...« – Z. A.

»Od srca vam hvala za hranu koju ste slali našim siromasima. Ima obitelji koje su gladne i potrebne svega. Preporučam se i dalje vašoj pomoći!« – s. Katarina, Prijen

»Upravo se htjedoh zahvaliti za primjeni novac (za školske potrebe), kad neki nepoznati ljudi ulaze u kuću i donose pokrivače (gunjeve) s napomenom: pokrivači su dar Karitasa iz Zagreba... Nemam riječi kako da se zahvalim!« – D. K., Varaždin

»Zahvaljujemo za novčanu pomoć (za knjige). Stigla je u trenutku kad je najviše trebalo...« – Obitelj Š., Zagreb

»Hvala za pakete koje ste poslali. Posebno se radujemo lijekovima kojih je ovdje najviše potrebno...« – s. Mirjana i s. Miroljuba, Kosovo

»Hvala za pakete mlijeka i lijekove. Ovdje majke svaki dan pitaju za mlijeko da nahrane novorođenu dječu.« – Sestre usmiljenke, Peć

»Zadivljena sam vašom ustanovom za invalide. Osim urednosti taj dom ima toplinu i ljubav...« – Socijalni radnik, Samobor

Naše bi nabranje išlo u nedogled. Već i ovo nas umara, pa nećemo više. Ali ništa nas ne smije umarati u pružanju ljubavi, kad znamo i čitamo da u našoj domovini brojne obitelji nemaju najosnovnije za život i da žive na granici bijede.

Isusa u njegovo vrijeme njegovi najbliži nisu razumje-

ii. Njegovo majci ni u svratištu nisu dali mesta da ga porodi.

Današnji siromasi Isusu su najbliži prijatelji. A pomažući siromahe na najizvrsniji način pokazujemo ljubav prema Isusu.

Isus bi želio da na njegov rođendan svi ljudi osjeće da su braća te da im toga dana za stolom života ničega ne uzmanjka.

Dragi naši dobročinitelji! U ime naše velike obitelji i u ime tisuća koji preko nas primaju vašu pomoć za sve vam srdačna hvala!

Primite naše srdačne pozdrave i iskrene želje za sretnan Božić!

Plena Brebić

CARITAS

Svim dobročiniteljima,
prijateljima i znancima
od srca čestitamo
blagdan BOŽIĆ i
NOVU 1990. GODINU!

Dinarski račun:

Karitas
Kaptol 31
41000 ZAGREB
30101-620-16-2320218671

Devizni račun:

Zagrebačka banka
Zagreb, Trg Republike 10
KARITAS – ZAGREB
Broj: 2421490802

Blistavi Kralju!

Tražila sam Tebe od svog prvog daha
iza munja, iznad zvijezda i oblaka,
iznad vida i nevida.

Koliko li sam puta iznemogla,
na zemlju pala, straha pretrpjela,
ali sam i dalje za Tobom tragala.

Ti mi se ukaza odjednom
tu, posve blizu,
u duši mojoj zablista
ko dragulj u blistavu nizu.
Zaslijepljena dugo ne vidjeh ljestvu
što je svjetlost zrači,
već krenuh tiho izvoru
koji me tako silno privlači.
I sad, kamo god pošla
i što god mnjela,
da je od Tebe, da je za Tebe,
samo to bih htjela.
Živjeti za sebe?
Ni do sad me nije radovalo,
nije htjelo moje srce malo.

Zvijezdo moja sjajna,
mračno li je često nebo moje;
ljudskih zloča zamrači ga tama,
ja ne mogu bez svjetlosti Tvoje.
Ako li Te grijehom misli svojih ranim
i ponekad krivim smjerom krenem,
Ti mi srce k sebi svrati
na raskršcu kad se nadem,
gdje su puti nepoznati.
Tragalac ja sam
što se smjelo diže u visine;
makar kakve gadale me strijele,
za Tobom čežnja nikad me ne mine.
Krvarim često i do zadnje kapi,
a Ti novu ulijevaš mi snagu
i veliš: »Leti, nemoj stati!«
Ono neuništivo u meni od Tebe je,
ljudska narav to mi nije mogla dati.
Zato, blistavi moj Kralju,
zoro i sunce svih svitanja mojih,
očima duše želim Te gledati!

Danica BARTULOVIĆ

Pobožnost Crkve mučenika Srcu Isusovu

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Promatrajući tajnu Kristova Srca u svjetlu Starog i Novog zavjeta vidjeli smo kolike se dubine ljubavi kriju u tolikim svetopisamskim tekstovima. Slično je i kasnije u tekstovima Origena, Augustina i Zlatousnika. Iz svetopisamskih tekstova o Srcu Isusovu, posebice iz onog o sv. Ivanu koji nam je opisao dogadaj što se zbio na Kalvariji kad je vojnik kopljem probio Isusov bok te je iz njegova srca potekla krv i voda, već su mučenici prvih kršćanskih stoljeća crpili onu nadzemaljsku i nadljudsku snagu koja i nas danas ispunja divljenjem i čudjenjem. Iz istih izvora crpili su oni takoder vjeru i nadu. Iz tog nepresušivog izvora možemo isto tako i mi danas crpiti snagu za prevladavanje mnogih i teških iskušenja i izazova našeg vremena.

SVJEDOČANSTVO IZ GALIJE

Da bismo što više otkrili i potvrdili kako je Crkva mučenika crpila snagu iz Srca Isusova, navest ćemo (jedno) drevno svjedočanstvo iz prvih kršćanskih vremena. Prenio ga je jedan član lionske crkve u Galiji na zapadu pišući braći po vjeri u Maloj Aziji

na istoku. Svjedočanstvo se nalazi u opisu i izvješću mučeništva jednog đakona crkve u Viennu, isto u Galiji, današnjoj Francuskoj. U njemu nalazimo vjeru jednog mučenika koja se dotiče prvih izvora pobožnosti Isusu Srcu. »Sveti je đakon iz Vienna ostao u mukama čvrst i nepokolebljiv i nije se dao slomiti u isповijedanju vjere, jer je iz nebeskog izvora poput blažene i okrepljujuće rose silazila na njega živa voda iz Kristova Srca«.

Taj predivni tekst sačuvao nam se u Povijesti Crkve koju je napisao otac crkvene povijesti, Euzebije iz Cezareje Palestinske (rođen između 260. i 265., umro g. 339). U

njemu se jasno izriče živa voda što izlazi iz žive stijene Kristova Srca. U tom tekstu pronalazimo potvrdu Isusova obećanja ženi Samarijanki na Jakovljevu zdencu. Isus je rekao toj ženi: »Tko god pije od te vode (iz Jakovljeva zdanca), opet će ozdrnjeti. A tko pije od vode koju ču mu ja dati neće nikad ozdrnjeti. Štoviše, voda koju ču mu ja dati postat će u njemu izvorni one vode što struji u život vječni.« (Iv 4, 13-14)

U istome tekstu nalazimo i potvrdu onoga što sveti Pavao napisao Korinćanima: »Naši su očevi pili iz duhovne stijene koja ih je pratila, a ta stijena bila je Krist. Ali većina njih nije bila po volji Bogu, jer su poubijani u pustinji. To se dogodilo nama za primjer, da ne čeznemo za zlim stvarima, kao što su oni čeznuli.« (1 Kor 10, 1. 4-6)

Ovaj svetopisamski tekst ujedno je i poticaj na piće, i opomena kako ga valja piti, i kako valja pristupiti Kristu, duhovnoj stijeni. Sveti su joj viennski i bezbrojni drugi mučenici pristupili ispravno, u dobroj nakani te su osjetili ne samo njezinu blagodat, nego i čudesnu snagu ljubavi koja je jača i od same smrti. Izvor je te snage Kristovo probodenje Srce, simbol neizmjernog Božje ljubavi prema čovjeku. U toj se neizmjernosti krije i ona tajanstvena snaga koja je prožimala sve prave Kristove svjedoke, posebice mučenike.

KRŠĆANI – ISKLESANI U KRISTOVU SRCU

Evo još jednog lijepog svjedočanstva iz prve

kršćanske mučeničke ere. Potjeće od kršćanskog filozofa i mučenika sv. Justina koji je ubijen oko 165. za cara Marka Aurelija. On u svom slavnom »Dialogu sa Židovom Trifonom« piše: »Mi kršćani, mi smo pravi Izrael, rođen od Krista, jer smo isklesani u njegovu Srcu kao kamenje iskopano u stijeni.«

Razvajajući sam pojam kršćanskog mučeništva sv. Justin piše dalje: »Za nas je radost koračati prema smrti zbog imena one preslavne stijene što izljeva živu vodu u srca onih koji po njoj ljube Oca svih stvari te koja gasi žed onih što žele piti vode života.«

Isti nam sv. Justin u jednom tumačenju Ivanova teksta u svojoj »Apologiji« označuje Krista kao onog »koji bi jaše proboden«. Za njega je također voda što poteče iz probodenog boka upravo voda naviještena od Krista na blagdan Sjenica.

POBOŽNOST KRISTOVU SRCU NIJE OD JUČER

Sve nam to glasno govori da se Crkva mučenika znala na svoj način obraćati Kristo-

vu Srcu nalazeći u tom nepresušivom izvoru sve ono što joj je u teškim vremenima bilo tako potrebno. Pobožnost Srcu Isusovu nije od jučer! Naviještena u Starom zavjetu, potvrđena je u Novom s Kalvarije, s Kristova križa, iz probodenog Kristova Srca s provrelem i poteklom krvljom i vodom što poput milosne rijeke teče kroz sva stoljeća sve do naših dana, natapajući »vodom živom« sve svoje pobožnike. Njezin žubor dovukuje nam Kristove riječi: »O, kad bi znala (ili znao) za dar Božji, i kto je onaj tko ti veli: 'Daj mi pitu', ti bi u njega iskala (ili iskao), i dao bi ti žive vode.« (Usp. Iv 4,10) I opet: »Ako je tko žadan, neka dođe k meni: i neka piće tko vjeruje u mene! Kako veli Pismo: 'Iz njegove će nutrine poteći potoci žive vode.' To reče za Duha kojega su imali primiti oni koji vjeruju u njega.« (Iv 7, 37-39).

SVJEDOČANSTVO APOLINARA IZ HIERAPOLISA

Navedimo još jedno starokršćansko svjedočanstvo. Izrekao ga je Apolinar iz Hierapolisa u II. stoljeću. »Krist je onaj koji je dopustio da mu probodu bok. On je također dopustio da proteku dvije rijeke koje čiste, voda i krv, tj. logos i pneuma, riječ i duh.«

Taj tekst – kako pišu naši suvremenici Marie-Odile i Jean Hugues Marquis – jasno pokazuje tajanstveno jedinstvo ljudskog i božanskog u Isusu Kristu kao i usku vezanost između Duha i vode što poteče na Kalvariji. Isti nas tekst podsjeća i na ovo što nam je zabilježeno u knjizi Otkrivenja gdje vidjelac s Patmosa za pravednike, »što dolaze iz velike nevolje«, ka-

že da »su oni oprali svoje haljine i obijelili ih u krvi Janjetovoj. A zato stoje pred prijestoljem Božjim i služe mu dan i noć u njegovu hramu... I više nigda neće ni ogladnjeti ni ožednjeti; više ih nigda neće moriti ni sunce ni ikakva žega, jer će ih Janje koje stoji nasred prijestolja pasti i voditi na izvore žive vode.« (Otk 7, 13-16)

Apokalipsa i završava s »rijekom života«. »Potom mi anđeo pokaza rijeku života, bistru kao kristal, koja istječe iz Božjeg i Janjetova prijestolja.« (22, 1) Stare freske i mozaici zato često prikazuju Janjanca, žrtvovanog i prikazanog, kao izvor žive vode. I slavni biskup i mučenik iz Kartage sveti Ciprijan (+ 258), promatrao je Krista kao živu stijenu: »A zato Gospodin i proglašava, da onaj koji je žadan, neka dođe i piće na rijeckama žive vode, što izviru iz njegova krila.«

Tko od nas ne žeda? Sve su naše želje za srećom žeđ za Bogom živim i pravim. On nam se u punini očitovao u svome Sinu, u ljubavi njegova Srca iz kojeg potekoše vode što su jedine kadre ugasiti našu žeđ za srećom.

Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrešnom Srcu Marijinu za primljene darove. Preporučujemo se i nadalje njihovoj zaštiti. – Obitelj Antona FERIĆ, Stuttgart

A u Glasniku Iskreno zahvaljujemo za priloženi dar!

Poziv i poslanje laika u Crkvi i svijetu

Piše: Stjepan SIROVEC

Od 1. do 30. listopada 1987. održana je u Rimu sonda biskupa o pozivu i poslanju laika u Crkvi i svijetu, a papa Ivan Pavao II izdao je apostolsku pobudnicu »Christifideles laici« (Vjernici laici) dne 30. prosinca 1988. U nekoliko narednih brojeva Glasnika prikazat ćemo taj veoma važan i suvremen dokument. Budući da još nije tiskan hrvatski prijevod, služimo se talijanskim tekstom koji je tiskan u »L'Oservatore Romano« od 30.-31. siječnja 1989. kao poseban dodatak s komentrom.

EVANDEOSKA USPOREDBA

Pišući pobudnicu sv. Otar polazi od evandeoske prispodobe o Kraljevstvu Božjem kao vinogradaru koji traži i šalje radnike u svoj vinograd.

Vinogradar je dragi Bog koji poziva i šalje radnike – kršćane vjernike u svijet koji treba oblikovati prema Božjoj zamisli. Kad je vinogradar izšao oko devete i jedanaest ure naide na besposlene radnike te i njima kaza: »Idite i vi u moj vinograd!« Ovaj poziv Gospodinov upućen je svim ljudima dobre volje i to u svim vremenima. Nitko ne bi smio ostati besposlen, jer u vinogradu Božjem ima posla za svakog pojedinca koji želi čuti glas Gospodinov te mu se odazvati.

Sv. Grgur Veliki, govoreći o spomenutoj prispodobi, upozorava svoje slušatelje: »Pogledajte dobro, predraga braće, svoj život i utvrđite jeste li uistinu već radnici Božji. Svatko neka vrednuje ono što čini i neka se ispita da li uistinu radi u vinogradu Gospodnjem.« (Hom in Evang. I, XIX, 2; Pl 76, 1155)

POJMOVI KLERIK I LAIK I NJIHOVO ZNAČENJE

Sv. Pismo ne poznaje pojam laikata, nego govori o izabranom narodu, svetom narodu i Božjem narodu – klerisu, koji čitav vrši kraljevsko svećeništvo pozivajući svakoga od svojih članova da Bogu prinosi pravo duhovno bogoslužje. Baština vjere i crkvenog života u NZ sve do pred kraj prvog stoljeća ostaje nepodijeljena i vlasništvo je svih baštini. Starješine – prezbiteri – ne smiju tom baštini upravljati kao da su njeni gospodari, nego moraju nad njom bdjeti kako bi se kleros – narod prepoznao kao izabrani Božji narod.

Riječ **laikos** javlja se prvi puta u religioznom kontekstu Prve poslanice Klementa Rimskog Korinćanima. U Korintskoj crkvi došlo je ponovo do razdora – slično kao i u vrijeme sv. Pavla. (Usp. 1 Kor 1, 10-16) Klement u svom pismu taj razdor ne

spominje, već Korinćanima stavlja za uzor upravo onu prvobitnu kršćansku zajednicu u kojoj je, po njegovu mnenju, vladao red i disciplina. Kao primjer Klement upotrebljava red u vojski, skladnost pojedinih udova jednoga tijela i starozavjetnu levitsku hijerarhiju. U kontekstu ovog posljednjeg primjera pojavljuje se dva puta riječ laikos:

»Velikom svećeniku bile su dodijeljene službe (leitorial) koje su mu vlastite; svećenicima je bilo označeno njihovo posebno mjesto; levitima su naređene osobite usluge (diakonai); čovjek laik – anthropos laikos – vezan je propisima koji su vlastiti laicima.« (I. Posl. Kor 40, 5)

Glavna je misao Klementove poslanice da u kršćanskoj zajednici postoje različite službe, ali jedinstveni poziv – svatko neka ostane na svom mjestu i neka služi Bogu. Iz toga proizlazi nadopunjivo sluzbi u kršćanskoj zajednici koja prepostavlja red i disciplinu. Neki autori primjećuju da se već u tom Klementovu tekstu nalazi začetak negativnog prizvuka koji često ima riječ laik, i to ne samo u crkvenom pojmovlju. Ne samo zato što se riječ laik kod Klementa spominje na posljednjem mjestu, nego naročito s razlogom što mu je dodijeljena samo pasivna uloga podložnosti izražena riječima: laik je vezan laičkim propisima. (Usp. A. Faivre, Laici u počecima crkve, Zagreb 1988, str. 23-27)

Međutim, radi cjevitosti shvaćanja Klementova teksta potrebno je naglasiti da je zadaća svakom čovjeku – od velikog svećenika do laika –

određena voljom Božjom i toj se volji svi moraju jednako podložiti. »Neka svatko od nas, braćo, na svome posebnom mjestu ugada Bogu, radeći po dobroj savjeti, doстојno, ne kršeći pravila koja su određena za njegovu službu.« (I Klem 41, 1) Ovo posljednje mjesto gdje se govori o »njegovoj službi« pokazuje da i laici imaju svoju posebnu zadaču u liturgijskoj službi koju nitko drugi mjesto njih ne može vršiti. Stoga Drugi vatikanski sabor u svom Dekretu o službi laika u crkvi naglašava odmah u uvodu: »U želji da pojača apostolsku djelatnost (apostolicam actuositatem) Božjeg naroda, Sveti se Sabor sa svom skrbi obraća svim kršćanima laicima; njihov vlastiti, sasvim nužan udio u poslanju Crkve već je spomenut na drugim mjestima (LG 33; SC 26-40; ... Ad gentes 15, 21 i 41; PO 9); naime, apostolat laika, koji proizlazi već iz samog njihovog kršćanskog poziva, nikad ne smije u Crkvi izostati. Koliko je ta djelatnost u prvim počecima Crkve bila samonikla i plodonosna, jasno dokazuje samo Sv. pismo. (Usp. Dj 11, 19-21 i 18, 26; Rim 16, 1-16; Fil 4, 3)

Naše vrijeme ne zahtijeva manju revnost laika. Dapače, današnje prilike iziskuju da njihov apostolat bude intenzivniji i prostraniji. »... Taj apostolat postaje tim potrebitiji jer je uvelike narasla autonomija mnogih područja ljudskog života.« (AA 1)

PLODOVI POKONCILSKE OBNOVE I JOŠ VEĆE POTREBE ZA RAD LAIKA

Pobudnica zatim promatra 20 godina života Crkve nakon Koncila i ustanavljuje,

zajedno sa sinodalnim ocima, da je Duh Božji izveo čudesna djela obnove u tom proteklom razdoblju. Ta se obnova primjećuje na različitim područjima: u novom načinu suradnje svećenika i redovnika s vjernicima laicima; u aktivnijem sudjelovanju laika u liturgiji i katehezi; u različitim poslovima koje laici preuzimaju na socijalnom, karitativnom i upravnom području župa i biskupija; u mnogostrukim duhovnim pokretima i u sve širem i značajnijem sudjelovanju žena u životu Crkve i društva općenito.

Potom papa upozorava i na neka zastranjenja koja su uočljiva u tom istom razdoblju. Jedno od tih je, recimo, prenaglašeno angažiranje laika u životu Crkve tako da im pre malo vremena ostaje za njihov specifičan angažman u svijetu, tj. u kulturi, ekonomiji i politici. Drugi opet nisu uvijek znali izbjegći napasti prenaglašene podjele između vjere i života, između bogoštovlja i bratoljublja. Sve to treba gledati u široj sprezi posvjetovnjaka i raskršćenja, a napose stalnog širenja vjerske ravnodušnosti koja često svršava u praktičnom bezboštvu. Sve te pojave koje su naročito nazočne na starom europskom kontinentu bude s druge strane dosada neviđeni val različitih religioznih pokreta koji vapiju za osmišljenjem ljudskog života. Crkva sve to budno pratiti i osjeća potrebu za novom evangelizacijom starog, nekoč kršćanskog kontinenta. Ona vidi da je čovjek u suvremenom svijetu – unatoč probudrenom smislu i potrebi za dostojanstvom i nepovredivošću ljudske osobe – često instrumentaliziran i manipuliran od jačega. Taj jači ili jače

može biti: ideologija, ekonomska moć, neljudski politički sustavi, znanstvena tehnokracija ili pak sredstva javnog priopćivanja. Milijunima ljudi danas još uvijek nisu garantirana i poštivana njihova osnovna prava kao što su pravo na cijelovit ljudski život, pravo na rad i čovjeka dostaone uvjete života, pravo na osnivanje vlastite obitelji te na odgovorno očinstvo i majčinstvo, pravo na sudjelovanje u političkom odlučivanju, pravo na slobodu savjesti i vjeroispovijesti...

Međutim, unatoč svemu tome svetost i izvornost ljudske osobe ne može biti ponijena, iako je toliko puta nepoštivana. Štoviše, možemo reći – kao što to bjeleđano pokazuju događaji naših dana u Istočnoj Evropi – da nepoštivanje osnovnih ljudskih prava izaziva buđenje i pobunu naroda koji prije ili kasnije mora izboriti svoja osnovna prava. U zemljama tzv. realnog socijalizma u novije vrijeme ne samo da padaju cijele vlade i izmjenjuju se kompletne vladajuće partijske garniture, nego se istrošene i preživjele partije samodokidaju kako to pokazuje slučaj u Mađarskoj. Tako se po neznam koji put u povijesti ponavlja stara biblijska istina: kad čovjek želi doseći Boga gradeći bez njega, ili čak protiv njega, svoju »babilosku kulu«, ona se prije ili kasnije zbog neutemeljenosti mora srušiti. (Usp. Post 11, 1-9)

Unatoč tolikim nepravdama, nemirima i nasilju nad dostojanstvom čovjeka, Crkva navješćuje nadu u bolje sutra. U tom navještaju i svjedočenju vjernici laici u Crkvi imaju nezamjenjivu i nenadomjestivu ulogu, a o tome će biti govora u slijedećim brojevima Glasnika.

Nada raste iz ljubavi

Nada je svjetlo koje i kad tinja najjače svijetli.

Nada je dobitak, ne lutrijom nego srcem.

Nada je vjetar koji odnosi nemir, a donosi mir.

Nada je lijek koji najpouzdanije djeluje.

Nada je izvor koji nalaze oni koji vjeruju.

Nada je stranica na kojoj se ispisuju uvijek nove riječi.

Nada je uvjet trajne mladosti, a vjera prave mudrosti.

Nada je knjiga bez kraja, do raja.

Nada je početak, a ljubav svršetak Evandelja.

Nada je pouzdan vodič za putovanje kroz mrak.

Nada je iščekivanje Obećanog,

izrasla iz ljubavi Božje prema nama.

Željko ČOBANOV

*Uredništvo i Uprava Glasnika
želi
čitaocima, dobročiniteljima i suradnicima
SRETAN BOŽIĆ*

i

BLAGOSLOVLJENU 1990. GODINU

»Život je svetinja!«

IZJAVA KARDINALA FRANJE KUHARIĆA O MOLITVENOM POKRETU ZA ZAŠTITU I SPAS NEROĐENE DJECE

»Obiteljski centar« iz Slavonskog Broda priopćio mi je nakanu da u Crkvi u Hrvata potakne molitveni pokret za zaštitu i spas nerođene djece. Tu inicijativu rado preporučam i želim joj uspješan rast. Uvјeren sam da će brojni molitelji prihvati taj poticaj i moliti: da Duh Sveti probudi savjest svih onih koji odlučuju o životu i smrti začetih ljudskih bića da shvate Božju zapovijed: Ne ubij! Svako začeto ljudsko biće začeto je s neotudivim pravom na život. Taj život, skriven u krilu žene, povjeren je od samog Stvoritelja ljubavi da ga nosi, čuva i štiti od svake opasnosti i prijetnje da bude ugašen.

Živimo u takvoj civilizaciji suvremenog svijeta koja je pred tim životom izgubila svako poštovanje i prisvojila si pravo da s nemoćnim ljudskim bićem pravi pokuse u laboratorijsima, da ga kao materijal upotrebljava u proizvodnji lijekova i kozmetičkih sredstava, da ga ubija u nebrojenim mnoštvima jednostavno iz razloga jer je »neželjeno«. To je duboki pad etičke svijesti i moralne savjesti.

Suočeni s tom mračnom stvarnošću vjernici i svi ljudi dobre volje pozvani su na obranu nevinih ljudskih života, prepuštenih tolikoj samovolji, neodgovornosti i često samo sebičnoj računici. Pozivom na razum i savjest nužno je dozivati u pamet ljudima vrijednost i nepovredljivost nerođenih. Nečovjek je svaki onaj koji dokrajuje život nemoćnog i nevinog ljudskog bića. A tko bi pristao na to da ga se ocijeni kao nečovjeka? Zato je nužno buditi svijest u ljudima o dostojanstvu i nepovredljivosti života.

Svako društvo koje se boji dolaska novih građana na svijet i smatra ih opasnošću za standard i budućnost, očituje ne samo teški egoizam nego i nesposobnost da darove Neba i zemlje stavi u službu novih života. Nažlost, dugo je stvarano javno mnijenje protivno novim životima.

Molitveni pokret za spas nerođenih svjedočanstvo je vjere u Božje svjetlo i Božju pomoć da se savjesti probude, da se neopozive vrijednosti prihvate, da se misli, govori i djeluje u skladu s Božjom vizijom čovjeka, njegova smisla u vremenu i određenja za vječnu budućnost. U svakom je začetom djetetu začeta i njegova osobna vječnost! Život je svetinja!

Ovu pohvalnu inicijativu stavljam pod posebnu zaštitu i zagovor Presvete Bogorodice – Djevice i Majke Marije, koja je rodila rodu ljudskom Bogočovjeku – Spasitelju Isusa Krista da nam bude »Svjetlo istinsko, koje prosvjetljuje svakog čovjeka« (Iv 1, 9). Molimo da tako bude!

Uz srdačan pozdrav u Isusu i Mariji svima želim

Božji blagoslov!

U Zagrebu, 28. studenoga 1989.

+ Franjo kard. Kuharić,
nadbiskup zagrebački
predsjednik BK

Poruka nerodenog djeteta

Divljim dračama rastu putevi
mojih nedoraslih stopa...

A možda ova zemlja neće ni nositi na dlanu
tragove mojih nogu,
jer opliceš oko mene, majko,
smrtonosnu nit.

Molim te, majko, stani, prestani!
Ne želim da moj san o životu prsne
i nestane mrtav
pod nanosom ubitačne jave,
a moje nade da se izgube u dimu.
Želim se roditi!

Primi me!

Ja, još nedoraslo dijete
poduprto visokom nadom
tražim samo kap tvoje ljubavi,
a ne more krvi i rana.

Udišem kisik, a izdišem vapaj:
Ne ubij me!

Ne ubij me, jer tražim život,
svoje pravo tražim
i radost, da u njoj umijem lice
crveno od suza i šamara tvoga ponašanja.

Poštedi me,
jer u sebi nosim srce,
dar ljubavi za tebe.

Ja, pupoljak, još te jednom molim:
Ne otmi mi sunce života,
jer želim cvasti
i da tebe volim – mama.

U ono vrijeme izide zapovijed cara Augusta da se provede popis pučanstva u svoj zemlji. To je bio prvi popis za vrijeme Kvirinićeva upraviteljstva Sirijom. Svi su išli, svatko u svoj grad, da se upišu. Tako i Josip, jer bijaše iz Davidove kuće i porodice, uziđe sa svojom ženom Marijom, koja bijaše trudna, iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju, u Davidov grad zvani Betlehem, da se upiše. Dok su tu bili, njoj dođe vrijeme da rodi. I rodi sina soga, prvorodenca, te ga povije u pelenice i položi u jasle, jer u gostionici nije bilo mesta za njih.

U tom istom kraju boravili pastiri; noćivali pod vrednim nebom, bdijući nad stadom svojim. Najedanput im pristupi andeo Gospodnji, i sjaj ih Gospodnji obasja, pa se vrlo uplašiše. Andeo im reče: »Ne bojte se, jer vam, evo, donosim radosnu vijest o velikom veselju za sav narod: Danas vam se u Davidovu gradu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin. I neka vam ovo služi kao znak: Naći ćete Djetiće povijeno u pelenice gdje leži u jaslam!«

Odjedanput se anđelu pridruži mnoštvo vojske nebeske koja je hvalila Boga:

»Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima koje ljubi!« (Lk 2, 1-14)

Poslanje Dvanaestorice

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Mogli smo zamijetiti čitači Markovo Evandelje kako se oko Isusa okupljaju tri skupine ljudi: učenici, mnoštvo i protivnici. Od šestog do četrnaestog poglavlja, do početka muke, učenici su napose nazočni u Evandelju. Ponekad se stiče dojam da Marko nema što reći o Isusu kad nema s njim učenika. Isus i učenici su jedna zajednica povezana, solidarna i onda kad oni ne shvaćaju i ne razumiju svog Učitelja. Prijateljstvo s Isusom i povjerenje koje su imali prema njemu jači su od svih nesporazuma i nerazumijevanja Isusa i njegova poslanja.

PRVA MISIJA, Mk 6, 7 – 14

U Nazaretu, mjestu svoga djetinjstva i mladosti, Isus doživljava neuspjeh. Odbačen je i zato odlazi iz svog grada ne učinivši nikakvo čudo u njemu i čudeći se nevjeri svojih sumještana. Gorko iskušto odbačenosti sažima u rečenici: »Prorok je bez časti jedino u svom zavičaju...«.

Nakon odbačenosti i odlaska iz Nazareta Isus se želi još više približiti i povezati sa svojim učenicima, a posebice s Dvanaestoricom pa ih poziva da im objasni i stavi na srce novu zadaću koja je pred njima. U toj će se zadaći ostvariti druga svrha uspostave Dvanaestorice – da bu-

du poslani propovijedati i da imaju vlast izgoniti zle duhove.

Isus je u punom zamahu. Ide iz mjesta u mjesto i propovijeda. Učenici doživljavaju divljenje ljudi i njihovo prihvatanje Isusa i njegova nastupa, a ujedno i protivljenje, mržnju i odbacivanje njega i njegova djela. Ipak, u svemu tome učenici se osjećaju nekako po strani, kao promatrači scene na kojoj se odvija život Isusov. Upravo ih zato Isus želi još više sjediniti sa sobom i svojom misijom. Proveli su već dobar dio vremena s njim, u njegovoj školi i došao je trenutak da sami podu propovijedati. Iskustvo koje su stekli hodajući s Isusom moraju sada sami pokazati na djelu.

Ne šalje ih pojedinačno. Možda bi im to, ipak, bilo preteško. U društvu, makar i s jednim, bit će im lakše nastupiti i propovijedati novu nauku.

Takva je bila i praksa onog vremena. Onaj koji je propovijedao, ili prenosio neku važnu poruku, morao je imati uz sebe nekoga kao svjedoka za sve što je govorio. Bez takvog svjedoka njihovu bi nastupu nešto bitno nedostajalo. Isus je i na to mislio. Nije ih htio izlagati nepotrebним poteškoćama, neugodnostima i naporu. Svega toga neće im nedostajati.

Kad budu pošli propovijedati, sva će se njihova imovina sastojati od štapa, sanda-

la i jedne haljine. I kruh, i torba, i novac jesu suvišak i više će im smetati nego pomagati u misiji. Ako budu odani povjerenom poslu, ništa im neće nedostajati.

Moraju biti pokretljivi u svojoj misiji, a višak stvari samo bi im smetao na putu. Trebaju se privikavati na uvjete koji neće biti lagani kad budu konačno poslani nakon Isusova uskrsnuća. Lišenje svega logička je posljedica osobne odluke, naslijedovanja Isusa i potpunog predanja Evandelju. Isus ih priprema i na neuspjeh koji će doživljavati u svom radu. I to je sastavni dio poslanja njegovih učenika. Gotovo smo iznenadeni Isusovim inzistiranjem na mogućem neuspjehu, odbijanju i lošem prijemu učenika. Upozoravanjem na takve prilike, u kojima će se učenici sigurno naći, Marko hrabri Crkvu u Rimu i sve druge kršćane da se ne prestraše. Ako budu u tim nevoljama, neka ne posumnjuju i ne stave u pitanje ono za što su se sami oduševljivali i za što druge žele oduševljavati. To treba prihvatiti. O tome je već Isus govorio, to je i sam doživio.

Gdje ih ne prime neka ne inzistiraju. Nema smisla dosadivati. Tko ne želi primiti poruku spasenja, sam se isključuje i osuduje. A prašina koju će učenici otresti napuštaći pragove kuća i raskršća u mjestima gdje ih nisu primili bit će tome svjedok na sudu.

STRAH HERODA ANTIPE, Mk 6, 14 – 29

Zanimljivo je da evangelist Marko govori o Herodu Antipi

i smrti Ivana Krstitelja kad su učenici poslani propovijedati. Kao da je u nedoumici i nema što reći o Isusu kad nema njegovih učenika oko njega. Ili je to prilika da kroz smrt Ivanovu nagovijesti kakva će biti sudbina svih misionara i da ih podsjeti da će svoje poslanje živjeti u progonstvu uz cijenu vlastitog života. Ovo drugo je vjerojatnije. Iskustvo koje je Marko imao u rimskoj Crkvi nukalo ga je da usko poveže smrt Ivana Krstitelja i misijsko polje djelovanja prvih misionara, Isusovih učenika, i svih drugih nakon njih. Ovo prvo povijesno poslanje Dvanaestorice uzor je svakog drugog koje će se ostvarivati tijekom povijesti Crkve.

Čuo je Herod da o Isusu govore i misle kao da je sam Ivan Krstitelj uskrsnuo. Uspomena na Ivana bila je živa i sveža u narodu. Zhao je za to Herod i to ga je uznemiravalo. No, dosljedan svojoj politici bio je spreman, ako je to trebalo, odrubiti glavu i Isusu koga je smatrao uskrsnulim Ivanom.

To je stvarna situacija u kojoj se može naći svaki apostol. To je prijetnja koje mora biti svjestan svaki glasnik Radosne vijesti kojoj god epohi pripadao: biti misionar uključuje rizik smrti.

POVRATAK APOSTOLA I UMNAŽANJE KRUHA, Mk 6, 30 – 44

Po prvi put u svom Eванđelju Marko na ovom mjestu učenike naziva apostolima – poslanicima. To im upravo u tom trenutku najviše i odgovara, jer su bili poslani propovijedati. Tom se riječju obično u Eванđeljima i Djelima apostolskim naziva dvanaest učenika. Apostol misli još šire. On naziva apostolima sve

misionare prve Crkve koji se osjećaju poslanima od uskrslog Gospodina.

Koliko je dugo trajala misija Dvanaestorice? Marko ne spominje. No, čini se, bila je uspješna. Još se više ljudi okupilo oko Isusa nakon njihova nastupa. Toliko ih je bilo da se apostoli ni odmoriti nisu mogli nakon povratka. Isusu su bila draga njihova izvješča. Osjetio je njihovo zadovoljstvo zbog prvog nastupa, zamijetio je njihov umor i šalje ih na samotno mjesto da se odmore. No, tek što su zajedno pristigli na drugu obalu, mnoštvo ih je već čekalo. Nema ništa od odmora. Isus odmah počinje poučavati narod kojeg mu je žao, jer je poput stada bez pastira. Vrijeme brzo odmiče i učenici zamjećuju da je već skoro večer i da narod treba pustiti da ide jesti. Ali Isus ne želi prekinuti kontakt s narodom koji ga je dočekao na obali i pažljivo ga sluša. Jednostavno im veli: »Dajte im vi jesti«, kao da su učenici imali u pripremi hrane za toliko mnoštvo. A sve se to dogodilo na pustom i samotnom mjestu. Da li je na pomolu neki nesporazum između Isusa i učenika? Imaju tek nešto kruha i riba za sebe,

koji dinar i to je sve. A što je to za toliko mnoštvo! Isus upravo od toga i polazi: od dviju riba, i malo kruha, ploda zemlje i rada ljudskih ruku i Riječi koja blagoslivlja i hrani. Drugo nije ni potrebno. Do statan je kruh koji se umnaža kao riječ što izlazi iz usta i hrani mnoštvo. Kruh i Riječ dostatna je hrana za sve. I još je preostalo. Dvanaest košarica. Po jedna za svakog apostola koji su skupljali preostale ulomke. Iako se ne snalaze u cijelom dogadaju, Isus ih uzima za suradnike i povezuje ih sa svojim djelom. Preko njihovih ruku koje dijele kruh Isus ostvaruje čudesni događaj.

Apostoli su bili iznenadeni kao i cijelo mnoštvo. Prestrashili su se Isusove zapovijedi da dadnu ljudima jesti, a imali su tako malo hrane. Još nisu shvaćali smisao i temelj čina vjere u kojemu ih je Isus poslao propovijedati: poći bez ičega i prepustiti se dobroti drugih.

A cijeli ovaj događaj nije li znak Kraljevstva koje dolazi? Čudesni i sveti kruh koji Mesija jede s narodom Božjim predznak je novog stola Riječi i Kruha kojima će se hraniti novi narod sve do konca vremena.

Apostolat, djelo oženjenih

Piše: Vital VIDER

Na kraju prošlog godišta razmatrali smo odnos bračnog para i obitelji prema župi. Vidjeli smo da je ta povezanost ne samo korisna i potrebna, nego da je i od životnog značenja za obitelj. Mala celija Crkve, obitelj, bez uključenja u veliki organizam Crkve na vjerskom bi polju pomalo zamrla. Oltarno zajedništvo je ono životno područje velike Crkve na kojem se mala ili domaća Crkva, obitelj, hrani i osvježuje Kristovim kruhom Božje riječi i kruhom Kristova tijela. Isusova zapovijed da sudjelujemo u njegovoj žrtvi na oltaru zove sve oženjene da dolaze u župnu zajednicu gdje na osobit, zajednički način doživljavaju Krista kao glavu Crkve. Pored vjerske pouke koju primaju kod kateheze, djeci je potrebno ovako doživljavanje Krista i Crkve i to upravo u susretima vlastite obitelji, djece dakle zajedno s roditeljima, s velikom Crkvom, sa župom koja sastavlja i predstavlja sveopću Crkvu.

APOSTOLAT – KAO DJELO OŽENJENIH, SPADA NA BIT KRŠĆANINA

Lažna je predodžba i kriva misao koja susret oženjenih sa župom svodi na nekakav

odnos kupaca i potrošača. Pošto je već sama obitelj mala Crkva, ona je na neki način i mala župa. Stoga ne postoji živa župna zajednica gdje nema živahne suradnje obitelji sa župom. Svi smo mi, naime, Crkva, svi smo i župa. Nisu to samo svećenici, biskupi i papa. A jer smo svi Crkva koja se ostvaruje na različitim razinama od obitelji do sveopće Crkve, svi moraju širiti Kristovo kraljevstvo. O tome govori i koncilski Dekret o laicima, prema kojem apostolat prolazi iz naravi kršćanina, (Usp AA 2), te nastavlja: »Laici, budući da su sudionici svećeničke, pro-ročke i kraljevske vlasti Kristove, vrše svoj udio u poslanju svega naroda Božjega u Crkvi i u svijetu«. (AA 2) Zadaća je laika da »vrše apostolat svojom djelatnošću u evangelizaciji i posvećivanju ljudi, u prožimanju i usavršavanju vremenitoga reda evandeoskim duhom«. (AA 2)

Kad je u pitanju apostolat oženjenih, sigurno se ne radi prenstveno o njihovom čitanju poslanica za vrijeme Misе, premda je već i to jako lijepo i dobro. Isto tako nije u pitanju čišćenje crkve i kiceanje oltara, kako god je i to potrebno i zaslužno i svojevrstan iskaz svijesti, nego nešto mnogo više. U pitanju su prije svega one stvari koje mogu u župi ostvarivati samo oženjeni laici. »Plodnost laičkog apostolata«, veli opet Koncil, »ovisi o njihovu životnom sjedinjenju s Kristom... Taj se život intimnog sjedinjenja s Kristom u Crkvi hrani duhovnim pomoćima,... osobito aktivnim sudjelovanjem

u svetoj liturgiji«. (AA 4) No sve to moraju činiti na svoj laički način kao brak »u redovitim okolnostima života«. (AA 4)

Apostolat oženjenih u župi nije, dakle, bijeg od bračnog i obiteljskog života ili otuđenje tom životu, nego je djelovanje u Crkvi i župi kroz njihovo bračno zvanje. Koncil jasno uči kako su »kršćani supržunci jedno drugome, svojoj djeci i ostalim članovima svoje obitelji suradnici milosti i svjedoci vjere«. Isto tako tvrdi da je »uvijek bila dužnost suprugâ, a danas je glavni dio njihova apostolata, svojim životom pokazivati i javno svjedočiti nerazrešivost i svetost bračne veze; odlučno se boriti za pravo koje pripada roditeljima..., da kršćanski odgajaju svoju djecu«. (AA 11) Među načinima obiteljskog apostolata nabraja: »Posvajati napuštenu djecu, ljubezno primati pridošlice, pružati savjet i pomoći omladini, pomagati zaručnicima da se što bolje pripreme na ženidbu, ponuditi se za rad u kateheziranju, podupirati one supruge i obitelji koje se nalaze u materijalnoj ili moralnoj krizi, pribaviti starcima najnužnije«. (AA 11)

APOSTOLAT OŽENJENIH LAIKA ŠIRI JE OD GRANICA ŽUPE

Kao što se Crkva ne svodi na obitelj ili na župu, tako ni apostolat oženjenih ne može ostati u tim uskim granicama. Tā i sama župa ne smije se više zatvarati u sebe jer ona je dio biskupije kao što je i biskupija dio sveopće Crkve. No velika je umjetnost kako

svećenika tako i oženjenih laika da znaju, svaki na svoj način, sudjelovati u prijateljskom ozračju. Dekret o laicima upozorava biskupe, svećenike i župnike »da je pravo i dužnost svih vjernika... i da u izgradnji Crkve i laici imaju svoj poseban udio. Stoga trebaju s laicima bratski raditi«. (AA 25) Tvrdi se i ovo: »Župa pruža uzoran primjer apostolske zajednice time što ujedinjuje sve različitosti ljudi koji se u njoj nalaze i ugrađuje ih u sveopćenost Crkve. Potrebno je da se laici priviknu raditi u župi usko povezani sa svojim svećenikom; trebaju pred zajednicu Crkve iznositi svoje vlastite probleme, a isto tako i svjetske probleme te pitanja koja se odnose na spas ljudi... Prema svojim mogućnostima neka pomažu svojoj crkvenoj obitelji u svakom apostolskom i misionarskom pothvatu.« (AA 10)

Ponekad slušamo razložnu pritužbu kako svećenici opravdano pristupaju laicima kao jednako vrijednim, premda od sebe različitim suradnicima. No moramo priznati da je mnogo puta i oženjeni laik onaj koji će pristupiti

tako raznovrsnim nastojanjima svećenika kod izvršavanja Kristove poruke navijestanja Evangelija. Mnogo se puta naši župnici, kapelani i katehistice muče u odgoju djece i mladeži ne bi li s njima oživjeli bogoslužje, a ipak ne ma valjanog odaziva. Koliko puta se trude i oko odgoja malih vjerskih zajednica, a ipak nailaze na slab interes te sve moraju uraditi sami. To je slučaj čak i kod vjerskog odgoja djece u čemu nerijetko ostanu bez trajne i čvrste podrške i suradnje roditelja te im je sav rad već unaprijed osuđen na mali ili nikakav uspjeh. Svima nama, dakle, treba više svijesti o potrebi uže i življe suradnje, a sve radi istog cilja, Kraljevstva Božeg u dušama.

Dobri Pastiru,
htio si živjeti među ljudima
i biti kao oni.

Za suradnike si izabrao
apostole,
učenike i žene.

Želimo biti Tvoji suradnici
u našoj župi,
te zajedno sa svećenicima
graditi Tvoje Kraljevstvo.
Pomozi nam,
osposobi nas za taj posao!

APOSTOLAT OŽENJENIH LAIKA ŠIRI JE OD OBITELJI I GRANICA ŽUPE

DIJALOG IZMEDU KATOLIČKE CRKVE...

(Nastavak sa str. 9)

području koji su imali potrebno oduševljenje i koji su bili vrsni poznavaoči ekumeničkih pitanja. U novije vrijeme bilo ih je čak i više nego prije, ali do velikih zblžavanja nije došlo.

Doduše, krivo bi bilo previdjeti i ne poštivati mnoge ponosne inicijative koje pomalo ipak donose svoje plodove. Povjesna pamćenja u službi politike izbjigaju od vremena do vremena kao neki vulkan koji zastrašuje, obeshrabruje i pokazuje kako još nedostaju neki bitni preduvjeti za ozbiljan i djelotvoran ekumenski rad. Gdje nema međusobnog poštivanja koje izvire iz dubokog kršćanskog etosa i gdje se previše upliće dnevna politika, tu za iskreni i plodonosni dijalog, koji je podloga za svaki ekumenizam, nema puno prostora.

Unatoč svemu tomu ekumenizam ne smije zastati. Poteškoće, kakve god one bile, ne smiju nas smesti. Zato nas i naši biskupi pozivaju na molitvu da unatoč svim poteškoćama ovoga trenutka ne klonemo, nego da strpljivo radimo na ekumenskom zblžavanju.

U svom završnom govoru u Asizu 27. listopada 1986., na tom velikom molitvenom skupu predstavnika svih velikih svjetskih religija, sv. Otac je rekao: »Ili ćemo naučiti da hodamo zajedno u miru i slozi, ili ćemo se i dalje dijeliti i onda uništiti sebe i druge.«

Velika ekumenska riječ, koja ima svoje posebno značenje za ove naše dane i za ove naše prostore!

Petar GALAUNER

Pred jaslicama

Piše: IVNA

— Pogledaj ovo! Oni to zovu jaslice.

— Super su.

— A zašto je ona obitelj prikazana u štali?

— Bili su siromašni pa ih nitko nije primio u kuću.

— Otkud znaš da ih nisu primili u kuću?

— Sandra, djevojka koja sjedi sa mnom u klupi, požurila je dušica i zna cijelu povijest te siromašne obitelji. Sve je to zapisano u Evanđelju. Ona mi je puno toga ispričala. Mogu ti reći da nije loše. Zanimljiv je taj Isus. On je Bog, ali sasvim je drugačiji od bogova grčke i rimske mitologije. Isus je jedini pravi Bog!

— Što? Ti misliš da Bog stvarno postoji? Meni je smiješno vjerovati već i to da je Bog neki dobroćudan, prošed i bradat starac koji lebdi negdje nad oblacima i čeka naše ljudske, zemaljske vapaje, a sad bih još morao vjerovati da je Bog dijete rođeno u štali. Ti znaš da ja nemam ništa ni protiv koga, a ponajmanje protiv vjernika. Ipak, ne ide mi u glavu kako ljudi još mogu vjerovati u istinitost takvih priča? Lijepo su one, ali... Starac bog? Dijete bog? Svašta!

— Baš svašta, kad bi bilo onako kako nam govori mašta. Ali mi ne vjerujemo slikama kao tvorbama umjetniko-

ve mašte. Mi vjerujemo riječima svjedoka koji su s Bogom govorili, a slikom nastojimo predočiti smisao onoga što čujemo.

— Pa što je onda bog: starac ili dijete?

— Po sebi ni starac, ni dijete, ali nam svaka od tih slika nešto govori o njemu.

Slika starca govori nam da je Bog bio prije svih, da je pametniji od svih, da je sve od njega i njegovo, da je nad svima, da se brine za sve...

Slika Boga kao djeteta odgovara stvarnosti u tom smislu što se Bog utjelovio i rodio od majke Marije, to jest bio je pravo dijete. Postavši dijete ne znači da je bio djetinjast, nego je pokazao da mu ništa ljudsko nije strano ni mrsko, osim grijeha kojeg je došao satrti svojom ljubavlju. To će dijete odrasti u zrela čovjeka koji u naponu snage i mudrosti neće umaći pred žrtvom vlastitog života, nego će je prinijeti za naše spasenje. Umrijet će on mjesto da svi mi budemo podanici vječne smrti. Tako će on postati kralj i gospodar živih i mrtvih jer će nadvladati samu smrt kojoj inače nitko ne može umaći.

— I to si ti sve saznala od one pobožne Sandre s kojom sjediš u klupi?

— Jasno da sam od nje puno saznala, ali sam i sama o tome puno čitala. Tko hoće, sve može dozнати.

— Meni je drago što ti sve to tako jednostavno vjeruješ, ali ja ne mogu. Kako ču vjerovati, na primjer, da se Isus koji je po tvome priповijedanju kralj živih i mrtvih, rodio u štali kao što je ovdje prikazano. To zbilja nema smisla.

Bog, kralj, gospodar... sve je to vezano uz bogatstvo, uz sjaj i raskoš vladarskih palača, a ne uz pastirske spilje.

— Zato sam ti i rekla da je Isus poseban. U ona stara vremena kada su pastiri bili najprezeniji među ljudima, izabroa je baš štalu za mjesto svoga rođenja da oni najsiromašniji, kojih je na svijetu uvijek i najviše, osjete njegovu blizinu; da osjete kako spas nije u bogatstvu bogatih ni u vlasti moćnih nego u ljubavi koja se daje svima i prima od svih. Po ljubavi siromasi nalaze nadu, bogati svjetlo, zalutali put, sumnjivci istinu — a svi vječni život. Isus se rodio u štali, a umro na krizu, jer je bio beskrajno dobar.

— A zašto veliš da su ga razapeli, ako je bio tako dobar?

— Zato što je za sebe tvrdio da je Sin Božji. Nisu mu vjerovali iako je učinio mnoga čudesa, kojima je to i dokazao. Bili su plitke pameti i tvrda srca. Sve su njegove riječi i sva djela tumačili kao zavarivanje naroda, jer su si oni spasitelja drugačije zamišljali. Spasitelj, kao što je bio Isus, nije im odgovarao. Kad su vidjeli da ga ne mogu ujarmiti u korist svojih interesa, radije su ga ubili. Oni su sebe smatrali vodama koji će spasti narod, a Isus će biti samo bojovnik u njihovim redovima. Kad je on počeo i njih raskrinkavati da su slijepci i vode slijepih, odlučili su ga ubiti. I ubili su ga, ali je on uskrsnuo od mrtvih. To su mnogi posvjedočili. Mi vjerujemo njihovom svjedočanstvu i već dvije tisuće godina slijedimo njega koji je Put, Istina i Život.

— Ja o tome ne znam go tovo ništa, a tako je zanimljivo to što govorиш. Tako zanimljivo da je jedva vjerojatno.

— Znaš, vjera u Boga menješava sve one probleme koje ne mogu riješiti ni sama ni s drugim ljudima. Ja sam uvijek vjerovala da nad svjetom i sudbinom ljudi postoji neka viša sila bez koje ne biva ništa od onog što se zbiva. Često sam o tome razmišljala i sa Sandrom puno razgovarala. Otkako me je upoznala s Isusom iz Nazareta, on me neodoljivo privlači. Njemu povjeravam sve svoje probleme. Molim ga da me čuva od svakoga zla u ovome svijetu, da čuva moje roditelje, moju sestru, mog mladića i moje prijatelje. U njemu sam našla onoga tko mi pruža sigurnost, kome mogu sve reći bez straha da će to rastrubiti na sve četiri strane svijeta. Ja ne mogu više nikoga voljeti, a da mu ne govorim o tom svom prijatelju i da ga s njim ne upoznam. Osjećam da je on to više moj što više širim krug ljudi koji ga upoznavaju. On nas sve osvaja za sebe, a time ništa manje, nego još više, pripadamo jedni drugima. Združeni s njim, postajemo jedno i među sobom.

— Ne znam što da ti na sve to kažem. Dopada mi se sve što govorиш, ali opet ne mogu to tako olako prihvatići. Znaš, ne bih se želio zaletjeti pa slomiti krila. Možda ste vi koji vjerujete drugačiji ljudi?! Možda ste rođeni pod drugom zvijezdom?! Iako horoskop ne shvaćam ozbiljno, neka nepoznata sila ipak djeluje na čovjeka. Kao da je on za neke stvari već unaprijed prijemljiv, a za neke nije.

— Imaš pravo. Ako se horoskop uzme kao šala, neka bude. Ali nad čovjekom ne

gospodare zvijezde. Ta nepoznata sila koja djeluje na čovjeka može se spoznati. To je Bog. On uvijek djeluje na čovjeka da bude dobar. Ni na što ga ne sili, ali ga privlači, potiče, vodi, usmjerava. Čovjek mu se mora samo predati pa će se duhovno preporoditi.

— Nemam ništa protiv da i mene povede tim novim putem. Volio bih i to iskusiti. On mora biti divan kad privlači milijune mlađih, čak u zemljam gdje se desetićečima branilo i spominjati Boga. Čitao sam u novinama da je i u zemlji perestrojke Biblija najtraženija knjiga. Zanimljivo je da su danas u svijetu najprezreniji oni režimi i vlastodršci koji sprečavaju ljudima, osobito mlađima, da vjeruju.

— Božić ima tako neodoljivu snagu da mu se nitko ne može oduprijeti. Ljude više

osvaja dobrota i nevinost rođenog djeteta negoli moć i lukavstvo silnika. Pred djetetom mogu biti iskreni, a pred silnikom se moraju pretvarati. Dobrotu mogu ljubiti, a sili se moraju dodvoravati. Pred nejakošću djeteta postaju iskreni, pred silom moćnika bivaju dvolični. A kad je to dijete utjelovljeni Bog, onda ta radost postaje još veća, iskrenost toplija, prijateljstvo životnije. Čovjek biva preporoden. Eto, zato je Božić tako drag blagdan, zato se kršćani bore da bude priznat i prihvaćen: da bi čovjek bio više čovjek, ili kako naš Domjanic pjeva: »Da bu narod narodu kakti bratu brat.«

— Da, to sam čuo: »I da zadovolen bu jenput i Hrvat!«

— Ova ti se pozlatila. Sada ti zbilja mogu stisnuti ruku i zaželjeti: Sretan Božić!

— I ja tebi, Jasna.

MISIJE

Uvod u misijski dekret

Prošlog mjeseca prikazali smo u glavnim crtama za misije najznačajniji dokument Drugog vatikanskog koncila. Sada ćemo taj misijski dekret promatrati u pojedinostima. U ovom broju promatrat ćemo sam naslov, a zatim dio uvida.

NASLOV DEKRETA

Naslov glasi »Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve«. Već njime se želi istaknuti da se ne radi samo o misijama (kako je najprije bio predložen naslov), nego i o misijama i o ulozi čitave Crkve s obzirom na misije.

Riječ »misije« i danas mnogi poistovjećuju s djelovanjem Crkve u nekršćanskim zemljama. A ipak je Crkva »sva misionarska« (AG 2), a ne samo u takozvanim »poganskim« zemljama. Sav je svijet misijsko područje. Svima je Crkva poslana da ih privodi Kristu i Bogu. Upravo je bitna nutarnja veza između same naravi Crkve i njezina misijskog zalaganja. Zadatak Crkve je da misijski djeluje. Sva je Crkva misijska, uvijek i svadje ima misiju

(poslanje) svima naviještati Isusovo Evanđeљje spasenja.

Pojedini dijelovi Dekreta, kao i ostalih koncilskih dokumenata, označeni su brojevima. Prvim brojem označen je uvod u sam Dekret. U hrvatskom prijevodu taj uvod ima 20 redaka. Najprije se govori o trajnoj ulozi Crkve. Zatim se to posebno primjenjuje na današnje vrijeme, a onda se najavljuje tema Dekreta – iznošenje načela da bi tako svi bili potaknuti na suradnju.

SVIM NARODIMA I SVIM LJUDIMA

Početak glasi: »Crkva je od Boga poslana svim narodima da bude 'univerzalni sakrament spasenja'.« Znači: Crkva nije tu kao neka ljudska tvorevina, nego je od Boga poslana i opunomoćena. Tu se to tako kratko spominje, a nešto kasnije vrlo opširno tumači. Njezino djelovanje ima izvor u Bogu koji ju je za to i ustanovio i šalje je da sve privodi Kristu. Crkva ne nastupa u svoje ime. Ona je božanska ustanova, koju šalje i ovlašćuje Bog!

Crkva je poslana »narodima«. Izbjegava se riječ poganim ili nevjernicima. Riječ 'paganin' (latinski: paganus) znači čovjek sa sela i nema lošeg značenja. Ali danas ta riječ, a pogotovo riječ 'nevjernik', ima negativan i pomalo preziran prizvuk. Zato je ljepša formulacija da je Crkva poslana svim narodima.

Znamo da postoji sedam svetih sakramenata. A sad čujemo da je Crkva sakrament. Taj izričaj neke kršćane iznenađuje, jer nismo navikli na nj. Ipak se on rabi u starini pa se i danas opet prihvata. Dogmatska konstitucija o Crkvi veli da je Crkva »sveopći sakrament spasenja.« (LG 48) A već na svom početku tumači kako je »Crkva u Kristu kao sakrament ili znak i oruđe najtešnjeg sjeđenjenja s Bogom i jedinstva cijelog ljudskog roda.« (LG 1)

To znači da po Kristovoj volji Crkva očituje spasiteljsku ljubav Božju i da nas sve povezuje s Bogom i međusobno. Crkva naime nije samo znak te Božje ljubavi, nego je i djelotvorno oruđe ili sredstvo preko kojega nas Bog povezuje i sjeđenjuje sa sobom. Po njoj sav svijet postaje jedan Božji narod. I zato je ona sveopći sakrament (otajstvo) spasenja.

ZAŠTO JE CRKVA POSLANA SVIMA?

Dalje misijski Dekret nastavlja: »Ona (Crkva) nastoji iz najdubljih zahtjeva svog katoli-

citeta i slušajući nalog svog Utemeljitelja naviještati Evandelje svim ljudima.«

Nakon što je na početku rečeno da je Crkva poslana narodima, ovdje se ističe da ona treba naviještati Evandelje svim ljudima. I navode se dva razloga.

Prvi je nutarnji, sama narav Crkve: poslanje izvire »iz najdubljih zahtjeva« njezine naravi. Ona je naime »katolička«, a ta grčka riječ znači za sve zemlje i sve narode. Bit (narav, opstojnost) Crkve je da sve ljudi čitavoga svijeta i svih vremena privodi Kristu i spasenju.

Drugi je razlog izvanjski: »nalog Utemeljitelja«. Isus Krist je upravo zato i ustanovio Crkvu i on je šalje.

Dekret ističe da Crkva treba »naviještati Evandelje svim ljudima«. Kasnije se (u br. 11, 12. i 13) opširno tumači da to znači i poučavati, i pružati primjer života, i pomagati ljudima djelima ljubavi...

POTVRDA I IZVOD Iz ISUSOVIH RIJEĆI

Zaključujući tih nekoliko redaka iz uvoda misijskog dekreta, doživimo iz Sv. pisma, iz Isusovih riječi, tu utješnu nauku da je Crkva posljana od Boga da svima naviješta Evandelje, tj. radosnu vijest spasenja. Isus šalje svoje učenike po svem svijetu da svima navješćuju njega: »Idite po svem svijetu i propovijedajte Evandelje svakom stvorenju.« (Mk 16, 15) Po Isusovu nalogu treba sve ljudi kristianičirati, tj. učiniti Kristovim sljedbenicima: »Idite i učinite sve narode mojim učenicima.« (Mt 28, 19)

To djelo moraju uz Isusovu pomoć i nevidljivu nazočnost vršiti do konca svijeta. Isus to kaže: »Učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio. Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.« (Mt 28, 20) Evandelje se mora naviještati snagom Duha Svetoga ne samo do konca svijeta, nego i do posljednjih kuteva zemlje: »Primit ćete snagu pošto Duh Sveti dode na vas pa ćete mi biti svjedoci... sve do kraja zemlje.« (Dj 1, 8)

CRKVA – TO SMO MI

Kad razmišljamo o Crkvi koja je »od Boga posljana... naviještati Evandelje svim ljudima« (AG 1), ne smijemo isključiti sebe i svoju ulogu iz tog naviještanja. Nisu samo Papa, biskupi i svećenici za to određeni. Na temelju mnogostoljetne baštine divno nam je i opširno obrazložio Koncil u Dogmatskoj konstituci-

ji o Crkvi (LG) nauku-istinu koju kao da su neki zaboravili: Crkva – to smo svi mi koji je sačinjavamo, svi mi koji smo krštenjem učijepljeni i urasli u Krista, u to njegovo otajstveno Tijelo koje se zove Crkva.

Svi smo mi, svaki na svoj način, od Boga poslani drugima naviještati Krista Spasitelja i usrećitelja. Dakako, predvodnici (Pape i biskupi) imaju veću brigu i odgovornost. Zato su, svjesni svoje odgovornosti za svijet, za rast kraljevstva Božjega i spasenja sviju, na Koncilu s tolikom pomnjom i jasnoćom iznijeli načela i smjernice koje moramo usvajati. Znači svi mi imamo časnu dužnost i odgovornost, utješnu i uspješnu moć, s Kristom biti posrednici milosti za svijet.

Crkva je posljana. To znači – mi smo poslani da svim ljudima svih vremena i čitavog svijeta donosimo Kristovo spasenje. Zato ćemo se ponovo trsiti da dobro upoznamo taj »Misijski dekret o djelatnosti Crkve«.

O. Mato RUSAN DI

*svim misionarima,
priateljima i dobročiniteljima misija
**SRETAN BOŽIĆ
i
NOVA GODINA***

Božić, sveopći blagdan

Ovi božičnih dana nastojmo biti u duhu sjedinjeni s našim misionarima. U tom će nam pomoći izvješća naših misionarki s. Emice, s. Monike i s. Mirjam koje rade za Kraljevstvo Božje u Africi, te s. Silvine koja radi u Aziji.

Vidimo da je Božić nešto posebno, svenarodno. Slavi se i kao državni blagdan, čak u mnogim zemljama gdje je malo kršćana. Domoroci ga slave u duhu običaja svoga naroda. Tu se moli, pjeva, pleše, bubnja, daruje, priređuju se priredbe. Ponegdje državna milicija pomaže da se slavljenje Božića odvija što dostojanstvije.

BLAGDAN NAJVEĆEG DARA

S. Emica radi u bolnici gubavaca. Za Božić je sve svečano okišeno. U crkvi se »pjeva, ciči i vrišti« od radosti. Ljudi doživljavaju Božić blagdanom darivanja. Evo kako nam to opisuje sama sestra u pismu iz Litete od 23. srpnja 1989.

Na Badnjak bolesnici dobivaju darove, već prema tome što smo dobili ili uspjeli kupiti. Svi odjeli budu okišeni raznim papirima i božičnim čestitkama, također i ostale prostorije: ambulanta, rendgen, laboratorij itd. Svuda mora biti znak da je Božić.

U 10 sati navečer skupe se u crkvi katolici i UZC (Ujedinjena Zambijska Crkva). Tu se moli, čita Biblija, propovijedaju jedni i drugi. Jasno, tu se pjeva, ciči, vrišti, pleše, sve uz bubnjeve. To traje do jedan ili dva sata po ponoći. Jaslica mi nemamo. Ipak načine neku spilju od granja, a unutra stave rabljene božične čestitke.

Na Božić ujutro prvi dođemo mi katolici, obično bez svećenika. Obavimo liturgijsku molitvu prema obredu koji je odredio nadbiskup za dijeljenje sv. Pričesti izvan Mise, a to su zapravo dijelovi Mise: Ispovijedam se, Sla-va, Molitva, sva tri čitanja, propovijed (barem jedan sat, ako ne i više), Vjerovanje, Molitva vjernika. Zatim »lider« (predvodnik) izbroji koliko ih je za sv. Pričest. Dok ja odem po sv.

Hostije, oni ubiru milostinju. Dočekaju me pred crkvom, sa zapaljenim svjećama, te ja u procesiji nosim ciborij. Zatim lider predmoli, slijedi pružanje mira, Oče naš. Onda ja molim, pjeva se Jaganje Božji. Nakon »Evo Jaganja Božjeg« pjevaju: Gospodine, nisam dostojan... Nakon sv. Pričesti slijedi zahvala, pjesma i molitva.

Sve je to popraćeno pjesmom i bubnjevinama, a na blagdane se i pleše. U vrijeme došašća i korizme nema bubnjeva ni plesa. Što se tiče posta, ti jadnici poste kroz cijelu godinu, a ne samo u sveta vremena.

Pozdravljaju ovako: »Daj mi Božić«. Svatko gleda što će dobiti. Razumijem te jedne gubavce i gladnu sirotinju, ali to čini i sve osoblje i oni koji ne slave Božić. Našim kršćanima kažem: Božić je blagdan Dara, najvećeg Dara što ga je ikad zemlja primila; blagdan je to kad nam je nebeski Otac darovao svoga Sina da nas otkupi i da nam otvorí nebo. To je neprocjenjivi Dar, primi ga sa zahvalnošću.

Božić je ovdje državni blagdan. Kad je lani bio u nedjelju, imali smo državni blagdan u ponедjeljak.

Emica VERLIĆ

PJEVAJU DA SE ORI

Kako se božično slavlje odvija u postaji Kashikishi gdje radi sestra Monika, razaznajemo iz njezinog pisma od 6. kolovoza 1989.

Svi se raduju, crkva je prepuna. Nisu zaboravljeni ni bolesnici u bolnici. Djeca su najveći pronosici božične radosti.

Crkva je okišena onako »afrički«, u svim bojama. Umjesto bora donesu stabla banana i naprave zgodne jaslice. Mnogi ne znaju što je to pa im ja protumačim. Oni onda objašnjavaju onima koji ne znaju.

DIJETE JE NAJSIGURNIJE NA RUKAMA DRAGE MAJKE

Polnočka je za djecu na Badnjak u pet sati popodne. Bude ih prepuna crkva, a pjevaju da se sve ori. U devet sati je polnočka za odrasle. Tako rano je zato što ljudi žive daleko, pa nije ugodno noću se vraćati kući. A i zbog pijanaca...

Na prvi dan Božića najprije je Misa za djece i crkva je prepuna. Zatim je Misa za odrasle, vani pod drvećem, jer svi ne mogu stati u crkvu. Kada je Misa vani, dva milicajca brane vozilima prolaziti da ne ometaju bogoslužje.

Preko puta crkve je bolnica. Poslije Mise narod ide u bolnicu posjetiti bolesnike. Zapjeva im da se i oni provesele, tā Božić je. Kad se vrate kući, tko zna što jedu: nema kod njih svečanog ručka kao kod nas u domovini, a niti slatkisa ni darova.

Jedna skupina djece ide od kuće do kuće. Nose mali bubanj pa jedan dječak pjeva, drugi bubnja, a ostali plešu. Vješto se, po taktu, uvijaju da ih je milina gledati. To ih je naučio učitelj u školi. Dobiju po koju bananu i to im je sve za Božić.

Možete doći za slijedeći Božić pa ćete doživjeti pravi afrički Božić.

Monika OKRUGIĆ

DOLAZE IZ DALEKA

Naša misionarka u Indiji s. Silvina u pismu od 20. siječnja 1989. godine opisuje božićno slavlje u Gaibiri, u Indiji.

Dolazi mnoštvo ljudi, spremnih na žrtvu, samo da dožive Božić.

Božić smo lijepo proveli kao i svake godine. Na ponočnu dolazi mnogo vjernika. Mnogi dolaze iz daleka pa moraju pješačiti više sati. Krenu već prije podne tako da stignu podvečer. Sa sobom ponesu nešto riže ili slatke krumpire i od toga si priprave večeru.

U osam sati nekoliko sela izvede malu predstavu. To je prikaz o Božiću ili štograd drugo iz Biblije. U deset i trideset je procesija s malim Isusom okolo crkve i župnog dvorišta. Zatim je sv. Misa s glazbom i plesom. Sve traje do dva sata ujutro. Poslije toga neki odu kući, a drugi ostanu za jutarnju Misu.

Silvina MUŽIĆ

SLAVI GOTOVO SAV GRAD

S. Mirjam Šurjan piše 28. srpnja 1989. iz svog kolegija gdje radi. Evo njezinog kratkog pisma.

NOVOKRŠTENICI IZ KOLEGIJA DE MOYENOD. SMJEŠAK NA NJIHOVIM LICIMA ODRAZ JE PRAVE RADOSTI KOJU JE ISUS DONIO U NJIHOVA MLADA SRCA

»Što se tiče običaja za Korizmu-Uskrs, te Advent-Božić moram priznati da ih ovdje u N'Gaoundéré ima malo. To je već poveći gradić u kojem živi mnogo etničkih grupa i plemena. Gradić je dosta evropeiziran pa je teško naići na nešto specifično. Dobila sam ponudu da slijedeći Božić odem na tjeđan dana u Almē. Ta je misija otvorena pred četrdesetak godina. Od nas je prema zapadu udaljena nešto više od sto kilometara. Radi uglavnom s jednim ili dva plemena. Nadam se da će vam moći o tom Božiću više pisati i dati zanimljivih podataka.«

Podsjetimo se na neke pojedinosti iz njezina pisma objavljene u Glasniku za travanj 1989. Školski praznici za Božić traju 14 dana. Prije praznika obično imaju božićnu priredbu. Slično slavlje organizira i protestantski kolegij u gradu. Čitav grad zna: Božić je!

Mirjam ŠURJAN

ZAKLJUČIMO S O. ANTONOM GABRIĆEM

Na koncu ovog promatranja o tome kako se Božić slavi u raznim misijama, sjetimo se i o. Ante. On nas je desetljećima nadahnuto izvješćivao kako njegovi kršćani i pripravnici radosno doživljaju blagdan za koji su sami anđeli rekli: »Javljam vam veliku radost: noćas vam se rodio Spasitelj.« (Lk 2, 10-11)

Zaključimo njegovim rijećima – molitvom za one koji još ne pripadaju Kristu po krštenju (za Novu godinu 1983): »Dao dragi Isus da njihova srca – žive betlehemske jaslice – uskoro budu pripravljena za Njegov dolazak po svetom krštenju.«

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Marko Pitačić

Piše: Mijo KORADE

Pučkim misionarima zovu se oni svećenici koji rade kao propovjednici na obnovi vjerskog života među katolicima. Premda je takvih propovjednika bilo kroz čitavu povijest Crkve, ipak su isusovci u tome bili najpoznatiji. Oni u 16. st. promiču takve organizirane misije od župe do župe, a kasnije najviše pridonose njihovu razvoju i širenju. Ti misionari stalno putuju od župe do župe, od grada do grada i zadržavaju se dok ne postignu dobre rezultate. Propovijedanjem, katehezom, ispunjavanjem i raznim duhovnim pobožnostima duhovno obnavljaju vjernike.

U hrvatskim krajevima isusovci drže pučke misije počevši od 16. stoljeća pa sve do naših dana. Posebice su bile raširene u 17. i 18. st. Mnogo je takvih misionara obilazilo gradove, sela, vojne tabore, katolike pod turskom vlašću i izbjeglice u susjednim zemljama. Među tim isusovcima pučkim misionarima bilo je i plodnih pisaca i kulturnih radnika. U nizu članaka tijekom ove godine prikazat ćemo neke od najznačajnijih pučkih misionara iz 17. i 18. st. među Hrvatima.

STUDENT I MISIONAR

U novi red Družbe Isusove dolazi nekoliko mladića iz sjeverne Hrvatske još za života njenog utemljitelja sv. Ignacija (+1556), ili u godinama neposredno nakon njegove smrti. Oni ulaze u novicijat u Beču ili Pragu, no neki od njih ubrzo napuštaju red, a neki rano umiru. Oni koji su ustrajali djeluju u Austriji, Ugarskoj i drugim zemljama, jer na hrvatskom tlu isusovci još nisu imali stalnog boravišta.

Marko Pitačić bio je deseti po redu hrvatski isusovac.

Rodio se oko 1548. u Sisku, od siromasnih roditelja. Majka je ostala udovica i podigla je djecu radom svojih ruku. Marko je vjerojatno u Beču polazio niže gimnaziske raz-

rede, jer ne znamo kako bi inače bio 10. kolovoza 1566. tu primljen u isusovački red i poslan u novicijat u Prag. Prije polaska u novicijat razdijelio je siromasima sve što je imao. Nakon dvije godine novicijata predaje 1568. u Beču gramatiku, iako još nije bio završio gimnaziju, a zatim vrši službu prefekta pitomaca i napokon službu predavača u sjemeništu. Od 1575. studira u Beču dvije godine filozofiju i tri godine teologiju, bivajući ujedno prefektom u tamošnjem konviktu. Za svećenika je zaređen 2. srpnja 1579. u Beču.

Istog ljeta Marko započinje apostolski rad u Szombatelyju u zapadnoj Ugarskoj na poziv grofa Jurja Draškovića, biskupa iz Györa. Drašković, bivši zagrebački biskup i hrvatski ban, sudjelovao je nekad na Tridentskom saboru. U Hrvatskoj je puno učinio za preporod katolika. Kao györski biskup, odrekavši se 1578. banske časti, poziva propovjednike da obnove njegovu biskupiju. Sa slovenskim isusovcem Antonom Štefančićem Marko dolazi u Szombately i tu djeluje oko dvije godine. Veoma uspješno propovijeda, poučava djecu i mladež, dijeli sakramente i obraća mnoge protestante. Štefančiću, koji još nije bio zaređen, biskup je povjerio rad u pučkoj školi dok se ne nađe katolički učitelj. Marko je ujesen 1579. na biskupskoj sinodi u Györu održao podulji govor o svećeničkim dužnostima i celibatu, koji je iste godine i tiskan u Pragu.

Zbog malenog broja isusovaca u tim krajevima, a velikih pastoralnih potreba, mnogi su često prekidali studije. Tako je i Marko tek 1581. u Beču završavao studij teologije gdje je ujedno prefekt u konviktu i madžarski ispunjednik. Od 1583. profesor je filozofije u Pragu.

DJELOVANJE U TRANSILVANIJI

Za boravku u Szombatelyju Pitačić je došao na glas kao izvrstan misionar tako da ga već od 1580. poljski provincijal i isusovci u Transilvaniji (Erdelj) traže da dođe k njima. Austrijski provincijal protivio se da ide u kraj koji pripada poljskoj provinciji jer ni sam nije imao dovoljno ljudi. A Marko je k tomu bio vrlo sposoban i revan u svakoj prilici. U Pragu je brzo naučio češki te je uz profesuru mogao propovijedati. Tek kad je sâm general reda nekoliko puta odlučno posredovao, pustio je

provincijal Marka u jesen 1585. u Erdelj. Tu najprije u gradu Alba Iulii godinu dana zamjenjuje poznatog madžarskog isusovca Janosa Leleszija, koji je bio obolio, a djelovao je kao učitelj i odgojitelj transilvanijskog princa Sigmunda Báthoryja, sina poljskog kralja Stjepana. U jesen iduće godine izbila je u gradu kuga. Marko se brinuo za okužene i umiruće i uz to propovijedao u crkvi.

God. 1587. postaje u Velikom Varadinu (Oradea) pučki misionar, a na brizi mu je i uprava isusovačkim imanjem. Godine 1588. postaje superior (kučni starješina) rezidencije. Njegov neumorni rad ne obuhvaća samo Erdelj u kojem se već uvelike bio proširio protestantizam, već i jugoistočnu Ugarsku koja je tada bila pod turском vlašću. Tako sredinom 1588. na poziv katolika iz Gyule, nekoliko mjeseci obilazi čitav kraj uz rijeke Körös i Maros. Temišvarski paša izdao mu je dozvolu da može slobodno obavljati svećeničke dužnosti. Ostaci madžarskih i hrvatskih katolika u tom kraju godinama nisu imali svećenika. Slabo su poznавали vjerske istine, stalno su bili izloženi turškim progonima i raskolničkoj propagandi arijevaca i kalvina. Revni misionar hrabri i podučava katolike od sela do sela i po cijele noći ispovijeda. Na njegove propovijed dolazili bi i inovjerci pa bi čak i odobravali nauku i izjavljivali da tako što nikad nisu čuli. I u gradu Makóu preporodio je malobrojne katolike koji su zaželjeli da se isusovci zastalno kod njih nasele i otvore školu.

Medutim, Pitačić nije dugo ostao u Transilvaniji. Već u siječnju 1589. pod pritiskom kalvinskih plemića, isusovci su protjerani iz zemlje, a imovina im je oduzeta. Tako Marko s ostalima, po najvećoj zimi i snijegu, ostavlja Veliki Varadin. Zaustavlja se u utvrdi Kövár pokraj Satu Mare i tu nekoliko mjeseci djeluje među vojnicima i ostalim svijetom. Na opetovanu traženje austrijskog provincijala vraća se u Ugarsku.

MISIONAR OD SLOVAČKE DO SLAVONIJE

Vrativši se iz Transilvanije Pitačić preko deset godina boravi u Slovačkoj propovijedajući od Martina (Klaštor pod Znievom) na sjeveru do Šala nad Vahom na jugu, pokraj Bratislave. Kao pučki misionar djeluje među Slovacima, Madžarima, doseljenim Hrvatima i pravoslavcima koji su zajedno s Hrvatima u 16. stoljeću u velikom broju pobegli iz krajeva koje su osvojili Turci i naselili se najviše oko

Bratislave. Već je 1585. preko deset tisuća obitelji Bugara, Srba i Hrvata stiglo u Erdelj. Neki su tamo ostali, a većina je nastavila put prema Češkoj. Marko propovijeda po gradovima i selima, često pod otvorenim nebom na trgovima i raskršćima. Premda su mu inovjerci i neuki katolici često zadavali neprilike, on je znao svladati sve poteškoće. Mnoge je poučio u vjeri, ispravljao zle običaje, pomirio zavadene i obraćao krivovjerce.

S njim je djelovao i Ljudevit Lukarić rodom iz Splita. On je 1587. došao iz Rima s poznatim isusovcem Antonijem Possevinom. Djeluje prvo u Erdelju, a od 1590. u Slovačkoj. Njih dvojica poduzimaju apostolska putovanja i u krajeve pod turškom vlašću te tako dopiru sve do Slavonije. Tamо ih je narod, kako svjedoče suvremenici, oduševljeno prihvatio kao prijatelje koje dugo nisu vidjeli. Ljudi su dolazili sa svih strana da ih čuju, a oni su dane i noći poučavali i ispovijedali. Mnoge su u vjeri učvrstili, zlutale i otpadnike obratili.

Pitačiću su nakon tolikih putovanja i naporna misionarskog rada oslabile snage pa je određen za lakšu službu. God. 1601. i 1602. je ispovjednik i duhovnik u Cluju, a iduće tri godine u Šalju. Godine 1606. imenovan je za prefekta škole u Češkom Krumlovu, a nakon toga za ispovjednika u Eberndorfu kraj Klagenfurta. Tu je 13. siječnja 1608. premirnuo. Bio je prvi hrvatski isusovac, pučki misionar koji je u mnogim krajevima učvrstio katoličku vjeru i donio mir dušama.

Duhovne vježbe za dječake

U sjemeništu »Augustin Bea« na Fratrovcu u Zagrebu održat će se duhovne vježbe za dječake i to:

od 23. do 27. siječnja 1990.

Prijave na adresu: O. ZVONKO RUBINIĆ, Fratrovac 38 – 41000 ZAGREB. Telefon: (041) 222-363.

Knjige

CIVILIZACIJA LJUBAVI, napisao Nikola Pavićić. U knjizi se nalazi sto razmišljanja o temi ljubavi. Prava riječ je ljubav, pravo vrijeme je ovo naše: advent trećeg milenija, a pravi čovjek koji ju je izgovorio, ne samo jednom, i koji se bori za nju jest papa Ivan Pavao II. Civilizacija ljubavi obuhvaća sve što je na nebu i na zemlji: i čovjeka, i društvo, i strukture, i vjeru, i tijelo, i duh, i životinjski i biljni svijet. Cijena knjige je 200.000 din. Narudžbe: KATEHETSKI SALEZIJANSKI CENTAR, Vlaška 36 – 41000 ZAGREB, telefon: (041) 272-791.

BITI MLAD – Glasilo vjersko-kulturno-informativnog karaktera za mlađe. Narudžbe: IKD »JURAJ DOBRILA«, Gupčeva 2 – 51400 PAZIN, ili na uredništvo: Ernesta Miloša 13 – 51470 UMAG, telefon: (053) 51-437.

ŠTO JE SVETA MISA?, napisao Robert de Gorumont. Teološko pastoralno tumačenje Mise. Omot u boji,

92 stranice. Narudžbe: KNJIŽNICA UPT – 54400 DAKOVO, pp 62.

KATOLICI U KOTORVAROŠKOM KRAJU, napisao Anto S. Kovacić. U ovoj knjizi autor nas vodi kroz sve faze rasta katoličke zajednice u kotorvaroškom kraju, donoseći iscrpne statističke podatke po pojedinim naseljima, najstarija prezimena obitelji zabilježena u izvješćima pojedinih biskupa u vrijeme njihova pohoda ovome kraju, kao i prezimena sve do naših dana. Ovo je monografija kotorvaroškog kraja s dragocjenim podacima crkveno-vjerskog i kulturno-povjesnog života tamošnjih katolika. Iscrpnost, temeljito i bogata dokumentiranost ovog djela vrijedan su prilog u rasvjetljavanju povijesti bosanskohercegovačkog katoličanstva u cijelini.

Knjiga je bogato ilustrirana crno-bijelim fotografijama i u boji. Ima 224 stranice. Cijena 200.000 din. Narudžbe: SVJETLO RIJEČI, N. Pozderca 6 – 71000 SARAJEVO.

NAJVEĆA SNAGA SVI-JETA – molitva, knjiga koja je uzbudila svijet. Prije Božića bit će objelodanjena i u hrvatskom prijevodu s posvetom uzoritom gosp. Kardinalu za 70 obljetnicu života. Pogovor s razmatranjima o molitvi popraćenima znanstvenim eksperimentima i pobudnim primjerima napisao je izdavač. Preporučujemo je osobito svećeničkim i redovničkim osobama i svima onima koji žele propubiti svoj vjerski život. Cijena je 8 DM, u dinarskoj protuvrijednosti.

Knjiga će se moći nabaviti u Čirilometodskoj knjižari i u knjižari »Kršćanska sadašnjost« te kod izdavača: IVAN JURAK, župnik – 41412 OBOROVO.

Kazete

NEKA BUDE MIR NA ZEMLJI – Rukovet popularnih šanson, izvodi Komorni pjevački zbor »PALMA«. Narudžbe: FTI, Palmotićeva 31 – 41001 ZAGREB, pp 699.

HRVATSKI BOŽIĆ, long-playka i kazeta

JEDNO DIJETE VIŠE, propovijed

BIBLIJA U KAZETAMA, album od 5 kazeta iz NZ

ISUS KRIST, najljepše pjesme o Isusu iz Hrvatske crkvene pjesmarice

DRAGA MAMA, pjesme i pripovijetke hrvatskih pisaca o majci

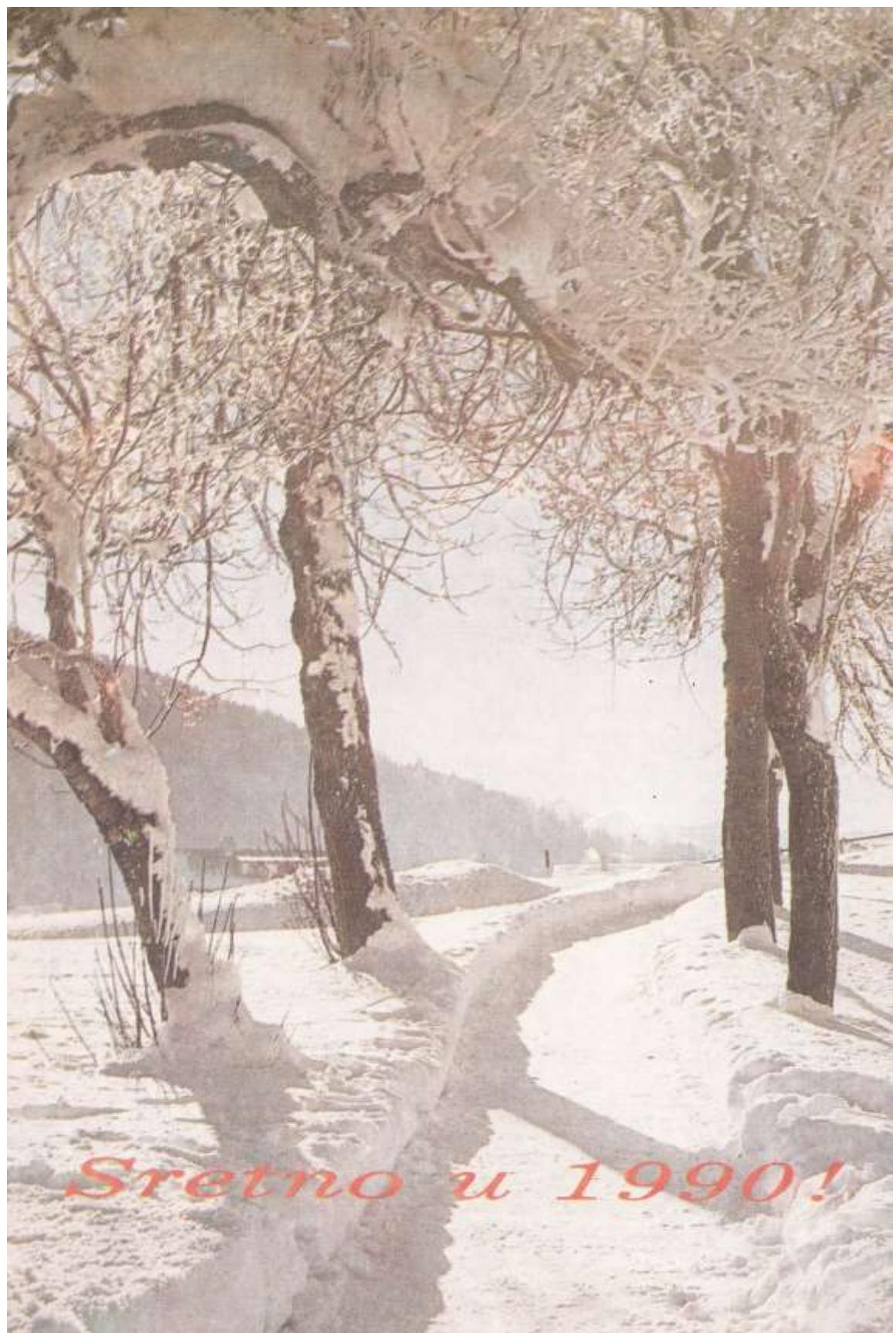
Narudžbe: KATON, Maksi-mirska 125 – 41000 ZAGREB, telefon: (041) 225-306

ZAHVALUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ... za ozdravljenje unuke. – Zahvalna baka Domagović
- ... i Majci Božjoj od brze pomoći za zdravlje te se i nadalje preporučujem njihovoj zaštiti. – Katica Šporčić, Deletovci
- ... i svima svetima za ozdravljenje i sva primljena dobra. Preporučujem i nadalje sebe i svoju obitelj njihovoj zaštiti. – Marijan Kršlović, Privlaka
- ... na mnogim primljenim milostima po zagovoru hrvatskog kardinala Stepinca. – Kata Taler Geislanger
- ... za sve primljene milosti. Njihovo zaštiti posebno preporučujem život i rad svog unuka. – Baka N. N., Landschut
- ... sv. Antunu i sv. Leopoldu Mandiću čijom smo pomoći ostali živi u teškoj prometnoj nesreći. – Anica i obitelj, Zagreb
- ... Gospod od brze pomoći, sv. Antunu i sv. Roku za ozdravljenje od teške bolesti i na svim primljenim milostima tijekom života. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna čitateljica J. H. iz Kotoribe
- ... dragoj nebeskoj Majci i sv. Leopoldu Mandiću za sve primljene milosti tijekom života. Sv. Antunu preporučujem svoje zdravije i molim da Gospodin udjeli mir cijelom svijetu. – N. N., Vinkovci
- ... i svim svetim zagovornicima za ozdravljenje teško povrijeđene ruke. Preporučujem se i nadalje njihovoj pomoći i zaštiti. – J. M., Slav. Brod.
- ... na pomoći te mi je kći dobila zaposlenje. – Zahvalna Marija iz Drenovice
- ... sv. Josipu i sv. Antunu za sretno položeni ispit zrelosti, dobiven posao i za sve druge uslišane molitve. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – D. I. D.
- ... Gospod od brze pomoći, sv. Judi Tadeju, Petru Barbariću i Ivanu Merzu za marljivost i uspjeh u školi mojih unuka. Isusu u Maslinskom vrtu preporučujem zdravlje svih nas. – Baka Kata, Osijek
- ... sv. Josipu, sv. Ani, sv. Antunu i Judi Tadeju, sv. Tereziji od maloga Isusa i svima svetima za sretan porod kćeri. – Marija Fosić, Varaždin
- ... i ocu Anti Antiću na uslišanoj molitvi. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Anka M.
- ... i nebeskoj Majci na svim primljenim milostima, a preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna čitateljica Glasnika S. M., Delnice
- ... i svima svetima na uslišanoj molitvi. – Zahvalna djevojka iz Slavonije
- ... Presv. Trojstvu, Blaženoj Djevici Mariji, sv. Josipu i svima svetima na svim milostima udjeljenim mojoj obitelji, a osobito na onima koje sam ja primila tijekom svojega života te za uspjeh unuka u školi. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna Lidija iz Rijeke
- ... sv. Josipu i dr. Ivanu Merzu na pomoći za ozdravljenje i preporučujem se njihovu zagovoru prilikom operacije oka. – S. K., Zagreb
- ... našoj nebeskoj Majci te svima svetima za uspješnu operaciju i za ozdravljenje. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna kći Marija i baka Marija iz Bačkog Monoštora
- ... i Gospod Karmelskoj što sam u teškoj nesreći ostala nepovrijeđena. – Janja Marković, Rokovci
- ... Gospod od krunice i svim nebeskim zaštitnicima na ozdravljenju i svim primljenim milostima. – Julka Stanković, Ruševino
- ... sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Leopoldu Mandiću i sv. Nikoli Taveliću na jednoj velikoj milosti iskazanoj mojemu unuku kao i na svim primljenim milostima. – Zahvalna baka Milka Frković
- ... i dobroj m. Klaudiji za stalnu pomoć najvjernije mi prijateljice. – Angela Orlando, Zagreb
- ... za brzo, dobro i neočekivano oporavljanje mog brata Josipa nakon teške nesreće na poslu i to posredovanjem dobre m. Klaudije. – s. Klaudija Duran, o. s. U. Zenica

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIJIHOVOJ ZAŠTITI**

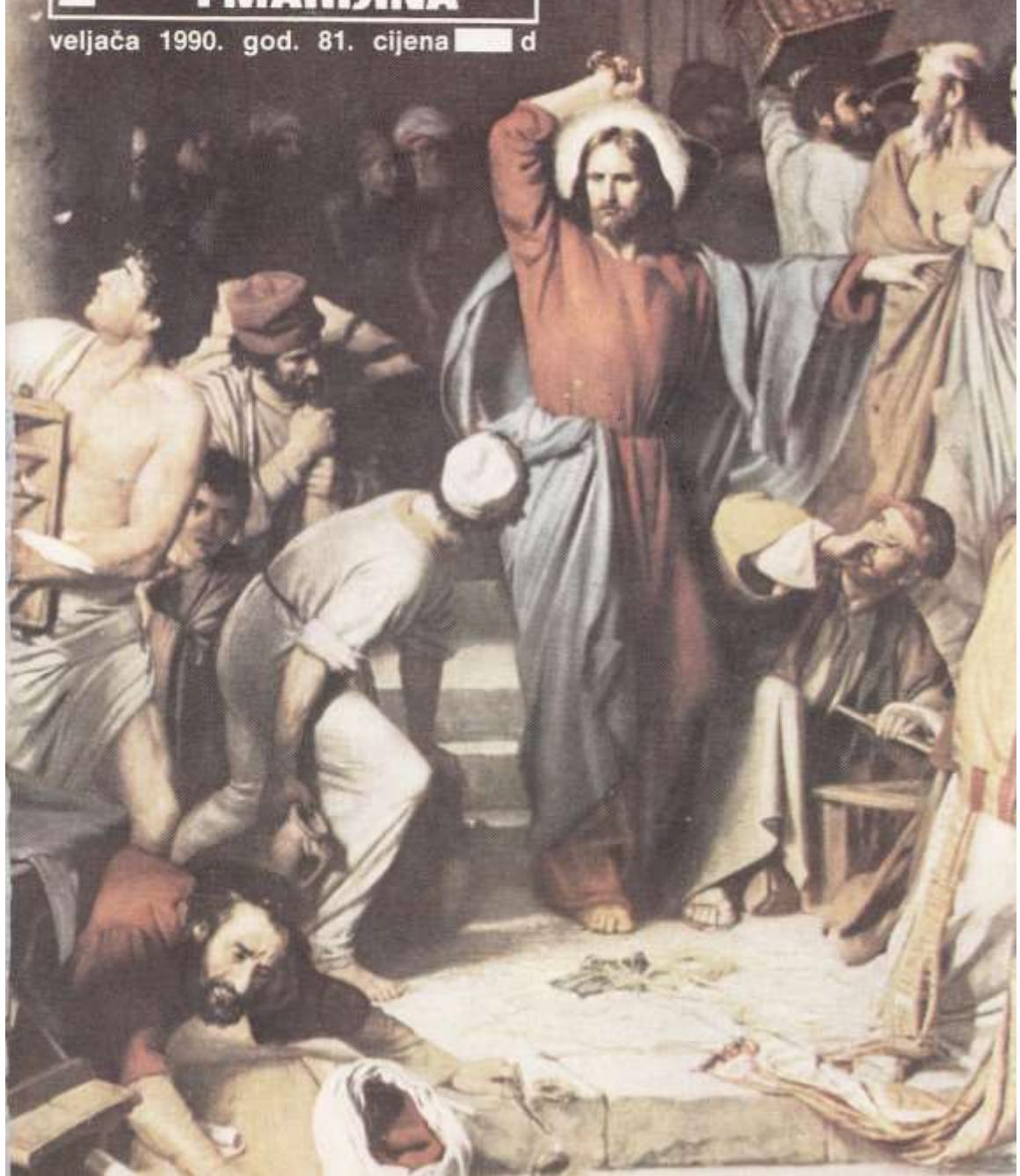

Sretno u 1990!

GLASNIK

2 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

veljača 1990. god. 81. cijena ■ d

KRIST TJERA TRGOVCE
IZ HRAMA
(Naslikao: Carl BLOCH)

Svijećnica

Leluja žut list
Okrajkom grančice

U očima malenih niču
Ljubičaste boje korizmene

Mladen SPAHIJA

Otkako Tebe sretoh...

Slušaj me, o Bože moj!
Govorili su mi da Ti ne postojiš,
a ja, budalast, čak sam im vjerovao.
Jedne večeri,
sa dna jame koju je iskopala bomba,
promatrao sam Tvoje nebo.
U jednom trenutku shvatih
da su mi govorili laž.
Da sam prije uzeo vremena
i gledao stvari koje si Ti stvorio,
jasno bi mi bilo da ti ljudi ne prihvataju
mačku nazvati mačkom...
Ja se pitam, Bože moj,
bi li Ti pristao da mi pružiš ruku?
U dnu svoga bića osjećam
da ćeš me shvatiti.
Čudno je ovo
što sam morao dospijeti u te paklene prilike
da smognem vremena
i ugledam Tvoje lice.
Ja Te žarko ljubim
i želim da Ti to znaš.
Uskoro će opet biti krvava bitka.
Tko zna?
Može se dogoditi da dođem k Tebi
još večeras...
Do ovog trenutka
mi se nismo poznavali
i ja se pitam:
Moj Bože,
hoćeš li me dočekati na vratima?
Gle, ja plaćem.
Ja lijem suze.
Oh, Bože, da sam Te ranije upoznao!

Evo, moram poći.
To je nešto čudno:
Otkako Tebe sretoh,
uopće se više ne bojim smrti.
Dakle, doviđenja!

(Ovaj tekst nađen je u bilješkama američkog vojnika
koji je poginuo pri iskrcavanju na tlo sjeverne Afrike –
u prošlom svjetskom ratu)

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobušec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklobušec, Mirkko Nikolić, Mate Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. - Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Poštirina je plaćena u gotovom.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Da li napokon ulazimo u mirnije razdoblje života? Tome bismo se svakako htjeli nadati znajući da je mir preduvjet gospodarskog napretka, te duhovnog i kulturnog rasta. U svojim nadama ne smijemo biti pasivni. Mira nema bez pravde i pravičnosti za sve, bez poštenja i poštivanja među svima. Ima i dalje trubača koji uporno trube staru i poznatu mitomansku muziku, ali je to znak da su im srca gluha za akorde mira. Mogu oni napraviti puno zla, to se zna, ali su oni danas prepoznatljivi ne samo po trubbi nego i po odeždi, pa im se lako odlučno suprotstaviti oružjem istine, kulture i čovječnosti, a to znači da ni mi ne smijemo spavati, nego se zaodjenuti snagom Duha.

Prvo moramo zaštititi sve živote koji nastaju u suradnji roditelja sa Stvoriteljem. To moraju osobito oni koji su po svom zvanju u službi još nerodenog života, a mi im pomozimo svojom svijeću i savješću. Zatim moramo u sebi razvijati osjećaj solidarnosti sa svima koji trpe, a u vlastitim patnjama moramo i sami biti strpljivi. Samo tako postat ćemo uspješni ljudi. Naši korijeni sežu u ocean Božje ljubavi, i mi smo odane izniki kao jedan Božji narod s mnogostrukim darovima za služenje u Crkvi i u svijetu. Kao graditelji slobode oko sebe, krenimo uvek odgovorno od samih sebe. Da bismo to mogli, zadimo svaki dan s Isusom nekoliko minuta u osamu. Tamo ćemo ga bolje čuti u svojoj savjesti. On će nas odgajati za pažljivost i obazrivost prema svima s kojima živimo. Ako je istina da vragu pakla nikad nije dosta, istina je i to da bez naše privole ne može dobiti niti atom našega srca. Budimo svuda navjestitelji Božjega kraljevstva, pravi Isusovi misionari, jer boljeg kralja, pouzdanijeg vođe – od Isusa – nema! Tko se s njim boriti, sigurno pobjeđuje makar i stradavao kako je on stradao, a to ćemo čitati i doživljavati već slijedećeg mjeseca.

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. VELJAČA 1990. BR. 2

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	40
ZAŠТИTIMO SVE ŽIVOTE! – MOLITVENA AKCIJA, A. Liseć	42
ZA KRŠĆANE KOJI TRPE PROGONSTVO U RAZNIM KRAJEVIMA SVIJETA, P. Galauner	44
STRPLJIVOST, A. Mišić	47
USPJEŠNI LJUDI, R. Grgec	48
AFRIKA IZUMIRE, A. Liseć	49
SVETI ANZELMO, POBOŽNIK SRCU ISUSOVU, J. Antolović	50
DOSTOJANSTVO I SUDJELOVANJE VJERNIKA LAIKA U ŽIVOTU CRKVE, S. Sirovec	52
ŽIVOT SE SAMO JEDNOM DARUJE, TINO	54
SMIJEŠAK – DAROVATI ILI NE?, I. Batušić	56
GLE NEBO, KAKO SE ŽARI, TEA	56
U POGANSKOM KRAJU, M. Nikolić	58
PAŽLJIVOST I OBZRIVOST, V. Vider	60
GLASNIKOVA PRIČA, T. IVNA	62
„DA SE KRALJEVSTVO BOŽJE SVUDA NAVIJEŠTA“, M. Rusan	64
PISMA NAŠIH MISIONARA	66
BARTOL KAŠIĆ, M. Korade	68

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VISE PRIMJERAKA ISTOG BROJA POPUST JE 10%

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmoticeva 31 VIDI OBAVIJEST NA STRANI 41. OVOG BROJA!

ZNATIŽELJA, ZNATIŽELJA, I NA KRAJU NEVOLJA

»Glasnik« sam počela čitati nedavno i jako mi se sviđa njegov sadržaj. List je malen, a u njemu ima mnogošta što se može s korišću pročitati. Budući da ima i rubriku u kojoj se mogu обратити uredniku za savjet, iznosim mu svoj problem.

Imam 17 godina. Prije godinu dana imala sam upalu pluća te sam morala u bolnicu. Tamo sam upoznala jednog mladića koji studira u Zagrebu. Često smo se vidali i pričali, i ja sam se zaljubila. Zapravo, ni sada nisam sigurna da li sam se zaljubila. Po mom izlasku iz bolnice nastavili smo se dopisivati. Potom smo se opet počeli vidići jednom tjedno. Ja sam, kao i svaka mlađa djevojka, željela znati kako je to s nekim...

Više nisam djevica. Nedugo nakon onog događaja prekinula sam vezu s njim. Nikad ga više nisam vidjela. Što je sad s njim, gdje je, da li je završio studije – ne znam. No to i nije moj problem.

Moji su me roditelji tako odgajali da sama izaberem hoću li biti vjernica ili ne. Moj majku su njezini roditelji uputili u Crkvu, a oca su njezini uputili u Partiju. Kad su se vjenčali, tata je počeo čitati Bibliju. Mene nisu uputili nikamo. Trebala sam odlučiti sama. Na prvoj pričesti nisam bila, ali sam krštena.

Nekako u vrijeme kad sam izgubila djevičanstvo počela sam razmišljati o Crkvi, o Bogu, o vjeri i o sebi, a osobito o onome što sam učinila. Od

tada je prošlo otprilike godinu dana. Odnedavno idem svačine nedjelje na Misu. S mamom i sa sestrom bila sam u Medugorju. Tamo mnogi vide Gospu. Ja je nisam vidjela, ali vjerujem da se tamo ukazuje jer sam stalno plakala. Tamo sam naučila moliti i krunicu. Od tada je molim gotovo svaki dan. Molim za oproštenje grijeha. O vjeri i Crkvi ne znam mnogo. Onoliko koliko znam naučila sam tako što sam pročitala Novi zavjet. Kupila sam molitvenik i pažljivo slušam propovijedi u crkvi.

Kažu da je blizu dan kada će Isus ponovno doći. »Doći će suditi žive i mrtve i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.« Ja ne znam točno što bih sve morala činiti da okajem svoje grijehu. Kršćani se raduju što će Isus ponovno doći. I mene to veseli, ali se negdje u dubini duše i bojim tog susreta. Moji roditelji ne znaju za moj grijeh. To zna samo moja sestra i dragi Bog. Sada znate i vi. Stoga vas molim, poučite me, savjetujte mi što da radim da bih okajala svoje grijehu. Puno vas pozdravljam i sve najbolje želim za Božić i Novu godinu!

MARIJA

Već iz naslova što sam ga stavio nad tvoje pismo, naslućuje se proces koji te je odveo u grijeh, a onda i posljedice grijeha: lakounna radoznalost, pristanak, pad, nemir u duši i vapaj za oslobođenjem iz nesnosnog stanja. Dio krvnje za svoje sadašnje stanje nelzravno pripisuješ i svojim roditeljima koji te nisu kršćanski odgojili. Nema

sumnje da su oni u tome zatajili, ali ti si sama svjesno i slobodno htjela iskusiti ono na što te navodila tvoja velika radoznalost. Ništa te ne opravdava ni činjenica što »svaka mlađa djevojka želi znati kako je to s nekim...« Svaka osoba ima savjest i svijest vlastite odgovornosti za svoje čine ili propuste i nitko, pa ni ti, ne može izbjegći posljedice.

Pravi kršćanski odgoj nije nipošto dresura koja oduzima slobodu i mogućnost griješenja. On se sastoji u usmjeravanju osobe na pravilnu i odgovornu uporabu slobode, vodene razumom i vjerom. Odgoj nam pomaže da se u kušnji odlučimo za ono što spoznajemo kao istinsko dobro, a nipošto za ono što je zlo. Bit slobode nije u mogućnosti izbora, nego u svjesnom izabiranju dobra. To, dakako, ne ide samo od sebe. Naše odlučivanje mnogo ovisi o baštinkenim sklonostima i o stecenim navikama. Zato odgoj i samoodgoj ostaju trajan životni zadatok svake osobe. Čim više potisnemo loše sklonosti i usvojimo dobre navike, razum je slobodniji i jasnije uviđa razne ponude i požude, pravilnije o njima sudi i volju potiče na objektivniju odluku. Ovisnik o alkoholu, drogi, cigareti ili nečem sličnom blaže (pristrano) prosuđuje svoje navike pa im se teže odupire, odnosno, lakše im podlegne. A to vlijedi i za sve druge mane pa i za radoznalost, a radoznalost u seksualnim stvarima jača je od obične radoznalosti.

Popuštajući toj mani i ti si učinila težak grijeh.

Da li je time sve izgubljeno? Da smo mi ljudi sami, bilo bi sve izgubljeno. Ali mi nismo sami, s nama je Bog, naš Spasitelj. Zahvaljujući njegovoj ljubavi, grijeh nam može biti oprošten. Potrebno je da smo ga svjesni, a ti to jesi; potrebno je da se zbog njega kajemo, a ti to činiš; potrebno je da odlučimo više ne griješiti, a ti si to odlučila; potrebno je ispovjediti se svećeniku, a to možeš i ti učiniti svaki dan pa ne odgadaj; potrebno je izvršiti pokoru koju nam svećenik naredi, a nju saznamo tek u ispovijedi. Podi, dakle, što prije na Ispovijed! Reci svećeniku što je i kako je, pa će ti on pomoći da se dobro ispovjediš i zaboliješ mir duše.

Tvoje približavanje Bogu i samoj sebi, nakon pada, potvrda je istine da dobri Bog ne odbacuje grešnika nego kao ljubezan otac čeka njegovo obraćenje, da pače, u savjesti ga na to stalno potiče. Na tome mu moramo biti od srca zahvalni. Ozračje u kojem živis ipak je kršćansko, a to

je tvoja velika prednost. Svoje »međugorske suze« pripiši stanovitom strahu od kazne i jakom osjećajnom kajanju za grijeh. Da li druge osobe tamo vide ili ne vide Gospu, o tome će svoj sud reći Crkva kad se sve razbistri, a to ne ide tako brzo. Ako se tamo događaju duhovna dobra poput obraćenja, onda je milost sigurno na djelu. Krunicu nastavlji moliti, ali se u nekoj crkvi uključi na vjeronauk mlađih. S katehetom otvoreno razgovaraj o tome da nisi dovoljno poučena u vjeri. O svom grijehu razgovaraj samo unutar ispovijedi, jer to ne spada u javnost. Prati i dalje vjerski tisak da što bolje upoznaš svoju vjeru i život Crkve. Kreneš li tim putem, ne moraš se bojati ponovnog Isusovog dolaska »da sudi žive i mrtve«. Preporučujem ti da na našoj adresi nabaviš (pouzećem!) knjigu: »Djevojko, znadeš li ljubiti?« Ona će ti pomoći da zrelije upoznaš ono područje života za koje se mlađe djevojke jako zanimaju, a malotko im rekne cjevovitu istinu.

UREDNIK

Cijena Glasnika u 1990.

Molimo sve preplatnike – POJEDINCE I POVJERENIKE – da uvaže slijedeće:

1. Shvatite koji je smisao preplate. Nije svejedno kad će ona doći. Samo ako dođe na vrijeme (a trebala je doći do konca siječnja!), osigurali ste si 11 brojeva Glasnika uz cijenu od 66 dinara, odnosno 6 dinara po primjerku. Ako preplatu još niste poslali, učinite to odmah po primitku ove obavijesti.

2. Povjerenici (Vlč. g. župnici) koji novac još prikupljaju, neka odmah posalju ono što su do sada prikupili, a ostatak će kad ga skupe. Ako pak posreduju u stilu »samoposluživanja«, neka nam se jave, da bismo im uz svaku pošiljku Glasnika mogli priložiti uplatnicu s našim žiro računom.

3. Novac možete poslati ili poštanskom uputnicom, ili bankovnom uputnicom na naš žiro račun. (Vidi na str. 39!) Kako god ga šaljete, službeni obrazac ispunite točno, čitljivo i čvrsto, tako da bude vidljivo i na primjerku koji nama dostavlja banka.

4. Za inozemstvo ostaje sve kao i do sada, a obavijest ćemo priložiti uz pošiljku Glasnika.

+

Ako ste do sada bili preplatnik i čitatelj Glasnika, budite od sada i njegov širitelj!

Zaštitimo sve živote!

- Molitvena akcija

U današnjem se vremenu, kao što vidimo, ne postaje dovoljno ljudski život, pogotovo onih najmanjih, najnemoćnijih, nerodenih. Zbog toga je potrebno da se svi što aktivnije uključimo u molitvu i rad na zaštiti svakog ljudskog života.

»... Uvjeran sam da će brojni moliteљi prihvati taj poticaj i moliti da Duh Sveti probudi savjesti svih onih koji odlučuju o životu i smrti začetih ljudskih bića da shvate Božju zapovijed: Ne ubij! Svako začeto ljudsko biće začeto je s neotuđivim pravom na život. Taj život, skriven u tijelu žene, povjeren je od samog Stvoritelja ljubavi da ga nosi, čuva i štiti od svake opasnosti i prijetnje da bude ugašen... U svakom je začetom djetetu začeta i njegova osobna vječnost! Život je svetinja!...«

(Iz preporuke kardinala Franje Kuharića za ovaj molitveni pokret od 28. XI. 1989.)

KONKRETKA DJELA

Sudionik ovog pokreta prihvata da će:

– svakodnevno moliti desetku Sv. krunice, »Pod obranu se Tvoju...«, »Spomeni se...«, neku sličnu molitvu ili: Presveto Srce Isusovo, prikazujem Ti po Bezgrešnom Srcu Marijinom, čitavu svoju prošlost, sadašnjost i budućnost. Spreman sam uvijek poslušati Tvoj

sveti glas, i ti mi pomozi da ga otkrivam i da ga slijedim.

Ja znam da uvijek kada zaštitićem čovjeka da je to kao da Tebe, Isuse, štitim; i kada bih propustio zaštiti ljudski život, da bi to bilo kao da propuštam zaštiti Tebe, o Isuse!

I zato sada odlučujem moliti, raditi i žrtvovati se za dobro svih ljudi i za zaštitu njihovih života, posebice onih najnemoćnijih. Amen. Oče naš...

– svoje sudjelovanje radnim danom na Sv. Misi, Sv. isповijedi i Sv. Prci, barem jednom mjesečno će namijeniti za zaštitu ugroženih ljudskih života, posebice nerodene djece.

– činiti i razna druga dobra djela i žrtve – npr. pomaganje starima, bolesnima i nemoćnim, obiteljima u potrebi, odricanje od alkohola i pušenja itd.

– truditi se oko napredovanja u vjeri, npr. što češćim sudjelovanjem u Sv. Misi,

molitvom, čitanjem i razmatranjem Sv. Pisma, sudjelovanjem u duhovnim obnovama i seminarima, čitanjem vjerskog tiska itd.

– svoj položaj i svoje mogućnosti iskorištavat će za zaštitu ugroženih života, posebice nerodene djece. Razvijat će i usavršavati svoje talente i djelovanje u istome smislu (primjer vlastitog života, odgoj i informiranje drugih, korištenje žive i pisane riječi umjetničkim izražavanjima, organiziranjem seminara, tribina, predavanja i raznih akcija »za život«, širenje materijala koji doprinose zaštiti života: audiovizualna sredstva, tiskani materijal itd. zauzimanje za zaštitu nerodenog djeteta i u svakom pojedinačnom slučaju.

– ni na koji način neće sudjelovati u oduzimanju ljudskih života pa tako niti u proizvodnji, distribuciji, naručivanju, izdavanju niti primjeni ubojstvenih sredstava.

– svećenik, sudionik ovog pokreta, uz ostalo će barem jednom godišnje prikazati Sv. Misu za zaštitu ugroženih ljudskih života, posebice nerodnih, te za one koji rade na njihovoj zaštiti. Barem jednom mjesečno će organizirati klanjanje pred Presvetim olatarskim sakramentom u istu svrhu.

– poželjno je da se svaki sudionik javi na adresu: Obiteljski centar, Kumičićeva 16, 55000 Slavonski Brod (tel. 055/235-658), kako bi mu se moglo povremeno slati obavijesti i druge materijale za zaštitu nerodenih. Uvijek se za pomoć možete obratiti i ovom Centru.

– sudionik ovog pokreta postaje dionikom brojnih Sv. Misa koje se za njih prikazuju.

ŽIVOT DJETETA PRIJE ROĐENJA

Dijete je živo već od samog začeća. Već je u prvoj staniči određeno da li se radi o djevojčici ili dječaku, kakve će boje biti oči i kosa, na koja će biti sličnije... Najvećem broju djece oduzima se život baš u prvim danima i to lažno prozvanim »kontracepcijskim sredstvima«. Žene koje nose »spirale« uz njih često zanisu, a da to i ne znaju (čak i više puta godišnje). To se također često događa i za vrijeme dok gutaju bilo koju vrst antibaby pilula. A tada, nekoliko dana nakon začeća, pilula i spirala ubijaju dijete jer mu sprečavaju usadivanje u maternicu. Slično ubojsvno djeluju razne »depo« injekcije protiv djece, postkoitalna sredstva, a izgleda prema najnovijim podacima da čak ubojsvno nekada djeluju i spremcidna sredstva (»nonoxinol 9!«), kada uz njih dođe do začeća. Većina djece začeta u epruveti bude ubijena još i prije nego se usade u maternicu.

Ako je, međutim, sve u redu, dijete se usadi u maternicu otprilike do 7. dana života. Srce mu počne kucati i tjerati vlastitu krv kroz žile između 18-21 dana, dok većina žena još niti ne sazna da su trudne.

Sa tri tjedna u mozgu se već uočava pojавa moždane kore. Sa pet i pol tjedana miće glavicom, a sa 6 tjedana cijelim tijelom poput već rođene bebe. Ako se dijete od 6 tjedana dodirne po nosiku ili ustima, ono izmiče glavu.

Sa 8 tjedana stišće šaku i palac, štuca, budi se i spava. U 11. tjednu siše palac...

Dr. med. Antun LISEC

U čijoj službi?

Poznato je da se liječničko zvanje ubraja među najhumanija zvana jer se liječnici najizravnije zauzimaju za život i zdravlje ljudi. U tom poslu bezbrojni su pokazali pravi heroizam u zauzimanju za čovjeka. Dosta je da se prisjetimo njihove spremnosti da podođu u borbu za čovjeka i onda kad je njihov vlastiti život u opasnosti: kod raznih opasnih pošasti, potresa, ratnih sukoba i slično. Na žalost, nisu svi na visini svoga etičkog poziva. Evo što piše jedan liječnik o zatajenju etičnosti u zagrebačkom zdravstvu. Nakon toga se pitamo: »U čijoj je ono službi?«

ZAGREBAČKO ZDRAVSTVO I ETIKA

Ovih dana reče mi usput u razgovoru direktor jedne od zagrebačkih klinika, koja ima i ginekološku službu, da se oni baš mnogo ne trude oko toga da trudnicu odgovore od

abortusa. Kaže čak da se kao direktor i ne usudi tražiti od svojih ginekologa da žene odvraćaju od abortusa, jer već unaprijed zna da bi mu prigovarali da pokušava raditi protiv »interesa« kuće, pošto oni svaki dan »zarade« na abortusu nekoliko milijardi dinara. (Radi se valjda o starim dinarima. Op. ur. Gl.)

Zaboravlja se, eto, na Rezoluciju Skupštine Jugoslavije u kojoj se od zdravstvene i socijalne službe traži da majku i oca još nerodenog djeteta odgovaraju od abortusa i da ih upozoravaju na fizičke i psihičke posljedice abortusa!

Jedna pak zagrebačka klinika sklopila je nedavno ugovor s jednom poznatom velikom zagrebačkom radnom organizacijom po kojem će ženama iz te radne organizacije besplatno učiniti određeni broj abortusa, a za uzvrat će dotična radna organizacija u klinici izvesti neke radove. Medicino, što si postala?

Dr. med. Antun LISEC

Za kršćane koji trpe progonstvo u raznim krajevima svijeta

»A vi budite na oprezu sa sobom! Predavat će vas sudovima i bičevati u sinagogama... Tko ustraje do konca, taj će se spasiti.« (Mk 13, 11)

Progonstva i mučeništvo oznaće su prave vjere, znak autentičnog kršćanskog vjerovanja i života. Tako je bilo za Isusova života, tako se i kasnije nastavilo od prvih početaka Crkve pa sve do dana danasnjeg. Krist je i danas progonjen i mučen u mnogim svojim sljedbenicima, danas i mnogo više nego u prijašnja vremena. Da, upravo ovo naše stoljeće ima na sebi autentični pečat mučeništva za vjeru i Krista.

SVJEDOČANSTVO KRVLJU DAJE SE I DANAS

Nedavno smo čitali u Glasu Koncila (48/89 str. 1) kako su samo u Slovačkoj predstavnici Katoličke crkve provedli zajedno u zatvorima 42.760 godina. A ne spominje se i broj onih koji su u tim zatvorima ostavili i svoje živote.

Danas susrećemo biskupe koji su i po 20 i 30 godina bili u zatvoru zbog vjere i vjernosti Katoličkoj crkvi. U posljednjih 20 godina prosječno po jedan misionar mjesечно umire mučeničkom smrću. Sredinom studenog 1989. ubijen je rektor Katoličkog sveučilišta u El Salvadoru zajedno s petoricom svoje surbraće isusovaca.

Mučenička vremena nisu prošlost jer ih i mi proživljavamo. Kršćanstvo se širi i učvršćuje upravo svjedočanstvom krvi prolivenе iz ljubavi kao što i svjedočanstvo Kalvarije najuvjerljivije dokazuje da nas Bog neizmjerno ljubi. »Stajat ćete zbog mene pred upraviteljima i kraljevima, nijma za svjedočanstvo.« (Mk 13, 9)

Mjesečna nakana AM poziva nas na solidarnost sa svima onima koji trpe progonstvo zbog svoje vjere. Poziva nas na onu solidarnost koja izvire iz vjere. Svi smo udovi Kristova Tijela. (Usp. Rim 12, 4-8) U tom Tijelu svi smo usmjereni jedni prema drugima i ovisni jedni o drugima. Bol, muka, kušnja jednog dijela tijela pogada

sposobnost djelovanja čitave osobe. Da dođemo do normalnog stanja, moramo najprije izlijечiti bolest i ukloniti bol. Nije potrebno da nas netko izvana upozori da jedan dio našeg tijela boluje. Tu bol osjećamo kao svoju. I mi je prvi uočavamo i osjećamo. Isto tako osoba duboke i jake vjere osjeća bol i muku kad sazna da neki brat ili sestra u Kristu trpi ili je progonjen zbog svoje vjere. A to osjeća još mnogo više kad se radi o cijelim narodima kojima se niječu osnovne građanske slobode samo zato što su vjernici.

**PROGONAIMA I DANAS,
ONI SU SJENA ŽIVOTA**

Sv. Marko u svom Evandjelu (10, 30) spominje progonstvo kao nagradu ili kao posljedicu koju može očekivati onaj koji ostavi kuću, brata ili sestru, majku ili oca, djecu ili imanje radi Isusa i radi Evandjela. Zato kršćani moraju s progonstvima računati u svim vremenima.

U naše dane »glasnosti i perestrojke«, posebno sada nakon povijesnog susreta Petračića i Ivana

Pavla II i generalnog sekretara Kom. partije SSSR-a Mihaila Gorbačova skloni smo misliti da započinje novo povijesno razdoblje. I pomalo se nadamo da će nestati vjerskih progona i vjerske netrpeljivosti, da će i građanin-vjernik napokon doći na zelenu granu, da će mu se priznati sva ljudska prava kao i ostalim normalnim ljudima. Ipak ne smijemo se prenaglo poveseliti danu jer tek polaganio svijeća zora.

Upravo nekoliko dana nakon povijesnog susreta Ivana Pavla II i Gorbačova održan je u Rimu okrugli stol na kojem su sudjelovali metropolit Pitirim iz Rusije, jedan svećenik Litvanac koji je više od 20 godina bio u zatvoru i potpredsjednik sovjetske agencije TASS-a. Metropolit je bio veliki optimist za sve ono što se zbiva danas u Rusiji i nada se jednom novom vremenu za vjeru i Crkvu. Litvanski robijaš bio je ponešto oprezniji i izrazio je svoje sumnje i poteškoće. Iznio je neke podatke i govorio o nekim stavovima u ruskom društvu koji pokazuju da je građanin-vjernik još uvijek građanin drugog reda, mnogostruko ograničen, katkada i ugrožen zbog svog vjerskog uvjerenja. Zamjenik direktora TASS-a prihvatio je tu činjenicu i samo dodao da će još trebati mnogo vremena da bi došlo do stvarne promjene u mišljenju i praksi. Tu je potrebna jedna nova kultura međuljudskih odnosa, jedna nova kultura u političkom razmišljanju i cjelokupnom društvu.

Istina je da se na povijesnom susretu između Pape i Gorbačova govorilo o slobodi savjesti, o novom zakonu koji će omogućiti svima da slo-

godno zadovoljavaju svoje religiozne potrebe. Ali se mora računati i s teškim posljedicama u dušama koje su desetljećima bile trovane antireligioznom propagandom i ateističkom indoktrinacijom koja je religiju i kršćanstvo prikazivala – i na žalost još i danas prikazuje – u najnegativnijem svjetlu.

Takvi postupci sredstava društvenog saobraćanja još su i danas prilično nazočni, čak i kod nas. Upravo je početkom prosinca završila serija od 6 epizoda jednog vrlo površnog američkog dokumentarca koji je zagrebačka TV uvrstila u školski program. Tko zna iz kojih pobuda?! Ali da su htjeli dobro namjerno približiti Krista današnjoj našoj školskoj mладежi, onda bi bili uzeli autentičnog Krista u kojega vjeruje većina ovoga naroda, a ne iskrivljenu sliku Isusa kako ga gledaju neki američki nazoviznani stvenici ili takozvani istraživači povijesne istine o Kristu.

U Africi i na Srednjem istoku Crkva je i danas izložena mnogim nevoljama od strane muslimana, posebice u zemljama gdje vladaju muslimanski fundamentalisti Šiiti. U tim zemljama vlada regionalno pravo »sharia«, tj. zakon islam. Tolerancija prema drugim religijama je vrlo ograničena. Nazočna je diskriminacija i nasilje prema kršćanima. Posljednih godina bilo je i spaljivanja crkava, a stotine kršćana izgubile su život.

U Indiji se javljaju hinduski fundamentalisti koji gledaju na kršćane kao na »strani element« i kao na zaprek za jedinstvo zemlje. Oni su čak i sudski progonili misionare zbog tobožnjeg prozelitizma, tj. zbog navodnog nagovara-

nja hindusa da prijeđu na kršćanstvo. Isto tako optuživali su katoličke redovnice koje rade po bolnicama da, tobože, nisu htjele poslužiti hinduse ako prije ne prijeđu na kršćanstvo. Te su optužbe bez temelja, ali propagandički dosta glasno izrečene.

U Kini, Vijetnamu i Kambođi i danas ima teških progona. Još je dosta svećenika i biskupa po zatvorima.

Ubojstva i nasilja protiv Crkve nazočna su u nekim zemljama Latinske Amerike i u Africi. Težak je položaj vjernika, posebice grkokatolika, i u Rumunjskoj, a u Albaniji vjernici su stavljeni izvan zakaona. Ubici vjernika tamо nije kažnjivo djelo.

Za našu proganjenu braću i sestre jest od izvanredne važnosti saznanje da nisu sami, da se netko za njih moći, da netko o njima razmišlja i da postoji netko tko će sve učiniti da im pomogne kako bi se skratilo vrijeme kušnji.

Kroz ovaj mjesec čemo moliti zajedno sa Sv. Ocem koji je i sam kao svećenik i kao biskup na svojoj koži osjetio što znači progonstvo, pa i napad na život. Kad se prvi puta, kao kardinal, vratio iz Rima, dočekala ga je na krakovskom kolodvoru grupa nahuškane mладежi koja ga je, mjesto cvijeća i pozdrava, izvrijedala i nastojala ga što više poniziti. Ta su, doduše, vremena na tom dijelu našeg globusa prošla, ali sjećanje i iskustvo ostaje. To je samo razlog više da se usrdno i us trajno s njime molimo za svoju proganjenu braću i sestre kojih još i danas ima dosta na svijetu.

(Nastavak na str. 46)

(Nastavak sa str. 45)

Nakana naših biskupa:

DA U SVOJOJ OKOLINI
AKTIVNO PODRŽAVAMO
PRAVO NA ŽIVOT NERO-
ĐENE DJECE

Nakana naših biskupa uvodi nas u jedan od životnih problema našeg vremena i naše civilizacije. Ona se divno podudara s poticajem »Obiteljskog centra« iz Slavonskog Broda da se molimo za zaštitu i spas nerođene djece.

Naš uzoriti Kardinal prihvatio je i preporučio taj pothvat i svojom izjavom u Glasu Koncila od 10. prosinca 1989. najvjernije tumači nakanu naših biskupa. Kardinal se nuda da će brojni molitelji prihvati tu inicijativu i moliti: »da Duh Sveti probudi savjest svih onih koji odlučuju o životu i smrti začetih ljudskih bića da shvate Božju zapovijed NE UBIJ! Svako začeto ljudsko biće začeto je s neotudivim pravom na život... Suočeni s mračnom stvarnošću – koju Kardinal zorno opisuje u izjavi – vjernici i svi ljudi dobre volje pozvani su na obranu nevinih ljudskih života, prepuštenih tolikoj samovolji, neodgovornosti i često samo sebičnoj računici... Molitveni pokret za spas nerođenih svjedočanstvo je vjere u Božje svjetlo i Božju pomoć da se savjesti probude, da se neopozive vrijednosti prihvate, da se misli, govori i djeluje u skladu s Božjom vizijom čovjeka, njegova smisla u vremenu i određenja za vječnu budućnost.«

Posebice ćemo se moliti da ta inicijativa bude prihvaćena i da prodre u sve naše župske zajednice.

Petar GALAUNER

Odjek na priču

Poštovano uredništvo,

Ovo pišem i molim da to tiskate u narednom Glasniku kao moj prilog, koji bi se mogao nazvati i kritika i neslaganje.

Radi se o – Glasnikovoj priči – »Tako je to išlo« Glasnik 12/1989. str. 386. Priča nije poučna, ako je uzeta uopćeno iz života, pa čak ako je bazirana na istinitom događaju. Ne mislite li, kad tu priču pročita netko od djece, koja svakodnevno imaju roditeljske svađe, koja svakodnevno slušaju ružne riječi, koja se boje sutrašnjeg dana, pa onda u patnji i strahu odluče – idem i ja kao Renata to prekratiti i kazniti roditelje, a sebe opravdati: »Bože nisam to mogla ili mogao izdržati.«

Ne mogu reći da nema sada među katoličkim supružnicima, možda gore nego među nevjernicima, ali PORUKA jednog katoličkog (dragog) lista MORA biti drugačija. Koliko među nama ima patnika svih vrsta trpljenja ali u vjeri sve izdržavaju, ne skaču kroz prozor ?!

Moliti do beznada, Bog čuje, iako Renata misli da je On zaboravio da postojiš. Po priči Renata je bila vjernica, ali samo u noćnim maštanjima kad je mislila da čovjek poslije smrti prelazi u zvijezde. Takva vjera i donosi takve odluke o nasilnom okončanju svoga života, jer prava vjera svjetli i daje primjer drugima, svjetli tamo gdje je tama!

Marina

Urednikov osvrт na pismo

Poštujem vaše doživljavanje navedene priče i objavljujem vaše pismo bez ikakvih ispravaka, jer ono je svakako dobronomjerno.

Spisateljica dotične priče jedina zna da li je prikazala neki sasvim određen slučaj, ili je na temelju takvih tragičnih događaja izradila priču s određenom porukom. Za vas je ta poruka negativna, ali to uistinu ne mora biti baš tako. Spisateljica ničime ne potvrđuje ispravnost Renatinog čina. Rečenica: »Kažu da čovjek poslije smrti prelazi u zvijezde«, nema potvrđan smisao. To se vidi iz pitanja koja slijede. Izražena je tjeskoba mlade duše nad žalosnom činjenicom razorene bračne ljubavi njezinih roditelja. Nije, dakle, izraženo uvjerenje koje bi se moglo slijediti, nego je prikazana tjeskoba i što iz nje može uslijediti. Poruka koju sam ja »pročitao« glasi: Bračna nevjernost roditelja izaziva u djeci duševne tjeskobe koje lako svrše tragedijom koja se ničim ne da ispraviti. Renatinog, naime, kobnog poteza nitko ne odrjava. Nitko je ne proglašuje junakinjom. Dapače, opaža se nakon toga praznina koja se ničim ne da sakruti. Razred je sažaljuje, ali ne zaključuje da je se može slijediti. No, priča može nekome zazvući i onako kako je vama zazvučala, a to ovisi i o čitatelju. Vama svakako hvala što ste se javili i osvrnuli na ono što vam se nije svidjelo.

UREDNIK

Strpljivost

Naše vrijeme će biti zapamćeno po velikom tehničkom napretku, uništavanju prirode i zagadivanju životnog okoliša, ali i po prevelikom porastu potrošnje tableta za umirenje duševnih napetosti. Čovjek je postao nervozan i nestrpljiv. Čir na želcu je češći od zubobolje, a ručna ura je davno prestala biti ukras na ruci te postala mjerilo naše nervozne jurnjave da ne bismo zakasnili, da u minute isplaniramo svaki dio dana. Nestrpljivost je urok mnogih meduljudskih sukoba. Svjedoče nam o tome redovi pred šalterima, čekanja u najrazličitijim čekaonicama i gužve u prometu.

Strpljivost i biti strpljiv to je životna potreba naše generacije.

Strpljivost je i krepst.

Tertulijan, veliki crkveni pisac koji je živio u drugoj polovici drugog i na početku trećeg stoljeća, napisao je cijelu knjigu o strpljivosti. Izvor i primjer strpljivosti Tertulijan nalazi u Bogu, koji daje da Njegovo sunce sija dobrima i zlima i da Njegova kiša natapa polja dobrima i zlima.

Osobiti primjer strpljivosti dao nam je naš Gospodin Isus. Utjelovljeni se strpljivo je čekao vrijeme rođenja, a po rođenju period rasta i dozrije-

vanja. Kroz dugo razdoblje radi kao drvodjelja u poočimovoj radionici strpljivo čekajući vrijeme svog objavljinjanja. Propovijedajući Evangelje prošao je zemljom ne lomeći napuknute trske i ne gaseći stijena što tek tinja. Strpljivo je primao sve koji su ga htjeli slijediti, nešto pitati ili su tražili pomoć. Nije prezirao carinike i grešnike. Blagovao je s njima usprkos prigovorima onih koji su se smatrali pravednicima. Umiravao je nestrpljivost svojih apostola koji su htjeli poslati oganj i sumpor na grad koji ih je neljubazno primio.

Kad ga je izdao i jedan od njegovih učenika, a drugi se razbježali, Isus je ostao miran, gospodar situacije. Kao janje na klanje daje se odvesti onaj koji bi mogao pozvati vojske anđela. Nervoznom Pilatu mirno odgovara na postavljena pitanja, a na križu je pokazao vrhunac božanske strpljivosti; uz muke Isus podnosi pogrde prolaznika i razapetih s njime.

Isus, koji je utjelovljenjem postao ljudima sličan po svojoj strpljivosti, toliko nam je različit ali i primjer za slijediti.

Drugi jedan pisac iz prvih kršćanskih vremena, sv. Ciprijan biskup i mučenik, osobito je naglašavao dobra koja izviru iz kreposti strpljivosti. On potiče svoje vjernike da veoma brižno njeguju strpljivost, jer po njezinu zasluzi ostajemo u Kristu i možemo s Kristom pristupiti Bogu. Bogatstvo kreposti strpljivosti vrlo je veliko i razgranato. Strpljivost nas čuva i upućuje Bogu. Strpljivost ublažuje našu mržnju, koči naš jezik, suzbija nasilje. Strpljivost ograničava moć bogatih i ublažuje potrebe siromašnih. Strpljivost nas uči praštati i moliti za oproštenje, trpjeti i ustrajati u progonstvima i nevoljama... Ona nam pomaže da ostanemo sinovi Božji, opnašajući strpljivost Očevu.

Svi mi s Adamom dijelimo sudbinu i u znoju lica jedemo kruh dok se ne vratimo u zemlju iz koje smo uzeti. Sve dok smo živi moramo se znojiti i trudititi, a u tome nam ne može ništa pomoći kao strpljivost. Gospodin nam je poručio: »... tko ustraje do konca, taj će se spasiti.« (Mt 10, 22) Moramo trpjeti i ustrajati jer prepusteni nadu istine i slobode možemo postići istinu i slobodu samu. Činjenica da smo kršćani, rezultat je vjere i nade, a da bi vjera i nada donijele ploda potrebna je strpljivost.

»I neka vam Bog, izvor te strpljivosti i utjehe, dade da imate isti osjećaj jedan prema drugome po primjeru Krista Isusa.« (Rim 15, 5)

Priredio: Anto MIŠIĆ

Uspješni ljudi

Piše: prof. Radovan GRGEC

Prošli smo put pisali o dobrostivosti i čovjekoljublju. Dobrostivi i čovjekoljubivi pojedinci, naime, potrebni su nam kao kruh svagdanji. Međutim, danas se sve više govori i piše o uspješnim ljudima.

Što je to »uspješan čovjek«? Mora li on imati veze s dobrostivošću i čovjekoljubivošću? Ako njegovu uspješnost mjerimo kršćanskim mjerilima, svakako. Prije dva desetaka godina preveo sam djelo Michela Quoista »Tajna pravog uspjeha«, što ga je izdao Nadbiskupski ordinarijat u Zadru. U njemu pisac iznosi kako je prema anketi IFOP-a za 90% anketiranih mladih ljudi najvažnije u životu »uspjeti«. Da bi uspio, čovjeku je, prema autorovu mišljenju, potrebno vratiti dušu, vratiti Isusa Krista. U protivnom slučaju, sutra više neće biti čovjeka. Ipak, mnogi ljudi, i među njima mnogi mladi, zamišljaju »uspješnost« sa svim drugačije.

Ako je vjerovati TV-spotovima, poznat nam je »imidž« (slika) uspješnih muškaraca i žena. Znamo kako se oblače, kakve su im torbe i torbice, kakav namještaj kupuju, kakve automobile voze, kakvim se parfemima služe itd. Oni,

dakako, imaju i »atraktivne« bračne drugove, »uspješnu« djecu, poslovni ugled. Svoj »imidž« i »prestiž« ljubomorno čuvaju tražeći njegov odraz u zadržljivenom ili zavidnom pogledu svojih potrošačkih i buržujskih »konkurenata« i drugova. Nažalost, pritom često i ne primjećuju da je iz njihova vlastita pogleda i srca nestalo dobrostivošt i čovjekoljubivosti. Za te vrline obično nema mjesta u njihovoј »uspješnosti«. Njihova je ljestvica vrednota drugačija od one evandeoske.

Gospodin nije rekao: »Bla-go uspješnima!«. Naprotiv, navijestio je blaženstvo siromašnih i ucviljenih, gubitnika i »marginalaca«, čija su srca otvoreni za dobrotu i čovjekoljublje, čija je duša bliža svjetlosti i obraćenju. Sjetimo se toga u ovoj veljači koja započinje Svetim Srećnjicom a završava Pepelnicom! Svetlo i »veličina malenih« blagoslov je zemlje.

Za obraćenje potreban je susret s Gospodinom, konkretni i osoban odnos prema Spasitelju. Susreo ga je prije smrti i starac Šimun, susreo ga je i »uspješni« poslovni čovjek Zahej. Susreo i obratio se, shvativši u čemu je tajna pravog uspjeha. Životni

put njegova udesa promjeno je tok.

Sudbina onih koji su u očima svijeta »uspješni ljudi«, a svoje »uspjehe« zahvaljuju bezdušnom karijerizmu, nijeobično tako »blistava« kao njihova karijera. Njihova borba za uspjeh i ugled u društvu, njihove štreberske ambicije, njihova arogancija i oholost, njihovi dobici i »trofeji« često su povezani s jaucima i plaćem gubitnika. No, upravo ti ucviljeni gubitnici miljenicu su Božanskog Srca, a arogantne i ohole snalazi sudbina koju je preokao već Malahija, jer »ima Boga«, kako kaže naš narod.

Kršćanin je čovjek koji u ponoznosti srca, koja je najrealnija i »najrealističnija« od svih kreposti, prihvata svoju ograničenost i ovisnost o Bogu, svoje životne uspjehe i neuspjehe kao dar Providnosti. On zna da tajna pravog uspjeha nije nipošto u »robovanju oholosti i novcu«, o čemu nam je prošle godine govorio Ivan Pavao II., nego u »slobodi djece Božje«. Dapače, zna da ga gubici, porazi i neuspjesi mogu još više približiti Kristu patniku i braći supatnicima. Zna da »uspješni ljudi« nisu uvijek uspješni u Božjim očima.

Ti ostaješ

Kome suđen da se moli,
nesretan utječe,
prognanik obraća?
Od koga pomoći,
pravicu da ište?

Pravdi na ovom svijetu
svaki se zameo trag!

Ne, nije!
Ti vječno ostaješ
nesvrgnut, nepokolebljiv
u veličanstvu svoje moći
i vječno si utočište onima
koji pobjeđuju nevjeru,
koji nađu Tvoj put
i ne dopuštaju da skrenu,
da lutaju,
da se izgube.

Danica BARTULOVIC

Srce moje

Nebeski me dusi zvali,
nadahnuli duhom svojim,
ali se korijenje
u zemlju dalo
i žilama utvrdilo brojnim.
Tad zamahnuh mačem

volje

i posjekoh žilje tvrdo.
Srce moje plakalo je
što postupih tako kruto.
A kad vidje Svetlost jasnu,
zatećeno,
ohrabreno,
zaboravi tuge svoje,
razvedri se i nasmije,
razdraga se srce moje.

Danica BARTULOVIC

Afrika izumire

Nepoštivanje i zloporaba ljudske naravi, osobito njenih spolnih zadaća i sposobnosti, najteže se osvjećuje samom čovjeku. Bolesti su popratna sjena ljudskog življenja i svako tijelo ide svome kraju, ali je pitanje kolika je u tome krivnja čovjeka pojedinca ili šireg društva, ako prirodi nanosi nasilje. Zdrav život po prirodnim zakonima, koje svi ljudski zahvati moraju samo pomagati, najbolje je jamstvo za zdravlje budućih naraštaja. To hoće i Bog pa među ostalim nastrože zabranjuje zloporabu spolnih moći. Narodi koji to nisu poštivali, nestali su s lica zemlje.

SIDA HARA AFRIKOM

Prema jesenskom izvješću »Human life international«, stručnom međunarodnom časopisu, u Lusaki, glavnom gradu Zambije, ustanovljeno je u jednoj bolnici da je virusom SIDA zaraženo 80% trudnica. Istom bolešću zaraženo je također 30% ostalih

pacijenata. Slična situacija je i u nekim drugim tropskim zemljama Afrike. Međutim, tvrdi se da vlasti u nekima od tih zemalja zabranjuju liječnicima SIDU upisivati kao uzrok smrti, jer bi točni podaci negativno utjecali na turizam.

Kao glavni uzrok tolike zaraženosti SIDOM zbog koje tropска Afrika izumire, spominje se veliki seksualni nemoral i promiskuitet, nepoštivanje predbračne čistoće i bračne vjernosti te proširenost kontracepcije i abortusa. Kontracepcijom i abortusom želi se, tobže, spriječiti neželjene posljedice slobodnog spolnog općenja, ali je to zabluda. Narav se ne da izigravati. Istina, SIDOM se može zaraziti i najčestitija osoba, ali ona tada nema krivnje u savjesti, i to neće biti masovno.

SIDA je uvelike nazočna i u našoj zemlji. Smatra se da na jednog čovjeka, kod kojeg je otkrivena ta bolest, ima možda još stotinu onih koji i ne znaju što u sebi nose. Ne pišemo ovo zbog panike, ali zovemo na uzbunu. Život će u budućnost prenijeti samo oni koji budu živjeli dostojno života kao najvećeg Božjeg dara.

Dr. med. Antun LISEC

Sveti Anzelmo, pobožnik Sru Isusovu

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

U našim razmišljanjima o pobožnosti Srcu Isusovu više puta smo naglasili da je ona počela s Novim zavjetom. Rodila se na Kalvariji onog trenutka kad se »hramski zastor razderao na dvoje, od vrha do dna« (Mt 27, 51), u znak da nastaju nova mesijanska vremena opečaćena Kristovom žrtvom i smrću na križu koja se zbivala na Kalvariji. Tako je ta pobožnost opečaćena otvaranjem Kristova boka iz kojeg poteče krv i voda, znak otajstva Crkve. Opečaćena je Kristovim uskršnucem, uzašačem te dolaskom Duha Svetoga. Stoga nije čudno da smo teološke elemente pobožnosti Srcu Isusovu nalazili već u Crkvi mučenika, a zatim kod Svetih otaca. Taj niz prelazi i u srednji vijek, a na početku tog razdoblja stoji lik sv. Anzelma (1033-1109).

POBOŽNIK SRCU ISUSOVU

Sv. Anzelmo je toliko značajan za teologiju i pobožnost Srcu Isusovu da ga nazivaju čak ocem pobožnosti Srcu Isusovu, premda on o njoj nije imao onako jasan pojam kao što će se kasnije ikristalizirati. No to je posve normalna stvar. Crkva je živ i dinamičan organizam, a njezina teologija, pobožnost i kult sve su se više razvijali i otkrivali, a tako će biti sve do konca vremena.

Tko je bio sv. Anzelmo kojeg nazivaju i ocem skolastičke, onog velikog srednjovjekovnog razdoblja gajenja i proučavanja filozofije i teologije što će u sv. Albertu Velikom, sv. Tomi Akvinskem, sv. Bonaventuri i bl. Ivanu Duns Skotu doživjeti najveći procvat, te kršćanskoj i europskoj kulturi udariti neizbrisiv pečat?

Bio je redovnik-benediktinac, kasnije kenterberijski nadbiskup, dakle, natpastir najčasnije engleske biskupije. Rodio se g. 1033 ili 1034.

u Aosti na sjeveru Italije, a umro je 21. travnja 1109. u Canterburyju. Kao prior, a kasnije kao opat benediktinske opatije Bec u Normandiji, na sjeveru Francuske, istakao se daleko izvan granica svog samostana te postao zaslužan za duhovni rast i uzdržanje monaškoga života na Zapadu. Njegovi glasoviti, slikovitoču bogati duhovni nagoni o 14 nebeskih blaženstava imali su velik odjek osobito u slavnoj benediktinskoj opatiji Cluny, koja je u srednjem vijeku uz carstvo i paštinstvo bila najutjecajnija duhovna sila. Kao kenterberijski nadbiskup sv. Anzelmo se odlučno borio za slobodu Crkve od presizanja engleskih kraljeva u crkvene poslove. Zbog toga je neko vrijeme morao u izgnanstvo. Mnogo je radio i oko duhovne i moralne obnove klera. Branio je primatsko pravo svoje crkve te neka prava engleske crkve u kultu i liturgiji. Grob mu se nalazi u kenterberijskoj katedrali, a štuju ga i katolici i anglikanci. Papa Klement XI proglašio ga je g. 1720. naučiteljem Crkve.

ANZELMO SPOZNAJE KRISTOVU LJUBAV I ŽELI S NJOM SUOSJEĆATI

Nas osobito zanima Anzelmova kristologija (nauka o Kristu), a u njoj neke njegove teološke misli o Srcu Isusovu. On je u svom djelu »Cur Deus homo?« (Zašto je Bog postao čovjek?) povjesno, stvarno obradio Kristovo otкупiteljsko djelo. Po njemu su ljudski griljeni stvorili nered pa je u čovječanstvo valjalo opet vratiti red koji je posto-

jao na početku prije grijeha naših praroditelja. Ljudski grijeh, koji je uvrijedio Boga, tražio je beskrajnu naknadu. Nju je mogao pružiti samo Bog koji je u Isusu Kristu postao čovjek. Pružio ju je za nas žrtvom samoga sebe na žrtveniku križa.

Sv. Augustin je svojim nadmašivim duhovnim razmišljanjima interiorizirao Božja ili bolje teologiju o Bogu, a sv. Anzelmo Isusa Krista, ili kristologiju i soteriologiju (nauk o spasenju). Tom je metodom došao i do jasne spoznaje Božje intimnosti, do Božjega Srca, do onoga najintimnijeg u Srcu Bogočovjeka. Činio je to razmatrajući Isusov život. U tom se životu naročito zadržavao na promatranih otajstava Kristove muke. I nije bio samo pasivan promatrač Kristovih bolesti, već je s njegovom ljubavlju htio i suošjećati. U tom razmišljanju i motrenju došao je i do molitve u kojoj žarko moli:

»Molim te, Gospodine, da tvoja uspješna i živa riječ, prodornija od vojnikova kopljja, rani moje srce te dopre do nutrine moje duše te iz nje ponese ljubav prema tebi i prema mojoj braći!«

Ta nas molitva živo i djelotvorno podsjeća na zgodu probadanja Kristova boka i Srca na Kalvariji. U njoj sv. Anzelmo sigurno promatra ljubav Kristova Srca prema Ocu i prema nama pa moli da Isusova riječ rani i njegovo srce te iz tog ranjavanja probudi u njemu ljubav prema Bogu i prema bližnjemu, ljubav u kojoj će Srcu uzvratiti srcem, u konkretnoj ljubavi prema Bogu i bratu čovjeku.

Anzelmo je sigurno znao za riječi 33. Psalma: »I misli su srca njegova (Božjega) od koljena do koljena... Da im od smrti život spasi, da ih hrani u danima gladi.« (Ps 33, 11 i 19) Konkretno ostvarenje tih riječi najbolje je video na Kalvariji kad je Krist svojom žrtvom, svojom krvlju do smrti, spasio svaki ljudski život i kad Euharistijom, divnim sakramentom, taj isti otkupljeni život hrani i napaja u duhovnoj gladi i žedi. U otvorenom Kristovu Srcu, iz kojeg potječe krv i voda, Anzelmo je video, doživio i naslutio onaj duhovni prostor, u kojem je djelotvorno sažeta sva otkupiteljska Božja ljubav prema čovjeku, u njoj je nazreo zahtjev za što savršeniju ljubav prema Bogu i prema čovjeku, svome bližnjemu. I eto to bi bila njegova pobožnost Srcu Isusovu: biblijska i mistična, stvarna i djelotvorna, jer ne ostaje samo kod osjećaja ljubavi, već se pretače u konkretna djela ljubavi. Theodor Schnitzler s pravom stoga kaže o sv. Anzelmu, da je »svojom velikom nutarnjošću, svojom benediktinskom uravnoteženošću, postao predmolitelj Europe. On se nije plašio borbe s nasiljem, ali njegova je pobjeda teologija srca.« Na temelju iznesenog možemo se s tim u potpunosti složiti.

Obećanja Srca Isusova

Spasitelj je u raznim objavama sv. Margareti Mariji obećao da će štovatelje svoga presv. Srca obasuti mnogim nadnaravnim i naravnim milostima. Kasnije su iz njezinih spisa sabrali ta obećanja pa ih obično nabrajaju dvanaest:

1. Dat ću im sve milosti koje su im potrebne u njihovu staležu.
2. Unijet ću mir u njihove obitelji.
3. Tješit ću ih u svim njihovim patnjama.
4. Bit ću im sigurno utočište za života, a osobito na času smrti.
5. Izlit ću obilje blagoslova na sve njihove pot hvate.
6. Gripešnici će naći u mom Srcu izvor i beskrajno more milosrda.
7. Mlake će duše postati revne.
8. Revne će se duše uzdići do velike savršenosti.
9. Blagoslovit ću također i kuće gdje bude izložena i čašćena slika moga presv. Srca.
10. Svećenicima će dati dar da taknu i najokorjelija srca.
11. Imena onih, koji budu širili ovu pobožnost, biti će upisana u mom Srcu i ne će se nikada izbrisati.
12. Svima, koji se budu pričestili na prvi petak kroz devet mjeseci uzastopce, obećajem milost pokore na samrti: oni ne će umrijeti u nemilosti ni bez sakramenata. Moje će im Srce biti sigurno utočište u posljednjem času.

Dostojanstvo i sudjelovanje vjernika laika u životu Crkve

Piše: Stjepan SIROVEC

Prvo poglavlje svoje budnice »Vjernici laici« Sv. Otar naslovjuje poznatom Isusovom izjavom: »Ja sam trs, a vi ste loze«, služeći se tako ponovno usporedbom o radnicima u vinogradu. Time se očito želi odmah na početku nagniti nužna nutarnja vezanost vjernika s Kristom Gospodinom. Ta se veza uspostavlja najprije po sakramentu krštenja, a onda se još produbljuje i pojačava po ostalim sakramentima po kojima kršćani ne samo da pripadaju Crkvi, nego oni tvore tu Crkvu. Crkva je bitno zajednica vjernika koju možemo nazvati evandeoskim vinogradom.

BOŽJI JE NAROD JEDAN

Pod imenom laika u Crkvi podrazumijevamo sve vjernike, osim onih članova koje sakrament Sv. reda izlučuje za posebnu službu u toj istoj Crkvi (dakoni, svećenici i biskupi) i redovnika koji se zahtjevima vežu na život savršenstva. To su dakle svi vjernici koji su po sakramentima kršćanske inicijacije (krst, potvrda, Euharistija) združeni u Otajstveno tijelo

Kristovo i tako postali dionici ma u Kristovoj svećeničkoj, proročkoj i kraljevskoj službi. Oni su od Boga pozvani da, poput kvasca, iznutra pridonose posvećenju svijeta u kojem žive i rade, prvenstveno svojim životom u vjeri, na di i ljubavi.

Zajedničko je dostojanstvo svih članova Božjega naroda, zajednička je milost djece Božje, zajednički poziv na svetost i savršenost: jedno krštenje, jedna vjera i jedan Gospodin. »Nema više ni Židova ni Grka, ni roba ni slobodnjaka, nema ni muškog ni ženskog, jer ste svi jedno u Kristu Isusu.« (Gal. 3, 28) Laici su dakle pozvani da kao živi udovi Crkve sve svoje sile koje su primili od Gospodina uporabe za porast Crkve i njeno trajno napredovanje u svetosti. Posebice se naglašuje da laici trebaju Crkvu učiniti nazočnom i djelatnom svuda, a napose u onim mjestima i prilikama gdje svećenici i biskupi to po svojoj službi ne mogu.

SUDJELOVANJE U TROSTROUKOJ KRISTOVU SLUŽBI

Vrhovni i vječni svećenik Krist Gospodin htio je i po laicima nastaviti svoje svjedo-

čanstvo i svoju službu oživljajući ih svojim Duhom i neprestano ih potičući na stvaranje boljeg svijeta. Zato su laici pozvani i poučeni da sva njihova djela, molitve i pot hvati; bračni i obiteljski život, svagdanji rad i odmor, ako se vrše u Duhu Božjem, postaju ugodne žrtve Bogu po Isusu Kristu te da time ujedno posvećuju i svijet oko sebe.

Krist, kao prorok koji je svjedočanstvom ispunio svoju proročku službu proglašivši Očevo Kraljevstvo, želi tu svoju službu nastaviti i po vjernicima laicima. Zato ih čini svojim svjedocima te ih poučava darom vjere i milošću svoje Božanske Riječi kako bi im sila Evandelja svjetila u svagdanjem životu i radu: u obitelji, na radnom mjestu i u društvu, svagdje. Da bi laici mogli tako izvršiti svoje proročko poslanje potrebno je da što bolje upoznaju svoju vjeru i da budu što tješnje povezani s pastirima Crkve.

Krist koji je »postao poslušan sve do smrti na križu«, i zbog toga uzvišen od Oca (usp. Fil. 2, 8-9), ušao je u slavu svoga Kraljevstva. Njemu su podložene sve stvari i sva stvorenja dok Bog ne buđe sve u svemu. Tu je vlast on dao i svojim učenicima da i oni budu postavljeni u kraljevsku slobodu te da samozatajom i svetim životom pobijede u sebi grijeh i zlo.

Laici trebaju, ujedinjenim silama, tako djelovati u svijetu da ga ozdravljaju i usavršavaju, pazeći naročito na krepst pravednosti. Na taj se način svijet bolje pripravlja za sjeme Riječi Božje i ujed-

no se šire otvaraju vrata Crkve da kroz njih blagovijest mira i pomirenja dospije u svijet. Radi »ekonomije spašenja« neka vjernici nauče pomno razlikovati svoja prava i dužnosti što ih imaju s jedne strane kao članovi Crkve, a s druge strane kao članovi konkretnog društva u kojem žive. Neka nastoje to svoje djelovanje, na prvi pogled dvostruko, uskladiti sa svojom kršćanskom savješću.

SURADNJA LAIKA SA HIJERARHIJOM

Laici imaju pravo obilno primati od svojih duhovnih pastira duhovna dobra koja je Gospodin tim pastirima povjerio da ih velikodušno dijele: »Besplatno primiste, besplatno dajte!« Neka vjernici svojim pastirima otvoreno iskazuju svoje potrebe i želje sa onom slobodom pouzdanjem koje pristoji djeci Božjoj i braći u Kristu. Imaju slobodu i dužnost reći svoje mišljenje u stvarima koje se odnose na dobro Crkve, a u kojima su oni posebice mjerodavni. Neka to čine uvijek istinoljubivo, hrabro i razborito, s poštovanjem i ljubavlju prema onima koji radi svoje svete službe predstavljaju Krista. Laici neka s kršćanskim poslušnicu spremno prihvataju sve ono što njihovi duhovni pastiri kao Kristovi predstavnici određuju ili kao učitelji naučavaju. Duhovni pastiri neka sa svoje strane priznaju i podupiru dostojanstvo i odgovornost laika u Crkvi; neka se uvijek rado služe njihovim razboritim savjetima; neka im s povjerenjem predaju službe i dužnosti koje im po njihovom poslanju pripadaju i neka im ostavljaju nužnu slobodu i samosvojnost, kako bi vjerni-

ci imali volje i mogućnosti sa- mi sa svoje strane davati korisne prijedloge ili rješenja. Od takvih gotovo obiteljskih odnosa laika i pastira mogu se s pravom očekivati velike koristi za Crkvu Božju, jer se na taj način kod laika jača osjećaj vlastite odgovornosti, gaji se oduševljenje i njihove se sile lakše pridružuju djelima pastira.

Zivot laika osobit je po tome što žive i rade posred svijeta i svjetovnih poslova, ali uvijek pazeci da sami ne budu »od svijeta«. Sv. Otac posebice naglašuje da se laici trebaju i mogu posvetiti u svijetu, i to preko svojih svjetovnih zadaća kako bi onda i oni sami mogli posvećivati svijet u kojem žive i rade. Zato u novije vrijeme Crkva stavlja pred oči laicima divne uzore laika-svetaca koji bjelodano pokazuju da je i u svijetu moguće postati svetim. Danas su nam potrebljni nego ikada sveti očevi i majke, liječnici i profesori, radnici i zemljoradnici...

Za vršenje laičkog apostolata Duh Sveti daje vjernicima i svoje posebne darove (karizme). Tako svaki vjernik ima pravo i dužnost da se tim darovima odgovorno služi kako bi koristio Crkvi i svijetu. Plodnost laičkog apostolata ovisi o njihovom sjedinjenju s Kristom Gospodinom upravo tako kao i kod biskupa, svećenika i redovnika. Svjetlost vjere i razmatranjem Riječi Božje moći će s pomoću Božjom u svakom događaju ne samo tražiti, nego i otkriti trageve Božje. Upravo ovih posljednjih tjedana i mjeseci svi skupa smo svjedoci koliko nam je potrebno svjetlo s neba da bismo barem donekle mogli razumjeti i protumačiti događaje oko nas. Pohadajući obitelji svojih župljana mi-

nulih božićnih i novogodišnjih dana osjećao sam kako su ljudi ispunjeni zebnjom i izvjesnim strahom, jer vijesti i slike koje tih dana, a i kasnije, stižu do nas ne mogu nikoga ostaviti ravnodušnim. Dok vijesti koje do nas stižu iz Čehoslovačke, Poljske, Sovjetskog Saveza, Madžarske, DR Njemačke pa donekle i Bugarske, izazivaju u ljudima olakšanje i radost, dotle ono što se događa u Rumunjskoj i Albaniji ljudima jednostavno oduzima dah. Svi se pitamo: »Pa zar je to moguće?« Stari bi crkveni oci na to odgovorili – mysterium iniquitatis (tajna zla)!

Da bi se čovjek u ovakvim dramatičnim zbivanjima koliko-toliko mogao snaci morati usidren mnogo dublje negoli su svi ti događaji koji se filmskom brzinom odvijaju pred očima svjetske javnosti. I kod nas se zbivaju važne promjene koje od svih nas koji smo ih tako dugo očekivali traže razboritu i mirnu prosudbu i odgovorno uključivanje. Dok u onom prvom možemo i trebamo sudjelovati svi zajedno – hijerarhija i laici, dotle je izravno političko uključivanje pridržano upravo vjernicima i laicima.

Mi katolici ne smijemo zaboraviti na svoja vjerska, evanđeoska načela ni u protusudbama, a pogotovo ne u konkretnim odnosima s ljudima drugih uvjerenja ili stranaka. Uvijek treba pažljivo lüčiti čovjeka od ideje ili programa, što konkretno znači: ako ne prihvatašmo nečije ideje i programe, ne smijemo time otpisati i samog čovjeka. Da bi vjernici u različitim nadmetanjima mogli sačuvati svoje ljudsko i vjersko dostojanstvo

(Nastavak na str. 61)

ŽIVOT SE SAMO

Lufthanzin avion sletio je na međunarodni aerodrom u Stuttgartu točno po rasporedu. Motori su zaustavljeni, i putnici stupaju na pokretnu traku koja ih nosi prema izlazu. Hans Dalmi ostaje sjediti dajući, tobože, drugima prednost, a zapravo još

jednom provjerava sve što ima reći svojoj Silvi kad si s one strane pasoške kontrole utisnu poljubac. Njegove pratileice s poslovnog putovanja nema. Za nju je ugovorio let sutrašnjim avionom. Tako je i sama htjela, a to je i dobro da njezin pogled sada ne bude blizu. Tako će se pred Silvom moći posve spontano vladati. Nepoželjne oči nepoželjan su svjedok. Silvi će odmah nglasiti da joj nosi divan dar, ali joj neće reći da je to nježno plavi kimono osut trešnjnim cvijetom. To neka vidi tek kod kuće. Tako će biti uvjerenija da je putovao sam, a u mislima je imao samo nju, Silvicu.

Iz velike čekaonice nitko mu ne maše na pozdrav. Zaista nitko! Zar nema Silve da si utisnu poljubac? Sigurno će se opet ispričavati da je zatajila automatika u upravljaču pa se nije usudila voziti auto. Ništa. Pozvat će je telefonom i javiti da dolazim taksijem.

Telefon zvoni, ali s druge strane nema nikoga da podigne slušalicu. Vjerojatno je krenula. Stići će brzo. Ona je hitra.

Preko razglaša najavljiju prispjeće aviona iz Londona, Zagreba, Rima, Kaira, Madrida... Već bi i ona morala stići. Pozvat će je opet na telefon. Nema nikoga.

Za svaki slučaj ostavio je na informacijsama poruku za gospodu Silvu: »Hans je stigao. Zvao te je telefonom. Nije te bilo doma, pa se zaputio taksijem.«

Iznadenje na stolu u stanu. Kraj velike kristalne pepeljare pune opušaka stoji poruka: »Ne traži me. Sastat ćemo se za koji dan na sudu. Ako ti je teško, kao obično, da sam pospremiš stan, pozovi svoju Greti. Ovaj savjet posljednja ti je moja usluga.« Hans je problijedio. Spustio se na stolicu, glava mu je upala među dlanove nad velikom smrdljivom pepeljarom.

Materi će reći sve kakva je Ivo ništarija. Ako me nije kadar povesti na put u Japan,

JEDNOM DARUJE

a bilo je badava, ne trebam mu ni kao žena. Ja nisam pošla za njim da mu budem kućna čistačica. Imam i ja školu, znam i ja njemački. Kad je molio moju ruku, obećavao mi je... I što mi sve nije obećavao, a ... Da se nije pred svima pretvarao, bio bi i danas Ivo iz Dalmacije, a ne pošvapčeno Hans Dalmi. Tako neka ga zove Greti.

Čekajući vlak s juga da joj doveze mater, Silva u parku još jednom važe svaku riječ. Materi mora sve uvjerljivo prikazati. Nije ona brza za vjerovanje. I njezin je po-kojni Jozo bio još mlad kad se zaputio u Njemačku na rad. Godinama je ostao, ali mati nikad nije sumnjala. I u grob je legao, a da s drugom nije bio. I mati će mrtva leći kraj njega, da i u grobu budu vjerni jedno drugom kao što su bili u životu. Ti su naši stari imali u sebi nešto... Riječ su si zadali pred popom i oltarom, a održavaju je u životu i smrti.

Sud. Pomirenje? Ne dolazi u obzir.

Hans Dalmi je uvjeren da ga vani pred sudnicom čeka Greti, pa Silva može kamo hoće i s kim hoće. On će sa svojom nježnom Njemićicom opet u Japan, a vratit će se istim avionom.

Silva ne želi imati muža koji ima ljubavnicu, a pravoj ženi obećaje kimono.

Pred sudnicom nije čekao nitko nikoga. Hans je bio kamena lica. Presjekla ga je pomisao da se Greti možda nije ni vratila iz Japana. Do sada mu se svakako nije javila u ured.

Iz sudnice je zapamtio novu Silvinu adresu. Odnijet će joj kimono s bijelim trešnjinim cvjetom, te će se izmiriti.

Našao ju je tek u parku pred kolodvorom. Sjedila je s materom na klupi. »Silva, oprosti,...«

Ni riječi nije odgovorila ni ona ni mati. Kad njih dvije odoše vlakom na jug, Hans

je teturao sam ulicom. Zaboravio je da pod rukom nosi zapakovan kimono. Postao mu je suvišan. Više ga nema kome darovati, jer život se samo jednom daruje.

TINO

Smiješak – darovati ili ne?

Pred prozorom se lagano njišu grane mladih, vtipih breza. Vjetar jeseni raznosi žute listiće i brzo će ih sasvim nestati. A kako je bilo lijepo to lišće ljetos?! Duša je uživala slušajući njegovo nježno šuštanje. Moglo bi se tvrditi da najljepše i najmelodičnije šušti upravo lišće breza, mlađih, bijelih breza... Htjeli ili ne, to nas lišće podsjeća na nas ljude. Neminovalo starijmo. Svi! Samo nás ne odnositi vjetar. Mi ostajemo živjeti i umirati u svojim domovima.

Nedavno je u našoj crkvi bio susret starih, bolesnih, usamljenih i nemoćnih vjernika. Pružena im je pažnja, uslužnost i pomoć. Lijep čin, dokaz kršćanske ljubavi. Bili su to lijepi trenuci, posebice za one sasvim usamljene. Sigurno će se danima sjećati te pažnje koja im je bila pružena.

Prošlo je vrijeme kada se živjelo i starilo u krugu svoje obitelji gdje su se umorne oči starih odmarale gledajući unučad i pronaucad, osjećajući da su još vrijedni i korisni svojoj djeci. Ako to više nisu radom, ali svakako jesu ljubavlju i savjetima iz iskustva svog dugog života.

Danas nekako odjednom postanu teški oni što ostare. Kao da njihova sijeda, bijela kosa više nije znak časti kao nekad kad su se poštivale »časne sjedine«. Da li zato mnogi tako neumorno boje kosu u tamno da ne budu »otpisani«? Zar je zaista život danas tako izokrenuo vrijednosti, ili se to nama samo čini? Zar zaista treba doži-

vjeti svu težinu života, okusiti svu patnju da bi se moglo, prolazeći kraj licā punih bora, osjetiti i naslutiti koliko tuge skriva svaka od tih bora? A kako dode do njih? Sasvim neprimjetno! Koliko briga, razočaranja i neprospavanih noći zbog bolesti naših najbližih utisne se u naše lice? Koliko ponekad preteškog rada, koliko briga da bi se podigla djeca, a nakon svega javi se osjećaj suvišnosti i samoće! Život je usijecao bore u nekad možda lijepo lice...

Zar ne bi bilo normalno da te bore i sijede kose izazivaju poštovanje prema tom proživljenom i nekome uvijek korisnom životu? Sada kada je sve izgubilo čar, kad umorno i bolesno srce više ništa ne želi osim malo pažnje, sučuti i ljubavi, zar da im sada pripada samo hladnoća čak i od onih za koje su cijeli život dišali i radili? Svi su zahvaćeni trkom za nekim standardom, zgrtanjem, zabavljanjem, a svoje i tuđe starce zaboravljaju. Dosta je na ulici i u javnim prometalima vidjeti žalosnu pojavu grubosti i nepažnje prema ostarjelima.

U tom istom životu nalazimo se i mi kršćani. Nemojmo izdati Evandelje i njegovu najveću poruku – ljubav! Isus je prolazio ovom zemljom uvijek čineći dobro ljudima, posebice bolesnima i bijednima. Ako smo njihovi, ne štemo ni mi na dobroti. Nije to teško. To možemo činiti već danas. Od jednog našeg ljubaznog postupka neko će umorno biće možda cijeli dan biti sretnije. To će mu uliti malo svjetla u svakidašnje si-vilo. Ako smo Njegovi sljedbenici, darujmo i mi dobrotu, budimo sijači radosti i ljubavi. A što posijemo to ćemo i žeti!

Ivana BATUŠIĆ

Gle nebo, kako se žari?

Spušta se noć, tiha zimska noć. Sjedim u toploj sobi za starim stolom i razmišljam.

Draga moja Dolores, kako brzo prolazi vrijeme, kako hitro ode mladost! Sjećaš li se, ta još jučer bili smo djeca, bezazlena i bezbrzna djeca, a danas smo već odrasli ljudi raštrkani svuda pa i po tuđem svijetu. A znaš li zašto mislim upravo na tebe? Čestitam ti rođendan! Blagoslivljam Božu koji te je pozvao iz ništavila, koji je htio da postojiš ti, sunce naše mladosti.

Počinjem moliti krunicu. To je jedini dar kojim te večeras smijem obdariti. Tiho klize zrncā među prstima, jedno po jedno, a u meni se bude uspomene.

Imala si gustu tamnu kosu i prelijepje plave oči. U školi smo sjedile u trećem redu izlizanih klupa, kraj starog kamina. U razredu su te svi voljeli. Svojim si osmijehom sve osvajala. Jednom je profesor iz TIPS-a primjetio: »Lor, ti znaš da s Bogom nemam ništa. Ipak, kad čovjek sretne osobu kao što si ti počinje si postavljati razna pitanja. Tvoj način ponašanja, vedrina, jednostavnost, sve to zburuju moju logiku i moju filozofiju.«

Naše društvo iz razreda često se sastajalo u dvorani pokraj stare barokne crkve. Tamo nas je uvijek strpljivo čekao stari župnik. On je imao malo pravaca u životu, ali svi su oni vrijedili. U bitnim stvarima bio je vjeran do u tančine. Sa svojih 70 godina

imao je još izvrsno pamćenje, a nadasve čisto i jednostavno srce. Kao u djeteta. Svakog od nas osobno je poznavao i naše duše vodio na izvore prave, čiste vode. Poticao nas je na djela milosrđa.

Pred Božić 1979. godine priredili smo koncert u staračkom domu na kraju grada. Ivan je svirao usnu harmoniku, Duda violinu, a ti si ih pratila na gitari. Okruženi starcima i staricama pjevali smo između ostalog i po njihovim željama. Na rastanku smo zapjevali: »Tiha noć, sveta noć« hodočasteći u duhu s njima u Betlehem noseći malom Isusu na dar svoja čista srca. Zaista, meni je to bio najljepši Božić u životu. Te noći Isusu se rodio za svakog od nas da nas nauči pravo ljubiti. Danas mi se ponekad učini da vidim pred sobom ona umorna staračka lica išimbana brigama života, a među njima i lice tete Barbare.

Još danas osjećam kako me prate njezine siromašne, a tako svete ruke. Koliko putih je sklapala na molitvu za sreću svoje djece, to sam Bog zna. Pohodili smo siromašnog i zaboravljenog Isusa na kraju grada. Navraćali smo se često i nakon toga, donosili mu lijek, novine, pisma i pozdrave. U našim pak srcima, kao neka jeka, odzvanjale su njegove riječi: »Što god učinite jednoće od ove moje najmanje braće, meni ste učinili!« Sjećaš li se, draga Dolores, one divne večeri na obali Drave? Na zapanju je umiralo sunce šaljući na zemlju posljednje pozdrave. Razgovarali smo o prijemnim ispitima i o upisu na visoke škole. Ti si bila svečano obučena. Tvoje mirne oči, oči neba i mora, gledale su iznad naših glava u nepoznata prostranstva. Te večeri otkrila si svima nama tajnu svoga srca. Bog te poziva da ostaviš sve i slijediš njega.

Kad si govorila o velikom Bogu koji je milostivo pogledao patnje čovječanstva, tvoje oči su sjale čudesnim sjajem.

Gоворила si o Bogu koji je došao da na zemaljskim putovima iščupa korov zabluda, neznanja, laži i mržnje i da posije sjeme istine.

O Bogu koji je svijet toliko ljubio da je i svoga sina jednorodenog dao kako bi svatko, tko u njega vjeruje, imao život vječni.

Bila je to tvoja prva kateheza. U mojoj glavi rojile su se misli, a srce se bunilo. Zašto je Bog pogledao na tebe, i kako mora da je on velik kad mu ti daješ na raspolaganje svoj život, bez pridržaja. Konacno, što će reći tvoji roditelji?! Tako nešto od tebe su najmanje očekivali. Tada su preda te počela padati nesuvisla pitanja, a sve tek toliko da se nešto pita. U stvari, svojom viještu sve si nas potresla do temelja. Nije li najbolja učenica iz IVa razreda izabrala najbolji dio koji joj se neće oduzeti?

Tada je netko tiho počeo svirati tvoju najdražu pjesmu: »Gle nebo, kako rumeno žari, dan bit će lijep, ljudima nova srca su sva..., i na zemlju sam Krist je došao k nam' da nas pobrati ljudi svojom ljubavlju.« (Aimé Duval) Pjevali smo i plakali u isto vrijeme. Nismo htjeli ni priznati ni vjerovati da je to posljednji put što smo zajedno.

Nije li baš te večeri, draga moja Dolores, negdje u najdubljim dubinama moga bića posijano sjeme tvoga izgaranja? I ne samo tvoga, nego i tolikih plemenitih duša, nesobičnih ljudi diljem domovine koji su svoje živote posvetili Isusu, jedinoj svojoj ljubavi!

TEA

U poganskom kraju

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Nakon svoje prve misije Isusovi su učenici bogatiji za jedno novo iskustvo. Doživjeli su barem nakratko što znači biti poslan propovijedati. Vratili su se puni dojmova. Htjeli su odmah sve Isusu reći. No, ni odmorit se nisu mogli, jer su se ljudi već skupljali oko njih. Ne uspijeva ni pokušaj da pronadu samotno mjesto za odmor i razgovor u miru. Isusov je dan prepun događanja i neočekivanih obrata.

SABLAST, Mk 6, 45-52

Još se učenici nisu ni snašli nakon čuda nad kruhovima, a Isus ih »tjera« da idu ladicom na drugu obalu. Kruh koji se umnažao u njihovim rukama dok su ga dijelili gladnom mnoštву bio je poput riječi što izlazi iz usta i siti slušatelje. Dok su ga lomili i davali ispruženim rukama gladnih ljudi, on se s nagom Isusovom obnavljao sve dok su ga ljudi trebali. Cijeli taj prizor koji se odvijao pred očima učenika snažno je djelovao na njih tako da bez pitanja i šutke ostavljaju Isusa i mnoštvo da bi pristigli na drugu obalu. Ni slutili nisu da će ih Isus još iste noći iznenaditi i upozoriti kako uza sve to ne razumijevaju i kako im izmiče poruka događaja.

Već je noć. Ljudi su siti i u svojim domovima. Isus je na gori u molitvi, a učenici se na moru bore protiv suprotnog vjetra. Koje li sličnosti s danom Posljednje večere! Umnожavanje kruha naviještava Euharistiju, Isus sam u molitvi podsjeća nas na svoju osamlijenost u noći što je slijedila nakon Posljednje večere. Učenici su na moru, odсутni. Bore se sa svojim problemima i nestaju u noći kao što su nestali i u getsemanjskom vrtu. A Isusov dolazak po vodi u zoru umornim i prestrašenim učenicima nalik je uskrsnom jutru u kojem Krist, Gospodar svega, dolazi i javlja se svojima.

Dok Isus moli na gori u mиру i tišini, njegovi učenici muku muče s valovima i vjetrom koji im ne dopuštaju da odmiju u želenom pravcu. Kao da Isus želi da bude tako, kao da se sve odvija po njegovu već pripremljenom scenariju! Znao je On što će biti i što čini, ali ne da se poigrava sa sudbinom svojih učenika, nego da im ponovno kroz događaj što im se snažno utiskuje u svijest kaže nešto drugo što je potrebno za njihov život i vjeru. To je ujedno putokaz koji evangelist Marko ostavlja ne samo svojoj rimskoj zajednici, nego i svakoj drugoj sve do naših dana. Zaputiti se morem ne svojom voljom nego Učiteljevom, bit će trajni zadatak svih kršćanskih zajednica. Kad upotrijebimo sve sile i sposobnosti i ne zamijetimo napredak, kad obala s koje se otiskujemo u uzburkane vode nestane s vidiča a druga, kamo težimo, bude nedohvatna i sam se

Isus bude činio kao da je nezainteresiran za nas i želi proći mimo nas, morat ćemo sačuvati svijest Isusova učenika i poslanika. Često baš u takvim okolnostima, kad doživimo svoju nemoć, Isus se očituje najjasnije i najsnaznije.

Kad je Isus vidio s koliko muke i gotovo očajno njegovi učenici nastoje ostvariti zapovijed da prijeđu na drugu obalu, sam im se želi pridružiti hodajući po valovima. Ne možemo drukčije shvatiti cijeli događaj, i sva pitanja koja nam se pritom nameću, nego u svjetlu Isusova htijenja da je sve to dopustio i čekao najpovoljniji trenutak da se objavi svojim učenicima. Oni ne shvaćaju što se stvarno događa i, zato viču od straha da je sablast. Kad Isus progovara, svojom riječju raspršuje sumnje i rastjeruje strah učenika. U olujnom vjetru i huci mora čuli su toplinu njegovih riječi koja donosi mir i olakšanje: »Odvažni budite! Ja sam. Ne bojte se!«

Očito je da učenici nisu shvatili temeljni smisao tog susreta na moru, a ni ónog prethodnog događaja s kruhovima. To evangelist Marko ističe: srce im je bilo zasljepljeno. Isusova božanska slava i moć još im je uvek tajnovita, skrivena a zasinut će u pravom svjetlu u uskrsnom jutru u toplini i snazi istih riječi: »Ne bojte se. Ja sam!«

RASPRAVA S FARIZEJIMA, Mk 7, 1-23

Slijedećeg dana na obali izbila je druga oluja, bolnija i opasnija od one u noći. Priro-

da se pokorava Isusovo riječi i sluša. Čovjek se u svojoj slobodi opire, suprotstavlja i napada. U tom svom najvećem Božjem daru sposoban je i samom Stvoritelju reći NE.

Sukob između Isusa i farizeja započinje na području sitnih i nevažnih zapovijedi i zakona koje su farizeji donijeli i tražili da im se Židovi vjerno pokoravaju. Umjesto da zapovijedi budu pomoć u služenju Bogu one su bile stvarni teret i muka. Zato ih Isus osuđuje i prebacuje farizejima njihovo licemjerje: štujete me usnama, a srce vam je daleko od mene ... ostavljate zapovjed Božju, a držite predaju ljudsku.

To je Isusa najviše smetalo i bolilo. Ono što je nebitno i nevažno u štovanju Boga, kao što je pranje ruku, čaša, vrčeva ... postalo je bitno i važno i istisnuto ono što je trebalo biti najvažnije u životu jednog Židova: štovanje Božeg srcem, a ne samo usnama.

Zato nakon diskusije s farizejima zove narod k sebi i poučava ga: čovjek je nečist po onome što izlazi iz njega. Još je precizniji u tumačenju

svojim učenicima: čovjekova nutrina, njegovo srce, njegove misli jesu žarište iz kojeg izlazi zlo. U ovim se riječima nalazi bit etike, u njima je sadržan kršćanski i stvarni moral. Isus je to mogao izreći jer je poznavao ljudsko srce. Unatoč tome što je Božje stvorenje, stvoren na sliku Božju, čovjek nosi u sebi misterij zla, težnju koja ga usmjerava porocima koje Isus nabraja.

Marko ne donosi govor na Gori blaženstava, ali nam u ovom tekstu iznosi bit Isusove nauke o moralu i njegovo temeljno poznавanje čovjeka. Ako je srce čisto, sve ono što će iz njega izlaziti bit će čisto. Ako nije, neće moći dati ono što nema: čistoču misli, riječi i djela.

SIROFENIČANKA, Mk 7, 24-30

Nakon žestoke rasprave s farizejima Isus odlazi u tirska i sidonski kraj, u poganską zemlju na sjeveru Galileje u današnji Libanon. Već je tu bio, ali vrlo kratko. Nakon što je izlijecio opsjednutog odmah se vratio u svoj kraj, a izlijecenom zapovijedio da ostane u svojoj domovini i tako propovijeda što mu se dogodilo. Tako se o Isusu pronio glas i u tom kraju u koji ponovno dolazi.

Očito da evangelist Marko nije slučajno izabrao ovu zgodu i donio je neposredno nakon Isusove rasprave s farizejima. Kad se zakon ishitri, on ometa i sputava duh, a trebao bi mu biti u službi. I što je najbolnije takav sustav zatvara vrata vjere svakome onome koji se ne želi i ne može uklopiti u njega. Isus protestira protiv toga i ne priznaje zapovijedi koje sputavaju i ometaju čovjekov duhovni

rast i razdvajaju ljudi međusobno. Evo ga zato i u poganskom kraju koji je teoretski bio potpuno odvojen od židovskog i u kojemu je bio zabranjen svaki kontakt između Židova i pogana da ne bi Židovi postali nečisti, izvezvi tamu gdje su pogani držali nešto od židovske prakse.

Cim je došao, evo pred njim majke koja molí da joj izlijeci kćer. Zadivljuje nas vjera žene koja se ne da smesti Isusovim oštrim i zbumujućim primjedbama: ne smije se dati hrana psićima na uštrb djeci. Premda je odbijen u svom narodu Isus ipak naglašava da je došao najprije ponuditi spasenje Izraelu. No, njegove riječi upućene ženi ne sadrže bezuvjetno odbijanje onih koji ne pripadaju Židovima. Premda je svoj nastup i djelovanje Isus usmjerio prema narodu iz kojega je izšao, time nije isključio pogane iz svog spasiteljskog plana. Žena prihvata Isusove riječi i okreće ih u svoju korist: »i psići ispod stola jedu dječje mrvice«. Ne doživljava ih kao prijekor, a još manje kao uvredu, nego kao stvarnost iz koje želi i osjeća da može dobiti ono što molí. Upravo zbog te njezine vjere u kojoj se osjeća veliko povjerenje u Isusa, biva uslišana. Pokazala je tako jednostavno i dirljivo povjerenje u Isusa. S istom sigurnošću i vjerom s kakvom je pristupila Isusu, da će naći zdravu kćer, odlazi kući. Ova žena, čije ni ime ne znamo, simbol je svakog onog koji je pristupao i koji još uvijek pristupa kršćanstvu s povjerenjem i u isto vrijeme s poniznom i snažnom vjerom da će u nje му susresti Isusa i naći odgovor na svoja temeljna i sudbinska pitanja.

Pažljivost i obazrivost

Piše: Vital VIDER

U prijašnjim razmišljanjima smo puno razgabali o raznim zadaćama oženjenih: o djeci i odgoju, o odgovornom roditeljstvu, o životu vjere u vlastitoj kući i o ulozi obitelji u životu župe. Dotakli smo, dakle, neka prava i dužnosti vjernika koji su bračni život izabrali kao svoj kršćanski životni put. Možda smo u tom našem razmišljanju pomalo i zaboravili ono što je jezgra i bit braka, a to su oni sami – muž i žena – ta tajanstvena zajednica razmjene i skladnog dopunjavanja dvaju veoma različitih bića kao što su muško i žensko. Ta zajednica, po Božjoj volji, ima zadatku da svojim bračnim i obiteljskim životom tvori „jedno tijelo“ i jednu dušu.

SUPRUŽNIČKA PAŽLJIVOST I OBAZRIVOST

Slijedeća dva razmišljanja često će nas staviti pred jedinstvenog muža Josipa supruga isto tako jedinstvene žene Marije. Njih dvoje živjeli su jedinstven brak iako su bili muško i žensko, muž i žena koji su se uzajamno popunjivali, razumjeli, pomagali, ukratko – ljubili se. Da, za bračnu ljubav osobito su korisne i potrebne pažljivost i

obazrvost na što mnogi zaboravljaju. Pokušajmo to pravo razumjeti. Ovdje nije toliko u pitanju nježnost koja je dođuše potrebna, korisna i prijatna i koju je možda lakše iskazati nego pažljivost i obazrvost, ali bez kojih ljubav veoma teško živi u punom zamahu. No nije u pitanju samo to. Osjećajnost nije uvijek tako izrazita jer ponekad bar za neko vrijeme i splasne, dok poštivanje koje se izražava osobito pažljivošću i obazrivošću, može uzdržati duboku ljubav između muža i žene. U istinskoj svakodnevnoj ljubavi nema zapravo velikih stvari, no zato je veoma mnogo onih malih, redovitih. Na primjer, unutarnji sluh za supružnika. Taj sluh očituje se i iskazuje znakovima i činima koje zovemo pažljivost i obazrvost. U usporedbi s tako velikim mužem kao što je bio sv. Josip koji je morao biti vanredno pažljiv i obazriv prema tako jedinstvenoj ženi kao što je bila Marija, a razumljivo je da je takav bio i njezin odnos prema njemu,

možete se i vas dvoje pitati da li i vi znate biti uzajamno pažljivi i obazrivi. Možda osobito žene trebaju za svoj nutarnji svijet ljubavi i za jekost da ustraju u mnogim obvezama i teretima majčinstva i odgoja, ovakve skromne ali jake poticaje svojih muževa – pažljivost i obazrvost.

PAŽLJIVOST I OBAZRIVOST DVIJE SU VRLINE MATERIJALNO NEMJERLJIVE

Pažljivost i obazrvost često se iskazuju materijalnim vrednotama, ali one same kao vrline karaktera nisu materijalno mjerljive. Nije nužno pažljiviji onaj muž koji svojoj ženi donese skupocjeno krizno od onoga koji svojoj donese jednostavan cvjetić. Onaj prvi stvarno je izdao puno novca, ali ipak ostaje pitanje da li nije tom materijalnom vrijednošću htio samo prikriti veliki nedostatak kvalitete svojih odnosa prema ženi. Ništa nije manji znak pažnje priprosti cvjet ubran na

njivi za vrijeme šetnje muža s djecom i s ljubavlju donesen i darovan svojoj voljenoj supruzi.

Pažljiva je prema svom mužu ona žena koja ga sluša kad joj pripovijeda o svojim uspjesima ili neuspjesima u službi, iako ženu možda nje-gov stručni i službeni rad ina-če na zanima. Ali nju zanima njezin muž i želi znati kako on doživljava svoj rad pa ga pažljivo sluša kao prava pri-jateljica. Pažljivost može biti od velike pomoći osobito u onim prigodama kad je su-pružnicima osobito potrebna, ili će pažljivost osobito razve-seliti. Pažljivost se ponekad može naročito iskazati i šut-njom, posebice u trenucima kada žena osjeća da je šut-nja mužu potrebna. To može isto tako biti i riječ, razgovor koji je mužu potreban.

Pažljiv je i obazriv muž koji preuzme brigu za djecu dok žena u gradu razgledava du-čane i nabavlja ono što im je potrebno. Njegova pažljivost možda je još veća ako uzme vremena pa ide s njom, iako osobno nije možda nikakav talenat za odabir robe i obav-ljanje takvih sitnih poslova. Samo prava, izvorna i nepa-tvorena ljubav sposobna je da bude snalažljiva u sitnim stvarima i da se time primjetljivo očituje. A upravo takvo primjetljivo iskazivanje ljuba-vi jako je važno za bračni ži-vot koji zadovoljava muža i ženu.

Da li možeš reći za svoju ženu da je prema tebi doista uvijek ili barem većinom pažljiva i obazriva? Što za te-be zapravo znači da je žena prema tebi takva? Bit će od velike koristi ako ponekad upitaš svoju ženu što joj treba ili što joj godi, premda je možda najdragocjenije ako

suprug sam njezine potrebe zapazi i ugode naslutti.

Slično bi se, dakako, mogla pitati žena obzirom na svoga muža: da li je i ona prema njemu pažljiva i oba-zriva i što to konkretno za nju znači? Muškarci nerijetko za-boravljaju na takav odnos pa zanemare obljetcice, rođe-nane, imendane i slično što ženama inače jako puno zna-či. Pažljivost uz takve prigo-de velik je dokaz da muž svoju ženu voli.

PAŽLJIVOST I OBAZRIVOST TREBA NJEGOVATI

Pažljivost je kao cvijet koji treba zalijevati i uzgajati. I kao što kod biljaka čovjek brzo primijeti da li ih uzbija brižna ruka, tako je i kod pažljivosti i obazrvosti. Sa-me od sebe i bez osobite bri-ge i njege te vrline neće uspi-jevati. Mogli bismo reći da je pažljivost oko ljubavi. I ako je oko čisto onda je i sva ljubav takva. Ako li se to oko zama-gli ni ljubav više ne vidi jasno.

U takvom ozračju uzajam-ne pažljivosti i obazrvosti i djeca su dionici blagoslova ljubavi i odgoja za iste vrline kojih je danas pre malo među ljudima općenito pa onda i u brakovima. Stoga je potre-bno djecu u tome poučavati ne samo riječju nego i primerom da bi znala biti pažljiva i oba-zriva ne samo među sobom nego i prema roditeljima.

Čudesni bračni paru,
Josipe i Mario!

Zivjeli ste
u krajnje priprostim uvjetima
a uzajamno si iskazivali
iskrenu pažljivost
i obazrvost
jer ste se voljeli.
Pomožite nam svojim
zagovorom
da vam budemo slični.

DOSTOJANSTVO ...

(Nastavak sa str. 53)

potrebno je da se hrane du-hovnom hranom, potrebno je da njeguju svoju specifičnu laičku duhovnost u čemu bi-smo vam mi svećenici iskre-ni željni pomoći.

Sv. Petar piše u svojoj 2. poslanici: »Odložite dakle svaku zloču i svaku prijevaru, himbe i zavisti i sva kleveta-nja. Kao novorođenčad žudi-te za duhovnim, nepatvorenim mlijekom da po njemu uzrastete za spasenje, ako ste doista okusili kako je do-bar Gospodin. Pristupite k njemu, Kamenu živome što ga, istina, ljudi odbaciše, ali je u očima Božjim izabran, dragocjen, pa se kao živo ka-menje ugrađuje u Duhovni Dom za sveto svećeništvo da prinosite žrtve duhovne, u-godne Bogu po Isusu Kri-stu.«

I na kraju prvog poglavlja svoje pobudnice Sv. Otac podsjeća na čuvenu izreku Sv. Lava Velikog: »**Agnos-ce, o Christiane, dignita-tem tuam!**« – Kršćanine, bu-di svjestan svoga dostojan-stva!

Glasnik SRCA ISUSOVA I MARIJINA

najstariji je pučki vjerski list koji i sada izlazi. Na-mijenjen je pojedincima i obiteljima za njihovu duhovnu izgradnju. Iz-daju ga hrvatski Isusovi-ci u Zagrebu. Suraduju i drugi svećenici i laici. Ako se tebi svida, pre-poruči ga i drugima. Ako si mu do sada bio prijatelj, od sada mu bu-di i širitelj!

Vragu pakla nikad dosta

Piše: T. IVNA

- Rat zvijezda ?!
- Da, znaš li što je to ?
- Pa to je kad ...
- ... kad ti u horoskopu piše »mirno razdoblje«, a sve ti ide naopako.
- A što ti sad ide naopako ?
- Moja Sanja !
- Ta tvoja kći stvarno često poširi ! Što sad opet hoće ?
- Što hoće ? Ima 25 godina, a još se nije udala.
- Pa to ne može biti problem. Još je mлада i ima vremena za udaju.
- Da, nesreća je u tome što se zaljubila u svog šefa Marka, a taj je opet ludo zaljubljen u neku pobožnu što svaki dan ide u crkvu. Najtragičnije je to što s njom hoda već 3-4 godine te izgleda kao da će je stvarno i oženiti. Vjeruj mi, do sada nisam znala da sam kadra nekog tako strastveno mrziti kao što sada duboko mrzim tu crkvenjaču.
- Pa ona ti nije ništa skrivila.
- Znam, ali je mrzim. Jadna moja Sanja ! Stalno mi ističe kako je Marko divan, romantičan... Kaže da je skladan kao da je iz Italije. Zamisli ima skoro prave biserne zube. Kosa mu je crna kao u galji, a kovrčava kao u andela. Oči azurno plave, a smijeh veličanstven. Doduše, zapazi

se i već koja sjeda vlas, ali Sanja će prijeći preko toga. Rekla sam joj da je to danas čak i moderno te da ga to čini još privlačnijim. Nije više zeleniš.

– Tvoja je kći poludjela, a čini se da ni ti nisi daleko od toga. Reci joj da se okani zauzetog čovjeka. Neka se osvrne malo bolje oko sebe pa će zapaziti još crnih frajera s bisernim Zubima i »andeoskim« osmijesima.

– Da se okani ? Jesi li poludjela ! Ona će ga dobiti pa makar morala upotrijebiti topove i tenkove. Uostalom, prema »herc« romanima šef se uvijek na kraju zaljubi u svoju sekretaricu i ona se sretno udaje za njega.

– Ta sekretarica me dovodi do ludila. Otrovnija je od najotrovnije zmije. Čini se kao da je još u kolijevci učila kako treba nekoga uvrijediti. Ma zamisli, jutros mi je rekla da je izrovala putove tražeći sreću i da ju je našla – mene. Luđakinja ! Kaže da je davno u sebi otkrila talent za savijanje obiteljskog gnijezda i da ne namjerava skupljati cijelu seriju muževa kao što je činila njezina majka, jer da će joj i ja biti dovoljan.

Tako se jadao Marko svojoj zaručnici Mirjani. Mirjana je šutjela. U glavi joj je bumbalo milijun bubnjara. Pokreti su jasno odavali buru koja je u njoj zafijukala. Napokon je jedva progovorila:

– Doista, to je zanimljivije od »srce drapeteljskih« filmova na malom ekranu.

Sekretarica Sanja i njezina majka danima i danima kova-

le su planove kako da uklone Mirjanu s Markova puta. Sanja je poduzimala sve da osvoji svoga šefa. Oblaćila je haljine s metarskim izrezima da što više pokaže svoje tijelo. Nosila je sandale s raketnim potpeticama, a oko nje zračila je cijela parfumerija. Svaki dan izgledala je sve nakićenija i najzad ličila na strašilo, a sama je o sebi mislila da je predivna, neodoljiva. Jednog jutra Marku je »pukao film« :

– Tvoja pojava stvara mi grčeve u želucu. Ne mogu više podnositi te gluposti. Prestani s tom maskeradom i pekmezarenjem, ili će se pobrnuti da dobiješ otkaz.

Uvrijeđena sekretarica, koja je mislila da je već sasvim blizu cilja, zauriala je kao sirená, a u sebi se zaklela da će mu se osvetiti zbog te izjave.

Marko se tek tada prestrašio jer je bio siguran da je takva pokvarenjača kadra učiniti sve najgora.

Od nekog vremena Mirjana se sve više povlačila u sebe. Postala je strašno zamisljena, neraspoložena i blijeda. Svakim danom očekivala je Sanju na vratima svoga stana. Bila je sigurna da će jednog dana doći, napasti je i uraditi nešto grozno. Ali Sanja se nakon onog »tuša« u kancelariji smirila. Marku nije više spominjala nikakvu osvetu. Čak se i umjerenog oblačila. Marko je osjetio olakšanje i odahnuo, ali sigurnost nije stekao. Sve više ga je zabrinjavala njegova zaručnica Mirjana. Često bi je zatekao kako poput zaplašene

srne zuri u prazno. Uvjeravaju je da će sve biti u redu, da se sekretarica unormalila. Napokon, on voli samo nju s kojom se zaručio, i nitko i ništa ne može srušiti njihovu ljubav.

Jednog jutra u uredu Sanja je tek krajnje usputno skrenula riječ o Mirjani. Kao posve nezainteresirana, kao obraćenica kojoj je samo do dобра svih, sažalno reče Marku:

– Šefe, ona vas vara. Ona ima drugog mladića. Vi ste sve manje u njezinu srcu.

Marko se skamenio, ali nije izgubio prsebnost. Izderao se na svoju »zabrinutu« sekretaricu:

– Gledaj svoj posao i ne lopetaj glupost!

Pošto je ipak probila led i uspjela staviti Mirjanu na »dnevni red«, sažalno reče svome šefu:

– Ne vjerujete mi? Ne bih ni ja vjerovala. Ipak mi se čini da je to ona.

Fotografija je prikazivala, s leđa, dvoje mladih, zagrijenih. Izgledalo je kao da su u laganoj, spontanoj šetnji rješavajući neke važne stvari. Marko je gledao kao preko volje, ali nešto kao da mu je ipak svitalo.

Da je to Mirjana, doduše s leđa, to je očito. Ali zagrijena s nekim momkom??? Nije li to razlog njezine šutnje, neraspoloženja za razgovor? Nije li to razlog zašto je svaki njegov dolazak iznenadi kao da ju je zatekao u nečem nedozvoljenom? Znači li to da me ipak vara? Da je guja? Želi me ostaviti, a da mi i ne rekne? Nema snage jer je odmetnula srce?

Te večeri nije se susreo s Mirajnom.

– Ne, neću je dočekati dok se stvar ne razjasni. Neka me potraži, pa ćemo od početka, ali opreznije. Ne smijem dopustiti da primjeti da sam ranjen.

Mirjana ga je čekala kao obično, ali ga nije dočekala. Nije znala što mu se desilo. Obično bi se javio ako je spriječen za izlazak. Pošla je kući i nazvala ga telefonom. Odmah je spustio slušalicu, bez pozdrava. Noć joj je bila užasno duga. Načas je zaspala i sanjala kako se strovalila s neke pećine i sva zapela u kupine koje bodu. Sudaran je bila subota, neradni dan. Pošla je do Marka. Tek što je otvorio vrata stana i ugledao nju, zalupio joj je vratima pred nosom. Njoj je bilo kao da ju je grom tresnuo. Očajna i gotovo slomljena živaca otisla je poslije podne k svom i Markovom isповједniku p. Tihomiru zalijavajući svaku riječ suzamā. P. Tihomir preporučio joj je da bude strpljiva. Nikad ne znamo što se dešava u dubinama cijeg srca, ali istina uvijek izade na vidjelo. Zato ne valja žuriti ni s kakvim odlukama.

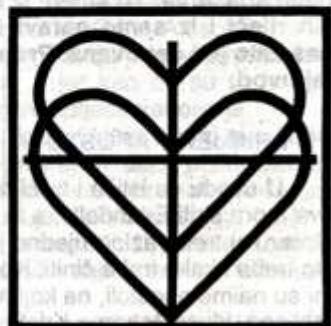
Negdje sredinom tjedna posjetio je p. Tihomira i Marko. Ne sluteći da je Mirjana već bila kod njega, poče s nekakvim okolišanjem, a onda konkretno. Nije mu lako. Povrijeđen je njegov muški ponos i to na način koji nitko nije očekivao. Zaruke su zaruke, i sad ih treba razvrati.

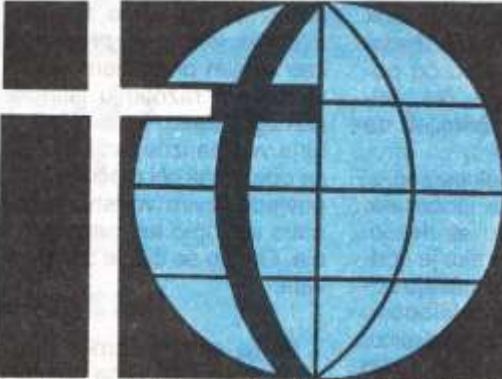
P. Tihomir je bilo jasno da je posrijedi neka podvala oboma, ali s čije strane? Marku savjetuje da ne žuri s odlukama. Treba vidjeti. Treba o svemu malo dublje promisliti pa ga pozove da se navrati opet slijedeće subote. A onda je za isti dan i sat pozvao i Mirjanu, a da nijedno

od njih to nije znalo. P. Tihomir htio je da se pred njim kao svojim prijateljem i ispovjednikom razotkriju istinske namisli srdaca. Zato su se obe veoma iznenadili kad su se opet našli oči u oči. Pod ispovjednikovim vodstvom pomalo se topio led nepovjerenja. Otkrilo se čija je bila podvala.

Sanja se bila samo prividno smirila. Zloča zna glumiti i andela skromnosti, ali ne odustaje od svoje pakosti. Svoj je rodak zamolila za neobičnu uslugu. Skriveni iza ugla, jednog su jutra dočekali Mirjanu koja tuda mora proći. Kad je naila žureći se na posao, iza ugla pristupio joj je s leđa Sanjin rodak i nježno je zagrlio kao svoju djevojku. Prije nego se Mirjana snašla, snimak s leđa bio je gotov.

– Djeco moja, vragu pakla nikad dosta. Svašta je on spreman učiniti samo da ne bude sam u svome zasluznom jadu. Zapamtite onu mudru narodnu izreku: »Laž jaše, a istina pješači, ali uvijek stigne u pravo vrijeme«. Kad već dugo hodate u mlađenčkoj i zaručničkoj čestitosti, idite i u brak vjernosti. Bog vas je stvorio jedno za drugo, za ljubav koja pobijeđuje svaku zloču!

MISIJE

»Da se kraljevstvo Božje svuda naviješta«

Prošlog mjeseca smo razmotrili početak iz uvoda Misijskog dekreta. Uočili smo iz samog koncilskog teksta: Crkva – a Crkva smo mi! – poslana je da svim ljudima svih vremena do konca svijeta i do krajnjih granica zemlje donosi Kristovo Evanđelje spasenja. To slijedi iz Izričitih Isusovih riječi i iz same naravi Crkve. Naime, baš zato je i osnovana. Promatrajmo dalje taj uvod.

PO PRIMJERU APOSTOLA

U uvodu se ističe i treći razlog zašto Crkva mora širiti Evanđelje, a to je primjer apostola. Taj treći razlog ujedno je Crkvi primjer što treba i kako treba činiti. Koncil kaže: »Sami su naime apostoli, na kojima je Crkva ute-meljena, idući stopama Kristovim, 'naviještali

riječ istine i zasnivali Crkve'«. (AG 1) Novi za-vjet nam govori, osobito u Djelima apostolskim i Pavlovim poslanicama, kako su apostoli propovijedali Krista, dijelili svete sakra-mente, osnivali nove crkvene zajednice, po-stavljali starješine. Kratko to kaže sv. Augu-stin – kojega Koncil tu citira – »naviještali su riječ istine i zasnivali Crkve«.

Sv. Pavao tumači da, dok propovijeda Evanđelje, nema pravo na posebnu slavu i nagradu, jer ustvari vrši povjerenu mu dužnost. Zato i kaže: »Jao meni, ako ne propovijedam Evanđelja.« (1 Kor 9, 16) On je uzor Crkvi i svojim primjerom pokazuje što Crkva treba raditi. Osnivao je nove crkvene zajednice, obilazio ih diljem tada poznatog svijeta, zaređivao nove predvodnike, davao usmene i pisane upute, tumačio da svi s Kristom i u Kri-stu tvorimo jedno tijelo, razjašnjavao nejasnoće, izričao kaznu nad nepokornima... To je posao i Crkve kroz sve vjekove. Inače bi zatajila sebe, iznevjerila se poslanju koje je primila od svog osnivača – Krista.

Zato Koncil nastavlja: »Dužnost je njihovih nasljednika vršiti ovo djelo neprekidno, da 'riječ Gospodnja nastavi trčati i proslavljati se' (2 Sol 3, 1) i da se Božje kraljevstvo posvuda na zemlji naviješta i uspostavlja.« Ovdje se u uvodu tek spominje dužnost biskupa koji su, po Kristovoj uredbi, nasljednici apostola. Drugdje se opširno tumači njihovo značenje i uloga, a u slijedećim brojevima se opširno obrazlaže uloga svih članova Božjega naro-da.

OKOLNOSTI KOJE OTEŽAVAJU ILI POMAŽU ŠIRENJE VJERE

Naćelo da je trajna dužnost Crkve svima naviještati Krista, u drugom odlomku uvoda primjenjuje se na sadašnje prilike. Istiće se da je danas to još hitniji poziv Crkve. Evo koncilskog teksta: »U današnjim prilikama iz kojih za čovječanstvo niče nov način života i, pred Crkvom koja je sol zemlje i svjetlo svijeta – sve je neodložniji poziv na spasavanje i obnovu svega stvorenja, da se sve obnovi u Kri-stu i da u njemu ljudi sazadaju jednu obitelj i jedan Božji narod.«

Kršćani moraju u čovječanstvu uvijek biti kao začin, »sol zemlje« (Mt 5,13), veli Isus; i svima svijetliti, biti »svjetlo svijeta«. (Mt 5, 14) Moraju tako očitovati ljestvu i privlačnost kršćanstva da ljudi požele priхватiti Evanđelje: »Tako neka svijetli vaše svjetlo pred ljudi-

ma da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.« (Mt 5, 16)

U današnjim prilikama, kaže Koncil, »za čovječanstvo niče nov način života«. U čemu je ta novost, ovdje se to ne spominje. U Glasniku za srpanj-kolovoz 1989. istakli smo da su koncilski dokumenti plod dugog sazrijevanja: do današnjeg oblika došli su kroz mnogo razmišljanja, prijedloga, raspravljanja i molitve. Tako je i ovaj dio Dekreta u jednom od predloženih teksta bio opširniji. Za dublje razumijevanje usvojenog kratkog teksta o tim današnjim prilikama evo jednog duljeg prijedloga koji je bio dostavljen dvije godine prije sadašnjeg.

»Mnogo je novih elemenata koji za nove Crkve stvaraju zapreke ili pomagala. Broj svećenika, domaćih i stranih, posve je nedostatan da podržava i promiče evangelizaciju, dok pučanstvo iz dana u dan raste. Ateizam i materializam su sve uspješniji u svom širenju, a nekršćani se sve više smučuju nad podjelama kršćana. Materialna sredstva kojima raspolaže misionarska aktivnost posve su nedovoljna, pogotovo ako se usporede s potrebama pojedinih naroda i s mogućnostima kojima raspolažu protivnici Crkve.«

Dakle, misijsko djelovanje je otežano:

- nedostatkom zvanja;
- porastom pučanstva;
- ateizmom i materializmom;
- podijeljenošću kršćana;
- nedostatkom materijalnih sredstava.

Zatim taj nekoć predloženi tekst navodi neke okolnosti u prilog širenju Evandelja, ali – ne tako opširno! To mogu biti i sredstva društvenog priopćavanja: po njima se brzo dopre do udaljenih ljudi, a to može pridonositi njihovu dobru. Možemo dodati i druge činjenice koje su izazov za širitelje Evandelja: buđenje nekršćanskih religija, njihov prozelitizam, gotovo pomamno osvajanje pristaša, širenje sekta...

SVE OBNOVITI U KRISTU

U tim raznim okolnostima koje naglo mijenjaju svijet, Crkva mora biti svjetionik u tamo, putokaz u čestim bespućima, utvrda istine usred promjenjivih i pomodnih naučavanja; mora rješavati probleme ljudi. Taj je njezin poziv zbog današnjih okolnosti »sve neodložniji«.

Mogli bismo ulogu Crkve u današnjem svijetu prema koncilskom tekstu označiti ovako:

- s obzirom na čovjeka: obnoviti ga i spasiti u Kristu.
- s obzirom na Krista: sve obnoviti, sažeti u njemu, staviti pod njegovu vlast milosti i spasenja.
- s obzirom na Oca: od čitavog čovječanstva stvoriti jednu obitelj, jedan njegov narod. To je cilj koji bi usrećio čovječanstvo, cilj za kojim teži sam Bog i zbog kojeg šalje Crkvu svijetu.

Krist je svoje nazvao »maleno stado«. (Lk 12, 32) Uvijek će naime biti manji broj radikalnih i posve vjernih kršćana. Ali to ne znači da nisu svi pozvani na spasenje; dapače, svi su pozvani i na svetost (upravo o tom opširno govori Konstitucija o Crkvi – LG). Zato na Koncilu reče jedan Otac: »Bez oklijevanja treba odbaciti mišljenje prema kojem Krist nije htio ujediniti sve narode nego samo jedan malen broj.«

DVOSTRUKI CILJ MISIJSKOG DEKRETA

Na kraju ovog uvoda Koncil zahvaljuje za sve dobro što ga je Crkva dosad učinila: »Stoga ovaj Sveti Sabor, zahvaljujući Bogu za predivna djela koja su dosada učinjena plemenitim nastojanjem cijele Crkve...« To je priznanje važno, jer koji put nije bilo prema misionarima dovoljno razumijevanja, a bilo je i nepravdi i od kršćana i od drugih.

Zatim se iznosi nakana Dekreta: izložiti načela (nauku) o misijskoj djelatnosti te sve kršćane potaknuti na misijsku suradnju. Evo teksta Koncila: Sabor »želi u glavnim crtama prikazati načela misijske djelatnosti i udružiti snage svih vjernika da bi Božji narod, stupači uskom stazom križa, posvuda rasprostranio kraljevstvo Krista, Gospodara i Proziratelja vjekova te utiraо putove njihovu dolasku.«

Potrebna su jasna načela, jer se češće govorilo netočno o nekršćanima, o spasenju, o misionarima, o samoj Crkvi. A osobito treba pokrenuti sve vjernike da pomognu rast Kristova kraljevstva – jer kao da su to mnogi kršćani posljednjih stoljeća zaboravili.

Zadatak je dakle Crkve divan: sve ljudi voditi Kristu, voditi sreću. I naš je posao zamašan i divan: u pojedinosti upoznati što danas Duh Sveti poručuje Crkvi. Nasreću, to je i utješan posao: promatrajući poruke Koncila, učimo kako ćemo najplemenitije iskoristiti svoj život!

O. Mato RUSAN DI

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Bartol Kašić

Piše: Mijo KORADE

U nas je Bartol Kašić poznat kao vrlo poldan katolički pisac, a ponajviše kao pisac prve hrvatske gramatike. U novije vrijeme o njemu je dosta pisano u domaćem tisku jer je otkriven rukopis njegovog hrvatsko-talijanskog rječnika koji će uskoro biti tiskan. U gramatici i ostalim djelima, premda čakavac, Kašić piše na štokavskom narječju i preporučuje ga za zajednički hrvatski jezik. Donio je osnovnu gramatičku načelu i zalagao se, već tada (XVI. st.), za fonetski pravopis i time postavio temelje hrvatskog književnog jezika.

No Kašić uz književni i prosvjetiteljski rad cijeli život djeluje i kao pastoralni radnik, pučki misionar za Hrvate. U tom svojstvu dvaput obilazi katolike pod turskom vlašću u Slavoniji, Srijemu i Banatu sve do Temišvara. Više od 15 godina djeluje u Dubrovniku i okolicu. Mnogo je godina bio hrvatski isповједnik u Loreti i u Rimu.

PROSVJETITELJ I MISIONAR

Bartolov otac Ivan Petar Kašić, iz Paga, služio je u mletačkoj mornarici i 1571. sudjelovao u glasovitoj bici kod Lepanta u kojoj je kršćanska vojska pobijedila Turke. Vrativši se kući oženio se s Ivanicom Bogdanić koja je rodila dva sina: Bartola, 15. kolovoza 1575., a Ivana Petra uskoro nakon prerane očeve smrti 1577. Bartola je odgajala majka i ujak svećenik, pa se Bartol iz zahvalnosti prema njima često kasnije potpisivao sa Kašić Bogdanić, a majci je 1617. posvetio svoj prijevod psalama »Piesni duhovne«. Temelje gramatike uči kod ujaka u Zadru, a 1590. odlazi u Ilirski kolegij za spremanje svećenika iz balkanskih zemalja, u Loretu, koji vode isusovci. Kolegij je 1593. premješten u Rim, i Kašić je nastavio školovanje u Rimu.

Završivši gimnaziju ulazi 14. kolovoza 1595. u isusovački red. Nakon novicijata uči

retoriku i dvije godine predaje gramatiku u Rimskom kolegiju. Tada isusovački general Klaudije Acquaviva osniva u kolegiju Ilirsku akademiju u kojoj su mladi isusovci učili hrvatski da bi kao misionari mogli djelovati u našim krajevima. Kašić, koji tada studira filozofiju, prvi je učitelj hrvatskog svojim kolegama. Po nalogu generala reda sastavlja gramatiku, a vjerojatno i rječnik koji je ostao u rukopisu i tek nedavno otkriven. Godine 1604. bio je u prvoj godini teologije. Te iste godine izlaze mu »Osnove ilirskog jezika«, prva gramatika hrvatskog jezika.

Nakon završenog studija dvije godine je isповједnik (penitencijar) u Bazilici sv. Petra u Rimu za hrvatske hodočasnike. God. 1609. odlazi u Dubrovnik gdje propovijeda i podučava mlađe. God. 1612. poglavari ga šalju u turske krajeve: u Beogradu osniva misiju i latinsku školu te obilazi katolike u Srijemu i Slavoniji. Iduće godine vraća se u Rim podnoseći Sv. Stolici izvješća o žalosnom stanju kršćana koje je pohodio. Potom je četiri godine hrvatski isповједnik u Marijanskem svetištu u Loretu, a 1618. i 1619. opet boravi kao misionar u Beogradu i u Slavoniji. Od 1620. do 1633. djeluje u Dubrovniku. Kao hrvatski isповједnik u Loretu djeluje ponovno od 1633. a u Rimu od 1635. Preminuo je 28. prosinca 1650. u Rimskom kolegiju. Pokopan je u crkvi sv. Ignacija.

Napisao je tridesetak djela na hrvatskom od kojih nam je do sada poznato više od 20. Većinom su to prijevodi i preradbe vjersko-poučnih i liturgijskih djela koja su bila najpotrebnija za vjersku izobrazbu i potrebe vjernika. To su katekizmi, razmatranja, životi svetaca, prijevodi psalama i misnih čitanja, a najznačajniji je hrvatski »Ritual Rimski« (1640), prvi u Katoličkoj crkvi na nekom narodnom jeziku. Ovoga puta to je hrvatski. Prvi je preveo i cijelo Sv. pismo, ali nije tiskano zbog nekih koji su zastupali mišljenje da ga treba objaviti na glagoljici. Inače je cijeli život imao poteškoća zbog toga što je pisao latinicom i štokavskim narječjem. Dobro poznавajući političke i kulturne prilike Hrvata bio je uvjeren da se moraju orijentirati prema zapadnoj Europi kamo po vjeri i kulturi pripadaju. Smatrao je da Hrvati trebaju prihvati štokavski, kao najrašireniji dijalekt, za zajednički jezik i latinicu kao pismo zapadnoevropske kulture.

MEĐU KATOLICIMA POD TURCIMA

U svojoj Autobiografiji Kašić opisuje putovanje u turske krajeve i donosi mnoštvo podataka o životu i običajima ljudi onog vremena. Na prvi pohod odlazi s erdeljskim isusovcem Stjepanom Szinijem i bosanskim svećenikom Šimunom Matkovićem koji je došao u Rim tražiti od pape pomoći za svoje vjernike. Obučeni kao dubrovački trgovci, preko Bosne dolaze u Beograd i odande Kašić i Matković obilaze srijemska i slavonska sela sve do Valpova i Viljeva.

U mnogim mjestima narod godinama nije video svećenika. Mnogi žive u šumama u strahu od Turaka. U potpunom vjerskom neznanju izloženi su još i nasrtljivim kalvinskim propovjednicima. Kad bi dolazili u neko selo žene i djeca bi se razbježali misleći da su Turci. No kad bi Kašić učinio znak kriza i pozdravio ih, radosno bi se okupili oko njega. Po kućama je podučavao djecu i odrasle u temeljnim istinama vjere. Isto je činio i kad bi se zaustavio kod pravoslavnih, jer su i oni kršćani. Služio bi Misu i propovijedao u zapuštenim crkvama koje je sâm morao prije očistiti. Najčešće je misio u nekoj kući ili u seoskom dvořištu, jer npr. Osijek i mnoga druga mjesta nisu imali crkve. Narod bi se za cijelo vrijeme Mise udarao u prsa govoreći: Isuse, Isuse; ili bi proklečao na piljevini posutoj po snijegu. A kad bi misionar odlazio, svi bi klečeći plakali.

Na drugom pohodu istih krajeva Kašić je s prizrensko-beogradskim biskupom Petrom Katićem, koji je dijelio krizmu. Pred turskim vlastima hrabro se zauzimao da kalvini vrate katolicima otete crkve. Kašićeve su poruke sa zanimanjem slušali i Turci, i kalvini, i pravoslavci.

SMJELI VJERSKO-DIPLOMATSKI PRIJEDLOZI

U izvješća nakon prvog putovanja Kašić je uključio i prijedloge kako bi se pomoglo tamoznjim katolicima. Sa slobodom koja zapanjuje on predlaže Papi da se prestane s ratovima protiv Turaka jer bez obzira tko pobijedi, u njima najviše strada pučanstvo. Uostalom, kršćanstvo po Kristovoj namisli nije se širilo oružjem već riječju 12 siromašnih ribara. Tako i danas treba vjeru širiti poniznošću, napornim radom i žrtvom, a na to su jednako ob-

vezni i obični svećenici i crkveni knezovi. Na protiv Sv. Stolica trebala bi na sultanovom dvoru postaviti poslanika koji bi mirnim i diplomatskim putem isposlovaо da se u carstvu uvede redovita crkvena hijerarhija i više sloboda za katolike.

Predlaže, nadalje, da se u Beogradu osnuje metropolija i sjedište srijemske biskupije. Druga biskupija, kojoj bi pripadali i katolički Budim i Pećuh, da se osnuje u Požegi ili u Valpovu. Za biskupa slavonske biskupije Kašić predlaže svećenika Matkovića, ali kako su ga neki u Rimu »ocrnili«, Papa je želio postaviti Kašića za biskupa. Tomu se on odlučno suprotstavio pa se od toga odustalo. Zbog velikog pomanjkanja svećenika Kašić traži da se osnuju gimnazije u Beogradu, Pećuhu i Nijemcima, da se obnovi Ilirska katedrala u Loretu i da se osnuje sjemenište u Dubrovniku. Ti dalekosežni i hrabri prijedlozi u Rimu nisu bili dovoljno shvaćeni i prihvaćeni. Postiglo se tek to da se kod Sv. Stolice povećalo zanimanje za katolike u našim krajevima. Uskoro je obnovljen Ilirska katedrala u Loretu, a u Rimu je tiskano više hrvatskih knjiga.

U DUBROVAČKOM KRAJU

Za boravka u Dubrovniku Kašić razvija bogatu pastoralnu djelatnost. Nedjeljom i cijele korizme propovijeda u više crkvi i samostana, drži konferencije redovnicima, pohada bolesnike, vodi duhovne razgovore po kućama te satima i satima ispovjeda u crkvi.

Svake je godine držao pučke misije po dubrovačkoj i stonskoj biskupiji. Obično bi išao s nekim svećenikom ili klerikom. Zajedno s još nekim svećenikom ili klerikom svake je godine držao pučke misije po dubrovačkoj i stonskoj biskupiji. U jednom mjestu zadržao bi se najčešće tri do četiri dana, a kopit i više. Na početku, pročitavši papinsku bulu o oprostima, poveo bi narod u procesiju kroz mjesto kako bi potaknuo sve da se okoriste tim blagoslovjenim danima. Prijepodne bi propovijedao puku, popodne podučavao djecu u vjeronauku, a u ostalo vrijeme ispovjedao. Glavni mu je cilj bio da potakne narod na češće primanje sakramenata. Mnoge je izmrio s Bogom i među sobom te ih poučio u kršćanskim istinama. Redovito je preporučivao župnicima da i oni nedjeljom poučavaju djecu u vjeronauku, a narodu je dijelio katekizam i druge poučne knjige.

Hrvatska Crkva i kultura može se ponositi takvim velikanom.

Duhovne vježbe - za svećenike u Opatiji

Duhovne vježbe za svećenike održat će se u Opatiji prema slijedećem rasporedu:

VELJAČA 1990: 19 – 22, tri dana

OŽUJAK 1990: 5 – 8 i 12 – 15, po tri dana

Informacije i prijave na adresi: ISUSOVCI, Rakovčeva 12 – 51410 OPATIJA. Telefon: (051) 712-830.

- za vjernike u Osijeku

U Svetištu Srca Isusova u Osijeku (Beogradska 27) odrađeni vjernici mogu obaviti duhovne vježbe i to:

– od petka, 9. veljače, u 16 sati do nedjelje, 11. veljače, u 20 sati.

– od petka, 23. ožujka, u 16 sati do nedjelje, 25. ožujka, u 20 sati.

Tko želi sudjelovati u duhovnim vježbama neka se javi na adresu: O. STJEPAN KUZMIĆ, Beogradska 27 – OSIJEK. Telefon: (054) 26-381.

Knjige

Na adresi: FRANJO EREZ, Palmotićeva 31 – 41001 ZAGREB, pp 699, možete naručiti nove knjige Filozofsko-teološkog instituta D. I. u Zagrebu:

PRED LICEM SMRTI, priredio Valentin Pozaić. Čovjek je jedino biće koje je svjesno da mora umrijeti. Sav ljudski zemaljski život usmjeren je, u nekom smislu, prema smrti. Ona kruni ili stavlja u pitanje sve čovjekove težnje i naporne, ostvarenja i očekivanja. Smrt ostaje za sve nas nepoznatica i tajna.

U ovoj nam knjizi liječnik i psiholog, filozofi i teolozi prikazuju pod raznim vidicima

problem ljudskog umiranja. U tome je i novost i prednost ove knjige.

ŽIVOT PRIJE ROĐENJA, etičko-moralni vidici, napisao Valentin Pozaić. Pred nama su iznenađujuća tehnička dostignuća na svim područjima života, a posebice na području medicine i s njom povezane biologije. Nevjerojatne su mogućnosti primjene medicinskih i biologičkih otkrića, ali su i zastrašujuće mogućnosti njihove zloporabe i manipulacije. Sudobnosno je pitanje naše budućnosti: Da li je sve što je tehnički moguće, ujedno moguće etički i moralno? Uz napredak i povećanje čovjekove moći usporedo raste njegova etička i moralna odgovornost. Bioetička pitanja za-

diru u društveno, pravno i političko – na nacionalno i internacionalno – područje.

Ova knjiga obrađuje bioetičke probleme i upućuje na njihova humana rješenja. Novi spoznaje i mogućnosti da čovjek zahvaća u ljudski život – u raspored, sustav i djelovanje gena – mora biti pod kontrolom razuma, savjesti i zakona.

Na adresi: KATEHETSKI SALEZIJANSKI CENTAR, Vlaška 36 – 41000 ZAGREB, telefon: (041) 272-791, možete naručiti:

PRIJATELJ NAPUŠTENIH, životopis sv. Ivana Bosca, napisali E. Bianco i C. De Ambrogio. Treće nepromijenjeno izdanje. U knjizi se, prije svega, veliča čudesna Božja ljubav koja je u genijalnom djetetu, mlađiću i mužu izgradila svijet svetosti. Čitatelja privlači jednostavnost pisanja i lakoća izražavanja, a nadasve bogati sadržaj najlepše stvarnosti: blizina Boga, Krista, Crkve, sakramenata, milosti, dobrote, ljubavi... Ovaj životopis veoma će koristiti odgojiteljima i odgajanicima. Cijena je 6 DM, u dinarskoj protuvrijednosti.

Na adresi: ŽUPNI URED JELSA na o. Hvaru – 58465 JELSA, možete naručiti:

OTAJSTVO BOŽIĆA, napisao Raniero Cantalamessa. Komentar evandeoskih hvalospjeva »Veliča«, »Slatka« i »Sad otpuštaš«. Cijena 30,00 din.

SPJEV O BOGO-ČOVJEKU, napisala Marija Valtorta. Treća godina javnog djelovanja (Dio treći). Cijena 60,00 din, a tvrdi uvez 80,00 din.

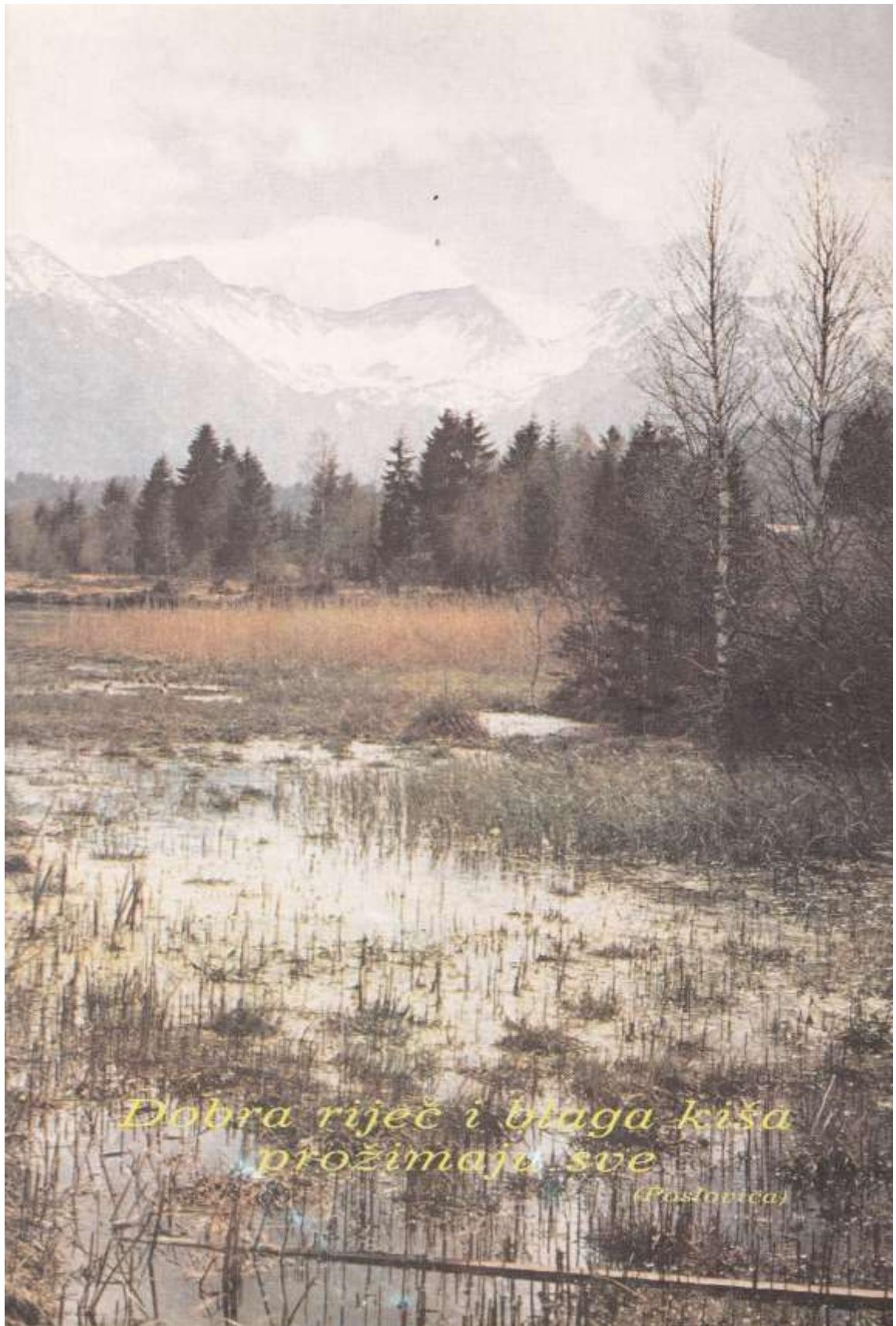
Zahvalnice

ZAHVALUJUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

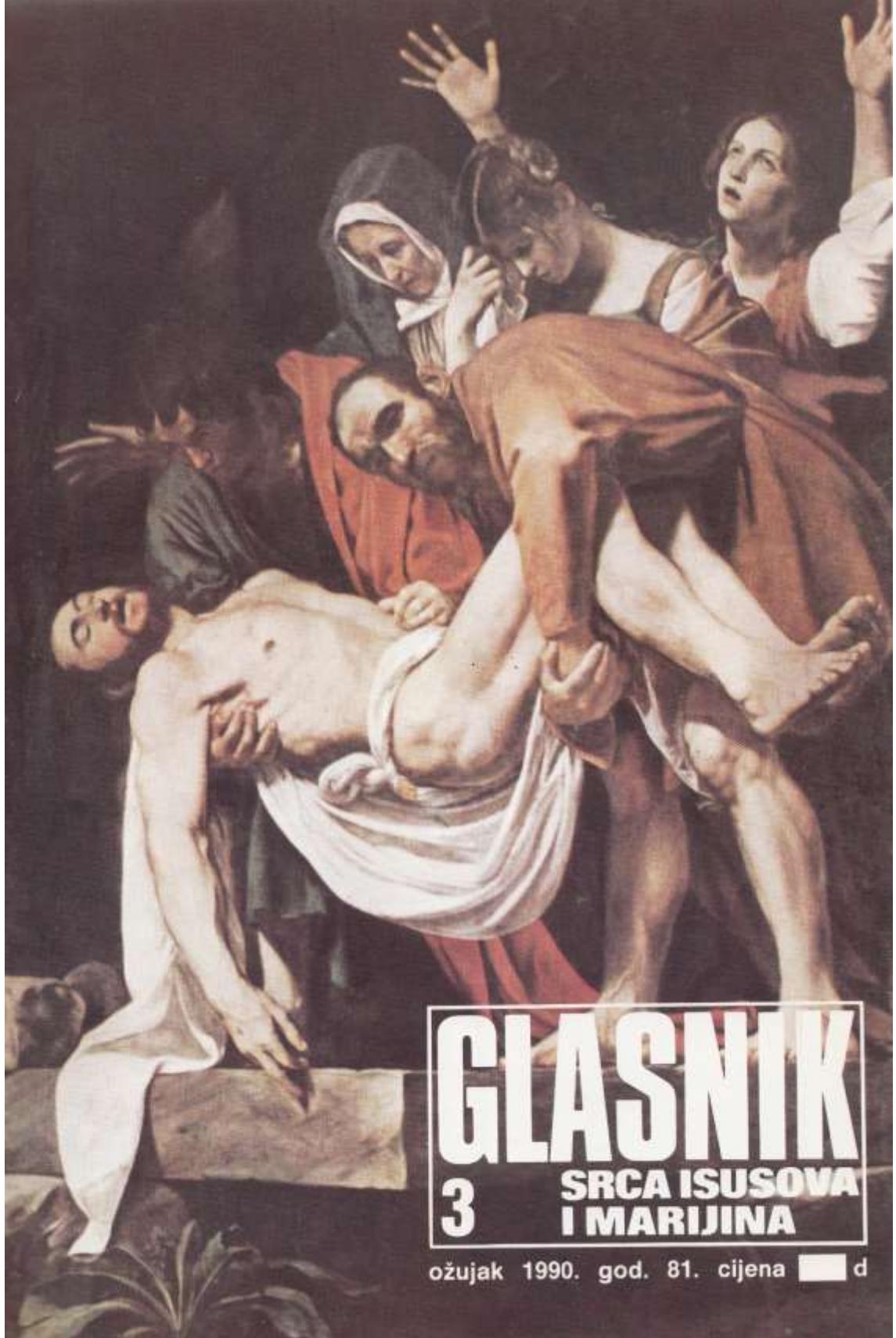
- ... i m. Klaudiji što mi je u veoma teškom iskušenju došla u pomoć. – N. D., Zagreb
... i m. Klaudiji što su moje jake opeklne brzo zacijelile i što nisam zbog njih mnogo patila. – K. K., Čabar
... i m. Klaudiji na pomoći u velikim obiteljskim brigama; njezinu zagovoru preporučujem svojega sina koji polaže ispit na fakultetu. – Lj. M., Zagreb
... i m. Klaudiji za pomoć u pripravi i slavljenju sakramenata kršćanske inicijacije triju odraslih osoba. – N. N., Zagreb
... i osobito pomoći m. Klaudije što sam, nakon mnogih uzaludnih pokušaja da se upišem, na neočekivan način bila primljena u srednju školu. – A. M. Š., Zagreb
... sv. Josipu i Petru Barbariću što mi se unuk uspio upisati na fakultet koji je želio. – L. M., Bošnjaci
... i svima svetima za pomoć u svim potrebljama. – M. P., Slav. Šamac
... na primljenim milostima po zagovoru Ivana Merza. – Franjo Tukša, Sudovac
... predragocjenoj Krvi Isusovoj, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i Petru Barbariću na svim primljenim milostima tijekom života a posebno na pomoći u teškoj bolesti. Čitateljica Glasnika J. Š.
... za sretan uspjeh operacije srca moje sestre Dorice Biškup. – Marija Roza, Osijek
... na mnogim primljenim milostima. – Marija Čeak
... i sv. Antunu Padovanskom na mnogim primljenim milostima te molim da mi i nadalje budu na pomoć. – Zahvalna Sofija Drkelić, Kruševica
... našoj nebeskoj Majci i sv. Josipu na uslišanim molitvama i svim primljenim milostima tijekom života. – Zahvalna K. K.
... i sv. Antunu na primljenim milostima, osobito što je kći dobila stalno zaposlenje. Božjoj dobroti i nadalje preporučujem svu djecu i cijelu obitelj. – Zahvalna majka Danica iz Osijeka
... i m. Klaudiji za osobitu pomoć. – A. A., Zagreb
... za sva dobročinstva i pomoć da mogu u svojoj 86. godini brinuti se za sebe. Preporučujem se i nadalje njihovoj dobroti. – Slavka Vanić, V. Kopanica
... Duhu Svetom i Majci Božjoj za sretan put u Ameriku i povratak kući, te na milosti što nam je sin ustrajao na putu do svećeništva i prikazao svoju prvu sv. Misu na Božjem oltaru. – Zahvalni roditelji Josip i Marija Lončar, Molve
... Majci Božjoj i Kraljici mira te sv. Josipu na svim milostima udijeljenima meni osobno i mojoj obitelji. Preporučujemo se i nadalje njihovu zagovoru. – Š. K., Zagreb
... sv. Antunu i sv. Josipu na svim do sada primljenim milostima, te se preporučujem i nadalje njihovoj zaštiti. – Baka Ana, B. Kostajnica
... na svim milostima primljenim u životu. – Marija Risek
... i Majci Božjoj Bistričkoj za useljenje u novu kuću i svim ostalim primljenim milostima. Njihovoj zaštiti preporučujemo i nadalje ustrajnost u vjeri i život u ljubavi i miru. – Zahvalna obitelj, Sv. Juraj na Bregu
... i Duhu Svetom na pomoći pri dvjema operacijama i na ozdravljenju. Zagovorom sv. Lucije i vid mi je popravljen tako da mogu opet čitati. – Anica Dragičević
... i m. Klaudiji na pomoći da se jedna osoba ispovijedi. – Ines Tanhofer
... sv. don Boscu i Leopoldu Mandiću na pomoći pri rješenju velike stvari kod jedne osobe. – Ines Tanhofer
... Presv. Trojstvu, Majci Božjoj Bistričkoj i Gospi od brze pomoći te svima svetima za uspješnu operaciju i ozdravljenje kao i za sve primljene milosti. – Zahvalni Franjo i Marija
... Majci Božjoj od brze pomoći i sv. Josipu za sretan porod unuke i ozdravljenje praunutice. Preporučujem se i nadalje zaštiti svih Božjih ugodnika. – Zahvalna baka S. D. iz Moča

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI**

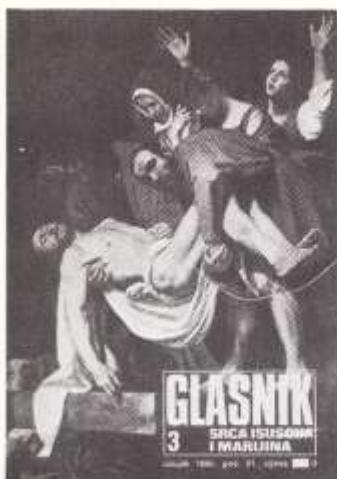
*Dobra riječ i blaga kiša
prožimaju sve*

(Postavica)

GLASNIK
3   SRCA ISUSOVA
          I MARIJINA

ožujak 1990. god. 81. cijena ■ d

ISUSA POLAŽU U GROB (Naslikao: M. CARAVAGGIO)

Psalam

Kano zvon živca kamena
S juga hrvatskog
Razliježe se
Crkvicama našim
Primorskim
Smlijui mi se Bože
Ljepotni Iskaz
Starozavjetni

Mladen SPAHIĆ

Ljubav pobjeđuje

Evangelije ljubavi kaže nam: ljubav pobjeđuje šireći se; čovjek nalazi sebe odričući se sebe, prepuštajući se toj ljubavi.

Dok dodiruje dno poniženja, Isus je uzdignut za pobjedu svoje ljubavi, da bi privukao sebi sve koje mu je Otac dao.

Mirno uzdanje u pobjedu, sigurnost da ljubav na kraju pobjeđuje sastavni je elemenat kršćanstva. Ne vrijedi truda zauzimati se za nešto nevažno, što ne služi ljubavi i ne može imati udjela u pobjedi ljubavi. Vrijedi pak truda uložiti sve i zauzeti se do kraja za ljubav, koja je postala vidljivom u Isusu. To je dragocjeni biser koji vrijedi više od svega ostalog. Nagrada za tu zauzetost nije kakvogod zadovoljstvo, nego samo vječna ljubav, vječni ostanak u ljubavi.

Ta pobjednička ljubav nije naš izmišljač ni naš pri-nos. Ona je čista i jednostavna milost, nezaslužen dar, koji iziskuje srce kadro primiti ga sa zahvalnošću i pre-nijeti ga također sa zahvalnošću.

Bernard HÄRING

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palмотićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobušec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. - Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Poštarska je plaćena u gotovom.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Svaka stranica Evandelja dovikuje nam ono što čusmo na Čistu srijedu kad se naša glava posipala pepelom: »Obrati se i vjeruj Evandelju!« Ima ljudi koji kod sebe ne vide nikakvu potrebu obraćenja. Oni ne znaju smisao pepela na svojoj glavi, ali su zato spremni u prahu i pepeo pretvoriti sve plodove tugeg rada, a samo radi ispunjenja svojih težnjâ koje u tom slučaju nisu ni časne ni plodotvorne. To su ljudi koji priznaju samo mitove svojih glava. Sami ne čine ništa korisna jer se iscrpljuju obranom vlastite »veličine« i zavodenjem drugih čak i masa, za svoj račun. Te će mase doduše vikati: »Krv njegova na nas i na djecu našu!«, ali time samo dokazuju da je ljudskost kod njih potisnuta iz svijesti i ljubav iz savjesti. Ljudskost i savjest nikada ne traže krv, rat i osvetu nego život, mir i praštanje. Svjedoci smo da se danas cijeli svijet svrstava prema ta dva načela, pa ni naša zbilja nije daleko od toga. To nas uznemiruje i zabrinjava. Kristova zapovijed Petru u Getsemaniju: »Vrati mač u korice!«, nije nalog za kapitulaciju, nego nalog za traženje drugih puteva do pobjede, a i to je danas nazоčno u svijesti bezbrojnih ljudi koji shvaćaju da se silom ništa trajno ne rješava. Isus, Učitelj kojim se ponosimo, uči nas u istom Getsemaniju kako neprijatelju treba do kraja pružiti šansu za dijalog, ne zato da možda mi ne bismo izgubili pravednu bitku, nego da on ne propadne zamećući nepravdu. Zato Judi u samom činu izdaje još govori: »Prijatelju, pošto si došao?« Juda još nije nestao iz Isusova srca, zato još ima šanse, sve dok se izdajničkim poljupcem sam ne izbriše iz te Knjige vječnoga života. Tada je Isus pošao da padnūvši za nas – uskrsne, a Juda da pobijedi za sebe i – propadne.

Korizma s tako dubokim sadržajem i presudnom porukom s pravom se zove »vrijeme milosti«, pa ga iskoristimo. U tome će nam pomoći i štivo na stranicama ovog Glasnika.

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOĐ. 81. OŽUJAK 1990. BR. 3

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	76
KAKO DJECA RAZGOVARAJU S BOGOM?, IVNA T.	77
TKO JE CRKVA?, Franjo kard. Kuharić	78
POMAGANJE POTREBNIH I DUH EVANDEOSKOG SIROMAŠTVA – SVJEDOČanstvo za Krista, P. Galauner	80
POST, Anto Mišić	83
SVE SE VRAČA, SVE SE PLAĆA, R. Grgec	84
SVETI BERNARD I SRCE ISUSOVU, J. Antolović	86
DOSTOJANSTVO I POSLANJE ŽENE U CRKVI I U SVIJETU, S. Sirovec	88
SV. JOSIP NA TREŠNJEVCIMA, BOŽIDAR TAJNA JOSPOVA BIĆA, H. Wallhof	90
DOGADAJ KOD CEZAREJE FILIPOVE, M. Nikolić	92
ODNOS MLADOG BRAKA PREMA RO- DITELJIMA, V. Vider	96
GLASNIKOVA PRIČA, M. Vlah	98
TEMELJI MISIJSKOG ZALAGANJA, M. Rusan	100
PISMA NAŠIH MISIONARA	102
ANTUN RANZI, M. Korade	104

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA
ISTOG BROJA POPUST JE 10%

Novac šaljite na žiro racun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16
s pozivom na br. 012102 2340072984
uz neizostavnu naznaku: GLASNIK
SIM, Zagreb, Palmotićeva 31

Hvala na pismu

ŠTO ĆE BITI SA MNOM?

Bože moj, što će biti sa mnom? To pitanje stalno ponavljam sama sebi, a sada ga postavljam i vama u nadi da ćete mi pomoći. Idemo redom. Imam 19 godina, potječem iz brojne obitelji kojoj ništa ne manjka. Redovito idem u crkvu i koliko mogu slušam roditelje, a živimo u malom provincijskom mjestu.

Prije četiri mjeseca upoznala sam jednog plavokosog mladića. U početku mi nije bilo mnogo stalo do njega, ali je on bio četiri mjeseca uporan i više nisam mogla biti prema njemu ravnodušna. Nisam se obazirala kad su mi govorili da on nije za mene, da mogu naći i boljeg. Neki ovog ne smatraju dobrim jer, vele, potječe iz raskalašene obitelji. Otac mu je svojevremeno napustio majku s djetetom, ali se kasnije opet vratio k njima.

Od samog početka našeg druženja moji su bili protiv njega, ali je meni bilo teško da mu reknem zbog čega ne bih smjela s njim. On je prema meni jako dobar. O svom ocu nikad mi ništa ne govori iako zbog njega mnogo trpi. Svi mu spočitavaju očevo vladanje.

U mom slučaju sve bi još nekako išlo da moj otac nije saznao čiji je on sin. Meni govor da se odmaknem od tog mladića. Ne znam što da radim. Žao mi je mladića, a opet ne znam čiju volju da slijedim: svoju ili svojih roditelja. Molim Boga da mi pomogne naći istinu. Preporučujem se i sv. Anti. Ja zapravo samu sebe prisiljavam da molim, jer što god radim uvi-

lek se iznova na to vraćam. Čekam vaš odgovor u uvjerenju da ćete mi pomoći. Unaprijed vam zahvaljujem!

NERA

Kad je srce u pitanju, zakoni razuma lako postanu nemoćni, ali to ne znači da su i nevrijedni. Zato i ti, Nera, pazi da u žaru zaljubljenosti ne zaboraviš zakon razboritosti.

Veliš da su tvoji u obitelji od početka tvog druženja s tim mladićem bili protiv njega jer je, navodno, iz raskalašene obitelji. To je ozbiljan razlog za oprez, ali se moramo čuvati nepravedna suda. Mnogi mladi često mnogo trpe zbog mana svojih roditelja pa se u životu postavljaju sasvim ispravno jer ne žele biti kopija svojih roditelja. Ako se

to kod nekog dokaže, onda takvog mladića nitko ne smije žigosati sramotom zbog roditeljskih mana. Život nas, doduše, uči i ono što kaže narodna poslovica: »Jabuka ne pada daleko od stabla«, i to tvoje roditelje sili na oprez. Zato ih ti moraš razumjeti i poštovati njihovo iskustvo. Ne moj misliti da si sa svojih

metna. Srce uvijek naraste prije nego mudrost, pa dok svoje mudrosti nemamo tuđom se okoristimo.

Što, dakle, da radiš? Ponajprije, nemoj se prebrzo zaljubljivati jer se onda teško »odljubljivati«. Budi s tim mladićem u svemu korektna, ali bez ikakve intimnosti. On mora svojim životom dokazati da neće biti kopija svoga oca, a to će se već pokazati. Uostalom, ti se zaista ne moraš žuriti. Gledaj, nadalje, čime ti možeš pomoći tome mladiću da on sazrije, bez obzira s kim će danas-sutra u brak. Bolje je da cijeli život ostane jedno drugome u uspomeni kao dobri prijatelji iz mladosti, nego da cijeli život nosite ožiljke nepromišljenosti.

UREDNIK

Kako djeca razgovaraju s Bogom?

— Bože, rekla sam mami da hoću da mi rodi sekutku, ona neće pa neće. Molim Te, Bože, sredi nekako i uredi da ipak na kraju dobijem sekutku jer mi je strašno dosadno i nemam se s kim igrati. (Zorica, 6 godina)

— I danas mi je učiteljica rekla da sam »glava od kupusa« jer sam pogriješio u pravopisu. Bože, mrzim kupus i mrzim to »glava od kupusa«, i molim Te pomozi mi da se moj kupus pretvori u najpamatniju pamet. (Dino, 9 godina)

— Dragi Bože, ja sam mali ali sam veliki navijač »Jugoplastike«. Zauzmi se da moja »Jugoplastika« pobijedi »Bosnu«. Eto, to je moja želja, pa sad Ti odluči. (Petar, 7 godina)

— Dragi moj Bože, super je što si nas spasio, i čestitam Ti što si pobijedio smrt. Daj, molim Te, što prije ponovo dodi jer jedva čekam da Te vidim. (Anita, 10 godina)

— Bože, primi me među svoje andele jer mi se veoma dopada njihovo društvo. (Mia, 6 godina)

— Dobri Bože, ja Te puno volim jer su mi mama i tata jako lijepo pričali o Tebi. Znaš, moraš napraviti još jednu važnu stvar, a to je da na zemlji bude mir. Osloboди nas od rata jer on je strašno ružan, vidjela sam to na TV. Bože, ne daj kiši da pada jer se onda ne možemo vati igrati. Predlažem Ti da stalno na nebuh držiš sunce. (Tanja, 8 godina)

— Volio bih činiti čudesa kao Ti, da, baš kao Ti Bože! Nauči me kako se to radi. Nauči me onako kao što si naučio Mojsija. (Kristian, 8 godina)

— Dragi Bože, ja strašno volim slatkiše, posebno čokoladu, a mama me tjera da jedem juhu, i meso, i salatu i koješta što ja ne volim. Bože, kaži mami da me ne tjera da sve to jedem. (Peta, 6 godina)

— Strašno me zanima što riba misli koprcajući se u kljunu galeba? Nitko mi nije uspio odgovoriti na to pitanje. Znam, Bože, da si Ti najpamatniji pa mi, molim Te, odgovori. I molim Te, bar jedan dan me pretvori u malu crvenu ribicu da se malo prošetam dubinama mora, ali me čuvaj od velikih proždrljivih riba i od gladnih galeba. (Duje, 11 godina)

— Oče naš na nebesima budi volja Tvoja. Zdravo Mario, Sveta Mario moli za nas. Slava Ocu, Duhu, Sinu... Ajme, dalje ne znam. Amen.

Eto, Bože, to Ti je za mog đeda. On je gore na nebu kod Tebe. Pozdravi ga! (Zoran, 6 godina)

— Bože, želim Te vidjeti. Hajde, dodi malo k nama da se bolje upoznamo. A upoznat ću Te i s djecom iz moje ulice. Baka mi je rekla da Ti veoma voliš djecu i da znaš puno lijepih priča. Zato, Bože, dodi što prije. I ne zaboravi, ovaj tjedan idem prije podne u školu, pa Ti dodi poslije podne. Čekam Te. (Martina, 7 godina)

— Moj tata je jako bolestan. U bolnici je, već mnogo dana. Bože, čuvaj mog tatu i ne daj da umre jer kako ću ja mali bez svoga tate. (Domagoj, 6 godina)

— Dragi Bože, htio bih biti dobar i htio bih da imam dobre ocjene iz matematike. Ne znam zašto, ali uvijek se iznova posvadam i potučem s bratom i dobivam jedinice iz matematike. Jesam li ja normalan? Pomozi mi da postanem dobar dječak i dobar matematičar! (Zvonimir, 12 godina)

— Bože, zašto si stavio zvjezdice tako visoko? Ja sam mala pa ih ne mogu dohvati, čak ni sa stabla. Bože, pokloni mi jednu zvjezdicu. Neću je izgubiti, obećajem Ti. (Katarina, 7 godina)

— Bože, kaži svoj djeci koja me poznaju da si mi Ti i tata i mama. Bože, svima to kaži jer mi se rugaju što sam siroče. (Antonela, 8 godina)

— Razbio sam māminu najdražu vazu. Nisam to radio namjerno, slučajno se desilo. Bože, što li će mama reći kad sazna za to? Daj da mi oprosti i da ne plaejerja je volim. (Marko, 10 godina)

— Dragi Bože, vidiš sam u izlogu igračaka lijepog autića s kojim se igra na daljinsko upravljanje. Ma znam da je skup, ali Ti ipak šapni tati i mami da mi ga sada kupe jer kasnije će biti još skuplj. (Renato, 11 godina)

IVNA T.

Tko je Crkva?

Zagrebački nadbiskup kard. Franjo Kuharić u svojim propovijedima često tumači bitne istine naše vjere. Tako je na proslavi 750. obljetnice biskupskega grada Đakova 1. listopada 1989. tumačio svetost Božjeg hrama – zidane crkve, koja je simbol živog Božjeg hrama a to je Crkva i u njoj svaki vjernik. Iz te propovijedi donosimo njegovo razmišljanje o tome – tko je Crkva.

MI SMO CRKVA

Mi smo Crkva. Svaki vjernik bi morao imati tu svijest: ja sam Crkva! Svako kršteno dijete, mladić, djevojka, otac obitelji, svećenik, redovnik, redovnica, biskup, Papa, svi smo mi jedno otajstveno Kristovo Tijelo – Otajstveni Krist koji po svakome od nas hoće u svijetu uprisutniti svoju istinu, svoju ljubav, svoju svetost. Različite su odgovornosti, životni pozivi, sredine u kojima živimo, povjesne situacije, ali svi smo mi jedno u Isusu Kristu. Apostol Pavao piše Korinćanima: »Različiti su dari, a isti Duh; različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog, koji čini sve u svima.« (1 Kor 12, 4-6) »Svi udovi tijela, iako

su mnogi, tvore jedno tijelo, tako je i Krist...« (1 Kor 12, 12).

Ako smo, dakle, svi Crkva, onda svaki vjernik usvaja cijelu vjeru cijele Crkve i prihvatač nauku Crkve u pitanjima vjere i morala kako nam to predlaže učiteljstvo Crkve na temelju mandata samoga Isusa Krista. »Tko vas sluša, mene sluša. Tko vas prezire, mene prezire!«

Ako je Isus molio da svi njegovi učenici budu jedno kao što je on u Tajni Trojstva jedno s Ocem, onda je to jedinstvo moguće u jedinstvu vjere, jednakog prianjanja uz Božju Riječ. Apostol Pavao često u svojim poslanicama piše Crkvi o jednodušnosti. Pisao je Korinćanima: »Zaklinjem vas, braćo, Imenom Gospodina Isusa Krista!«, dakle, ne u svoje ime nego u ime samoga Isusa Krista kao njegov apostol, učitelj vjere, tumač Božje Objave: »Svi budite iste misli; neka ne budete među vama razdora, nego budite savršeno istog osjećanja i istog mišljenja« (1 Kor 1, 10).

Efezanima piše: »...Trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira... Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst! Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima.« (Ef 4, 3; 5-6). Smirenio i vedro zajedništvo Crkve utemeljeno je na istini i ljubavi. To znači: na poslušnosti vjere!

Prema tome, vjernik se ne može smatrati potpunim vjernikom ako kaže: ja ne prihvatom ono što Papa naučava o istinama vjere i načelima morala, ili što zajedno s Papom uči moj biskup ili moj župnik. Jedna je osoba napisala da je to znak zrelosti ako vjernik

osporava nauku Crkve o bračnom moralu, na primjer. To nije znak zrelosti nego neposlušnosti samome Kristu.

VJERNIK VJERUJE CIJELIM SRCEM CIJELU VJERU CRKVE

Vjernik vjeruje cijelim srcem cijelu vjeru Crkve; ljudi srcem Crkve; poistovjećuje se s Crkvom u nastojanju i molitvi da se događa svjetla povijest kraljevstva Božjega u narodu, u svijetu, da Crkva u svim svojim članovima буде što vjernija i što svetijsa. Apostol Pavao je pisao Korinćanima, uspoređujući živu Crkvu s hramom: »Ne znate li? Hram ste Božji, i Duh Božji prebiva u vama. Ako tko upropastiće hram Božji, upropastit će njega Bog. Jer Hram je Božji svet, a to ste vi!« (1.Kor 3, 16-17)

Život Crkve je bogoljublje. Ima biti sva Božja ali to potvrđuje čovjekoljubljem. Odgaja za punu čovječnost. Ima biti sva založena za čovjeka: za čovjeka nevoljnoga, potlačenoga, za čovjeka krivo optužena i nepravedno osuđena. Ima biti sva založena za čovjeka već začetoga ali još nerođenoga da brani njegov život i pravo na život od začeća pa sve do onog trenutka kad ga Bog pozove u vječni život. Zato će Crkva uvijek pobačaj i eutanaziju nazivati ubojstvom! Bog reče: Ne ubij! Crkva ima biti snagom svog poslanja založena za dostojarstvo obitelji i braka. U Božje ime tumači Božja načela o tom dostojarstvu, zato je protivna protunaravnoj kontracepciji jer je to obeščašće ljudske osobe. Osoba ne može biti stvar za sebični užitak.

CRKVA U HRVATA U NARODU HRVATA

Crkva živi u konkretnom narodu. Crkva u Hrvata u narodu Hrvata. Čovjekoljublje Crkve ima biti nužno i rodoljublje. Kao što Crkva odgaja savjest osoba, tako, i time, odgaja i savjest naroda da bi živio od moralnih vrijednosti. Kao što je založena za čovjeka tako je založena i za narod u kojem živi. Založena je za pravo i dostojanstvo svakog naroda, za slobodu svakog naroda; brani dostojanstvo svakog naroda ali odgaja narode za ljubav, nipošto za mržnju; odgaja za poštovanje drugih, nipošto za tlačenje i nasilje nad drugima. Protivna je svakom nasilju, svakoj mržnji i nepravdi. Stoga mi kao Crkva u Hrvata želimo dobro svakom narodu, ali nas rodoljublje obavezuje da branimo dostojanstvo svoga naroda. Odbacujemo sve krive optužbe ali odbacujemo, također, svaku osvetljivost i mržnju. To je mrak. Evandelje je svjetlost u povijesti i savjeti. U bogoljublju se živi pravo čovjekoljublje i istinsko rodoljublje.

SVI SMO CRKVA I SVI SMO POZVANI NA SVETOST

Svi smo Crkva! Svi smo odgovorni za njezino poslanje! Ljubimo Crkvu »kao što je Krist ljubio Crkvu te sebe predao za nju da je posveti, očistivši je kupelji vode uz riječ te sebi predvede Crkvu slavnu, bez ljage i nabora ili čega takva, nego da bude sveta i neporočna« (Ef 5, 25-27).

Svaki vjernik, svjestan da je Crkva, suosjeća i s križem Crkve kao što suosjeća i s križem Isusovim. Ako Crkvu

progone, mene progone; ako Crkvu moju lažno optužuju, mene optužuju; ako Crkvu mrze, mene mrze. Ali nevini Krist je oprštio s križa i svoju je Crkvu učio oprštati. »A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone, da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima...« (Mt 5, 44). Samo tako se povijesti bijesa i krvi su protstavlja povijest ljubavi i mira.

Svi smo Crkva i svi smo pozvani na svetost, kaže Sabor (usp. LG 39). Prošlost kroz sadašnjost je usmjerena u budućnost. Molimo danas Mi živa Crkvu da nam obitelji budu svete: obitelji koje zajedno mole, nedjeljom slave misu i imaju hrabrost darivati život narodu i Crkvi! Molimo da nam mladići i djevojke svojom vjerom i poštenjem budu jamstvo bolje budućnosti! Molimo da nam djeca, odgajana vjerom Crkve, rastu u mudrosti i milosti! Molimo da nam svećenici, redovnici i redovnice budu radosni i vjerni u svetoj službi. Molimo i svojim biskupima radost uspješnog apostolskog rada da više ljube jer im je više povjerno. Molimo za sve ljudе. Crkva vjeruje u Božju pobjedu nad zlom.

Crkva moli! Povjerimo sve svoje potrebe i nakane, svoju sadašnjost i budućnost, Crkvu i narode osobito zaštititi i zagovoriti Presvete Bogorodice Marije – Majke Crkve. Završimo ova razmišljanja o Crkvi riječima Sabora: Crkva »nastavlja svoje putovanje između progona svijeta i Božje utjehe« navješćujući muku i smrt Gospodinovu, dok on ne dođe (usp. 1 Kor 11, 26). Od moći uskrasnula Gospodina ona dobiva snagu da strpljivošću i ljubavlju pobijedi svoje žalosti i teškoće

nutarne i vanjske, i da otkrije svijetu Njegov misterij vjerno, iako nesavršeno, dok se na svršetku ne otkrije u potpunom svijetu!« (LG 8) Amen! Tako neka bude! Amen!

**Franjo kard. KUHARIĆ,
nadbiskup zagrebački**

Podno križa

**Oh, te ruke,
štono mnoge grlike su,
širiti se više nisu mogle;
pribili ih čavli oštiri.**

**Oh, te noge,
štono mnoge pohodile su,
koracati više nisu mogle;
sapeli ih čavli kruti.**

**Oh, to srce,
što do kraja ljubilo je,
predalo se svima, cijelo;
probode ga kopanje oštiro.**

**Oh, te oči,
što nad nama plakale su,
vapeć za nas sklopljene su:
»OČE, U RUKE TVOJE
PREDAJEM DUH SVOJ!«**

**Ti na križu, Kriste, Bože,
za spas sviju život dade,
da u svakom ljudskom srcu
probudi se sunce nade.**

ŽELJKO – TINO

Pomaganje potrebnih i duh evandeoskog siromaštva – svjedočanstvo za Krista

Mnoge nevolje iznenaduju i biju čovjeka pojedinca, ali i cijele narode. To su u prvom redu prirodne nepogode: potresi, suše, poplave, a zatim one koje nadolaze kao posljedica djelovanja Zloga u ljudskom srcu: obiteljske tragedije, mržnja, progoni, nepravedna društvena ustrojstva, oružani sukobi i slično. K tome pridolaze razne bolesti pa i sama smrt. U svim tim životnim neprilikama čovjek je usmjerjen na drugoga, i često je samo općeljudska suradnja i solidarnost kadra pomoći da čovjek izdrži i preživi.

U takvom svijetu kršćani imaju veliku ulogu i posebno poslanje. Mjeseca nakana AM nam ukazuje na dva velika zahtjeva koji stavlja pred nas ovo naše vrijeme i koji proizlaze iz same biti Isusovog Evanđelja: pomagati potrebnima i njegovati u sebi duh evandeoskog siromaštva.

BITI KAO KRIST

Crkva je uvijek, poput svoga učitelja Isusa Krista, duboko osjećala svoju ulogu i svoju odgovornost prema patničkom dijelu čovječanstva. Ako je ta svijest u nje kada izbjegdje, nije bila djehotorna. Ona i danas i po svojim ustanovama i po raznim inicijativama, po grupnim i pojedinačnim zalaganjima nastoji odgovarati na velike

potrebe svijeta. To ona čini preko svojih središnjih rimskih ustanova kao što je Papinsko vijeće »COR UNUM – JEDNO SRCE« koje je osnovao Pavao VI 1971. Svrha tog vijeća je promicanje ljudskog i kršćanskog dostojanstva i pružanje pomoći u izvanrednim potrebama. Posebnu važnost ima i Medunarodni karitas kao i slični potuhvi na nacionalnim razinama.

Crkva je skup vjernika. Napon njezinog karitativnog djelovanja i na međunarodnoj i na nacionalnoj razini ovisi o shvaćanju i proživljavanju Evanđelja od strane pojedinih kršćana, te o njihovom raspoređenju i spremnosti da ono što imaju i posjeduju podijele s potrebnima. Ovisi, dakle, u prvom redu o tome koliko su kršćani evandeoski slobodni i nenavezani na dobra ovoga svijeta, da li uzimaju ozbiljno Isusov govor na gori i da li zaista nastoje živjeti u duhu blaženstava koja je Isus u tom govoru proglašio. (usp. Mt 5)

Kršćanin koji je upio u sebe blaženstva imat će uvijek snage i ljubavi da i ono malo što ima podijeli s onima koji imaju još manje. Upravo to bi imao biti znak raspoznavanja pravog Isusovog učenika. Temeljni je zakon kršćanstva ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu. Bez te djehotorne ljubavi ne može biti pravog kršćanstva. Bez te

solidarnosti s onima koji su u nevolji, nema autentičnog duha Evanđelja među nama.

ZAHTJEV PRAVEDNOSTI, SOLIDARNOSTI I SVEOPĆE LJUBAVI

Kad je Papa Pavao VI 1971. ustanovio Papinski savjet »Cor unum« rekao je: »Prisiljen sam ljubavlju da usmjerim cijelu ljudsku obitelj na put iskrene i uzajamne solidarnosti. Čini nam se da ta odgovornost leži u prvom redu na Petrovoj stolici i da ona ukazuje na apostolsku dužnost koju nam je Bog povjedio. Čvrsto smo uvjereni da Bog od nas traži da svim narodima dozovemo u svijest da svi imaju istu odgovornost međusobne solidarnosti.«

Isti je Papa već u svojoj enciklici »Populorum progressio« naglasio: »Viškovi bogatih zemalja treba da posluže siromašnim zemljama. To se pravilo ima primjenjivati na sve potrebe svijeta.« (br. 49) »Taj zahtjev proizlazi ne samo iz zahtjeva pravednosti i međusobne solidarnosti među narodima nego i prije svega iz dužnosti sveopće ljubavi koja se očituje u nastojanju da se izgradi jedan humaniji svijet, u kojem bi svi imali od čega davati i primati i to tako da napredak jednih ne bude zaprekom razvoja drugih.« (br. 44)

»Daj nam danas kruh naš svagdanji...«

Puno je ljudi koji žive u oskudici. Ima i takvih koji nemaju dosta kruha. Kršćanska ljubav mora biti osjetljiva pri susretu s tom mukom svijeta, i mora čak otkrivati gladne u vlastitoj sredini i priskočiti im u pomoć. »Ljubav nas Kristova potiče da ljubimo« izjavio je sv. Pavao. On koji nas ljubi i ispunja nas svojom ljubavlju potiče nas i ospozobjava da svoje bližnje ljubimo djelotvorno u svim okolnostima života, a osobito kad su u nevolji.

Papa Ivan Pavao II potresno nam je progovorio na početku prošlogodišnje krozme: »Iznosim vam, veoma uzbuden ali s nadom, problem gladnih u svijetu kao predmet za razmišljanje ali i apostolskog djelovanja u ljubavi i solidarnosti. Velikodusan i svojevoljan post onih među vama koji raspolažete dovoljnim količinama hrane ospozobit će vas da sudjelujete u neimaštini onih koji trajno oskudjevaju u hrani.« Papa očekuje od nas da ćemo pronaći nove putove ljubavi i nove načine kako će ta ljubav postati djelotvorna.

»Glad pritišće milijune ljudskih bića u svijetu, gotovo u svim zemljama. U nekim zemljama nestaća živežnih namirnica uvijek se iznova javlja. Razlozi su za to mnogostruki, i samo zajedničkom pomoći cijele ljudske obitelji mogu se otkloniti.«

Proteklih dana čuo se snažan poziv da pomognemo braći koja su se našla u velikoj nevolji u Rumunjskoj. Trebaju hrane, lijekova i drugu mnogostruku našu pomoć. A tamo ima naše braće i po krvi i po vjeri. Uostalom, svaki onaj koji je u nevolji naš je brat i naša sestra, naš bližnji nad kojega se mora

nadviti naša milosrdna samaritanska ljubav. Dok od Boga molimo: »Kruh naš svagdanji daj nam danas« i mi moramo poraditi oko toga da taj kruh svagdanji pružimo onima koji su u nevolji, koji taj kruh od Boga upravo preko nas očekuju.

KRŠĆANI I PRAVI IZVORNI KRISTOV DUH

Kršćanin nije pozvan samo na to da dade svjedočanstvo djelotvorne ljubavi prema bližnjemu, nego ima poslanje da autentični Kristov duh unosi u svijet, a Kristov je duh – duh siromaštva. On je siromaštvo i u siromaštvu otkupio svijet. Siromaštvo, duh siromaštva bitan je čimbenik u djelu Otkupljenja. Evandeoski savjet siromaštva, što ga redovnici i redovnice prihvataju zavjetom, nije samo njihov poziv i privilegij, nego je to poziv za svakoga kršćanina. »Evandeosko siromaštvo otvara očima duše pogled u čitav misterij pred vjekovima skriven u Bogu. Samo oni koji su tako siromašni sposobni su da u sebi shvate siromaštvo Onoga koji je beskrajno bogat.« (Ivan Pavao II, »Dar Otkupljenja« br. 12)

Mislim da smijemo reći da će samo oni koji uđu u Kristovo siromaštvo biti sposobni da djelotvorno priskoče u pomoć siromasima. Oni će u svojoj poniznosti sa srcem siromaha, očima i rukama siromaha podijeliti sa siromasima ono čime ih je Bog u svojoj darežljivosti obdario.

Ni svoju vjeru ne smijemo ljubomorno čuvati za sebe. I našom kršćanskom nadom moramo ohrabriti one koji se gube u beznađu. A ljubavlju siromaha ljubiti ćemo siromasne onako kako ih Bog ljubi. A Božja je ljubav u Isusu Kristu uvijek davala prednost siromasima.

Nakana naših biskupa:

DA DJELOTVORNIJE SU- RADUJEMO U KARITATIV- NOJ DJELATNOSTI NAŠIH ŽUPA

Poziv našeg uzoritog Kardinala da »Izvršimo evandeosku zapovijed« nije ostala bez odjeka. Poslovni odbor BKJ osnovao je Središnji odbor za Karitas u kojem bi trebali biti predstavnici Crkve iz raznih krajeva naše zemlje.

(Nastavak na str. 82)

SV. OTAC PREDAJE GENERALU DI NAKANE APOSTOLATA MOLITVE ZA 1990. GODINU. AM – SUDJELOVANJEM U NAKANAMA SV. OCA – OSOBIT JE NAČIN SLUŽENJA SVEOPĆOJ CRKVI

Nakana naših biskupa

(Nastavak sa str. 81)

Odgovornost voditelja povjerenja je uglednom svećeniku i kanoniku Zagrebačke nadbiskupije, ravnatelju hrvatske inozemne pastve, msgru Vladimиру Stankoviću. Prvi plovodi tog novoosnovanog tijela već su za ovaj Božić razveselili mnoge obitelji diljem naše zemlje.

Iz rubrike »Tko je moj bližnji« u Glasu Koncila, posebice u božićnom broju, možemo razabrati nešto od mnogovrsne i razgranate djelatnosti našeg Karitasa. Vjernici u domovini i u inozemstvu čuli su Kardinalov glas, i Karitas se osniva na razini župa. Nije slučajno da je prva vijest iz Kardinalova poziva, o osnivanju župskog karitasa stigla upravo iz svetišta sv. Leopolda u Slavonskoj Požegi. Naš je svetac Leopold imao široko srce i darežljive ruke za siromaše.

Nešto se novo događa u našoj Crkvi. U naša srca sve dublje prodire svijest da smo suodgovorni jedni za druge, da ne možemo jedni bez drugih i da moramo biti solidarni jedni s drugima. Ta solidarnost ne smije se iscrpiti nekim darom za Božić i Uskrs. Ona se mora očitovati tijekom cijele godine u našoj djelotvornoj zauzetosti za siromahe i za one koji su u nevolji. Moramo se uključiti u karitativnu djelatnost naših župa. To je bitna značajka naše vjere i našeg kršćanstva. Ona je zahtjev koji proizlazi iz našeg sakramentalnog života te pokazuje njegovu ispravnost i životnost. Ona upravo pokazuje i autentičnost pastoralna u današnjoj Crkvi.

Petar GALAUNER

Velika među malenima

U Splitu je 2. listopada prošle godine preminula gospođa Lucija Aržić. Život joj je bio prožet marljivim radom kao u pravog Kristovog apostola, a duša nevinia i čista kao llijan. Za života je redovito sudjelovala na crkvenim slavlјima i rado je predvodila molitve. Njezina iskrena pobožnost prožeta dubokom vjerom, te neprestane molitve i žrtve za druge, mnogima su bile poticaj za popravak i dobro.

Svoj osamdesetgodišnji život Lucija je provela radom u povijesti. S velikim zanimanjem pratila je domaće i strane časopise. Prevodila je talijanskog, francuskog i engleskog jezika, a ti članci često su bili iz navještanja Radosne vijesti – evangelizacije. Takvim radom pomagala je domaće svećenike a povezivala se i s onima izvan domovine kao što su o. Gabrić, vlč. Tarduf i drugi. Sve je i svakoga upućivala na dobro, a osobito djecu. Uz malo naknade ili pak sasvim besplatno podučavala je djecu u stranim jezicima. Nastojala je u prvom redu da oplemeni njihova srca, da u obitelji unese kršćanski duh.

Svojom jednostavnosću znala se približiti i najzapuštenijoj duši. Istimala se radom na karitativnom području. S mnogo ljubavi posjećivala je i tješila sirote, bolesnike i starce. Od svoje skromne penzije davala je milostinju i podupirala razne dobre pothvate. Slala je priloge za siromašnu djecu i za misije. The i skromne naravi kakve je bila, krila je svoja dobra djela od javnosti.

Bila je članica Marijine kongregacije i franjevačkog trećeg reda. Osobito je častila Bl. Djevicu Mariju i Sv. Josipa, a srijedom i petkom postila je o kruhu i vodi moleći za duše u čistilištu. Posljednjih godina života zahvatila ju je opaka bolest. Trpjela je veoma velike boli a sve je to nastojala sakriti što mirnijim podnošenjem. U svetačkoj strpljivosti primala je i to kao dar iz ruku Gospodinovih.

Vjerujemo da su se nakon smrti ispunile njezine težnje: biti u povorci bijelih djevica što »prate neokaljanog Jaganjca«.

NIKOLINA

Bog, naš nebeski Otac ima srce koje je sama dobrota i ljubav. To će iskusiti svaki onaj koji se pouzdaje u njega. Ali ako netko sumnja u Boga i misli da nam On ne želi pomoći, ili da nam nije kadar pomoci, neće iskusiti njegovu ljubav. Nepouzdanje razara odnos ljubavi prema Ocu i sputava mu ruke. Nama se događa samo ono što vjerujemo. Tko vjeruje u dobrotu i sam će biti dobar. Tko vjeruje u ljubav, sam će je raskošno darivati.

Post

Priredio: Anto MIŠIĆ

Jednom prilikom apostolima je upućen prigovor da ne poste kao što to čine Ivanovi i farizejski učenici. Isus je odgovorio da će doći vrijeme kad će i njegovi učenici postiti.

Za nas je vrijeme posta osobito korizma, vrijeme neposredne priprave na proživljavanje Isusove muke i smrti u Velikom tjednu, te proslave Njegova uskrsnuća. Crkva se već stoljećima postom i žarčom molitvom pripravlja za Uskrs, svoj najveći blagdan.

Gotovo sve religije poznaju neki oblik posta. Neke ga veoma strogo traže i primjenjuju. Kršćanstvo je praksu posta preuzeo iz židovstva. Židovi su poznavali više vrsta posta. Postili su uoči raznih obreda. Bog je izrijekom tražio post prije obreda pomirenja. (usp. Lev 16, 29-30) Postom su izražavali svoju žalost kod ukopa, ili zbog nekih svenarodnih nevolja. Posteći vapiili su Bogu za zdravlje, sreću ili posebna prosvjetljenja. Vjerni Židovi postio je dvaput tjedno, pa to kao svoju odliku ističe i hvalisavi farizej u hramu: »Bože zahvaljujem ti što nisam kao ostali ljudi: razbojnici, nepravednici, prelubnici ili kao ovaj ovdje carinik. Postim dvaput u tjednu...« (Lk 18, 11-12)

Već u Starom zavjetu naglašavalo se da post nije sam sebi svrha. On treba biti pridružen drugim krepostima i pomagati da se one što više razviju. Tako se u Tobijinoj

knjizi naglašava: »Dobra je molitva s postom, s milostnjom i s pravednošću.« (Tob 12, 8) Post je znak pokajanja za grijehu i prijanjanje uz Božu. On je razbistrenje koje nam pomaže da nademo sebe i da dušu otvorimo ljubavi, pravdi i siromasima (usp. Iz 58, 1-11).

Isus je cijenio post, a i sam je ozbiljno postio. Prije svog javnog djejanja postio je četrdeset dana. Apostolima je naglašavao da uspješnost borbe protiv sotone ovisi o postu i molitvi.

Isus ipak naglašava da naš post ne smije biti sličan onom farizejskom, koji mijenja izvanjsko ponašanje, a srce ostavlja isto. »Kad postite, ne budite mrki poput licemjera, koji izobliče lice da ih zapaze ljudi kako poste. Zaista; kažem vam, već su primili svoju plaću. A ti kad postiš, namaži glavu i umij lice da te ne vide ljudi gdje postiš, nego Otac tvoj, koji je u tajnosti. I Otac tvoj, koji vidi u tajnosti, uzvratiće ti.« (Mt 6, 16-18)

Svojim učenicima Isus nije strogo odredio ni dane ni način posta pa prva Crkva slijedi židovsku praksu. Sv. Luka u »Djelima apostolskim« napominje da su kršćani obavljali službu Božju i postili. (usp. Dj 13, 2) Apostol Pavao svjedoči da je često postio. (usp. 2 Kor 6,5) Crkva je sve do naših dana postila, naglašavajući uvijek da tjelesna pokora treba pridonositiнутarnjoj promjeni duha i pravnosti za susret s Gospodinom.

Crkveni oci također su preporučivali post ali ne kao cilj, jer on to i nije, nego kao sredstvo za postizavanje cilja. Sv.

Augustin naglašava da svrha posta nije da »ubijemo« svoje tijelo. Bilo bi to protivno i Apostolovu učenju: »Bez sumnje, nitko nikada nije mrzio svoga tijela. Naprotiv, hrani ga i njeguje kao i Krist Crkvu.« (Ef 5, 29) Sveti Ivan Zlatousti naglašava da je post prije svega hrana duše i kao što tjelesna hrana jača tijelo tako post čini dušu živahnom i jakom. Daje joj krila za uzlet u nebeske visine i sposobnost da osjeti nadzemaljske slasti. Sv. Jeronim u pismu djevojci Eustokiji upozorava na opasnost užnositosti i oholosti. »Ako si postila dva ili tri dana ne misli da si zato bolja od onih koje nisu postile. Ti postiš, a ljutiš se; drugi jede ali je vrlo uljudan. Ti, ljutiš se, podnosiš duševne napetosti i glad u željcu; on se, naprotiv, hrani umjerenom i zahvaljuje Bogu... Kakav mi je to post ako nećiju srdžbu zatječe ne samo noć nego je i mjesec dana nepromjenjenu sa sobom nosi.«

Zaista, tjelesni post bez promjena u duši bio bi besmislen i izvor samoobmane i oholosti. Post mora biti radoštan dar Bogu i priprava za neposredni susret s Njim. Promjena našeg života važnija je od izvanske pokore. Promjena života je kidanje nepravednih okova i jarmova, podjela svog kruha s gladnjima, prihvatanje pod krov beskućnika, odijevanje gola i pritjecanje u pomoć svima koji trebaju našu pomoć.

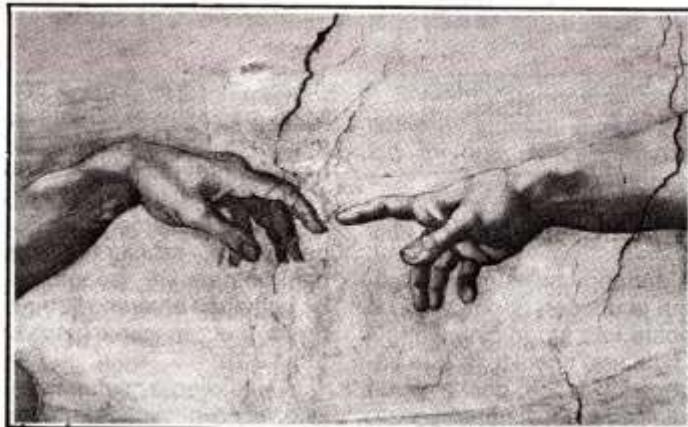
Budemo li ovo činili onda će i naše tjelesno odricanje pomoći da nam duša odsjeva radošću i da naša pravdost zasija pred Gospodinom.

Sve se vraća, sve se plača

Piše: prof. Radovan GRGEC

Taj već pomašo otrcan refren ima svoje značenje. Znamo, naime, da »Bog ne plača svake subote« (ali ipak »plača«). No, varaju se oni koji misle da bi Božja pravda morala funkcionirati kao nekakav dežurni i ažurni osvetnik svih nepravdi, a naročito onih koje su nanesene nama. Doduše, svi će računi jednom biti plaćeni i izravnati, ali ne (uvijek) ovdje i sada. Božja mjerila, usto, nisu naša mjerila, a Božje »knjigovodstvo« nije ovozemaljsko knjigovodstvo. Sveznajući Bog nije samo pravedan sudac nego i milostiv Otac.

Međutim, već na ovom svjetu stvari se odvijaju po nekoj logici, kojoj se divio i Einstein. Biblijska mudrost, po kojoj grešnik biva kažnen po onom i u onom čime grieši, ostvaruje se već ovdje i sada. Naš narod kaže da je »svaka sila za vremena«, a i mi, u posljednje vrijeme, vidimo kako silnici i tirani ne mogu umaknuti neumoljivoj pravdi. Zbivanja u Istočnoj Evropi o tom vrlo rječito govore. Zakon solidarnosti među ljudima i ljudskim pokolenjima funkcioniра poput zakona spojenih posuda u neživoj prirodi. Sve se vraća – sve se plača.

Isus Krist bit će konačan sudac živih i mrtvih. Na dan suda On se neće pojavitati samo kao pravedan sudac nego i kao milosrdni Sin čovječji, koji »zna što je u čovjeku«, koji uzima u obzir sve okolnosti i odgovornosti, koji liječi rane, ali i ispravlja krivice. Na pitanje što bi bio Isus kad bi se sada vratio na zemlju, velika većina ispitanika u prošlogodišnjoj anketi časopisa »La Vie« odgovorila je da bi bio liječnik ili manualni radnik, a tek neznatni broj smatra da bi bio pravnik ili novinar.

U svakom slučaju nije nama da sudimo o nečijem pravu ili krivici, nego to valja prepustiti Onome koji »ispituje srca i bubrege«. Gospodin je onaj koji nagrađuje i kažnjava. Imajući to na umu, mi promatramo i naše ispaštanje i pokoru za počinjene grijehe, krivice i propuste kao logičnu posljedicu i zahtjev božanske Pravde.

U tom svjetlu, pokora, vezana s iskrenim kajanjem i obraćenjem, dobiva puni smisao. Na takvu pokoru mislimo pripravljajući se u ovo korizmeno vrijeme na Uskrs. Nekada je pokotu izričao jav-

no biskup. Kasnije su crkveni propisi postajali blaži i elastičniji. Danas postoji opasnost da isповijed i pokora postanu puka navika ili da se potpuno zapuste i napuste. Pojedinačna isповijed nastoji se zamijeniti »pokorničkim slavlјiem«, koje ju ipak ne može potpuno nadomjestiti. Iako pojedinačna isповijed nije prevesteno liječenje psihičkih teškoća, ona je i sada povlašteni način dobivanja sakramentalne milosti i čišćenja duše nakon iskrenog priznavanja grijeha, kajanja i želje za obraćenjem. No i pokorničko slavlje predstavlja prvorazredni crkveni dogadjaj i doživljaj, jedan od vidova pokore i načina za dobivanje oproštenja. Poput katarze u antičkim tragedijama nakon grijeha dolazi kazna, ali i pokora, koja je za kršćana očišćenje i preporod.

Na taj način Spasitelj svojom milošću plača i vraća naše dugove i krivice, omogućujući nam da se ponovno rodimo i s Njime uskrsnemo. Možemo stoga reći da se naša sudbina nalazi u našim rukama. Ona nije fatum antičkih tragedija. Nalik je na nas. Ima lice našega Spasitelja.

Sunčica

Pitaš li Sunčiću koliko joj je godina, stisne palčić u dlan i visoko podigne četiri prstića. I nemoj joj tada reći da je još mala. »Mala su mala djeca«, odgovorit će ti, jer ona već o svacemu mašta. S pticama leti suncu u pohode, sjedi na oblaku i kroz klučanicu rajske vrata viri u nebo, zove sv. Petra da joj otvori i ljuti se što je on toliko ostario da je i oglušio pa je ne čuje. Ali mu na kraju uvijek oprosti. Nije on kriv što već tako dugo radi, a još mu nema smjene.

Sunčica drugima otima boje i pravi od njih sebi kraljevski plašt. Skakuće po svjetlučavoj livadi noćnog neba i bere zvijezde u svoja njedra. Oblake pita zašto plaću, more ispituje zašto nije slatko, a ručicama tuče vjetar jer joj, nestasko jedan, prašinu baca u oči. Zločan jedan, ne zna se igrati s curicama!

Sunčica cvate radošću i svakome daruje buket smijeha. Trči za projetnim vjetrom koji se skriva u krošnjama, voli violinu jeseni, svileno nebo, brbljave potoke, zelene dubine proljeća...

Voli snjegovića, veseljaka zimskih dvorišta, voli školjke jer upijaju snove mora, voli leptire jer na krilima nose maštu Božjeg kista...

Sunčica ima snagu da osvaja srca, ima smiješne i ozbiljne poglede, voli gdje-kad jezik zamочiti u laž da ispadne važnija, a onda otima tati šibu i skriva mu je iza širokih leđa.

Sunčica mrzi robovanje satu. On je zbog nje, a nije ona zbog njega. Neka je probudi kad se naspava, a ne kad njemu dojadi tika-taka, pa zazvoni i zazvrči, zaklepce, zaštropoče, zahihće, zasikće i jedva se umiri.

Sunčica primjećuje da se iskreni smiješak rijetko rascvate, da postoji i lažna, staklena sreća bez lijepih boja, da su oči odraslih mrtve ptice u grijezdima starih stabala koja se zovu gospodin i gospoda, kojima je lišće suho, ili ga je već odnio vjetar.

Sunčica kaže da poznaje Boga. Poznaje ga svatko tko je već velik kao ona. On je gore visoko na plavom nebu, veoma je dobar, tatica koji bdije nad svojom djecom, i sav se pretvorio u veliko oko. Bog je najplemenitija i najživilja bajka s najljepšim krajem bez kraja, jer kraj – to je vječni raj!

Sunčica veoma voli bajke. Broji i čuva Božje poljupce, ali nigdje ne vidi Njegovih usana. Osjeća zagrljaj ali nigdje ne vidi ruke. Čim se probudi, sretna je i odmah šapće: »Dobro jutro, dragi Bože! Evo mene opet k Tebi. Danas je cijeli svijet naš. Čeka nas velika igra!«

IVNA

Kist i slikar

U meni pjeva radost čista i sjajna kao rajska zora, čvrsta kao dijamant, jer živim s Tobiom u istom cvatu, i jer me odgajaš na temeljima ljubavi.

Dok promatram kako se budi dan u naručju neba, dajline koje u mirisna jutra pjevaju s pticama, i rosu što umiva radozna pogleda, sretna sam – jer vidim Tebe, Tebe koji si zlatna nit u svjetlosti tkanju mog života.

Dok u sparna ljetna popodneva promataram sjajan, iskrivac i mekan obraz mora, i život što u miru cvjeta na popodnevni modrinama, šutnjom zalutam u oči Neba – i osjetim Tvoj pogled.

I navečer kad sunce brzim hodom žuri prema zapadu, i kad ono utone u moru, a dan izdahne na žalu, u meni ponovno bukne oganj sreće: Kako si lijep, Bože moj!

Gledajući Tebe, oči mi propupaju suzama radosti i ostave srebrenе tragove na slici sutona, na slici koju stvaraš Ti, moj nevidljivi slikar. Uživam u Tvojoj poplavi boja. Uživam kad ih prelijevaš na platno vremena, i molim Te, pretvori mene u kist kojim ćeš slikati što god želiš.

Sada pak, dok kroz mrak sipi mjesecina i kapaju blijeđe zvijezde, nižem riječi molitve poput bisera u ogrlicu, poput zvijezda iskrivnih u nebeski vjenac što se diže pred Tvoje divne oči, u plet ruža što cvatu na trnju kojim je ovjenčana Tvoja glava, a ispod njega padaju kapi krvi, kapi milosti na proplanak moje duše.

Duša mi upija toplinu Tvojog pogleda kao što rano cvijeće upija sunce, i sluša glazbu sretne tištine.

Obećajem Ti da će do kraja biti kist u Tvojoj ruci, da ćemo zajedno koračati cijelim poljem života do vječnosti: JA KIST, A TI MOJ NEVIDLJIVI SLIKAR – KRIST.

IVNA T.

Sveti Bernard i Srce Isusovo

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Sv. Bernard iz Clairvauxa, opat i naučitelj Crkve, bio je zanesen osobom i djelom Isusa Krista. Kad on govori o Kristu, govor mu teče kao bujica.

OČARAN VIĐENJEM, PREDAJE SE KRISTU

Rodio se g. 1090. ili 1091. u očinskom zamku Fontaines-les-Dijon. Njegovi roditelji, otac Tescelin le Saur i majka Aleta, pripadali su burgundskom plemstvu. Bernard je imao još petero braće i jednu sestru. Skolovao se kod kanonika u Châlillon-sur-Seine. Jedne božićne noći, još veoma mlađ, imao je viđenje Djeteta Isusa. Očaran njime odlučio je da će stupiti u samostan i da će strogo živjeti po pravilu sv. Benedikta. Odluku je mogao ostvariti tek nakon borbi, u dobi od 22 godine, kad je 1112. stupio u samostan Citeaux, latinski

zvan Cistercium. Taj samostan osnovao je sv. Robert iz Molësma godine 1098. Iz njega se na benediktinskom monaškom stablu razvila posebna, cistercitska grana. Novom će pravcu sv. Bernard svojim djelom dati sjaj ravan gotovo kliničevskoj benediktinskoj grani. Bernard je za sobom u samostan povukao cvijet tadašnjeg burgundskog plemstva. Za njim su pošla i petorica njegove braće, a i otac Tescelin te mnogi drugi. Samo tri godine nakon ulaska u red Bernard će biti zadužen za osnivanje novoga samostana u kojem će biti opat. To je slavni Clairvaux.

IDEALIST KOJI JE SVE OSVAJAO ZA KRISTA

Bernard je tijekom svog redovničkog života razvio izvanrednu djelatnost kako u svom redu tako i u Crkvi pa i u tadašnjem društvu općenito. Bio je velik reformator redovničkog života. Četvrtnina njegovih pisama posvećena je redovništvu, osobito njegovim dragim cistercitim. Dražošću svoje plemenitosti, čistoće, pobožnosti, žara svoje ljubavi prema Kristu i Gospu, te svojom rječitošću osvajao je duše i punio samostane. Na taj je način pridonio uzdizanju i obnovi cijele Crkve na Zapadu. Unatoč svim uspjesima bio je svjestan i svojih granica, nazivajući sebe »himerom« svog stoljeća. »Bio sam – kaže – niti posve monah niti posve vitez!« U svom nastojanju oko pokretanja križarskih vojnih htio je ujediniti svu kršćansku Europu: plemstvo i puk u borbi za kra-

ljevstvo Božje. Crkveni povjesničari su dobro uočili njegovo značenje pa ga je protestant Adolf Harnack nazvao »religioznim genijem XII. stoljeća«, a J. Lortz »vodom i sucem njegova svijeta«. K. Hampe je rekao za njega da je »svojom revniteljskom ljubavlju, koju je Dante opjevao kao 'vivace carità' (živahna ljubav), te gotovo natčovječnom snagom svoje požrtvovnosti, ostao jedan svjetleći primjer«. Možemo reći da on svojim pisanim djelima svijetli još i danas.

Umro je 20. kolovoza 1153. u svome Clairvauxu gdje je 38 godina vršio službu opata.

BERNARDOVA KRISTOLOGIJA

Među njegovim teološkim spisima nas zanima njegova kristologija. Njegova je teologija, pa tako i kristologija, više mistična, duhovna, nego strogo spekulativna. Možemo reći da je to teologija srca koja govori više srcem i ljubavlju nego intelektualnim i

apstraktnim pojmovima. On govori da su prije dolaska Krista na svijet samo neki imali jasno proročko poznavanje Božjega Sina i njegova otkupiteljskog djela. A mi, da bismo upoznali Krista i došli do ljubavi, moramo razmatrati otajstva zemaljskog života Utjelovljene Riječi. U svom »Govoru o vodovodu« on se pita kako je nedohvatljivi, nedostupni, posverna nevidljivi i nezamislivi Bog postao dohvativ, vidljiv i zamisliv – te odgovara: »Riječ postade tijelo i već stanuje među nama.« A zatim bujica teče da-je: »Prostr u staji, ležeći u djevičanskom krilu, propovijedajući na brdu, provodeći noć u molitvi, viseći na križu, postajući blijeđ na umoru, slobodan među mrtvima i zapovijedajući u podzemlju; odnosno, uskrstnuvši treći dan i pokazujući apostolima mjesto čavala, znakove pobjede, i napokon ulazeći pred njima

u tajne predjele neba.« U tim je rječima sažeо, ponazočio utjelovljenoga Boga koji nam postade tako određen, upravo materijalno stvaran te stoga i blizak, pristupačan i dohvativ. Upravo je razmatranje najmoćnije sredstvo za ozivljavanje ljubavi i za suočavanje s Kristom. Glavna je značajka Bernardove kri-
stologije pobožnost Djetu-
tu Isusu u jaslicama i Kristu žrtvi
na križu, na Kalvariji. Za nje-
ga je »Krist, da bi osvojio čovjekovo srce sam htio postati čovjekom« – a kao takav i ono na što suvremenog čovjeka upozorava II. vatikan-
ski sabor u Konstituciji »Gau-
dium et spes«, kad govori o Kristu, novom čovjeku: »U-
tjelovljenjem se Sin Božji na
neki način sjedinio sa svakim
čovjekom. Radio je ljudskim
rukama, razmišljao ljudskim

umom, odlučivao ljudskom voljom, ljubio ljudskim srcem« (broj 22).

U takvoj konkretnoj kristologiji kod Bernarda je naravno nazočno i Srce Isusovo. Možemo se onda odmah pitati: »Je li on posebno častio Božansko Srce?« Stručnjaci kažu da nema osobite vjerojatnosti, ali odmah dodaju da je on ipak izričao neku – duđe ne posve jasnu – ideju o pobožnosti Srcu Isusovu, te da je na taj način otvorio vrata koja će poticati odabranje duše da se izričito obraćaju osobi Isusa Krista s probodenim srcem. Štoviše, baš zbog toga se misli da je slavni opat iz Clairvauxa – »neokrunjeni papa i car svoga stoljeća«, veliki srednjovjekovni mistik – imao veoma velik utjecaj u povijesnom razvoju štovanja Srca Isusova.

MISTIK SRCA ISUSOVA

Sveti je Bernard živo proživljavao otajstva Kristova djetinjstva i muke, ljubavlju zagrijanog mistika promatrao je Isusove rane na rukama i nogama, ranu na njegovu probodenom boku, a ta mu rana otkriva tajnu srca i milosrđa. Bernard u tjelesnom srcu gleda ljubav Srca Isusova te je u čudesnom 61. govoru Pjesme nad pjesmama izrekao ove divne misli:

»A ja bez straha iz Srca Gospodnjega priznajem sebi ono čega nemam, jer je nje-
govo Srce prepuno milosrđa,
a i probodeno je da milosrđe
razlijije. Proboli su njegove ru-
ke i noge, a prsi mu kopljem
otvorili. Kroz te rane mogu
slobodno dohvativi med što
curi s liticu i ulje što se prelije-
va ispod tvrdog kamena, to
jest kušati i osjetiti kako je
sladak Gospodin.

On je mislio misli mira, a ja nisam znao za to. Tko može spoznati misao Gospodnju? Ili tko mu je bio savjetnik? Čavao koji je otvorio rane postao je ključ koji mi otvara vrata da upoznam volju Gospodnju. A što mogu vidjeti kroz otvor? Govori mi čavao, govori mi rana da je Bog doista svijet sa sobom pomirio. Strijela je prostrijelila dušu njegovu i približila se Srcu njegovu, tako da može dobro suosjećati s mojim slaboca-
ma.

Otvoreno je skrovište Srca ranama tijela. Otvoreno je veliko otajstvo, otvoreno je milosrđe Srca Boga našega po kome nas je pohodilo Mladost Sunce s visine. Kako se srce otvorilo po ranama? U čemu bi se drugom jasnije negoli u tvojim ranama moglo vidjeti da si ti, Gospodine, sladak i drag i prebogat milosrđem? Doista, nitko nema veće ljubavi od ove da položi život svoj za osuđene na smrt i osuđene...«

Izvor je pobožnosti Srcu Isusovu – kao što svjedoči navedeni govor – Bernard pronašao u neprestanom razmatranju i studiju Svetog pisma i svetih Otaca.

Štite moj!

Srce Isusovo,
štite moj neuništivi,
sklanjam se
pod Tvoje krilo.

Srce Isusovo,
po onoj ljubavi
kojom si kopiju dao
da Te probode,
privedi me k sebi!

Danica BARTULOVIĆ

Dostojanstvo i poslanje žene u Crkvi i u svijetu

Piše: Stjepan SIROVEC

U prošlom je broju bilo govora o dostojanstvu vjernika laika i o njihovom sudjelovanju u životu Crkve koja je prije svega otajstveno Tijelo Kristovo, izraženo biblijskom slikom vinograda i radnika pozvanih na rad u taj vinograd, odnosno slikom trsa i loze. Sv. Otac nastavlja svoje razmatranje te posljednje slike i u drugom poglavljju pobudnice i naglašuje činjenicu da smo svi mi loze jednoga trsa! Već u samom naslovu izraženo je zajedništvo Crkve; Crkva kao zajednica različitih službi i karizmi. Najneposrednija mjesna crkvena zajednica je za svakoga vjernika njegova župna zajednica koja se kao takova najintenzivnije doživljava u župskoj svetoj Misi. Nedjeljna Euharistija postaje i jest središnji dogodaj u životu svake župne zajednice. Na čelu župske zajednice stoji župnik kao neposredni pastir povezan sa mjesnim biskupom, a preko njega s rimskim biskupom koji je vidljivi znak jedinstva i zajedništva cijele Katoličke crkve.

LAIČKI POKRET I UDRUŽENJA – METODE I CILJ

U novije vrijeme nastaju različiti laički pokreti i udruženja koja se međusobno podstiču razlikuju u neposrednim zadaćama i metodama, dok je svima zajednički cilj i svrha aktivno sudjelovanje u poslanju Crkve. Enciklika navodi pet kriterija crkvenosti spomenutih udruga i pokreta:

- prvenstvo poziva na svetost života;
- odgovorno i javno svjedočiti svoju katoličku vjeru;
- svjedočanstvo zdravog crkvenog zajedništva;
- suglasje i aktivno sudjelovanje na apostolskom poslanju Crkve;
- kao vjernik – laik biti aktivno uključen u konkretni život društvene zajednice.

Svi ovi kriteriji trebaju biti vidljivi i prepoznatljivi u životu i djelovanju pojedinih laičkih udruženja i pokreta u kojima će redovni pastiri crkvenih zajednica vrlo rado s njima suradivati i ako je potrebno biti njihovi predvoditelji i poglavari. Na koncu drugog poglavљia Papa napominje da je u pripremi cijelovit popis svih laičkih udruženja koja su priznata od Svetе Stolice.

„Pozvao sam vas da idete i rod donosite“ – rekao je Gospodin svojim učenicima, a to govori i svima nama, kako

svećenicima, biskupima i redovnicima, tako i laicima. Svima nam je dakle – iako svakome na drugačiji način – povjerena važna i odgovorna zadaća navještanja Radosne vijesti i stoga se svi moramo u tome osjećati suodgovornima. Kada se danas govori o navješčivanju Riječi Božje onda prvenstveno mislimo na svoju bližnju okolinu, na svoju obitelj, radno mjesto i svoju župsku zajednicu, ne zaboravljajući naravno i na one krajeve u koje još uopće nije stigla Radosna vijest spasenja. Danas se osjeća velika potreba re-evangelizacije ili ponovne evangelizacije nekoć dobrih kršćanskih krajeva i cijelih kontinenata koje je zahvatilo val ravnodušnosti, posvjetovnjačenja i bezboštva. U svemu tome potrebno je uvijek imati na umu da je čovjek prvi i osnovni put Crkve. To drugim riječima rečeno znači da je potrebno uvjek iznova otkrivati nepovredivo dostojanstvo svake ljudske osobe, jer je upravo čovjek najveće dobro i temelj sveopće jednakosti među ljudima. Dok se s jedne strane Crkva i društvo moraju zalažati za osnovna prava svakog čovjeka i braniti ih, dotle s druge strane isto tako moraju štititi najosnovnije pravo svakog čovjeka – i onog još nerodenog djeteta – a to je pravo na život i pravo na slobodu savjesti.

OBITELJ KAO NAVJESTITELJ RADOSNE VIJESTI

Obitelj je, kao što znamo, osnovna jezgra svakog društva. Ako se radi o vjerničkoj obitelji onda je ona Crkva u malom – domaća crkva. U njoj posebno mjesto i zadaća pripada roditeljima koji su prvi navjestitelji Radosne vijesti svojoj djeci, evangelizacija prema unutra. Vjernička obitelj pak kao cjelina treba malo pomalo postajati i subjekt navješčivanja Radosne vijesti prema vani, u prvom redu prema rođacima, znancima, susjedima i svima onima s kojima se češće susreće. Da bi kršćanske obitelji mogle zaista postati navjestitelji potrebno je prije toga stvoriti u njima pravo humano ozračje u kojem će vladati razumijevanje i solidarnost. Borba za pravdu i ravnopravnost trebaju biti dva stožera u političkom životu svakog vjernika, koji će solidarnost izabrati kao stil svoga rada, a mir kao cilj.

Ova posljednja misao Sv. Oca čini mi se jako važnom i aktualnom za sve nas, i volio bih da solidarnost i mir uvijek imamo na umu. Posve je jasno da Papa ne preporučuje solidarnost u zlu i u nepravdi kao ni mir pod svaku cijenu, nego solidarnost u dobru pa dolazilo ono bilo s koje strane i stvaranje mirnog ozračja u kojem se razložno može misliti, govoriti i djelovati.

ŽENA U CRKVII I U SVIJETU

Dok je glavna tema prvog poglavlja pobudnice Crkva kao Otajstvo a u drugom Crkva kao zajedništvo, dotle je crvena nit trećeg poglavlja apostolsko poslanje Crkve

koje se očituje u prvom redu u sustavnoj evangelizaciji i katehizaciji.

U četvrtom poglavlju Papa se opet navraća na početnu parabolu o radnicima koji su u različita vremena pozvani na posao u evandeoski vinograd i kaže da je Gospodin time možda htio uz ostalo naznačiti različitost vremena i metoda u navješčivanju Radosne vijesti. Različita je name zadaća: djece, mlađih, zrelih muževa i žena od zadaće staraca i bolesnika, a ipak svi su pozvani da svaki na svoj način sudjeluje u toj važnoj zadaći. U tom kontekstu Sv. Otac daje i sažetak svog apostolskog pisma o dostojanstvu i poslanju žene, izdanog 15. kolovoza 1988. Podsjeća se na važan i poznati tekst II. vatikanskog sabora u vezi s tim: »U vremenu u kojem su čovječanstvo zahvatile duboke promjene, žene nadahnute Evandeljem, mogu mi silno pomoći, da se ne usmjeri u propast« (Poruka Koncila ženama, 8. XII. 1965.). Dostojanstvo neke osobe u našem svakidašnjem razmišljanju ovisi u prvom redu od njenog ugleda, koji je sa svoje strane usko vezan s položajem i zaslugama pojedinca.

Kakve su zasluge i kakav je položaj suvremenih žena u Crkvi i u društvu? Papa odmah na početku naglašava da je potrebno braniti i promicati osobno dostojanstvo žene priznajući njezinu osebujnu i nezamjenjivu ulogu u Crkvi i u društvu. U Crkvi žena ima svoj specifičan poziv koji se najljepše ogleda na pozivu i poslanju žena iz Evandelja: suradnice i pomoćnice Isusove, a kasnije i apostola.

Dragi Bog je rekao: »Načinimo čovjeku pomoćnicu,

njemu sličnu«, a danas neki kažu: »Načinimo mu suparniku, njemu sličnu!« I to na svim područjima ljudske djetalnosti. Žena je u međuvremenu dokazala da intelektualno ne zaostaje za muškarcem i time se riješila kompleksa manje vrijednosti. No, da li je sretna žena koja pod svaku cijenu hoće dokazati da može činiti sve i isto tako dobro kao muškarac, čak da može i više, jer – ako hoće – usput može i dijete rodit, što njezin vječni konkurent ni uz najbolju volju ipak ne može?

Ne bi li bilo bolje i plodonosnije za ženu i muškarca kada bi žena upotrijebila sve snage da razvije svoje poslanje upravo na onom području na kojem samo ona može djelovati i suradivati sa muškarcom i to bez povrede svoga pravog identiteta i dostojanstva? Ako imamo pred očima ženu vjernicu onda ona po sakramentima krštenja; potvrde i euharistije sudjeluje na trostrukoj službi Krista Velikog svećenika i time je pozvana da aktivno sudjeluje u evangelizaciji i katehizaciji novih naraštaja. Papa napose naglašuje dvije velike i važne zadaće žene u Crkvi i društvu, a to su: brak i kultura.

I na kraju, u petom poglavljiju se govori o nužnoj formaciji vjernika kako bi vinograd Božji mogao rasti i donositi sve više plodova. Školovanje laika ne smije biti jednostrano, nego cijelovito: znanstveno, duhovno i kulturno. Takođe se formacija dobiva na različitim mjestima: od sveopće Crkve preko mješnih Crkava do župskih i manjih zajednica i skupina, ne zapostavljajući naravno ni

(Nastavak na str. 99)

OD ZAMIŠLJENOG ŽUPNOG CENTRA SAGRADENA JE BILA SAMO DVORANA KOJA DO DANAS SLUŽI KAO CRKVA, A TAKO ĆE I OSTATI. PROZORI IZNAD ULAZA PRIPADAJU STANU ZA ŽUPNIKA I KAPELANA

Na nekadasnjim kukuruzištim koja danas žive još samo u sjećanju starijih ljudi, polako je izrasla nova radnička četvrt Zagreba, glasovita Trešnjevka. Ispravno ocijenivši prilike i svjestan svoje pastirske dužnosti, tadašnji zagrebački nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac početkom prosinca 1934. stavio je Ivanu Gašperu, kapelani Sv. Blaža, u zadatku da na Trešnjevcu organizira novu župu. Zauzimanjem nadbiskupa, i tadašnjeg gradonačelnika Rudolfa Erbera, Crkva je odmah dobila na raspolaganje jednu

prostoriju u tamošnjem dječjem obdaništu, tako da se već 1935. počela onđe obavljati služba Božja za okolne vjernike kojima su sve crkve bile veoma daleko.

Župna crkva Sv. Marka s Gornjeg Grada darovala je zemljište na kojem je nadbiskup koadjutor 5. listopada 1936. blagoslovio kamjen temeljac „nove župne crkve. Nova župa pravno je ustanovljena 17. travnja 1937. odlukom zagrebačkog nadbiskupa dr. Antuna Bauera. Za zaštitnika nove župe i naslovnika crkve izabran je sv. Josip. Time

S ISTOČNE STRANE POSTOJEĆE CRKVE SAGRADEN JE NOVI DOM SV. JOSIPA. RADOVI SU PRI KRAJU

SVETI NA TREŠ

je nazaretski radnik prispio među svoje radnike: željezničare, bravare, stolare, mesare, pekare i druge da im bude uzor života i rada te zaštitnik u skribi za kruh svakidašnji, da u toj borbi ne zaborave na Kruh života vječnoga. Došao je sv. Josip u susjedstvo tvorničkih radionica. Ušao je pod krovove siromašnih kućica, osvojio srca radničkih obitelji. Trešnjevka nije bila tako »crvena« kao što ju je kasnije prikazivala »crvena propaganda«. Narod je bio oduševljen planom da se u njegovoj sredini podigne moderan župni centar s dvoranom i velebnom crkvom po zamisli uglednog ljubljanskog arhitekta Plečnika. Od tog plana ostvarila se samo dvorana koja je za početak trebala poslužiti i kao crkva. Rat je pomeo sve druge planove. Sagradena dvorana do danas je ostala crkva, jedino što su se u njezinom podrumu nastanile i časne sestre koje pomažu u župi, dok su se župnik i kapelan smjestili na kor. Prostor na kojem se trebala graditi crkva, zauzela je poslije rata robna kuća koja skriva pogled i na dvoranu-crkvu. Sv. Josip nije se bunio ni zbog skromnosti ni zbog nepravdi. Jednostavno je ustrajao sa svojim radnicima vjerujući da će doći bolji dani. I došli su. Ne sami

JOSIP NJEVCI

od sebe. Dvadeset je godina sadašnji župnik vlč. Augustin Holi obilazio općinske uredske i političke vlasti da bi isposlovoao dozvolu za gradnju novog župnog doma sv. Josipa. Napokon je dozvola dobivena, i gradnja novog župnog doma sv. Josipa je započela. Nakon skoro dvije godine truda radovi se privode kraju. Posebnu zahvalnost za to dugujemo darovima brojnih vjernika iz domovine i inozemstva.

Blagoslov novog stambenog i vjeronaučnog centra predviđa se za Josipovo ove godine, iako do tog dana neće biti izvedeni ni svi radovi a kamoli da bude nabavljena i oprema. Osnovito se radujemo što će se naći više prostora za vjeronauk koji se već desetljećima održava u podrumu crkve i u garaži. I srednjoškolska, studentska te radnička mladež koja također dolazi na vjerske pouke i tribine imat će odgovarajuće prostorije, a ni roditelji nisu zaboravljeni. Njima treba u župi posvetiti posebnu pozornost. Oni se svakog mjeseca okupljaju na svoj susret da bi se što bolje informirali o odgoju svoje djece. Unatoč dosta živog pastoralnog rada u kojem se redovno zalažu: župnik, kapelan, đakon i časne sestre Kćeri milos-

U ŽUPI SE RADO OKUPLJAJU VJERNICI RAZNIH DOBI I STRUKA JER ŽUPA JE ŽIVA ZAJEDNICA VJERNIKA. ZATO NADBISKUP, KARDINAL FRANJO KUHARIĆ NIJE MEĐU NJIMA SAMO GOST NEGO I DUHOVNI OTAC

rda, a pomažu i svećenici iz »Glasa Koncila«, priličan je broj ljudi do kojih evangeličacija ne dopire. Svaki je velegrad takav, i svaka je gradska župa takva te potome nismo iznimka. Mi se ipak moramo truditi da Evangelje dopre do svih koji sami ne zatvore svoja srca. Crkva je Božja ponuda svima!

Važno je istaknuti da pjevački zbor nastupa od osnutka župe do danas i stalno se obnavlja novim snagama. Zatim je tu i pjevački zbor gospoda te dječji zbor. U župi je poniklo i nekoliko svećeničkih i

redovničkih zvanja. Sve to svjedoči da je Crkva ovdje živa i djelatna. Vidjelo se to i po sudjelovanju vjernika u izgradnji novog župnog doma. Radnička Trešnjevka voli sv. Josipa, nazaretskog tesara, ponosi se novim zdanjem jer njime vjernici dobivaju uvjete za normalan život i rad, makar i nakon dugih, dugih čekanja i odgađanja.

Dok ovo pišemo, zahvaljujemo svima koji nas pomažu svojim darovima, borenjem i radošću te ih povjeravamo pouzdanoj zaštiti sv. Josipa.

BOŽIDAR

PJEVANJU SE U ŽUPI POSVEĆUJE VELIKA BRIGA, OSOBITO DJEČJEM ZBORU, JER NA MLADIMA SVIJET OSTAJE

Tajna Josipova bića

Svaki pisac nastoji si na svoj način predstaviti Sv. Josipa koji nam je kao čovjek istovremeno dalek i veoma bliz. U opisu što slijedi bit će on izvučen iz nedređene ljudskosti bez krvi i mesa, iz mirovanja kojim odišu njegovi kipovi i slike, na svjetlo dana i to usred njegova voljnog rodnog grada Nazareta. Na taj ćemo način određenije doživjeti njegove brige i muke, a iz njegove vjere i neumornog zalađanja za Božju stvar, porast će i naša snga za iste ideale.

SUBBONOSAN SUSRET

Josipe, ja ti se divim. Bio si mlad i upravo si izučio svoj zanat. Negdje kad ti je bilo osmaest godina nakanio si i ti, prema običaju koji je bio i svojevrstan zakon, sklopiti brak. Poznavao si jednu djevojku iz Nazareta koja te je istovremeno i uznemirivala i usrećivala. Nešto tako lijepo nikad prije nisi doživio. Ona se zvala Marija. Bila je ona više od zvijezde, pravo živo sunce. Mirisala je na proljeće. Iz njezina nježnog lica radost je toliko zračila da je i nebo pred tobom bivalo svjetlijie. Tvoja misao sve češće vraćala se toj djevojci. Nisi znao što bi mislio, a misao je bila stalno u tebi.

Spoznao si i doživio tajnu privlačnosti i ljubavi. Izabrao si je za ženu. Sanjao si o nježnom zajedništvu s njom. Kao i svi mlađi tvoga naroda razmišljao si o svojoj budućoj djeci, radovao si se unucima. Bio si presretan jer je sreća napokon stajala i pred tvojim vratima.

Jedne večeri, a bio si tada s Marijom već zaručen, bili ste si već zadali riječ, slomilo se nad tobom cijelo nebo. Sve je postalo tamno, zavladao je prava mrkla noć. Zvijezde više nije bilo. Mariju si sreo na stazi od kuće do bunara. Učinila je na tebe tako neobično svi-

jetao dojam da si od veselja skoro zaplesao. A ona se zagledala duboko u tvoje oči i rekla ti gotovo šapčući – da je zatrudnjela. Duh Sveti čini sa mnom čudo. Rodit ću dijete bez zemaljskog oca. Rekla je to potpuno iskreno, tako toplo i uvjerljivo da je radost obuzela go tovo i tebe. Tiho si je uzeo za ruke, izrazio joj svoju simpatiju i svoju radost: »Marijo, mi ćemo biti roditelji, a Bog koji te je pohodio po anđelu, kao što si rekla, bit će Otac.« Marija je zaplakala od radoći i od straha u isti mah.

NEISPISANA PERGAMENA

Pošao si nakon toga sam u svoju radionici. Nešto ti u vašoj ljubavi nije bilo jasno. Nastao je mrak, i u tebi se rodila misao da Mariju potajno otpustiš i omogućиш joj da ide dalje svojim putem. Od uzbudjenosti dohvatio si komad drveta i bacio ga u zid svoje radionice. Suze su ti potekle. Ispružio si se po tlu pred Bogom i rekao, da bi se ti ipak želio držati po strani od tog tajnovitog plana. Kao da te obuzimala neka odlučnost, ustao si. Dohvatio si jednu pergamenu i gotovo poluglasno sam sa sobom govorio: »Još danas moram joj napisati otpusno pismo!«

Prije negoli ikoje slovo, na papiru su se našle tvoje krupne suze. Pri svjetlu svijeće caklile su kao biserje. Ruka ti nije imala snaže držati lagano pisaljku, a vlažna pergamenta kao da ti je počela govoriti: »Josipe, priberi se! Ne gubi pamet! Ako je Bog otac, a Marija Izabranica, za čim već stoljećima čezne svaka djevojka, onda je to dijete Mesija, Obećani, Čovjek mira i oslobođenja, Bog među nama kao veliki znak spasenja i vječnog života, onda mu ne trebaju samo njih dvoje nego sve vas troje: Marija kao majka, Bog kao otac i ti kao njezin muž, a za Isusa namjesnik Boga Oca, otac pred zakonom i javnošću.

SIGURNOST IZ SVJEDOČANSTVA

Obliven suzama, morao si se tada nasmijati: »Ja, namjesnik Božji? Ja, pred javnošću i zakonom otac Mesiji? Ja, muž Izabranice?«

Sve ti se to u glavi ispremiješalo. Umoran od posla i misli, zaspao si. A kad si se probudio, pred tobom je bila nova budućnost. Takvu okrepnu ne donosi san. Moralo se još nešto dogoditi. Sigurnost se ne temelji na snovima nego na svjedočanstvima, a tebi je sam Bog posvjedočio: »Ono što je u njoj začeto, od Duha je Svetoga!«

Ne, Mariju nećeš otpustiti. Ona će biti tvoja žena, a ti ćeš pred zakonom i javnošću, a dakako i u obitelji, biti Isusov otac. U svojoj vjeri na to si jednostavno pristao. Rekao si svoj DA, i u tome je tvoja veličina. Sigurno da je i dalje ostalo nešto od onoga što se zove nemir, neizvjesnost koja sili na razmišljanje. Često si tih dana griskao kakvu trešicu među Zubima i razmišljao o tome kako da s cijelim tim događajem izideš na kraj. Više si šutio nego razgovarao, jer nedomišljena misao nije ti olako prešla preko usta.

Marija ti je bila veoma slična. Ona je sve to pohranjivala u svome srcu, kao što je i zapisano, a to nije značilo ništa drugo nego da je u svome srcu i u svojoj pameti stalno razmišljala o povjerenoj joj tajni, kao što to tumaće i poznavaoci aramejskog jezika.

VELIKAN TIŠINE

Dragi Josipe, tvoj život u tišini bio je veoma velik. Ti si zaista bio čovjek koji ljubi svoju sretnu Mariju. Bio si nježan i osjećajan otac prema svome sinu Isusu. U njegovim mladim godinama bio si mu najbolji drug za igru. Ti si

mu i kao odraslime bio izvanredno razuman prijatelj. Isus je u tvojoj radionici izučio tvoj zanat. Ponosno i dobrohotno, budnim mislima i osjećajima, pratilo si ga za vrijeme njegovog naukovanja kao i kasnije u njegovoj zreloj dobi u njegovim javnim nastupima. Tvoja tajna bila je djelovanje u tišini. Tvoja tiha i nenametljiva dobrohotnost živi još i danas.

Kada si se odlučio uzeti k sebi Mariju »ženu svoju« i njezino Dijete, iste večeri razgovarao si s njom. Poklonio si im svoju odluku. Te vas je večeri zalazeće sunce gledalo među maslinama i vitkim čempresima. Bili ste zaplakani, a u isto vrijeme gorjeli ste od sreće. Nad vama je plamnjelo nebo na kojem je počela pjesma zvijezda za vas troje: Isusa, Mariju i tebe, Josipe.

P. Hans WALLHOF

Molitva

Sveti Josipe, zaštitniče Isusa Krista i zaručniče Marijin, ti si svoj život proveo u savršenom ispunjavanju svojih dužnosti, hraneći radom svojih ruku Svetu Nazaretsku Obitelj. Iskaži milostivo moćnu zaštitu svima onima koji se puni povjerenja tebi utječu. Ti znaš njihove želje, tjeskobe i nade. Oni se tebi utječu jer znaju da će u tebi susresti onoga koji ih razumije i koji će im pomoći.

Ti si za svog zemaljskog života također iskusio kušnje, muke i umor. Ali je tvoja duša u svim brigama vremenitog života bila ispunjena dubokim mirom i klicala od najvećeg veselja zbog prisnog općenja sa Sinom Božjim koji ti je bio povjeren zajedno sa svojom ljubljenom Majkom Marijom.

Udijeli milost svima koji je mole. Daj, također, da shvate kako u svom radu nisu sami, već da pored sebe otkriju Isusa Krista. Daj da htjednu primiti njega i njegove milosti, te da mu svojom vjernošću dopuste trajni boravak uza se, kao što si ti to učinio. Isprosi milost da u svakoj obitelji, u svakoj tvornici, u svakoj radionici i na svakom mjestu gdje kršćani žive i rade, sve bude posvećeno ljubavlju, strpljivošću, pravičnošću, dobrim raspoloženjem i čestitim radom, kako bi se darovi nebeske ljubavi umnožili oko nas i u nama.

Papa IVAN XXIII

Događaj kod Cezareje Filipove

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Pratimo u Markovom evanđelju Isusov nastup i propovijedanje. Ljudi se različito postavljaju. Neki mu se opiru, ne prihvataju ga i žele ga se riješiti. Drugima je privlačan jer se oko njega uvijek nešto događa. To im je zabavno, a osim toga kod njega se mogu i kruha najesti. Njihovo zanimanje zaustavilo se na kruhu i igrama. No, ima i takvih koji ga iskreno slušaju i požrtvovno slijede. Svi se oni pitaju: Tko je, napokon, taj Isus koji živi među nama i s nama? Isusa je također zanimalo njihov odgovor i mišljenje koje o njemu imaju. Zato pita učenike: »Za koga me drže ljudi?«

U OKOLICI CEZAREJE FILIPOVE, Mk 8, 27-30

Isus je nasamo sa svojim učenicima daleko od gradske buke i gužve. To je na sjeveru zemlje, na obroncima brda Hermona, nedaleko od izvora rijeke Jordana, a u blizini grada Cezareje koji je Filip II obnovio i uzeo za svoje sjedište pa zato nosi i njegovo ime.

Izvještavajući nas o prizoru koji slijedi, sv. Marko nas je doveo do razmeda. Dosada je Isus bio okružen mnóstvom. Govorio je narodu, a učenici su ga slijedili i gledali

što radi. Odsad će Isus biti više s njima. Više će im se obraćati, govoriti im, poučavati ih. Odsada svoje vrijeme posvećuje njihovoj izgradnji, i kao da preostalo razdoblje svog nastupa želi najviše njima posvetiti.

Dok su tako sami prolazili mirnom okolicom Cezareje Filipove, Isus je od svojih učenika htio saznati što se javno o njemu misli, te ih pita što su čuli od ljudi, što oni o njemu misle i govore? Jednostavno ih pita: »Za koga me drže ljudi?« Učenici nisu bili zatečeni jer se odgovor na pitanje već osjećao u zraku, bio je nazočan u ozračju u kojem je Isus živio i djelovaо. Svojim naukom i djelom potaknuo je ljudi da razmisljavaju o njemu, da stvore odnos prema njemu, da ga imenuju.

Mnoštvo koje se okupljalo oko Isusa nakon njegove propovijedi i čudesa bilo je često puta zahvaćeno strahom, zaneseno njegovim naukom, puno čudenja i snenjivanja te su sa strahopočitanjem govorili o Isusu. Javno je mnijenje bilo dosta ujednačeno: Isus je za sve bio novost i veličina. Zato učenici lako nabrajaju s kime ga ljudi uspoređuju. Jedni misle da je Ivan Krstitelj. Herod je to već jasno rekao, a čini se da nije jedini koji tako misli. Ivan je bio strog propovjednik, bez

dlake na jeziku. Svakome je rekao što se na njega odnosi. Ljudi su ga zato voljeli, poštivali i rado mu dolazili. Drugi su Isusa držali za proroka Iliju. Ilija je bio neustrašiv propovjednik i čudotvorac, čovjek koji se pojavio iz pustinje i u postinji nestao. Za druge je Isus jedan od proraka koji su narodu ostali u uspomeni jer se o njima govorilo iz pokolenja u pokolenje. Dobra i snažna svojstva tih već minulih ljudi Isusovi suvremenici zamjećuju na njemu. Dakle, on je velik.

Unatoč tome, Galilejci ostaju na rubu razumijevanja Isusa. Premda su doživjeli mnoge čudesne događaje, nisu bili kadri donijeti jasan i čist odgovor na pitanje o Isusu. Stavljaljali su ga uz bok najvećih proraka i to je sve. Kao da ih je zbunjivao prigovor njegovih sumještana iz Nazareta: »Zar nije ovo tesar, sin Marijin?« To im je lebdjelo pred očima i priječilo im da potpuno i bezuvjetno uzvjeru u Isusa kao Mesiju i da ga prihvate.

ŠTO UČENICI MISLE O ISUSU

Čini se da učenicima nije bilo teško iznijeti mišljenje naroda o Isusu, ali Isus se ne zaustavlja kod toga. To mu je samo bio uvod u važnije pitanje koje se tiče njih osobno, njihova stava i razumijevanja Isusa. Narod je gledao u Isusu izvanredna čovjeka, proroka koji ima od Boga posebno poslanje. Da li je to sve? Da li i učenici ostaju na toj razini shvaćanja Isusova poslanja i razumijevanja njegove osobe? Bez straha, izravno i

jasno Isus ih pita: »A za koga me vi držite?« No, sada kao da im je nestalo one dosadašnje rječitosti.

Mišljenja drugih, izgleda, lakše iznose jer ono se ne tiče njihove kože. Ali kad treba izreći svoj stav, odgovoriti na jedno ovakvo pitanje, onda zastaju zbumeni.

No, Petar se prvi pribrao i u ime svih jasno odgovara: »Ti si Mesija!« Da li je to dovoljan odgovor na Isusovo pitanje? Da li je to odgovor koji je Isus očekivao i priželjkivao?

Svakako, iznenadeni smo jasnoćom odgovora nakon svih dosadašnjih Isusovih prigovora da učenici ne razumiju i ne shvaćaju ni njegovu osobu, ni njegovo poslanje. Kad razmišljamo o ovom dijelu Evanđelja, uvijek nam se nameće Matejev opis istog prizora. Prema njemu Isus hvali Petra kao sretnika kojemu je Bog dao da to shvati i razumije. Kod Marka nema od toga ništa. Prema njemu Isus ne hvali Petra, niti pokazuje da li ga odgovor zadovoljava ili ne i uopće nam nije jasno što je Petar mislio kad je Isusu rekao da je Mesija. Da li je u Isusu gledao Mesiju, po uzoru na Davidova ratnika koji će konačno osloboediti židovski narod, kakav je u ono vrijeme i bio očekivan? Ili je Petar shvaćao Isusa kao Mesiju patnika koji patnjom oslobada čovjeka od njegova nutarnjeg ropstva, što je Isus uistinu i bio?

Ne može se jednostavno jednim da ili ne odgovoriti na ovo pitanje. Bez sumnje, Petrov iskaz predstavlja jedan od vrhunaca Markova evanđelja. Isus je u njegovim očima daleko više nego što je to bio u očima drugih ljudi. Ipak je sigurno da će slika o Isusu – Mesiji još i kod Petra i nje-

govih drugova biti izoštaravana i pojašnjavana.

Zbog nesporazuma oko same uloge Mesije u židovstvu Isus zabranjuje učenicima da o njegovu mesijanstvu ikome govore. On se nikad nije otvoreno očitovalo pred Židovima kao Mesija, jer je taj pojam tijekom godina postao opterećen krvim tumačenjem te su »Mesiji« pripisane označke koje nisu odgovarale Isusovu mesijanstvu. Da ne bi ljudi, zaneseni krvim zamislama o Mesiji, tražili od Isusa da preuzme poslanje koje njegov Otac nije od njega tražio, Isus ne želi da ga uopće zovu Mesijom. Ne brani im da ga zovu Mesijom zato što on to ne bi bio, nego zato što bi se to moglo krivo shvatiti i tumačiti. Trebat će pričekati njegovu smrt i uskrsnuće da bi shvatili kakav je on Mesija: blizak ljudima koji ide u patnju i u smrt da bi otvorio put u onostrošnost, put na kojem ga trebamo slijediti.

PRVI NAVJEŠTAJ MUKE, Mk 8, 31-33

Nakon tog prizora kod Cezareje Filipove Isus počinje svojim učenicima tumačiti na koji će način nastaviti svoje poslanje. Pošto im je najprije strogo zabranio da ikome govore o njemu kao o Mesiji, prvi put im jasno iznosi kakvo će biti njegovo trpljenje i smrt. Za sebe kaže da je Sin Čovječji, da će mnogo trpjeti i biti ubijen, ali će uskrsnuti.

Izraz »Sin Čovječji« dolazi iz židovske tradicije, iz II. stoljeća prije Krista, razdoblja teških progona. Između ostalih značenja tim se pojmom označavala i osoba koja će ih osloboediti, pobedivši zlo što se nakupilo, i sjedit će s desne strane Bogu da sudi ljudima.

Kod sv. Marka ovaj se naziv uvijek uzima da bi se njime označila buduća Isusova sudbina, ali on tako izlazi samo iz Isusovih usta. Drugi ga tako nikad ne nazivaju. On sam radije se nazivao Sinom Čovječjim negoli Mesijom, jer je naslov »Mesije« u njegovo vrijeme uključivao krive pričesli.

Sad kad je okružen samo Dvanaestoricom Isus govori otvoreno o svemu što će se uskoro dogoditi. Premda govori i o uskrsnuću, učenici to još ne razumiju. Riječi o trpljenju, odbačenosti i smrti zakočile su svaku drugu misao, osim one o bijegu iz takvih okolnosti. Kao i obično najbrže se uključuje Petar. On se tome protivi. Vuče Isusa u stranu te ga poučava.

Ne znajući potpuno što čini, Petar se našao u ulozi sotone. Usudio se suprotstaviti Isusovom poslanju, pokušao ga je odvratiti od njegova načina na koji želi spasiti čovjeka. To nas podsjeća na napastovanja kojima je Isus bio izložen u pustinji, a Isus ih je odlučno odbio. Shvaćajući ozbiljnost trenutka Isus se okreće prema svim učenicima i vrlo oštro kori Petra: »Idi mi s očiju, sotono, jer tvoje misli nisu Božje, već ljudske.« Učenici će sve to polagano shvaćati, ali potpuno će shvatiti tek nakon uskrsnuća kad se budu okupljali na Euharistiju i o svemu ponovno razmišljali. Tada će shvatiti da je tako trebalo biti. Isusov ukor Petra i drugih upozorenje je svima, koji hoće biti njegovi učenici, da nema drugog puta osima onoga kojim je On već prošao. Napustiti taj put znači napustiti i Isusa, iznevjeriti mu se i prestati biti Isusov učenik.

Odnos mladog braka prema roditeljima

Piše: Vital VIDER

Kada smo razmišljali o pripravi mladića i djevojke za brak (GSIM, 4/88. str. 140), govorili smo i o njihovu odnosu prema roditeljima. U tim odnosima često dode do nesporazuma ako se roditelji previše i neopravданo miješaju u brak svojih sinova ili kćeri, ili kad ovi posve odbacuju bilo kakvu ulogu roditelja u svome braku. Istina i najbolji postupci bit će negdje u zlatnoj sredini. Sv. pismo jasno govori: »Čovjek će ostaviti oca i majku te će pronuti uza svoju ženu.« (Mt 19, 5) Stoga je neki način odvojenog i samostalnog života nužan ako hoćemo da se mladi brak dobro i nesmetano razvija. To je najlakše postići ako mladi brak ima svoje samostalno domaćinstvo u svojoj kući ili stanu što često nije moguće, barem ne u potpunosti. Zato žive više-manje zajedno. Što onda?

NOVA ŽIVOTNA STVARNOST TRAŽI NOVO ŽIVOTNO PRILAGOĐAVANJE

Veoma su rijetki slučajevi da mladi brak živi zajedno sa

svojim starijima a da nikad ne dode do nerazumijevanja, dapače i do većih poteškoća. Stoga je jako važno činiti sve ono što pridonosi razumijevanju, skladu i lijepom zajedničkom životu.

Cesto se događa da mladi i stari bračni par započinje zajedništvo s puno vredrine i pouzdanja u skladnu budućnost. Tako obično se roditelji vesele kad im se sin oženi ili kći uđe, a da njih kao roditelje ne ostavi osamljene. Ipak, kušnje zajedničkog života brzo nadodu. Njihovo dijete, bio to mladi muž ili mlada žena, pozna navike svojih roditelja pa i ne opazi da oni nehotice, a ponekad i namjereno, nameću svoje navike sinu ili kćeri, a time, dakako, i mladom bračnom drugu koji na njih nije navikao. Udata, odnosno priženjeni, »došljak« je u kući. Na neki način on je »strano tijelo« koje se mora polako privikavati novoj okolini, ali isto tako mora se ta okolina navikavati na »stranca« da što prije postane domaći, suživljeni član. Sada nastaje veliko pitanje: Koliko se novi član zajednice mora priviknuti starim navika ma dotične sredine, a koliko se stara sredina mora prilagoditi novom članu i svemu

onome što on svojom načinu u tu zajednicu donosi?

Stari je brak već odavno uhodan, prokušan i utvrđen. Već je godinama na svom kolosijeku pa ga ništa neće tako lako izbaciti iz njegova sklada. Mladi je brak još neučvršćen, neprokušan pa ga svako veće iskušenje izlaže opasnosti da se u sebi i ozbiljno poljula. Stoga bismo općenito moralj kazati da se jači (stariji par) mora prilagoditi slabijemu (mlađem paru), premda svi znamo da se stari ljudi teže prilagođavaju novostima. Mladi to lakše učine ako ima iskrene volje. Ipak se i za njih postavlja pitanje koliko smiju popuštati, a da ne bude veće štete za njihov mladi brak koji jest i mora biti nova, drugačija i samovjerna zajednica.

RAZUMNIM VLADANJEM DO POVJERENJA

Poznato je da se mladi muškarac lako prilagođuje navikama kod ženinih roditelja, negoli mlada žena u kući muževljivih roditelja. No kadicid mladi muž veoma pati u kući svoga tasta, osobito ako ga se smatra »sinom« mlađim (neiskusnim) koji još mora sve naučiti, a to znači u svemu se pokoravati željama svoga tasta i punice. Još je gore ako tast u svome zetu počinje doživljavati svojevrsnog suparnika. Moramo, dakle, priznati da se mladi bračni par u kućnom zajedništvu s roditeljima nalazi pred ozbiljnim zadatkom, kao i stari roditelji pred mlađim brakom svoje djece, bez ob-

zira tko je »došljak« u kući, on ili ona. U takvim slučajevima najosjetljivije je srce, a najpotrebnije je pitati pamet. Činjenica je da vas prilike sile na zajednički život pa se treba tako vladati i tako raditi da teret zajedništva ne bude samo na jednima. Potrebno je obostrano popuštanje i prilagođavanje, a pogotovo ne bi smjelo dolaziti do sporova u nevažnim stvarima.

Mladi par mora se izboriti za povjerenje i poštivanje starog para, ali i obratno. Mladi par ne smije preozbiljno uzimati protivna mišljenja svojih roditelja. Oni imaju pravo, a ponekad i dužnost, reći svoje mišljenje. Mladi imaju dužnost da ih mirno sašlušaju, imaju pravo da ih razvijere svojim dokazima, ali njihovo je pravo i dužnost da učine po svome uvjerenju, spremni da snose i eventualne negativne posljedice.

Ako su u pitanju kakve veće stvari mladog braka, mora onaj koji je bračnog druga primio u svoj dom odlučno stati na stranu svog bračnog druga, a ne na stranu svojih roditelja. Mnogi mladi bračni parovi koji su svoj bračni život u zajednici s roditeljima gledali u najljepšim bojama, osobito u zajedništvu domaćinstva i kuhinje, brzo su uvidjeli da je ipak bolje ako svaka domaćica ima svoje »kraljevstvo«. U nesuglasicama ne bi nipošto bilo dobro ako »ugrožena strana« mladog bračnog para traži utjehu ili čak zaštitu kod svojih roditelja. Važno je, što smo već više puta naglasili, da se mladi par sam porazgovori, sačuva svoju unutarnju slogu i privrženost te da zajedno potraže najbolje rješenje. Samo njih dvoje mogu i moraju jedno drugog potpuno shvatiti, podržati i zaštititi.

VJERA, POŠTOVANJE I SAMOPOŠTOVANJE VODE ZLATNOJ SREDINI

Kad su supružnici i vjernici, mora im njihova vjernost Bogu i ljubav prema njemu pomagati da uvijek traže i nalaze pravedno rješenje. Danas nije rijedak slučaj da upravo različiti pogledi na istu vjeru i različiti načini vjerovanja postaju smetnja dobrim odnosima između mladih i starih. I na tom području mora se uzajamno poštivati sloboda, ali se moraju ujedno tražiti i zajedničke točke koje nas ujedinjuju.

U rješavanju problema koji mogu nastati između starih i mladih ne smije se zaboraviti da sve to znatno utječe i na djecu – unučad, koja po sebi žele da svi ljudi među sobom budu prijatelji pa ih sukobi i neprijateljstva jako zburuju. Unučad nema predrasuda. Njima je normalno ono u čemu žive, u čemu su više-manje zajedno i roditelji i njihovi stari. Sigurno vrijedi pravilo da bi djed i baka morali stvari vrednovati onako kako ih vrednuju njihovi mladi (mladi brak) i unučadi ne dozvoljavati ono što im roditelji brane.

No isto je tako istina da djed i baka, kad im je unučad povjeren na čuvanje, ne mogu prestati biti ono što jesu. Stoga će razumijevanje, strpljivost, dobrota i kršćanska ljubav redovito pomagati da se lakše traži i nađe zlatna sredina.

Postoji još jedno pravilo za mlade koje će im pomoći da nađu pravu mjeru, a to je slijedeće: Kakav odnos želite da vaša djeca, kad pođrastu, imaju prema vama, takav odnos imajte vi prema svojim stariim roditeljima. Možda znate koliko su vaši roditelji bili vezani uz vas i za vas, a vezani su itekako i sada. Ako si to ne možete predstaviti, sjetite se koliko ste vi već sada navezani na svoju djecu pa ćete lakše shvatiti svoje roditelje. Ta spoznaja pomoći će vam da ih lakše shvatite i da budete prema njima pravedniji, strpljiviji i ljubezniji.

Gospodine,
zapovijedaš nam
da ljubimo svoga bližnjega
kao samoga sebe.
Pomozi nam
da djelotvorno ljubimo
svoje roditelje,
a isto tako i oni nas!

Djeca na posudbu

Piše: Magdalena VLAH

Hladno je siječanjsko pređečerje. Ulice su puste. Vjetar bjesni nad selom i od vremena do vremena zapljušne nas mirisom dima koji misao odnosi u toplu sobu, a maštu obuzme slikom starog obiteljskog ognjišta na kojem drva pucketaju i gore.

Kuća bake Mare uvučena u dvorište među dvjema novijim katnicama jedva se još i zapaža. Ljeti kad ispred nje cvate golema stara trešnja doima se kao kućica iz bajke. Sada, u zimski sumrak, ne vidi se ni staza do njezinih vrata. Da ona prigušena svjetlost ne sipi pod spuštene prozorske kapke, jedva da bi itko pomislio da u toj kućici netko još živi. Tek kad smo prilazile zapazile smo uredno dvorište i pometene stepenice.

Nekoliko je trenutaka prošlo prije negoli je baka otvorila vrata. A otvarala ih je u sumnji je li to vjetar nećime lupka, ili joj zaista netko dolazi u pohode.

Po onakvom vremenu vratila se ne drže dugo otvorena. Tko god božji da je došao, unići će da se kuća ne raspladi. A bilo je unutra toplo i pretoplo. Prostorija zadahnuta starošću, kupana sladnjavim mirisom ukuhanih suhih šljiva. Bože, mislim u se-

bi, tu se nije ništa promijenilo. Na klinu iznad štednjaka visi mrežasti zavežljaj pun suhih jabuka i šljiva. Tu je stol i na njemu Biblija. Nad krevetom veliko raspolo koje me kao malu djevojčicu neodoljivo privlačilo: veliki crni čavli prikivaju noge i ruke, a oko rana kapi zgrušane krvi. Da, sve je ostalo isto pa i baka Mara. Ona kao da uopće ne stari. Živahna i vedra kao uvijek, ne zna kud bi prije i što bi prije, od sreće što smo je pohodili. Držeći krunicu među prstima, vadi čaše iz kredenca, slatkishe iz ladice, a oči joj se pri tome cakle dobrodošlicom. A ima u nje svega, kao da sama ništa i ne troši: naranača, banana, jabuka, orahe, baš kao u božićne dane. A tako i jest. Upravo su minuli božićni blagdani, pa i novogodišnji praznici. Pohodila je njezina djeca. Pohodila i svašta donijela, svašta ostavila i otišla, ne znajući da joj svaki slatkiš u gorčinu samoče umataju, da joj svakom željom za dobro zdravlje – zdravlje narušavaju, jer je samostalno ostavljaju.

Baka Mara i samoča. Njeverojatno! Osmero je djece rođila. Kućica je uvijek bila puna smijeha i plača, radosti i nestasluka. Zimi oko toplog ognjišta, u ljetu pred krošnjatom trešnjom, uvijek je bilo djece. Za samoču Mara nije znala. Da ju je i poželjela ne bi imala vremena o njoj razmišljati, a kamoli joj se prepustiti. A djeca, dugo su bila mala. A kad su počela dorastati, počela su i nestajati. Sinčići u zanat i za poslom. Odoše daleko, vraćahu se rijetko. Kćerke se poudavale. Svaka je ponijela dio siroma-

štva, a materi ga je uvijek više ostajalo.

Napokon je Mara ostala sama. Kuća joj najednom prevelika, dvorište nijemo. I da nije bilo one blagoslovjene trešnje, ne bi valjda ni dječa iz sela dolazila. A ovako, Bog ih blagoslovio, vrapci mali, i lišće bi potrgali. A tko će trešnje brati, ako neće dječa i čvorci, govorila je baka Mara sretna što ima tu trešnju, pa joj dugi dani ranog ljeta ne budu predugi, presadotni, prežalosni.

– Vidim da ste dobro, kažem Mari gledajući je još uvijek spretnu i nasmijanu usprkos njezinim brigama i proživljenim godinama.

– Ah, dijete moje, dobro sam. Samo sam tako sama: da mi barem on nije već pokojni, da mi je barem koja kćerka tu u selu – bila bih dobro. A ovako... Šteta što se ta tvornica nije prije osnovala, bar bi jedno od njih našlo tu posla i kruha. Ovako su svi otišli u grad, a ja živim sama. Pa što mogu? Molim se Bogu za sve njih: za Mariju, za Ivana, za malog Igora. To je djetenc napala neka čudna bolestina. Na sve je alergičan, a najviše na bijelo brašno. Nikad tako šta nisam čula, a evo. Govorim kćerki da ga dovede ovamo k meni. Ja ču mu skuhati hajdine žgance i kiselu pržganu juhu, pa će dijete sigurno ojačati i ozdraviti. Sve sam ih tako ohranila i svi su, hvala Bogu, zdravi, dobri i pametni, pa bi bio i taj mali...

Raspričala se baka Mara, a ja vidim kad moje kćerke nutka slatkisima, neka joj tuga zaustavi žar na licu. Vidim da joj upravo to strašno ne-

dostaje: davati da bi mogla sebe dati, pa joj je draga što smo je posjetile. Napokon se malo smirila i kao da se umorila. Sjela je na trenutak i počela razlagati mirnije nego prije:

— Znaš, sada ti je lijepo dok su ti ovako male. Sada su samo tvoje, i ti osjećaš da si njihova. Kad odrastu, otici će. Bog zna. Valjda tako mora biti. Često mi je na pameti misao da mi je dragi Bog dao djecu samo na posudbu... Priča baka Mara, a pogled joj s mojih curica tihom kao sjena prijede s njih na zid, pa s uzdahom rekne, gledajući veliki okvir pun slika:

— Svi su oni moji: sinovi, kćeri, zetovi, snahe i ti mali unučići.

Lice joj je bilo u sjeni, ali su se na njemu zacaklile suze što iz očiju kliznuše, ali se ne izgubiše. Sveudilj držeći krunicu u ruci, krenu baka da ih obriše, i nestadoše suze među zrcima: »... koji se za nas krvlju znojio«. Gledam joj lice. Nestaje iz njega krvi, biva starije, puno starije negoli godine govore. Grkljan joj drhti kao da ne može progutati grumen boli, tuge, straha, napuštenosti — što se sve u jedno zgrudva i ne da joj da predahne.

— Bako Maro, oni su vam ipak dobri. Vidim da vam svašta donesu, a to što su oni morali otici, valjda je Bog tako htio. Morali su se boriti da ne ostanu siromašni.

Znala sam da su sve riječi preslabe za utjehu. Osjećala sam se nejakom da dalje dijelim njezinu majčinsku bol. Pogledala sam upadno na sat, i kao da sam zaboravila važnu dužnost, rekoh joj da se gdjekad svrati k nama jer nismo daleko, pa dodah kao u hitnji.

— Ove moje male već su davno trebale biti u krevetu...

— Došla bih ja, i puno puta mislim da nekamo podem, da se s nekim porazgovorim, ali me onda strah povratka. Doma me opet dočeka gluha samoča, vatra mi se utrne, zima mi zarobi dušu. Sad već samoču doživljavam kao da je netko kraj mene. Kao da preko dana zajedno radimo, a uvečer joj pričam kako bi ljepše bilo da nismo same. Ona me sluša. I taman kad čujem kako me sluša, nije nestane. I opet ostajem sama, iako znam da je samoča tu kraj mene, u meni... Onda uzmem krunicu, molim se Bogu i Majci Božjoj, i takо večer za večerom. Nego ti, kad uhvatitš vremena, navrati se s ova tvoja dva anđela...

Govori tako baka Mara, a ja držim jednom rukom svoje curice a drugom pritišćem kvaku od vrata, dok ona puni vrećicu slatkišima, jabukama, narančama...

Vani je već bila noć, vedra i zvjezdana. I vjetar je stao. Mjesec visoko nad bakinom trešnjom, a dvije sjene dugе, crne. Isle smo šutke. Studen nam je stiskala zube. Čulo se samo naš korak po smrznutoj ulici i šuškanje najlonske vrećice sa slatkišima. Isla sam s djecom sve brže, kao da i mene goni misao bake Mare: »...kao da nam je dragi Bog djecu dao samo na posudbu«.

Što je njezin život do li pjesma mnogih majki samotnicica:

Mrazi, megle, doge noći, navek sama vu samoči. Veter škripe s potni vratim, v peći poca oganj zlati... Nišči vrata ne otpira. Bogeck dragi, čuj me: samo s Tebe utjeha mi zvira.

DOSTOJANSTVO I POSLANJE ŽENE...

(Nastavak sa str. 89)

obitelj kao crkvu u malom. U svemu tome valja imati na pameti da je vrhovni učitelj sam Gospodin i da svi zajedno trebamo biti njegovi vjerni i trajni učenici.

Ako sada bacimo jedan le-timičan pogled unazad — na cijelinu dokumenta, onda možemo reći da ga je moguće čitati i tumačiti pod tri vida: biblijski, teološki i pastoralno. Mi u našem prikazu nismo ta tri vida dijelili, nego smo ih sva tri u vijek imali pred očima. Poželjno bi bilo da se ta vrijedna pobudnica čim prije prevede na hrvatski jezik, i topolo je preporučujemo svim čitateljima Glasnika.

Ostajem vani

U tiha sumračja
kad svijet u san tone,
ili u mistična svitanja
kad se udostojiš
zemlju obići,
otvaraš mi vrata
prebivališta svog,
da mogu k Tebi unići.

Ali strašljiva je
duša moja,
ulaz mi brani.
Pred vratima Tvojim
ostajem vani.
Ostajem vani.

Danica BARTULOVIC

MISIJE

Temelji misijskog zalaganja

U prosinacnom broju Glasnika (1989.) iznijeli smo kratak pregled i sadržaj koncilskog Dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve. To je za misije najznačajniji crkveni dokument. U siječnju i veljači razmotrili smo kratak uvod – 20 redaka – tog Dekreta. U njem se ističe: Crkvu šalje sam Bog da svim narodima naviješta Evandelje spasenja.

Koncilski su ocu željeli dublje protumačiti nauk o misijama, jer na njemu se temelji sva misijska zauzetost. Također su željeli da se misije ne promatraju kao zasebna djelatnost u Crkvi, nego da se pokaže kako je ona ukorijenjena u samu narav Crkve. Crkva je tu zato da se po njoj ispunи Božji plan po kojem Bog želi sve ljude povezati u jedno otajstveno Tijelo Kristovo i tako ih prvesti spasenju. Misionarska aktivnost je upravo izvršenje tog Božjeg hajtra. Napominjemo da riječ misija znači poslanje s određenim zadatkom.

SAŽETAK NAUKA O MISIJAMA

Započinjemo promatrati prvo od šest poglavja misijskog Dekreta. Naslov mu je: Doktrinalna načela. Tu se iznosi nauk (doktrina) na kojem se temelji i iz kojeg proistječe misijsko poimanje i djelovanje.

Najprije se obrazlaže najdublji nauk iz kojeg postaje jasna narav i poslanje Crkve. Odmah je na početku rečeno da je »Crkva misionarska po svojoj naravi«. Još više: očitljom postaje, koliko je to ovdje uopće moguće, veličina i dobrota Boga, koji je izvor Crkve i misije.

Evo najprije kratkog pregleda tog prvog poglavja.

Gовори се о божанској плану да све људе позове на судioniштво у свом животу и срећи (бр. 2). Да би се та Божја замисао остварила, Отац шале у svijet svoga Сина (бр. 3) и Духа Светога (4). Dakle, извор misija (poslanje) jest Bog. Da se то Božje djelovanje među људима nastavi, шале Crkvu koja je kao produžena ruka Trojstvenog Boga koji по Crkvi želi sve ljude привести k sebi (5). У br. 6. говори се о misijskoj djelatnosti u užem smislu, tj. zasadivanju i širenju Crkve među nekršćanima. У br. 7. говори се о razlozima tog misijskog djelovanja, а у br. 8. i 9. upotpunjuje se ta teološka nauka o misijama.

IZVOR MISIJA JEST SAM BOG

Koncil misijsku djelatnost povezuje sa sveopćim planom otkupljenja prema kojem Bog želi sve ljude spasiti. (1 Tim 2, 4) Da se то оствари, osniva се и шале Crkvu. Razumijevanje Božjeg plana i misijske djelatnosti Crkve vodi нас до same Božje biti. Naime, misijski rad i dinamizam, којим се Crkva шири по svijetu, не temelji се само на неком izvanjskom nalogu: Bog je tako htio, он ју je zato ustanovio и зато је шале. Ништо, nego та djelatnost на неки начин proistječe из Boga. Ona spada na nutarnji живот Бога и извор јој је сам Бог, njegova божанска narav, а то је сама dobrota i ljubav.

Počinjemo izlagati koncilsku misao ovog poglavja. Najprije odozdo prema gore – od Crkve do Boga.

Misije možemo pravo shvaćati jedino kao djelovanje Crkve, kao njezinu poslanje. Crkva ima svoj smisao, opravdanje i razlog da po-

stoji jedino po Duhu Svetom koji je nadahnjuje i vodi. Taj Duh Sveti djeluje u Crkvi jedino ukoliko je poslan od Krista. Napokon Krist postoji jedino kao poslan od Oca. Čim smo to ustanovili, došli smo do početka, do prvog razloga iz kojeg potječe i izvire misija, a to je Bog Otac. On je počelo, ishodište svega što postoji. Njegova vječna ljubav je razlog da svijet postoji. Ona je razlog, počelo i ishodište sveg spasiteljskog djelovanja koje se očituje i izvršuje po Crkvi.

MISIJE SU IZRAZ LJUBAVI BOŽJE

Pred nama je težak zadatak, ali vrlo korištan za duhovni rast. U nekoliko brojeva Glasnika razmišljat ćemo o »doktrinalnim načelima« misije, o temeljima na kojima stoji sav misijski zamah. Nastojat ćemo shvatiti ovu bitnu crtu Crkve: ona je djelo ljubavi Božje prema svijetu. Upoznat ćemo tako dublje i samu bit Boga koji je ljubav iz koje sve izvire. Tako će nam biti jasnije da je Crkva po svojoj naravi misionarska: u njezinoj je naravi da je svijetu šalje Očevo ljubav; Otac po njoj ljudi privodi k sebi i sreći.

Ako želimo shvatiti misiju – poslanje Crkve u širem smislu; isto tako, ako želimo shvatiti misije u užem smislu – poslanje Crkve u nekršćanskim zemljama, treba dakle poći od Oca kao »Počela bez počela«. Tim putem ide koncilski Dekret koji motrimo. U ovom poglavljiju, od br. 2-9. opisuje se ono što bismo mogli nazvati božanski slap ili vodopad ljubavi koja postupno silazi na Crkvu. Misijska djelatnost je kao posljednji izljev, istjecaj te ljubavi na svijet. Misijski pothvati su posljednji valovi preko kojih Očevo ljubav zahvaća ljudе, posljednji zahvat koji ostvaruje to spaseњe što je potecklo iz Očeve ljubavi.

ODLUKA »PRALJUBAVI«

Ovo poglavlje o načelima, na kojima se temelji sav misijski rad, na početku kaže: »Crkva u hodu jest 'misionarska' po svojoj naravi, jer potječe iz slanja Sina i slanja Duha Svetoga po odluci Boga Oca. Ta pak odluka proistjeće iz samog izvora ljubavi to jest iz ljubavi Boga Oca. (Tu ljubav mogli bismo nazvati i »praljubav«, op. ur.) Budući da je on Počelo bez počela, iz kojeg se Sin rađa i Duh Sveti po Sinu proizlazi, darežljivo je razdao božansku dobrotu i neprestano je dijeli time što nas iz silne i milosrdne svoje dobrohotno-

sti slobodno stvara i povrh toga milostivo zove da budemo s njim dionici njegova života i njegove slave...« (AG 2)

Poneku od ovih misli već smo sad istakli, a ostale ćemo postupno. Ovaj put se zadržimo samo kod riječi »proistjeće iz praljubavi« (ex fontali amore) Boga Oca. Bog Otac je, kaže tu Koncil, izvor ljubavi iz kojega proistjeće djelo spasenja; izvor kojem je posljednji vidljiv val misijsko djelovanje, a konačni život i sreća s Bogom.

KAKO BOG DOKAZUJE TU LJUBAV

Navodimo nekoliko tekstova Sv. pisma koji nam govore o toj ljubavi kojoj je izvor Otac. U razgovoru s Nikodemom kaže Isus: »Bog je tako ljubio svijet, te je dao svoga jedinorodenoga Sina da ne pogine nitko tko u njega vjeruje, nego da ima život vječni.« (Iv 3, 16) Ljubav Očeva dakle daje nam Sina.

. Veliki teolog sv. Ivan to opširnije tumači: »Bog je ljubav. U ovom se očitovala ljubav Božja prema nama: Bog je poslao na svijet svoga jedinorodenoga Sina da primimo život po njemu. U ovome je ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je on ljubio nas i poslao Sina svojeg kaž ţrtvu pomirnicu za grijeha naše.« (1 Iv 4, 8-10) Dakle: Bog koji je Ljubav, poslao je Sina kao ţrtvu za nas.

Na koji način je Sin bio ţrtva za našu sreću i da je to plod ljubavi Očeve prema nama, kaže sv. Pavao: »Bog pokaza svoju ljubav prema nama time što je Krist, dok smo još bili grešnici, umro za nas.« (Rim 5, 8)

A plod te velike ljubavi je život s Kristom: »Bog koji je pun milosrđa nas, koji smo bili mrtvi zbog grijeha, iz svoje velike ljubavi kojom nas je ljubio, zajedno s Kristom oživi.« (Ef 2, 4) I tako postajemo s Kristom »baštini Božji, a subaštini Kristovi« (Rim 8, 17), dionici iste božanske baštine i sreće koju ima vječni Sin!

Kako vidimo iz navedenih tekstova, »Bog« u Novom zavjetu označuje Oca (osim rijetkih slučajeva). Razumom spoznajemo da je Bog uzrok i pokretač svega. Ovdje nam se očituje još više: »Bog je ljubav.« (1 Iv 4, 8 i 16) To je najkraća i najdublja definicija Boga. Ta ljubav je počelo – izvor – ishodište otkupljenja, ono je potecklo iz te vječne ljubavi. Misijska djelatnost po kojoj se ostvaruje otkupljenje jest djelo ljubavi koja izvire iz Boga.

O. Mato RUSAN

Molitvene zajednice

Molitvene zajednice mogu biti izvor Božjeg blagoslova za okolinu. Dakako, ako se dadu voditi od odgovornih i od Duha Svetoga. Poznato je da, primjerice, takozvane bazične zajednice u nekim zemljama Latinske Amerike pomažu u obnovi župe, a razne molitvene skupine šire radost u Gospodinu. Ali ako su takve zajednice zatvorene u sebe, njihovi članovi mogu postati čudaci-zanesenjac i biti na štetu i sablazan.

Sestra Silvina opisuje nam upravo jednu takvu zajednicu u njezinu mjestu Gaibira u Indiji. Sva sreća da su progledali i poopravili se pa je sve završilo radosnim slavljem u župi.

Evo kako nam to sestra opisuje u pismu od 17. rujna 1989. godine.

TVRDOKORNOST DONOSI ŽALOST – POSLUŠNOST UNOSI RADOST

Danas smo imali lijep dan i radosti. Prošle godine naši su vjernici započeli na dva mesta karizmatičke sastanke i molitve. Najprije u selu Phalsa-Bera. Tamo su dolazile stotine ljudi sa svih strana, pješke i autobusima. Vjerovali su da se tamo dogadaju neka čudesa. Navodno je po molitvi više ljudi ozdravilo od različitih bolesti, a još više ih se obratilo. To mjesto pripada biskupiji Ranchi.

Poslije toga su neki naši iz župe Gaibira također uveli sastanke i molitve, usprkos protivljenju župnika. Otišli su tako daleko da su se počeli javno pred svima ispovijedati uvjereni da su im tako griješi oprošteni. Župnik im je zabranio takve sastanke, jer tko može oprashtati grijehu osim Boga i njegovih predstavnika??!

Ljudi iz sela Sardigipa nisu htjeli poslušati župnika, nego su i nadalje održavali svoje sastanke. Nakon više opomena župnik im je, u dogоворu s biskupom, zabranio dolaziti u crkvu jer su unosili smutnju.

Drugima je rečeno neka se ne druže s njima i ne idu u njihovo selo. To je tako trajalo oko pet mjeseci. Poslije toga su sve rjede imali svoje sastanke i osjećali su se jako ponjenima. Na koncu su požalili što su unijeli

toliku razdvojenost, pokajali se i zamolili oproštenje.

Na današnju nedjelju imali smo svečanost izmirenja. Svi su u procesiji pratili svećenika oko crkve, molili, pjevali i svirali, žalosni i ras-kajani. Posebice je bilo lijepo vidjeti dječicu kako mole. Iza njih su išle veće djevojke, zatim mladići pa žene s djecom na rukama, onda muškarci. Procesija je bila jako duga. Mnogi su od ganuća plakali.

Na početku Mise – za pokajanje – jedan je od njih glasno molio za oproštenje, a svi drugi odgovarali su za njim uz pjevanje. Govorili su: »Oprosti nam, Gospodine; oprostite nam, braćo i sestre.« Sve je bilo vrlo dirljivo. Poslije Mise svi su im čestitali. Bilo je i suza radosnica!

Tako vidite da čak iz molitve, krivo shvaćene, može doći do žalosti...

Preporučujem se u molitve. Uz puno lijepih pozdrava molim vaš blagoslov. Vaša u Isusu

s. Silvina MUŽIĆ

Vrač »zna sve«, čak i misli!

U mjesecu studenom čitali smo izvješće s. Monike o praznovjerju Afrikanca. Da ne poznamo našu Evropu koju već blizu dvije tisuće godina obasjava svjetlo Kristova Evandelja, mogli bismo se čuditi nad takvom zaostalošću. Naivno je vjerovati npr. u moć plahte koja se dotakla mrtvaca, a crnci to vjeruju. Ali znamo da slično praznovjerje postoji, nažalost, i u našim krajevima koji su od davnine kršćanski. Sto li sve kršteni Evropljani vjeruju astrolozima koji »iz zvijezda« tobože proriču sudbinu i budućnost! U Italiji se godišnje potroši na vračeve 12 milijardi lira. Polovica odraslih Francuza barem jedanput godišnje ide po usluge gatarima. Naše vjernice idu cigankama i hodžama tražeći zdravљje, »lijek« da muž prestane piti i štošta drugo.

Kad znamo za te i slične ludosti u zemljama gdje kršćanstvo živi već stoljećima i većina pučanstva je krštena, manje se čudimo Zambijcima o kojima nam piše br. Ilija u pismu od 28. lipnja 1989. Kod njih se, naime, kršćanstvo širi tek sto godina.

IZVJEŠĆE BR. ILIJE

Afrikanac vjeruje da za svako zlo netko mora biti kriv. Tako su vjerovala i moja dva radnika. Jednog nisu mogli izlječiti u bolnici, a drugom nije milicija mogla pronaći tko ga je pokrao. Zato su potražili pomoć »tradicionalnog afričkog doktora«, to jest врача.

Maiko Matinta se razbolio. Liječnici u bolnici nisu mu mogli pomoći da ozdravi. Zato je pošao k врачу uvjeren u njegovu moć. Maiko veli: »Kad sam našem tradicionalnom doktoru rekao što me boli, reče mi da je krivac za to jedan starac u selu. Taj je čovjek na meni učinio 'juju' (to je neka čarolija). Rekao mi je ime tog čovjeka. Ja i moji rođaci poči ćemo k njemu i tražiti da pod svaku cijenu s mene skine 'juju', pa će ozdraviti.«

Drugi moj radnik, imenom Progress Mututa, sav radostan došao me obavijestiti: »Milicija nije mogla pronaći lopova koji je ukrao vrata s moje kuće. Ja sam jučer išao tradicionalnom afričkom doktoru (tj. врачу) i sve sam mu rekao. Kad me je doktor o svemu ispitao, uzeo je lijek i njim je pronašao lopova koji je ukrao vrata s moje kuće. Rekao mi je gdje kradljivac stanuje...«

Afrikanac dakle vjeruje врачу. Često su osumnjičene i okrivljene nedužne osobe. Mnogi Afrikanci vjeruju da врачи zna što se događa u velikoj udaljenosti, iza zatvorenih vrata, čita misli i zna budućnost.

Te slučajevi ispričao sam vrlo inteligentnom Afrikancu, profesoru u kolegiju. On me nastojao uvjeriti da je živa istina da врачи imaju tu nadnaravnu moć.

Eto koliko još imamo posla.

Toplo pozdravljam sve prijatelje misija.

Br. Ilija DILBER

SUSRET NAŠIH MISIONARA PROŠLE GODINE ZAVRŠIO JE U KATEDRALI SLAVLJENJEM EUHARISTIJE

Guba zastrašuje, pažnja ohrabruje

U božićnom broju Glasnika čitali smo lijepo izvješće sestre Emice o proslavi Božića u Zambiji gdje ona radi.

U istom pismu (od 23. srpnja 1989) sestra govori o strahu nekih pred gubom. Ona naime radi u bolnici za gubavce. Oписuje jedan događaj iz kojeg se vidi značajka naše naravi: dar i ljubav otvaraju srce drugoga. Eto tog dijela pisma.

DOBROTA OSVAJA

Mi mislimo da treba darivati samo siromašne i gladne. Da, oni su prvi. Pa ipak i oni koji imaju svega željni su dara, željni su malo pažnje i ljubavi, a to često zaboravljamo. Evo jednog slučaja koji mi se dogodio dok je moj auto još bio »mlad« (sada mu je 18 godina).

Išla sam prvi put sama u Lusaku po lijekove. Tamo u magazinu susretjem jednu gospodu, Engleskinju. Pozdravim je i kažem joj da sam iz leprozarija (bolnice za gubavce) u Liteti. Ona razrogačila oči, raširila ruke i prestrašeno zavikala »guba, guba« – i pobegla. Kao da iz mene na sve strane leti guba.

Odoh do radnika i pitam za lijekove. Reče: tu je mnogo paketa i boca za Litetu, ali ne možemo izdati bez papira (narudžbe), a oni su kod te gospode. Čekala sam jedan sat, ali je nestala bez traga. Vratim se kući bez ičega, žalosna.

Nakon tjedan dana uputim se opet. Ispeklia sam kolačiće, stavila u bijelu papirnatu kesicu i zavezala crvenom vrpcom. Opst sam srela istu gospodu. Pozdravim je i reknem: sad ćete imati užinu, pa sam vam donijela kolačiće da imate uz čaj. Od veselja je poskočila, uzela me za ruku i odvela u svoj ured.

Zajedno smo pile čaj. Onda je pozvala radnike, predala im je papire i naredila da mi dadu sve što sam naručila. Kola su mi bila dupkom puna.

Ta osoba sigurno nije ničega bila željna. A eto, malo pažnje izbrisalo je sav strah od gube te je potpuno na nju zaboravila. Kući sam vozila veselo, ali polako, da mi gume zbog reteta ne popucaju.

Pozdravlja vas zahvalna

Emica VERLIĆ

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Antun Ranzi

Piše: Mijo KORADE

Sigurno je i djelovanje Bartola Kašića pridonijelo da u Rimu poraste zanimanje za katolike pod turskom vlašću na Balkanu, i da isusovci u 17. stoljeću osnuju u tim krajevima više postaja. To je hrvatskim isusovcima otvaralo veće mogućnosti da rade kao misionari. Susrećemo ih u Beogradu, Pećuhu, Temišvaru, Karanštebu, te mnogim drugim mjestima južne Ugarske, Slavonije, Bačke, Banata i Erdelja. Siromašnom i zapuštenom puku bili su lječnici duše i tijela, bez obzira da li se radilo o katolicima, pravoslavcima, muslimanima ili kojoj drugoj vjerskoj pripadnosti. Od poznatijih misionara koji po više godina herojskom revnošću djeluju u tim krajevima spominju se imena: Marin Dobrajević (De Bonis), Marin Drago, Jakov Tugolin, Petar Sotić, Ignacije Tudišević, Matej Vodopija, Ivan Horvat, Nikola Blašković, Gašpar Gorjan i Jakov Mikalja. Bio je, dakako, i drugih koji su iz kolegija u Zagrebu, Varaždinu, Rijeci i Dubrovniku redovito obilazili i misionarili krajeve srednje Hrvatske, Primorja i Dalmacije.

Jedan od tipičnih misionara toga doba bio je Zadranin Antun Ranzi, poznat po širini apostolskog rada i zauzetosti u raznim vjerskim i socijalnim potrebama naših ljudi. On je kao misionar djelovao u Dalmaciji i u Primorju, zatim uz turšku granicu te na širokim prostorima sjeveroistočnog Balkana među rajom pod turškom vlašću. Bio je i isповједnik hrvatskih hodočasnika u Italiji, a zauzimao se i za sjedinjenje kršćana.

»MUŽ APOSTOLSKIH VREMENA«

Antun Ranzi rodio se u Zadru 6. rujna 1577. Kao dvadesetgodišnji mladić dolazi 10. prosinca 1597. u Rim. Poslao ga je njegov biskup za pitomca llirskog kolegija koji je nekoć bio u Loretu, a 1593. premješten je, zajedno s pitomcima, u Rim. Antun ostaje kratko u tom kolegiju jer već u prosincu 1599. hrvatski pitomci budu smješteni u Clementinski kolegij

koji su vodili, i privatnu školu držali, somoski redovnici. Ranzi je kod njih završio gimnaziju i teologiju, te se u rodni Zadar vratio kao svećenik. Ne znamo točno što je radio u svojoj biskupiji, ali ga nakon nekog vremena nalazimo na službi u Ljubljani, zatim deset godina u Pićnu u Istri. Bila su to za Istru veoma teška vremena jer je trajao tzv. uskočki rat u kojem je taj kraj mnogo stradao, a nakon madričkog mira (1617.) uskoci su raseljeni iz Senja, te je jedan dio njih dospio u Žumberak gdje im potomci do danas živu.

Ranzi je neko vrijeme djelovao i u Kočevju odakle je obilazio okolna mjesta po Sloveniji, Gorskom kotaru i Žumberku. Glas o njemu širio se nadaleko zbog njegove poznate apostolske revnosti i velikodušnosti, te su ga nazivali i »muž apostolskih vremena«.

U dobi od 49 godina Ranzi odlazi u Rim i 18. ožujka 1626. ulazi ondje u isusovački red. U novicijatu je proboravio samo godinu dana jer su njegova zrelost i krepost već bile prokušane, te se je u to vrijeme usavršavao u poznавanju moralne teologije. Već iduće godine poslan je u Loreto za hrvatskog isповједnika. Tu ostaje samo osam mjeseci jer već od 1628. pa do 1634. obnaša službu hrvatskog isповједnika u bazilici Sv. Petra u Rimu.

NASTOJANJA OKO UJEDINJENJA KRŠĆANA

Ranzi je kao hrvatski isповједnik u Rimu razvio mnogovrsno djelovanje. Ne samo da je bio isповједnik hrvatskih hodočasnika, nego je bio isповједnik i duhovnik mnogih uglednih osoba. Osim toga, on je još iz školskih dana poznavao mnoge hrvatske misionare, prelate, i zaslужne pisce kao što su bili: biskup Ivan Tomko Mrnavić, Petar Radojičić (Gaudenzio), Bartol Kašić, fra Rafael Levaković i mnogi drugi. S njima je i suradivao. Pisao je latinske pjesme, bio je cenzor hrvatskih knjiga tiskanih u Rimu i savjetnik Kongregacije za širenje vjere kad se radilo o vjerskim pitanjima na Balkanu.

Upravo tada radi Ranzi i na tome da se pruži duhovna pomoć ljudima u onim krajevima u koje je prodirao protestantizam, zatim katolicima istočnog obreda (unijati!) u srednjoj Hrvatskoj i slično. Kongregacija za širenje vjere zauzimala se godine 1628-1629.

oko toga da se smederevski biskup fra Albert Rendić pošalje kao apostolski vizitator među uskoke doseljene u Zumberak. Oni su tada pripadali sjedinjenoj marčanskoj biskupiji, no narod je bio vjerski veoma zapušten jer je njihov vladika Simeon Vratanja bio bolestan a pravoslavni su monasi sjedinjenima pravili razne poteškoće. Biskup Rendić trebao je imati sjedište u slovenskoj župi Kočevje i kao Vratanjin pomoćnik odande posjećivati okoline krajeve. Na zahtjev Propagande, Ranzi koji je dobro poznavao onaj kraj, piše podroban izvještaj o onom kraju i Kočevju u kojem je župnik s dijelom vjernika prešao na protestantizam još pred 30 godinama. Opisuje stanovalište koje u većini tvore Nijemci te njihove vjerske i gospodarske prilike. Savjetuje da biskup svakako posjeti one krajeve, jer tamоšnje župe ne pamte kad su zadnji put vidjele biskupa ili da je u njima podijeljena krizma.

Ranzi se i kasnije zauzimao za dobro grkokatoličke zajednice u Hrvatskoj. Godine 1634. putovao je preko Dubrovnika u Temišvar. U gradu Sv. Vlaha usreo se s igumanom iz Gomirja Vasilijem Predojevićem koji je bio na putu u Carigrad. Iguman je iskoristio boravak u Dubrovniku da se ispovjedi kod o. Ranžija. Budući da je pripadao pravoslavnoj Crkvi, Ranzi ga uputio na rektora Riječkog kolegija i da se dade od njega poučiti u vjeri. Bio je, siromak, dobar ali jako slabo poučen. Kasnije kada je o. Ranzi boravio na Rijeci, Vasilije ga je često posjećivao i takvim zgodama Ranzi ga je i sam poučavao u katoličkoj vjeri. Na Ranžijevu preporku Vasilije je kasnije u Beču izabran za marčanskog vladika, te je u carskom gradu položio i ispovijest vjere. Godine 1645. o. Ranzi ga vodi u Rim na biskupsko posvećenje. Taj prostodušni i iskreni čovjek veoma je kratko obnosio vlađičansku čast. Umro je 1648. godine.

RANZI KAO MISIONAR OD TEMIŠVARA DO DALMACIJE

Želja za misionarskim radom dovela je revnog svećenika Ranžija u Družbu Isusovu, i taj poziv cijelog je života ostvarivao. Na ope-tovane molbe poslan je u proljeće 1634. za misionara u krajeve pod turskom vlašću. Pro-boravivši najprije nekoliko mjeseci u Dubrovniku, nastavi put preko Bosne i Beograda u erdeljski grad Temišvar. Tamo je s još jednim ili dvojicom misionara djelovao među hrvatskim i rumunjskim katolicima kako u gradu tako i u okolnim selima. Neka od tih sela bila su

udaljena od grada i po dva dana hodila. Put do njih vodio je kroz puste krajeve i šikare, a stalno su vrebali razni lopovi i razbojnici, vladale kužne bolesti. Katolici su živjeli u krajnjem vjerskom neznanju. Mnogi po četrdeset ili pedeset godina nisu imali župnika. Misionari su susretali ljudi od 60 ili čak 80 godina života koji nikad nisu primili sakramente, a neki su tek tada prvi put bili i na Misi. Sami misionari živjeli su veoma oskudno. Dubrovački trgovci tek djelomično su ih uzdržavali, a od vjernika nisu mogli ništa očekivati jer su i sami bili krajnje siromašni.

Ranzi je puno triplio u tom močvarnom kraju i stalno je poboljevalo, pa ga poglavari koncem 1636. premjestiše u Dubrovnik. Tu je djelovao uglavnom u gradu, ali često odlazi i u siromašna dalmatinska sela bilo pod turškom bilo pod mletačkom vlašću. Tjedne i mjeseci proboravio je među siromašnom rajom na kršu i u planini samo da ih pouči u vjeri i okrijevi sakramentima. Spavao je najčešće na otvorenom ili se skriva u kakvoj šipili od straha pred razbojnicima i Turcima.

Godine 1639. dolazi u Rijeku. Iz tamognjeg kolegija misionira Istru, Primorje i Gorski kotar, a zalazi i u one krajeve Like koji su bili pod turskom vlašću. Duže vrijeme zadržao bi se u Velebitu kod uskoka odbjeglih od Turaka. Ti su ljudi sami sebe nazivali »šumskim kršćanima«. Nastoja ih je poučiti u vjeri, istrijebiti zle običaje i ohrabriti u njihovom teškom životu. Često bi zalazio i u vlaška pravoslavna sela, tumačio kršćanske istine i ispravlja zablude. S drugim misionarima držao bi misije po osam do deset dana u istarskim gradićima u koje je za takve zgrade dolazilo mnogo svijeta iz okolnih sela.

Nakon putovanja s vladikom Predojevićem u Rim 1645., ponovno je određen za hrvatskog ispovjednika u Loretu. I tada, premda već u godinama i slab, neumorni misionar često kreće na put preko Jadranu da po Dalmaciji i Primorju drži misije, da narodu pruža duhovnu okrepu. Kad je na jednim takvim misijama posve iznemogao, drugi su ga misionari morali odnijeti u Riječki kolegij. Putem ih je suznim očima molio, opominjao i bodrio da ne zaborave ovaj zapušten narod, da nastave misijski rad. Oko dva mjeseca ležao je u velikoj groznici. Kada subraća uvidješe da mu je došao kraj, upitaše ga da li će još danas umrijeti, a on odgovori: »Ne danas, već sutra u podne.« U označeno vrijeme skupiše se svi oko njega, i on smirenno preda dušu svome Stvoritelju. Bilo je to 30. rujna 1649.

Duhovne vježbe

- za svećenike u Opatiji

Duhovne vježbe za svećenike održat će se u Opatiji prema slijedećem rasporedu:

OŽUJAK 1990: 5 – 8 i 12 – 15, po tri dana

TRAVANJ 1990: 23 – 26, tri dana

Informacije i prijave na adresi: ISUSOVCI, Rakovčeva 12 – 51410 OPATIJA. Telefon: (051) 712-830.

- za vjernike u Osijeku

U Svetištu Srca Isusova u Osijeku (Beogradska 27) odrađi vjernici imaju priliku za duhovne vježbe **od petka 23. ožujka, u 16 sati do nedjelje, 25. ožujka, u 20 sati**.

Tko želi sudjelovati u duhovnim vježbama neka se javi na adresu: O. STJEPAN KUZMIĆ, Beogradska 27 – 54000 OSIJEK. Telefon: (054) 26-381.

Knjige

LOGOS KAI MYSTERION

– SPOMENSPIS PRIGODOM 80. OBLJETNICE ŽIVOTA O. MARTINA KIRIGIĆA. Zborni djelo sadrži 14 rasprava s liturgijskog područja i disciplina srodnih liturgija. Svaka rasprava ima i kratki sažetak na jednom od vodećih evropskih jezika. Može se naručiti kod izdavača: SLUŽBA BOŽJA, Žrtava fašizma 1 – 58300 MAKARSKA, pp 29. Cijena 10 DM ili dinarska protuvrijednost u vrijeme narudžbe.

RIJEČ BOŽJA U RIJEĆI

LJUDSKOJ, napisao Mato Zovkić. Knjiga sadrži ono što se na katoličkim fakultetima predaje u predmetu »Opći uvod u Sv. pismo«. U devet poglavljiva obrađeno je: nazivi, pisci, nadahnutost, jezici, kanon i tumačenje Sv. pisma. Knjiga je pisana laganim stilom i razumljivim jezikom te

može poslužiti svakom kršćaninu koji želi bolje upoznati Sv. pismo. Knjiga manjeg formata, 160 str. Cijena 15,00 din. Naručuje se: CRKVA NA KAMENU, Šetalište JNA bb – 88000 MOSTAR, pp 143. Telefon: (088) 35-995.

MARIJINA ŠUTNJA, napisao Ignacio Larañaga, 2. izdanje. U knjizi pisac nam otvara ljepotu Marijine duše i po njoj veličinu Očeve ljubavi. Cijena 30,00 din (4 DM). Narudžbe: DON IVO NEDIĆ, Ž. U. VRH KMANA 28 – 58000 SPLIT. Telefon (058) 512-572.

RASPRAVA O BOŽJOJ LJUBAVI – DRUGI SVEZAK, remek-djelo sv. Franje Saleškog. Knjiga namijenjena osobama koje žele napredovati u ljubavi. »Ova je Rasprava napisana zato, da pomogne duši koja je već pobožna, da je pouči, kako će dalje napredovati u svojoj nakanji.« (Sv. Franjo u Predgo-

voru 1. sveska) Cijena 30,00 din. Narudžbe: SESTRE OD POHOĐENJA MARIJINA, Mošćenička 3 – 41000 ZAGREB.

OTKUPITELJEV ČUVAR, Apostolska pobudnica pape Ivana Pavla II o osobi i djelu sv. Josipa u životu Isusa Krista i njegove Crkve. Cijena 4,00 din. Naručuje se kod izdavača: SVETIŠTE SV. JOSIPA, Boškovićeva 36 – 47000 KARLOVAC.

Na adresi: KATEHETSKI SALEZIJANSKI CENTAR, Vlaška 36 – 41000 ZAGREB, telefon (041) 272-791, možete naručiti:

MINISTRANT, priredio Marko Pranjić. Priručnik za ministrante. Knjiga je dobrim dijelom prijevod s njemačkog jezika. Prilagođena je za naše prilike. Namijenjena je ministramima i onima koji s njima rade. Tekst je popraćen crtežima i slikama iz života i rada ministranata. Cijena 35,00 din.

NAŠA BUDUĆNOST, knjižica za mlade. Teme koje izravno dotiču probleme kojima su mladi zaokupljeni izložene su na jednostavan način i potiču mlade na zajedničko razmišljanje i bude u njima interes i entuzijazam. Cijena je 10,00 din.

CHRISTINE, ZAR TA-KO?, napisao A. J. Cronin. Životna priča mladog liječnika Andrew Mansona koji u krutoj svakidašnjici – punoj boli i trpljenja, nerazumijevanja i mržnje – želi ostvariti ideale svoje mladosti i osmisli svoja životna nastojanja. Cijena 53,00 din.

ZAHVALJUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

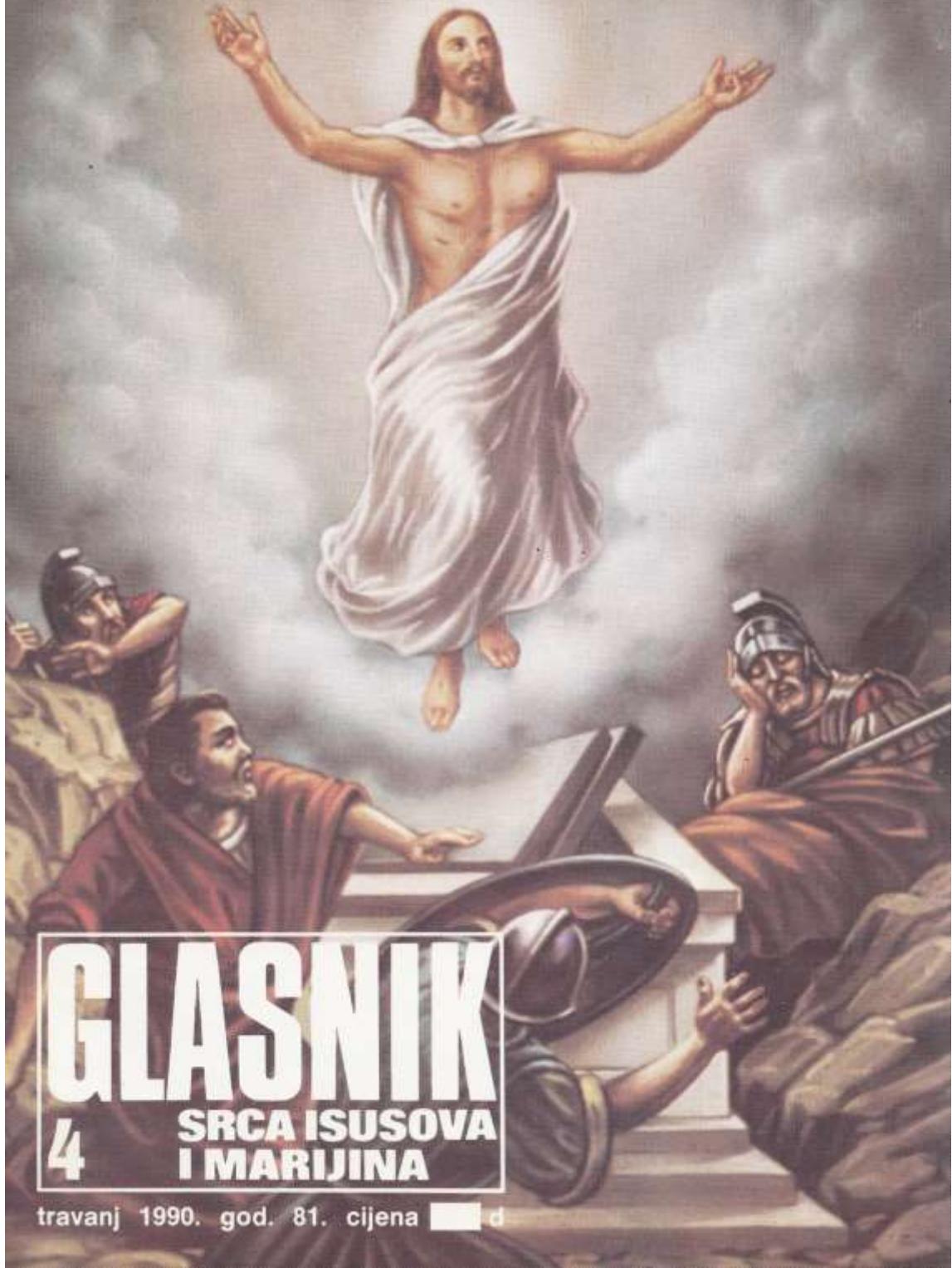
- ... i Majci Božjoj na svim primljenim milostima po zagovoru dobroga pape Ivana XXIII – Nada Vitković, Zlatar
- ... sv. Josipu i sv. Antunu na pomoći u teškoj bolesti. – Zahvalni supruzi, pretplatnici Glasnika, Srednji Mosti
- ... Majci Božjoj i sv. Antunu za ozdravljenje naše unučice. Preporučujem se i nadalje njihovoj moćnoj zaštiti. – Zahvalna baka Marija i roditelji, Gola
- ... Isusu patniku s Maslinske gore, sv. Josipu te ocu Leopoldu Bogdanu Mandiću za zdravlje cijele obitelji, na pomoći u poteškoćama tijekom cijelog života i na svim uslišanim molitvama. – Vlatka Janeš
- ... Gospi od brze pomoći i svima svetima na uslišanim molitvama i pomoći. – Zahvalna čitateljica Glasnika
- ... i sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću na svim primljenim milostima. – Zahvalna majka Podravka
- ... Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i ocu Leopoldu na uslišanim molitvama tijekom života. – Zahvalna Marica Podgorski, Gola
- ... i sv. Josipu na pomoći u teškim trenucima bolesti i na svim udijeljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovoj moćnoj zaštiti. – J. M., Stari Žednik
- ... i Gospi od brze pomoći na pomoći u svim potrebama te na uslišanim molitvama i svim milostima tijekom trideset godina. – Katarina s obitelji, Slav. Brod
- ... raspetom Isusu, žalosnoj Gospi i sv. Antunu Padovanskom na velikim milostima. – Štefanović Jelena, Sombor
- ... na sretno položenim ispitima svog unuka Tomislava. – Evica Knežić
- ... za sve primljene milosti. – Marija Kovačić, Ljubljana
- ... sv. Obitelji i sv. Antunu na uslišanim molitvama i pomoći. – N. N., Mrkopalj
- ... i sv. Judi Tadeju za primljene milosti. – R. M., Zagreb
- ... Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. ocu Leopoldu i svima svetima na uslišanim molitvama, a osobito što mi se sin sretno vratio s odsluženja vojnog roka. – Zahvalna majka M. C. iz Slavonije
- ... i sv. Leopoldu na primljenim milostima.
- Zahvalna baka Petra
- ... vječnom Ocu na udijeljenim milostima po zagovoru sv. Ane, a posebice za poslanje jedne osobe. – Tereza Jozić, Zagreb
- ... za utjehu u boli, na uspješnoj operaciji te na svim primljenim milostima. – Mate Katić, Split
- ... i sv. Leopoldu za primljene milosti. – Dr. Nikola Nikolić, B. Luka
- ... za sretan porod kćeri. – B. G., Desinec
- ... Gospi od brze pomoći i svima svetima za uspjeh djece u školi i na svim primljenim milostima. – Ljubica Katušić
- ... BD Mariji i ocu Leopoldu Mandiću na svim primljenim milostima i uslišanim molitvama te i nadalje njihovoj zaštiti preporučujem zdravlje svoje kćeri i zeta. – Zahvalna čitateljica, Sunja
- ... i blagopokojnom kardinalu Alojziju Stepinцу na pomoći pri teškoj operaciji mog sina. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru i pomoći. – Zahvalna majka Vice M., Mandaljena
- ... na milosti da mogu iz ruke Božje primati svoju bolest. Već više od petnaest godina oduzeta mi je lijeva strana tijela. U toj svojoj kušnji primio sam od Boga mnoge milosti i mogu s uvjerenjem reći da nije svako zlo za zlo. Nadahnjuje me Jovova izjava: »Bog dao, Bog uzeo.« Hvala mu! Imam pisači stroj, kist za ličenje, bistri um i zdravu desnu ruku i tako skraćujem vrijeme pomažući sebi, a po mogućnosti i bližnjima. – S. Babajko, Ist
- ... sv. Josipu i sv. Antunu za sretan ishod operacije. – Milka Crnolatec, Martinska Ves
- ... sv. Josipu i svima svetima na sretno položenom ispit u za druge primljene milosti. – K. M., Slavonski Brod
- ... i m. Klaudiji za pronađen jedne vrijedne stvari koju sam bila izgubila. – Uršula Rošić, Rijeka

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠТИ**

*Ljepota stvari
živi u čuši onoga
koji ih promatra*

—Dmitri Rumjantsev

GLASNIK

4 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

travanj 1990. god. 81. cijena ■ d

GOSPODIN SLAVNO
USKRSNU,
ALELUJA, ALELUJA!
NA LJUDSKU SREĆU
BESKRAJNU,
ALELUJA, ALELUJA!

Vazam

Dan mi kobni.
Tamna hita noć.
Zlatan sutan mrvi
Crna kneza moć.

Mladen SPAHIĆ

Srce Isusovo i vazmeno otajstvo

U Kristu uskrsnulome i proslavljenom nastavlja živjeti milosrdna ljubav koja moli za nas tako da nas hoće primiti u sebe. Stoga se posvećujemo Presvetom Srcu i žarko ga molimo da raširi naše srce i ispunji ga svojom ljubavlju.

Vazmeno otajstvo Smrti i Uskrsnuća Kristova središte je povijesti spasenja i mora za nas postati središtem života.

Najvažniji koraci te nastambe u Srcu Isusovu i u njegovu vazmenom otajstvu jesu:

– zahvalno pamćenje njegova bolnog prolaska kroz more muke; zahvalnost zato što je on, u svojoj osobi, molitva za nas; molitva za polučenje velikog pouzdanja u njegovu milost i njegovu ljubav, kako bismo mu mogli zahvaljivati sada i navijeke;

– živjeti u prisutnosti Isusovoj ovdje i sada pogleda upravljena u njega, koji je došao i dolazi da nam pokaže korak što ga možemo učiniti ovoga časa i u ovoj situaciji u smjeru savršene ljubavi;

– živjeti puni nade gledajući na vječno boravište njegova Srca.

Bernard HÄRING

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijinā

- Osničač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobulec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentim Miklobulec, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. – Telefon: (041) 434-710.
- Tiskat »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadražaja«. Poštarnica je plaćena u gotovini.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Bezbržnost je nespojiva s ovim ozbiljnim vremenom, ali unatoč svemu moramo sačuvati mir, kako bismo mogli raspoznavati znakove koji nešto navještaju i trijezno reagirati na izazove koje vrijeme nosi. Kršćani moraju spoznati trenutak koji traži njihovo svjedočanstvo da je bolji svijet moguć, jer čovjek ne može trajno ostati zarobljenik zablude. Bio bi to znak da ga se je i Bog odrekao, a to nikad nije niti će biti istina. Ljudi su u novijoj povijesti mahali raznim manifestima, knjižicama i knjižurinama, javljali su se mnogi proroci i spasitelji, ali su se svi pokazali kao samozvani učitelji. Život ih je demantirao i odbacio. Dolazili su kao vuci u ovčjim runima, iza sebe su ostavljali pustoš i bijedu, a spomena im se stide oni koji su im se klanjali. Nije tako s nama, i ne smije biti. Naš je Učitelj dao svoj život za nas. Nije došao kao najamnik nego kao brat i prijatelj. Nije došao s prijetnjom uništenja nego s darom oproštenja. Zato njegova knjiga – Evandelje – stalno dobiva na cijeni. To je manifest ljubavi koja se daruje, a ne krinka sebeljublja koje otima.

Citajući ovaj broj Glasnika susrest ćete se i s neuobičajenim temama, mislima i potrukama. Njih je pokrenuo ovaj trenutak života pred kojim ne možemo i ne smijemo bježati. Prvi slobodni, tajni i pošteni poslijeratni izbori koji nam se obećavaju, ako takvi i budu, čast su za svakog gradanina, a oni koji ih vode na povjesnom su ispitu svoje iskrenosti, poštenja i domoljublja. Svi smo pred zadatkom i ispitom naše zrelosti, pa i Glasnik želi pomoći da taj ispit sretno polazi, jer se time polaze i temelj naše bolje bučnosti. A i zaslužili smo je. Pa, daj nam Bože, svima SRETAN USKRS!

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. TRAVANJ 1990. BR. 4

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	112
IZJAVA KOMISIJE BKJ ZA PRAVDU I MIR	114
ODGOVORNOST ZA IZBORE	115
ZDРУЖЕНИ NASTOJANJEM I MOLITVOM OBJAVITI KRISTA, P. Galauner	116
TRPLJENJE, A. Mišić	119
TI NEĆEŠ UMRIJETI, R. Grgec	120
DANI PRED NAMA, ZADACI NA NAMA, Antun – Valentin	121
MARIJA – ZAŠTITNICA LAIČKOG APOSTOLATA, S. Širovec	122
OD SJEMENA DO STABLA, J. Antolović	124
ISUSOVAČKI MUČENICI U SALVADORU, A. Mišić	128
TRNOVITI PUT UČENIKA, M. Nikolić	130
KOLIKO DJECE ?, V. Vider	132
PETAR BARBARIĆ, STIJENA, B. Ipša	134
IZVOR MISIJA: VJEĆNA LJUBAV OĆEVA, M. Rusan	136
PISMA NAŠIH MISIONARA	138
JURAJ GEILER, M. Korade	140

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PREPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA ISTOG BROJA POPUST JE 10%

Novac saljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmoticeva 31

Hvala na pismu

ZAŠTO PSUJEMO?

Iznijet ću neka svoja razmišljanja u skladu s korizmeno-uskrsnim vremenom u kojem živimo.

U najnovije vrijeme postala sam pozornija na ono što se zbiva oko mene pa sam tako počela zapažati i nešto što me zbujuje, a to je psovka. Da biste me bolje razumjeli, navest ću nekoliko primjera iz svakodnevnog života.

U pokorničke dane kao što su ovi korizmeni češće podem na večernju Misu. Pritom moram prijeći križanje ceste sa željeznicom. Željeznička često spusti brklije i zatvori cestovni prolaz. Na obje strane brzo se skupi mnoštvo ljudi svih dobi od djece do starčadi. Treba čekati samo pet minuta, ali ljudi koji čekaju obuzme silna nestrpljost, i kletve počnu padati na sve strane. Trinaestgodišnjaci na biciklima počnu psovati sve što im padne na pamet, pa čak i Boga i Majku Božju. Meni se potiho otme uzdah: »Oh, grubijani nestrpljivi, kako vam se toliko žuri!«

Evo još jednog prizora: Sjedim u autobusu, a iza mojih leđa razgovaraju dva vremena muškarca. Svaka im je rečenica zasoljena psovkom.

Jednako tako događa se na željezničkim kolodvorima, u uredima, na radnim mjestima, a osobito na igralištima.

Mnogi od tih ljudi smatraju se kršćanima, idu u crkvu i djecu odgajaju u vjeri. Ali ja se pitam, kakav će uspjeh u tom polučiti uz takvu psovku?

U drugom dijelu pisma napisat ću nešto o trpljenju. Na-

pisat ću nešto o sebi i o svojoj vjeri.

Odrasla sam u seoskoj obitelji, gdje nam vjera nije bila strana. Roditelji su nas odgajali u tvrdim radnim navikama. Nismo imali ni izdaleka takvo materijalno blagostanje kakvo danas uživaju djeca. Psovka je u našoj obitelji bila nepoznata stvar. Nedjeljna Misa nama djeci veoma mnogo je značila. Međutim, kad su roditelji pomrli, s vremenom smo prestali redovito pohađati nedjeljnu Misu i počeli smo se otudjivati Crkvi. Danas kad se približavam srednjim godinama života jedva sam svjesna svojih propusta iz onog vremena.

Pred nekoliko godina teško sam oboljela i tada sam spoznala što je to trpljenje. Tada sam produbila svoju vjeru, ali ne samo molitvom nego i razmišljanjem i čitanjem o povijesti vjere. Takvo razmišljanje dovelo me do spoznaje da se moram samo Bogu zahvaliti što još uopće živim, jer mnogima to nije dato kao meni.

MILICA

Već dugo, a u posljednje vrijeme i sve češće, doživljavamo poplavu ružnog govora i psovke. Srbi su blokirali slovenske proizvode pa se s pravom ljutimo. Unatoč tome mi Slovenci naveliko »uvozimo« srpsku psovku i njihove najprostije rječetinе. Mi se borimo za čistu Sloveniju, a zapravo smo je takvim govorom jako uprijali. Mi tražimo svoj nacionalni identitet, a zaboravljamo da slovenski govor ne pozna grublje psovke od »hu-

dič« i »strela«. Sve drugo preuzezeli smo od drugih naroda a najviše od našeg juga, zatim od susjednih Talijana i Nijemaca. Možda mislimo da ćemo se tako lakše uključiti u Europu? Ako se već budi narodna svijest, morala bi se probuditi i u tome da se odupremo usvajaju najprijavljivih izaza iz tudeg govora.

Na žalost, upotreba potuđenih prostakluka postala je danas omiljena književna vrsta, pogotovo u jeziku nekih naših novinara koji brkaju slobodu pisanja sa slobodom prostičenja. »Sočan« govor i »psovčice« čuju se također s televizijskog ekranra. Ljudi koji se tako izražavaju očituju pomanjkanje kulture srca. Slovenska narodna mudrost lijepo kaže: »Čega je srce puno, ono usta rado govore.«

Nipošto si ne umišljaj da će ovo tvoje pismo i moj odgovor bitno promijeniti stvar na bolje. Prvi korak na bolje u toj stvari bio bi u tom da postanemo svjesni tog nepotrebnog, štetnog i sramotnog zla. Svatko će se složiti s tim da je psovka nešto nekulturno i čovjeka nedostojno, a za kršćanina ona je čak i grijeh jer se njome vrijeđa Bog, Marija i sveci. Istina je da većina od onih što psuju radi to nesvesno, ali je njihova krivica u tome što su prihvatali takvu naviku.

Tko spozna ogavnost psovke, htjet će je se oslobiti. Više će paziti na svoj jezik, a ako mu se klečta i opet omakne s ustiju, bit će mu to samo upozore-

nje da u buduće još bolje pazi. Ako povrh toga, sam sebi za pokoru zada neko dobro djelo, bit će u buduće još budniji i oprezniji. Kad bi se prijatelji dogovorili da će svaki koji opsuje platiti neku kaznu, makar samo simboličnu, psovke bi brzo nestalo iz našeg rječnika. Za vjernika najbolje sredstvo za odvikavanje je isповijed.

Svesno psovanje Boga, Majke Božje i svetaca težak je grijeh. Ako si dozovemo u pamet tko smo mi, a tko je onaj koga tim odvratnim rječtinama vrijedamo, osjetit ćemo da je psovka nešto zaista rđavo.

Težina uvrede mjeri se i po dostojanstvu uvrijedene osobe. Sasvim je nešto drugo ako netko uvrijedi sebi jednakog ili nižeg od sebe ili da uvredu nanese naprimjer predsjedniku države, koji zbog svoje uloge zaslužuje veće poštovanje. A Bog ima najveće dostojanstvo i zaslužuje najveće poštovanje. Ako još povedemo računa o tome da nas je on stvorio, da je Isus za nas umro, da je Maria naša nebeska majka i Kraljica neba i zemlje, našluti ćemo kako je veliko zlo i grijeh psovati Boga, Mariju i svece.

Oni koji se ne smatraju vjernicima nisu time opravdani za psovku. Čemu, name, psovati nekoga za koga tvrdiš da ne postoji?! Bez obzira tko psuje, za psovku se može reći da je to pljuvanje u nebo. Tvoje pak pljuvotine ne mogu uprljati Boga nego padaju natrag tebi na obraz, i tako kaljaš samog sebe.

Najbolji post u korizmi bio bi taj da »postiš« od psovke i prosta govora.

Crkva danas ne traži od vjernika tako strogi post kao što je nekoč tražila. Smatra nas, naime, dovoljno zrelima da svatko za sebe nade odgovarajući način pokore koji će biti najdjelotvorniji i pokorniku najkorisniji.

Tvoja spoznaja o trpljenju veoma je poučna. Trpljenje je često najbolji »misionar« našeg obraćenja. Bog nas sigurno nije stvorio za trpljenje. Trpljenje je u svijet unio grijeh. Isus je izabrao trpljenje da njime dokaže svoju ljubav jer nas je otkupio svojim križem. Zato i naše osobno trpljenje ima otkupiteljsku i očišćavajuću moć ako ga sjedinimo s Kristovim.

Tako sam ukratko odgovorio i na tvoje drugo pitanje vodeći računa o tome da sve skupa ne bude predugačko, jer sam se na onom prvom, o psovci, malo dulje zadržao.
(Pismo s odgovorom, u slobodnom prijevodu, preuzeto iz »Ognjišta« 3/90. str. 54-55.)

Uskrsnuli Kriste!

Uskrsnuli Kralju, Kriste,
nek Ti vječna slava bude
za sve ono što pretrpi
za nas slabe, grešne lude!

Teškim nam je putem poći
da dođemo k Tebi, Kriste;
u zagrljaj dobrog Boga
mogu samo duše čiste.

Zato Tvoje Srce sveto
putokazom nek nam bude,
i ne daj nam skrenut s puta,
da nam duša ne zaluta.

Draga ZLODI

Hvala!

– Hvala vam što ste se na vrijeme preplatili na Glasnik SIM. U početku je izgledao jako skup, a sada se vidi da je to bilo samo početno iznenadjenje, jer ga ponovno traže i oni koji su privremeno odustali.

– Hvala onima koji su našli nove čitatelje, ili su poslali preplatu za one koji nisu kadri platiti.

– Hvala svim povjerenicima, svećenicima i laicima, koji se trude da naš najstariji vjerski list koji i danas izlazi dođe u ruke brojnih čitatelja, noseći im utjehu Božjeg prijateljstva, radost Božje blizine i nadu u Božje milosrđe.

Obavijest

Svi koji primaju Glasnik, a još nisu poslali svoju preplatu, do sada su ga primali na račun onih koji su se već preplatili. Dakako da to ne može dugo potrajati. Razumijemo i zaboravljivost, ali i ona ima granice. Svima takvima – povjerenicima i pojedincima – prilažemo uz ovaj broj uputnicu i molimo ih da dug što prije namire, kako ne bismo bili prisiljeni da im obustavimo pošiljanje. Ako ste ipak preplatu poslali prije primitka ove obavijesti, smatrajte je za sebe nevažećom.

Uprava Glasnika

Izjava Komisije BKJ za pravdu i mir

Komisija BKJ za pravdu i mir na svom sastanku u Zagrebu 26. siječnja 1990. prihvati je i objavljuje ovu Izjavu:

Slobodno ustanovljivanje samostalnih političkih udružbi, barem u nekim dijelovima naše države, dovelo nas je do sve istinske pluralističkog društva. No, postojanje političkih stranaka ima svoju pravu ulogu tek uz slobodne, neposredne, tajne i valjane izbore gdje sva politička društva mogu slobodno nastupiti na izborima, ravno-pravno se natjecati za glasove birača i zatim na temelju tako izražene narodne volje sastaviti skupštine i sabore koje će svojim vladama povjeravati izvršavanje svojih zakona. Slobodno i ravno-pravno nastupanje svih grupacija koje žele sudjelovati na izborima i to kako u pripremi i provođenju izbora tako i u kontroli njihovih rezultata, što mora biti zakonski utvrđeno, osobito je potrebno u doba prijelaza iz jednopartijskog u višepartijski sistem. Ne bi bilo demokratski koristiti nedemokratski stecene prednosti. Zato očekujemo da u bliskoj budućnosti imamo doista valjane i slobodne izbore. U protivnom izbori bi se mogli osporavati kao nelegitimni.

Smatramo da će izbori biti valjani ako sve političke skupine budu jednakopravne,

što znači ako budu imale jednakе mogućnosti i jednakе uvjete uključujući i pravo na jednakopravno korištenje materijalnih, medijskih i drugih sredstava.

Kad je riječ o materijalnoj jednakopravnosti, mislimo na sva materijalna sredstva – financije, prostorije, tehnička pomagala i ostalo što je potrebno za organizaciju političkih zajednica i zborova po svim mjestima. Svaka, nai-me, veća organizacija zahtjeva potrebita materijalna sredstva. Ta sredstva kod nas u najvećoj mjeri dolaze od društva te ne bi bilo pravedno ako bi dosadašnje političke udružbe imale na raspolaganju društvena materijalna sredstva dok bi nove političke stranke morale tražiti druge izvore prihoda. Na taj bi način one bile potisnute u sasvim nejednakopravni položaj.

Jednako je važna ravноправnost glede sredstava javnog priopćivanja. Svi znamo koliko je važan tisk, radio i televizija. Preko njih političke stranke mogu državljanima predstavljati svoje programe i svoje kandidate za političke službe. Tko u svojim rukama drži sredstva javnog priopćivanja, među kojima su najutjecajniji radio i televizija, u neusporedivo je boljem položaju od onoga koji nema pristupa do tih sredstava. Za-

to očekujemo da naša sredstva javnog priopćivanja budu jednakom dostupna svim političkim skupinama i organizacijama i da sasvim ravnomjerno izvješćuju o svim političkim gibanjima ili udružbama, o njihovim programima i kandidatima.

Ova se komisija obraća ponajprije vjernicima Katoličke Crkve. To što ćemo imati prave, neposredne, slobodne i tajne izbore sve nas stavlja pred nove odgovornosti. Sudjelovanjem na izborima nećemo samo ostvarivati svoje pravo nego također ispunjavati svoju moralnu dužnost. Kao državljan i članovi našeg društva dužni smo, naime, sudjelovati u njegovu usmjeravanju.

Moramo biti svjesni da smjer našeg razvoja ovisi o zauzimanju svakog pojedinca. Stoga je svaki katolik dužan da po svojoj savjeti i prema svojim sposobnostima sudjeluje u javnom i političkom životu. Dosad vjernicima nisu ravnopravno pružene te mogućnosti. One se otvaraju političkim pluralizmom. Stoga su odsad naše odgovornosti veće. Već nas je II. vatikanski koncil bio pozvao: »Neka se stoga građani sjete da imaju pravo i ujedno dužnost služiti se svojim pravom glasa u korist općeg dobra. Crkva smatra vrijednim hvale i poštovanja djelo onih koji se na službu ljudima posvećuju dobro države i uzimaju na se teret odgovornosti« (GS 75). Zato ova komisija potiče sve vjernike Katoličke Crkve i sve druge ljudе nek se ne daju zarobiti prošlošću nego nek s pouzdanjem hrabro i odgovorno sudjeluju u javnom životu na političkom, kulturnom, gospodarskom i svakom drugom području kako

bismo napredovali u utvrđivanju demokracije, poštovanju ljudskih prava i sve većem općem dobru.

Izbori su osobito važni i zbog toga što će budući razvoj naše domovine biti takav kakve skupštine, odnosno sabore budemo izabrali. Za naše će se glasove natjecati različite političke stranke. Vodstvo Katoličke Crkve, Komisija za pravdu i mir i svećenici nećemo posebno preporučivati određene političke stranke ili čak obvezivati vjernike za koju će stranku glasovati. Kad bismo tako postupali, prekoračili bismo svoja ovlaštenja. O samim pak svećenicima crkveni Zakonik kaže: »Neka aktivno ne sudjeluju u političkim strankama« (kan. 287 & 2). Političko zauzimanje je prije svega zadaća vjernika laika, ni pošto svećenika. Svećenici ma je pak dužnost navještati moralna načela društvenog življenja i širiti poznavanje crkvenog društvenog nauka. Crkveno je vodstvo također dužno poticati na odgovorno političko djelovanje i zauzimanje za takve oblike društvenog života koji su najviše u skladu s kršćanskim pojmanjem čovjeka, obitelji, društva, naroda i države. Zato će svaki zreli kršćanin prije izbora osobno dobro razmislići koja mu politička stranka svojim programom a osobito pak s ljudima koje predlaže kao kandidate, daje najviše pouzdanja i jamstva da će naša društvena zajednica postati sve zdravija, sve poštenija, sve demokratskija i sve uspješnija. Na to moraju paziti svi naši birači, a ova komisija želi ih potaknuti na tu odgovornost.

Srećko Badurina, biskup
Predsjednik komisije

Odgovornost za izbore

Napokon, nakon toliko desetljeća i laički se dio vjernika nalazi u političkom trenutku koji omogućuje slobodu političkog izbora. U Hrvatskoj su deklarirani više stranački izbori, prvi, može se reći, slobodni izbori u odnosu na sve one poslijeratne. To vjernike stavlja u drukčiji položaj, nai-mje u položaj subjekta ovog društva koji se može odlučivati u slobodi, a može i sam biti biran na odgovorna mesta. Time se zapravo, skloni smo vjerovati u potpunu iskrenost deklariranih prava, skida s vjernika ideoološka hipoteza koja ih je činila, ruku na srce, građanima drugog reda.

Ali, također vjernike stavlja pred sasvim specifične odgovornosti. Vjernik se u skladu sa svojom savješću mora odlučiti ne samo za program stranke kojoj će ukazati povjerenje, nego i za kandidate koji će biti u izborima istaknuti. Želimo vjerovati da su vjerničke savjesti dovoljno zrele, premda mnogi nisu, a i ne mogu biti politički vični aktualnom trenutku, da se opredijele doista sretno na uspjeh društva u kojem žive i naroda kojem pripadaju. O ozbiljnosti pristupa vjerničkog laičkog pučanstva umnogome će ovisiti i rezultati izbora. Ipak smo još uvijek u većini katolički vjernički narod.

Crkva nema želje posebno preporučivati stranke i njihove programe. Crkva je uvijek iznad politike skrbeći za dobro cijelokupna naroda, za spasenje pojedinca i rast humanih odnosa u zajednici. Ali mora pozivati vjernike također na odgovornost i ozbiljnost. Crkva želi da svakoj osobi, neovisno o tome je li ili nije vjernik, bude doista ravнопravno i pravedno omogućeno da samo svojim moralom, poštenjem i sposobnošću priskrbí sebi i odgovarajuće mjesto u javnim i državnim poslovima. Važno je na ovom mjestu podsjetiti i na koncijski naputak koji glasi: »Neka se građani sjeti da imaju pravo i ujedno dužnost služiti se svojim pravom glasa u korist općeg dobra. Crkva smatra vrijednim hvale i poštovanja djelo onih koji se na službu ljudima posvećuju dobru države i uzimaju na sebe teret odgovornosti.«

Kršćani moraju u političkoj zajednici koja se sve više demokratizira postati posebno svjesni svoga poziva. Na njima je, kao Božjem puku, da daju primjer razvijajući u

(Nastavak na str. 118)

Združeni nastojanjem i molitvom objaviti Krista

Odmah na početku svoje papinske službe Ivan Pavao II izrekao je veliku riječ koja se pamti i koja je na neki način postala program njegova Pontifikata: »Otvorite vrata Kristu!«

Na zalazu ovoga stoljeća i u približavanju novom ti-sučjeću Papa nas upozrava na veliki jubilej dvijeti-suće godine Isusova rođenja. On bi htio da upravo taj jubilej bude kamen međaš u povijesnom hodu čovječanstva te da se kršćanstvo u sebi obnovi u spoznaji Isusa Krista i u bezgraničnoj ljubavi prema njemu. Papa bi htio da se tako Krist na novi način propovijeda onima koji ga još ne poznaju. Kao daljnja priprava za taj veliki jubilej bila je Marijina godina 1987/88. Po Mariji ćemo dublje upoznati Isusa, po njoj ćemo se osposobiti da svijetu navještamo Krista.

EVANGELIZACIJA I REEVANGELIZACIJA

U sveopćem nastojanju i pripremanju za jubilarnu proslavu Isusova rođenja dolaze sve više do izražaja dvije ključne riječi: evangelizacija i re-evangelizacija. To znači navještanje Isusova Evandelja tamo gdje ono još nije poznato i ponovno navještanje u onim krajevima i narodima gdje se kršćanstvo bilo duboko ukorijenilo i stoljećima donosilo divne plodove, ali je danas, zbog raznih

kršćanstvu protivnih strujanja, izbjegljivo i izgubilo svoju životvornu moć u životu pojedinca i društva.

Sv. otac nam na svojim čestim i plodnim pastoralnim putovanjima i u ostalim nastojanjima daje najuvjerljiviji primjer i poticaj za veliko nastojanje da se Krist navještuje – i ponovno navjesti – svim narodima. On unosi Kristovu poruku u sjedište Ujedinjenih naroda.

Za vrijeme svog najnovijeg putovanja po Sahelu, najsirošnjem dijelu Afrike, on se susreo s gubavcima u leprozariju i zašao u siromašnu kolibu jednog Afrikanca, a sve to zato da i tamu unese Kristovo svjetlo i Kristovu ljubav. Usred Vatikana dao je u Marijanskoj godini izgraditi kuću, »Marijin dar«, u kojoj sestre Majke Terezije okupljaju one najugroženije grada Rima. Krist se i za njih rodio, i njima treba navještati Evandelje, i oni moraju osjetititopljinu i snagu Kristova otkupljenja.

U travnju kad slavimo pashali misterij, svete dane našeg otkupljenja, priključit ćemo se Sv. ocu molitvom i žrtvom u svim njegovim velikim nastojanjima, posebice u ovoj tako važnoj njegovoj nakanici koju stavlja na srce svim članovima Apostolata molitve: Da svijet upozna i uzljubi Isusa Krista! Tek je trećina čovječanstva zahvaćena evandeoskom porukom, iako je Isus jedini Spasitelj svijeta. Snagom krštenja mi smo pozvani i poslani da tu istinu ri-

jećima i životom navješćujemo na sve strane svijeta, osobito braći i sestrama s kojima se svakodnevno susrećemo, s kojima živimo.

Ta nas molitva uvodi i u osobno ispitivanje savjesti da spoznamo koliko smo mi danas sposobni i odvažni navješćivati Isusa Krista u ovom suvremenom svijetu? Koliko smo sposobni kršćanski živjeti među ljudima drugih uvjerenja? Koliko mi sami poznajemo Isusa Krista i koliko smo otvoreni za sve zahtjeve Evandelja? Brzo će nam doći do svijesti da je pred nama veliki posao, da i mi – premda kršćani po dugoj tradiciji – moramo obnoviti i produbiti svoje poznавање Isusa Krista i nanovo se roditi u njegovoj ljubavi.

»Temeljno je poslanje Crkve da naviješta Evandelje svim ljudima. Navješćivanje Evandelja je ustvari milost, najdublja raspoznačajna oznaka Crkve.« Po tom se prepoznaće njezina prava bit. Ono pak što vrijedi za Crkvu u cijeli, to vrijedi i za svakog pojedinog vjernika. (Usp. Evangelii nuntiandi, 14)

ŽIVOT PO EVANDELJU NAJBOLJE JE NAVJEŠTANJE EVANDELJA

Što kršćani dublje žive po Evandelju, to će više doći u njihovu životu do izražaja ta navjestačka oznaka. Oni će onda djelovati poput »svjetla«, »soli«, »kvasca«, »grada na gori« (usp. Mt 5,

13-16) i sve će ozbiljnije uzimati Isusove riječi: »Idite po svem svijetu i propovijedajte...« (Mt 28, 19-20; Mk 16, 15)

Već jedan letimičan pogled na povijest Crkve nam pokazuje da su neka razdoblja posebice označena velikim i uspešnim misionarskim pothvatom. Sv. otac upravo u sadašnjem vremenu, sa svim njegovim mogućnostima i potrebama, nazrijeva pravi trenutak »nove evangelizacije«. O tome napose puno govori u svom pastirskom pismu »Vjernici laici« od 30. prosinca 1988. Evo jednog takvog mjeseta: »Na pragu trećeg tisućljeća sva Crkva, pastiri i vjernici, moraju dublje doživjeti svoju odgovornost pred Kristovom zapovijedi: 'Idite po svem svijetu i propovijedajte Evanelje svakom stvorenju!' (Mk 16, 15) Pred Crkvu se postavlja veličanstvena zadaća: novo navještanje Evangelijske, koje svijet toliko treba.« (br. 64) Sv. otac dobro pozna muku svijeta i današnjeg čovjeka. Duboko osjeća njegove potrebe i njegova iščekivanja. Iznad iiza svih srdačnih dobrodošlica koje mu mnoštvo narodā često prirede na raznim stranama svijeta, Sv. otac čuje je-

dan dubli krik koji izvire iz srca čovjeka, a to je vapaj za Isusom Kristom!

Krist sve uzdiže i oplemenjuje: obitelj, građanski život, duh, umjetnost, znanost, ljudske potvate, napredak i socijalnu skrb. Bez Krista sve blijedi, propada i gubi svoju vrijednost: posao, civilizacija, sloboda, veličina, slava prošlosti i planovi budućnosti. Treba stalno izdizati križ, kao što znakovito čini Sv. otac, da Krist nastavi privlačiti ljudе k sebi (usp. Iv 12, 32), da svi gledaju prema njemu koji je proboden (usp. Iv 19, 37), da mu se poklone i tako obnove i preporode novim životom. (usp. Ef 1, 10)

»Otvoriti svom širinom vrata Kristu, primiti ga u krilo čovječanstva nije za čovjeka gubitak. To je jedini put kojim valja kročiti, ako želimo upoznati svu istinu o čovjeku i potvrditi njegove vrednote.« (CL 33)

NOVA EVANGELIZACIJA POTREBNA JE SVIMA

Cijeloj ljudskoj obitelji potrebna je nova evangelizacija. Potrebna je narodima starog kontinenta na kojem je kršćanstvo došlo u teško is-

kušenje i na rub života zbog radikalnih promjena u društvu, zbog ravnodušnosti prema vjeri, sekularizma i širenja bezbožstva. To novo navještanje Evangelijske potrebno je u onim krajevima u kojima se sačuvala tradicionalna vjera i pučke pobožnosti da bi se osigurao rast zrele i duboke vjere koja će biti utjelovljena u život i kulturu i tako sposobna da se odupre površnosti, posvjetovnjačenju i čisto čuvstvenom doživljavanju vjere koje nameću različite sekte.

Dakako da navještanje Evangelijske onima koji ga još nisu upoznali ostaje trajan zadatak Crkve. »Žetva je velika, a radnika je malo«, ističe sam Isus potičući nas na molitvu: »Molite u jedinstvu s Duhom... i za mene, da mi se, kad otvorim usta, dadne riječ da smjelo mognem saopćiti Otačstvo Radosne vjesti.« (Ef 6, 19) I zajednica kršćana u Jeruzalemu usrdno je molila i jednodušno dizala glas k Bogu: »Gospodine... daj tvojim slugama da posve neustrašivo navješčuju tvoju riječ.« (Dj 4, 29)

U svjetlu tih poticaja i primjera otvorimo se pozivu Sv. oca i pridružimo se njegovim nakanama. Bog je Gospodar povijesti. On nas često iznenaduje. U našim danima se zbijavaju neočekivane i nepredviđene stvari. A Sv. otac kao da nas priprema na još veća iznenadenja na pragu novog tisućljeća. Kršćanska je nuda jača od svih okova povijesti, ali upravo ta nuda traži od kršćanina najveći stupanj rada, suradnje, usajne molitve i nesebične žrtve za ostvarenje Božjega kraljevstva.

BAZILIKA SV. PETRA U RIMU – SIMBOL JEDINSTVA U VJERI

(Nastavak na str. 118)

Nakana naših biskupa:

DA NAM GOSPODIN DADNE DOBRIH SVEĆENIČKIH I REDOVNIČKIH ZVANJA

Početkom veljače Sv. otac je imenovao u Slovačkoj msgra Jana Koreca, isusovca, rezidencijalnim biskupom u Nitri. Njegov životni tijek od 1951. kad je potajno bio posvećen za biskupa, tekao je ovako: običan radnik, zatvorenik, pa opet teški fizički radnik. Nije imao mogućnosti da javno vrši svoje svećeničke dužnosti sve do konca prošle godine. Prije mjesec dana postao je rektor bogoslovije u Bratislavi. Ta bogoslovija sada broji oko 350 bogoslova.

Osim molitve i žrtve za svećenička zvanja potrebeni su nam uvjek novi svjedoci vjere. Potrebne su nam majke koje će rađati djecu, ali ih onda u vjeri ponuditi Gospodinu za svećenička i redovnička zvanja. Bez tih preduvjeta naša molitva kao da ide u prazno.

Dakako da u tome važnu ulogu ima naša katehizacija, posebice onaj neumorni i nenadomjestivi rad tolikih naših katehistica časnih sestara, koje svojim prirodenim smislim i bogatim svojstvima duhovnog majčinstva odgajaju dječja srca za sveto i očuvaju ih za nadahnuća Duha koji još i danas prolazi zemljom Hrvata i u svoju službu poziva one koje je izabrao jer ih je odvijeka uzlijubio. Njihov broj, ustrajnost i posvećenje ovisi i o našim molitvama!

Petar GALAUNER

ODGOVORNOST ZA IZBORE

sebi osjećaj dužnosti i zalaganja za opće dobro. Vrlo je važno da se vlastita korist nikada ne prepostavlja općem dobru, kako nas oduvijek upozorava i crkveno Učiteljstvo. Na žalost, nakon toliko vremena života u okvirima jednog službenog (i to ateističkog) sustava mišljenja, nakon vladavine samo jedne partije, teško se možemo brzo i spretno uključivati u političku slobodu. To je boljka svačeve mlade demokracije. I Crkva se u cijelini u nas teško snalazi. Vidljivo je to čak i kroz crkveni tisak koji još ne odgovara izazovima društvenog trenutka punom snagom. Politički gradanski odgoj u duhu crkvenog učenja potreban je mnogima. I mi to od odgovornih u Crkvi i crkvenom tisku očekujemo.

Za one vjernike koji će možda ući kao kandidati u predstojeću izbornu trku valja podsjetiti također na riječi Koncila: »Neka besprijkorno i razborito nastupaju protiv nepravde i nasilja, protiv samovolje vlasti i netolerantnosti pojedinog čovjeka ili stranke; neka se iskreno i pravčno, dapače, s ljubavlju i političkom hrabrošću, posvete dobru svih«. Naravno, uvjek će se morati točno razlikovati ono što vjernici rade u svoje ime kao građani vodeni svojom kršćanskom savješću, od onoga što rade u ime Crkve skupa sa svojim duhovnim pastirima. Crkva nije isto što i politička zajednica, ali vjernici kao građani moraju biti sol i kvasac društva.

Valjalo bi na ovom mjestu još reći da je nužno budno paziti da se Crkvu ne instrumentalizira u političke svrhe pa makar i iz najplemenitijih pobuda. Mnoge stranke već su izašle u javnost, s obećanjima u pogledu Crkve i vjernika. Previše je lijepih riječi i Crkva je sigurno zadovoljna da se uvažava i spoznaje njena dragocjenost u služenju ljudima i narodu. Ali, uvjek treba imati na umu da je istinsko dobro naroda, ujedno i dobro Crkve u tom narodu. Od toga valja poći kad razmišljamo o političkom trenutku.

Crkva očekuje da će konačno slobodno izaći iz svojversnog geta koji joj je nametnut i dobiti mogućnost nastupa u javnim medijima – od tiska, od radia i televizije. Navještanje Božje riječi njen je poziv. Očekujemo i da će vjerska poruka biti prihvaćena kao fakultativni nastavni predmet u školama. Očekujemo da Crkva dobije pravo otvaranja i privatnih škola. Također, ne ispuštamo izvida potrebu oformljuvanja laičkih pokreta kojima je predano služenje Bogu prvi i jedini cilj. Mnogi su svećenici danas zaciјelo zatečeni stupnjem i brzinom promjena u društvu. Mnogima će vjernici, koji su isto tako zatečeni, doći na savjet i pouku kao onima kojima se može i treba vjerovati. I odgovornost svećenika u takvoj je situaciji pregolema. Mi se nadamo da će savjesno i razborito odgovoriti svom pozivu i poslanju na korist naroda, na dobro čovjeka, na sreću društvene zajednice.

(Preuzeto iz »MI« 3/90, str. 3)

Trpljenje

Trpljenje je sastavni dio svakog ljudskog života i vjerni pratičac svih naših životnih razdoblja. Različiti su mu i pak izvori i povodi. Netko trpi zbog manja bračnog druga, zbog bolesti djeteta, vjeroloma prijatelja, drugi zbog nepravde, siromaštva i nemoći, treći zbog smrti drage mu osobe, zbog napuštenje domovine, bezuspješna truda itd. Sjena trpljenja prati svaki život, a za nekim je posebice duga i crna. Jedno je sigurno – ne štedi nikoga. Zaštitu od nje ne pruža ni ugled staleža, ni solidno bogatstvo, ni politička moć, ni znanstvenička slava. Sv. Ivan Zlatousti to je ovako sažeto izrazio: »Kao što je nemoguće da čovjek bude tjelesno besmrтан, tako je nemoguće da bude oslobođen od trpljenja.« U uspostavljanju svojeg trpljenja s tudim naše nam se uvijek čini najveće.

Slušajući opće jadikovanje moglo bi se zaključiti da je ljudska vrsta, pritisnuta samim trpljenjem i žalošću, i najnesretnija. A gdje je rješenje? Bilo bi neozbiljno pretpostaviti da se na to zamršeno pitanje može odgovoriti u nekoliko redaka. Može se samo naznačiti pravac za rješavanje tog pitanja.

Svi znamo da se vino dobiva od grožđanih bobica, a maslinovo ulje od maslinovih plodova. Ali da bi se dobito vino koje razveseljuje srce ljudsko i ulje koje znači blagodat, moraju plodovi loze i masline biti samljeveni i u tjesku iscjedeni. Moraju nestati da bi mogli ono najvređije postati. Slično je i s ljudi-

ma. Bog ih je u svom promislu učinio sličima svome sinu Isusu Kristu koji je samo po patnji samožrtvovanja ispunio obećanje spasenja. Patnja je žvanj i tjesak koji nas pročišćuje i osposobljava za boravak u Božjoj blizini. Za sv. Pavla strpljenje nije prokletstvo nego uzvišeno suobličavanje Sinu Božjemu. »Ako smo dječa, onda smo i baštinici: baštinici Božji, a subaštinici Kristovi – ako zbilja trpimo s njim – da s njim budemo i proslavljeni. Držim, doista, da patnje sadašnjega vremena nisu dostoje usporede sa slavom koja će se objaviti u nama.« (Rim 8, 17-18)

Svako trpljenje prihvaćeno i podneseno u zajedništvu s Kristom poprima univerzalnu vrijednost i rada spasiteljskim plodovima za nas i za čitav svijet. Patnja podnesena u sjedinjenju s Kristom ima uvihek socijalnu vrijednost. Tako su već i proroci – svojevrsni simboli Krista koji je imao tek doći – u najkritičnijim trenucima židovske povijesti trpjeli za svoj narod. Tako patnja postaje nit koja nas povezuje s Kristom, a Krist znači pomazanik za službu drugima, živjeli oni prije njegova utjelovljenja ili nakon njegova proslavljenja.

Nije lako odgovoriti i na pitanje odakle trpljenje? Često se tužimo na »teška vremena«, prirodne katastrofe i razne nepogode za koje optužujemo Boga. A vremena su uvjek ista, ni dobra ni zla. Sunce izlazi i zalazi, izmjenjuju se topli i hladni dani, kiše i suše. Uvijek je bilo i potresa i poplava. Znamo da ova Zemlja nije savršena, a

opet je tako lijepa da je volimo. Ona sama nikad se nije tužila, niti je mijene kojima je podložna smatrala zlom i nepravdom. Samo čovjek je taj koji može činiti zlo i osjećati zlo. Priroda ne čini nikome zla. Ni Bog koji je sve stvorio i video da je dobro ono što je stvorio, koji se i utjelovio i »prošao zemljom čineći dobro« ne čini nikome nikakva zla. Čovjek je jedino slobodno biće koje spoznaje dobro i zlo i koje se može odlučiti da čini dobro ili zlo. Zato nas i Krist poučava da zlo izlazi iz čovjeka, iz njegove nutrine, iz njegova srca. Kad god se svjesno odluči protiv dobra već je pristao na zlo, a to zlo zove se grijeh, i on je jedini izvor patnje. Po grijehu – po odluci za zlo, a ne za dobro, po odluci koja čovjeka čini suprotstavljenim Bogu koji ima samo jednu odluku, a ta je – činiti dobro – čovjek prestaje biti »stvoritelj« i postaje razaratelj. Zlo nije ništa drugo nego suprotstavljenost dobru, a kako izvan dobra nema smisla, zlo ne može biti nego besmisao. I kad nas ta besmisao pogodi, osjećamo trpljenje jer se razara naše biće pozvano na dobro, na smisao. Zato možemo reći da je patnja bolest koju uzrokuje otrov grijeha. Zato je užaludno tražiti krivca u vremenu, u prirodi ili čak u Bogu. Vrijeme i priroda nisu po sebi ni dobri ni zli, a čovjek će ih doživljavati onako kako se sam prema njima postavi. Sunce sve jednako grijje, a i pak će onome tko se prema njemu pametno postavi – biti blagotvorno, a onome tko mu se ludo izloži – biti na nešreću. **Priredio: Anto MIŠIĆ**

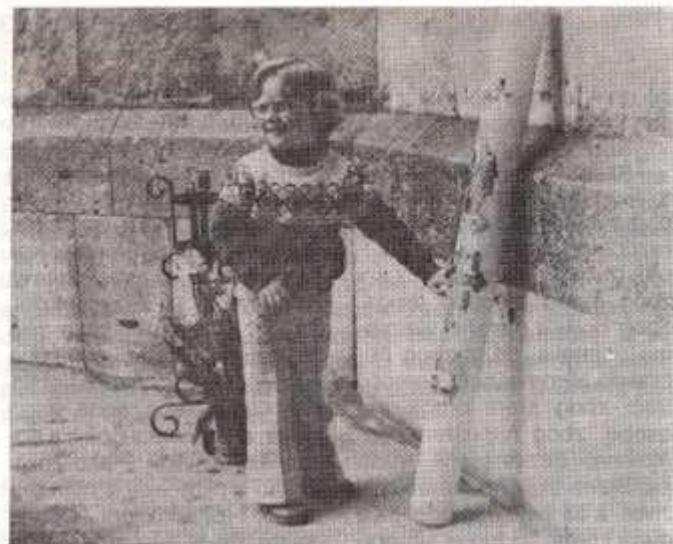
Ti nećeš umrijeti

Piše: prof. Radovan GRGEC

Ljudska nuda u besmrtnost i vječnost potkrepljuje se spoznajom da je ljubav jača od smrti i zaborava. U svjetlu te spoznaje francuski književnik i filozof Gabriel Marcel napisao je u jednoj od svojih drama: »Ljubiti nekoga znači reći mu: Ti nećeš umrijeti.« Takva nuda i spoznaja dobiva svoje opravdanje i puni smisao u kršćanskoj vjeri u Uskršnucu Bogočovjeka Isusa Krista, koje je zalog našeg osobnog uskršnua.

Isus Krist, kao sudionik našeg patničkog i smrtničkog udesa, svojom nas je ljubavlju i pobjedom nad smrću spasio od robovanja raspadljivosti, oslobođio nas od trajnog bremena grijeha i omogućio nam da milošću Božje sve mogućnosti nadvladamo vlastitu sudbinu.

Prema planu Stvoriteljevu ljudska drama nije zamišljena kao egzistencijalna tragedija, jer će se do kraja povijesti kroz egzistencijalne mračove uvijek nazirati svijetli zraci uskrnsne zore. Jauke ljudske patnje moći će uvijek

nadjačati zvuci trijumfalne pjesme ljubavi i uskrnsne nade.

Na taj način prestajemo biti robovi smrti i beznađa, slijepi kobi i egzistencijalnog besmista, te postajemo baštinići slobode djece Božje, mezimci Ljubavi koja nas je iz ništavila pozvala u život i koja ne dopušta da se vratimo u ništavilo.

I mnogi od onih kojima je nepoznato kršćansko shvaćanje besmrtnosti, vječnosti i uskršnua naslutili su da je besmrtnost spomena »trajnija od mjedi«, kako bi rekao Horacije, naslutili su da je ljubav jača od smrti i da ne može umrijeti ono za što se živi i umire.

Kršćanin, pak, zna da mora umrijeti sebi i grijehu kako bi se mogao ponovo roditi, da mora biti s Kristom raspet kako bi s Njime mogao suuskrsnuti. Ukratko, kršćanska borba za vlastito očišćenje i obraćenje borba je za Ljubav i protiv vlastite sebičnosti. Kršćaninu moraju u ušima u-

vijek odzvanjati riječi: »Obraćite se i vjerujte Evangeliju!«

Čovjek ne može biti izmiren s Bogom i sa svojom pravom osobnošću ako je zatvoren za ljubav prema bližnjemu. Egoizam je stoga ono što čovjeka otuđuje i odvraća od puta konačnom oslobođenju. Naslutio je to vrlo dobro i Erich Fromm, napisavši: »Kome je životno načelo u stvarima, taj se ne ravna prema principu življenja za ljudi. Ljubeći Boga i čovjeka, približujemo se konačnom oslobođenju i uskršnuću. Ljudska smrt, preobražena Kristovom smrću i uskršnucem, prestaje biti naše otuđenje i postaje ulazak u puninu života.

Smrt prestaje biti žalac sudbine i kazna za grijeh, pretvarajući se u konačno očišćenje i ulazak u slavu uskršlog Spasitelja, u nagradu Ljubavi za ljubav. Kao da čujemo riječi Uskršloga: »Ti nećeš umrijeti!« Uskršnuci s Njime, nikad više nećemo umrijeti, nego ćemo živjeti, živjeti punim životom, tj. u Ljubavi Božjoj.

Dani pred nama, zadaci na nama

Nedavno je šef ginekološkog odjela bolnice u jednom slavonskom gradicu izjavio da problem pobačaja kod njega baš nije jako velik jer ih se na njegovu odjelu godišnje učini »samo« 600. (Pročita li se to stvarno, to je 30 školskih razreda godišnje!) Taj šef pokušava to još više umanjiti podatkom prema kojem se u susjednom gradu učini i dvostruko više abortusa godišnje.

Zna se što je abortus: ubojsvo nerođenog djeteta koje se već sasvim lijepo razvija. A koliko se još životā uništiti ugradnjom spirale, koliko ih se sprijeći davanjem kontraceptivnih pilula i na razne druge načine, statistički je gotovo nemoguće ustanoviti.

Znate li što je spirala?

To je zmija koja prožire malenu dječicu koja živu tek nekoliko dana! Upravo ona uništava najviše male hrvatske dječice. Mi naglašavamo upravo to da se radi o hrvatskoj dječici jer se svaki narod brine za svoje potomstvo, ali time govorimo protiv primjene spirale bez obzira kojem narodu pripadale majke, jer život nerođenog djeteta, jednako je vrijedan kao i život svakog čovjeka, bez obzira na nacionalnu, rasnu, klasnu ili bilo koju drugu pripadnost.

Znate li da u Slavoniji ima bogatih sela s krasnim ali napola praznim kućama i steriliziranim mlađim ženama koje više nikad neće moći postati majke? A tko ih na to nago-

vra? Ginekolozi! Kako oni to spajaju sa svojom humanom profesijom, ljudskom savješću i narodnom sviješću? Kome oni uopće služe? To je tajna!

Narod steriliziranih žena nalink je šumi posjećena koriđenja. Maternice žena koje gutaju pilule ili nose spirale u doslovnom su smislu riječi grobišta, kuće razrušene potresom.

Pitam se, da li bi hrvatski narod još uopće postojao da su sva ta protuživotna sredstva bila poznata prije sto godina, uz zakone po kojima bi se slobodno primjenjivala kao što se primjenjuju danas? Isto tako se pitam, hoće li nas biti za sto godina ako se nastavi uništavati nerođenu djecu kao danas?

Hvala Bogu, pojavila su se o tome i nova razmišljanja, rastu nove spoznaje, javlja se svijest odgovornosti za narod. O tome sada otvoreno govore i političke stranke koje se osnivaju u želji da narod izvedu iz sjene smrti u koju je doveden materijalističkim, potrošačkim i bezbrižnim načelima koja je zastupala jedina stranka na vlasti. Danas i ta stranka uočava mnoge svoje zablude, jer što je protiv života, protiv čovjeka, ne može nikome ostati trajno sakriveno od savjesti ni nekažnjeno od života. Iako počinitelji takvih zala kao što je uništavanje nerođenih života neće nikad stati pred lice ljudske pravde, sud o njima izreći će rasulo za koje su zdušno radili.

Narod sam sebi donosi zakone preko svojih zakonitih predstavnika. Nadajmo se da će ti zakonititi predstavnici napokon biti i izabrani na skorašnjim izborima, ako budu uistinu slobodni i pošteni, odgovorni i poštivani. Sve novonastale stranke obećavaju da će se boriti za materijalno blagostanje, osobne i društvene slobode, pravedne gospodarske zakone, demokraciju ... a neke ističu i svoj stav u vezi s natalitetom. Teško je to pitanje koje zadire u osobne slobode i prava, ali ono ne može ostati bez odgovora. Pred tim problemom nijedna stranka koja dođe na vlast neće moći gurati glavu u pjesak kao noj pred vlastitom životnom opasnošću.

Narod nijednoj stranci ne povjerava mandat vlasti da bi se nojevski ponašala. Koja god odnese pobjedu na izbore, preuzet će zadatak za stvaranje nove svijesti o životu, brigu za apsolutnu zaštitu svakog začetog djeteta. Stranka koja o tome ne bi vodila računa, ne bi vodila cjelevitu brigu za dobrobit naroda, a onda ne može računati na glasove vjernika koji i na izbore moraju poći odgovorno u svojoj savjesti.

Golemi problemi koji pripadaju našem narodu ne mogu se riješiti preko noći, niti itko parametar može to tražiti, ali se može krenuti pravim putem za njihovo rješavanje i do toga nam mora svima biti stalno. Začeta dječa znače začetku budućnosti naroda i prema njima nitko ne može ostati ravnodušan a da sačuva svoj ljudski obraz. Zato dani koji su pred nama jesu i zadaci na nama. Riješimo ga pravilno!

ANTUN – VALENTIN

Marija - zaštitnica laičkog apostolata

Piše: Stjepan SIROVEC

Naše razmišljanje nad pobudnicom Ivana Pavla II u prošlom broju Glasnika naslovili smo: Dostojanstvo i poslanje žene u Crkvi i svijetu. Budući da tada nije bilo moguće opširnije progovoriti o Marijinu ulozi u razmatranju dostojanstva i zadaća suvremene žene kako u Crkvi tako i u svijetu, željeli bismo to učiniti ovom prigodom. Kao vodeću misao ovog našeg razmišljanja uzimamo poznati tekst sv. Luke u Djelima apostolskim 1, 14: »Svi su bili jednodušno ustrajni u molitvi s Isusovom majkom Marijom.«

ZAŠTITNICA I UZOR

Drugi Vatikanski sabor proglašio je Mariju zaštitnicom laičkoga apostolata, jer je ona savršeni uzor duhovnog i apostolskog života. Dok je bila na zemlji najuže je suradivala u evandeoskom poslanju apostola, a nakon što je na nebo uznesena »brine se svojom majčinskom ljubavi za braću svoga Sina koja još putuju zemljom u opasnostima i tjeskobama, dok ne budu dovedeni u sretnu domovinu. Neka je svjaj odanije štuju i neka povjere svoj život i apostolat njenog

majčinskoj brizi.« (Dekret o apostolatu laika, br. 4)

Rast Crkve u budućnosti ovisit će uvelike o uspješnoj suradnji laika i klera. Između jednih i drugih treba vladati uzajamno povjerenje i poštovanje. Autoritet u Crkvi ne bi smio tražiti ropsku pokornost, već odanu poslušnost koju svaki zajedno dugujemo Gospodinu. Bitna razlika koja postoji između općeg svećeništva vjernika laika i hjeriarhijskog svećeništva klera ne bi smjela biti razlogom udaljenosti jednih od drugih, već temeljem međusobnog obogaćivanja. Kršćanska poslušnost je prava samo onda ako je izražena u povjerljivoj suradnji s autoritetom u Crkvi, jer autoritet biskupa i svećenika je bitna posrednička služba između Krista koji je Glava Crkve i njениh članova – laika. Poglavar svake crkvene zajednice treba se uvijek iznova pitati: »Što hoćeš, Gospodine, da učinim za one koje si mi povjero, kako da im shvatljivo i vjerno navijestim Tvoju Radosnu vijest?«

Istinska poslušnost jest djelotvorna i odgovorna zauzetost za dobro Crkve i zajednice kojoj pripadamo. Tačna poslušnost zrelih osoba može se ostvarivati samo uz cijenu velike samozataje i odreknuća vlastitih probitaka.

Zato Sabor sve laike usrdno moli, neka se Kristovu pozivu koji ih sada posebice pozivlje, i nadahnuci Duha Svetoga, odazovu svojom plemenitošću i požrtvovnošću. U jednom razgovoru s kardinalima, svojim najbližim suradnicima, Sv. Pijo X pitao ih je što je danas u dušobrižništvu najpotrebnije. Odgovori su bili veoma raznoliki: katoličke škole, više crkvenih objekata, više svećenika i svećeničkog podmlatka... Papa je već u ono vrijeme uvidio nezamjenjivu ulogu vjernika laika, pa je odgovorio: »Trudimo se da u svakoj župi bude nekoliko pravih vjernika, u vjeri dobro poučenih laika, koji će kao pravi apostoli pomagati svoje župniku u spasavanju duša i onda se ne trebamo bojati za sudsbinu Crkve!«

MARIJA I APOSTOLI

Kao što smo već na samom početku ovog našeg razmišljanja istakli, Marija je prvenstveno svojom zagovornom molitvom pratila i jačala evandeoski rad apostola. Zabilježena je stara crkvena predaja, da su se apostoli umorni, a katkada i razočarani slabim uspjesima svog apostolskog rada, sa svojih apostolskih putovanja često navraćali k Mariji da ih ona utješi i duhovno ojača. Nigdje se nisu mogli bolje odmoriti i okrijepiti za nove pastoralne pothvate nego u razgovoru s Marijom koja je sve Isusove riječi pohranjivala u svom majčinskom srcu i nad njima trajno razmišljala. Marija prihvati apostolima, slikovito izraženo, vino kreposti i radošti, kako bi oni tu radost mogli

dijeliti i onima kojima su bili poslani.

Nakon svadbe u Kani Galilejskoj – gdje je Marija djelotvorno pokazala svoju zauzetost za potrebe bližnjih – ona zajedno s apostolima odlazi u Kafarnaum i time prestaje biti isključivo majkom, jer postaje i učenica.

MARIJA I SVREMENI SVIJET

Kao što već spomenemo, Sv. Otac u ovoj pobudnici kratko sažimlje sadržaj svog apostolskog pisma o dostojanstvu i pozivu žene, izdatog prigodom Marijanske godine 1987-1988, kojim on svečano zaključuje Marijansku godinu (pismo je datirano 15. kolovoza 1988.) i toplo preporuča detaljnije upoznavanje sa sadržajem tog pisma, koje je zapravo jedna vrsta njegove meditacije o spomenutoj temi. Ovo papino pismo bilo je tema ovogodišnjeg Svećeničkog pastoralnog tjedna na Šalati, kao što je i pobudnica »Christifideles laici« bila obrađena na prošlogodišnjem tjednu. Na žalost još nam nisu dostupni tekstovi predavanja s prošlogodišnjeg tečaja, tako da se ne možemo njima koristiti. Nadamo se da će u skorijoj budućnosti ugledati svjetlo dana, i preporučamo ih svim čitateljima Glasnika koji se malo više zanimaju za spomenutu problematiku. Radovi Svećeničkog tjedna (ovogodišnji je bio jubilarni, 30. po redu) redovito se objavljaju u »Bogoslovskoj smotri« kao zborniku.

Sv. Otac razmišlja o dostojanstvu i pozivu žene u svremenom svijetu u kontekstu otajstva Utjelovljenja Božjega Sina u »punini vremena«: Ali kada dođe punina

vremena, posla Bog svoga Sina, rođena od žene.« (Gal 4, 4) Iz ovoga je vidljivo da je (žena) Marija nazočna u središnjem povjesno spasenjskom događaju naše vjere i stoga nijedno teološko i vjerničko razmišljanje o dostojanstvu i pozivu žene u Crkvi i u svijetu ne može i ne smije zaboraviti na tu osnovnu istinu. Ako je jedna žena izabrana od postanka svijeta da postane i ostane Bogorodicom, tj. u punom i pravom smislu Majkom Božjom, onda iz tevjere istinske proizlazi da je »žena« predstavnica i pravzor cijelog čovječanstva, tj. prasilika čovjekove naravi kao takve: i muškarca i žene. To njen izabranje čista je milost, čisti Božji dar, a njezin slobodni pristanak (»fiat!«), odražuje njen osobno sudjelovanje, njen ženski »ja« u otajstvu Utjelovljenja. »Svojim fiat Marija postaje pravi subjekt onog sjedinjenja s Bogom koje se ostvarilo u otajstvu Utjelovljenja. Riječi istobitne s Ocem Božje dje-lovanje u ljudskoj povijesti uvijek poštaje čovjekovu slobodnu volju. Tako je bilo i u Nazaretskom navještaju.« (Mulieris dignitatem, br. 4, str. 13 hrvatskoga prijevoda, Zagreb KS, Dokumenti 91).

Marija je svoj »neka mi bude po riječi twojoj« izrekla Božjem glasniku koji joj je donio radosnu vijest da će začeti i roditi Sina kojem će nadjenuti ime Isus i time je prihvatala neposredni razgovor (dijalog) s Bogom koji je obasiple puninom svojih milosti. Budući da milost ne razgradije ljudsku narav već je prepostavljala i usavršuje (gratia supponit naturam! – rekli bi skolasti), punina milosti kod Marije znači ujedno i puninu savršenstva svega onoga što je uistinu ljudsko, odnosno sve-

ga što je vlastito ženi, što je »tipično žensko«.

Marija je svojim slobodnim pristankom da bude »službenica (zapravo sluškinja) Gosподnja« ispojavila svoju vjeru u svemoć Božju i svoju svijest o vlastitoj malenosti i krhkosti, i time na neki način unaprijed zauzela životni stil i poslanje svoga Sina, a našeg Spasitelja, koji će na vrhuncu svog otkupiteljskog djela reći: »Sin čovječji nije došao da mu služe, nego da on služi.« (Mk 10, 45) To Isusovo služenje bitno je djelo u njegovu Kraljevstvu, jer tu »služiti« znači »kraljevati«, i obrnuto »kraljevati« znači »služiti«.

Nakon ovog kratkog teološkog razmatranja Marijina poziva i poslanja u povijesti spasenja, biti će nam razumljivija početna tvrdnja da o pozivu i poslanju, odnosno dostojanstvu žene u svremenom svijetu, možemo teološki i vjernički ispravno razmišljati samo ako pred očima imamo Marijin poziv i njen poslanje. Jer »dostojanstvo svakog čovjeka i odgovarajućeg mu poziva dobiva vrhunsko vrednovanje u sjedinjenju s Bogom. Marija – biblijska žena – najsavršeniji je primjer tog dostojanstva i poziva. Budući da je svaki čovjek, muškarac ili žena, stvoren na sliku i priliku Božju, ne može se savršeno ostvariti izvan mjerila te slike i prilike.« (Dostojanstvo žene, br. 5. str. 15)

MARIJA KAO UZOR VJERNIČKOG APOSTOLATA

Na početku ovog članka upozorili smo na preporuku II. vatikanskog sabora, da vjernici laici svi najodanije

(Nastavak na str. 125)

Bog je Ljubav

Od sjemena do stabla

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Upoznavajući povijest pobožnosti Srcu Isusovu, o čemu govori i velika enciklika »Haurietis aquas« Pape XII., sama od sebe dolazi nam u svijest Kristova usporedba o goruščinom zrnu: »Kraljevstvo je nebesko slično goruščinom zrnu koje netko uze i posija na svojoj njivi. Ono je, sva-kako, najslitnije od svega sjemenja, ali kad uzraste bude veće od drugoga drveća. Razvije se u stablo, i ptice nebeske dolaze te se gnijezde u granama njegovim.« (Mt 13, 31-32) Štovanje Spasiteljeva Srca – kako vidjesmo – ima svoje korijenje već u Bibliji, zatim u kršćanskoj dogmi, u Svetim ocima, u velikim srednjovjekovnim misticima, teolozima i duhovnim pis-cima.

JOŠ JEDAN POGLED U ZLATNI SREDNJI VIJEK

Slijedeći razvitak pobožnosti Srcu Isusovu, zadržimo se još u zlatnom razdoblju tih vremena, na onom razdoblju koje nepristrana povijest naziva visoki srednji vijek. Daniel Rops s pravom to razdoblje naziva proljećem cr-

kvene povijesti kada je nakon razdoblja »zime« opet sve bujalo, cvalo i raslo. To je XII. i XIII. st. kršćanske ere. U to vrijeme kršćanska misao, teologija i pobožnost išle su skladno jedna s drugom. Pisale su se tada opširne i cje-lovite teološke studije, gradi-le su se visoke gotičke katedrale, ta remek-djela kršćanske arhitekture. U to su vrije-me redovnici, osobito cisterciti i nakon njih franjevc i dominičanci, bili glavni nosioci kršćanskog zanosa i pobožnosti. Sv. Anzelma i sv. Bernarda već smo upoznali. (GSIM II. i III. 1990) Upoznajmo sada još dvojicu općenito manje poznatih, a to su Vilim iz St. Thierry i Rikard od sv. Viktora.

Prvi je rođen između 1080. i 1085., a umro je 8. rujna 1148. i toga dana cisterciti ga slave kao blaženika.

Drugi se rodio u Škotskoj, a umro je kao kanonik augustinac 10. 3. 1173. u Parizu.

Obojica su težila za tim da Isusa što bolje upoznaju i što žarče uzljube te se s njim i što prisnije sjedine. Ljubav prema Isusu rađa u njima čežnju da ga vide, da ga do-taknu, da kroz otvorenu ranu na njegovu boku prodru sve do njegova božanskog Srca – izvora svih milosti, tj. do »prostora« u kojem Božja ljubav dolazi najviše do izražaja. Takva čežnja za Isusom razumljiva je samo misticima, naime onim dušama koje su po milosti sposobne za kontemplaciju, koje idu u red izabranika koji će »gledati na onoga koga su proboli.« (Iv 19, 37) I Vilim i Rikard takvi su sretnici jer obojica kliču: »Sad kad je otvoreno to

Srce, možemo doprijeti sve do prijestolja na koje zasjede milosrđe!« Misticima je u doživljavanju božanskog veličanstva, barem subjektivno, milosrđe potrebni nego gresnicima, jer više nego obični smrtnici doživljavaju svoju ljudsku nevrijednost.

LJUBAV TRAŽI ODGOVOR LJUBAVI

Učenici dvaju spomenutih učitelja još više razraduju i preciziraju njihovu misao. Oni otkrivaju i doživljavaju Kristovo srce, ono tjelesno probodeno na križu, kao utočište ljubavi iz kojeg izviru milosti i sakramenti, pa izvode ovaj zaključak: »Treba ljubiti te srce i u njemu nam je živjeti.«

Dobro je ovdje odmah napomenuti da se Kristovo tjelesno srce, na križu probodeno, nikad ne izuzima od vrijednosti i dostojanstva osobe kojoj pripada. To srce ima značenje simbola koji upozorava na bit te osobe, na njezin sveukupni smisaoni sadržaj, a to je ljubav. Zato taj simbol postaje izraz osobnosti te se kao ime osobe piše velikim slovom.

Upoznati ljubav znači odgovoriti na nju ljubavlju srca, križa i života. Ljubav želi biti zajednička i uzajamna, nerazdruživo povezana u životu, a naročito u patnji i žrtvi. Tu susrećemo svu životnu snagu pobožnosti Kristovu Srcu. Ne radi se tu nipošto o nečem lagom, površnom, sentimentalnom, već o onom što čitamo u »Pjesmi nad pjesmama«, jednoj od najljepših pjesmotvorina o ljubavi. On-

dje nailazimo i na ove snažne stihove: »Ljubav je jaka kao smrt... Žar je njezin žar vatre i plamena Jahvina. Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav niti je rijeke potopiti.« (Pj 8, 6-7)

ISUS, MISTIČNI ZARUČNIK DUŠE

Promatrajući Srce Isusovo, srednjovjekovni su se mistici silno radovali. Doživljivali su Isusa kao mističnog zaručnika svoje duše pa se na njima u mističnim zanosima ispunjavaju Isusove riječi: »Mogu li tugovati svatovi dok je s njima zaručnik?« (Mt 9, 15)

– Oni su, poput pet mudrih djevica iz Evandelja, u svojim kontemplacijama otvorenog Isusova Srca uzimali svoje svjetiljke te izlazili u susret zaručniku. Zajedno sa svjetilkama uzimali su i ulje u posudama. I kad o ponoci odjeknu glas: »Zaručnik dolazi! Izidite mu u susret!«, oni bi ustajali i opremili svoje svjetiljke, te pripravni ulazili s njim na svadbu (Usp. Mt 25, 1-10).

– Oni su se osjećali uzvanicima na kraljevsku svadbu Božjeg Sina, uzvanicima koji se odazvaše, uzvanicima odjevenima u svadbeno ruho

milosti posvetne, iz onog malog broja ne samo zvanih nego i izabranih. (Usp. Mt 22, 14)

– Njihove duše, zaručnice najuzvišenijeg božanskog Zaručnika, u ljubavi i prijateljstvu stajahu kraj svog Zaručnika veseleći se od srca njegovu glasu i njihovo je veselje dosizalo vrhunac što će ga kasnije majstorski opisati sv. Terezija Avilska u svojim stupnjevima molitve.

– Oni su na sebi doživljivali ono što sv. Pavao napisa svojim Korinćanima: »Ljubomoran sam na vaš božanskom ljuborom, jer sve učinih da vas zaručim s jednim zaručnikom: da vas privедem Kristu kao čistu djeVICU.« (II. Kor 11, 2)

– Oni su već imali predosjećaj onog što piše u Apokalipsi: »Zatim dove jedan od sedam anđela koji su držali sedam čaša napunjениh sa sedam završnih zala te mi reče: 'Dodi da ti pokažem zaručnicu – ženu Janjetovu!' I pone se me – u duhu – na neku veliku i visoku goru te mi pokaža Sveti grad Jeruzalem, gdje silazi od Boga s neba sa slavom Božjom u sebi.« (21, 9-11)

– Oni su na mističan način već na ovoj zemlji čuli glas: »Tko je žedan, neka dode; tko želi, neka badava uzme vode života.« (22, 17)

– Oni su već ovdje na zemlji s radošću crpli iz izvora spašenja, iz Kristova probodenoga Srca.

Zbog svega toga postali su učitelji i najpovlašteniji svjedoci svih neiscrpivih bogatstava Kristova Srca. Oni nam sa sv. Bernardom poručuju:

»Tko kuša taj tek pravo zna
što znači ljubav Gospodnja!«

MARIJA – ZAŠTITNICA...

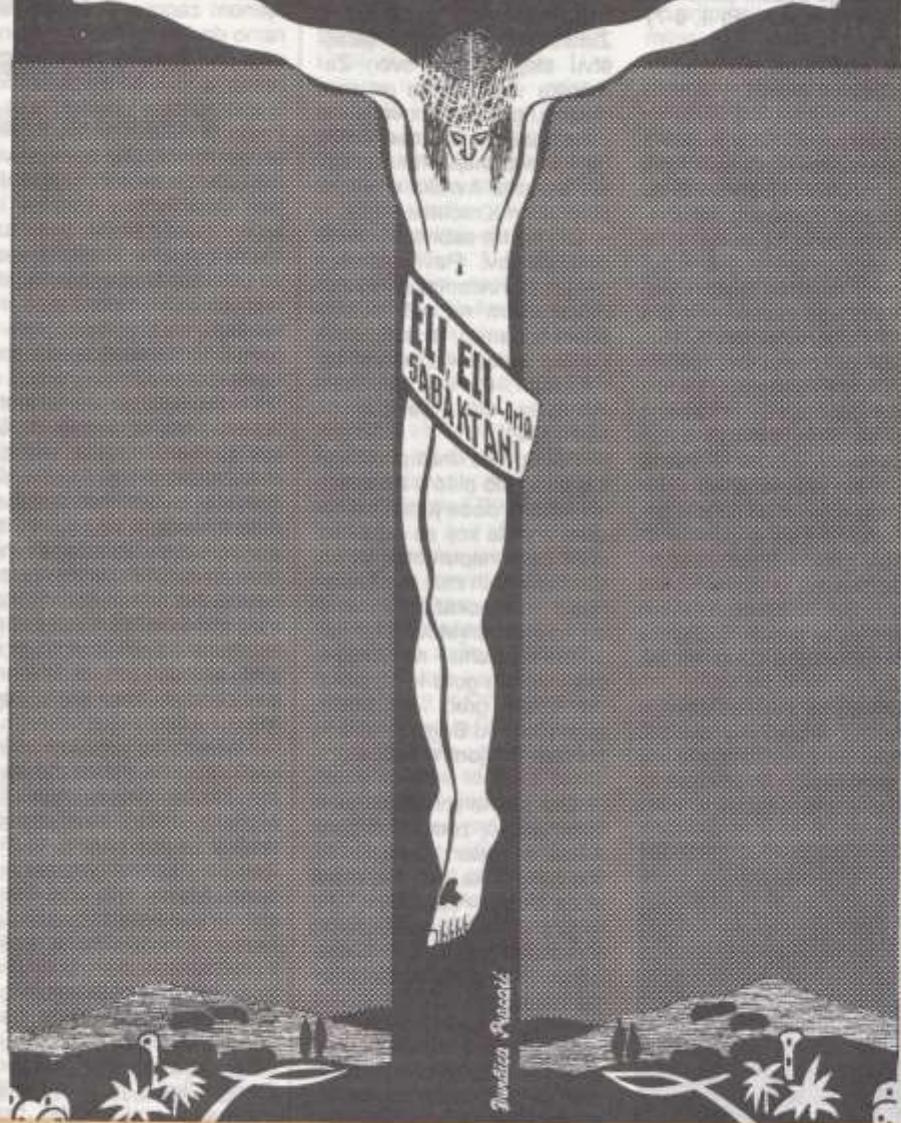
(Nastavak sa str. 123) povjere svoj život i apostolat Marijinoj majčinskoj brizi i njenom zagovoru. Sada moramo dodati i ono što je Koncil u drugim dokumentima izrekao, a to je da svi djevatelji u apostolatu – i klerici i laici – imaju svoj uzor u Mariji. Na prvom mjestu ona nam je svi ma uzor po svojem najtešnjem sjedinjenju s Bogom, iz kojeg (sjedinjenja) proizlazi njena potpuna raspoloživost za planove Božje. Njena poniznost i skromnost plod su njenog služiteljskog stava pred Bogom, a onda naravno i pred čovjekom.

Dostojevski je na jednom mjestu zapisao da svijet počinje propadati kada počinje zaboravljati Isusa Krista. Mislim da je istinitost ove tvrdnje bjelodana i da je ne treba posebno obrazlagati niti dokazivati. Možemo samo nadodati u smislu konkretizacije: naše obitelji su se počele raspadati kada smo prestali zajedno moliti i slaviti nedjeljnu i blagdansku sv. Misu.

Maksim Gorki govori o trim majkama: na nebesima imamo, kaže Gorki, nebesku Majku; u obitelji našu vlastitu majku, a u prirodi majku Zemlju. Ako zaboravimo nebesku Majku, vrlo brzo ćemo duhovno osiromašiti; ako zaboravimo naše vlastite majke i prestanemo cijeniti majčinstvo, vrlo ćemo izumrijeti, a dok smo još tu biti će nam strašno hladno; i na kraju, ako zaboravimo majčicu Zemlju, kako ju je od milja zvao sv. Franjo Asiški, brzo ćemo postati gladni i žedni ne samo prirodnih ljestvica, nego i onoga što nam je neophodno potrebno da bismo preživjeli kao ljudi.

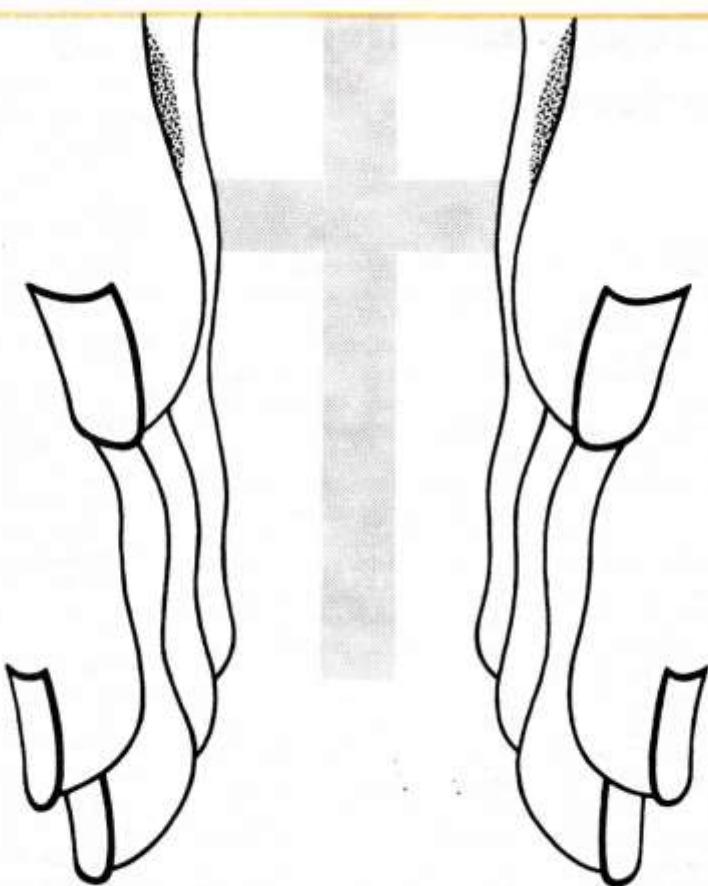

ISUS NAZAREĆANIN, KRALJ ŽIDOVSKI

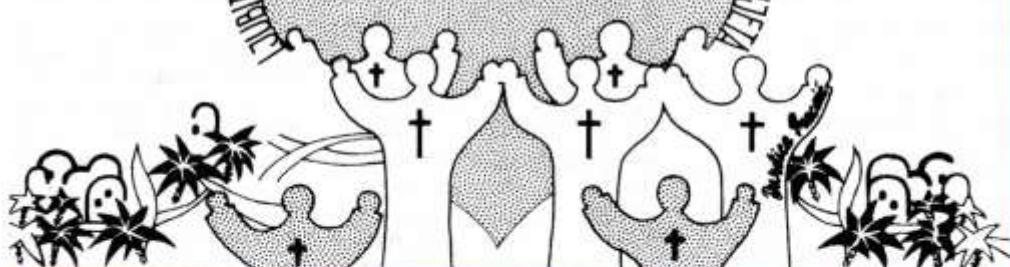

*Svim čitateljima i
prijateljima Glasnika*

SRETAN

ČIBRITI SE KAO ŽO SAM JA VAS LJUBIO JA SAM S VAMA DO SVOŠETKA SNEŽE

USKRS

*želi Uredništvo i
Uprava Glasnika*

Isusovački mučenici u Salvadoru

U tri sata poslije ponoci, 16. studenog 1989., ubijeno je šest isusovaca (pet Španjolaca i jedan Salvadorec): p. Pedro Joaquin Lopez y Lopez, nacionalni koordinator humanitarne organizacije »Fe y Alegría«, poglavar zajednice p. Segundo Montes; p. Ignacio Ellacuria, rektor sveučilišta; p. Ignacio Martín-Baro zamjenik rektora te docenti p. Amado Lopez, i p. Moreno Pardo. Zločin je počinjen unutar Srednjoameričkog sveučilišta (UCA) u Salvadoru. S njima je pogubljena također njihova kuharica Elba Julia Ramos i njezina petnaestogodišnja kći Celina. Prije strijeljanja su ih mučili, a nakon smrti zvijerski nagrdili. Po kolju je uspio umaci jedino p. Jon de Cortina Garaigorta, direktor tehničkog odjeka.

ZGRAŽANJE, OSUDA, MOLITVA

Svirepi pokolj izazvao je zgražanje u svijetu i osudu međunarodne javnosti.

Papa je također odlučno osudio ubojstvo, nazvavši ga odvratnim nasiljem. Objećao je da će moliti za ubijene, a čitavoj Družbi Isusovoj uputio je brzojav sučuti. Ponovno je upozorio na odgovornost i slogu u Salvadoru.

Mons. Arturo Rivera Damas, nadbiskup San Salvador, koji je blagoslovio tjelesa ubijenih, naglasio je da

ovo krvoproljeće ne smije biti povod širenju nasilja te je obnovio poziv sukobljenim stranama da prekinu oružani sukob i otpočnu dijalog.

Predsjednik Salvadora Alfredo Cristiani izrazio je svoje žaljenje i zanijekao bilo kakvu odgovornost vlasti za to divljaštvo te odredio sudsku istragu. Protivnici vlade, borci »Narodnooslobodilačkih snaga Farabundo Marti«, odgovornost za ubojstvo isusovaca od početka prebacuju na vladu, vojsku i vladajuću partiju.

Družba Isusova, tako okrutno pogodena, odgovorila je prije svega molitvom. Družbin general, p. Kolvenbach, primivši obavijest o ubojstvu, prikazao je Misu zadušnicu za ubijene i sve druge žrtve u Salvadoru. Izrazio je ovu želju: »Široki odjek koji je u svjetskom javnom mnenju izazvala okrutnost počinjena u rezidenciji UCA neka doneće mir u taj kraj svijeta, često zanemaren, kao i tome narodu koji je radin i hrabar te zaslужuje da bude udovoljeno njegovim opravdanim težnjama glede ljudskih prava.«

Od 1. prosinca 1973. do 16. studenog 1989. 31 član Družbe Isusove svojom je krvlju posvjedočio vjernost E-vandelju. Uz oproštenje ubojicama svoje subraće, isusovci su obnovili svoje nastojanje u promicanju vjere i pravde u čitavom svijetu kako to od njih zahtijevaju i 32. i 33. Generalna kongregacija reda održane 1974/75. i 1983.

ODGOVORNI ZA UBOJSTVO

Kome pripisati odgovornost za ubojstvo? Nema sumnje da su to oni isti koji su u El Paisnal 1977. ubili i-susovca p. Rutilia Grande i msgr. Romera, biskupa San Salvador, za vrijeme Sv. Miće 1980. godine.

Kolumbijac p. Alvaro Restrepo, generalni asistent za sjeverni dio Latinske Amerike, u razgovoru za talijansku televiziju, odlučno je za pokolj okrivio »eskadrone smrti«. Biskup Rivera Damas na Misi u katedrali 19. studenog obznanio je svoju »prepostavku da su ubojice iz vojske ili su vojski blizu«. U pišmu svim višim družbinim poglavarima o ubojstvu šestorice isusovaca, i u propovijedi održanoj u »Al Gesu« u Rimu, p. Kolvenbach je »eskadrone smrti« označio kao one koji odbacuju svaki pokusaj da se postigne pravedan i trajan mir u Salvadoru i čitavoj Centralnoj Americi. I drugi izvori pripadnike vojske označuju kao vjerojatne ubojice.

ZAŠTO ISUSOVCI?

P. Kolvenbach, u svom pišmu družbinim poglavarima, piše: »Ništa nije opravdalo ovaj barbarizam (smišljen zločin i neljudsko mučenje): niti vojne prilike ili potrebe sigurnosti Četvrti UCA, niti poznato usmjerenje katoličkog sveučilišta, niti isusovačka djelatnost ili apostolat tiska kojim nisu htjeli ništa drugo nego dati sve od sebe za dobro Crkve i salvadorskog naroda. Ono što se dogodilo tim je više neprotumačivo što je zlodjelo zadesilo osobe, isusovce i neisusovce, potpuno neumiješane u političke sukobe koji su već toliko godina

izvor patnje salvadorskog naroda.“

Pred šest odara, ukrašenih samo buketićem crvenog cvijeća, biskup Rivera Damas je posvjedočio da su ubijeni isusovci bili poštovani i da su se neumorno zauzimali za siromašne, upozoravajući na društvene nepravde u Salvadoru. Dobro je pripomenuti da su šestorica isusovaca nasljednici svoga subrata p. Rutilia Grande koji je prije njih podnio isto tako okrutnu smrt. On je bio na čelu obrata koji je u Salvadoru, na temelju Evandelja, učinila Crkva i Družba zauzimajući se na poseban način za siromašne i proganjene.

NEPOSREDAN POVOD I UZROK

Nemojmo pobrkatiti uzrok i neposredan povod ubojstva salvadorskih isusovaca. Sigurno je netočna tvrdnja, koju šire krugovi bliski vojski i vlasti, da su isusovci ubijeni jer su u najnovijem napadu pobunjenika podržali oružanu pobunu u građanskom ra-

tu koji je u deset godina odnio oko 70 tisuća života. Propao je i posljednji pokušaj pomirenja između vlade i pobunjeničkog pokreta »Farabundo Marti«. Svi su očekivali da će se pobunjenici ponovo latiti oružja. Oci isusovci sa sveučilišta UCA, na čelu s p. Ignaciom Ellacurija, neumorno su se zauzimali za mirno rješenje sukoba. Nekoliko dana prije nego je ubijen p. Ellacuria je zatražio od vlade da prizna frontu za nacionalno oslobođenje »Farabundo Marti« i s njom otpočne pregovore o miru. Pater se godinama uporno zalagao za mir među posvadanim sunarodnjacima. Čini se da salvadorska vojska nije željela mir. U državi razorenog gospodarstva rat je jedina industrija koja cvate. Nesposobnost i podmitljivost vojnog vrha rasipa pomoć koja stiže iz USA pa se milijuni dolara brzo opet vraćaju u Ameriku, ali na privatne bankovne račune. Isusovci zajedno s mnogim drugim svećenicima i biskupovima upozoravaju na same korijene nasilja koje

okrvavljuje Salvador, na nerazvijenost i siromaštvo. Upozorili su na kolonijalnu podređenost prema USA, na vladinu podmitljivost, nezakonitost, na samovolju velikoposjednika i novčanih institucija, na poluvojne terističke bande poznate pod nazivom »eskadroni smrti«, na izrabljivanje siromašnih i nepismenih seljaka. Upozoravali su narod i upoznavali ga s njegovim pravima. Širili su pismenost u krajevima gdje je nepismenih 30%, a smrtnost novorođenih penje se i do 35%. Promicali su pravdu, zauzimali se za podjelu zemlje siromašnim seljacima i brinuli se za mnoge izbjeglice. Očito je da velika zauzetost isusovaca za najsistemašnije slojeve pučanstva nije išla u prilog ekonomiji i politici privilegiranih slojeva. Protiv patara širili su mržnju sve do ubojstva izvedenog na vrlo okrutan način.

Već petnaestak godina isusovci podnose prijetnje, progone, mučenja i ubojstva. I dok su se vode sindikata i katoličkih organizacija povukli, napustili svoja sjedišta, isusovci su ostali na sveučilištu vjerni svojoj tradiciji da treba »ostati gdje jesu«, i svoju hrabrost platili su krvlju. »Što god se dogodilo – rekao je p. Tojeira – mi ćemo ostati uz siromašne. Oni koji su naručili ili naredili to ubojstvo, varaju se ako misle da će ubojstvom nekolicine isusovaca ušutkati savjest Salvadora. Isusovački provincial u Salvadoru, sa suzama u očima uz odar subraće ustvrdio je: »Nisu ubili Družbu Isusovu«.

(Prema članku: Nereo VENTURINI u časopisu »Popoli« br. 2/1990, str. 6-10, priredio A. MIŠIĆ)

OPOŠTAJ OD ŠESTORICE UBILJENIH ISUSOVACA U NAZOČNOSTI SUBRAĆE I MNOŠTVA VJERNOGA NARODA

Trnoviti put učenika

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Pitanje o Isusu, njegovom poslanju i sodbini, nazočno je na svim stranicama Markova Evandelja. Isus je zainteresiran za ono što ljudi o njemu misle i pita učenike za koga ga oni smatraju. Mišljenja su različita, odgovori nepotpuni i manjekavi. Sam Isus o sebi nigdje ne govori odlučno da je Mesija, Sin Čovječji ili Sin Božji. On ostaje tajna za vrijeme čitavog zemaljskog života, tajna koja će se tek kasnije potpuno razotkriti kad mu sADBINA bude zapečaćena. Zato ne iznenadju nagadanja ljudi o Isusu, niti nerazumjevanje učenika. Prihvatanje križa i patnje, bez iskustva uskrsnog svjetla, za učenike je bio trajni kamen spoticanja. No Isusa to nije sprečavalo da jasno i otvoreno govori ne samo o svom križu, nego i o trnovitom putu svakoga tko za njim pode.

ISUS I PATNJA

Oduvijek je patnja bila čovjeku zagonetna. Svaka religija, svaka civilizacija i kultura pokušala je odgovoriti na to sADBINSKO pitanje. I svaki

pojedinac kad se s njom susreo. Neki su je prezreli, a neki su je buntovno htjeli odbaciti. Jedni su u patnji sazrevali za nebo, a drugi su se zbog nje odrekli Božjeg poziva u nebo.

I Isus se susretao s patnjom u svom životu i u životu drugih. Kakav je bio njegov odnos prema trpljenju i križu? Kad je susretao druge ljudе čiji su životi bili obilježeni najrazličitijom patnjom, nevoljom i trpljenjem, Isus im je pomagao, olakšavao im i ublažavao nevolju u kojoj su se nalazili. No sad, kad progovara i u snažnim potezima slika sliku učenika koji ga želi slijediti, križ i odricanje osnovni su uvjeti hoda za Isusom.

Da li se tu radi o nekom raskoraku između nauke i prakse? Kao da ne postoji sklad između onoga što Isus čini i onoga što navješta? Površnim pristupom Evandelu mogao bi se steći takav dojam. No, kad usporedimo Isusovo djelovanje i naučavanje, vidimo da jedno iz drugog slijedi i jedno u drugo uvire. Ono protiv čega se Isus borio i riječju i djelom bio je grijeh iz kojega slijedi čovjekova patnja, trpljenje i nesreća.

Ali patnja i trpljenje na moraju biti uvijek isključivo posljedica grijeha. To i Isus razlikuje. Patnja, pa i sama smrt neizbjegno su nazočne i utkane u svaku egzistenciju. No, i one nisu tu zbog sebe samih. Čovjek ne trpi radi trpljenja niti umire radi smrti. Ni smrt, ni trpljenje nisu cilj, nemaju svrhu u sebi. One su znak krhkosti i smrtnosti ljudske naravi, sredstvo koje pomaže da se čovjek uspne do nečeg višeg, plemenitijeg i daleko vrednijeg od patnje i smrti. I njih se može nadvladati i pobijediti kad se odlučimo na put za Isusom. Trpljenje, patnja i smrt dovode Isusa, isto kao i njegovog učenika, do dubine i punine života. To je upravo ono što čovjek traži i za čime teži.

S KRIŽEM ZA ISUSOM, Mk 8, 34-38

U ovih nekoliko redaka Isus je vrlo jezgrovitno opisao kakav je njegov učenik i što od njega očekuje. Poći za Isusom, to znači odreći se sebe i uzeti svoj križ. To je poziv na hrabrost i odvažnost. Ako je u pozivu prvih učenika na obali mora i bilo nekakve idile, ovdje se stvarnost postavlja u svoj svojoj ozbiljnosti, zahtjevnosti i oštirini. Onom prigodom kad je zvao učenike, oni su ostavljali lađe, mreže i očeve, a sada zahtjev ide mnogo dublje, ostavljanje i odricanje znatno je radikalnije. Učenik ne ostavlja samo rodbinu i svoje imanje nego i samog sebe. U ovom pozivu kao da je sloboda odziva šira od one na obali mora ili na brdu uspostave

Dvanaestorice: »Tko želi za mnom, neka se odreće samog sebe, neka uzme križ svoj i neka me slijedi...« Isus nikoga ne zove po imenu, poziv je upućen svima. Ali onaj koji prihvati taj božanski izazov, mora biti svjestan da time prihvata križ i odricanje.

Odreći se sebe znači potpuno se prepustiti u Božje ruke. Uzeti svoj križ znači preuzeti strašnu sudbinu osuđenika na križ koji nosi križ na svojim ramenima do mjesta na kojem će biti prikovan na taj isti križ.

To nije sve. Ni tjeskobna briga za život nije značajka Isusova učenika. Čemu skupljati silno blago, htjeti imati sve više i više, čak i cijeli svijet dobiti, kad smrću sve to nestaje? U smrti se sve gubi ili se sve dobiva. Treće mogućnosti nema. Račun je vrlo jednostavan: ako učenik grabi i čuva svoj život, onda ga gubi. Ako ga i gubi radi Isusa i Radosne vijesti, onda ga dobiva. Život je kao i ljubav: ako se dijeli i daje – umnožava se. Ako se grabi i čuva – neumitno se gubi i propada.

Isus pojašnjava: radi se o Radosnoj vijesti. Rekli smo da je Isus ta Radosna vijest. Ali da učenici ne bi krivo shvatili svoje predanje i usmjerili ga samo na zemaljskog Čovjeka–Isusa, on to proširuje. To se odnosi na Radosnu vijest koja ostaje dalje u eteru, jer je jednom izgovorena, utjelovila se te nastavlja dalje živjeti i onda kad nema vidljivog čovjeka–Isusa. To odreknuće i predanje Kristu vrijedi, dakle, za sve generacije učenika, za sva vremena dok bude i Radosne vijesti. Prijelaz u tu Riječ odgodi stid i jamči svakom učeniku da će u konačnici biti prihvaci i priznat od Sina

Čovječjega kad On dođe u slavi.

PITI KALEŽ S ISUSOM, Mk 10, 35-40

Prizor koji se odigrao između Isusa i braće Jakova i Ivana neobično jasno ukazuje na raskorak između onoga što Isus govorio o svom poslanju i sudbini svojih učenika i Ivanova i Jakovljeva shvaćanja i razumijevanja tog govora. Isus ustrajno i jasno ukazuje na muku, križ i smrt, a učenici jednostavno prelaze preko toga i zanimaju se za nešto drugo. Konkretno, Zebedejevi sinovi traže čast, hoće da im budu dodijeljena prva mjesta uz Učitelja – jednom s njegove desne, a drugom s lijeve strane.

Naivnost ili hrabrost? Drskost ili nerazumijevanje? Bila je to molba koja je proizašla iz onog duboko ljudskog što svaki čovjek nosi u sebi i čemu se potajno nada: da bude priznat, da bude čašćen. Jakov i Ivan su odvažni i smioni u svom zahtjevu. Očito je da on izlazi iz sasvim zemaljskog i političkog poimanja Mesijine uloge u židovskom narodu onog vremena. Ivan i Jakov među prvima su bili pozvani, bili su među onima kojima je Isus bio posebice privržen kao i oni njemu, a ipak daleko su od pravog shvaćanja Isusova poslanja i Božje odluke o spasenju čovjeka.

Njihova odvažnost s kojom su stupili pred Isusa graničila je s naivnošću i drskošću. Isus, međutim, ide korak dalje i postavlja im pitanje da li mogu piti iz njegovog kaleža i mogu li primiti njegovo krštenje?

Iz tekstova Starog zavjeta oni su dobro znali što znače

te dvije slike koje im Isus stavlja pred oči. Piti iz kaleža ne znači samo iskusiti gorčinu patnje nego u njemu također gledati simbol i znak Božjeg suda i srdžbe. Primiti krštenje koje će i On primiti, znači posvjedočiti svoju vjernost Bogu i spremnost volje za očišćenjem. Obje ove slike znače potpuno predanje Bogu u poniznoj poslušnosti. Očito je da Isusov duh, koji se simbolizira u kaležu i krštenju, još nije zahvatio učenike pa ni one najbolje i najvjernije, među kojima su bili i Zebedejevi sinovi.

Njihov brzi odgovor da su spremni prihvati kalež i krštenje najbolje pokazuje koliko oni u tom trenutku za to nisu bili spremni. Potpuno opjeni mogućnošću ostvarenja svoga zahtjeva govore da su spremni na sve, na najteža iskušenja i patnje, samo da budu prvi uz Gospodina.

Svojim odgovorom Isus im naznačuje sudbinu o kojoj im je već govorio kad je navješćivao kakav put čeka učenika koji za njim pode. Isus nastavlja u istom smislu. Govori im da će iz kaleža piti, da će primiti krštenje koje On primi, ali mjesto, čast i nagrada ostaju u Očevu promislu, u njegovoj odluci koja će se očitovati kad za to dode trenutak, u njegovu Kraljevstvu koje dolazi.

Bog pripravlja i daje mesta. Sv. Marko ne želi reći da Bog daje kome hoće kao neki samovoljni gospodar. On upozorava da se kalež ne može piti, niti krštenje primiti, ako Bog za to ne dadne snage. Radi se o daru koji primamo i kojim se sami ne možemo dići. To jednako vrijedi za braću Ivana i Jakova, kao i za svakog drugog kršćanina koji hoće biti uistinu Isusov učenik.

Koliko djece?

Piše: Vital VIDER

Jedno od veoma teških pitanja koje se postavlja pred mladi bračni par jest pitanje o broju djece koju bi trebali roditi. Govoreći ranije o odgovornom roditeljstvu i o regulaciji začeća, kazali smo da o broju djece konačno odlučuju sami roditelji prema svojoj formiranoj savjesti te da im u tom nitko nema pravo nametati nešto što bi se kosiло s njihovom savješću. Nitko, naime, nije pozvan da o nekom bračnom paru prosuduje da li ima dovoljno djece ili ne. Službena Crkva nikada nije zastupala mišljenje da roditelji moraju imati onoliko djece "koliko ih Bog dade". Takav stav zastupali su oni koji su u pitanju začeća nijekali roditeljima bilo kakvo pravo planiranja. Takav stav zastupali su i tako propovijedali i pojedini službenici Crkve, naglašavajući da je potrebno što više djece. I danas ima takvih stavova, posebice u krajevinama niskog nataliteta, ali pitanje ipak nije tako jednostavno.

KOLIKO MORAMO, ILI KOLIKO SMIJEMO?

Obično se postavlja pitanje koliko se djece mora imati. Brak je veoma otvorena mogućnost. On je i radi potomstva, radi djece, ali ne tako da se dječa radaju neodgovorno. Postavimo zato dru-

gačje pitanje: »Koliko djece smijemo imati? Koliko će djece za nas dvoje biti najbolje?« U pitanju su, naime, oni roditelji koji dječu žele, koji ih žele i više nego ih već imaju. Kada, naime, govorimo o dozvoljenom i nedozvoljenom, moramo pravilno postaviti donju granicu dozvoljenog ili nedozvoljenog. A kad govorimo o idealu, o uzoru za koji se neki zalažu, onda je situacija malo drugačija. Ako bismo to htjeli ukratko izraziti, misao bi glasila ovdje ovako: Nije ispravan onaj stav prema kojem netko želi što manje djece. Isto je tako nepravilno reći da treba imati što više djece. Jedini pravilan stav je onaj koji odgovara na pitanje koliko je djece najbolje imati pojedinom bračnom paru s obzirom na njegove mogućnosti i želje. Postavljeno malo drugačije, to isto pitanje glasilo bi ovako: Koliko djece od vas dvoje očekuje Bog?

Reći ćete: Kako odgovoriti na to pitanje? Najprije tako kako smo već kazali razmišljajući o odgovornom roditeljstvu. (Glasnik 9/89, str 276-277) Sve treba promatrati u vlastitoj savjeti, pred Bogom, vodeći računa o zdravlju, imućnosti, odgojnoj sposobnosti, uvjetima sticanja, zaposlenosti ženama, životnoj dobi itd.

PREDNOSTI VEĆEG BROJA DJECE

Drugo što bismo odmah htjeli naglasiti, to je vrednovanje većeg broja djece. Najprije ističemo da je svako dijete, svaki čovjek, najveća vrednota, ali veći broj djece

treba najprije narod. Kad bi se svi Hrvati vjenčali i kad bi svaki bračni par imao dvoje djece, nakon smrti roditelja ostao bi približno jednak broj Hrvata, osim da dode do kakve veće nesreće iz koje bi uslijedio masovniji pomor. Činjenica je da se gotovo jedna četvrтina Hrvata ipak ne vjenča, da nekoj vjenčani ne mogu imati djece, a ima i takvih koji neće imati djece. Statističari su izračunali da bi svaka hrvatska obitelj morala imati barem četvero djece, ako ne želimo da narod brojčano opada. Kada se, dakle, mladi bračni par odlučuje o broju djece, dobro je da i to ima na pameti.

Utvrđeno je da je u normalnim prilikama starost roditelja s brojnijom djecom lješta nego u onih bez djece. Svakako imaju veću mogućnost da se netko od, naprimjer, petero djece za njih u starosti i bolesti pobrine, nego ako imaju samo jedno dijete. Ipak naglašujemo da roditelji ne mogu djecu rađati zbog samosiguranja. Bila bi to svojevrsna sebičnost. Djecu treba velikodušno rađati naprsto zbog toga da imaju svoj vlastiti život, zbog toga da im se pruži šansa za sreću. Oni koji se tako postavljaju imaju pravo očekivati da će se i dječa velikodušno pobrinuti za njih, jer je ljudski i kršćanski jedino pravilno da se odrasla djeca brinu za nemoćne i ostarele roditelje. Tako im uzvraćaju ljubav.

Nadalje, odgoj je puno lakši tamo gdje ima više braće i sestara jer se i oni sami međusobno odgajaju stvarajući od sebe osobe koje će se i

kasnije kao odrasle uzajamno pomagati. Veoma je zanimljiva pojava u Crkvi po čitavom svijetu, pa i kod nas, da svećenici, redovnici i redovnice najčešće potječu iz obitelji s brojnjom djecom (lovih redaka ne bi bilo da velikodušni roditelji nisu primili i svoje sedmo dijete!)

Duševna svježina roditelja obično je uvjetovana brojnjom djecom, jer djeca uvijek pomlađuju roditelje ako su u bliskom dodiru.

Dodamo li još Isusove riječi: »Tko radi mene primi jedno malo dijete..., mene prima« (Mt 18, 5), te postanemo svjesni da je svako dijete koje roditelji prime, mali Krist koji je došao u obitelj i koji je krstom na poseban način nakalemjen na Krista – onda je vrednota većeg broja djece očita, ne zato što bi tada primili više »Isusa« nego što više puta prime istog Isusa koji se poistovjećuje sa svakim djetetom. Dakako da ni tada ništa ne gubi na važnosti načelo odgovornog roditeljstva. Primiti dijete kao Isusa ne uklanja ništa od brige za to dijete. Kršćanin se kod toga

pouzdaje u Boga i računa sa svojim sposobnostima, ali ništa manje i s Božjom providnošću i pomoći. Ako njih dvoje – muž i žena – budu velikodušni u darivanju i odgajanju života, i Bog će njima i njihovoj djeci prije ili kasnije iskazati svoju velikodušnost.

Nije dakle čudno da Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu, koja opširno obrađuje probleme bračka i obitelji, posvećuje posebne riječi roditeljima koji imaju ili žele imati više djece. Ovakovo veli: »Kršćanski supruzi, pouzdavajući se u Božju prvidnost i njegujući duh žrtve, dok s dubokim osjećajem ljudske i kršćanske odgovornosti služe prenošenju života, oni slave Stvoritelja i teže k savršenosti u Kristu. Među supruzima koji na taj način ispunjavaju zadaču koju im je Bog povjerio treba posebno spomenuti one koji razboritim i zajedničkim dogовором velikodušno prihvaćaju da doстојno odgoje i brojniju djecu.« (CS 50, 2) Tako kaže koncil.

Ne smijemo prezreti riječi »zajedničkim dogовором«.

Bilo bi jako neodgovorno kada bi jedan ili drugi supružnik teret i odgovornost brojnine obitelji svalio na ramena samo svog bračnog druga. U takvom slučaju žrtva je redovito žena-majka.

Broj djece, za koji se supružnici odluče, u velikoj je dakle kršćanskoj slobodi prepušten odgojenoj savjesti bračnog para. Ujedno Isus Krist sa svojim evandeoskim duhom velikodušnosti od vremena na vrijeme kuca na vrata ove ili one obitelji, da mu se odazove i daruje svjetu i Crkvi koji život više. Svakā čast i hvala takvima, ali ih ne zaboravimo podupirati svim sredstvima!

Isuse,
već si toliko puta
došao među nas.

Pomozi našoj maljušnosti,
da svoje poslanje
dobro ispunimo,
a ostalo prepuštamo
tvojoj ljubavi.

Ljubav

Ljubav je obećanje.
Ljubav je čekanje.
Ljubav je nada.
Ljubav je riječ.
Ljubav je darivanje.
Ljubav je vjerovanje.
Ljubav je odricanje.
Ljubav je poniznost.
Ljubav je trpljenje.
Ljubav je siromaštvo.

Ljubav je ponijeti tudu bol.
Ljubav je vjernost do smrti.

Nema veće ljubavi od ove:
Dati svoj život
za život bližnjega.
To je učinio Krist,
KRIST JE LJUBAV!

Ž. M.

Petar Barbarić, stijena

Godinama sam slušao s raznih strana da se svake godine na Petrovo (29. lipnja) skuplja veliko mnoštvo hodočasnika – vjernika na grobu sluge Božjeg Petra Barbarića. Prošle godine (1989) bio sam prvi puta na Petrovu grobu i osobno sam se uvjeroj da je tako. Premda je vrijeme bilo oblačno i kišovito, skupio se velik broj Petrovih štovatelja iz svih krajeva, a najviše iz Bosne. Dirljivo je bilo promatrati kako se hodočasnici na groblju skrušeno ispovjedaju i pobožno pribivaju sv. Misi pred grobom kapelom. Nakon toga s velikim pouzdanjem dugo obilaze oko Petrova groba i pobožno mole. Prije podne sam ispovjedao i imao sv. Misu, a poslije podne sam se i ja pridružio tom neprekinutom nizu hodočasnika koji obilaze Petrov grob, zajedno s njima sam molio i zazivao Petrov zagovor za svoje nakane: za duhovna zvanja, za narod, za Crkvu...

U propovijedi, koju sam održao za vrijeme sv. Mise, osobito sam naglasio Petrov čvrst značaj. Ovdje je ta propovijed u skraćenom obliku.

PETAR BARBARIĆ – ČVRST KAO PETAR-STIJENA

Dragi Petrovi štovatelji! Vi ste već mnogo čuli i čitali o Petru Barbariću, a možda ste primili i koju milost po njegovu zagovoru. Ja bih danas govorio o njegovu imenu. Zašto? Zato što je blagdan sv. Petra apostola, dakle imenдан i Petra Barbarića. Danas se posebice sjećamo sv. Oca nasljednika sv. Petra. U tom imenu »Petar« sadržana je važna poruka i značenje ne samo za Petra i za sv. Oca, nego i za nas.

Vi znate iz Evandelja da se Petar prije zvao Šimun, a da mu je Isus sâm nadjenuo novo ime onog trenutka kad ga je brat Andrija doveo k Isusu: »Ti si Šimun, sin Jonin. Ti ćeš se zvati Petar.« Time je već unaprijed izabrao i odredio Petra da bude »stijena« na kojoj će On sagraditi svoju Crkvu. I kad je Petar kasnije javno pred apostolima Isusa priznao Sinom Božjim, Isus mu to izričito obećaje: »Ti si Petar-stijena, i na toj stjeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata je paklena neće nadvladati...« (Mt 16, 16)

Poslije uskrsnuća Isus će mu tu vrhovnu vlast u Crkvi i predati riječima: »Pasi janice moje, nisi ovce moje!« Petar je doista bio ono što mu ime kaže – stijena, ali ne svojom snagom nego snagom Duha Svetoga kojega je Isus poslao i koji vodi Crkvu. Znamo da je u času kušnje Petar Isusa tri puta zatajio.

Ipak, svoju vjernost Kristu, Petar je zasvjedočio i mučeničkom smrću na križu.

Kad su roditelji Petra Barbarića, Ante i Kaja, svom četvrtom djetetu dali ime Petar, učinili su to ili iz poštovanja prema sv. Petru apostolu, ili prema sv. Ocu, ili jer se netko u njihovu rodu zvao tim imenom. Ali kako kod Boga nema slučaja, sigurno je to ime nagovještalo nešto važno i znakovito u životu njihova sina, a to je čvrstina, jakost, karakternost, ustrajnost. To se i obistinilo, pa je i kiparica koja je načinila Petrovu bistu, sigurno htjela to izraziti.

Svi koji su Petra Barbarića poznavali, jednoglasno svjedoče da je od djetinjstva »bio blage čudi, krotak kao janje, nikad ne bi nikome ništa zlo učinio«.

Druge su majke govorile: »Bože, miran li je i ugodan!« Svojim živahnim sinčićima bi govorile: »Što nisi miran kao Kajin Pero?« Ali je mali Petar od djetinjstva pokazivao isto tako neku posebnu čvrstinu, odlučnost i hrabrost. Kao da je na njemu ostalo i nešto od čvrstine hercegovačkog krša u kojem se radio i na kojem je odrastao. Možemo reći da ga je baš ta čvrstina i odlučnost učinila velikim i svetim, uzor-mladićem, onakvim kakvim ga pozajemo i štujemo. Nešto je te čvrstine sigurno baštinio i od svojih roditelja, a bila je tu na djelu i milost Božja. Ipak je tome najviše pridonijela njegova čvrsta volja da svladava slabosti i vježba se u vrlinama.

Čvrstina i odlučnost Petra Barbarića očitovale su se na više načina, a ponajprije u ustrajnoj i revnoj molitvi. U najranijem djetinjstvu Peru su roditelji naučili moliti. Molio je na pa-

ši, na putu do škole (morao je pješačiti jedan sat), u kući, u crkvi, a pogotovo kasnije u sjeništu. Na poseban način zavolio je Gospinu krunicu. Svojom pobožnošću zadivio je svoje suučenike, profesore i odgojitelje. I. J. Weissgerber u kratkom Petrovom životopisu »Zvona velike subote« dobro primjećuje: »Možeš dijete natjerati da pred tobom moli, pa i svaki dan. Ali da dijete prepušteno samo sebi, kad ga nitko ne nadzire, moli dugu krunicu, onda je tu nešto više, neko uvjerenje ili nešto slično. Pero je u krunici naslutio nešto veliko i lijepo. Osjetio je to dok je širokih očiju gledao majku kako se uozbiljila, upokojila i razblažila prebirući tvrda zrnca. Taj će se doživljaj kasnije rascvasti u uvjerenje.« A ustrajnost u molitvi jedna je od bitnih oznaka prave molitve. Za molitvu se ponekad traži ozbiljno svladavanje, a pogotovo da čovjek dulje moli!

BEZ ČVRSTINE NEMA USPJEHA NI U UČENJU

Čvrstinstu i odlučnost pokazivao je Petar i u marljivom i ustrajnom radu i učenju. Znamo da djeca i mladi nerado uče. Petar je od malena zavolio rad i učenje. Imao je veliku želju za znanjem i od malena je zavolio knjigu. Radno je čitao već kao pastirče na paši. Kad se u

Veljacima otvorila škola, on se, u 12. godini života, prvi prijavio i svaki je dan pješačio jedan sat do škole, pa i za nevremena. A u to vrijeme škola nije bila obvezna kao danas. Bio je veoma nadaren pa je u dvije godine završio 4 razreda osnovne škole. Njegov učitelj Vuksan svjedoči da je Petar bio najbolji dak.

I u sjeništu u Travniku bio je među najboljim učenicima. Ta želja za učenjem probudila je u njemu i želju za svećeničkim zvanjem. I u bolesti je učio koliko je smio.

Čvrstina i odlučnost posebice su došle do izražaja u ustrajnoj borbi za svoje svećeničko zvanje. Kad je jednom spoznao da ga Bog zove u duhovno zvanje, poteškoće, žrtve i napasti nisu ga mogle pokolebiti. On je ostao vjeran svom pozivu sve do smrti.

ČVRST U BORBI ZA SV. ČISTOĆU, ČVRST U ČASU SMRTI

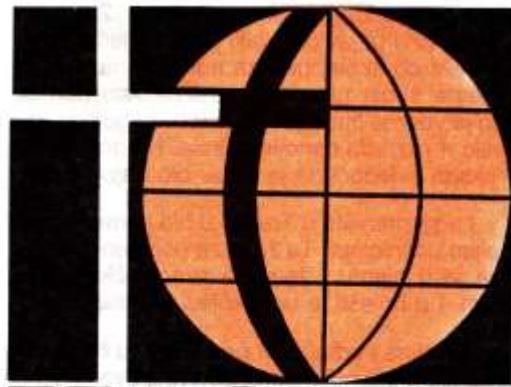
Odlučnost i čvrstoću pokazao je Pero na poseban način i u borbi za sv. čistoću. O. Puntigam, njegov ispojednik, izjavio je nakon njegove smrti, da Petar nikad nije teško sagriješio protiv sv. čistoće. Ali to ne znači da nije imao napasti. Jest, osjećao je i on, poput sv. Pavla, »drugi zakon«, »zakon tijela koji se protivi duhu«, ali se odlučno borio i uz pomoć Božju pobjedio i tako sačuvao neoskrnjenu mladenačku čistoću.

Petar je morao proći i kroz veliku i dugu kušnju boli. Tu se njegovo srce pokazalo neobično jako. Dok je bio u 4. razredu gimnazije, odnese mu smrt dobru baku i tri sestre, a onda i majku. A zbog velike daljine nije mogao poći ni na jedan od tih sprovoda.

Još veću hrabrost i čvrstinstu pokazao je u svojoj teškoj bolesti i u času smrti. Nisu mu rekli da je njegovo stanje beznadno, ali on je to znao i hrabro je prihvatio smrt kao volju Božju premda je toliko čeznuo za životom i svećeništвom. Svi su se divili njegovom miru, jekosti, strpljivosti i vedrini s kojom je podnosio bolest i prihvatio smrt. »Tako umire samo svetac«, govorili su ukućani.

Evo, tako je Petar »stijena« opravdao svoje ime. Bio je čvrst u vjeri, nepokolebit u nadi, nepobjediv u napasti, ustrajan u molitvi, jak u boli i žalosti. U tom je i nama uzor. To je i njegova poruka nama. Neka nam u tom pomogne svojim zagovorom!

Božidar IPŠA

MISIJE

Izvor misija: vječna ljubav Očeva

Prošlog mjeseca razmatrali smo, na temelju misijskog Dekreta, o dubokom otajstvu koje bismo mogli izraziti ovako: sva misijska djelatnost Crkve, sva njezina nastojanja da ljudi privede k Bogu, a time i sreći, ima svoj izvor u Presv. Trojstvu, u unutarnjem životu trojedinog Boga, u Božjoj ljubavi. Zadimo sada još dublje u istu misao.

MISIJE SU OČITOVAJUĆE BOŽJEG SRCA

Lijepo kaže teolog Trottiani: »Misijska djelatnost Crkve, u biti, nije ništa drugo nego dinamizam ljubavi Božje«. To znači: Crkva je proizila iz ljubavi Božje. Bog koji je ljubav i koji ljubi sve – šalje ju da ljudima očituje njegovu dobrotu, ljubav i sreću i privodi ih k toj Dobroti, Ljubavi i Sreći. Dakle, zaključuje drugi teolog Vicedrom: »Crkva, kao poslanje–misijska, ima svoj izvor u volji Božje Ljubavi.«

Isus u objavama sv. Margareti Mariji Alacoque ističe da njegovo Srce gori (plamti) lju-

bavljaju te da više ne može taj oganj zadržati u sebi nego se mora ljudima očitovati. Bog očito nužno ljubi svoju divnu, neizmjerno savršenu narav, sebe samoga. Ali ta ljubav u Bogu je tako jaka da se »prelijeva« van iz Boga: iz nje »proistječe« stvaranje, a zatim utjelovljenje i otkupljenje po žrtvi križa.

»Ljubav koju on (Bog) ima prema stvorenjima jest kao proširenje prve Ljubavi koju razvija u krilu Presvetog Trojstva« (Bonsirven). Ljubav prema nama jest odjek – odraz – nastavak one ljubavi koja struji u Presvetom Trojstvu. A misijska djelatnost jest kao posljednji izljev te ljubavi koja sačinjava Božju bit.

LJUBAV DARUJE ŠTO IMA I ŠTO JEST

Ovdje primjenjujemo riječi sv. Ignacija Lojolskog: »Ljubav se sastoji u obostranom saopćavanju, to jest da ljubitelj daje i dijeli s ljubljenim ono što ima ili što može...« (Duh. vj, br. 231)

Probudimo tu Ignacijevu misao.

Bog je punina bitka, a to ujedno znači puninu istine, ljepote, dobrote, ljubavi i sreće. A kako svako dobro, svaka ljubav teži da se širi, da se daje, Bog taj svoj nutarnji život očituje i daje: stvara čovjeka da ga učini dionikom svoje (!) dobrote i sreće. Božji nutarnji život, a to je ljubav (1 Iv 4, 8 i 16), »razljeva« se na van. Bog postaje bujan izvor iz kojeg »proistječe« svijet i čovjek. Još dalje: iz te ljubavi slijedi nešto iznenadujuće, nešto što ne bismo mogli očekivati: Bog nas poziva na upravo božanski život i sreću!

Koncil to izražava ovako: Bog je »darežljivo razdao božansku dobrotu i neprestano je dijeli time što nas iz silne i milosrdne svoje dobrohotnosti slobodno stvara i povrh toga milostivo zove da s njim sudjelujemo u životu i slavi.« I malo dalje se opet kaže: pozvao nas je »na sudioništvo u SVOM životu« (AG 2).

U ovom životu smo po milosti pobožanstvenjeni, postali »dionici (zajedničari) božanske naravi« (2 Pet 1, 4), i tako osposobljeni za vječni život s Bogom. Sv. Ivan je možda od svih apostola najviše shvatio da je Bog ljubav. Svakako, baš on najviše govori o Bogu ljubavi. Kaže i ovo: »Veliku nam je ljubav darovalo Otac: mi se zovemo djeca Božja, a to i jesmo.« (1 Iv 3, 1) Kao djeca njegova u vječnosti »bit ćemo mu slični; jer vidjet ćemo ga kako jest«. (3, 2) »Bog nam je darovao život vječni.« (5, 11) Sve to »proistječe iz 'izvirne ljubavi', to jest iz ljubavi Boga Oca.« (AG 2)

DJELOVANJE MISIONARA, DJELOVANJE JE BOŽJE

U svjetlu tih istina možemo reći: Ona silna apostolska revnost koja je pokretala najvećeg misionara, sv. Franju Ksaverskoga, ima izvor u Bogu. Ona požrtvovnost Majke Terezije i njezinih sestara, koje služe najbjednjima, jest ljubav Božja na djelu. Jaka ljubav koju je naš o. Ante Gabrić svima iskazivao čitavim svojim bićem jest izljev i izričaj Božje ljubavi. Onu zauzetost za sreću drugih koju pokazuju naši misionari – i oni čija pisma čitamo u Glasniku – nadahnjuje i pokreće vječna Božja ljubav. Nisu oni Boga i duše izabrali, nego je Božja ljubav njih izabrala. (Usp. Iv 15, 16) Ona ih šalje, vodi i jača, preko njih djeluje za dobro ljudi. Sva misijska djelatnost, samo ako je prava, jest djelovanje Božje.

Svaki apostolat, svako misijsko zalaganje rad je za Boga i za čovjeka. Za Boga – time se ispunja njegova najdublja želja i volja – da usreći čovjeka. Za čovjeka – njemu se tako ostvaruje smisao života – da već ovdje bude što sretniji, a u vječnosti posve sretan u Bogu i s Bogom. Koncil to kaže ovako: Bog nas „zove da s njim sudjelujemo u životu i slavi, tako da on koji je tvorac svega bude napokon ‚sve u svemu‘“ (1 Kor 15, 28), ostvarujući jedno i svoju slavu i naše blaženstvo. (AG 2)

Istu misao Dogmatska konstitucija o Crkvi izražava ovako: »Vječni je Otac slobodnom i tajnom odlukom svoje mudrosti i dobrote stvorio cijeli svijet, odlučio ljude učiniti dionicima božanskoga života.« (LG 2) Tako se ispunja već navedena misao sv. Ignacija: tko ljubi, daje voljenom od onoga što ima i što jest.

BOŽJI SMO UKUĆANI

Svatko je tako pozvan na udioništvo u božanskoj naravi, a po tome na udioništvo u vječnom životu sreće s Bogom. Ali smo pozvani ne samo kao pojedinci, nego nas ta ljubav Božja ujedinjuje u jedan jedini otajstveni organizam: svi smo mi Božji narod, njegova obitelj, upravo njegovi ukućani: »Niste više stranci i tudinci, nego ste sugrađani svetih i ukućani Božji.« (Ef 2, 19) Shvaćamo li veličinu te ljubavi, mi smo ukućani Vječnoga, članovi obitelji neizrecivo dobroga, moćnoga i sretnoga!?

Evo kako to izražava Koncil: »Bogu se svidjelo da ljudi pozove na sudioništvo u svom životu ne samo pojedinačno, bez ikakve međusobne povezanosti, nego je htio da

ih učini narodom u kome će se njegovi sinovi koji su bili raspršeni sabrati u jedno.« (AG 2)

Zato papa Pavao VI gotovo pjesnički kliče: »Treba slušati trajnu jeku tajanstvenog i ljubeznog poziva Boga koji zove sve ljudе u susret svome milosrdju i tim zovom stvara svoj narod, novi narod!«

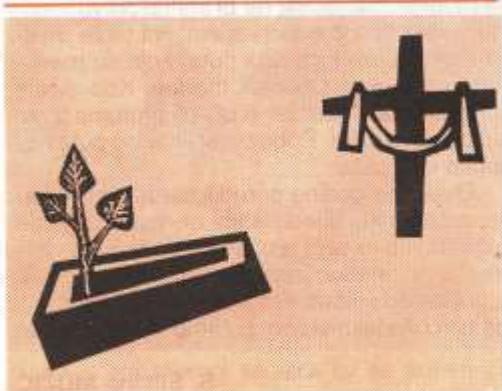
CRKVA JE PO BOŽJOJ ZAMISLI MISIONARSKA

Iz iznesenog je očito: Božji plan spasenja uključuje Crkvu kao Božji narod. Tako Dekret, iznoseći taj Božji nacrt spasenja, prikazuje Boga koji kao Otac obuhvaća i grli sav svijet kao jednu svoju obitelj. Crkva je nastavak, produžetak onog gibanja unutar Presvetog Trojstva u kojem je Otac »Počelo bez počela, iz kojega se Sin rađa i Duh Sveti po Sinu prolazi«. (AG 2)

Otac je »izvor« drugih osoba (Sina i Duha), od njega je proistekla odluka ili sveopći plan spasenja, on je izvor Crkve. Poslanje ili misija Crkve počinje dakle od Oca; on preko Sina i Duha Svetoga i Crkve razdaje svoju dobrotu svim ljudima do nas, i tako će biti do kraja. Sad više razumijemo poruku da je Crkva po samoj Božjoj zamisli – ili kako kaže Koncil „po odluci Boga Oca“ – misionarska, što znači posljana. Naime, posljana od Oca, kao posljednji val preko kojega se na nas izljeva Božja ljubav.

O. Mato RUSAN DI

*Svim misionarima,
priateljima i dobročiniteljima misija
želimo
SRETAN USKRS!
Uredništvo i uprava Glasnika*

Vrijeme dubljeg susreta s božanskim stvarnostima

Korizma i Uskrs posvuda se slave veoma doživljeno, slično kao i Božić. Tako se i u misijama u to sveto vrijeme kršćani još više okupljaju na bogoslužje i doživljavaju susret s nadnaravnim stvarnostima. Kako onostranost zahvaća ljudе i koliko je ona njima potrebna, vidimo iz slijedećih pisa ma naših misionarki, redovitih suradnica Glasnika.

PJEVAJU SVIM SRCEM I GLASOM

Sestra Silvina u pismu od 25. ožujka 1989. godine opisuje kako se kod nje, podno Himalaje, prošle godine slavila Cvjetnica i Veliki petak.

Nama i bogoslužje od jednog sata nerijetko biva predugo, a oni u misijama u molitvi i bogoslužju provedu bez prekida gotovo pola dana. Od toga samo na križnom putu po dva sata. Evo onog dijela pisma u kojem donosi te podatke.

Cvjetnu nedjelju proveli smo jako lijepo. Na procesiju i sv. Misu došlo je više od tisuću vjernika, svi s palminim granama. Svim svojim srcem i glasom svi su lijepo pjevali »Hosana, slava Sinu Davidovu!«

Na Veliki petak križni put imali smo vani, na otvorenom, jer svi ne bi stali u crkvu. Imamo veliko dvorište s drvećem. Na to se drveće objese slike križnoga puta, koje su međusobno udaljene stotinjak metara. Kod svake postaje jedan katehist ili učitelj protumači što prikazuje ta slika. Pobožnost križnog puta traja oko dva sata.

Ove smo godine priredili najprije predstavu, a zatim su slijedili sami obredi. Klanjanje križu trajalo je sat i po, jer je bilo mnogo vjernika. Sve zajedno trajalo je od dva i pol poslije podne do sedam sati navečer. Dobro je što još nije bilo jako vruće, pa smo mogli ustrajati...

S. Silvina MUŽIĆ

NA PEPELJENJE DOLAZE I MUSLIMANI

U pismu od 16. ožujka 1989. sestra Mirjam opisuje slavlje Pepelnice i Bijele nedjelje u jednom gradu države Kamerun u Africi. Zanimljivo: za pepeljenje se triput istoga dana ispunij katedrala! Iz pisma se također nazire potreba misionara, te duh požrtvovnosti i ljubavi prema svima bez obzira na vjersku pri-padnost. Donosimo dio pisma koji govori o tome.

Evo nekih običaja u vezi s korizmom i Uskrsom. Ovdje svi primjećujemo da ljudi veoma rado dolaze na pepeljenje na Čistu srijedu. U nekim pokrajinama dodu čak i muslimani. A u N'Gaoundéréu dođu svi – od malih do velikih: dobri i manje dobri; nevjenčani, ras-tavljeni i oni s više žena, svi koji inače ne mogu pristupiti sakramentima.

(Nastavljam pisati 30. 3. 1989). Tako smo na Pepelnicu imali tri puta obred pepeljenja, uz pokorničko slavlje.

U jedanaest sati za djecu osnovnih škola: pokorničko slavlje i pepeljenje.

U jedan sat popodne za mladež srednjih škola: pokorničko slavlje i pepeljenje.

Navečer u pola sedam: sv. Misa i pepeljenje.

DIJELEĆI HRANU I ODJELO, S. SILVINA UVJEK NALAZI RIJEĆ UTJEHE I OHRABRENJA

S PALMAMA U RUKAMA I PJESMOM NA USNAMA U PROCESIJI NA CVJETNICU

Svaki put je katedrala bila puna. I sami misionari pitaju se zašto se ljudi toliko vole podvrći pepeljenju pa će pokušati anketom ili kakvim istraživanjem doći do korijena te poja ve sveopćeg pristupanja obredu pepeljenja.

Na Bijelu nedjelju poslije Uskrsa imamo za vrijeme glavne Mise obred krštenja i Prve pričesti mlađih i odraslih. Ponajviše su to mlađi iz raznih škola. Lanjske godine bilo je oko 50 krštenih koji su odmah primili i Prvu pričest, te nešto djece propričesnika. Nakon krštenja dobivaju bijelu haljinu i ulaze u kor. Dalje prate Misu u albi držeći upaljene svijeće u rukama. To je vrlo lijep prizor.

Bilo bi sigurno još više krštenja kad bi bilo više Božjih poslanika. Pouku za sve škole uskladjuje jedan pater oblat, a pomaže mu u tome još pokoj sjemeništara ili svećenik. Ipak, krštenja odraslih ima i tijekom godine, ali to su pojedinačni slučajevi.

Ja nisam izravno zadužena za katekume ne, nego u više razreda škole predajem vjeronauk mlađima. Među njima ima i protestanta, a također i mnogo animista, dok je broj katolika razmjerno malen. Oni koji žele mogu se sami prijaviti za katekumenat...

S. Mirjam ŠURJAN

SVI NE MOGU STATI U CRKVU

Kako se korizma, veliki tjedan i Uskrs slave na rubovima zambijske džungle, možemo donekle doživjeti iz pisma s. Monike od 6. kolovoza 1989. godine. Evo tog dijela pisma, a ostalo smo već prije čitali u Glasniku. Iz njega ujedno saznajemo da tamošnji vjernici ni na Uskrs nemaju mogućnosti da se do sita najdu...

Početkom korizme jedna osoba na izlasku iz crkve drži kutiju za milostinju. Ta se milostinja skuplja za sirotinju.

Cvjetna nedjelja je radost za svakoga. Već u subotu se pripreme palmine grančice. Ženski svijet očisti crkvu i okiti je palmama tako da ju je milina vidjeti. Na blagoslov grančica dolaze kao u procesiji. Misa je opet vani, jer ni pola sudionika ne bi stalo u crkvu. Mnogo je odraslih, a još više djece.

Na Veliki četvrtak je svečana Misa i klanjanje do devet sati uvečer. Onda se crkva zaključa. Ujutro se otvoru i vjernici dolaze privatno na molitvu.

Poslije podne, za obrede Velikog petka, crkva je prepuna. Klanjanje križu obavlja se na afrički način. Pristupa dvoje po dvoje, kleknutu, duboko se poklane, tri puta zaplijescu rukama te odlaze. Tako se izredaju svi sudionici obreda.

Na Veliku subotu crkva je opet prepuna, a obredi se odvijaju kao i posvuda u katoličkim crkvama.

Na Uskrs je Misa opet vani, zbog mnoštva svijeta koji se skupi.

Prošle smo godine obojili jaja i dali ih dječići. To je bila radost. Djeca su gledala šareno jaje kao dragulj. Rekli smo im da je to jaje kuhan i da ga mogu pojести. Čuvali su ga za slijedeći dan. Ali neki dečki su ga morali dati svome ocu da ga on pojede. I tako ode dječja radost.

Zato oni uvijek kažu: »Ako nam dadete štrogod za jelo, to ćemo tu pojesti. Ako nosimo kući, stariji će nam uzeti...«

S. Monika OKRUGIĆ

DJECA IZ SUSJEDSTVA ŽELJELA SU SE SLIKATI SA S. MONIKOM

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Juraj Geiler

Piše: Mijo KORADE

U 17. stoljeću Hrvatska je zbog turske okupacije spala »ostatak ostataka« slobodnog teritorija koji se prostirao na usko područje oko gradova Varaždina, Zagreba i Senja.

U tim teškim vremenima veliku duhovnu pomoć i okrepnu pružaju narodu isusovački misionari koji obilaze gradove, utvrde, vojne tabore i sela, poučavajući dječu, narod i vojnike u kršćanskim istinama i dijeleći sakramente. Jedan od najvećih pučkih misionara u hrvatskim krajevima sredinom 17. st. bio je Juraj Geiler. Njegovu revnost i apostolski žar koji se preko 30 godina iskazivao u misionarskim pohodima, suvremenici su usporedivali s primjedom velikog sv. Franje Ksaverskog. Obraćao je revni o. Juraj na stotine krvovjernika na katoličku vjeru, mnoge sužnjeve izbavio iz turskog zarobljeništva i izlijecio mnoge bolesnike. Umro je kao žrtva kršćanske ljubavi dok je njegovao okužene.

ZA OBRANU VARAŽDINSKOG KOLEGIJA

Premda iz Novog Mesta u Sloveniji, i njemačkog podrijetla, Juraj Geiler (Galler) je cijeli život djelovao među Hrvatima i zauzimao se za njihovo duhovno i kulturno dobro. Rodio se 17. ožujka 1615. Gimnaziju je završio u Ljubljani i 7. studenog 1631. ulazi u austrijskom Leobenu u isusovački red. Vjerojatno je već u mladosti nešto poznavao hrvatski jezik jer ga je brzo usavršio dok je, nakon novicijata, predavao na gimnazijama u Rijeci (1635) i kasnije u Zagrebu (1639-1641). Filozofiju je studirao u Grazu (1636-1638) a teologiju u Trnavi (1643-1646). Odmah nakon studija djeluje kao pučki misionar. Bilo je to najprije godinu dana u Štajerskoj, a zatim sve do smrti u Hrvatskoj. Preko 25 godina pripadao je kolegiju u Varaždinu, a na misijske pohode odlazi i iz Zagreba, Graza i Beča. Nekoliko je godina i s vojskom u Ugarskoj. U Varaždinu obavlja i druge službe: kućni poglavatar, ekonom, kateheta i propovjednik.

Kad je Geiler 1653. bio poglavatar rezidencije u Varaždinu (osnovana 1632.), neki su

tražili da se isusovci s gimnazijom presele u štajerski Ptuj. Isusovački general zatražio je o tome mišljenje od Geilera i poznatog kajkavskog pisca Jurja Habdelića. Geiler se u izještu odlučno zauzima da isusovci ostanu u Varaždinu, budući da je iz dotadašnjeg djelovanja u gradu i hrvatskim krajevima dobro poznavao tamošnje prilike. Njegovo je izješće ujedno prekrasno svjedočanstvo ljubavi prema Hrvatima.

»Varaždin je«, piše Geiler, »več od Ptuja i u njemu je veća potreba škole i svećeničkog rada. U Ptiju bi gimnazija bila prazna jer je mlađež malo i većinom uče zanate, dok Hrvati ne mare za obrt i više vole izabrat knjigu ili oružje. U Varaždin već sada dolazi mnogo mlađih iz okolnih krajeva i među njima djeluju misionari. Iz Varaždina bi isusovci, da ih je više, mogli proširiti svoj rad na Međimurje, i na druge krajeve. U okolnim utvrdama živi puno pravoslavnih Vlaha, te njihov vladika, monasi i odličnici često dolaze u grad. Mi s njima ljudazno razgovaramo, zagovaramo ih kod generala, pokazujemo im naše škole i oni nas pozivaju k sebi u pohod. Rado slušaju katoličku nauku, ne zaziru više toliko od pape, spremaju se da nam povjere svoju mlađež i tako ima nade da se vrate crkvenom jedinstvu. Ovo je i bio glavni cilj rezidencije, ne samo našim Ocima nego i predstavnicima države.«

Osim toga u Varaždinu je zrak zdraviji i život jeftiniji nego u Ptiju i ima svega u obilju. Nakon svega što su ljudi ovdje učinili isusovcima, uvrijedili bi se kad bi sada otišli. A varaždinska rezidencija »velika je isповjedaonica slavonske krajine i susjedne Ugarske«, jer mnogi, kada dođu poslom u generalat, iskoriste priliku i da izmire savjest. Nakon primljenih izješta poglavari su ostavili isusovce u Varaždinu i rezidenciju proširili na kolegij.

MISIONAR PO UTVRDAMA I SELIMA

Svake godine odlazio je neumorni Geiler u misije. U većim gradovima ostajao je i po nekoliko mjeseci. Podučavao je u vjeri i ispovjedao u gradu i okolnim selima. U manjim utvrdama i mjestima zadržao bi se dva ili više tjedana i onda polazio dalje. Najčešće bi putovao pješice a spavao na slamu ili na tlu. Ni-

kada ne bi uzimao darova ili novaca za svoj rad, što bi mu nudili zapovjednici utvrda ili drugi. Teška srca prihvaćao je i vojnu pratrnu koju su mu davali na putovanju kroz opasne krajeve uz tursku granicu.

Opisat ćemo samo ukratko jednu godinu njegovog misionarskog rada. Godine 1649. odlazi s Jurjem Orgovanom iz Graza najprije u Varaždin. Dva mjeseca djeluje u gradu i okolini. Tom prilikom spašava nekoliko osuđenika na smrt, dok druge obraća da se pokaju i prije smrti oproste tužiteljima. Težak je bio rad u medimurskim utvrdama Legradu, Kotoribi i ostalima, gdje je bilo dosta protestantica koji se nisu ustručavali na misionara isušati mač ili zapucati iz puške. Crkve su bile zapuštene ili ih uopće nije bilo. Narod je osudjevalo u najpotrebnijem i stalno je živio u strahu od turskih prepada iz obližnje Kaniže. U Kuzmincu je župnik lijepo pripremio narod na misije, pa je dolazio toliko mnoštvo da su morali čekati natašte dan-dva kako bi došli na red za ispovijed i pričest. U Kumrovcu misionari propovijedaju 14 dana na hrvatskom i njemačkom i obilaze mnoga susjedna sela. Dvije kratke misije održaše u Ivancu i za posadu u utvrdi Drnje. Zatim jedan pater obilazi četiri medimurska sela da provodi bolesnike, a drugi pomaže ispovijedati u Varaždinu.

Tri su mjeseca djelovali u Karlovcu jer su ujedno zamjenjivali nedavno preminulog župnika, a i general Vuk Krsto Frankopan ih je molio da ostanu što dulje. Njega je prije dvadesetak godina obratio na pravu vjeru također isusovački misionar Petar Ljubić. Misionari su propovijedali na hrvatskom u crkvi i na njemačkom u generalnom dvoru. Iskorijenili su mnoge zle navike, izmirili neprijatelje. Svijet bi svaki dan dolazio u stan misionara tražeći savjet, zagovor kod vlasti i lijekove, jer je Geiler bio vješt u liječenju. Za Tijelovo su pripremili s djecom svečanu dramu, razne recitacije i pjesme na više jezika koje su izvodili za vrijeme procesije.

Odande obilaze utvrde Tounj, Oštarije, Ogulin i Slunj na samoj turskoj granici. Tounjski zapovjednik nije volio isusovce, no kad je Geiler izlijecio skoro svu njegovu brojnu obitelj, činio je sve za njih i pratio ih s vojnicima na opasnim putovima. U tom kraju djeca nisu nikad vidjela svećenika i bježala su od misionara kao od strašila. Ali pridobljeni prijaznošću i darovima, svuda su išla za njima. Bilo je vojnika koji se nisu uspjeli ispovjediti pa su išli za misionarima od mjesta do mjesta dok ne bi došli na red. I stražari u čardacicama na granici

molili su da ih misionar posjeti i pouči u vjeri.

Vjeronauci su poučavali i do tri puta na dan, a često i prije i poslije propovijedi za vrijeme Mise. Uvodili su običaj da puk moli na glas, ili pjeva, molitve i litanije u dva kora, kako bi ih ispravno naučili. Uvijek su dijelili mnoštvo sličica, križeva, krunica i drugih nabožnih predmeta, čemu se narod jako veselio. U produci znali su se služiti i posebnim sredstvima. Tako su pomoću prizme i zrcala u zamraćenoj prostoriji izvodili svjetlosne prikaze, ili bi izveli djecu na polje da im u prirodi dočaraju Božju dobrotu.

Iste godine drže još misije u Metliki, Samoboru, Đurđevcu i opet u Koprivnici. Ovdje je misionar izradio lijepo jaslice koje je svijet dolazio gledati iz cijelog kraja. Geiler i ostalih godina stalno obilazi utvrde i sela uz tursku granicu, a brinuo se da siromašnom puku i župnicima pomogne u svemu potrebnom. Tako je 1674. nabavio odijela i novca za župnike, 3000 malih raspela, 34 prenosna mramorna oltara, kaleže, svjeće i druge stvari. Postigao je kod vlasti da su Legrad i Kotoriba bili oslobođeni od poreza.

S VOJSKOM U TURSKOM RATU

Za vrijeme jednog turskog rata Geiler prati vojsku hrvatskog bana Nikole Zrinskog na ratnim pohodima. Godine 1663. potuče ban Tatare na Muri, a početkom iduće godine upadne u južnu Ugarsku. Na tom pohodu zauzme Babocsu, Pečuh i dopre sve do Osijeka gdje popali slavni Sulejmanov most na Dravi. Misionar se s ostalim vojnim svećenicima brine za ranjenike i umiruće i podučava vojnike. Kod Pečuha je spasio mnogo ranjenika i ostalih kršćana da ne budu pobijeni. Prihvatio je i smjestio mnoštvo bjegunaca iz turskih krajeva. Priveo je petnaestak vojnika u katoličku vjeru. Mnogo je imao posla s ranjenicima kod opsade Kaniže i posebno kod pada Novog Zrina (u ljetu 1664.), kada je izginula skoro sva banova posada.

Svoj požrtvovni život završio je otac Geiler u službi bližnjega. Kad je u varaždinskom predgrađu izbila neka zarazna bolest, a u susjednim selima ponestalo hrane, misionar jedne njeguje a drugima donosi pomoć. Tada se zarazio nekom bolešću i preminu 2. rujna 1681. Za sprovoda zvonila su zvona na svim crkvama u gradu, narod je nagruuo sa svih strana, bez obzira na opasnost od zaraze, da isprati na vječni počinak neumornog, omiljenog misionara.

Duhovne vježbe za djevojke u Zagrebu i u Rijeci

Sestre Srca Isusova organiziraju duhovne vježbe za djevojke 7. i 8. razreda od 29. travnja (početak u 20 sati) do 2. svibnja ujutro. Za sudjelovanje potrebno je prijaviti se najkasnije do 25. travnja na adresu: S. Andrijana GJONI, Fratrovac 38 – 41000 ZAGREB. Telefon: (041) 222-363.

Za sudjelovanje u Rijeci prijaviti se: S. Krešimira VULETA, Drenovski put 104 – 51000 RIJEKA. Telefon: (051) 510-563.

Bolesničko hodočašće

Od 18. do 25. lipnja ove godine pod vodstvom oo. dominikana (o. Augustin Pavlović), Kontakova 1 – 41000 ZAGREB, obaviti će se 18. HRVATSKO BOLESNIČKO HODOČAŠĆE U PADOVU I LURD i to autobusom, uz pratnju liječnika. Mogu se pridružiti i zdravi.

Obavijesti i prijave: »DALMACIJATURIST«, Zrinjevac 16 – 41000 ZAGREB, telefon: 427-611, 427-612, 427-911.

Seminar za glazbenike

INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU KBF u Zagrebu odražat će Seminar za crkvene glazbenike od 17. do 20. travnja 1990. u dvoranama Katoličkoga bogoslovnog fakulteta i sjeništa na Kaptolu. Tema seminara: POSABORSKA LITURGIJSKA GLAZBA. Predavači: Biskup dr. Franjo Komarica, dr. Bernardin Škunca i mo. Izak Špralja. Taksa za sudjelovanje na tečaju je 70 d. Prijave za sudjelovanje poslati najkasnije do 10. travnja na adresu: INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU KBF, Kaptol 29 – 41000 ZAGREB.

Knjige

MARULIĆ, hrvatska književna revija. Casopis za književnost i kulturu. Narudžbe: HKD SV. ĆIRILA I METODA, Trg kralja Tomislava 21 – 41000 ZAGREB. Telefon (041) 431-950.

KRŠĆANSKA ARHEOLOGIJA, 2. prošireno izdanie, priredio Đ. Basler. Uz opći uvod i povijest kršćanske arheologije, knjiga obrađuje način pokapanja mrtvih, štovanje svetaca, simboliku, arhitekturu i slikarstvo. Obradena je i kršćanska arheologija

na području nekadašnje rimske provincije Dalmacije s posebnim naglaskom na arheološkim nalazištima u Bosni i Hercegovini. Veliki format, tvrdi uvez, 175 str. Cijena 90,00 d. Narudžbe: CRKVA NA KAMENU, Šetalište JNA bb – 88000 MOSTAR, pp 143. Telefon: (088) 35-995 i 32-531.

BOŽJE ZAPOVIJEDI: PUTOKAZ AUTENTIČNOG ŽIVLJENJA I DANAS? I, napisao dr. Marijan Vugdelija. Knjiga je prvenstveno namijenjena vjeroučiteljima, kao pomagalo za predavanja srednjoškolcima i studenti-

ma. Lijepo je opremljena, ima tvrdi uvez i 250 str. Cijena 80,00 d. Naručuje se kod autora: M. VUGDELJIA, Žrtava fašizma 1, 58300 MAKARSKA.

Na adresi: SVETA BAŠTINA, B. Kovačevića 67 – 80240 DUVNO, možete naručiti:

DAN GOSPODINOV – Nedjeljne propovijedi »A«. Iz pisane ostavštine fra Rufina Šilića za tisak priredio fra Viktor Nuić. Koncepti propovijedi u kojima ima dubokih i praktičnih misli. Dobro će doći svima koji se bave duhovnim nagovorima i propovijedanjem. Cijena 70,00 d, za inozemstvo dvosturku.

RAZGOVORI – Svjetski namjernici naši sugovornici, priredio dr. fra Slavko Barać. Knjiga posebne vrste. U njoj su nanizani razgovori s najpoznatijim ljudima svijeta najrazličitijih zanimanja, narodnosti i svjetonazora. Cijena 60,00 d, za inozemstvo dvostruko.

Na adresi: KNJIŽNICA UPT – 54400 DAKOVO, pp 62, telefon: (054) 843-049 možete naručiti:

KARDINAL ALOZIJE STEPINAC, m. Landercy. Neustrašivi pobornik za ludska prava. Autor knjige ne ulazi ni u kakvu polemiku. Jednostavnim jezikom prikazuje život i djelo našeg velikana kojim se diči ne samo hrvatski narod nego i Crkva po cijelom svijetu i svi ljudi dobre volje koji znaju cijeniti one koji su, svjedočeći Esvangelje, svakog trena spremni položiti vlastiti život za istinu i pravdu. Cijena 50,00 d.

ZAHVALUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

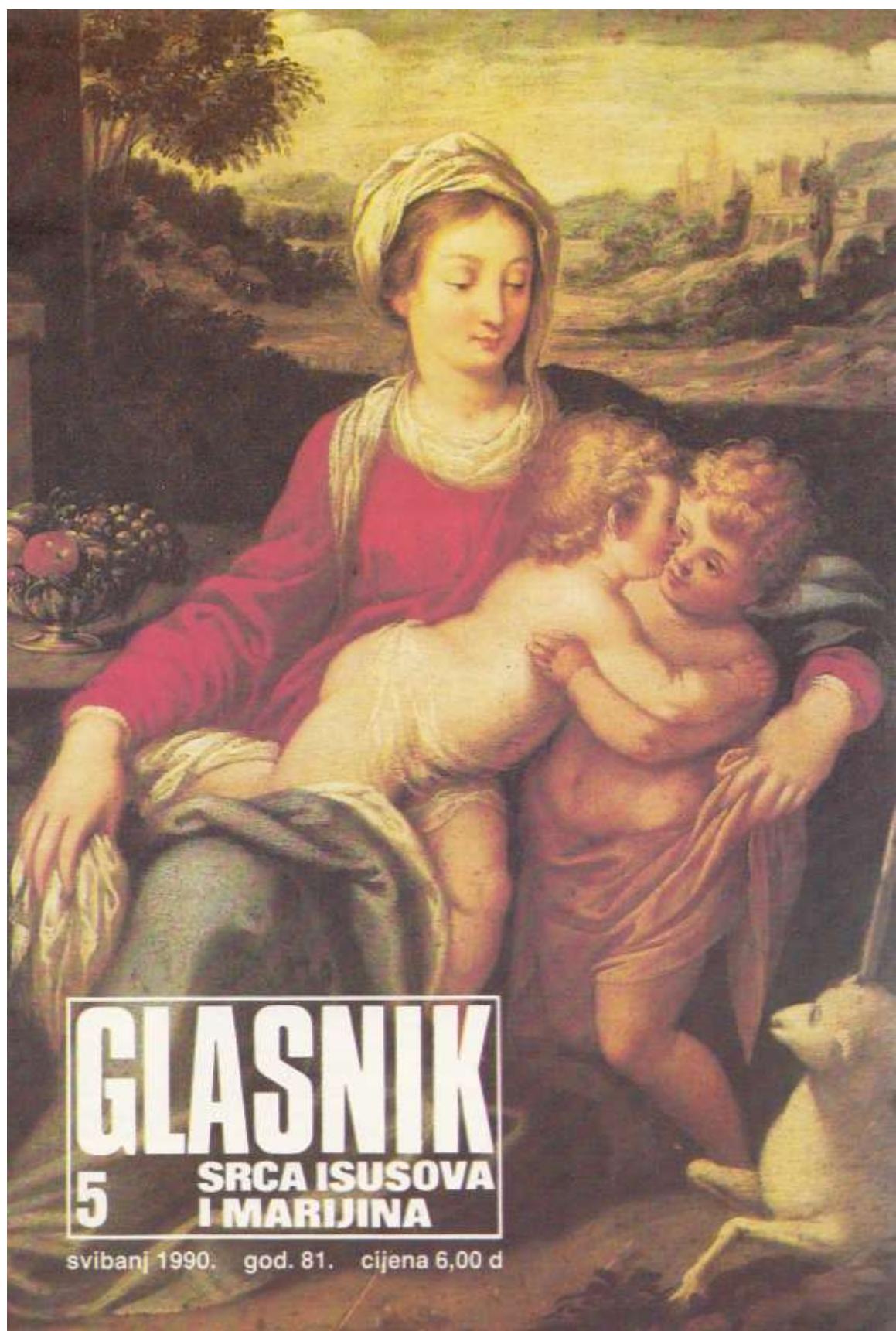
- ... i sv. Leopoldu Mandiću za sve milosti primljene tijekom života, osobito za izbavljenje iz teških neprilika i životnih opasnosti. Preporučujem i nadalje njuhovu zagovoru cijelu svoju obitelj. – Milka i Andrija Mrzlečki
- ... Gospi od brze pomoći i svima svetima na svim milostima što smo ih do sada primili ja i moja djeca, a posebice što mi se unuk sretno vratio iz vojske. Preporučujem se i ubuduće njuhovu zagovoru. – Zahvalna pretplatnica Glasnika, Sunja
- ... što nam se Ognjen sretno vratio kući s odsluženja vojnog roka. – Zahvalna baka i roditelji
- ... što su Tamara i Žarko progovorili. – Zahvalna baka i roditelji
- ... Gospi od brze pomoći i sv. Antunu Padovanskom na uslišanim molitvama i primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njuhovoj zaštiti. – Zahvalna Anka Čosić, Brodski Stupnik
- ... sv. Josipu, sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću i Ivanu Merzu za sretan povratak mog unuka s odsluženja vojnog roka na Kosovu. Preporučujem i nadalje njega i sve unuke, sina i snahu njuhovu zagovoru, a meni da od Boga isprose milost da mogu strpljivo podnosići žalost koja me snašla. – Zahvalna baka Ana Gavran, Tisina
- ... na svim primljenim milostima. – Mandica Dulčić, Argentina
- ... Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu, sv. Anti, sv. Leopoldu i Ivanu Merzu za sretan povratak sina iz vojske. Njuhovoj zaštiti preporučujemo i drugog sina-vojnika. – Dragica i Tomislav Ivošević, Frankfurt
- ... sv. Josipu, sv. Antunu, sv. ocu Leopoldu Mandiću i blagopokojnom biskupu Langu i drugim Božjim ugodnicima na pomoći mojem unuku prilikom polaganja ispita, za moje ozdravljenje od bolesti na želucu te na svim primljenim milostima. – F. Pavunić, Zagreb
- ... sv. Leopoldu i sv. Maloj Tereziji na pomoći. – Zahvalna Tavankučanka
- ... Isusu na Maslinskoj gori i svetoj Luciji za zdravlje očiju moje unuke. – Vlatka Janeš
- ... za sretan porod snahe i zdravlje unuke. Preporučujem se i nadalje njuhovoj zaštiti. – Majka Meri
- ... sv. Obitelji, sv. Ani, sv. Anti i sv. Roku na svim primljenim milostima te se i nadalje preporučujem njuhovoj zaštiti. – Baka iz Kobaša
- ... Gospi od brze pomoći, sv. Judi Tadeju, sv. Leopoldu i sv. Nikoli Taveliću na uslišanim molitvama. Preporučujem se i nadalje da njuhovim zagovorom u našoj obitelji vlada mir i blagoslov. – B. Z. Slavonija
- ... sv. Josipu, sv. Tereziji od malog Isusa, sv. Leopoldu, sv. Antunu Padovanskom i sv. Nikoli Taveliću na svim milostima podijeljenima mojoj unuci. Preporučujem i nadalje svoju unučad i cijelu obitelj njuhovu zagovoru. – Zahvalna baka Milka F.
- ... i sv. Ani čijim zagovorom sam ozdravila od teške bolesti. – Ana, Otok kod Vinkovaca
- ... sv. Josipu, sv. Anti, sv. Franji i sv. Ivi na uslišanim molitvama i primljenim milostima. – Obitelj Ružić, Otok kod Vinkovaca
- ... Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Leopoldu za zdravlje moje djece. – Ana Jakić, Šumeće
- ... Gospi od brze pomoći, Kraljici sv. Krunice te Mariji nositeljici života za moja dva poroda kao i porod moje prijateljice, a preporučujem još jednu svoju prijateljicu. Zahvaljujem na svim primljenim milostima tijekom života. Preporučujem njuhovoj zaštiti cijelu svoju obitelj kao i sve one za koje se molim. – Marija, Dautović
- ... i Andelu čuvaru na sretnom putovanju avionom i na drugim primljenim milostima. – Lenka Vidović, Zagreb

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI**

Gde se ljubav stje, tamo radost klje
Foto: TINO

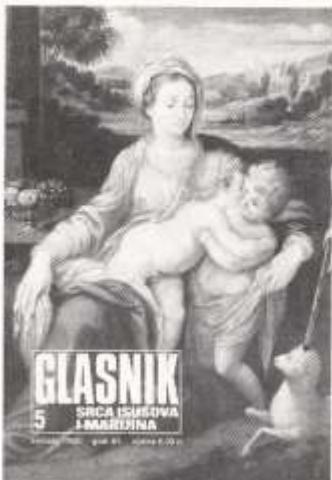
Foto: TINO

GLASNIK

5   SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

svibanj 1990. god. 81. cijena 6,00 d

BOGORODICA S ISUSOM
I SV. IVANOM
(Naslikao: B. RAMENGHI)

Šapat lahora

Moja je odluka
Tebe ljubiti
Dijelak ko suza čiste
radosti
Zastalno primati
Tvojim biti
ispovjedateljem
Dobrih vijesti djeliteljem
Šapata tihana
moliteljem
Lagana i plaha lahora
Blagim vjestiteljem
U ljubavi Tvojoj
počivateljem
Mladen SPAHIJA

Zdravo Kraljice

Ima učenjaka koji misle da je najpopularnija molitva Mariji nakon Zdravomarije Zdravo Kraljice i da je ona nastala u Španjolskoj. Autor bi joj bio biskup iz Kompostele sv. Petar de Mezonzo, krajem X. stoljeća. Ta molitva dosiže svoj vrhunac u riječima: »Pokaži nam Isusa«. To je stalni Marijin posao, kako to svjedoče tolike slike koje tako prikazuju Mariju... Ona u naoručju nosi Isusa... te nam ga sveudilj pokazuje kao naš »put, istinu i život« (Iv 14, 6). Katkada je opet susrećemo s mrtvim Isusom na koljenima te nas tako podsjeća na bezgraničnu vrijednost Jaganjčeve krvi, koja je prolivena za naše spasenje (usp. 1 Pt 1, 18 i Ef 1, 7). Na drugim se opet slikama saginje k ljudima da bi nam približila svoga Sina te bismo osjetili u njemu blizinu Onoga koji je korjenita objava Božjega milosrđa (usp. encikliku Bogat milosrdem, br. 8). Tako nam se i sama prikazuje kao Majka milosrđa.

*Zdravo Kraljice, Majko milosrđa,
živote, slasti i ufanje naše, zdravo!
K tebi vapijemo prognani sinovi Evini.
K tebi uzdišemo tugujući i plačući
u ovoj suznoj dolini.
Svrni, dakle, Zagovornice naša,
one svoje milostive oči na nas,
te nam poslije ovoga progonstva pokaži Isusa,
blagoslovjeni plod utrobe svoje.
O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!*

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklošević.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklošević, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. – Telefon: (041) 434-710.
- Tisak »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Poštirina je plaćena u gotovini.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Živimo u vremenu probuđene nade u bolje sutra, ali još uvijek i sa strahom da se ne vrati prošlost. Naše sadašnje iskustvo daje nam shvatiti radost Crkve kad je nakon tri stoljeća progona doživjela slobodu. Vjernici su napokon slobodno isticali da su kršćani, a da im to nitko nije upisivao u »grjeh«. Doživjeti se jednakim svima i ravno-pravnim sa svima, novo je naše iskustvo koje se zapravo još nije životno potvrdilo. Možemo li mi danas slobodno i bez straha od posljedica istaknuti da smo vjernici, da zbog svoje vjere svakoga poštujemo, ali da upravo zbog te vjere želimo da i nas svatko poštuje? Jesu li doista prošla vremena kada nas se zbog naše vjere smatrao nesposobnima, natražnima, nepoželjnima? Možemo li napokon slobodno istaknuti da nam je i naše nacionalno ime – Hrvat – svetinja koju nam svatko mora poštivati, a ne da zbog toga budemo sumnjivi, nepoželjni i odgurnuti na rub života kao što se to događa desetljećima? Sve su to iskustva koja tek stičemo i koja se još moraju utvrditi, da bismo svakome suvereno ponudili ono dobro za suživot koje mi možemo ponuditi. Tek kad to doživimo, naše će ime za nas postati obveza, jer više neće biti ni za koga isprike da ga sramoti, da ga se odriče, da ga zatajuje, kao što se to dešavalo kroz minula desetljeća. Zato je potrebna u prvom redu sloboda duha. Ne veli badava stara poslovica: »Zdrav duh u zdravome tijelu.« Ona daje vrijednosno prvenstvo duhu koji oživljuje tijelo i čini nas sposobnima za ljubav, za suživot, za suodgovornost, za suverenost. U ovim danima velikih promjena o tome mora razmišljati svaki čovjek, jer se svakome pruža mogućnost da na nov način bude graditelj bolje budućnosti. Mi pak, kao vjernici, ne možemo tu budućnost zamišljati boljom bez Boga. Tako su budućnost zamišljali oni kojima je ona neopozivo postala prošlost, a za sobom je ostavila gorak osjećaj promašenosti i čak izdaje za koju se moraju kajati. Dobro je dok još imaju snage za taj čin, jer on ih čini ljudima istine, a istina spašava. Zato je na vjernicima i dalje zadatak da budu graditelji bolje budućnosti s Bogom, jer »uzalud se muče graditelji ako Gospodin kuću ne gradi!«

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. SVIBANJ 1990. BR. 5

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	148
PO MARIJINU SRCU	
K SRCU ISUSOVU, J. Antolović	150
BLAŽENA DJEVICA MARIJA TRAJNI UZOR NAZOĆNOSTI I DJELOVANJA ŽENE U CRKVII, P. Galauner	152
DUHOVNO ZDRAVLJE I BUDUĆNOST, V. Miklobušec	154
RAD, A. Mišić	155
JEDINSTVO, R. Grgec	156
MLADI S KRISTOM U BUDUĆNOST ..	157
FRANJEVAČKA POBOŽNOST	
SRCU ISUSOVU, J. Antolović	158
HRVATSKI POKRET ZA OBITELJ I ŽIVOT	160
SVETI IVAN ZELINA, TINO	162
SV. JOSIP – RADNIK, V. Miklobušec	164
PREOBRAŽENJE, M. Nikolić	166
MARIJA U BRAKU, V. Vider	168
DADILJE, IVNA	170
NEKRŠĆANSKE RELIGIJE	
I EVANDELJE, M. Rusan	172
PISSMA NAŠIH MISIONARA	174
ARDELIO DELLA BELLA, M. Korade ..	176

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA ISTOG BROJA POPUST JE 10%

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmotićeva 31

MNOGO JE ŽENA U SLIČNOJ SITUACIJI

Godinama čitam Glasnik i veoma mi se dopada. Osobito su poučni članci o braku.

U najnovije vrijeme često čitamo i slušamo kako se roditelji plaše primiti veći broj djece. Naglašava se da je to zbog sebičnosti i nespremnosti na odricanje. Ja mislim da u većini slučajeva nije tako. Radnica sam i majka troje djece koja su često bolesna. Imam mnogo problema od onih u vezi sa zdravljem do onih za redovito uzdržavanje. Djeci želim pružiti potrebnu ljubav i njegu sada dok su još mala, a i kasnije kad ponarastu. Često se nađem na granici izdržljivosti. Zbog toga se ne usuđujem ni pomisliti na još koje dijete.

Znam da Crkva dopušta samo prirodnu kontracepciju (računanje plodnih dana). Međutim, ta je metoda u praksi često nepouzdana, a to kod nas žena izaziva stres i nervozu. Mislim da je neodgovorno, u našim uvjetima, prepustiti začeće pukoj slučajnosti. Da bih izbjegla psihičku napetost počela sam nositi spiralu, iako se i nadalje nastojim ravnati prema plodnim i neplodnim danima.

Ispovjednik mi je rekao da je to zločin kao i pobačaj, što ja ne bih željela nipošto učiniti. Ne znam kako da se prema toj stvari pravilno postavim. Željela bih biti dobra supruga i majka i da ne griešim. Znam da ima mnogo žena u sličnoj situaciji.

ISKRENA MAJKA

Kao što i sami priznajete da se mnogo žena muči istim pitanjem, tako sigurno ne očekujete odgovor samo za sebe nego i za mnoge druge. Upravo stoga odgovor neće biti »osoban« nego općenitit. Neznanje u tim pitanjima još uvijek je veoma veliko, a

samo znanje pomaže u donošenju ispravne odluke. Zato sam zamolio stručnu osobu da odgovori na to pitanje, pa možete imati puno povjerenje.

Točno je da je teško roditi, materijalno osigurati i dobro odgojiti više djece u obitelji, iako su roditelji najčešće spremni na odricanje i nesobičnost za svoju već rođenu djecu. Upravo stoga pozvani su da odgovorno i ozbiljno planiraju svoju obitelj prema svojim fizičkim, psihičkim, materijalnim, socijalnim i drugim mogućnostima.

Izbor metode za planiranje obitelji, odnosno kontrole rađanja, veoma je ozbiljna stvar, i odluku o tome mora donijeti bračni par zajednički. Bitno je u tu svrhu upoznati metode, načine djelovanja kao i posljedice nekih oblika reguliranja poroda.

Metode planiranja poroda mogu biti prirodne i umjetne, a možemo ih također podijeliti na kontraceptivne (sprečavaju začeće) i abortivne (ometaju razvoj začetog djeteta u maternici i dovode do njegove smrti).

Crkva zaista afirmira i dopušta prirodne metode planiranja obitelji: kalendarsku, temperaturnu i ovulacionu.

– Kalendarska metoda temelji se na proučavanju plodnih dana iz prošlih ciklusa po računu vjerojatnosti, i ta se metoda zove Ogino-Knausova.

– Ostale dvije prirodne metode kontrole rađanja zasnuju se na svakodnevnom praćenju znakova plodnosti u tekućem ciklusu. Dva su osnovna znaka: 1. temperatura; 2. plodna sluz. Ove dvije metode temelje se, dakle, na

činjenici da kod žene prirodno postoje znaci koji joj kazuju da li je plodna ili nije, a plodna je samo u vrijeme ovulacije.

Porast temperature na viši nivo kazuje nam da je ovulacija nastupila, a pojava plodne sluzi znak je da plodni period upravo počinje, i da će ovulacija nastupiti. Paralelnim praćenjem ova dva znaka plodnosti (porasta temperature i pojave plodne sluzi) kroz nekoliko uzastupnih ciklusa žena će upoznati svoj ciklus, moći će dobro upoznati svoje plodne dane i s veoma visokom sigurnošću moći će se služiti ovom metodom periodičnog uzdržavanja. S vremenom žena stekne iskustvo te se može uspješno služiti samo praćenjem znaka plodne sluzi, kako to tvrde i dr. Bilinski. Bitno je steći sigurnost u prepoznavanju znakova plodnosti i njihovom dobrom tumačenju, jer to je danas najjednostavniji način da se ustanoji vrijeme ovulacije. Neplanirano ili neželjeno začeće do kojeg može doći nije krivnja ove metode, nego posljedica nedovoljnog poznavanja i neispravnog tumačenja znakova plodnosti, ili naše slabosti i nepridržavanja vremena uzdržavanja.

O prirodnim metodama planiranja obitelji malo se piše u našoj vjerskoj štampi, iako to i ne spada prvotno u vjersku štampu. O tome bi moralni objektivno pisati i svi drugi listovi kad obraduju takva pitanja. O tome se ipak može dosta saznati na poukama u pripravi za brak. Takve priprave u Zagrebu organizira Obiteljski institut u Palmotićevoj 33, zatim neke župe (Stjepanec i Sv. Marija na Dolcu). Postoji također dovoljno literature o prirodnom planiranju obitelji, a može je se nabaviti

u knjižarama Sv. Ćirila i Metoda i Kršćanske sadašnjosti na Kaptolu. Najbolje je svakako osobno se porazgovoriti s nekim tko dobro pozna tu metodu, jer određene sumnje i rezerve prema toj metodi najčešće proizlaze iz neznanja i neupućenosti. Kao posebnu prednost te metode treba istaknuti činjenicu da je za organizam neškodljiva, za njezinu primjenu ne treba ništa kupovati, ničim se ne zadire u tjelesnost žene i u funkcioniранje spolnih organa, a bračni par upućuje na stalan dialog, bliskost, poštovanje i požrtvovnost, te unosi novu kvalitetu u bračni život dajući bračnom paru moralnu sigurnost i čistu savjest.

Umjetne metode planiranja poroda mogu biti:

- hormonske (antibebi pilula),
- mehaničke (spirala, diafragma, kondom) i
- kemijske (spermicidne pjene).

Od tih metoda nijedna nije potpuno sigurna zaštita od začeća, i do njega može doći kod svih. Pri tom treba istaknuti da je spirala zapravo abortivno sredstvo jer svojom prisutnošću u maternici sprečava oplođeno jajašće da se ugnijedzi u sluznicu maternice i uzrokuje njegovu smrt. I pilula može biti abortivno sredstvo zbog svog djelovanja na funkciju jajnika i sluznice maternice tako da usadivanje oplodenog jajašca nije moguće. Česta primjena ovih sredstava vodi lako u abortus jer žena koja upotrebljava sredstva umjetne kontrole rada i možda nije svjesna koliko se izlaže opasnosti da ipak začme i abortira. Isto tako nije svjesna koliko samoj sebi škodi, jer nijedno od ovih umjetnih sredstava nije bezazleno i može škoditi zdravljju žene – majke, a indirektno i cijeloj obitelji.

Dr. M. NADIH

Junak s Velebita

U ovoj našoj sumornoj situaciji kad potrošačko-uzivalački mentalitet razara volju i smisao za stvaralački život, jedva se i zapazaju junaci na kojima se danas gradi budućnost, a takvih ipak ima. Da život može biti težak, to ne treba dokazivati. Ali da patnja može biti i blagoslovljena za osobni život pojedinca i za narodnu zajednicu, pokazuje nam junak s Velebita o kojem čitamo u riječkom crkvenom listu Zvona, 4/1990. str. 11.

NIKOLA GLAVAŠ

U Krasnu je 7. ožujka o. g. umro Nikola Glavaš. Rođen je g. 1908. u Krasnu. Oca Juru izgubio je u prvom svjetskom ratu te se majka Marija morala sama brinuti za četvero nejake djece, koja su bila prisiljena već u najranijoj dobi služiti kod raznih gazda, kako bi preživjela. Pokojnik je postao sluga sa 7 godina, prvo u okolici Krasna, a onda u Slavoniji i Srijemskoj Mitrovici, gdje je proveo 11 godina.

Kada se nakon dugo vremena vratio kući, majka ga nije prepoznala. Gazde, kod kojih je služio, bili su kruti i sebični. Neki su ga tako tukli da je morao bježati; drugi su ga prisiljavali da po najvećoj zimi, kada ni stoka nije mogla napolje, skuplja po ispašišti ma govedi izmet i nosi ga u đubrenicu. Taj su životni put u ono vrijeme prošla mnoga podvelebitska i velebitska djeca, koja su se, čim su pro-

hodala, morala već sama brinuti za svoj opstanak.

Pokojni je Nikola u Srijemskoj Mitrovici, gdje je kao odrastao dječak radio teške građevinske poslove, samouko naučio čitati i pisati cirilicu. Kasnije je u vojski naučio i latinicu. Nakon što je otkrio tajnu pisma, postao je velik ljubitelj knjige i pisane riječi. Čitanju je posvećivao svaki trenutak slobodna vremena, a čitao je sve do čega je došao.

G. 1933. oženio se, podgao porušeno imanje u Krasnu i tu sa ženom Marom radio 12 djece, od kojih je desetero živih. Neka od njih završila su najviše škole (sin Mićo je sveučilišni profesor), a svi su pošteni i vrijedni građani.

Pokojnik je bio vedre naravi; svima oko sebe ulijevao je optimizam i nadu svojom poznatom uzrečicom: »Ne bojte se, ničega nam neće manjati, svega će nam preteći.« Volio je svoju djecu i bio na njih ponosan. Cijenio je sebe i svoje, zato je poštivao i druge, ne želeći se zamjeriti nikome.

Bio je »majstor za sve«. Krasnarska župna crkva sv. Ante Padovanskoga čuvat će mu dugo spomen na freski akademskog slikara Ivana Tomljanovića, za koju je pok. Nikola g. 1967. pripremio podlogu, a slikar ga na njoj ovjekovječio prikazavši vjerno njegov lik u mnoštvu Krasnara koji od sv. Ante hodočaste k Majci Božjoj na Krasno.

Ivan DEVČIĆ

Po Marijinu Srcu k Srcu Isusovu

Svibanj je Marijin mjesec. Na sebi nosi odraz vječne mladosti, idealja za kojim čezne svako ljudsko biće. Marija je taj ideal i postigla po najdubljem sijenjenju sa svojim bogočvrstanskim Sinom koji u njoj postade čovjekom »radi nas ljudi i radi našeg spasenja«. Kao dobra majka Marija želi vječno proljeće svoj svojoj djeci i svojim primjerom nam pokazuje kako se to i postizava.

PO MARIJI K ISUSU

Poznato nam je duhovno načelo: »Per Mariam ad Jesum!« – Po Mariji k Isusu! Ono bi moglo glasiti i onako kao u naslovu. Štujući Marijino Srce lakše dolazimo do Isusova Srca. Najbolju potvrdu za to nalazimo u veoma značajnoj enciklici Pija XII »Haurietis aquas«, izdanoj g. 1956. Papa u njoj piše: »Da bi štovanje užvišenog Isusova Srca urođilo što obilnijim plodovima dobra u kršćanskoj obitelji te cijelom ljudskom društvu, neka vjernici uznaštoje pridružiti mu i poštost Bezgrešnom Srcu Marije Božje. Po Božjoj volji, naime, preblažena Djevica Marija bila je nerazrješivo sjedinjena s Kristom u djelu

otkupljenja, tako da se može reći kako je naše spasenje plod ljubavi i patnje Isusa Krista s kojima bijahu tjesno združene ljubav i boli njegove Majke.

Onda je pravo da kršćanski puk koji je primio božanski život od Krista po Mariji, pošto je dao dostojnu hvalu Presvetom Srcu Isusovu, isto tako pruži slične hvale poštosti, ljubavi, zahvalnosti i zadovoljštine i preljubaznom Srcu nebeske Majke.

I u skladu s tim premudrim i preblagim naumom Božje Providnosti i mi sami želimo svečano svetu Crkvu i cijeli svijet posvetiti Bezgrešnom Srcu Blažene Djevice.« (HA 38).

Kad u enciklici o Srcu Isusovu Papa preporučuje i poštost Srcu Marijini, vode ga ovi motivi:

– Da bi štovanje obaju Srdaca donosilo što veće obilje duhovnih plodova i milosti kako u kršćanskoj obitelji, toj temeljnoj stanicu ljudskog društva – danas izloženoj tolikim iskušenjima – tako i u cijelom čovječanstvu kojem je veoma potrebno Božje milosrđe.

– Po Božjoj volji Marija je kao Isusova majka s njim nerazdruživo sjedinjena i u njegovu djelu spasenja, pa je naše spasenje u prvom redu plod ljubavi Kristova Srca, njegove muke, smrti i uskršnja, ali i suza i patnji njegove svete Majke.

– Iz rečenoga slijedi da je pravedno uz Srcu Isusovo sa zahvalnošću štovati i Srce Marijino.

– Papa stoga uz posvetu Srcu Isusovu nadodaje i posvetu Srcu Marijini ili kako to govori Papa Ivan Pavao II: »čin povjeravanja« našeg bića, svakog pojedinog kršćanina, svake kršćanske obitelji, Crkve i čovječanstva Srcu Marijini.

JEDINSTVO DVAJU SRDACU

Zanimljiva je činjenica da je Gospa, ukazavši se 27. 11. 1830. sv. Katarini Labouré (1806-1876), zatražila od nje da dade kovati medaljicu (kasnije nazvanu »čudotvornom«) na kojoj će pod velikim slovom M biti urezana i dva Srca: Isusovo i Marijino. Gospa je onima koji budu nosili tu medaljicu obećala velike milosti.

Nešto slično se dogodilo i u Fatimi. Andeo Božji ukazao se pastirićima: Luciji, Franji i Jacinti da ih pripremi za ukazanja blažene Gospe. Andeo im je na prvom susretu rekao: »Srce Isusovo i Marijino pažljivi su na vaše molitve.«

A pri drugom ukazanju rekao im je ovo: »Molite, mnogo molite! Srce Isusovo i Marijino imaju s vama planove milosrđa.«

U trećem ukazanju andeo je, držeći u lijevoj ruci kalež nad kojim je lebdjela hostija iz koje kapahu u kalež kapi krvi, pokleknuo kraj to troje dječice te im triput ponovio: »Presveto Trojstvo – Oče, Sine i Duše Sveti – prikazujem vam predragocjeno tijelo, krv, dušu i božanstvo Isusa Krista, prisutne u svim sveto-hraništima svijeta, u naknadu za uvrede, svetogrđa i ravno-dušnost, kojima je On sam vrijedan. A po zaslugama njegova Presv. Srca i Bezgrešnog Srca Marijina molim vas za obraćenje siromašnih grešnika.« U svim je tim tekstovima naglašeno jedinstvo dvaju Srdaca – Isusova i Marijina, što je i posve razumljivo, jer je Gospa kao Isusova Majka imala svoju važnu ulogu i u njegovu otkupiteljskom djelu.

I kad se sama Gospa počela ukazivati djeci svakog trinaestog dana u mjesecu tjekom pola godine, izrekla im je na jednom ukazanju ove značajne riječi: »Vidjeli ste pakao u kojem završavaju duše siromašnih grešnika. Da bi ih spasio, Bog želi u svijetu uspostaviti pobožnost prema mom Bezgrešnom Srcu. Kad molite krunicu recite iza svake desetke: O moj Isuse, oprosti nam naše grijeha, očuvaj nas od paklenoga ognja i dovedi u raj sve duše, osobito one kojima je najpotrebni tvoje milosrđe! Molite, mnogo molite, i činite mnoge žrtve za grešnike. Mnoge duše idu u pakao, jer nema nikoga tko bi se za njih žrtvovao i molio.« U Gospinim se riječima osjeća maj-

činska briga njezina Bezgrešnog Srca za vječno spasenje svakog čovjeka. U tome njezino Srce kuca skladno sa Srcem njezina Sina, misleći skupa s njim iste misli mira i spasenja.

Marijino Bezgrešno Srce, ukazavši se Luciji 10. 12. 1925., izreče ove majčinske riječi: »Svima onima koji se tijekom pet mjeseci zaredom u prve subote isповjede, pribeste i izmole krunicu, te mi još 15 minuta čine društvo razmatrajući otajstva krunice s nakanom da mi pruže naknadu, obećajem da će biti uz njih na času njihove smrti sa svim potrebnim milostima za spasenje.«

Kako se u svim objavama Presv. Srca Isusova sv. Margareti Alaloque očituje ljubav istoga Srca za čovjeka, za njegovo spasenje, tako se isto očituje i kod Gospe, posebice u Fatimi gdje je izrazila želju za posvetom i pobožnošću njezinom Bezgrešnom Srcu, za obavljanjem prvih subota. Sve ovo valja shvatiti kao neiscrpivo Božju spasiteljsku ljubav prema čovjeku, za njegovo spasenje koje se izražava na najrazličitije načine. Božji narod, koji je prihvatio prve petke i prve subote, odmah je razumio taj jezik Isusova i Marijina Srca, jezik dvaju Srdaca, ali jedne te iste i nerazdružive ljubavi.

IZRAZ SAVRŠENOG SKLADA

»Štovanje Bezgrešnog Srca Marijina, piše Paolo Carta sasarski nadbiskup u Sardiniji, očituje se tako u savršenoj skladnosti sa štovanjem Srca Isusova, s duhom naknade za grijeha, sa zahtjevima molitve i žrtve za obraćenje grešnika, s obeća-

njem posebne pomoći na času smrti za sve one koji po božno primaju Pričest na prve petke i subote.

Isto se tako jasno očituje kako je Srce Marijino najsigurniji i najbrži put da se dođe k Srcu Isusovu. Po Mariji k Isusu! Po Marijinom Srcu k Srcu Isusovu, nadi čovječanstva u ovom životu, nadi spašenja u vječnosti! Srcu Isusovu koje iz Euharistije ponavlja uzvišeni i neizrecivi poziv svima što su otkupljeni njegovom Krvljom: 'Ostanite u mojoj ljubavi!' (Iv 15, 9).«

Na koncu ovog našeg razmišljanja o Srcu Marijinu dođimo s našom pjesnikinjom i redovnicom, sestrom Marijom od Presv. Srca i njenim stihovima pred Gospu:

»Nisam siroče –
jer imam srce
što me uvijek voli
i prati me na strani sumornoj.
To srce čišće je od bisera,
Draže od svakog
dragog kamena.
O, Marijino srce
– slatka radosti!«

Slatka je ta radost, jer to je Srce najdivnije Majke, jer to je Srce nerazdruživo vezano sa Srcem Božnjeg i njezina Sina, Srce što nas Kristovu Srcu najradosnije vodi.

Josip ANTOLOVIĆ

Blažena Djevica Marija trajni uzor nazočnosti i djelovanja žene u Crkvi

Istina o Marijinoj ulozi u djelu spasenja duboko se urezala u našu kršćansku vjeru. To se posebice očituje u Marijinom mjesecu kada vjera u Marijinu moć i zagovor dolazi do izražaja na poseban način. Zato nam i Sv. Otac u tom mjesecu stavlja na srce jednu svoju veliku i važnu nakazu, veliku potrebu i brigu Crkve u ovom trenutku, a to je uloga žene u životu Crkve. Žene tvore polovinu čovječanstva i Crkve i one traže svoj uzor i nadahnuće za djelovanje u Crkvi kako onoj sveopćoj, tako i u mjesnoj i domaćoj koju tvori obitelj. Zato nas Sv. Otac potiče na molitvu da bi upravo najuzvišenija žena postala trajan uzor nazočnosti i djelovanja svim ženama u Crkvi.

ŽENA I MUŠKARAC ISTOG SU PODRIJETLA I JEDNAKOG DOSTOJANSTVA

Muž i žena istog su podrijetla i jednakog dostojanstva, iako se u praktičnom životu to nije uvijek priznavalo. Žena je najčešće zauzimala tek drugorazredan položaj i u obitelji, i u društvu, i u Crkvi. Muškarca se smatralo sposobnijim, časnijim i vlasnijim,

a ženu tek njegovom pomoćnicom. O socio-kulturnim uvjetima takvog shvaćanja ne kanimo ovdje razglabati, a imalo bi se što reći, nego tek ističemo da je zapostavljenošć žene postala veliko povjesno opterećenje, nepravda koja se svuda polako uklanja. Danas nestaju mnoge predrasude utemeljene na neznanju, padaju prepreke izgrađene na muškom samoprecjenjivanju i potcenjivanju žena. Žensko je pitanje još uvijek zamagljeno. Žena još uvijek traži samu sebe. Vrulda u kopiranju muškarca. Ni jedno ni drugo ne vodi je k cilju. Ona mora još naći svoj pravi put kojim će ići da bi u život društva i Crkve ugradila svoje darove uma i srca, gradeći zajedno s muškarcem novu civilizaciju ljubavi, u solidarnosti na koju ih Bog poziva stvarajući ih životnim suputnicima.

Sv. Pismo nam odmah na početku, u Knjizi postanka, ocrtava ženu koja je kao i muškarac stvorena od Boga i na sliku Božju. »Na svoju sliku stvari Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvari, muško i žensko stvari ih.« (Post 1, 27) Žena i muž jednaki su, dakle, po svom božanskom podrijetlu, iako će muškarcu trebati još mnogo samospoznaje u odnosu na ženu da bi je prihvatio sebi ravnom u dostojanstvu.

RAZMIŠLJANJE CRKVE O ŽENI

Crkva vidi u liku Marije, u njezinom aktivnom sudjelovanju na djelu spasenje, mnoge elemente koji mogu na dublji način osvijetliti nastojanje koje vodi prema sve djelotvornijoj nazočnosti žene u Crkvi i u svijetu. O tome nam govore i noviji crkveni dokumenti.

Papa Pavao VI progovorio je u tom smislu cijeloj Crkvi u svom Apostolskom pismu »Marialis cultus – Štovanje Marijino« 1974. Tu Sv. Otac ističe kako je Crkva uvijek preporučivala vjernicima da naslijeduju Mariju. Ne radi se o naslijedovanju načina života koji je Marija provodila, niti o ponavljanju životnih okolnosti u kojima je ona živjela. Mariju treba naslijedovati u njezinim životnim stavovima. Ona je u konkretnim prilikama života cijelim svojim bićem i u punoj odgovornosti prihvaćala volju Božju. Ona je prihvaćala Božju riječ i po njoj živjela. Njezino je djelovanje bilo prožeto ljubavlju i duhom služenja. Jednom riječi – ona je bila prva i najsvršenija Isusova učenica.

I Papa dalje tumači: Suvremena žena, koja želi aktivno sudjelovati u društvu i suradivati u donošenju važnih životnih odluka, promatrati će u nekoj intimnoj rado-

sti Mariju koja je, uvučena u dijalog s Bogom, dala svoj aktivni i odgovorni pristanak, i to ne samo na neki sporedni i trenutačni problem nego na »odluku stoljeća«, kako s pravom nazivamo Utjelovljenje Riječi.

Na posljednjoj Sinodi biskupa, u jesen 1987. u Rimu, gdje se raspravljalo o pozivu i poslanju laika u Crkvi, često je došlo do izražaja i pitanje o dostojanstvu i pozivu žene, ta »trajna tema ljudskog i kršćanskog razmišljanja« kako se izrazio Ivan Pavao II. Papa je sâm tu diskusiju pomno pratit, s velikom pažnjom je primio prijedloge Sinode i onda poput Marije nad svim je tim molio i razmišljaо u svom srcu. Iz svega je toga izraslo Apostolsko pismo, koje govori o pozivu i dostojanstvu žene. Kažu da je to prvo pismo takve vrste u povijesti Crkve, koje isključivo radi o ženi. I nadamo se da će razmišljanje Sv. Oca naići na plodno tlo u Crkvi i u srcima vjernika, počevši od samih svećenika.

Ivan Pavao II polazi od Marije kao žene koja nam je rodila Isusa Krista. Ona se tako našla u srcu spasenjskog događaja kao Bogorodica. U sebi je divno spojila dostojanstvo Majke i Djevice. Zato je ona uzor i putokaz svim ženama: i onima koje ostvaruju svoj poziv u majčinstvu, kao i onima koje su ostale izvan braka i nasljeđuju Mariju kao Djevicu. Sv. Otac ide i dalje i na sebi svojstven način tumači kako se majčinstvo i djevičanstvo dopunjaju. Drugim riječima: svaka majka nosi u sebi djevičansku dušu Marije i svaka djevica sudjeluje u Marijinom majčinstvu, u duhovnom rađanju djece Božje. Žena-djevica usmjerena prema iskrenom

»darivanju same sebe« nosi u sebi duboku težnju i potrebu za majčinstvom koje se ostvaruje po Duhu (Rim 8, 4) u svojim mnogostrukim oblicima. Ali isto tako i tjelesno majčinstvo nosi u sebi komponentu duhovnog majčinstva »u skladu s istinom o čovjeku koji označuje jedinstvo tijela i duha« kako veli Sv. Otac. Radi se o posebnoj bliskosti između djevičanstva neudatih žena i majčinstva udatih žena. Ta sličnost kreće od majčinstva prema djevičanstvu, ali i od djevičanstva prema braku. (Usp. MD br. 21) Ta se dva puta – dva životna poziva žene – međusobno upotpunjaju i otkrivaju duboko jedinstvo u nutriti osobnog bića.

Jedan i drugi put ima svoj uzor u Mariji, ostvaruje se u Crkvi pod zaštitom one koja je Majka Crkve i dobiva svoje trajno nadahnucu u Mariji.

Da li su danas u Crkvi svi putevi prohodni za ženu? Ima li žena danas svoje mjesto u Crkvi? Jedna angažirana žena u razmišljanju o našoj temi ovako piše: »Danas bi, ako isključimo ministerijelno svećeništvo koje je Gospodin povjerio muškarcima – nije li Krist sâm bio muškarac – žena mogla svagdje imati svoje mjesto i svagdje reći svoju riječ. Dakako da još postoje mnoge predrasude o ženama. Ali puno ovisi i o ženama, kako će se postaviti, koliko će biti svjesne svoje uloge i svoga poslanja u Crkvi, koliko će se znati nametnuti svojom osobnošću iz koje treba da zrače one vrline duha i srca koje su tako značajne za Mariju.«

Svoje razmišljanje o raznolikim mogućnostima sudjelovanja u životu i radu Crkve, dakako uz primjereno duhovnu, znanstvenu i pastoralnu

formaciju, završava ovom molitvom:

»U ovom mjesecu svibnju molimo dakle da mi, žene, znademo iskoristiti svoje vlastite darove i da uspijemo po uzoru na Mariju utisnuti pečat Crkvi i društvu svojom ženskom odvažnošću, osjećajem odgovornosti, duhom služenja i iznad svega svojom vjerom.

Molimo jednakom da Gospodin prosvijetli one koji još ne shvaćaju posebni poziv žene, one koji joj ne dopuštaju da se slobodno izrekne, one koji joj ne priznaju njezinu dostojanstvu. Jednom riječi: molimo za one koji nemaju povjerenja u ženu.«

Slično završava i Ivan Pavao II u svom Pastirskom pismu: »Crkva moli da bi ta neprocjenjiva 'ocitovanja Duha' (usp. 1 Kor. 12, 4...) kojima su obdarene 'kćeri' vječnog Jeruzalema u velikoj darežljivosti, bila brižno priznata i cijenjena i da bi tako bila obogaćena Crkva i čovječanstvo našeg vremena.« (br. 31)

Nakana naših biskupa:

DA SE U DRUŠTVU
I U CRKVENIM
ZAJEDNICAMA PROMIČE
DOSTOJANSTVO ŽENE

Da je dostojanstvo žene problem i u našoj domaćoj Crkvi, moglo se uočiti i na Svećeničkom tjednu, koncem siječnja u Zagrebu. Predavači na tom tjednu su na svoj način iznosili složenost tog problema. Ali i zanimanje ili nezanimanje za tu temu kod svećenika, kao i reakcija žena, bilo usmene bilo kasnije u tisku, jasno su pokazale kakvu težinu ima to pitanje na našim prostorima.

(Nastavak na str. 165)

Duhovno zdravlje i budućnost

Katolička mlađež Austrije bila je u korizmi ove godine pozvana da se tijekom tih četrdeset dana potpuno odrekne alkohola koji je zarorio tu zemlju i njezin narod, pa čak i mlađež. Protiv ovinsnosti o alkoholu treba se, naime, ozbiljno boriti dok ne bude prekasno.

Wiener Kirchenzeitung (katolički tjednik bečke nadbiskupije!) od 4. ožujka 1990. donosi slijedeće podatke: Svaki Austrijanac na godinu dana popije prosječno 100 litara piva i 36 litara vina.

Kad bi se ta količina uistinu razdijelila na sve Austrijance to i ne bi bilo tako mnogo. To postaje mnogo tek onda kad se zna da je broj potrošača ipak manji, a to znači da svaki od njih pojedinačno popije više, te da su među potrošačima čak i djeca.

Oko 250 tisuća Austrijanca spada u kategoriju alkoholičara bolesnika, a još oko 650 tisuća ih je ugroženo od alkohola. Ako se tome doda činjenicu da alkoholizam ima teške i široke socijalne posljedice, onda je to već zabrinjavajući broj potrošača.

Što se mlađih tiče velikih ih je broj počeo trošiti alkohol još u djetinjstvu: 43% svakako u 12. godini života, 19% već u 10. godini života, a 4% čak u 6. godini života. Svi su počeli piti u roditeljskoj kući.

Bilo bi svakako zanimljivo znati kako se katolička mlađež Austrije odazvala tome pozivu, koliko je shvatila i priznala da je trošenje alkohola u preranoj dobi života za nju samu veoma štetno. Iako je organizam starijih otporniji,

neumjerno trošenje alkohola i njega nagriza stvarajući velike štete pojedincu, obitelji i cijeloj zajednici naroda, jer alkoholizam ima široke i teške posljedice za cijelu zajednicu. Uspješnu budućnost, ni osobnu ni nacionalnu, ne stvaraju pijanci. Oni je razaraju!

Nakon tog kratkog uvida u austrijsku stvarnost bilo bi zanimljivo znati kakvo je naše domaće stanje. Pije li i hrvatska mlađež? Poznato je da se odrasli kod nas često opijaju preko svake mjere tako da je mnogima potrebno i bolničko liječenje, iako ih je malo koji se tome liječenju i podvrgnu. Zbog slabe volje i nediscipline takvo liječenje ne uspije uvijek, makar se provodilo i silom zakona. U nas nije rijedak slučaj da se i žene opijaju. Alkohol je odavno zavladao velikim dijelom pučanstva i prenosi se s generacije na generaciju. U prijtom stanju, ili čak u teškom pijanstu, počinjaju se i mnoge nepodopštine na štetu pojedinaca i cijelog naroda. Veliki postotak prometnih nesreća nastaje upravo zbog alkohola u krvi. Nema sumnje da smo u tome daleko ugroženiji od naših susjeda Austrijanaca, a da se na općem planu jedva što poduzima za narodno ozdravljenje.

Kod nas nastaju nove društvene prilike. Jednoumlje koje je već odavno postalo bezumlje i preraslo u kočnicu svakog napretka, napokon gubi tlo. Svi živimo u velikoj nadi da će se početi s pametnjim i poštenijim odnosom prema narodu i njegovoj cjelekupnosti, a tu je zdravlje ti-

jela, a još više duha, na prvom mjestu! Pijanstvo nije samo stvar savjesti pa da o njemu ne moraju voditi računa oni koji ne priznaju ili ne poštuju savjest. Ono je također izraz nekulture, duhovnog i materijalnog primitivizma protiv kojeg se moraju boriti svi istinoljubivi i dobranjamerni ljudi. Borba protiv alkoholizma putem prosvjećivanja i kulturnog uzdizanja naroda mora naći mjesto u odgojnem programu mladih naraštaja jednako tako kao i borba protiv pušenja, droge i sličnih poroka. Nemojmo se dati zavaravati beskrupuljnim tvrdnjama okorjelih ovinsnika da su to beznačajni poroci. Kad bi stručni zavodi objelodanili i obrazložili prave gubitke i štete koje time nastaju za pojedince, njihove obitelji i cijelu zajednicu, sigurno bismo se zaprepastili. Najgori je postupak gurnuti pred tim problemom glavu u pjesak i ništa ne vidjeti, ništa ne poduzimati.

Bilo bi svakako krivo čekati da nam netko drugi stvori idealne uvjete za pametan i čestit život. Čovjek mora uvihek i u svim uvjetima pametno i čestito živjeti. Staro nam je ustvo veli da prilike ne čine čovjeka slabijim, nego otkrivaju kakav je. U tom smislu sve su prilike povoljne za odgoj i samoodgoj kako pojedinca tako i zajednice. Zato nemamo razloga za čekanje, nego počnimo. Svatko mora voditi brigu u prvom redu o sebi, zatim roditelji o djeci, odgojitelji i učitelji o mladima, svi o svima da bismo svi bili više ljudi, tjelesno i duhovno zdravi. U vremenima koja su pred nama to nam je svima najpreči zadatak. Budućnost pripada duhovno zdravima!

Valentin MIKLOBUŠEC

Rad

Mjesec svibanj započinje blagdanom sv. Josipa, uzor-radnika, i odnosa prema radu. U mnogim krajevima svijeta prvi svibnja je Praznik rada, a Katolička crkva istog dana slavi sv. Josipa uzor-radnika. Rad je u svagdanim životu nedovoljno cijenjen. Smatra ga se neizbjegnim teretom i mukom.

Praznik rada i blagdan sv. Josipa radnika potiču nas da bar malo razmislimo i o svom odnosu prema radu, prvoj dužnosti koju je Bog dao čovjeku nakon stvaranja. »Gospodin, Bog, uzme čovjeka i postavi ga u edenski vrt, da ga obrađuje i čuva.« (post 1, 15) Bog se ne ustručava prikazati kao radnik. Stvarajući čovjeka, On mijesi »prah zemaljski«, a i nebo i zvijezde su djelo njegovih prstiju. (usp. Ps 8, 4)

Isus je najveći dio svog života proveo u radu posvećujući ljudski umni i tjelesni rad. U svojim porukama Isus se često služi slikama života i rada kao što su: vinogradar, sijač, liječnik... Širenje Radosne vijesti uspoređuje sa žetvom i ribarenjem.

I sv. Pavao rado ističe da za svoje uzdržavanje zaraduje vlastitim rukama: »...radili smo trudno i umorno, noć i dan, da ne padnemo komu od vas na teret.« (2 Sol 3, 8) One koji ljenčare Pavao je ukorio: »Takvima naredujemo i opominjemo ih u Gospodinu Isusu Kristu, da rade s mirom i jedu svoj vlastiti kruh. A vi, braće, nemojte malak-sati pošteno radeći!« (2 Sol 3, 12-13)

Rad je naša dužnost i njime zaslužujemo ono što nam je potrebno za naše uzdržavanje. Potrebno je da svoj svagdanji kruh zaslužujemo svagdanjim, upornim i marljivim radom. »Ako tko neće da radi neka i ne jede!« (2 Sol 3, 10) – odlučno opominje sv. Pavao. Crvena propaganda pripisivala je tu riječ Lenjinu i Titu, a stara je dvije tisuće godina. Isti apostol potiče svog dragog učenika Timoteja: »Marljivo nastoj da se po kažeš pred Bogom kao prokušan, kao radnik koji se nema čega stidjeti.« (2 Tim 2, 15)

Rad uistinu nije sramota nego je nastavak Božjeg stvarateljskog djela. Radom čovjek ispunja Božju volju da obrađuje i gospodari svijetom. Rad se ipak ne smije pretvoriti u grozničavu borbu za materijalna dobra ili lako-mo zgrtanje bogatstva.

Svoje nade za budućnost ne smijemo staviti isključivo u svoj rad da se i na nas ne bi odnosile riječi Jeremije proročice: »Proklet čovjek koji se uzdaje u čovjeka i slabo tijelo smatra svojom mišicom.« (Jer 17, 5) Radom je čovjek Božji suradnik. Bez suradnje ljudskog rada i Božje milosti ljudski napor bio bi sličan drvetu u pustinji koje ne može donijeti ploda jer je bez vode. Uzalud orač ore i sijač sije ako Gospodin ne dadne da posijano uzraste.

Kao što se Bog protivi čovjekovu preuzetnom povjerenju u vlastitu moć i rad, jer čovjek ne može biti samodostatan, tako se protivi i ljenčarenju. Biblja govori protiv ljenosti, a ljenčinu ismijava: »Kao što se vrata okreću na stožerima svojim, tako i ljen-

čina na postelji svojoj.« (Izr 26, 14) Starozavjetni mudrac primjećuje: »Ljenčinu ubija želja njegova, jer mu ruke bježe od posla.« (Izr 21, 25) Već smo spomenuli sv. Pavla koji veli da onaj koji ljenčari nije zaslužio ni da jede. Učitelji duhovnog života naglašavaju da je ljenost izvor mnogih zla. Ljenost je i jedan od sedam glavnih grijeha.

Starokršćanski pisac Teodore ističe vrijednost i blagotvornost ljudskog rada. Pita se: Imamo li na zemlji išta dobra bez rada? Dolazi li se do ikojeg uspjeha bez napora? I odgovara: Radom skupljamo plodove zemlje, gradimo gradove i kuće, privabljamo odjeću i obogaćujemo svoj stol raznim jelima.

Zašto je potrebno nabrajati prednosti koje nam rad donosi? Čovjek koji se stidi i ne želi raditi sličan je trutu odraslom u ljenosti, koji želi živjeti od rada drugih bez suradnje oko zajedničkog dobra. Znajući da tolika dobra dolaze od rada, nemojmo omalo-važavati radnički stalež. Sjetimo se da gospodari trebaju raditi kao i služe. Rad je obaveza sviju.

Kršćani, osim brige za sebe, svojim radom moraju pomagati siromašne, bolesne... jer samo tada će od Gospodina čuti: »Dodite, blagoslovjeni Oca mog,... jer bijah gladan, i dadošte mi jesti;... bijah go, i obukoste me...« (Mt 25, 34-36)

Kršćaninov rad treba biti prožet ustajnošću i ljubavlju. Primjer za to dao nam je Josip, a i Isus koji reče Židovima: »Otac moj neprestano radi, zato i ja radim.« (Iv 5, 17)

Priredio: Anto MIŠIĆ

Jedinstvo

Piše: prof. Radovan GRGEC

Ljubav i sloga, bratstvo i jedinstvo, ekumenizam, solidarnost, kooperacija, koalicija... Sve te lijepe riječi, ako su bez djela, gube snagu, značenje i smisao. Služeći prikazivanju nečijih osobnih ili klanskih ambicija i interesa, one postaju prazne fraze i otrcane parole. Ipak, nitko ne niječe njihovu važnost i aktualnost. Rođeni smo za zajedništvo u ljubavi, slobodi i pravdi. Međutim, borba za prevladavanje napetosti i suprotnosti radi jedinstva dobiva svoj puni smisao tek ako se očuva pravo na različitost i autonomiju.

Čovjek, razvijajući se kao Božje stvorenje i kao ljudska osoba, ostvaruje svoje zvanje i poslanja u manjim i većim zajednicama, kao što su obiteljske, vjerske, narodne i nacionalne zajednice. Hrvati, koji su nekada bili pogansko pleme a sada su europska nacija, većinom su rođeni u kršćanskim zajednicama. Mogli bismo reći da su, opredijelivši se s Branimirom za Rim i katolicizam, tom opredjeljenju ostali vjerni do danas. No, kako svi Hrvati nisu katolici ni kršćani, često se postavlja pitanje odnosa vjere prema naciji.

To je pitanje važno i aktualno naročito sada kada nam je jedinstvo potrebno kao zrak i voda. Teoretski lijepo zamišljena razna ekumenska nastojanja propadaju u praksi obično zato što se vjera poistovjećuje s nacionalnošću. U tom pogledu vjera ne bi smjela biti u službi nacije kao ni nacija u službi vjere. Hrvatstvo se ne smije poistovjećivati s katolicizmom.

Isto tako, politika se ne bi smjela poistovjećivati sa strančarstvom. Budući da je to katkada vrlo teško razlikovati, Crkva danas, priznajući vjernicima pravo i dužnost da se bave politikom po vlastitom izboru, odvraća svoje službenike od te djelatnosti. Pa ipak, upravo među osobama duhovnog staleža i kod nas Hrvata bilo je ličnosti koje su bile vode i znak jedinstva svojega naroda. U njihovu imenu svi smo se osjećali i još se uvijek osjećamo kao jedno, uprkos našim razmimoilaženjima, svađama i antagonistima. Odmah mi na pamet dolazi ime velikoga Kardinala, koji je toliko ljubio svoju katoličku vjeru i svoju hrvatsku naciju. Na njegovu

grobu u zagrebačkoj katedrali ne nestaje cvijeća ni ljudi koji se tu mole.

Prije dvadesetak godina upoznao sam jednoga od vođa talijanske katoličke akcije, Vittorija Bacheleta, kojega su teroristi ubili prije deset godina. Bio je to uzoran katolički laik, iskreno pobožan i duboko produhovljen. Njegovo je ime bilo znak jedinstva za većinu sunarodnjaka, a njegova je smrt zavila u crno cijelu Italiju. Za nekadašnju Italiju to je bilo ime kardinala Federiga Borromea, koji je bio uzor pastira svojega naroda i evangelizatora siromašnih. Ovjejkovječio ga je Alessandro Manzoni u »Zaručnicima«.

Hrvatima su, kako rekoh, potrebnija nego ikad takva imena, uzori i vođe. Nažalost, razmimoilaženja i svađe kao da su naša sudbina. Ne bismo se s tom »sudbinom« smjeli pomiriti. »Hoću da budem veći od svoje sudbine«, govorio je ban Jelačić. Zar i mi danas ne bismo mogli, uz pomoć Božju, biti veći od svoje »sudbine«. I nedavno smo pisali da je sudbina ono što je nalik na nas, ali i da ima lice našeg Spasitelja i Oslobođitelja.

Mladi s Kristom u budućnost

Dragi mladi prijatelji!
Dragi svi prijatelji mladih!

Javljamo svima radosnu vijest: 27. svibnja 1990. predviđamo SUSRET MLAĐIH CRKVE U HRVATA na Mariji Bistrici. Uzimamo radno geslo: MLADI S KRISTOM U BUDUĆNOST! Do tog zajedničkog susreta želimo iskoristiti sve naše susrete za domišljanje i razmišljanje o svemu što se tiče mladih, njihova života, želja – a brojne su! – te dati neke odgovore na pitanje o budućnosti.

NAŠE JE DRUŠTVO NA PREKRETNICI

Naše je društvo na prekretnici. Božja nam je Providnost pružila mogućnost da iskusimo demokraciju i slobodu. Ako budemo znali iskoristiti tu mogućnost otvorena su nam vrata Europe. Pred nama puca vizija svijeta bez »zavjesa«, bez »zidova«, pače i bez granica, putnica i svega onoga što uvelike onemogućuje normalni ljudski život. Otvara nam svijet o kojem, na poseban način, sanja mladenačka duša.

Ali demokracija i sloboda znače – odgovornost! B. Shaw kaže da se ljudi upravo zbog odgovornosti boje slobode. Kao što sunčanu svjetlost nerazdvojno prati sjenu, osim kad je sunce u zenitu, tako je i sa demokracijom i slobodom.

Zato nam je ozbiljno razmišljati i pametne staze života domišljati i trasirati! Mi, doduše, govorimo o »kršćanskoj Europi«, jer je pečat kršćanstva neuništivo utisnut u njezinu kulturu. Ali... mogu naši muzeji biti prebogati izlošcima kršćanskog nadahnuća, mogu naše katedrale i crkve svojim zvonicima i fasadama kao ispruženim prstom upirati gore, može naš rječnik biti isprepleten kršćanskim izrazima, mogu Europsani više-manje sudjelovati u crkvenim obredima, ipak... ipak... Bog je često tako daleko, tako odsutan iz života suvremenog čovjeka. S bolju primjećujemo da je život suvremenog Europsanina, a posebno mladog, usprkos kršćanskoj patini, nekako prazan, bez stvarnog života, bez dobre nade i potrebnog optimizma. A moralnost i ovisništva različitih tipova sve su raširenija među

mladima Europe. I na religioznom području mladi Europe kao da pokazuju više interesa za različite istočne sljedbe, koje se prečesto pokazuju kao institucije kroz koje se manipulira mladima.

Ima u Europi i mnogo dobrog među mladima: molitvene grupe, grupe mladih aktivista...

HOĆEMO LI MOĆI, HOĆEMO LI ZNATI?

Hoćemo li moći, hoćemo li znati ODGOVORNO ući u proces međusobnog obogaćivanja? Da li smo naučili vrednovati i razlikovati istinu od laži, opijum od stvarnosti? Znamo li biti svoji, a istodobno otvoreni novosti, ali ne i robovi pomodarstva (npr. čim je iz Europe – dobro je!?), kakva su naša iskustva, što bismo mi mogli »izvesti« u Europu?

Sjena se smanjuje do minimuma kad je sunce na zenitu! Neka »sunce pravde, Krist Gospodin, sja u srcima našim« punim, podnevnim žarom! Neka naša sloboda bude »sloboda za koju nas Krist oslobođi«, neka naša demokracija bude demokracija zlatnog svetopisamskog pravila: »Što (ne) želiš da tebi drugi učini...« Ali neka ide i dalje, do ljubavi kojom je »On ljubio nas«!

San o »kršćanskoj Europi« (ne samo zato da bi bila kršćanska!), da bi bila prostor dobrostan života, može postati stvarnost u onoj mjeri koliko se i ti, dragi mladi prijatelju, za to založiš! Poigraj se stihovima: Taj san u slapu (Europe) da bi mogo sjati – i tvoja kaplja počne ga tkati!

Budi kap u slapu mladih koji će se okupiti na Mariji Bistrici, da bismo se i mi ulili u vode Europe obogačujući njenu duhovnu rijeku »vodom života« s izvora života.

Slobodan Štambuk,
predsjednik Vijeća za mlade pri BKJ

Teme za razmišljanje i rad po grupama

1. ŠTO NAM SV. PISMO KAZUJE O SLOBODI?
2. ŠTO NAM SV. PISMO GOVORI O PRIMIJENJENOJ LJUBAVI?
3. ŠTO NAM SV. PISMO DONOSI O OBIČAJIMA, TRADICIJI, PREDAJI...?

Franjevačka pobožnost Srcu Isusovu

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Za franjevački red može se reći da je mnogo pridonio pripravi za shvaćanje pobožnosti Srcu Isusovu i njezinu širenju, u današnjem smislu, iako ne nekim zasebnim apostolatom. To je – kad se uzme u obzir izrazita pobožnost sv. Franje – posve logično. Franjo, koji u La VERNI bijaše vidljivo obilježen Kristovim ranama, nije mogao a da se u svojoj žarkoj i upravo mističnoj pobožnosti ne zaustavi pred ranom Srcu Isusova. Njegov je primjer djelovao i na njegove duhovne sinove i kćeri te se u franjevačkom redu, posebice kod sv. Bonaventure, stvorila i svojevrsna teologija Srca Isusova, iz koje su ponikle i razne asketske vježbe koje izražavaju pobožnost i ljubav prema Srcu Isusovu.

KRISTU PRILJUBLJEN,
RANOM S BOKA
PRIVUČEN

U franjevačkoj ikonografiji ta je pobožnost možda najizrazitije prikazana na poznatoj Murillovoj slici koja nam predočuje kako se sv. Franjo, zagrijen od Raspetog, sav priljubio Kristu da poljubi ranu na njegovu boku. Ta je slika divan simbol žarke franjevačke kontemplacije pet Kristovih rana, osobito one na boku. Od nje do Isusova Srca

bio je najkraći put, i plodovi nisu izostali. Razmatrajući o Srcu Isusovu, franjevci počešće o njemu i propovijedati, pisati poučno-asketske knjige i molitvenike pronalazeći u Srcu Isusovu sintezu sve pobožnosti prema Otkupitelju. Brojna literatura preobilno svjedoči o tome.

Recimo nešto iz tog duhovnog bogatstva o samom utemeljitelju manje braće, sv. Franji.

Njegova će pobožnost prema Kristovu čovještvu, prema njegovoj muci i njegovim ranama, postati trajno nadahnuće i franjevačke pobožnosti prema Srcu Isusovu kopljem probodenom. Povjesna je činjenica da je sv. Franjo pokrenuo u Crkvi i jednu novu duhovnost. Jedna od značajki te duhovnosti je i jedinstvena metoda razmatranja muke Isusove. To se promatranje odlikuje s mnogo osjećajne ljubavi i suoštećanja. Ono se rodilo – kako ističe prvi svećev životopisac Toma Celano – g. 1205. u San Damianu, kad je Franjo doživio svoju jedinstvenu viziju Raspetoga te čuo njegov glas i poruku. Od tog časa, piše Celano, Franjo nije mogao više razmatrati Kristovu muku, a da ne zaplače s glasnim uzdisajima. Taj i takav plać duboko je dirao sve one koji su ga promatrali i budio u njima suoštećaje s Kristovom mukom.

NAJDRAŽI BORAVAK U RANAMA KRISTOVIM

Asiški je Siromašak bio sav prožet otajstvom križa. Njime je pečatio svoja pisma te označivao ćelije braće. Celano tvrdi da se sav život Božjeg čovjeka Franje iz Asija – kako javni tako i privatni – kretao oko Gospodinova križa. Najveća je radost Franjina života bila kad se mogao povući na samotno mjesto te onđe sav uroniti u Kristove rane. On je u njima najradije »boravio«. I upravo je u jednom od takvih susreta bio nagrađen da i njegovo tijelo bude vidljivo obilježeno Kristovim ranama. To, do tada neviđeno i nečuveno čudo, kako u svojoj studiji o franjevačkoj pobožnosti pišu franjevci konventualci Lorenzo di Fonzo i Giovanni Colassanti, potreslo je čitav tadašnji katolički svijet te poticalo na žarku ljubav prema Raspetomu. Na taj se način počela naglo širiti i pobožnost prema pet Kristovih rana. U našem razmišljanju ne smetnimo nikada s umu da je jedna od tih rana i ona na Kristovu boku, napravljena kopljem kojim je proboden. Povjesničari pobožnosti Srcu Isusovu Bougaud i Hamon pišu da je čudo ranā sv. Franje prostrujilo Europom te imalo silan utjecaj na kršćansku osjećajnost, a zbog toga i na povijest razvitka pobožnosti Srcu Isusovu. Zanimljiva je činjenica da je ikonografija sv. Franju već u XIII. stoljeću često prikazivala kako pokazuje na Isusov probodeni bok koji se u suvremenoj pobožnosti poistovjećuje sa Srcem Isusovim.

SAKRIVEN U KRISTOVIM GRUDIMA

Spomenuti franjevci konventualci pišu da za Franjinu pobožnost Srcu Isusovu svjedoči jedno nebesko viđenje što ga papini legati preneseše Grguru IX., a »izravnih« svjedočanstava o toj Franjinoj pobožnosti nema, jer je to tada bila »tajna« svetaca. Oni sami su ga iznijeli u hodojili 4. listopada 1235. – šest godina nakon svećeve smrti – u bazilici u Asizu. Evo o čemu je riječ:

U Veneciji dva krivovjerci u snu vidješe Krista suca, okružena apostolima te brojnim redovnicima raznih redova. Izgleda da je odsutan bio jedino sv. Franjo sa svojim sinovima. No gle čuda: »Slatki je Isus svojim rukama otvorio ranu svog boka i ukaza se sv. Franjo najočitije u Kristovim grudima. I slatki je Isus opet zatvorio svoju ranu, a u nju posve i sv. Franju!« Divno, ali i vrlo znakovito!

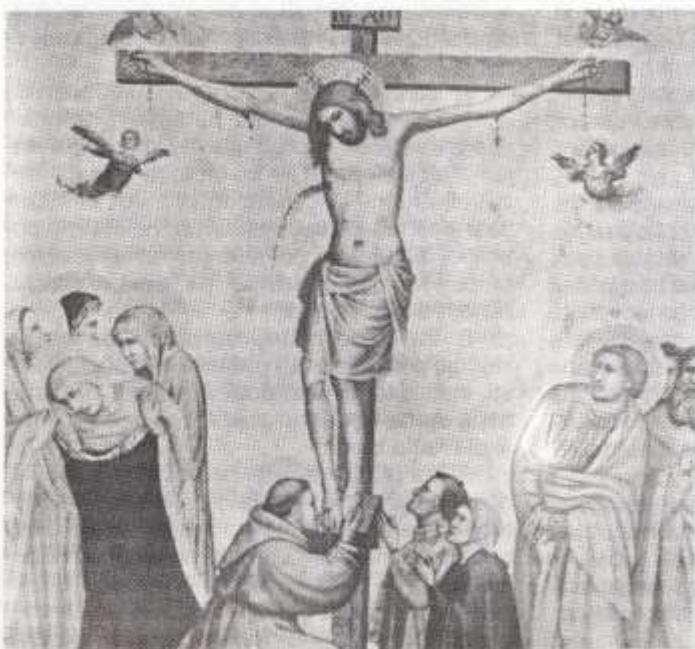
SVETA KLARA I PET ISUSOVIH RANA

Upoznajmo se i s tom divnom znakovitošću! Kao što je poznato, redovnici i vjernici XIII. stoljeća pridavali su sv. Franji primat u ljubavi prema Kristu, čak i pred sv. Ivanom Evanđelistom. Navedeni san dvojice mletačkih krivovjerača naišao je na svoj odjek tek nekoliko stoljeća kasnije u slavnom viđenju sv. Margarete Alacoque 4. listopada 1673. – baš na sam blagdan sv. Franje – kad je sam Isus spomenuvši povlasticu stigmata – rana – upozorio Sveticu na Serafinu iz Asiza, da kli na sv. Franju, »jednog od najdražih miljenika njegova Presvetog Srca«, označivši joj ga ili čak dajući »za vodu, te kao jamstvo svoje božanske ljubavi.«

Skupa sa sv. Franjom i sv. Klara (1194-1253), »prva biljčica« te osnivačica II. serafskog reda, gajit će nježnu

pobožnost prema Gospodinovoj muci te se istaknuti u »miomirisnoj kontemplaciji pet Isusovih rana«. Napajajući se neprestano na tom nepresušivom izvoru, plačući nad Kristovom mukom, stavila je i do smrti molila molitvu Kristovim ranama. Citi rani konventualci, doduše, misle da se ne može dokazati da je sveta Klara svaki dan posebice pozdravljala Kristovo Srce, ali ima i suprotnih mišljenja. Jedno takvo mišljenje iznio je isusovac Lyoreus u svojoj knjizi »De imitatione Jesu patientis« (O naslijedovanju Isusa patnika), izdanoj u Antwerpenu g. 1653. U toj knjizi piše: »Sv. Klara Asiška nije propustila nijednog dana, a da ne bi pozdravila i počastila Srce Kristovo.« Isti podatak donosi i Hamon u svojoj klasičnoj knjizi o štovanju Srca Isusova. Zanimljivo je da isti podatak donose i ugledni pisci o duhovnosti Kristova Srca: Marie-Odile i Jean-Hugues Marquis. Doslovno navodim mišljenje iz njihove knjige: »Sveta će Klara iz Asiza produbiti tu Franjinu duhovnost i konsolidirati tu pobožnost. Ona ne propušta da prođe i jedan dan, piše njezin životopisac, l'abbé Demore, a da ne počasti Srce Isusovo. I ona je u pravo razmatrajući (Kristovu) muku i pet njegovih rana otkrila Presveto Srce.«

Na liniji franjevačke tradicije od sv. Franje i sv. Klare razvit će se i u franjevačkom redu štovanje Srca Isusova. Već iz prvog stoljeća njegova postojanja potječu dokumenti bilo doktrinarno-poučni, bilo asketsko-pobožni, koji jasno govore o Srcu Isusovu. Stoga su i franjevci i franjevke značajna spona u povijesnom razvitu pobožnosti Srcu Isusovu.

Hrvatski pokret za život i obitelj

U nedjelju 25. ožujka 1990. godine, na tradicionalni blagdan Blagovijesti, u Zagrebu u velikoj dvorani bazilike Srca Isusova u Palmotićevoj ulici održana je osnivačka skupština Hrvatskog pokreta za život i obitelj.

Skupštinu je, u ime uzoritog gospodina Kardinala Franje Kuharića, pozdravio Msgr Ivan Vragović. Prisutno je bilo više uglednih djetalnika za obnovu obitelji – svećenika i laika.

CILJEVI I ZADACI POKRETA

Hrvatski pokret za život i obitelj jest dobrovoljna, humanitarna, nepolitička organizacija, otvorena svim ljudima dobre volje koji prihvataju program njezina djelovanja, bez obzira na njihovu nacionalnu, vjersku, rasnu, ideološku ili političku pripadnost. Cilj je organizacije da okupi što više osoba različite dobi i različitih profesija, osobito mlađih, humanistički orijentiranih, koje bi se, iz ljubavi prema životu, miroljubivim sredstvima, odgojnim i znanstvenim radom, osobnim primjerom i svjedočenjem, organizirano i samoinicijativno zalagali za zaštitu svakog ljudskog života, bez razlike, od začeća do naravne smrti, za humane i odgovorne međuljudske odnose, osobito između mlađih različita spola, i za prava i dostojanstvo braka, obitelji i općenito svakoga čovjeka.

Program rada Hrvatskoga pokreta za život i obitelj temelji se na naravnim etičkim načelima ljubavi, mira, tolerancije, bratstva i zajedništva svih ljudi, koja su duboko utisnuta u srce i savjest svakoga razumnoga čovjeka, na nauku Katoličke crkve i svih drugih vjerskih i humanističkih uvjerenja koja su za apsolutnu zaštitu svakoga ljudskoga života od samoga začeća, pa na načelima svih međunarodnih dokumenata u kojima se štite prava i slobode čovjeka i naroda.

Budući da su svi ljudi stvorenji jednaki u svome dostojanstvu i svojim neotuđivim i ne-povredivim pravima i da je PRAVO NA ŽIVOT temeljno ljudsko pravo iz kojega proistječu sva ostala prava, Pokret se, miroljubivim sredstvima, zauzimlje:

1. za pravo svakoga nerođenoga djeteta, bez obzira na prilike u kojima je začeto, da bude pravi subjekt, da bude od začeća pravno zaštićeno od svakoga nasilja i da mu se u obitelji i društvu ostvare uvjeti za optimalan razvitak;

2. za pravo svakoga djeteta da bude odgovorno začeto i doneseno na svijet u čvrstom, stabilnom i trajnom braku svojih roditelja u atmosferi sigurnosti i ljubavi;

3. za pravo tjelesno ili mentalno prikraćene djece na život od začeća i na ljubav, poštovanje, njegu i najveću pomoć za razvoj u obiteljima ili specijaliziranim ustanovama;

4. za pravo obitelji, kao osnovne i najvažnije jedinice društva i naroda, da joj se omoguće društveni, kulturni i materijalni uvjeti za izvršenje uloge radi koje postoji;

5. za pravo roditelja da odgajaju svoju djecu prema svojim vjerskim i moralnim načelima, da ih upisu u sve obrazovno-odgojne ustanove u skladu s njihovim željama i sposobnostima, bez obzira na osobne socijalne i materijalne mogućnosti, i da ih zaštite od svih vrsta indoktrinacije, kriminala i nasilja preko javnih medija, a osobito od štetnog utjecaja pornografije, droge, pušenja, alkoholizma i drugih sociopatoloških stanja;

6. za pravo roditelja da slobodno, ravнопravno i odgovorno odlučuju o broju djece koju će donijeti na svijet, uzimajući u obzir moralni zakon koji isključuje sprečavanje začeća, obesplodivanje i nasilni prekid života nerodenog djeteta;

7. za pravo bračnih drugova da upoznaju i odgovorno primjenjuju humane i prirodne neprokreativne ili prokreativne metode u vrijeme plodnih dana žene, metode koje ne šteže psihičkom i fizičkom zdravlju, već su najviše u skladu s dostojanstvom čovjeka i vrlo povoljno djeluju na povjerenje, razumijevanje, sreću i radost supružnika, pa, dakle, i na stabilnost braka i obitelji;

8. za pravo obitelji na društvenu skrb u slučaju prerane smrti roditelja, u slučaju bolesti, invalidnosti, nezaposlenosti, zatvora, starašti, umne i tjelesne prikraćenosti i u vrijeme školovanja djece;

9. za pravo starijih i nemoćnih na zahvalnost, poštovanje i ljubav, pa vedru i plodotvornu starost u obiteljima svoje djece ili u odgovarajućim ustanovama prema njihovim željama;

10. za pravo obitelji na takav društveni i gospodarski poredak koji omogućuje članovi-

ma obitelji, osobito očevima i majkama, da radi u svome mjestu boravka i u svome zavičaju, te da na human način zarade koliko je potrebno obitelji za pristojan životni standard;

11. za pravo roditelja da slobodno, odgovorno, razumno, svjesno, s ljubavlju, radošću, povjerenjem, pouzdanjem i zahvalnošću odluče primiti svako svoje dijete koje se može roditi kao najdragocjeniji dar i najveće bogatstvo, bez straha i tjeskobne brige kako će ih uzdržavati ako ih bude više (budući da roditelji ne radaju i ne odgajaju djecu samo za se, oni imaju pravo da od društvene zajednice za svoju velikodušnost prime svaku pomoć i zahvalnost);

12. za pravo majke da se njezin rad u kući i rađanje djece ispravno vrednuje u obitelji i cijelom društvu i narodu, da ona za vrijeme rođilijskog dopusta ne bude materijalno prikraćena, već da bude materijalno stimulirana, da ne bude prisiljena zbog materijalnih razloga raditi izvan kuće;

13. za pravo obitelji na odgovarajuće stambene uvjete prema broju članova obitelji;

14. za pravo obitelji na udruživanje i postavljanje zahtjeva društvenim vlastima u smislu poboljšanja života i rada na svim razinama društvenog života;

15. za pravo na demokraciju kao način življenja i kao sistem koji stvara duhovne, kulturne, ekonomske i političke uvjete za puni integralni razvitak svakoga pojedinca, bez obzira na njegovo zdravlje, tjelesnu ili mentalnu prikraćenost ili socijalno podrijetlo, u kojem će zakon pravne države podjednako štititi svako ljudsko biće, u kojem će ljudski život biti zaista nepovrediv i poštivan od začeća do naravne smrti, u kojem će svaki pojedinac moći maksimalno razvijati sve svoje pozitivne osobine i talente i donositi slobodno, bez straha i manipulacija, zdrave sudove za produktivan i perspektivan osobni i zajednički život;

16. za pravo Pokreta i svih njegovih članova da slobodno djeluju u slobodnom društvu i da iznose svoje uvjerenje privatno i javno, na tribinama, u publikacijama i svim ostalim sredstvima javnog priopćivanja.

Hrvatski će pokret za život i obitelj u okviru svojih programskih ciljeva i mogućnosti pružati i duhovnu i materijalnu pomoć potrebnima, a u perspektivi, kada se djelatnost razvije, osnivati i materinske domove, prihvatališta za napuštenu djecu, vrtice, dnevne boravke, mirovne domove i druge socijalne ustanove. U tome smislu Pokret će surađivati s drugim društvenim, znanstvenim i stručnim orga-

nizacijama koje djeluju na ostvarivanju sličnih ciljeva i zadataka u zemlji i inozemstvu. Surađivat će s državnim organima i predlagati rješenja za zaštitu života, braka i obitelji na zahonskoj razini.

Radi ostvarivanja ciljeva i zadataka predviđenih ovim statutom Pokret će organizirati seminare, predavanja, druge stručne i znanstvene skupove, izdavati publikacije i razna audio-vizualna sredstva i pomagala za društveno, zdravstveno i moralno prosvjećivanje, u skladu sa zakonom.

Za sve obavijesti i suradnju obratite se predsjednici Hrvatskog pokreta za život i obitelj: Dr. Ružica ČAVAR, Dalmatinska 12 – 41000 ZAGREB, telefon (041) 274-799.

On dolazi

On dolazi.

Zemlja za njim uzdiše,
andeli steru prostirke bijele,
zvijezde zlatna kandila pale...
Kroz sve će proći sfere,
na sve će sici oltare,
sve zapaliti duše
da kao cvijeće posvećeno svijetle.

On dolazi.

Dodi!

Život je bez Tebe suha grana
bez pupanja i bez cvata.
Svijet je bez Tebe svemirska rana,
zalijeći se ne da ničim
ako joj Tvoja milost
kao melem ne bude darovana.

Danica BARTULOVIĆ

«SPASI DUŠU SVOJU!» TO JE PORUKA SVIH MISIJA I MISIONARA PA I NAJVEĆE MISIONARKE, DRAGE NAŠE GOSPE, KOJA JE U FATIMI POZVALA SVIJET NA OBRAĆENJE (gore)

MLADI ZELINSKE ŽUPE UVIJEK RADO HODOČASTE NA MARIJU BISTRICU, A DJEVOJKO SE DIĆE SVOJOM ZASTAVOM (gore)

ZA VELIKIH BLAGDANA I NEDJELJA, KAO I ZA VRIJEME MISIJA, VJERNIČKI NAROD ISPUNI SVOJU CRKVU DO POSLJEDNJEG MJESTA – DA ČUJE BOŽJU RIJEĆ (dolje)

SVETI IVAN

Na krajnjem sjeveroistoku Zagrebačke gore, tamo gdje se njezini vinorodni brežuljci spuštaju u usku dolinu Lonje, prostire se župa Sv. Ivan Zelina. Župa se spominje od 1208. godine, a sigurno je postojala i ranije, dok se mjesto i posjed Zelina u nekim sudske ispravama spominju već od 1175. Sve to znači da je naselje i u starni bilo dosta veliko. Utvrda koja je u vrijeme turskih pljačkaških provala bila od većeg značenja nalazila se dublje u brdima u pravcu Marije Bistrice. Crkva koja je u središtu te se ističe u krajoliku sagrađena je 1720. i posvećena sv. Ivanu Krstitelju kao i ona starija. Ime naselja stopilo se s imenom zaštitnika župe, Sv. Ivan Zelina – ali je u socijalističkom režimu ime sveca izbrisano iz javnosti. U svijesti i u srcima mještana ostao je stalno prisutan onaj naziv mjesta pa će se lako vratiti kad to narod zatraži. Što je u srcu neka bude i na suncu!

Naselje je od davnina značajno i za širu okolicu ne samo kao sjedište župe, nego i kao obrtničko, trgovачko, sajmišno, školsko i kotarsko mjesto. Budući da je željzenička pruga daleko, uvedena su u mjestu već 1928. dva privatna putnička autobusa, »Butflin« i »Kraftlin«, kao začetak današnjeg »Čazmatransa« nasuprot turističkog kampa i bazena za kupanje.

Narod onoga kraja od pamтивlječa je čisto hrvatski i katolički. Tek u poratno vrijeme među 8 tisuća stanovnika ima i nešto nekrštene čeljadi. Tradicionalno živa vjera još se više osvježila doseljavanjem Hrvata katolika iz Hercegovine (Rama – Šćit) kojima su dolje potopili polja. Starosjedinci i doseljenici brzo su se uskladili. Stvorena su dobra susjedstva, miješaju se putem brakova, a mali Hercegovci sve više poprimaju dobri i dragi naš kraj.

Pretežni dio stanovništva živi od poljoprivrede, ali ima i industrije. Gospodarstva su uglavnom dobrostojeća zahvaljujući velikoj marljivosti ljudi. Svojim radom, i bez lčije pomoći sa strane, obnovili su svoju župnu crkvu i župni stan, podigli

ZELINA

dvije kapele, druge po potrebi obnavljaju, a za sve se brinu kao za svoje. Imaju tri velike, tri manje i tri vrlo male kapele i križ u svakom selu.

Vjerska praksa uglavnom je dobra, ali se vjera mora stalno obnavljati. Krista treba naviještati svakoj novoj generaciji. Poštenje i ljudskost treba uvijek iznova usavivati. Vjera je plemenita biljka koja traži stalnu njegu, ali onda daje i plod radosna i čestita života. Upravo takvu ulogu odigrale su i pučke misije koje je organizirao župnik sa svojim kapelanom, a održali su ih isusovci o. Božidar Ipša i o. Zvonimir Majić, od 4 – 11 ožujka ove godine. Ljudi će te misije dugo pamtit i od njih živjeti jer to je bio »prolazak Gospodnj« župom, kao i one u godinama 1947., 1962. i 1976. A kad se opazi da bi ljudska navika mogla trag Gospodinov opet zasuti prašinom zaborava, doći će ponovno misionari, i opet će zvoniti 16 zvona u 23 sela da pozdrave Gospodina, da se ljudi pomire među sobom i s Bogom. Za ovih se je misija samo po kućama ispovjedilo 420 starih i nemocnih osoba. Vjernici su svjedoci kojima se dive oni što zatajiše svoje korijene koji preko zdenca krštenja sežu u milost Božjeg oproštenja i posinovljenja.

Budućnost svake kršćanske zajednice jesu njezina djeca i mlađež. U Sv. Ivanu Zelini na vjerouau dolaze u velikom broju, ali ne baš svi, osim u nekim selima. Sve ovisi o obitelji iz koje djeca potječu. Ona mala »kućna Crkva« stvara veliku župnu zajednicu i sveopću Katoličku crkvu.

Na plodnoj zemlji te na lijepim i velikim kućama koje vidimo kad putujemo tim krajem sve je gušća i jedna sjena, a to je izumiranje. U posljednjem desetljeću umrlo je godišnje prosječno 47 osoba više nego li ih se rodilo. Bilo bi zanimljivo to i pobliže proučiti. Umirali su dobrim dijelom starci čiji su sinovi već ranije izginuli u ratu tako da u nekim kućama nema ni unučadi, ali uza sve to život mora biti u većoj cijeni. Budućnost pripada onima koji stvaraju život!

TINO

KAO MAJKA MEĐU DJECOM, KAO BOŽJA BRANIK-KULA, STOJI CRKVA SV. IVANA U ZELINI. OVA JE SLIKA PRIKAZUJE NEPOSREDNO PRED OBNOVU TORNJA (gore)

MLADI SU NADA OBITELJI, ŽUPE I CRKVE. TA NADA NIKAD NE IZNEVJERI AKO SE IDE ZA KRISTOM, POGOTOVО ZA RASPETIM, JER LJUBAV SE HRANI ŽRTVOM, A BEZ NJE NEMA ŽIVOTA (gore)

BEZ EUHARISTIJE NEMA KRŠĆANSKE ZAJEDNICE. MLADI I NAJMLAĐI ZELINSKE ŽUPE RANO I RADO PRISTUPAJU STOLU GOSPODNJEM DA SE OKRIJEPE ZA ŽIVOT SVJESNOG BOŽJEG NARODA U NARODU HRVATA (dolje)

Sv. Josip - radnik

Kada se u prošlom stoljeću počeo sve više isticati radnički svijet pritisnut mnogim nepravdama, širitelji ateističke ideologije mislili su da je došlo njihovih »pet minuta«, te da će pomoći proletarijata srušiti Crkvu. Petrova se lada doista našla na burovitom moru, i mnogi zluradi samozvani »učitelji« i »proroci« navijestili su joj čak brzu propast. Tako bi i bilo da ona nije Božje djelo. Ostvarilo se, međutim, Kristovo jamstvo: »Vrata je paklena neće nadvladati!« Evo, ona i danas plovi. Ne doduše bezbržno, jer to ne može ni htjeti, ali sigurno. Kako je to moguće? Ponajprije nju vodi Duh Božji, a zagovara je i štiti onaj koji je štitio i Isusa i Mariju – sveti Josip.

RAZVOJ ŠTOVANJA SV. JOSIPA

Štovanje sv. Josipa bilo je u Božjem narodu uvek uobičajeno, ali se u prošlom stoljeću počelo osobito rasplam-savati. Nije to slučajno. Duh Božji vodi Crkvu i raspiruje u njoj darove u skladu s potrebama vremena u kojem se nalazi. Zato i ono što su pape učinili u vezi sa štovanjem sv. Josipa nije bilo bez poticaja Duha Svetoga. Pio XI proglašio je 8. XII. 1870. sv. Josipa zaštitnikom sveopće Crkve. Leon XIII, uistinu veliki papa, izdao je 15. VIII. 1889. svoju encikliku (okružno pismo) »Quamquam pluries« u kojoj sustavno razlaže cijeli crkveni

ni nauk o sv. Josipu, razlažući temelje njegovog dostojsanstva i slave i čime zasluguje da nosi naslov Zaštitnika sveopće Crkve, te Uzora i branitelja svake kršćanske obitelji. Benedikt XV, u godinama nakon prvog svjetskog rata, potiče radnike i siromahe da se utječu osobitoj zaštiti sv. Josipa. Pio XI u svojoj enciklici »Divini Redemptoris« od 19. III. 1937. predlaže sv. Josipa za uzor radnicima u njihovu životu i u sučeljavanju s bezbožnim komunizmom.

Pio XII u svom nagovoru 1. V. 1955. ponovno ističe sv. Josipa kao zaštitnika i uzor radnika, te ustanavljuje Blag-

dan sv. Josipa radnika za Dan međunarodnog praznika rada (1. svibnja).

Ivan XXIII svojim apostolskim pismom od 19. III. 1961. sažima nauk svojih predšasnika o sv. Josipu, pod njegovu zaštitu stavlja Drugi vatikanski sabor i Josipovo ime uvodi u Prvu euharistijsku molitvu.

Pavao VI drži u vatikanskoj Bazilici sv. Petra, 19. III. 1969, službu Božju i oduševljeno propovijeda o sv. Josipu. Istimje njegovu odanost Bogu, njegovu šutnju koja je za njega najglasniji govor, njegovu spremnost da u sve-mu bude vjeran Božjim načrtima. Ističe njegov djevi-

čanski život s Djemicom Marijom, život koji se odvija u stalnoj vjernosti Bogu i službi Isusu Kristu, kojem postade čuvar, hranitelj i zaštitnik u svim teškim časovima. Sv. Josip je uzor svima koji nastoje biti Bogu vjerni, a prate ih izvanredne poteškoće u životu.

Ivan Pavao II., na stotu objetnicu enciklike »Quamquam pluries«, izdaje apostolsku pobudnicu »Otkupiteljev čuvar«. Ta bi se pobudnica morala naći u svakoj kršćanskoj obiteljskoj biblioteci. Hrvatski prijevod izdalio je Hrvatsko nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu, Boškovićeva 36. Uz Blagdan sv. Josipa radnika donosimo iz te pobudnice samo kratko poglavlje o radu.

RAD – SVJEDOČENJE LJUBAVI

Rad je svakidašnji izražaj ljubavi u životu Nazaretske obitelji. Evandeoski izvještaj pobliže označuje vrstu posla ili rada po kojem je Josip tražio da osigura uzdržavanje svoje obitelji: to je drvodjelstvo. Ta jednostavna riječ pokriva sav opseg Josipova života. Za Isusa su to godine skrovitoga života, o kojem evangelist poslije događaja u Hramu reče: »Tada siđe s njima, dođe u Nazaret i bijaše im poslušan.« (Lk 2, 51) Tu »podložnost«, to jest poslušnost Isusovu u nazaretskoj kući, treba shvatiti i kao sudjelovanje u Josipovu radu. Onaj za kojega se govorilo da je »drvodjelčev sin« naučio je posao svoga predmijevanoga oca. Ako je u poretku spasenja i svetosti Nazaretska obitelj primjer i uzor ljudskim obiteljima, onda je slično i Isusov rad uz drvodjelca Josipa. U naše je

doba Crkva to istaknula također bogoslužnim spomendanom svetoga Josipa Radnika, koji se slavi prvoga svibnja. U Evandelju se veoma ističe ljudski rad, a napose ručni rad, i on je zajedno s čovještvom Božjeg Sina prihvачen u otajstvo utjelovljenja, kao što je bio i na poseban način otkupljen. Po svojem radničkom stolu, kod kojega je s Isusom radio svoj obrt, Josip je približio ljudski rad otajstvu otkupljenja.

U Isusovom ljudskom rastu »u mudrosti, u dobi i milosti« važan je udio imala krepst radnosti, budući da »je ... rad jedno od čovjekovih dobara«, koje »preobražava narav« i po kojem čovjeka »u nekom određenom smislu čini više čovjekom«.

Važnost rada u ljudskom životu traži da se upoznaju i prihvate njegovi sadržaji, da »svim ljudima pomogne te se po njemu približe Bogu Stvoritelju i Otkupitelju, da sudjeluju u njegovim spasiteljskim naumima s obzirom na čovjeka i svijet, i da u svojem životu prodube prijateljstvo s Kristom sudjelujući po živoj vjeri u njegovu trostrukom poslanju: svećenika, proroka i kralja«.

Radi se, konačno, o ostvarivom posvećivanju svadnjeg života, koje svatko mora postizati prema vlastitom staležu, a koje svatko može unapređivati prema uzoru koji je svima dostupan: »Sveti Josip je uzor poniznih, onih koje kršćanstvo uzdiže k uvišenim ciljevima; ... on je i dokaz za to: da bismo bili dobri i istinski Kristovi sljedbenici, nisu potrebne 'velike stvari', nego se samo traže obične, ljudske, jednostavne, ali prave i istinske kreposti«.

Valentin MIKLOBUŠEC

BDM TRAJNI UZOR...

(Nastavak sa str. 153)

Žena je općenito zapostavljena, često ponižena i mnoga su joj vrata u društvu, pa i u Crkvi, praktično zatvorena. U domaćem ambijentu je previše opterećena, ne samo poslom, nego i drugim nepravdama i nerazumijevanjima. Radi se često i o povjesnom nasleđu, ali i o pomanjkanju kulture, pa i one e-vandeoske.

Dakako da je za ženu najveće poniženje kad se s njom manipulira kao s potrošačkom robom i za svaku reklamu koja bi trebala biti privlačiva i uvjerljiva. Bez sumnje dostojanstvo žene je najviše pogaženo i oskvrnjeno kad ona mjesto nositeljice života postaje sukrivac smrti koja u zametku uništava našu narodnu budućnost.

Naši nas biskupi pozivaju na molitvu. Rado ćemo se odazvati tom pozivu. Ali osim molitve potrebno je i osobno i zajedničko ispitivanje savjesta. Moramo si postaviti pitanje: koliko se otvaramo novim porukama i zahtjevima Crkve, koliko smo spremni u sebi mijenjati svoje ustaljene, često neevandeoske stavove, koliko u našim srcima ima iskrene zahvalnosti i pravog poštivanja žene na svim razinama života ?!

A usto nam je potreban i pastoralni program, radna formula da zajednički prionemo uz posao u oblikovanju jedne nove generacije koja će unatoč opterećenosti ovog našeg društva biti sposobna shvatiti i prihvatiti kršćansku antropologiju, e-vandeosko gledanje na čovjeka, a to onda znači i ispravno vrednovanje žene.

Petar GALAUNER

Preobraženje

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Isus je iznio svoj program pred učenicima i pred sve one koji su ga pratili i slušali. Nije to bio program neke političke stranke koja želi okupiti što više pristaša i pobijediti na izborima, niti je njegov nastup u duhu Mesije ratnika i pobjednika kakvog je stvorila židovska misao onog vremena. Njegov je program drugačiji i nadilazi svaki drugi jer je utemeljen na Božjoj odluci da spasi čovjeka. Taj je program neobičan i za one koji su mislili da su shvatili Isusovo poslanje. Odbačenost, trpljenje, križ i smrt glavne su niti od kojih je satkan Isusov život. Ali to nije samo njegov put nego i put svakog njegova učenika. Učenici se medutim boje patnje. Stope pred križem, traže pomoć i zaštitu. Dogadaj Preobraženja unosi svjetlo u sumornu, tamnu i zagonetnu sudbinu patnje i križa.

**NA GORI
PREOBRAŽENJA,
Mk 9, 2-8**

Ovaj izvanredni dogadjaj dolazi u pravom trenutku. Učenici su bili previše pod dojmom Isusova naglašavanja smrti i trnovitog puta svojih sljedbenika. Petar je od svih najviše pogoden, jer ga je Isus vrlo oštros ukorio. Da njihove nade ne ugasnu pod teretom takvog govora, Isus je odlučio unijeti svjetla i jasnoće u tminu i nered koji su

zavladali njihovim mislima. Htio je barem neke od njih ohrabriti, nadasve one koji će onda među drugima, i bez riječi, zračiti tom hrabrošću i postojanošću. Ma koliko ovaj prizor donosi učenicima utjehu i ohrabrenje, on temeljno izvire i uvire u Kristovo poslanje spasavanja svijeta koje će biti dovršeno smrću i uskrsnućem.

Isus uzima sa sobom trojicu učenika: Petra, Jakova i Ivana, te ide s njima na visoku goru. Na gori se uvijek događa nešto važno između Boga i čovjeka. Na visini se osjeća dodir neba i zemlje, doživljavaju se trenuci Božje nazočnosti, a od takvih trenutaka čovjek živi i onda kad nestane takva ugodaja, kad se spusti u običan život obilježen križem i trpljenjem. U nekom drugom ambijentu Preobraženje bi bljesnulo kao očitovanje moći i snage, ali u ozračju koje mu prethodi i koje nakon njega slijedi cijeli događaj dobiva drugačije značenje. Isti ti svjedoci preobraženja na gori bit će svjedoci i slabosti u Getsemanskom vrtu. Onaj čije su haljine blistale bjelinom s kojom se ne može usporediti bjelina nijednog bjelioca na zemlji, izgubit će svoj sjaj i bjelinu i bit će natopljene znojem i krvljom.

U trenucima ushita pojavljuju se Mojsije i Ilija, osobe iz Starog zavjeta. Jesu li oni svjedoci slave, ili nešto više? Ilija je sav svoj život proveo u borbi protiv krivog zamislja-

nja Boga i štovanja tako zamišljenog Boga. Židovi su očekivali Ilijin povratak zajedno s pojavom Mesije. Mojsije je tvorac jedinstva među izraelskim plemenima. On je obećao dolazak novog Prokora. Tu su, dakle, nazočne najuglednije osobe Staroga zavjeta i one pomažu učenicima da shvate da je Isus još veći, da je on onaj na koga se čekalo i koji će ispuniti i ostvariti sve nade.

Taj trenutak veličanstvenog videnja tako je čudesan da Petar predlaže da ga produže, da ga učine trajnjim, gotovo vječnim. On u svom zanosu sanja: sreća tog trenutka trebala bi se ostvariti. Zato ga želi zadržati i produžiti u vječnost. Htio bi u tom zanosu posjedovati Boga i to odmah, gledati ga licem u lice, oči u oči.

Zajedno sa svoja dva prijatelja Petar se i prestrašio. Prije negoli je i dovršio svoju rečenicu, ovije ih oblak iz kojeg se čuo glas: »Ovo je Sin moj Ljubljeni! Njega slušajte!« Nakon toga sve je opet obično. Bog prekida plan trajnog boravka. Tu nije mjesto za zadržavanje. Treba nastaviti hod, spustiti se u ravnicu u kojoj i drugi žive jer samo jedno je važno: slušati Isusa i raditi ono što on govori i nalaže.

Pogled na preobraženog Gospodina poziv je da se vjeruje u njegovo raspeće i da ga se slijedi. To je poticaj u kušnjama i progonstvima. To je upozorenje da ne živimo u vremenu u kojemu treba nešto vječno graditi, nego u vremenu u kojemu se trebamo patnjom i borbom potvrđivati u vjernosti i slušanju preobra-

ženog Božjeg Sina. Dogadjaj Preobraženja neobično je znakovit: bljesak lijepe i privlačne Božje nazočnosti osvjetjava mukotrpn hod križnog puta, uspon do Kalvarije gdje se pretapa u zoru uskrsnog jutra.

POVRATAK S GORE, Mk 9, 9-29

Neobično je to da Isus brani učenicima govoriti o dogadaju Preobraženja. Zašto to čini kad je Preobraženje pomoć u shvaćanju ne samo njegove misije, nego i misije svakog njegova učenika? Čini se da je ovaj dogadjaj shvatljiv i razumljiv jedino u spoju s uskrsnućem. Tek povezan s uskrsnućem potpuno će rasvijetliti Isusovu stvarnu osobnost.

To upozorenje je važno za ovu trojicu intimnijih Isusovih učenika da o tome mogu svjedočiti tek u svjetlu uskrsnuća. No, prije uskrsnuća Sin Čovječji mora mnogo trjeti i biti prezren. Time Marko želi svojoj zajednici staviti pred oči istinu koju nije lako prihvatići: križ je raspoznajni znak kršćanskog života.

Isus i trojica svjedoka Preobraženja pridružuju se u

dolini ostatim učenicima oko kojih se okupilo mnoštvo. Tu su i književnici koji se s njima o nečemu prepiru. Očito je bio u pitanju neki bolesnik. Neki je otac doveo bolesna sina i molio učenike da ga izliječe, a oni to nisu mogli učiniti. Sad su svi čekali Isusa i raspravljali o tome da li i On može izliječiti tako teškog bolesnika. Kad je Isus prišao, nastaje dijalog između njega i dječakova oca. Isus pažljivo sluša oca koji pripovijeda o teškoj bolesti svoga sina. Prihvata da je i učenike molio za pomoć, ali oni nisu ništa mogli učiniti. Tada Isus kori cijelo to društvo i luti se na njih predbacujući im da su nevjerni naraštaj. Pita se dokle će još ostati s njima i podnosititi ih. Ta oni su željni čudesu, traže pomoć samo u poteškoćama ovozemaljskog života i ništa više. Tu Marko upozorava kršćansku zajednicu da ne upadne u slično Isušenje, da ne poprimi takve stavove.

Isus se ne zaustavlja pred tom zatvorenošću čovjekova srca nego ostaje vjeran svojoj misiji. Bol ga takav stav, ali je u isto vrijeme pun milosrda i ljubavi prema čovjeku kojeg treba spasiti. To je u-

jedno pouka svima, koji će nakon njega nastaviti širiti Radosnu vijest, da ne pokleknu pred poteškoćama na koje će nailaziti.

Dječakov otac moli: „Pa ako što možeš, pomozi nam.“ Isus uzvrata: „Sve je moguće onomu koji vjeruje“. Dijalog između Boga i čovjeka odvija se samo na temelju vjere. Zato otac bolno zavapi: „Vjerujem, pomozi mojo nevjерu!“ Taj vapaj spada u najljepše, najiskrenije i najživotnije čovjekove riječi zapisane u Evandelju. Krik tog čovjeka krik je svakog kršćanina koji ima gorljivu želuza vjeronamjenu, a ipak osjeća da mu je narav sklonija nevjeri. To je izraz duboke i bolne borbe koju vjernik osjeća u svojoj nutrini. To je ujedno dokaz da je vjetar dar Božji, a ne isključivo zasluga čovjekova umskog znanja te voljnog propisanja i težnji za Bogom.

Nemoć svojih učenika naspram dječakove bolesti Isus tumači pomanjkanjem molitve. Tu ih uči da molitva čini bitni dio života. Ona pridonosi njegovoj kvaliteti. Bez nje nedostaje nešto važno i bitno za daljnji rast u vjeri.

Naglasak nije na istjerivanju nečistog duha, nego na sposobnosti za izvanredne stvari koja se očituje u povjerenju prema Bogu, ma kakve bile poteškoće i kušnje. I kad se nađe u takvoj situaciji, kad doživi iskustvo slabosti svoje vjere, učenik ima izlaz, a to je molitva.

Utjeha koju evangelist Marko nudi, pripovijedajući o tom inače predzadnjem Isusovom čudu, u svom Evandelju bez sumnje je velika i ohrabrujuća: iskrena molitva nalazi odjeka u Božjem srcu kao što je molitva ovog čovjeka naša odjeka u Isusovu srcu.

Marija u braku

Piše: Vital VIDER

Oženjeni štovatelji Majke Božje vjerojatno rijetko razmišljaju o činjenici da je Marija, najveća od svih žena, živjela sa sv. Josipom u braku i u obitelji. Kakogod bio taj brak u nekim stvarima izuzetan, ipak je uvijek bio i danas ostaje – uzor vjernim bračnim parovima. Dobro je da o tome češće razmišljamo.

MARIJA JE VELIKA PO PREDANJU BOŽJEM PLANU

Sva Marijina veličina prolazi upravo iz njezinog Bogomajčinstva. Ženska narav čini je sposobnom za majčinstvo, a ona svu tu svoju narav slobodno i cijelovito predaje Bogu u službu. Učinila je to neopozivo onog trenutka kada je, u neočekivani dan Navještenja, shvatila što Bog želi s njom učiniti. Od tada s tog je puta nisu mogla odvratiti nikakva iznenađenja, a bilo ih je velikih i bolnih. Nikada nije izgubila veselje i volju da kao žena i majka ispunji svoje životno poslanje.

Nitko od oženjenih neće izbjegći mnoga iznenađenja u svom braku i u svojoj obitelji. Nerijetko se čuje kako neki

oženjeni kažu da se ne bi nikada vjenčali da su prije znali kakve ih poteškoće čekaju. To je znak da im je bračni i obiteljski život donio mnoge i velike poteškoće. Probleme je imala i Marija, ali se ona takvog života ipak nije uplašila, premda joj je i starac Šimun u hramu jasno navijestio: »...a tebi će mač probosti dušu.« (Lk 2, 35) Ona je znala da će njezin sin – Mesija – biti patnik i da će to nju itekako pogadati, ali je ona jednostavno htjela biti tamno gdje je i on. Kao što njezin sin nije izbjegao križni put, tako ni Marija nije bježala od te strahote koja ju je kao majku zadesila u njezinom životu.

»Evo službenice Gospodnje!« (Lk 1,38) bilo je načelo njezina života i od toga nije odustajala. Doživljavala je svu težinu majčinstva, a već i prije toga svu težinu bračnog života. Nije znala kako da svom mužu, s kojim je odlučila djevičanski živjeti, objasni ono vanredno zbivanje u svojim tijelima. Susretala se sa stvarima koje nije shvaćala, ali »bržno ih je čuvala u srcu« (Lk 2, 51) i razmišljala o njima zajedno sa sv. Josipom.

Cini se da je Marija ubrzo postala i udovica te je sama morala podnijeti strahovitu muku koju je doživjela kad su joj nevinog Sina raspeli na križ. Što li je kao majka morala proživljavati kada su joj mrtva Sina položili u krilo, a pokopati ga je mogla tek u tudi grob?! A ipak, njezina je duša »slavila Gospodina« (Lk 1, 46), osobito onda kad je nakon Sinovljeva uskrsnuća doživjela svu veličinu i dobrotu Božje Providnosti koja

konačno pobjeđuje, oslobađa, nagraduje i usrećuje, a sve je to osjetila kao Majka u svom majčinskom biću.

Hrvatske se majke ne mogu pohvaliti svetošću Marije duše, ali su mnoge od njih doživjele ono što je doživjela Marija – ostale su bez svog djeteta. Bezbrojne su koje ne znaju za grobove svojih sinova. Zato se u njima razvilo i izrazito štovanje Majke Božje – Žalosne, s mrtvim Sinom u naručju. Ipak ni one nisu guibile svaku nadu u smisao žrtve i prve su nadom i junastvom obasjavale turobna lica svojih muževa i ostale djece. Prve su sklapale ruke, povjeravale se Bogu vjerujući u njegovu Providnost. Žalosnu Majku Božju nisu štovale, niti je danas štuto zato što bi bračni i obiteljski život shvaćale kao nešto nelijepo, ali su znale i doživljavale da život općenito, a pogotovo bračni i obiteljski, od majke iziskuje puno samozataje. Sadržava toliko poteškoća, a ponekad i neshvatljivih stvari, da ih je nemoguće prihvati i podnijeti, osim s pouzdanjem u Boga i njegovu ljubežljivu

Providnost u koju je i Majka Božja vjerovala svim srcem.

MARIJA I JOSIP – UZOR RODITELJSKOG ODGOJA

Oženjeni gledaju i nalaze u Mariji i Josipu uzor roditeljskog odgoja. Marija je svoje dijete – Isusa – odgajala svojom ženskom naravi koja znade, bez puno razmišljanja i dokaza, naslutiti i pogoditi ono što je pravo. Znala je razumijevati muža Josipa koji je svojom štuljivom i radinom muškom naravi uvodio Isusa u stvaran ljudski život.

Marija je morala biti jedinstvena žena. U njezinim mislima, riječima ili djelima nikad nije bilo ni sjenke zla, netrpeljivosti, nemetljivosti, dosade, ljutnje, uvrijedljenoštiti; ukratko – nikakve sebičnosti. Kakva je to bila žena, kakva majka i odgojiteljica, susjeda i rodakinja, savjetnica i prijateljica! Zajedno sa svojim mužem Josipom, ona je uzor svim oženjenima.

Isto tako Marija je bila velika moliteljica, prava kućna svećenica. Kako li je znala gajiti obiteljsko bogoslužje kada je zajedno s Josipom i Isusom iskazivala svoje oduševljenje nad čudesnim Bogom koji im je »učinio čudесна djela«. Pouzдалa se u Njega koji je »Svesilni, čije ime je sveto« i koji »uzvisi neznatne.« (Lk 1, 49. 52)

Uza sav zanos za Bogom, unatoč potpunoj uronjenosti u Božje stvari, nije bilo posla koji ona ne bi obavljala krajnje jednostavno, s ljubavlju i veselo. Čistila je kuću i dvorište metlom, kuhala na zadimljenom ognjištu, prala rublje na daski ili kamenu, suđe bez današnjih pomagala. Igrala se s malim Isusom, slobodne trenutke posvećivala svome mužu Josipu pomažući mu u

njegovom poslu, poticala ga i hrabrla, ljubezno dvorila, veseila se svakom uspjehu. Posjećivala je susjede kad im je trebalo u čemu pomoći, odmarala se sa svojom obitelji.

Doista, čovjekova veličina nije u onome što radi, nego u ljubavi i vjernosti kojom obavlja svaki svoj posao. Vrijednost obavljenog posla ne zavisi od okoline u kojoj se živi, nego od naše unutarnjosti, od srca, duše, vjere, od onog osobnog stava i odnosa – od ljubavi prema Bogu i čovjeku.

Kad o svemu tome razmislimo, onda nije nikakvo čudo što su vjerničke obitelji po nekakvom »duhovnom instinktu« odvajkada u svom domu osjećale ne samo tajnovitu nazočnost Isusa koji posvećuje bračni i obiteljski život, nego i Marijinu prisutnost. Gdje je, naime, Isus tamo je i Marija, a ona je uvihek bila odličan put prema njemu. Stoga su vjerničke obitelji uvihek osjećale potrebu da na najčasnijem mjestu kuće po red raspela bude i Gospina slika. U novije vrijeme nastaje da ta slika ne bude jeftini kič, nego da odgovara osobama koje predstavlja. Slika sv. obitelji morala bi krasiti dom svake kršćanske obitelji, i više nema razloga za strah pred onima koji su zbog vjerskih oznaka na najprivatnijim mjestima činili teror nad ljudima.

Majko Božja,
Ženo i Majko,
Ti nas shvaćaš
i želiš biti među nama.
Želimo te slijediti
u Tvom ispunjavaju volje
Očeve
u bračnom i obiteljskom životu.
Zagovornice vjerna, pomozi
nam!

Tadija D.

Prije nekoliko godina bijah župnik u Novom Šeheru u Bosni, a sada me obuzimljiv brige i poslovi na drugoj župi. Jedne noći (7. 1. 1990) čujem u snu najednom glas teškog bolesnika Tadije Dropulje iz novošeherske župe: »Fra Gabrijele, hoćeš li mi doći?« »Hoću« – odgovorih spontano. Pitanje se ponovio tri puta, svakiput sve ozbiljnije i sve zahtjevnije, a ja sam isto tako odgovarao. Probudio sam se sav zbumen onim što sam sanjao. Bi lo je tako živo kao da i nije san nego java. Ujutro pođoh na poštu i nađoh tamо poruku da je moj prijatelj Tadija umro minule noći i da me njegova rodbina poziva na sprovod.

Tadija Dropulja, selo Matina u župi Novi Šeher, rođio se 1928. godine u obitelji sa sedmoro djece. Kao mlađi čovjek zaposlio se na radu u šumi. Godine 1952. pao je s mosta Papratnica i pri tome teško ozlijedio kralježnicu. Tek što se s velikom mukom nekako oporavio, pozvaše ga 1953. u svatove za kuma. U toj ulozi opet je nastradao. Običaj je da svatovi uzjašu konje i priede utrku. Ni Tadija to nije mogao odbiti. Za vrijeme utrke pao je s konja i opet ozlijedio kičmu. Nakon tog pada ostao je paraliziran cijelim tijelom i u specijalnom krevetu proveo 38 godina. Bi le su to godine teških patnji, ali Tadija osta vedar kroz sve to vrijeme dok ga ne pohodi sestrica smrt. Nikada i nikome nije se tužio ni na što. Na protiv, posta tješiteljem svima koji su ga posjećivali, a

(Nastavak na str. 171)

Dadilje

Piše: IVNA

Studentski dom u kasnim poslijepodnevnim satima. Kava. Bruji život, svodeći se uglavnom na čula – kazala, a bude i pravih iznenadenja.

– Danas sam čula senzaciju mjeseca!

– Stvarno!

– Znaš li onu Agnezu s petog kata? Onu plavušu iz Mostara što studira medicinu? Na drugoj je godini!

– Znam, kako ne bih znala! Što je s njom?

– Trudna je! Da, da, već je u trećem mjesecu!

– A nu...! A što na to budući tatica? Sigurno je postao još nježniji, i još se mješće osmehuje.

– Ma kakvi! Nježan je kao kaktus, a smiješi se poput krokodila. Pobjesnio je. Lice mu se pretvorilo u pravo »remek-djelo« paklenog bijesa. Agneza je u takvim neprilikama da je ni Superman ne može spasiti.

– Joj, kakvog li opisa!

– Stvarno, taj krokodil joj je rekao da to nije njegovo dijete.

– Gad jedan!

– Ma nije ni čudo što tako govori.

– Kako to misliš?

– Jednostavno. Znaš li ti što je ona tuka radila? Zamislili: nesretna što joj njezin dragi nikad ne donese ni najmanji cvjetić, potajno je sama sebi slala cijele bukete cvijeća, kao da joj to šalje neki nepoznati obožavalac. Umjesto da svom krokodilu predbacici pomanjkanje finoće, ona ga

time izaziva na ljubomoru, pravi prizore koji izazivaju svadu. Onda nije čudno što je on sada došao s »forom«: »Tko zna čije je to dijete?«

– Ma zamisli ti to...

– Čula sam da je on jedinac u bogatih ali škrtih roditelja koji su od njega napravili pravog razmaženog cinika koji sumnja u sav ljudski rod. Ta tikva priča viceve kojima se nitko ne smije osim njega samog. Okreće se za svakom suknjom. A kad je došlo ono, onda na rječi: trudnoća, dijete, brak – reagira bijegom. Roberta veli da je taj kapitalac »pokosio« puno djevojaka.

– I što će sad jadna Agneza?

– Za sada se kupa u potoku suza, i zamisli, još ga uvijek voli, i to horizontalno i vertikalno.

– A on, ne pokazuje nikakve znakove ljubavi?

– Ma kakvi! Pobjegao je. Posvadali su se.

– Zar nisu mogli sjesti i mirno, bez svade ozbiljno se porazgovoriti, pokušati riješiti problem?

– Ma što je tebi: Zar ga ne poznaš? S njim ozbiljno razgovarati, isto je što i dječji vlak za igru stavljati na prave tračnice.

– Znači, Agneza je sada u domu kraljica tuge i besanih noći?

– Tako nekako!

– Je li rekla roditeljima?

– Da, ustvari samo ocu, ali zna i mačeha. A čako je se baš zbog toga kiksa odrekao. Veli da mu je narušila ugled, osramotila cijelu njegovu obitelj. A mačeha je čak sretna, jer je se tako lakše riješila.

– I tko će sada dati Agnezi novaca za abortus?

– Ona neće abortirati!

– Neće?

– DA, NEĆE!

– Kakav je to sad novi štos? Pa to čine sve kad se tako nešto desi!

– Ona neće abortirati jer vjeruje u Boga, ide u crkvu, a Crkva uči da je abortus ubojstvo djeteta, a Agneza neće biti ubojica svoga djeteta. Čvrsto je odlučila rodit, pa što bude da bude.

– Joj, najljepše godine živoga provest će peruci peleme. A kamo će s djetetom kad ga rodi?

– Otkud ja znam. Možda će beba biti ilegalac u domu.

– Hej, to bi bilo super! Zamislili: Cijeli dom naizmjenično čuva Agnezinog klinca. To bi bila odlična rekreacija i zabava. Sigurna sam da bi se studenti otimali tko će čuvati bebu. To bi dijete bilo glavna ličnost doma i okolice. Kad bi spavalо, na vrata Agnezine sobe objesili bi natpis: »Ne uznemiruj, zvijezda spava!«

– Čuj, kako bi bilo da skupimo nešto novca i odnesemo Agnezi? Mogle bismo joj kupiti i voća. Sada joj treba puno vitamina.

– Baš sam ti htjela tako nešto predložiti.

– Znaš, moram ti priznati, divim se toj Agnezi. Velika je stvar u takvim prilikama i mukama ostati dosljedan svojoj vjeri. To je herojski čin. Znam mnogo osoba koje se smatraju katolicima, ali nisu kao ona: kradu, varaju, abortiraju i rade puno drugih gadosti što im vjera brani. Kod Agneze mi se silno dopada to što je u najtežim trenucima osta-

la vjerna svome Bogu i što je bez okolišanja odmah rekla: »Neću abortirati! To je dosljednost u vjeri, barem u tome činu. To je heroizam barem u ovoj situaciji. Mora da je taj njezin bog nešto posebno kad mu u tako krupnoj stvari ostaje vjerna. Svaka joj čast! Ne znam da li bih ja mogla tako postupiti. Čisto sumnjam!

— Pravo da ti kažem, ni ja ne znam da li bih imala toliko snage.

— Nju će spasiti što je vesel naravi i puna optimizma. Zaljubljena je u život i uvijek s novom snagom gleda u trenutke koji dolaze. Nadam se da će i taj njezin kiks na kraju dobiti mekše obrise. Hoću reći, da će njezin otac, kad jednog dana sazna da je djedica i kad viđi unuče, postati meksi, pitomiji.

— Nadajmo se!

— Agneza će biti lijepa i dobra mlada mama. Negdje sam pročitala da je ruka dje-

teta u majčinoj ruci najljepši ukras žene.

— Istina je! To je najljepše što se može vidjeti, najveće remek-djelo.

— Najbolje bi bilo da sad odmah podemo do Agneze, neka osjeti da netko misli na nju, da nije sama, prezrena.

— Što bismo joj mogle ponijeti?

— Nešto novaca iz našeg crnog fonda. Njoj je potrebniji nego nama.

— A što misliš, da joj kupimo limuna, naranči... Možda i litru mlijeka. Kalcij joj je potreban.

— Da, i ne zaboravimo vreću utješnih i ohrabrujućih riječi!

— Mogle bismo joj se ponuditi za prve dadijle.

— Nije ludo. Dosta je priče. Idemo na posao.

Nikad se jedan promašaj ne popravlja drugim promašajem. Pomozimo da se spasi čovjek koji je već kažnen svojom nepomišljenošću!

(Nastavak sa str. 169)

dolazili su mu i muslimani, i pravoslavni i katolici. Ne mogavši okrenuti glavu, gledao je svoje goste u specijalnom ogledalu i razgovarao s njima kao da je najzdraviji. Za svakoga je imao riječ utjehe, nade i ohrabrenja on koji je i sam bio prikovan uz krevet, kao Isus na križ. Čak je mirio zavađene koji su se kod njega slučajno našli. Postade poznat i poštivan daleko izvan svoga sela i župe. Iskovana u vatri kušnje, prožeta vjerom i nadom, njegova je riječ bila rado slušana, dapače i tražena. Kad bi u selu ili u župi poduzimali kakvu akciju, Tadija je bila povjerena blagajna. Iako teško bolestan, sudjelovao je u životu župe i Crkve. Molio je i svoje patnje prikazivao za sve, osobito za mlade u selu, u župi i u cijelom svijetu, da ostanu vjerni Bogu i Crkvi.

Iako težak invalid, Tadija je vješto koristio svoje pokretne ruke. Pomoću specijalnih pinceta ugrađivao je u staklene boce znakove Isusove muke: čavle, križ, kopanje, trnovu krunu – sve od drveta. Nisu to za njega nipošto bili samo nabožni suveniri. Kod tog posla njegova je duša ponirala sve dublje u otajstvo muke Kristove. Bio je to Tadijin odgovor na ljudsku patnju, odgovor što ga je davao sebi i drugima.

Njegova bolest i smrt nose na sebi pečat žalosti, ali je sve kod njega bilo protkano i zlatnom niti kršćanske nade i radosti. Stoga je njegova smrt bila smrt pravednika.

Svakako nam svima može puno koristiti njegovo životno načelo: »Što je od Boga, slade je od meda!«

Gabrijel TOMIĆ

Nekršćanske religije i Evandelje

U dva prošla broja Glasnika razmatrali smo 2. odlomak koncilskog Dekreta o misijama. Razabrali smo dvije istine: Bog je izvor svega djelovanja Crkve, a Božja ljubav koja želi doseći i usrećiti sve ljudе učinivši ih dionicima svoje nedokućive sreće, razlog je svih nastojanja Crkve prema tome cilju. Sada samo napominjemo što iz toga slijedi: da budemo vjerni Bogu, to jest, moramo kao i on s ljubavlju gledati na svijet i na ljudе, omogućiti odvijanje procesa darivanja koji je započeo unutar Presvetog Trojstva.

DVA OPREČNA GLEDANJA NA NEKRŠĆANE

Pitamo se, kako treba gledati na razne nekršćanske religije (vjere) i koja je njihova uloga u božanskom planu spasenja?

Tijekom povijestiочitavala su se o tome dva oprečna gledišta. Jedno od njih sve nekr-

šćanske religije smatra plodom đavolske zloće i ljudske oholosti pa su se u govoru o njima uvriježile i riječi koje odaju stanoviti prezir: pogani, nevjerici, idolopoklonici, krivobošci... Danas se takvi izrazi izbjegavaju gdjegod je moguće. Takva mišljenja nastala su zbog toga što u »paganstvu« stvarno ima nastranosti i izopačenosti. Ali danas, na žalost, u kršćanskim zemljama ima nastranosti gorih od onih u poganskim zemljama: nepoštivanje čovjeka, abortusi, pornografija, raznovrsna nasilja i svakovrsni nemoral. To, svakako, nije plod kršćanske vjere, nego plod onog sjemena što ga sije zao duh, i to često po onima koji izričito ne prihvataju kršćanski moral.

Drugo je gledište o nekršćanskim religijama ono koje sve takve religije smatra dobri ma i jednakovrijednima. Smatra se da one svojim sljedbenicima pomažu da rastu u dobru pa ih ne treba mijenjati. Između tih dviju krajnosti ima i drugih mišljenja bližih prvom ili drugom gledištu.

KRIST U SVIJETU I U POVIJESTI

Sv. Jeronim je isticao da je sav Stari zavjet priprava za Isusa Krista i njegovo Evanđelje. Na taj način Isus je nazočan već i u vremenima prije njegova dolaska. Jeronimovu misao možemo proširiti: ako Isus Krist daje smisao svijetu i povijesti, onda on na neki način mora biti nazočan u tom svijetu i u toj povijesti.

Prije nego što se govorи o poslanju Sina, u Dekretu se ističe da su razni pokušaji ljudi da nadu Boga »kao odgojni put k pravome Bogu ili kao evandeoska priprava.« (AG 3) Tu misao Koncil opširnije obrazlaže u Dogmatskoj konstituciji o Crkvi. Govoreći o nekršćanima tumači kako su na putu spasenja i pripadaju Božjem narodu svi koji »iskreno traže Boga i pod utjecajem milosti nastoje djelom izvršiti njegovu volju koju su spoznali po glasu savjeti.« (LG 16)

To traženje Boga i njegove volje djelo je Božje Providnosti koja ih rasvjetljuje i tako pripravlja na Evanđelje. Evo kako to lijepo veli Koncil na istome mjestu: »Božanska Providnost ne uskraćuje pomoć potrebnu za spasenje onima koji bez svoje krivnje nisu još došli do jasne spoznaje Boga i nastoje, ne bez božanske milosti, postići pravi život. Sve što se kod njih nalazi dobra i istinita, Crkva smatra pripravom za Evanđelje i kao dano od Onoga koji rasvjetljuje svakoga čovjeka da napokon ima život vječni.« (LG)

ŠTO GOD JE DOBRO, OD DUHA JE SVETOGA

Uvijek je vrijedilo načelo da Crkva treba prihvati sve dobro koje se nalazi u drugim kulturama i religijama. U srednjem vijeku isticala se ova lijepa misao (pripisuje se sv. Ambrožiju): »Sve što je istinito, rekao to ma tko mu drago, od Duha je Svetoga!« Nauka je crkvene predaje (tradicije) da je Bog pripravljao ljudi na Evandelje, da je ono dobro što ga nalazimo u drugim vjerama nastalo već pod utjecajem Duha Svetoga te vodi k Isusu i njegovu Evandelju. Nažalost, u praksi se nerijetko zaboravljalo na tu divnu nauku.

»Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu« takođe ističe kako su prema vječnom životu i uskršnju usmjereni ne samo oni koji vjeruju u Krista nego i svi ljudi dobre volje. U njima »milost nevidljivo djeluje« i »Duh Sveti pruža svima mogućnost da se, na način koji je Bogu poznat, pridruže spasenima«. (GS 22)

»Deklaracija o odnosu Crkve prema nekršćanskim religijama« naglašuje kako zapovjedi i nauke raznih religija »nerijetko odražavaju zraku one Istine koja prosvjetljuje sve ljudе«. Zato je jedino ispravan ovaj zaključak: »Katolička Crkva ne odbacuje ništa što u tim religijama ima istinita i sveta. S iskrenim poštovanjem promatra te načine djelovanja i življena... premda se u mnogome razlikuju od onoga što ona sama drži i naučava.« (NA 2)

GLEĐANJE U DUHU KONCILA I CRKVENE TRADICIJE

Iznesemo li u nekoliko točaka poglede na nekršćanske vjere, bit će nam jasnija potreba misijskog zalaganja.

– Kršćanstvo je ustanovio sam Sin Božji Isus Krist. Budući da je od Boga, ono sadrži svu istinu i milost. Zato neizrecivo nadilazi sve druge religije.

– Druge religije su ljudska iznašašća. Istina, Boga traže i pod vodstvom milosti (kako je prije istaknuto) ali ostaju nedorečene, često daleko od istine.

– Ukoliko traže Boga, u njima već djeluje Kristova milost. Tako su i one put k Bogu i pripravljaju na Evandelje. To djelo milosti koje ih pripravlja na Evandelje djelo je Božje ljubavi koja ih želi dovesti do kršćanstva i spasenja.

– Ipak o njima često doslovce vrijede riječi Sv. pisma: »Istinu Božju zamjeniše lažu.« (Rim 1, 25) Dapače, veli Koncil, »često su ljudi, prevareni od Zloga, bili zaludeni u svojim mislima«. (LG 16) Zato misijski dekret veli da ta pozitivna nastojanja u traganju za Bogom treba »rasvjetliti i liječiti«. (AG 3)

– Ipak su, prema Božjem spasiteljskom planu, po dobru što ga ima u njima – za sve koji nemaju prigode upoznati Krista – putevi prema Bogu i spasenju.

– Kako su ti putevi često tvrdi i neprikladni, teško je po njima doći do istine. Zato Crkva poručuje sljedbenicima tih religija: »Ustani i hodi, idemo zajedno do Boga« (kard. Lavigerie)! Taj hod je preko Crkve i Evandelja, jer za sve ljudi vrijedi poruka Sv. pisma: »Opravdani su besplatno, milošću njegovom, po otkupljenju u Kristu Isusu!« (Rim 3, 24) A to otkupljenje Krist ostvaruje po Crkvi koju je baš zato i ustanovio.

SAŽETAK I ZAKLJUČAK

Dobro koje postoji u nekršćanskim religijama jest od Boga. Krist rasvjetljuje svakog čovjeka (LG 16), on je »od početka stajao uz svoje stvorenje« (sv. Irenej). Duh Sveti daje svakome mogućnost da se spasi. (GS 22) Zato Crkva cijeni sve što je dobro u drugim religijama. (NA 2) Ako u njima ima i laži i đavolskih prijevara (LG 16), Crkva mora ljudi prosvjetliti i oslobođiti od zla i zabluda. (AG 3)

Kršćanstvo je dano od Boga. Spasenje je nemoguće osim po Isusu Kristu (Dj 4, 12), koji je postavljen kao temelj našega života i sreće. (1 Kor 3, 11) »Zato Crkva, da bi promicala slavu Božju i spasenje svih tih nekršćana, sjećajući se zapovijedi Gospodinove 'propovijedajte Evandelje svakom stvorenju' (Mk 16, 5), marljivo nastoji oko misija. (LG)

O. Mato RUSAN DI

APOSTOLSKA VRIJEDNOST OBIČNOG ŽIVOTA

»Svi trebaju imati na pameti da slobodnim prihvaćanjem javnog kulta i molitve, pokore, rada i napora života, kojima postaju slični trpećem Kristu, mogu doseći sve ljudi i pridonijeti spasu čitavog čovječanstva.«

(Dekret o apostolatu laika, AA 16)

Život u afričkom kolegiju

Iz pisma s. Mirjam, pisanog prije Božića, saznajemo kako se odvija život u afričkoj školi. Govori o dva događaja: o proslavi blagdana Bezgrešne i o susretu bivših učenika. Iz jednog i drugog događaja razabiremo da su razna tamošnja školska zbivanja slična onima u nekim našim školama, primjerice u sjemeništu na Šlati u Zagrebu: svečano slavljenje Mise, predrebe, susreti...

Osobito nam je draga saznati kako škole koje vodi Crkva – za sve, bez obzira na vjersku pripadnost – pomažu dobrobiti i napretku dotičnih naroda. Tako je u minulih 35 godina kolegija, u kojem sada i sestra radi kao profesorica, petnaest nekadašnjih učenika postalo svećenicima. A mnogi drugi bivši učenici sada su državni funkcioneri, profesori, direktori ili su na drugim utjecajnim položajima.

PROSLAVA BEZGREŠNE

Prvo školsko tromjesečje trajalo je od 11. rujna do 15. prosinca. Već smo bili umorni i s radošću smo očekivali praznike. Najvažniji događaj tog tromjesečja bila je proslava blagdana Bezgrešne. To je ujedno blagdan našega kolegija. Tog dana, 8. prosinca, u devet sati prije podne imali smo u katedrali sv. Misu za učenike katoličke vjere. Pozvali smo i sve ostale koji su »dobre volje« da budu nazočni.

Sve se lijepo odvijalo. Prije Mise trojica učenika iz maturalnog razreda čitala su recital »Djevica Svjetla«. Snimala je i televizija. Pjevao je zbor kolegija sastavljen od nekoliko profesora i više učenika. Misu je predvodio biskup Pasquier, a u koncelebraciji je bio nadbiskup Plumey i ostali misionari oblati Bezgrešne koji za tu zgodu iz svojih postaja dođu u katedralu. Učenici su lijepo čitali misna čitanja te izrazili prošnje u molitvi vjernika. Nakon propovijedi televizijski snimatelji su otišli.

Navečer istog dana imali smo u dvorani mali program na čast Bezgrešne. Nije lako taj program održati na visini. Često nam, naime, dođu kojekakvi huligani te ometaju izvođenje programa, a teško ih je u dvorani prepoznati i odstraniti!

SUSRET BIVŠIH UČENIKA

Sutradan smo imali dan susreta bivših učenika kolegija. Okupilo ih se pedesetak, što je priličan broj, a došli su i uzvanici iz grada, i drugi. Prije podne, u 11 sati, u dvorani je održano više govora. Uvodni je govor, o povijesti kolegija, održao sadašnji direktor. Pružio je cjelovit uvod u život sa statistikama, od osnutka kolegija do sada, Bivši učenici, od kojih su sada mnogi već visoki funkcioneri u ministarstvu i vlasti, te direktori raznih škola, piloti, profesori itd, rado se sjećaju svojih školskih dana provedenih u kolegiju. To su njihovi predstavnici lijepo izrazili u govorima.

U 12 sati u blagovaonici kolegija imali smo ručak za 150 osoba. Sve je to pripravio brat Bernard s osobljem kuhinje. Poslije podne je bilo natjecanje u nogometu i košarci između bivših i sadašnjih učenika.

Navečer u pola osam bilo je otvorenje kolegijske večeri: guverner je u dvorištu kolegija zapalio tzv. »kolač od slame«, posebno pripravljen za tu svrhu. Nakon toga slijedio je večernji program u dvorani. Prvi je govorio mons. Yves Plumey. Zatim je govorio bivši direktor (oblat), a onda pojedini bivši učenici. Među njima je bio i pomoćnik kabineta predsjednika države, bivša učenica, a sada majka 12-ero djece, i drugi. Jedan je svećenik nglasio da je kolegij za 35 godina dao 15 svećenika, a lijep je broj mladića koji se sada u bogosloviji pripravljaju na svećeništvo. Svjedočanstva učenika bila su iskrena i topla.

Ta je svečanost bila ujedno i lijepa zahvala svim onim ocima i braći oblatima koji su nekoć radili u kolegiju, a sada su u penziji u Francuskoj ili ovdje u Africi. Neki su se već preselili u vječni Očev dom.

Za tu prigodu naši su profesori pripravili nekoliko točaka četveroglasnog zbornog pje-

MEDU NOVOKRŠTENICIMA OKO OLTARA IMA I BIVŠIH UČENIKA KOLEGIJA DE MAZENOD

vanja pa smo se i mi sestre priključile pjevačima. Zatim je slijedio kazališni komad afričkog pisca Rénéa Filombéa: »Rastavljeni supružnici«. Izveli su ga učenici škole. Svećanost je završila kasno navečer. Čitavu večer bila je nazočna ekipa s televizije i sve je snimala. Mi sestre kasno smo se vratile kući, lako umorne, bile smo zadovoljne što su se okupili toliki bivši učenici kolegija. Oni su obećali da će pomoći kolegiji, financijski i moralno, tako da će davati određenu svotu za siromašne dake koji ne mogu plaćati školarine. Bogu hvala!

Nakon tih proslava preostao nam je još tjedan dana nastave. Sve je to brzo prošlo u razredima, na sjednicama i u administrativnim formalnostima, te u misama i pokorničkim slavljinama uoči Božića. Posljednji dan obuke bio je 15. prosinca. Ovaj put sam odlučila poći na sjever s dacima da malo posjetim misije i obitelji učenika. Tako sam provela četiri i po dana kod Sestara Duha Svetoga u misiji Lala. Nakon toga sam bila jedan i po dan u selu Midjivin kod Sestara milosrdnica, a odatle sam se vratila kući u N'Gaoundéré da proslavim Božić sa zajednicom svojih sestara.

Vaša s. Mirjam ŠURJAN

Krunica u Tanzaniji

U toj afričkoj zemlji radi za kraljevstvo Božje naš misionar vlč. Andrija Iličić. U jednom pismu iz siječnja 1990. govori o svom misionarskom zvanju: »Došao sam dati svoj malen doprinos na misijskom terenu za rast ovdašnje Crkve. To je bila moja želja još od bogoslovskih dana, a sada se eto i ostvaruje. Hvala Bogu na milosti što sam mogao nekoliko godina svog svećeničkog djelovanja posvetiti Afrikancima.«

U pismu pisanim još u Gospinom mjesecu listopadu (1989) uz neke pojedinosti iz života u misijama osobito pobudno piše o molenju krunice. Neka nam taj dio pisma posluži kao poticaj da nas u ovom Gospinom mjesecu nadahnjuje pa da i mi zavolimo tu molitvu, Gospo najdražu.

»Jeste, drago mi je što se opet lijepo piše o krunici u svim časopisima, a posebice ovog mjeseca. Mi ovdje najviše molimo krunicu s litanijsama – u župnoj crkvi svaki dan, a po filijalama uvijek prije svetih Misa, dok misnik isповijeda. Odlično je znaju moliti naši mladići i djevojke, školska djeca i mnoge majke.

Zaštitnik župe nam je Gospa od Krunice. U ovdašnjem časopisu Mlezi (Odgajanik), koji izdaju njemački benediktinci, na naslovnoj strani je slika Sv. oca Ivana Pavla II kako kleći i meditativno moli krunicu. U godini mira tanzanijski biskupi su izdali poseban plakat: krunica obavija kuglu zemaljsku, uz tekst 'Molite krunicu i postići ćeće mir'.

Dani su lijepi, topli, čak i vrući. Tanzanijsko sunce upravo žeže. Ove godine je inače bilo dosta kiše, pa je propalo mnogo kukuruza i suncokreta. Ali zato čitave šume mimoza stalno cvatu. Milina ih je vidjeti!

Posla imamo napretek. Hvala dragom Bogu, zdravlje služi odlično, pa onda sve ostalo ide bez problema...

Srdačno pozdravlja uz topli memento Vaš misnik-misionar.«

Andrija ILIČIĆ

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Ardelio Della Bella

Piše: Mijo KORADE

Malo koji stranac, od onih što su u prošlosti djelovali u Hrvatskoj, s toliko se ljubavi suživio s našim narodom kao Talijan Ardelio Della Bella (1655-1737). On je našem narodu posvetio cijeli svoj aktivni život. Trudio se oko duhovnog dobra tog naroda i veoma ga zadužio na polju vjere i kulture. Već su ga njegovi suvremenici s pravom prozvali »apostol Dalmacije« u kojoj je djelovao više od 40 godina. Pripadao je zajednici isusovaca u Dubrovniku, a 1622. osnovao je kuću misionara u Splitu i pobrinuo se da drugi misionari nastave njegov rad sve do ukinuća isusovačkog reda 1773. godine. Bio je to značajan rad na vjerskoj obnovi Dalmacije pod mletačkom vlašću, u vremenima čestih rata, kužnih bolesti, opasnosti od razbojnika s kopna i gusara s mora, te materijalnog i duhovnog siromaštva.

PODRIJETLOM FIRENTINAC, SRCEM DALMATINAC

Ardelio se rodio 2. vejače 1655. u gradu Foggi na sunčanom jugu Italije kamo su njegovi preci dosegli radi poslova iz Firenze gdje je obitelj Della Bella bila veoma ugledna i prastarog korijena. U rodnom gradu Ardelio je završio niže škole, a onda u Napulju studira filozofiju i pravo. Premda je te studije završio odličnim uspjehom, odriče se svjetske karijere i na svoj rođendan 1677. godine ulazi u Rimu u isusovački red.

Nakon svršenog novicijata i studija retorike šalju ga poglavari 1681. u naš Dubrovnik za profesora na gimnaziji. Tri je godine proboravio u Dubrovniku. Dobro je naučio hrvatski jezik i zavolio naš narod. Među njegovim

učenicima bio je i kasniji glasoviti liječnik i pisac Duro Baglivi.

Godine 1684. vraća se u Rim na studij teologije. Isticao se kao jedan od najboljih studenata na Rimskoj kolegiji te je određen za budućeg profesora na istom učilištu. Mladog Ardelija srce ipak više vuče u Dalmaciju. Na kraju studija, zajeno s Giovannijem Tolomei koji je također u Dubrovniku naučio hrvatski, klečeći moli generala reda da ih pošalje za misionare u naše krajeve. Molba je bila uslišana samo Ardeliju. Tolomeo je ostao profesor u Rimu, proslavio se kao filozofski i teološki pisac, a kasnije je imenovan i kardinalom.

Della Bella djeluje kao misionar u Dubrovniku od prosinca 1688. Kratko se vraća u Italiju, a onda je 1690. i 1691. opet u Dubrovniku. Nakon toga je ipak pozvan u Perugiu da predaje filozofiju. Godine 1693. doznaće da će ipak morati raditi kao profesor u Rimskom kolegiju. Tada Ardelio moli i zaklinje poglavare da ga vrate u našu Dalmaciju. Iduće godine (1694.) odlazi u Dubrovnik. U pismu koje je nosio rektoru Dubrovačkog kolegija, njegov provincial piše za njega da ide sa životom željom da ostatak života posveti misijama u onim krajevima, zbog čega se, na opće uđivanje, odrekao službe profesora filozofije u Rimu.

Došavši ponovno u Dubrovnik Ardelio djeluje najprije kao propovjednik i misionar, a od 1696-1702. je rektor Dubrovačkog kolegija. U to vrijeme dovršava zgradu kolegija i 1699. započinje gradnju prekrasne crkve sv. Ignacija, prema nacrtu što ga je izradio glasoviti arhitekt i slikar isusovački brat redovnik Andrija Pozzo.

Sredinom 1702. vraća se Ardelio ponovno u Italiju da u Firenzi, gradu svojih predaka, predaje teologiju. Ali već g. 1703. dolazi u Split za pučkog misionara, i to na poziv splitskog nadbiskupa Cosmija. Tako je taj velik čovjek i u svemu častan redovnik podrijetlom Firentinac srcem postajao sve više Dalmatinac.

»APOSTOL DALMACIJE«

U tridesetogodišnjem radu, počevši od 1703, Ardelio obilazi 17 biskupija od Cresa na sjeveru do Kotora na jugu ne mimoilazeći ni Hercegovinu. Kojiput djeluje sâm ili s nekim

svećenikom, a najviše ipak u pratinji isusovaca, također zaslužnih za hrvatsku kulturu. Tako je od 1709. s njim Filip Riceputi, začetnik velikog povijesnog djela »*Illyricum Sacrum*«. Od 1717. s njim je poznati misionar Franjo Ks. Rovis, a od 1728. do 1762. Gian Lorenzo Camelli koji je napisao *Della Bellin* životopis i povijest dalmatinskih misija.

Svake godine, u pet ili šest mjeseci, Ardelio bi održao po 15 ili više misija. Navedimo samo nekoliko primjera.

Prve četiri godine djeluje u splitskoj, marmarskoj, trogirskoj i dubrovačkoj biskupiji. Više puta, sâm, ili s biskupom, odlazi u trebinjsku biskupiju ili u kraj uz Neretvu. God. 1712. je s Riceputijem u Kotorskom zaljevu, 1716. s Rovisom i guvernerom Dalmacije na Braču i zadarskoj biskupiji. God. 1722. je na Cresu i Lošinju i 1723. u skradinskom kraju. S Camellijem je 1726. držao 17 misija na Braču, iduće godine 11 misija na Hvaru, a 1729. i 1730. 18 misija u zadarskoj, rapskoj i trogirskoj biskupiji. Posljednje su mu misije kroz četiri mjeseca 1733. s Camellijem i Antonijem Castellanijem na Hvaru. Dana 21. kolovoza iste godine udarila ga je kap. Preminuo je nakon duge bolesti, u Splitu 3. prosinca 1737., a pokopan je u Gospinu svetištu na Poišanu.

Na misijama koje traju jedan ili dva tjedna misionari propovijedaju ujutro i navečer, a podne katehiziraju djecu, dok u ostalo vrijeme i ispovijedaju. Posljednjega dana svi bi se pričestili i krenuli u svečanu pokorničku procesiju na kojoj bi sudjelovali ljudi svih staleža. Išli su bosonogi noseći križeve, kamenje ili užeta oko vrata kao znak pokajanja. Ardelio bi često poveo procesije i za blagoslov polja i maslinika. Ne mogu se izreći napori misionara na putovanjima dalmatinskim kršem ili olujnim morem, boravkom u bijednim kućama ili štalama kao prenoćištima. Satima i satima su propovijedali, ispovijedali na otvorenim, pod kakvim drvetom ili na groblju, po vrelom suncu, na kiši i vjetru.

I u ostalo vrijeme Ardelio djeluje među svim staležima. Svaki dan podučava u vjeri i brine se za djecu, vojnike, zatvorenike, bijedne galiote na galijama, bolesne, okužene i umiruće. Drži korizmene propovijedi puku, nagovore bratovštinama i konferencije za ugledne građane u katedralama. Daje duhovne vježbe za puk, redovnice i za kler u svim većim gradovima, a župnicima drži predavanja iz moralne teologije. Uz to je neumorni is-

povjednik, te traženi savjetnik u duhovnim i drugim pitanjima, veliki dobročinitelj siromašnih i potrebnih kojima je znao podijeliti sve što je imao pa i vlastitu odjeću.

MIROTVORAC I SVETAC

Dalmatinski biskupi su se natjecali da dobiju *Della Bella* za svoju biskupiju, jer je apostolskim žarom i primjerom sveta života znao obratiti i najokorijelije grešnike. U njegovim misijama mnogi su vraćali ukradene stvari i novac, povlačili klevete i krive optužbe. Iskorjenjivala se psovka, kriva zaklinjanja i umaknuće djevojaka, sredivali se brakovi. Posebice su česta bila javna izmirenja u slučajevima krvne osvete i ostalih neprijateljstava među pojedincima, obiteljima i selima. Tako je 1704. u Poljicima bilo 15 javnih pomirenja na kojima su sudjelovali i ugledni plemići i knezovi. Misionar je tada obratio i 14 drumske razbojnike, strah i trepet cijelog kraja, a na njegov zagovor bili su pred misionareve noge polagali noževe i bajonetne kojima su se prije osvećivali i ubijali. Ardelio je u svakoj prilici pronalazio način da pomiri zavađene. Znao bi kleknuti pred neprijatelje i bičevati se sve dok nisu pristali na pomirenje, baciti se među zavađene koji su već isukali mačeve i smiriti ih, ili ponuditi vlastita prsa pred puščane cijevi samo da ublaži neprijateljstva. Mnogo puta preobrazilo se mjesto ili kraj u kojem su do tada vladala neprijateljstva, krađe i psovke i gdje su već mislili da se ne može ništa učiniti.

Della Bella je ne samo propovjednik i misionar već i znanstvenik i pisac. Sastavlja i izdaje rječnik »*Dizionario italiano, latino, illirico*« (Venezia 1728), s hrvatskom gramatikom, u kojem donosi navode iz gotovo svih dotadašnjih hrvatskih djela i mnoštvo narodnih poslovica. To je jedan od najvažnijih starih naših rječnika i prvi takve vrste u hrvatskoj literaturi. A u svojim propovijedima bratovštini Dobre smrti u Dubrovniku, »*Razgovori i priopidanja*« (Venezia 1805), dao je prekrasan primjer govorništva i ljepote hrvatskog jezika kojeg je izvrsno naučio i toliko volio.

Sačuvana su nam mnoga svjedočanstva uglednih suvremenika, biskupa, državnika, pisaca i drugih, u kojima se govori o *Della Bellinoj* apostolskoj revnosti i svetom životu. Zato nije čudo, kad je umro, da je narod sa svih strana dolazio njegovome odru, častio ga kao sveca, uzimao dijelove odjeće kao relikvije, a mnogi su ozdravljali na njegov zagovor.

Knjige

DEKRET O APOSTOLA-TU LAIKA, 2b svezak u nizu KOMENTARI DOKUMENATA II. VATIKANSKOG SABORA, napisao Rudolf Brajičić. Dekret »Apostolicam actuositatem« temeljni je dokument o laicima u Crkvi. Dužnovni i svjetovni život – obiteljski, društveni, gospodarski i kulturni – jedna su cjelina, pa upravo laici svojim kršćanskim življenjem objedinjuju sva ta područja života i na taj način evangeliziraju sav vremeniti poredak. Knjiga ima 384 str. Naručuje se na adresi: FRANJO EREIZ, Palmotićeva 31 – 41001 ZAGREB, pp 699.

JOSIP STADLER – PRILOZI ZA PROUČAVANJE DUHOVNOG LIKA VRHOBOSANSKOG NADBISKUPA, priredio Želimir Puljić. Knjigu je izdala Vrhbosanska visoka teološka škola, a sadrži predavanja održana na studijskom danu »Duhovni lik nadbiskupa Stadlera« organiziranom povodom 70. obljetnice (1988) njegove smrti. Knjiga je izvrsno pomagalo za upoznavanje duhovnog lika Stadlera, koji je izvrsno pomagalo za upoznavanje duhovnog lika Stadlera, koji je bio jedan od najznačajnijih djelatnika na oživljavanju vjerskog pa i kulturnog života u BiH novijeg doba. Knjiga ima 202 str, cijena 70 din. Narudžbe: VVTŠ, S. Markovića 5 – 71000 SARAJEVO, telefon: (071) 537-077.

Na adresi: KATEHETSKI SALEZIJANSKI CENTAR, Vlaška 36 – 41000 ZAGREB, telefon: (041) 272-791, možete naručiti:

PETNAESTOGODIŠNJI POBJEDNIK, napisao Terešio Bosco. Treće nepromijenjeno izdanje. Životopis sv. Dominika Savija kojim bismo željeli još jednom mladima svoga vremena približiti tog realnog, modernog, jednostavnog, »svakodnevnog« sveca.

DVA ŽIVOTA ZA KINU, napisao Anto Stojić. Za vrijeme progona Crkve na jugu Kine dvojica misionara: mons. Alojzije Versiglia i don Callisto Caravario darovali su život braneći čast i dostojanstvo svojih učenica. Crkva ih je proglašila blaženima. Cijena knjige je 35,00 din.

Na adresi: KNJIŽNICA UPT – 54400 ĐAKOVO, pp 62, telefon: (054) 843-049 možete naručiti:

DŽEPNI KATEKIZAM ZA DJECU I ODRASLE, izdali su ga i propisali engleski biskupi za svoje biskupije. Metoda: Na jasno postavljena pitanja doneseni su kratki, jednostavni i potpuni odgovori. Tvrdi uvez, cijena 20,00 d.

KAKO SAM DOŠAO NA SVIJET?, priredio N. Hartmann. Dragocjeno, poučno i pobudno štivo za mušku i žensku mladež koja ulazi u pubertet. Cijena 8,00 d.

NEUSTRAŠIVA BOŽJA SLJEDBENICA, život Nijole Sadunaite prema autobiografskim spisima. Nijole, neustrašiva katolička djevojka iz Litve, bila je 1975. sudeđa i prognana u Libir samo

zato što je širila katolički časopis. Na svom suđenju odřala je veličanstveni govor koji bi se mogao proglašiti govorom epohe. Cijena 20,00 d.

ČETVRTA BOŽJA ZAPOVJED, napisao Željko R. Pavličić. Dužnost djece prema roditeljima: ljubav, poslušnost, briga za duhovno i tjelesno dobro, odnos prema starijima. U pripremi je: Dužnosti roditelja prema djeci.

Cijena 2,00 d i poštarina. Narudžbe: ŽELJKO PAVLIČIĆ, Strossmayerov trg 5 – 54400 ĐAKOVO.

Na adresi: SVETA BAŠTINA, B. Kovačevića 67 – 80240 DUVNO, možete naručiti:

GOVORIO IM JE U PRISPODOBAMA – Zbirka primjera i misli za propovijedi, priredio fra Franjo Mabić. Primjeri iz života za život. Dvije su značajke ovih primjera: snaga poruke i zornost. Primjeri su novi i privlačni. Preporučuje se duhovnicima i propovjednicima. Cijena 55,00 d, za inozemstvo dvostruko.

Sv. Augustin, GOVORI – 1, preveo, napisao uvod i bilješke Marijan Mandac. Prvi prijevod na hrvatski jezik i tumačenje 63 Augustinove propovijedi izabrane među tisuću sačuvanih govora. Izbor je napravljen prema različitim vremenima liturgijske godine ili prema temama: Vjerovanje, Očenaš, Aleluja, Katekumenat. Knjiga ima 352 str. Cijena 70,00 d. Narudžbe kod izdavača: SLUŽBA BOŽJA, Žrtva fašizma 1 – 58300 MAKARSKA.

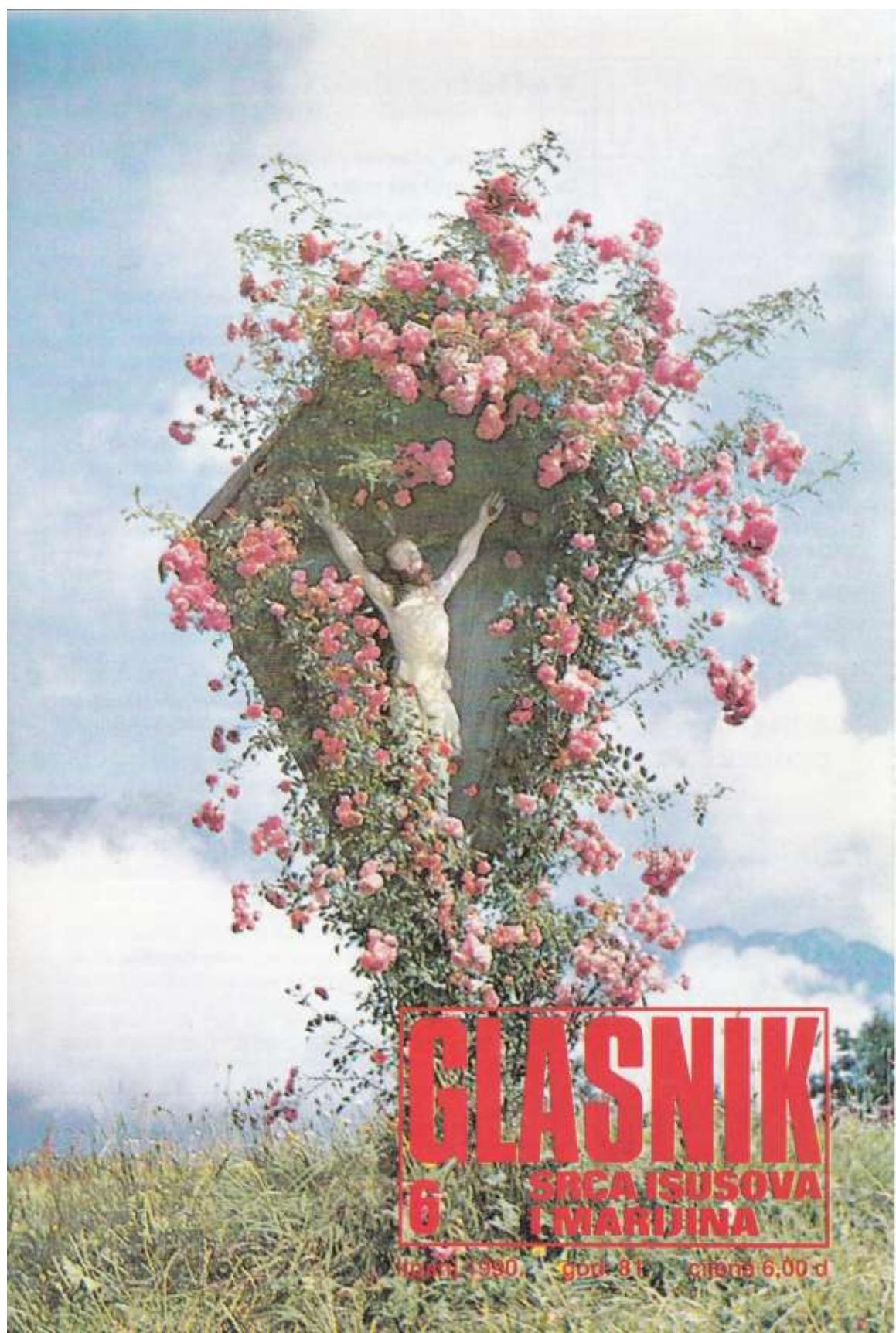
ZAHVALUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ... i sv. Leopoldu na primljenim darovima i milostima. – Kata Župarić, Kopanice
- ... Gospi od brze pomoći i svim svetim zaštitnicima za primljene milosti tijekom mojih proživljenih 65 godina te se i nadalje preporučujem njihovu zagovoru. – Čitateljica Glasnika
- ... sv. Leopoldu i majci Klaudiji za zdravlje unučadi. – Zahvalna baka iz Varaždina
- ... sv. Josipu i sv. Antunu na svim primljenim milostima, a posebice na uspješno položenom ispitnu mojega učenika! Preporučujem i nadalje sve svoje Božjoj dobroti i zagovoru svetaca. – Teta iz Gušća
- ... Majci Božjoj od brze pomoći i Petru Barbariću na svim uslišanjima i pomoći u nevoljama i problemima, na uspješnoj operaciji i sretnom porodu. – Zahvalna obitelj Milić, Zagreb
- ... sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Tereziji od maloga Isusa na uslišanim molitvama i svim milostima koje sam primila ja i moja obitelj. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – N. Starešničić, Zagreb
- ... i Majci Božjoj Bistričkoj za svoju djecu, za mir u kući, a osobito za uspješnu operaciju moje kćeri Marice. – Majka iz Trebarjeva
- ... Isusu Patniku, Majci Božjoj Lurdskoj, sv. Josipu, sv. Leopoldu i svima svetima na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – Zahvalna čitateljica baka Marjančić
- ... i Gospi od brze pomoći na milostima koje sam primila u teškim časovima života. Na poseban način zahvaljujem za zaposlenje mojega sina te i nadalje preporučujem svoju obitelj njihovu zagovoru. – Zahvalna majka J. B. Kunišinci
- ... i sv. Obitelji na uspješnoj operaciji. Njihovoj zaštiti preporučujem svoju obitelj, a napose svog unuka Danijela možeći za dobro zdravlje. – Zahvalni dijd Gabrijel Skrlec, Drenovec
- ... Majci Božjoj Bistričkoj i svima svetima na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru i pomoći. – Zahvalna vjernica iz Voltinog naselja
- ... za velika dobra duhovne i tjelesne naruvi koje sam u posljednje vrijeme na razne načine primila ja i moja obitelj. – Ružica Lučić, Split
- ... Gospi od brze pomoći i svima svetima na uslišanoj molbi. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru moleći za sreću. – Čitateljica Glasnika
- ... Gospi od brze pomoći i svima svetima što su mi očuvali dijete od velike opasnosti. – Janja Gogić, Očevid
- ... Presv. Trojstvu i svima svetima što nam je, u velikoj nesreći, sin ostao živ. Preporučujemo se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalni roditelji, sestra i baka, Vladislavci
- ... Gospi od zdravlja, sv. Anti, sv. Judi Tadeju, sv. Ani – mojoj zaštitnici – i svima svetima čijim sam zagovorom primila velike milosti. Preporučujem i nadalje sebe i svoju obitelj njihovoj zaštiti. – Zahvalna čitateljica iz Splita
- ... Ranjenom Isusu i Majci Božjoj Bistričkoj što mi se unuk sretno vratio iz Zagreba i što su mi djeca ostala živa i zdrava u prometnoj nesreći. Zahvaljujem također za ozdravljenje od teške bolesti i preporučujem se nadalje njihovu zagovoru. – Zahvalna majka i baka G. Z. iz Vrbovca
- ... Gospi od brze pomoći i svima svetima za zdravlje moje, moje djece i unučadi. – Zahvalna baka Viktorija, Vareš
- ... i Majci Božjoj od brze pomoći na bezbrojnim uslišanjima i milostima tijekom mojih osamdeset godina života. Preporučujem se i nadalje njihovoj pomoći. – Marija Stanković, Zagreb
- ... za sretan porod moje kćeri Ivane zagovorom sv. Ivana Trogirskog. – Ante Filipov, Primošten
- ... sv. Antunu i sv. Leopoldu Mandiću za sve darove i milosti koje sam primila ja i moja djeca. – Ivanka Raušer, München

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI**

*Sve na svijetu
divno je i čudesno
za dva oka širom otvorena*
(Ortego y Gasset)

GLASNIK

6 SRCA ISUSOVA
I MARIJNA

Maj 1990. god. 81. Cijene 6,00 d.

KRIŽU SVETI, STABLO SVAKO
ZAVIDI TI ČARNI SJAJ,
S TAKVIM LIŠĆEM,
CVIJETOM, PLODOM
NIKOJI GA NEMA GAJ:
SLATKO DRVO, SLATKI ČAVLI
NOSE TERET SLATKI TAJ.

Zlatna pokaznica

Kruh Njegova Tijela
Dušu mi krijeći
Život daruje

Čaša spasenja
Vrhom se lijeva
I radost blaguje

Mladen SPAHIJA

Veličina čovjeka

O, Gospodine, učini me orudem mira:
Da ljubim – gdje me mrze,
da opraštam – gdje me vrijedaju,
da pomirujem – gdje je svađa,
da govorim istinu – gdje je zabluda,
da donosim vjeru – gdje razdire sumnja,
da budim nadu – gdje muči očaj,
da palim Tvoje svjetlo – gdje vlada tama,
da stvaram radost – gdje prebiva briga.
Gospodine, daj, da gledam na to:
ne, da me razumiju – već da druge mogu razumjeti,
ne, da me tješe – već da ja tješim druge.
Jer:
tko daje – taj prima,
tko opašta – oprostit će mu se,
tko sebe zaboravlja – nalazi sebe,
tko ovdje umre – probudit će se u vječnom životu.

Pio XII

Odvažnost i oduševljenje stvaraju velikane. Nužno su potrebni u kraljevstvu Božjem. Samo jedan čovjek, koji je sav predan ideji, učini više nego stotinu drugih, koji životare i razmišljaju samo o sebi. Pravi je heroizam, ako netko s naporom i molitvom postigne što je izraženo u gore navedenim riječima: shvatiti, ako i nisi shvaćen; ljubiti, ako i nisi ljubljen; tješiti, ako i sam trebaš utjehe. Takav čovjek može mnogo učiniti, ako i ne stvara galamu i viku.

Kad bi mladi idealisti mogli shvatiti gdje je prava veličina čovjeka! Možda se to ne može drukčije shvatiti, nego na koljenima.

Pokušaj: ne sutra, već danas!

(Franc SODJA, LIJEPO JE BITI MLAD, str. 178)

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobušec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolević, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentino Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. - Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Poštarsina je plaćena u gotovini.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Vježbe u čovječnosti nikad nije previše, a svima nam je potrebna. Oprati nasilje i ne uzvraćati nasiljem samo je jedna strana medalje života. Na drugoj se mora odraziti odricanje od samopovlaštenosti u korist obespravljenih. Oprati nasilja i odricanje od samopovlaštenosti čin je razuma i srca, preobrazba cijelovitog čovjeka, a ta je preobrazba najteža. Lako je promijeniti zakone na papiru, ali je teško promijeniti čovjeka u životu. A to je ipak najvažniji posao ovog trenutka. Taj se posao može uspješno izvesti samo onda ako imamo valjan motiv i istinski uzor. Valjan nam je motiv čovjekoljublje, a istinski uzor Čovjekoljubac koji nam se sav izražava srcem: Isus Krist, Božanska Mudrost, Srce puno dobrote i ljubavi. Ovog mjeseca, 22. dana, slavit ćemo to veliko otajstvo koje je postalo zalog naše nade i jamstvo našeg spasa. Nadajmo se da ćemo ga proslaviti u ozračju pune slobode, jer potiranje vjere prestaje biti znak pouzdanog grada, a postaje znak nekulturnog sugradanina. U svim zemljama do jučer takozvanog naprednog socijalizma, danas se govori o potrebi ozdravljenja ljudskog duha. Sva bezbožna »titani« nije ništa drugo nego bezdušna tiranija. Čovjek nije tu da bude »Titan«, kraljivac Božjih svojstava, nego da bude Sin, baštinik Božjih darova. Ovaj nam Glasnik želi pomoći da u tome uspijemo. Kap toga uspjeha upili su mladi koji su za Uskrs obradovali siromaše u »Branjgovoj«, ali kap po kap tvori slap, bujicu Božjeg milosrđa koje se i po nama želi prelit u srca naše braće. Živimo u uvjerenju da je i najmanje svjetlo jače od najjačeg mraka, da spoznaja zablude vodi uklanjanju nepravde, da je najveći tko se smatra od svih najmanjim, da vrijeme ne smijemo gubiti jer nam je darovano, da mi danas ispisujemo stranice buduće povijesti, da naš kratkotrajan život poprima dimenzije vječnosti. I radujmo se, jer naš konac nije prepusten ljudskom hiru nego Božjem miru!

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. LIPANJ 1990. BR. 6

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	184
POGLED KROZ ŽELJEZNU ZAVJESU, S. Bošnjak	187
SPOZNAJMO STRAHOTU GRIJEHA I VRIJEDNOST ČESTE ISPOVIJEDI U SVJETLU ISUSOVA MILOSRĐA,	
P. Galauner	188
LJUBAV KRISTOVA, A. Mišić	191
SVJETLOST, R. Grgec	192
TITRAJ IZ JEDNOG DNEVNIKA, IVNA	193
SVETA MARGARETA BAŠTINICA I BLAGOVJESNICA BLAGA SRCA ISUSOVA, J. Antolović	194
TELEVIZIJA I SVAGDANJI ŽIVOT, V. Kozina	196
SV. IVAN U NOVOJ VESI – U ZAGREBU, TINO	198
ZDRAVLJE DUHA JE PREDUVJET NAPRETKA	200
TKO JE NAJVEĆI?, M. Nikolić	202
DJECA U PUBERTETU, V. Vider	204
ŽIVIO JE ZA BOGA I NAROD, B. Picek	206
ŠTO NAM PORUČUJE OBJAVA O TROJSTVU, M. Rusan	208
PISMA NAŠIH MISIONARA	210
BERNARD ZUZORIĆ, M. Korade	212

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA
ISTOG BROJA POPUST JE 10 %

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16
s pozivom na br. 012102 2340072984
uz neizostavnu naznaku: GLASNIK
SIM, Zagreb, Palmotićeva 31

Hvala na pismu

USKRS U »BRANJUGOVOJ«

Podosta vremena prije Uskrsa reče mi jedan prijatelj da su sestre Misionarke ljubavi molile mlade da bi došli pjevati na njihovoj nedjeljnjoj Misi koju slave zajedno sa siromasima za koje se brinu. Pitao me taj prijatelj da li bih ja mogao doći, jer je znao da se pomalo snalazim u sviranju gitare i znam zapjevati poneku crkvenu pjesmu. Prihvatio sam. Za Misionarke ljubavi sam već čuo, ali nikad nisam dospio u tu »Branjugovu«. Htio sam iskoristiti priliku da izblizega upoznam sestre i njihov rad. Od srednjoškolskih dana prati me misao: Ako ima u meni kršćanske ljubavi, moram je podijeliti s onima sasvim siromašnim. Majka Terezija i o. Ante Gabrić oduševljavili su me otkad sam čuo za njihov život i rad. Nisam se, doduše, nikad pravo snašao u nekom Karitasu pa mi je ova zgoda izgledala veoma privlačno. Dogovorili smo se i jedne nedjelje poslije, a onda se to ponovilo još nekoliko puta. Misa je kod se stara u pet sati poslije podne. Tjedan dana prije Cvjetnice sestre su nas zamolile da svakako dođemo i iduće nedjelje. To je značilo i na Cvjetnicu i na Uskrs. Obećali smo da ćemo učiniti sve što budemo mogli.

Posebice smo se dogovorili za Uskrs. Slagali smo se u tome da svakako moramo doći na Uskrs kako bi Misa na taj naš najveći blagdan bila što svečanija. Da bi nam to uspjelo, mora nas biti više. Ali, na Uskrs poslije podne, tko će tada uopće doći! Svatko ima pravo na slobodnu

nedjelju, pa još na toliku svetkovinu, da je provede u što većoj radoći sa svojim najbližima. S ovom opreznom mišiju, i u skladu s dogovorom, pošao sam do Ivana. Ivan je dobar gitarist i svira u jednoj zagrebačkoj župi. Iznio sam mu naš prijedlog—molbu. Čak sam se odvažio i zamolio da pozove nekoga od svojih kolega jer se na njihovoj Misi skuplja popriličan broj mlađih. »Rado, možda, znaš — nezgodno je, teško bi se moglo nešto organizirati s ostalima, ja to ne bih preuzeo na sebe...« Tako nekako ispričavao se Ivo. Posve razumljivo! Uskrs je Uskrs!

Redovite svagdanje dužnosti: faks, predavanja, klasična žurba, sve je to brzo ispijalo dane koji su slijedili. Nisam se uzrujavao. Neki nultarnji glas govorio mi je da će nas se nekolicina sigurno skupiti. Ipak sam i to uključio u molitvu u želji da nešto učinim za one siromahe, a iz ljubavi prema Bogu. Na koncu, mislio sam, spremam sam poći sâm s Joškom koji također dolazi od početka. Uzet ćemo gitaru i učiniti što budemo mogli kao što to i inače činimo. Znaju oni ljudi i sami zapjevati. Na našem prvom susretu to me upravo iznenadilo.

Na Veliku subotu sjetio sam se da bih mogao pozvati i Andelka koji pripada sasvim drugoj zajednici. On zna po nešto svirati na klaviru, a nekad je imao i svoju »klapu«. Bio sam mu zahvalan kad je odmah pristao. Još smo se dogovorili da ćemo od »Slatkija« posuditi synthesizer tako da može svirati. Tedi, koji s njim

radi, ima auto i dovest će instrument u Branjugovu.

Istom na sam Uskrs uspio sam se malo sabrat i malo smisliti što i kako bismo mogli izvesti predstojeće misno slavlje. Pronašao sam nekoliko prikladnih rečenica za »Gospodine, smiluj se«, zapisao raspored i nekoliko prijedloga što ćemo pjevati. Sad su već i minute postale dragocjene. Sve sam ispisao na nekoliko ceduljica da bi ih imali svi koji će se pridružiti našem »bendu«. Onda sam pojudio do Ivana da vidim hoće li on doći ili ne, da se prije dogovorimo za neke pojedinosti. Joško je javio da će doći malo kasnije, ali na vrijeme.

Nešto nervoze je bilo, ali daleko više veselja i zahvalnosti. Ne samo da sam se našao s Ivanom koji je prije bio nesiguran u svoj dolazak, nego se on čak dogovorio s jednom kolegicom iz njegove grupe, i svi smo se zajedno našli kod Šenoe. Iskreno sam se obradovao! Ne znam jesam li im prije čestitao blagdan, ali sam im svakako odmah rekao — hvala. Taj su osjećaj ponajviše probudili u mome srcu. Vremena za dugi razgovor nije bilo. Tà već smo kasnili.

Rukom sam dohvatio kvalku i otvorio vrata poznate prostorije. Ljudi u trošnim odijelima i zapuštena izgleda sjedili su okolo na klupama uza zid i na stolicama među stolovima koji služe, kao i cijela prostorija, za blagovanje. Kakvog li još iznenađenja! Sprijeda kraj stola, koji je bio okičen i imao poslužiti kao olтар, već su stajale dvije djevojke i dva mladića. Jedan s

gitarom. Pretekoše nas! »Super!« pomislio sam. Zbog svoje brzopletosti u žurbi nisam im pružio priliku ni da se pozdravimo, da se jedni drugima predstavimo, nego sam odmah krenuo na dogovor o programu. U taj čas pojavi se na vratima i vjerni Andelko s orguljama, te radikalni Joško koji je i obećao da će doći na vrijeme. Sad nas doista ima! Još smo i svećeniku stigli šapnuti što smo zamislili izvesti, i Misa je počela.

»Uskrsnu Isus doista!« Ništa bolje za početak. Slijedio je niz poznatih uskrsnih pjesama i nekoliko manje poznatih duhovnih »šansona«. Sve po programu. Što je bilo nejasno, usput smo se sporazumijeli znakom ili pogledom. Dražesno! Gdje je trebalo slušali smo više jedni druge da se uskladimo. Svi skupa radosno smo slavili Boga molitvom i pjesmom.

»Stvarno genijalno!« – zavonilo je u mojoj glavi. Našli smo se neočekivano, a odmah smo se prepoznali kao svoji i uskladili se u svemu.

Gitaristi su bili veoma spretni. Jadranka je znalački izvela recitativ. Andelko je bio pravi umjetnik na onom svom »svemogućem« synthesizeru. Svi smo najednom ispali odlični pjevači i složni kao da smo jedni s drugima već dugo uvježbavali.

Svećenik je u propovijedi živo govorio o onome što se sve dogodilo na dan uskrsnica. Njegove su riječi bile punе radosti. Pred kraj propovijedi rekao je kako je važno da svi nastojimo pokazati užajamno poštivanje i da smo jedni za druge korisni. Kad je to govorio iz njega je zračila vedrina.

Na koncu »Kraljice neba, raduj se!« Kakav ugodaj! Kao da smo u katedrali. Pomoću sam u sebi doživljavao što je to Misa. Cijeli je život slavljenje Boga. Kad je sve bilo gotovo, žene, djevojke i mlađi – a njih sam i inače vidao da dolaze pomoći – raspremili su oltar i začas je sve bilo pripremljeno za večeru. Svi su, po običaju, izmolili blagoslovnu molitvu za početak jela, a potom sjeli da

večeraju što su im dobre sestre priredile.

Kakvo silno bogatstvo imamo mi u »zajednicama mladih«! Uopće ne primjećujemo da je tu na djelu neka sila i okrepa u koju se možemo uvijek pouzdati. A evo, tu unutarnju duhovnu blagodat i radost možemo podijeliti s drugima bez straha da će se smanjiti. Naprotiv, ona se dijonom i dijeljenjem i za nas samo povećava. Nije potrebna nikakva velika organizacija. Potrebno je samo prihvatići poticaj da činimo dobro drugima. Uskrs se ostvaruje u dušama uvijek kad činimo dobro.

FILIP

On dolazi

On dolazi.

Zemlja za njim uzdiše,
andeli prostiru
prostirke bijele,
kroz sve će proći sfere,
na sve sići oltare,
sve zapaliti duše
da kao svijeće
posvećene svijetle.

On dolazi.

Dodi,
život je bez tebe
suha grana,
svijet je bez tebe
svemirska rana.
Zalijeći se ne može ničim
ako joj Tvoja milost
kao melem
ne bude
darovana.

KARDINAL FRANJO KUHARIĆ PREDVODIO JE MISU U KUĆI SESTARA MISIONARKI LJUBAVI PRIGODOM DESETE OBLJETNICE NJIHOVA DOLASKA U ZAGREB

Danica BARTULOVIĆ

Srce probodeno!

Nikad neće zacijeliti Tvoja rana
dok bude ljudi na zemlji!
Jer uvijek će biti grešnika
koji će crpst i Tebe vodu oproštenja!

Ti si rastvorena vrata.
Što bi bilo od nas da ih zatvorиш?
Nestalo bi svjetla
što kroz njih svijetli;
nestalo bi milosti što kroz njih silazi.
Nastala bi tama i neutaživa glad.

Ljudi su u svojoj zlobi
pogodili Tvoje želje.
Ti bi od velike ljubavi
bilo iskočilo iz zatvorenih grudi
da podigneš i poljubiš
pogaženo srce čovjekovo.
A čovjek je u najvećem grijehu
onda kad je kopije zarinuo u Tebe
i naišao na izvor sreće i milosti.

Cijelo nebo nije moglo obujmiti
Tvoju ljubav,
a čovjeku si dopustio
da kopljem dode do njezina dna,
dobro Srce!

Osveti se nama, Tvojim ubojicama!
Istim kopljem probodi naše srce
da se iscijedi iz njega nečista krv.
Možda ćeš u dubini našeg srca
naći svoje Ime.
Očisti nas i posveti!

Kriste!
Kad više na križu nisi mogao
govoriti ustima,
progovorio si velikim Srcem.
Možda si se pobojao
da ljudi neće vjerovati Tvojim rijećima
nego djelima.
I dao si im rudnik
u kojem je sve blago vječnosti
sakriveno.
Bogatiji ne možemo biti.
Nemoj dopustiti, Srce probodeno,
da postanemo siromasi
tražeći ljubav zatvorenih srdaca!

Rajmund KUPAREO

Jedna je ljubav

Jedna, beskrajna je ljubav
što ispunja sve oko nas.
Ispunja srca i duše naše,
da ljubimo bližnjega svoga,
da razumijemo, vidimo i ljubimo
sve oko sebe, sve što je s nama.
Ta nam je ljubav
od Ljubavi dana.

Ž. M.

Pogled kroz željeznu zavjesu

Političke dogadaje u svijetu ne smijemo olako prisivati ovoj ili onoj pojavi, ovom ili onom čovjeku. Osobito moramo biti oprezni ako dogadaji krenu u pravcu ostvarenja naših opravdanih želja i nada. Nama obično izmiče veoma slojevita pozadina velikih dogadaja kad je u pitanju ljudska »sudbina«, kao i svi oni procesi koji ospobjavaju ljudsko srce za promjene. Skloni smo ih naprečać pripisati Božjoj dobroti ako su promjene na bolje, odnosno zloči Zloga ako su promjene na gore. To je jako pojednostavljeno gledanje, a lako može biti i krivo. Već nas ona narodna poslovica: »Nije svako zlo za zlo!« opominje na oprez.

Nema sumnje da povijest nastaje kao rezultat ljudskog djelovanja, ali čovjek ne piše svoju povijest sam. Često ni sami vode velikih promjena nisu svjesni da su orude u nečijim rukama. Ipak oni nisu puko orude, nego su osobe koje u tijek povijesti ugraduju svoju spoznaju i slobodu te su tako i stvarni dionici doba-

ra i zala. Povijest je knjiga koju piše mutna ljudska spoznaja i nepotpuna sloboda, ali i Bog koji može sve izvesti na dobro onima koji ga ljube. Božji udio u ljudskoj povijesti je siguran iako nam nije uvijek providan. U tom smislu možemo procjenjivati i dogadaje koji se odvijaju u Sovjetskom Savezu i njegovim »satelitskim zemljama« kao i kod nas.

FATIMA, RUSIJA I GORBAČOV

Kad je 25. siječnja ove godine Papa letio u Cap-Vert, bila je u zrakoplovu upriličena i konferencija za tisk. Portugalska novinarka sa radia »Renascence« upitala ga je da li vidi neku vezu između Gospinih poruka u Fatimi 1917. (Bl. Djevica je, navodno, navijestila obraćenje Rusije!) i onoga što se sada zbiva u Sovjetskom Savezu? Papa je odgovorio: »Pouzdano svijeta u Kristovu Majku teološki je opravданo, jer znamo da je Djevica Marija Majka narod. Vjesti o dogadjajima u Rusiji govore da se tamo sada više poštaju ljudska prava. To možemo priprijsati brizi Majke Kristove i Majke naše.«

U francuskom mjesecniku »30 jours« (»Trideset dana«) objavljeno je pismo fatimske vidjelice Lucije, sada redovnice, datirano 19. veljače 1990. Sadržaj tog pisma slaze se s onim što je rekao Ivan Pavao II. Radi se o Božjem djelovanju u svijetu, da bi se taj svijet oslobodio od pogibelji atomskog rata, i o još jednom pozivu čovječanstvu na pouzdanu nadu i ljubav prema Bogu i bližnjemu, i to ljubav što djelotvorniju. Redovnica Lucija obećala je da

će objaviti pisma koja je nedavno napisala. U jednom od tih pisama, veli ona, stoji i to da je Papa od svog putovanja u Fatimu 13. svibnja 1982. (na godišnjicu atentata što je na njega bio izvršen na Trgu sv. Petra) uvjeren da mu je život spašen zaštitom Djevice Marije. Ona je također papinskom nunciju u Portugalu rekla da bi bila potrebna izričita molitva za Rusiju. Na Blagovijest, u Marijanskoj godini, Papa je izrekao tu molitvu obraćajući se Gospoj dramatičnim riječima: »Od nuklearnog rata, i od svakog drugog rata, oslobođi nas i spasi nas!« Nekoliko mjeseci nakon toga počeli su se u Sovjetskom Savezu odvijati dogadaji koji vode na bolje.

Nema sumnje da mi svu stvarnost vidimo mutno kao kroz zavjesu, ali je s druge strane sigurno Bog koji i krvim crtama ljudske povijesti vodi čovjeka prema pravome cilju.

(Uvod i zaključak ovog priopćenja Srećka BOŠNJAKA stavio je urednik GSIM-a)

PAPA IVAN PAVAO II POSJETIO JE 13. SVIBNJA 1982. SESTRU LUCIJU

Spoznajmo strahotu grijeha i vrijednost česte isповijedi u svjetlu Isusova milosrđa

Koncem prošle godine, kao i prvih mjeseci ove godine, zaredali su na našim stranama i susjednim prostorijama događaji od kojih nam staje dah. Iznose se u javnost činjenice koje smo doduše naslućivali, ali se o njima nije smjelo javno i glasno govoriti. Režimi stvoreni u ime čovjekoljublja i napretka činili su zločine koji se ne daju usporediti niti s najmračnijim razdobljima ljudske povijesti. Spone su napokon popucale, maske su pale. Iza faze bještave demagogije i propagande ukazao se ponor laži, pokvarenosti, okrutnosti i brutalnog nepoštovanja u koje čovjek gotovo ne može vjerovati. Plod svega tog jednoumlja je posvudašnja politička, ekonomска i čudoredna kriza, da ne kažemo prava katastrofa.

PADAJU ZAVJESE LAŽI

Svakog dana, slušamo novi i neobična priznanja. Logoraši pokazuju ožiljke na svome tijelu i pričaju o svojim traumama po »najhumanijim« zatvorima. Ne taje ništa od svega tragičnog što su proživjeli. Kulturni svijet se zgraža, a ideolozi i počinitelji nasilja spuštaju glave. Osje-

čaju se krivi za uništene ljudske živote, osim ako su im savjesti do kraja izobličene jer su sva ta nedjela činili tobože u ime čovjekoljublja. Sva je sreća što žrtve nisu posvuda izvukle mač da uvrte jednakom mjerom. Ovako su mučenici neizmjerno nadvisili svoje mučitelje. Umjesto mača za osvetu prihvatali su svjeće. Dogodila se »revolucija svjeća«. Umjesto metaka prsti su prebirali zrnca krunice. Umjesto kletve usne su šaputale molitvu. Svjeće su označile ljudsku ikonsku težnju za svjetлом, istinom, mirom, slobodom, prijateljstvom i pravednošću, bez ikakvih sjenki osvetoljubivosti. Po onoj Kristovoj: »Tko tebe kamenom, ti njega kruhom«, pobijedili su svoje zlottore. Na ruševinama svijeta koji se raspada, a koji je mnoge bolno razočarao, očekuje se nešto novo – lješpa i sretnija budućnost.

VRHUNAC ZLOĆE I BUJICA MILOSRĐA

Naš je naraštaj opterećen »u nebo vapijućim grijesima« protiv Boga i protiv čovjeka, i to nam dolazi sve više do svesti. Pred Raspetim na Kalvariji, pred njegovim probodenim Srcem, taj se grijeh raspoznaće u svim svojim di-

menzijama. Grijeh je ne samo jednom raspeo čovjeka, nego ga sveudilj iznova razapinje na njegovom povijesnom hodu. Zbog toga je grijeh i Sin Božji bio prikovan na križ, probodeno je bilo njegovo Bogočovječansko Srce. To je najveći zločin što ga je čovjek učinio, to je vrhunac njegove zloće. I upravo nad tim vrhuncem ljudske zloče izlije su se bujice praštanja, otvorio se ocean milosrđa. To nam je jedina nada i jedino jamstvo da nam grijeh može biti oprošten. U trenutku najveće čovjekove mržnje na Boga, objavila se sva punina trojstvene ljubavi kroz Kristovo probodeno Srce.

Nakana AM za ovaj mjesec poziva nas na molitvu da u svjetlu Isusova milosrdnog Srca otkrijemo svu težinu, tragičnost i besmisao grijeha te da u ljubavi toga Srca pronademo put do oslobođenja i preobrazbe svoga srca i života, a taj je put česta sv. ispovjed. To je onaj sakrament koji nas unosi u otajstvo Kalvarije kojim se otkupljenje trajno ostvaruje u nama. Kako god bili naši grijesi i kakvo god bilo naše životno opterećenje, nad bespućima naših života i tragičnim katastrofama našega srca lebdi milosrdna ljubav koja nam se objavila u Isusu Kristu. To je ona ljubav koja je pokrenula Boga

da stvori svemir; to je ona ljubav koja nam ostaje vjerna i onda kad se mi njoj iznevjerimo.

ISTINITO SVJETLO S KALVARIJE

Druga božanska osoba, Isus Krist, ušao je u našu grešnu povijest da čovjeka oslobođi od grijeha, da ispravi poremećene odnose između Stvoritelja i stvorenja, da čovjeku otvori put u nebo, da ga dovede u zajedništvo s Bogom koji je vrhovni cilj svakog razumnog bića. On je uzeo na sebe obliće sluge, postao nam sličan u svemu osim u grijehu. Dijelio je s nama svaku patnju, mjesto nas dao je zadovoljštinu za naše grijehе. Raspet na križu, s probodenim Srcem postaje trajni znak Božje ljubavi prema čovjeku, trajni poziv na obraćenje, trajni poticaj da se oslobođimo svojih grešnih puteva i da kročimo putem ljubavi, istine i pravde.

Kolike li nam je milosti Bog udijelio po Isusu Kristu! Sav je naš život izatkan Božjom dobrotom i Božjim milosrđem. Ali mi nismo odgovorili Gospodinu onom mjerom ljubavi koju je on zaslužio. Često smo bili i tupi i gluhi, uzvraćali smo Bogu crnom nezahvalnošću i grijesima ga vrijedali. I tek pošto u dubokoj sabranosti i razmišljanju uđemo u otajstvo Božje dobre i milosrđa, donekle našlučujemo svu zloču i tragediju grijeha. Tu nam se otkriva sva tragičnost nezahvalnosti prema Bogu, tu spoznajemo svu svoju slabost i nepostojanost. Dolazimo gotovo u iskušenje da se pitamo koja je tajna za nas veća i potresnija: milosrdna ljubav Božja prema nama – ili naša nezahvalnost prema Bogu. Gri-

jeh povlači sa sobom gubitak Boga za cijelu vječnost, a to je zaista čin lude pobune i neodgovorne nezahvalnosti, ali često i velike ljudske slabosti.

DAR PRIMJEREN NAŠOJ POTREBI

Ispovijed, s druge strane, uvjerljivi je izraz dokaza o milosrdnoj ljubavi Isusova Srca. Ona je zadnja daska spaša u sveopćem brodolomu. To je lijek koji velika Očevo ljubav pribavlja svom izgubljenom sinu.

Sretan je i mudar onaj koji je po posebnoj milosti Božjoj, i naročito duhovnoj osjetljivosti, shvatio važnost česte ispunjavanja. On je pronašao tajnu koja otvara put spaseњu.

Česta ispunjava donosi mnoge blagotvorne plodove i spasonosne učinke. Pomaže nam da bolje upoznamo i otkrijemo tajne »pretince« svoje duše. Daje nam snagu da pobijedimo napasti i zavodljivosti svijeta, gasi vatru strasti. Pomaže da nadvladamo mlakost. Čisti duh i povećava vjerski zanos. Intimiraju nas približava Božjoj ljubavi. Donosi radost, mir i vedrinu duše. Česta ispunjava najsigurniji je put koji vodi do svetosti, i u konačnici do Boga.

»Čini se da Crkva na osobit način ispunjava i štuje Božje milosrđe kada se obraća Kristovu Srcu. Naime, približiti se Kristu u otajstvu njegova Srca omogućuje nam da se zaustavimo na onoj točki – u neku ruku središnjoj, a istodobno i najpristupačnijoj na ljudskoj razini – objave milosrdne ljubavi Oca, koja je bila središnji sadržaj mesijanskog poslanja Sina Čovječjega...

Očito je da Crkva ispunjava Božje milosrđe objavljeno u propetome i uskrslome Kristu ne samo riječima njegova učenja, već prije svega najsnajnijim otkucanjima života cijelog Božjeg naroda. Tim životnim svjedočenjem Crkva ispunja svoje vlastito poslanje kao Božji narod, poslanje kojim sudjeluje, a u određenom smislu i nastavlja mesijansko poslanje samoga Krista.« (Ivan Pavao II, »Bogat milosrdem«, br. 13)

Svjesna svoga poslanja Crkva danas, kao i uvek, s velikom otvorenošću prihvata svakoga raskajanog grešnika. To smo toliko puta i sami osjetili. To nas ispunjava radošću i zahvalnošću. Molit ćemo se stoga, osobito ovog mjeseca, da mnoga naša braća kojih su i posljednjih mjeseci pale mrene s očiju i okovi sa srca, pronađu put do milosrdnog Isusova Srca te da u toj ljubavi upoznaju težinu svoga grijeha, ali da ga se upravo po toj ljubavi uspiješno i oslobođe, trajno i konačno te pronađu vjeru i radost svog djetinjstva i svoje mladosti.

Nakana naših biskupa:

DA POKOROM I DJELIMA
LJUBAVI ZAZIVAMO
BOŽJE MILOSRĐE ZA
GRIJEHE SVOGA NARODA

Teški su i naši narodni grijesi koji nas opterećuju i truju naše narodno biće, a ugrožavaju nas pred Bogom i pred ljudima. Njihov je broj velik, a još se svakim danom množe na svim razinama i u svim slojevima naroda. Naš uzorit Kardinal u svojoj »Korizmeno-uskrnsnoj poslanici 1990.«

(Nastavak na str. 190)

SPOZNAJMO STRAHOTU GRIJEHA...

(Nastavak sa str. 189)

među inima spominje psovku, pobačaj, nemoral, pornografiju, bijelu kugu, drogu, alkohol... Posljedica tih grijeha duhovno je i biološko umiranje naroda.

Naši biskupi pozivaju nas na molitvu da zazivamo Božje milosrđe. Karadinal nam ujedno pokazuje veliko polje rada »da dušu svoga naroda liječimo od teških rana koje je prouzročila duboka moralna kriza«.

Odzavimo se pozivu naših biskupa u duhu duboke kršćanske solidarnosti i ljubavi te brige za duhovnu i biološku budućnost svoga naroda.

Pokora, ona osobna i ona zajednička, mora u našem svakodnevnom životu dobiti svoje pravo mjesto. Prihvatićemo post i odricanje, prihvaćamo svakodnevne životne krize i poteškoće. Ne bježimo od onih životnih prikazivanja i darivanja kojima čovjek svega sebe stavlja na žrtvenik ljubavi za svoju braču, osobito u onim časovima i razdobljima života kad su križevi teži i kad dublje zasijecaju u jezgru našega bića.

Naši nas biskupi pozivaju i na djela ljubavi kojima se izaziva Božje milosrđe. Milostinja pokriva mnoštvo grijeha, poručuje Sv. pismo. Djela ljubavi – tjelesna i duhovna – kao i požrtvovno zauzimanje za bližnjega kad s njim podjelimo sve što imamo i što jesmo, miomirisni su kâd koji se diže prema Božjem Veličanstvu, ublažuje Božju pravdu i otvara izvore Božjeg praštanja i milosrđa.

Petar GALAUNER

Proslava Srca Isusova u bazilici u Zagrebu

PRIPRAVA ZA SVETKOVINU SRCA ISUSOVA

Pripravu za svetkovinu SRCA ISUSOVA u Hrvatskom narodnom svetištu Srca Isusova u Zagrebu, Palmotićeva 33, započet ćemo 14. lipnja, na blagdan Tijeđova. Toga dana biti će svečana sv. Misa u 19 s, a nakon Mise procesija s Presvetim, u dvorištu Bazilike.

U ostale dane moliti se Zlatna krunica u 18,45 s, a nakon krunice biti će sv. Misa s prigodnom propovijedi.

U četvrtak uoči blagdana, 21. lipnja, nakon večernje sv. Mise biti će pobožnost svete ure.

SVETKOVINA SRCA ISUSOVA, 22. LIPNJA

Sv. Mise biti će svakog sata počevši od 6 sati ujutro pa do 12 sati, i poslije podne u 17 sati.

Poslije podne, od 14 do 17 sati, bit će klanjanje pred izloženim Presvetim.

Prije večernje sv. Mise bit će svečani blagoslov s pjevanjem Zlatne krunice.

Svečanu sv. Misu u 19 sati predvodi i propovijeda uzoriti g. Franjo Kuharić.

U subotu, 23. lipnja, na blagdan BEZGREŠNOG SRCA MARIJINA pod večernjom sv. Misom bit će posveta Srcu Marijinu.

NEDJELJNA PROSLAVA SRCA ISUSOVA, 24. LIPNJA

Sv. Mise bit će svakog sata od 6 sati ujutro pa do 12 sati, a poslije podne u 17, 19 i 20,30 sati.

Nakon svojih pobožnosti, hodočasnici se mogu zadržavati u prostoru oko Svetišta.

Ljubav Kristova

U mjesecu lipnju slavimo blagdan Srca Isusova. Srce je simbol Kristove ljubavi koju On iskazuje prema ljudima svojim utjelovljenjem, mudrom, smrću, uskršnjućem te trajnom nazočnošću u presvetoj Euharistiji. Za svoga zemaljskoga života Gospodin Isus je često propovijedao o ljubavi i poticao na nju. U ljubav prema Bogu i bližnjemu sažima se sav Kristov i kršćanski nauk. Iz kršćanske i Kristove ljubavi nije nitko izuzet pa ni oni koji nam ne misle i ne želete dobro. Sam je Isus u najrazličitijim prilikama pokazao da ljubi svakog čovjeka bez razlike, od bezazlena djeteta koje mu pružaju na blagoslov, do onih koji su ga osudili i razapeli na križ. Kristovo Srce neizmjerno je vrelo ljubavi za sve. »Kao što je Otac mene ljubio, tako sam i ja vas ljubio. Ostanite u mojoj ljubavi!« (Iv 15, 9)

Zašto je Bog, koga nebo i zemlja ne mogu obuhvatiti, došao na ovaj svijet? Bog koji nadilazi svaku granicu, koga razum ne može obuhvatiti ni ljudsko srce razumjeti, ponizio je samoga sebe i postao čovjek. Pred

ovom istinom ljudski razum ostaje bez odgovora, a vjera u poniznom poklonstvu.

Gdje i kako tražiti odgovor na pitanje zašto je Gospodin darovao čovjeku toliku dobroćinstva? Zašto je došao na svijet, proživio ljudski život čineći dobro da bi konačno dao i svoj život radi nas? Ako bismo iz svog života odbacili dobra koja nam je Bog dao, uništili bismo i put koji vodi k njemu. Prepoznavajući dobrotu u svijetu, prepoznajemo njezinu Tvorca. Dobrota je znak Božje nazočnosti u svijetu i njegove ljubavi prema ljudima. Božja ljubav i ljudska narav razlog su Kristova dolaska. Naša bolesna narav trebala je lječnika. Padog čovjeka netko je trebao uspraviti, umrlog uskrisiti, zalatalom pokazati put, zarobljenog oslobođiti, a one u tami izvesti na svjetlo... To je bilo dostatno da privuče Božju ljubav, a veličina i učinkovitost te ljubavi ulijeva nam sigurnost, radost i mir.

Sv. Pavao kliče veličini Kristove ljubavi: »Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolje? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač? ... Siguran sam da nas neće ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni sadašnjost, ni budućnost, ni sile, ni visina, ni dubina, niti bilo koje drugo stvorene moći rastaviti od ljubavi Božje, koja je u Kristu Isusu, Gospodinu našemu.« (Rim 9, 35. 38-39) Ovo su uistinu veličanstvene riječi koje ćemo teško razumjeti ako nemamo ljubav slične veličine. Što je Pavao želio reći? Želio je reći da nema puno smisla govoriti

o stvorovima i nevoljama koje nas okružuju, budućnosti koja nas očekuje, o ponorima dubina i beskraju visina. Sve je to neznatno u usporedbi s Kristovom ljubavlju! Niti smrt, niti život, niti bilo što drugo ne može nas otrgnuti snazi Božje ljubavi.

Tekst koji smo citirali ustvari je svjedočanstvo Pavlove ljubavi prema Kristu. Sve ono što Kristu pripada volio je radi Njega samoga, a bojao se jedino toga da ne bude rastavljen od ljubavi Kristove. Postići tu ljubav za Pavla je vrhunac njegovih želja i spremjan je svega se odreći da je stekne.

Svojom čežnjom za Kristovom ljubavlju Pavao je nama kršćanima uzor koji moramo slijediti, iako smo često nesposobni odreći se navezanosti na prolazno. Dobri Bog ipak pronalazi mnogo načina da bude stalno povezan s nama, svojom neposlušnom djecom, premda mi ne odgovaramo jednako žarko na ponudenu nam ljubav.

Tko posjeduje kršćansku ljubav, taj ispunja Kristov zakon. Nitko nije u stanju u potpunosti pokazati veličinu, ljepotu i domete te ljubavi. Ljubav nas ujedinjuje s Bogom. Ljubav prekriva mnoge grijeha kako kaže sv. Petar (1 Pt 4, 8). Ljubav sve podnosi. Nespojiva je s nasiljem i oholiču. Ona ne stvara podjele. Ljubav Kristova nas ujedinjuje i vodi k savršenosti Vječne dobrote. Molimo da mogнемo živjeti u toj ljubavi sigurni od ljudskih nesavršenosti i zasjeda Zloga.

Priredio: Anto MIŠIĆ

Piše: prof. Radovan GRGEC

U ljudskom se životu časovi boli, tjeskobe i nevolje isprepliću s trenucima obasjanim svjetlošću Istine, Ljubavi i Dobrote. Od djetinjstva do starosti sjećamo se doživljaja svjetlosti koji nas krijepe i tješe i u dubinama mraka i očaja. Onome koji vjeruje u pobjedu svjetla nad tamom lakše je podnosići sve nedaeće i »sljepoće« udesa.

U uskrsnom, duhovskom i duhovnom ozračju često srećemo riječ »svjetlo«. Na nju nailazimo kad govorimo o osvitu uskrsne zore i o religioznom prosvjetljenju, o prosvećivanju i prosvjeti. Ona je povezana s našim srcem, umom i voljom, s našim odgojem i obrazovanjem. Krščanin u njoj nazire odsjaj i bljesak vjere i spoznaje.

U našim smo katekizmima nekad učili da je spoznaja Boga svrha ljudskog života, tj. da smo na svijetu zato da Boga spoznamo i ljubimo. Budući da je u taj katekizamski odgovor zapravo uključena, posredno ili neposredno, bit i cijelokupnost naših traže-

nja i nastojanja, nadanja i isčekivanja, otpada prigovor o njegovoj manjkavosti i jednostranosti.

Vjernik s apostolom Filipom moli: »Pokaži nam Oca!« (Iv 14, 8) i dolazi do spoznaje da se Otac na najljepši način očituje u Sinu, kojemu s apostolom Tomom kličemo: »Gospodin moj i Bog moj!« (Iv 20, 28). Na taj način doživljujemo svjetlo vjere i spoznaje.

Covjek je potrebno svjetlo kao voda, hrana i zrak. Po vjeri krščanin dolazi do izvora svjetla i do spoznaje božanske ljubavi. Hodočasteći mračnim klancima jadikovcima do tog izvora, vjernik treba da i sâm postane svjetlo za svoje suputnike i supatnike.

Izidor Poljak, koji je bio i dobar svećenik i dobar pjesnik, pjevao je: »Kud god koracam, hoću da bacam snopove zlatne svjetlosti!« Vladimir Majakovski, koji je tragično okončao život kao razočarani komunist, dok je još

bio »vjernik« svoje ideje, uzeo je od sunca geslo: »Svijetliti svuda i svijetliti svagda!«

Sv. Pavao upozorava kršćane: »Nekoć bijaste tamna, a sada ste svjetlost u Gospodinu« (Ef 5, 8). Biti svjetlo u Gospodinu znači biti svjetlo samom sebi, svom bližnjemu, svojoj obitelji i narodu, sredini u kojoj živimo, onima koji tražeći lutaju i lutanju traže. Zaista, nema lijepše svrhe i sadržaja ljudskom životu na zemlji.

U živoj vjeri krščanin nalazi istinsku spoznaju, pravu smisao, sadržaj i svjetlo egzistencije. Ta se vjera, možemo reći, hrani svjetлом i postaje svjetlo svijeta jer je odsjaj svjetla Kristova. Tek ako sačuva tu vjeru u svjetlo Kristovo, Kristov učenik i slijedbenik može ostati »sol zemlje« i »svjetlo svijeta«.

Tek tako prožet će ga svjetlo Istine, Ljubavi i Dobrote, čiji će on biti odsjaj. Tek tako moći će ostvariti geslo: »Svijetliti svuda i svijetliti svagda do posljednjeg dana života!«

Titraj iz jednog dnevnika

Svoj večernji razgovor s Isusom započela sam u želji da se sa mnom desi nešto novo, da u Njemu zaboravim na sve ostalo i da Njemu dajem samu sebe. Unoseći se u lice vječnog i jedinog pravog Prijatelja, pozdravila sam ga u sebi i oko sebe. Potom sam pretresla svoj cijeli minuli dan, svaku riječ i svako djelo stavila sam na vagu. Sve se to u meni tiskalo kao bujna pjena i ubrzano otkucavalo kao neko srce. Nakon svega bilo me je sram. Rekla sam sama sebi:

»Ivana, stvarno si užasna! Ipak još nije kasno i možeš se popraviti.«

I što je moglo uslijediti do li suze! Bol mi je puzaio po srcu, pekao me, razdirao i mučio. Jecaji su se prelijevali jedan s drugim. Bilo mi je veoma žao što sam grijesima vrijedala Isusa. Činilo mi se kao da sam mu svakim grijehom bacila u lice šaku blata. Užasno sam se osjećala. Bol me lomio sve dok se nisam sjetila da on sve to strpljivo podnosi i da me kod toga još i voli. Da, istinski me voli i sve će mi oprostiti. Rekla sam mu da želim imati povjerenja u njega, da i ja njega želim istinski voljeti. Ukratko, da se žarko želim popraviti, i da ču to odmah početi.

Slušala sam ga u tišini. Znala sam da mi ovako govoriti:

»Ivana, dodi i baci se u beskraj moga prijateljstva i ljubavi. Nemoj biti osoba koja je izgubila samu sebe. Dodi, pokušaj me ponovno voljeti. Dopusti da i ja tebe volim.

Dodi i neka te boli ono što mene boli jer ja sam dio tebe. Zapamti: ako ikada uništis mene u sebi, sebe si uništila. Hajde, uzmi vremena da budesh sretna. A kad ti nešto krene naopako, i kad vidiš sve u crnom, ne prodi pored mene glumeći da me nisi prepoznala. Ne ubrzavaj tada svoj hod da te ja ne bih stigao. Od mene ne možeš pobjeći jer ja sam tamo gdje si ti. Ja sam u svemu onome što te okružuje. I zapamti, nikada nisi posve sama! Ja te volim. Volim te i onda kad ti ne želiš da te volim. Volim te i ne ostavljam te ni onda kad ti misliš da sam te ostavio. Živim uz tebe, živim u tebi, i čekam te na kraju tvoje životne priče.«

Nakon toga u meni se nešto pomaklo, uzbudilo se, zapešalo. Bio je to osjećaj kakav još malo prije nisam poznavao, a zapravo mi se činilo kao da je taj osjećaj star koliko i svijet. To je saznanje i prihvatanje da imam nekoga veličanstvenog, predobrog koji mi je istovremeno brat, prijatelj, kralj i Bog. To je nekto tko me voli onakvu kakva jesam, koji mi sve opravi i pruža mi sigurnost, mir i radost kakvu mi nitko od ljudi ne može dati. To je netko tko mi pomaže da izidem iz tame na svjetlo i govori mi da se mnogo toga može promijeniti i popraviti.

Isus koji je na početku i na kraju svih mojih tajni, podigao je na noge moje godine i moje tišine. Osjetila sam snagu, silnu snagu. Imala sam dojam da sam sasvim blizu suncu, iako je oko mene bila mrkla i hladna noć. Činilo mi se da se pretvaram u plamčak svijeće koji pobjeđuje mrak.

IVNA

Dar

– Isus je uvijek u tebi, na krštenju si ga dobio kao dar – govorila je mama svom malom Dominiku. Mali je to jako dobro upamtio i više se nikad nije smatrao samim. O sebi više nije govorio u jednini nego samo u množini.

Jednom ga je učiteljica pitala zašto dva dana nije došao u školu, a Dominik joj je u dahu sve rastumačio:

– Vozili smo bicikl. Bilo nam je tako lijepo da je On zaspao od umora. Poslije je počela padati kiša, ali je On i dalje tako tvrdo spavao da to nije ni osjetio pa nije mogao kiši narediti da prestane. Tako smo pokisli i prehladili se. Dobili smo visoku temperaturu. On nas uopće nije htio čudesno ozdraviti. Sigurno je mislio da će nam ta lagana bolest dobro doći da se malo odmorimo od škole. Pametan je moj Dar, zar ne? –

Učiteljica se našla u čudu pred tom pričom. Sve je prisala bujnoj mašti malog Dominika i prestala ga dalje inspirativi. Dominik se andeoski nasmiješio i mirno sjeo ponasan na svoga pametnog Isusa.

IVNA

Sveta Margareta baštinica i blagovjesnica blaga Srca Isusova

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Tristota obljetnica smrti sv. Margarete Alacoque prilika je kad se valja s tom sveticom posebno susresti i upoznati njezinu izvanrednu misiju u povijesti pobožnosti Srcu Isusovu. Nakon njezine smrti g. 1690. pa do današnjega dana napisano je o njoj mnogo knjiga, a neke od njih od velike su znanstvene i duhovne vrijednosti.

SVETICA NEPROLAZNIH ZASLUGA

Ulogu sv. Margarete u širenju štovanja Srca Isusova istaknuo je i papa Pijo XII u svojoj magistralnoj enciklici »Haurietis aquas« izdanjo g. 1956. Iz te enciklike jasno proizlazi da je za noviji i najrašireniji oblik pobožnosti Srcu Isusovu svetica iz Paray-le-Moniala stekla neprolazne zasluge. Nju je, poniznu i siromašnu redovnicu od pohodenja, ali kao najposlušnije oruđe, odabrao sam Gospodin, da bude – kako doslovno kaže enciklika »Haurietis aquas« – »neumorna promicateljica i glasnica štovanja Njegova Srca«. Ona je prvo sama po velikim viđenjima baštinila bogastva Srca Isusova, a onda ih prenijela i na sve one koji se s

njima žele upoznati i Isusovu Srcu približiti.

Zaključujući svoju veliku studiju o »Sv. Margareti M. Alacoque u svjetlu enciklike 'Haurietis aquas'« slovenski isusovac Ivan Zoré piše ovačko: »Njezina je misija veoma povećala ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu, ljubav prema Crkvi, duh žrtve i apostolske revnosti. Gdje god se bude propovijedala Radosna vijest o Paray-le-Monialu, pa i ono što je ona učinila, 'kazat će se, njoj na uspomenu, i ono što ona učini'. (Usp. Mt 26, 13) Njezino ime ostaje usko povezano s veličanstvenim razvojem štovanja Božanskog Srca te dobara što ih je Isus obećao onima koji će prakticirati taj oblik kršćanske pobožnosti već nekoliko stoljeća službeno od samih Vrhovnih svećenika.«

Dugogodišnji profesor na Institutu za duhovnost Papinskog sveučilišta Gregorijane, isusovac o. Gervais Dumeige, održao je 13. listopada 1981. vrlo zapaženu konferenciju na Studijskom centru San Luigi dei Francesi u Rimu o »Svetoj Margareti Mariji Alacoque: osporavanoj mističarki«.

Uzveši za podlogu i nadahnute tu konferenciju, a obazi-

rući se i na druge izvore, nastojat će prikazati lik Svetice koja je katoličkoj duhovnosti nezaobilazna, pogotovo u pobožnosti Srcu Isusovu.

OSPORAVANA SVETICA

Kao što po Božjem planu svi ljudi imaju svoje određenje, tako ga isto imaju i sveci u Crkvi. Svaki od njih na svoj način, po svom temperamenatu, po mjeri milosti Božje i svojeg sudjelovanja, proživljava kršćanski misterij. No njihovo predodređenje ne završava smrću već se na jedan drugi, ali stvaran način, njihova uloga nastavlja i preko groba. Mislim da to najbolje potvrđuje hagiografska literatura, uvijek nazočna u Crkvi već tamo od prvih zapisa o mučenicima pa do velikih suvremenih svetačkih biografija. Sveci žive u uspomeni bezbrojnih ljudi, žive u Crkvi koja u njima gleda uzore, ali koja se nada i pomoći od njihova zagovora. Dakako da i tu postoje razlike. Neki su sveci više, a drugi manje popularni. Neki se više štuju u jednom narodu, drugi u drugom. Što se tiče sv. Margarete Alacoque, p. Dumeige tvrdi da ona unatoč tome što u enciklici »Haurietis aquas« među promicateljima pobožnosti Srcu Isusovu zauzima odlično mjesto u društvu sv. Bonaventure, sv. Alberta Velikog, sv. Gertrude, sv. Katarine Sienske, sv. Petra Kanizija i sv. Ivana Eudesa, ipak ide u kategoriju osporavanih svetica. Neka nas to ni najmanje ne smeta! Sam je Krist, svetiji od svih svetaca, bio »znak kojemu će se proti-

viti«. (Lk 2, 34) Stoga je dobro i u svjetlu osporavanja promotriti život, poslanje i poruku svete Margarete Alacoque kako bi nam njezin i ljudski i duhovni lik što bolje zasjao. Ona je zapravo obilježila zaokret u duhovnosti Francuske pa i cijelokupnog katoličanstva.

Kad je Margareta Marija preminula u Gospodinu, 17. listopada 1690. djeca su po ulicama Paray-le-Moniala vikala: »Umrla je svetica iz samostana svete Marije od pođenja!« Tek po smrti počele su je štovati i njezine sestre u samostanu. Prije su je zvala »singulière«, što je u žargonu XVII. stoljeća u najmanju ruku označavalo čudnu osobu. Sličnu su titulu davali i sv. Luj Grignion de Monfortu. No Margaretine se sestre nisu zadovoljile samo s tim nadimkom, već su joj prisivale i druge: »tvrdoglava«, »glupača«, »lizemjerka«. Trebalo je da Margareta umre, pa da tek onda i njezine sestre priznaju njezinu krepot i njezin životni poziv, njezine patnje i njezino poslanje. I tad su se, da poprave svoje predrasude i krive sudove, odmah dale na pisanje njezina životopisa. Taj je spis u razdoblju od 10 godina doživio 13 izdanja. Pšenično zrno što je moralno umrijeti, urodilo je obilnim plodom. Već godine 1715. pokrenut je postupak za Margaretino proglašenje blaženom. Ona će biti proglašena blaženom g. 1864, a svetom godine 1920.

NA UDARU JANZENISTA I RACIONALISTA

Da budemo vjerni povijesnoj istini, moramo odmah

priznati da Margaretinom smrću nisu prestala osporavanja. Kod nekih ne samo da nisu prestala, nego su se čak i pojačala. U njezinu osporavanju naročito su se isticali pristaše rigorističkog pokreta janzenizma kojemu je Margaret, svojim videnjima i porukama Srca Isusova, bila potpuna suprotnost. Janzenisti su u vjerskom životu jednostrano naglašavali strast, a Isus poziva grešnike svome premilosrdnom Srcu. Zato se janzenistička kritika silnom žestinom naročito okomila na Margaretinu autobiografiju. Neke stranice njezina opisivanja nazvanaše »bezbožnima«. Tako konkretni i pouzdan odnos između Krista i njegove izabranice bio je kamen spoticanja za njihovo poimanje Božje veličine, nedokučivosti i nepristupačnosti. Nešto od janzenističkog osporavanja Margaretine Alacoque dolazi i od toga što su isusovci – njihovi najluči protivnici – bili veliki širitelji pobožnosti Srcu Isusovu i zagovaratelji objava poniznoj redovnici u Paray-le-Monialu. Sjetimo se samo blaženog Klaudija La Colombiéra, otača Croiseta, Gallifferta i drugih. A isusovci i janzenisti idejno se sukobljavaju oso-

bito na području moralne teologije: poimanje grijeha, Božje pravde i praštanja. Po janzenistima Božjeg milosrđa skoro ne bi bilo.

Svemu se tomu u XVIII. stoljeću pridružilo i racionalističko liberalno prosvjetiteljstvo s francuskim enciklopedistima na čelu. Oni su se malo i šalili na račun Margaretinih izraza o ljubavi te ih tumačili naturalistički – baš onako kao da bi se radilo o nekim ljubavnim aferama. No nisu se zaustavili samo na tome, nego su u njezinim spisima pronašli »naivnost« i »uskoču duha«. I tako se za poruku Srca Isusova preko Margarete Alacoque ponovilo ono što je za poruku Evanđelja zapisao sv. Pavao: »Bez sumnje, govor o križu ludost je za one koji propadaju, a za nas koji se spasavamo sila je Božja... I dok Židovi zahtijevaju znakove, a Grci traže mudrost, mi propovijedamo Krista razapetoga, sablazan za Židove, ludost za pogane, a za pozvane – i Židove i Grke – Krista, Božju silu i Božju mudrost, jer je Božja ludost mudrija od ljudi, i Božja slabost jača od ljudi.« (I Kor 1, 18. 22-25)

(Nastavak na str 200)

U PARAY-LE-MONIALU – GRADU MILOSRDA – ISTIČE SE BAZILIKA SRCA ISUSOVOGA NA MJESTU GDJE JE SV. MARGARETI ISUS OBJAVIO BOGATSTVO SVOJE LJUBAVI

Televizija i svagdanji život

Sredinom svibnja u svijetu je proslavljen Dan sredstava društvenog priopćivanja. Budući da se s tim sredstvima susrećemo svaki dan, ona na nas sigurno djeluju i više nego što smo svjesni pa je dobro da im posvetimo malo vremena i da o njima razmislimo. Htjeli mi to ili ne, svi smo uključeni u svijet društvenog priopćivanja, a osobito u svijet televizije. Od toga nisu isključena ni mala djeca ni umirovljenici. Kako pak televizija utječe na naš duševni i tjelesni život, koje će posljedice na nama ostaviti stalno upijanje nasilja, nečudoređa, iznakaženih junaka i veoma površno prikazivanje naših meduljudskih odnosa, to možemo tek pouzdano slutiti po onoj staroj mudrosti: »Čime puniš svoju dušu, to i postaješ!«

OLTAR KRIVOBOGA U OBITELJI

Mi se vjernici ne možemo ograditi od okrutne zbilje današnjeg svijeta, ali ne smijemo ipak u svemu postati nijudi od ovog svijeta, pa ni u gledanju televizije.

Bilo to dobro ili zlo, televizija je postala sastavni dio suvremenog življenja. Naš od-

nos prema televiziji može imati dugoročne posljedice ne samo za današnji naraštaj nego i za djecu današnjeg naraštaja. Ako se televizijom služimo razborito, i ako ne dopustimo da nam postane neporecivi učitelj nego samo praktičan izvestilac, s malog ekranu možemo puno nučiti premda to saznanje treba stalno dopunjavati i podacima iz drugih sredstava za priopćivanje. Postanemo li robovi gledanja televizije, a da ne vrednujemo njezin sadržaj i ne ograničavamo njezin utjecaj, postajemo sudionici jednog zločina.

Često se čuje da su ljudi zapadne kulture postali nepismen i nečitalački narod jer su postali samo gledaoци i slušaoci umjetnih sprava postavljenih na nekakav obiteljski oltar. Svaku večer okuplja se obitelj oko tog »oltara« kao što se nekoć okupljala pred križem i svetom slikom na molitvu. Samo po sebi to ne bi trebalo biti ništa loše jer su te sprave rezultat ljudskog stvaralačkog uma, a Bog je još u zemaljskom raju naredio čovjeku da nastavi njegovo stvarateljsko djelo podvrgavajući zemlju sebi i svojoj vlasti. Prema tome i televizija i televizijski i radijski valovi moraju mu služiti za ostvarenje njegove čovječnosti, a

ne da nad njim gospodare. Te su sprave, međutim, postale svojevrsni tiranini našeg življenja, a osobito djece. Programi tih sprava određuju čovjeku kad će biti kod kuće, kad će večerati, kad li se moliti – odnosno, otimaju mu vrijeme molitve, određuju kad je dopušten posjet prijatelja, rođaka... Sve ovisi o tome što se prikazuje na televiziji. Sve više ljudi gubi snagu da je utrne i osigura si dragocjeno vrijeme za mnogo korisnije stvari: za čitanje dobre knjige koja ima veliku moć i utjecaj na svakog sabranog čitatelja, za razgovor koji osobe uživo povezuje, za kulturno stvaralaštvo itd.

Iako su televizijski prijemnici udobno sredstvo priopćivanja, ipak svojom slikom i ričaju ne ostavljaju vremena za razmišljanje, jer se slike stalno izmjenjuju, nadolaze novi prizori, nove vijesti koje potpuno upijaju našu pozornost i mi nemamo vremena za osobno razmišljanje nad nekim prizorom, nad nekom slikom, nad nekom riječju ili viještu. Čovjek jednostavno prima, makar i nesvesno, ono što se prikazuje, govori i čini. Tako čovjek postaje zapravo »aparat« za preuzimanje tuđeg bez mogućnosti za vlastito razmišljanje i stvaranje vlastitog uvjerenja. To ga duhovno osiromašuje jer paralizira njegove stvaralačke duhovne moći.

Na nama je da se razumno, ali odlučno, suprotstavimo tom pritisku. Ne smijemo dopustiti da ta sredstva na nas tako snažno utječu te prestanemo razmišljati i rašudivati o onome što nam se utiskuje u svijest i osjećaje, a tice se našeg osobnog života. Za naš nazor na život mjerodavno je Evanelje tj. Bo-

žja poruka čovjeku. Za kršćanina je neprihvatljiv svjetonazor koji niječne nadnaravni svijet, koji ne vjeruje da je Bog na početku svega stvorenog te da je čovjek stvoren za daleko viši cilj nego što je puki ovozemaljski život. Tačko uvjerenje televizija često ruši u temeljima, a nudi ono lažno i površno.

OSVRNIMO SE BAR MALO NA KONKRETNI PROGRAM

Televizija svojim ateističkim programom ne ruši samo vjersko opredjeljenje ljudi nego potkopava i njihov duševni život, osobito kod djece. Televizija nije njegovateljica, pa čak ni za ljutu muku, iako je neki roditelji koriste kao zamjenu za roditeljsku pažnju.

Osvrnimo se malo na crtežne filmove, te famozne crtice koje djeca veoma rado gledaju. Radnje tih filmova ponajčešće se zasnivaju na očiglednom nasilju i rijetko prikazuju ispravan način za rješavanje sukobâ. Djeca na takvim primjerima uče da je nasilje osnovni put za rješavanje sporova jer jači i lukaviji uvijek pobjeđuju, a u djeci to ne stvara raspoloženje ni za pravdu, a kamoli za milosrde.

Često se prikazuje nasilje iz stvarnog života, a to djecu toliko plaši da se i noću bude od sna. Njih uznemiruje patnja druge djece, nasilje prema ljudima i životinjama.

Mlade gledaoci radnja toliko obuzima da se poistovjećuju s gledanim junakom te često postaju tirani nad vlastitim drugovima i nad slabijima od sebe. Kasnije, kad odrastu, vrše nasilje i nad svojim roditeljima. Mnogi gledaoci tih filmova tako su zaigrženi da ne dopuštaju ni obiteljsku molitvu dok film ne

završi, niti svećeniku da obavi blagoslov kuće i obitelji za svog božićnog posjeta, a kamoli da podijeli sakramente bolesnicima. Filmovi su za njih najveća svetinja kojoj se sve ostalo ima bezuvjetno podrediti. To je znak neprihvatanja i neprihvatanja bilo kakve svetinje dok je pred njima njihov »krivobog« – televizor.

Što tek reći o prikazivanju nečudorednog života? Ono se kosi i sa zakonima uljundnosti stanovnika džungle, a kako se ne bi kosilo sa zakonom čednosti onih koji spolni život smatraju svetinjom od Boga darovanom za iskazivanje ljubavi i stvaranje života. Spolni odnosi prije braka, »divlji« brakovi, bračna nevjernost i lakomislena rastava prikazuju se kao redovit i ispravan način življena, a da to nitko na televiziji ni prije ni poslije prikazivanja ne opovrgne. Suvremeni filmovi i drame uglavnom razaraju tijelo i

dušu. Ne izgrađuju nikoga, a najmanje obitelj.

Što u tom svijetu nečasnih programa na televiziji moramo učiniti mi kršćani? Mi televizor smatramo dragocjenim dostignućem ljudskog tehničkog napretka koji se može koristiti na razne načine. Programi ne nastaju sami od sebe nego ih stvaraju ljudi. Znamo li unaprijed da će na programu biti sadržaj nespojiv s našom savješću, ne sjedajmo pred tog kućnog »krivoboga«, nego provedimo večer drugačije. Roditelji ne mogu tada djecu slati u postelju, a sami ostati pred ekranom. Za djecu je to u najmanju ruku neuvjerljivo, ako ne i sablazan. To je isto kao kad nedjeljom šaljemo djecu u crkvu, a sami odemo u kavanu. Zaključimo razmišljanje okrenutom latinskom izrekom: »Što se priliči volu, ne dolikuje čovjek!«

Vlatko KOZINA

VELIKA JE MOĆ MALIH EKRANA – ODUZIMANJE OSJEĆAJA ZA VRIJEME...

SV. IVAN U NOVOJ VESI - U

Povijesni podaci o zagrebačkoj župi Sv. Ivana u Novoj Vesi dobro su poznati od njezinih početaka 1347. godine. Budući da je naselje zasnovano 1344. na kaptolskom posjedu, od

početka se mnogošta zapisivalo i tako sačuvalo od zaborava. Prečasni kanoniči zagrebački od vajkada su imali smisla za dobro gospodarstvo pa su rado prihvatali i zamisao svog

člana, arhidiakona Ivana Goričkog, da se na njihovom pustom posjedu sjeverno od Kaptola podigne novo naselje od kojega će imati koristi i doseljenici i kanonički zbor. Stanovnici novog naselja jesu kaptolski podložnici, ali nisu kmetovi. Bili su to varošani sa svojom zemljom te s pravom na obrt i trgovinu. Bavili su se i vinogradarstvom, a na potoku Medveščaku imali su mlinove. Uz obrtnike je cvala i trgovina, pa se naselje lijepo razvijalo i nazivalo također Liepa Ves.

Nova Ves je bila ustrojena kao četvrta zagrebačka općina uz dotadašnji Gradeč, Kaptol i Vlašku. Kako je tada svaka općina imala i svoju crkvu, spomenuti je arhidiakon Ivan Gorički dao o svom trošku sagraditi gotičku crkvu u Novoj Vesi, a posvetio ju je svom nebeskom zaštitniku sv. Ivanu Krstitelju. Od biskupa Jakova isposlovao je da se ondje osnuje i župa, a za svoga sinovca Blaža da bude prvi župnik. Tako uz Sv. Marka na Griču, Sv. Mariju na Dolcu i Sv. Petra u Vlaškoj, Sv. Ivan spada u četiri najstarije zagrebačke župe. Pravi je dokaz nebriige za velikane prošlosti što nigdje u Novoj Vesi nema spomenika utemeljitelju naselja, dalekovidnom arhidiakonu Ivanu Goričkom kojemu inače zahvaljujemo i najstariji popis župa zagrebačke biskupije iz 1334.

CRKVA SV. IVANA SMJEŠTENA U MIRNOM PARKU ČEKA TIHO KAO MAJKA DA JOJ DJECA DOĐU I SVOJ DUH OSVJEZE U DODIRU S BOGOM

ZAGREBU

godine. On je taj popis napravio u vremenu kad se cijela Hrvatska obnovila od silnih šteta što ih je pretrpjela za provale Tatara, a prije negoli će ratovi s Turcima opet izbrisati s lica zemlje mnoge župe između Drave i Save, Kupe, Une i Vrbasa.

Ne zna se točno zašto je srušena stara gotička crkva. Od njezina materijala sagradena je sadašnja crkva, a nešto kamenih ulomaka čuva se u predvorju i u parku. Nova je crkva građena 1784-1790. u baroknom stilu, za župnikovanja Mije Sinkovića. Svetište i pobočnu kapelu Gospodinova uskrsnuća oslikali su umjetnici Antun Arher i Antun Lerchinger, dok je glavnu ladu oslikao rimski akademski slikar Marko Antonini. Njegov je rad i slika Isusova krštenja na glavnom oltaru. Tri mramorna oltara, glavni i dva pobočna, preneseni su ovamo iz stare katedrale nakon potresa 1880. Crkva sv. Ivana nalazi se u mirnom parku, sva je »po mjeri čovjeka«, idealno je mjesto za molitvu.

Na području župe živi danas oko 12 tisuća ljudi, a krštenih je oko 10 tisuća. Nema nikakve inovjerske bogomolje. Godišnje se u župi krsti oko 90 novorođenčadi, a sprovoda bude i do 110. Vjenčanju pristupi oko 40 pari. Na četiri nedjeljne Mise sudjeluje do 500 vjernika. Stanoviti broj

vjernika iz nekih praktičnih razloga ode nedjeljom na Misu u grad. Blizu je franjevačka crkva na Kaptolu, katedrala i Sv. Marija na Dolcu, a tramvajem su nadohvat i druge crkve u gradu. Na vjersku pouku zadovoljavajuće dolazi oko 300 osnovaca. Odraslija mlađe imaju svoju vjeronaučnu grupu, a za sve zainteresirane održava se jednom mjesечно tribina o ulozi vjernika u Crkvi i u svijetu. Cilj je tribine da se u župljani probudi svijest o crkvenosti vjernika laika. Župsko vijeće broji 25 članova, a blagoslov stana prima oko 500 obitelji. Župa ima i dva crkvena zabora: ženski od 1912. i muški (akademski!) od 1947. godine. Na području župe su kurije časnog prebendarskog zborra, i tri ženska samostana.

Ulice Nova Ves i Medvedgradska napućene su uglavnom staračkim stanovništvom, dok su mlade obitelji uglavnom po šalatskom brijezu i po dolini kojom vozi tramvaj od Sljeme do Novog Zagreba. Cijelo to područje nekadašnjih kaptolskih majura, mlinova i vinograda danas je otmjena četvrt milijunske Zagreba, hrvatske metropole. Tu su živjeli ljudi koji su ostavili vidan trag u povijesti grada i domovine. Tu je župnikovao Juraj pl. Ratkaj Velikotaborski, pisac »Povijesti kraljeva i banova trojedne kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije«. Bila je to prva tiskana knjiga iz povijesti hrvatskog naroda, u Beču 1665. Tu je rođen, i cijeli svoj vijek stvarao, zaljub-

ljenik zagrebačke i hrvatske povijesti svećenik i akademik Ivan Krstitelj Tkalčić (1840-1905). Od svoje pete godine tu je živio Osječanin rodom, Zadrepčanin srcem, Europejac kulturom kardinal Franjo Šeper, pročelnik kongregacije za nauk vjere. Spomenuli smo samo neke od onih koje je »društveni tisak« u desetljećima »jednoumlja« uporno prešutio. U tom vremenu stavit politički utjecaj imao je i nekadašnji ministar stranačnosti Sv. Ivana, Josip Vrhovec. Oslobođen od borbe za »društvenu karijeru« možda opet pronade vjerske korijene prije negoli se smiri na mirogojskom brijezu. Tu i danas žive i stvaraju mnogi ugledni stručnjaci, umjetnici, književnici, bivši i sadašnji političari, potomci nekadašnjih vrtlarta i mlinara, obrtnika i trgovaca, ali i mnogi »dotepercenci« kojima je Zagreb širom otvorio svoja vrata da bi potom osvojio njihova srca, te da zajedno ispisuju nove stranice povijesti koja je nepogrešiva učiteljica života, ali i nepodmitljiv svjedok istine o svakome. A istina je da je Zagreb mnogima dao sve, a uzvratili mu nisu ničim.

Opširne podatke o tom dijelu grada naći ćete u monografiji o župi Sv. Ivana izdatoj prigodom 200. obljetnice ustanovljenja. Za tisak ju je priredio sadašnji župnik dr. Stjepan Sirovec, uvrstivši se tako u niz svojih predšasnika pastoralaca i kulturnih stvaralaca na tom dijelu grada.

TINO

SVETA MARGARETA...

(Nastavak sa str. 195)

Racionalisti, opjeni vjerom u svemoć ljudskog uma, znanosti i napretka, bijahu nesposobni shvatiti tekstove o mističnim doživljajima jedne redovnice. Ali upravo se na njoj ispunilo ono što reče Isus: »Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo objavio malenima. Dobro, Oče, jer je tebi tako bilo milo.« (Mt 11, 25) U te malene sigurno se ubrajala i sv. Margaret Alacoque i zato je možemo, kad uočimo idejne uzroke njezina osporavanja, još bolje upoznati, ali i zavoljeti i prihvatići.

NAPADANA I DALJE ZBOG NESHVAĆANJA DARA

No nije još kraj Margaretičnih osporavatelja. Ima toga »cvjeća« još. Tako povjesničar romanticizma Michelet vidi u njoj histeričnu djevojku, a psiholog William James promatra je kao živčanu osobu s veoma osrednjom inteligencijom.

Zanimljivo je da će se nakon sveg tog liberalnog i protukršćanskog divljanja u XX. stoljeću situacija, što se tiče gledanja na Margaretu Alacoque, prilično poboljšati. Tome je dosta pridonijelo osam svetičnih životopisa, te više teoloških i psiholoških studija o njoj. Psihologe je naročito zanimalo za Margaretu Alacoque tako duboko značenje rane na Isusovu boku, pa smisao one šupljine u koju se ona duhovno skrivala, zatim onaj plamen oko ili iz Isusova Srca što je upravo proždrio. Neki su od njih zbog toga smatrali da je kod nje nazoč-

na, i na djelu, potištenost i osjećaj krivnje. Ipak su priznali da su njezina nastojanja oko savršenosti, nazočna u čitavom njezinu životu, mijenjala razinu tih raspoloženja. Evo jednog mišljenja od tih psihologa: »Margareta Alacoque teži k poistovjećivanju u centru ljubavi Onoga koga želi ljubiti... za nju je jedino s čim računa volja njezina vrhovnog gospodara... Kroz sve svoje muke, svoja iznenadenja te ertoške ili demonske napade, ona želi zadržati taj objektivni pol u kojem se izražava da je Bog uvijek u pravu... U toj njezinoj stranoj biografiji otkrivamo jedan uvišen pothvat postavljanja u stalnog odnos ljubavi. Neosporno je da se Margaret Marija svjesno trudi kako bi se suočila s Božjom ljubavlju.«

P. Dumeige, koji u svojoj konferenciji navodi taj citat, izvodi ovaj zaključak: »To su zanimljive bilješke jer označuju jedan duhovan put, stalno sve veći zahvat Božje milosti u jednom naravnom temperamentu koji bijaše daleko od toga da ponudi sva jamstva uravnoteženosti koja bi se od njega mogla očekivati. I eto, to bi se pod raznim oblicima moglo nazvati posmrtnim osporavanjem.«

A što je u svemu tomu najvažnije? – Činjenica da je Isus tu i takvu Margaretu sa svim njezinim naravnim predispozicijama uzeo u svoju školu, odgajao i pripremao za veliko poslanje, i da se ona sva stavila u njegove ruke surađujući vjerno s njegovim milostima. Očitovala se, dakle, i na njoj sva veličina Božje ljubavi, i sve što Bog može s dušom koja mu se posve predala. Napokon je Bog uvijek onaj koji pobjeđuje.

Zdravje duha je preduvjet napretka

Iskustva hrvatskih intelektualaca ovoga stoljeća veoma su bolna. Otkako su na vlasti političari zadani utopijom jugoslavenizma bilo koje boje, napredovati su mogli samo karijeristi i lakaši. To su pak uvijek kmjnji karakteri i sluganske duše. Njihov je zadatak bio da svu duhovnu djelatnost podvrgnu vladajućoj političkoj ideologiji jugoslavenstva kao tobožnjem većem i općenitijem dobru, a ne duhovnom i gospodarskom napretku hrvatskog naroda. Istina, pravda i sloboda kao preduvjet za suživot s drugim narodima stalno su bile gažene, a ponajčešće od domaćih slugana i dodvorica. Na koncu su sami takvi intelektualci i političari postajali nesretni jer se na njima obitnila ona narodna poslovica: »Tko s vragom tikve sad, o glavu mu se razbijaju!« Kako su pak prolazili oni intelektualci koji su suverenošću duha htjeli braniti i suverenitet nacije, o tome govore montirani sudski procesi i zavrske ćelije. Sve to polako izlazi na svjetlo dana, a na sramotu slugana. Nema gospodarskog promašaja čija bi se šteta mogla mjeriti sa štetom što se jednom narodu nanosi sprečavanjem njegovog duhovnog napretka, a hrvatski je narod to doživljavao upravo desetljećima. Kao jedan primjer zatiranja naroda i njegove kultre je i »ukinuće«

Matice hrvatske 1973. godine, jedne od najstarijih i najčasnijih svehrvatskih kulturnih ustanova. O tom barbarском činu opširno govori prof. dr. Miroslav Brandt u Startu. Cijelom hrvatskom narodu, a osobito njegovim intelektualcima koji ga moraju duhovno voditi, potreban je duhovni oporavak i ozdravljenje. Na pitanje: »Što Matice kao kulturna ustanova, nastala u XIX. stoljeću, može ponuditi javnosti na prelasku u XXI. stoljeće?«, Dr. Miroslav Brandt odgovara:

Kada je pak taj barbarski čin 12. prosinca 1989. napokon povučen, posljedice su ostale. Imovinske su posljedice što zgradu Matice, kao i druga kulturna i materijalna dobra, još uvek zaposjedaju drugi, dok se duhovne posljedice dadu tek naslutiti iz opsežnog prikaza u Startu. Cijelom hrvatskom narodu, a osobito njegovim intelektualcima koji ga moraju duhovno voditi, potreban je duhovni oporavak i ozdravljenje. Na pitanje: »Što Matice kao kulturna ustanova, nastala u XIX. stoljeću, može ponuditi javnosti na prelasku u XXI. stoljeće?« dr. Miroslav Brandt odgovara:

»Matičin budući program donijet će njezina glavna skupština i novi Upravni odbor koji će ona izabrati. Ja mogu o toj temi izreći samo osobno mišljenje. Kao i sve na svijetu, i Matice ima povijesni razvoj. Bavljene kulturom ne može biti isto u XIX. st. i na kraju XX. st. Ne može Matice raditi sada kao što je radila 1842. Matice nije ni u vrijeme svoga osnutka imala ambicije da uranja u neposrednu političku borbu, iako se svim snagama zalagala za dobrobit i od-

ržanje svoga naroda. To je onaj element koji ostaje nepromijenjen. Ali danas se radaju političke stranke, s nacionalnim programom, i one će, u to ne treba sumnjati, ostvariti političke preobrazbe koje će nas sve povesti ususret sveopćoj slobodi za stvaralački rad. U sadašnjem trenutku čini mi se važnim zalagati se za određene preduvjete takvog stvaralačkog rada. Trebalо bi se hitno angažirati za neku vrst mentalnog liječenja od kobne baštine što je za sobom ostavlja epoha boljševoičke vladavine. Na svakom je koraku još vidno kakva je pustošnja u ljudskoj psihi ostavila epoha terora i straha. Ljudsko je dostojanstvo slamanje na bezbroj načina. Svijet je odgajan u uvjerenju da se može održati i živjeti u relativnoj sigurnosti samo ako se dodvorava moćnicima i ako se okani slobodnog mišljenja i rasu-

divanja. Egzistencijalni strah pred nasiljem slamao je ljudsko dostojanstvo, primoravao na sebičnosti i uskogrudnost. Smisao za istinu, čast i neustrašivost uvelike su obezvredivani. Stoga je, prije svega, nužno pomoći općem moralnom oporavku potištenih ljudi. Valja se pobrinuti da se cio narod osloboodi depresije i ponovo stekne punu svijest o svom pravu na slobodu, da zavoli više od svega istinu i svoje dostojanstvo, zajedno s poštovanjem i ljubavlju prema svim svojim slijedima. Na toj onosvi slobode i pravde nedvojbeno će nići i novo, uzvišeno stvaralaštvo, i na planu znanosti i svih umjetnosti. Sve su to preduvjeti da čovjek i opet postane slobodno, sretno i plemenito biće, koje se više neće bojati da bi ga već i samo njegovo mišljenje moglo dovesti u zatvor i upropastiti mu cio život.«

PROF. DR. MIROSLAV BRANDT ISPREĐ PALAČE „MATICE HRVATSKE“ IZGRADENE 1885. DOBROVOLJNIM PRILOZIMA HRVATSKOG NARODA

Tko je najveći?

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Isusovo preobraženje ostalo je trojici Isusovih učenika–svjedoka lijepa uspomena i neizbrisiv doživljaj. Bili su to kratki trenuci, ali dovoljno snažni i bogati da nikad ne padnu u zaborav. Nisu ih mogli zatrpati dnevni događaji ni stvari koje su se redale jedna za drugom u svakodnevnom životu.

DRUGI NAVJEŠTAJ SMRTI, Mk 9, 30–32

Isus sa svojim učenicima ponovno prolazi Galilejom. Sami su i on ih poučava. Vrijeme odlaska u Jeruzalem i na muku sasvim je blizu. Sve to mora ponovno reći učenicima. Oni će ponovno ostati gluhi za njegov govor o svojoj muci, smrti i uskrsnuću. Oni to ne razumiju, a boje ga se pitati. Oni daleko radije i s više zanimanja govore o tome tko je od njih najveći.

Galileja je pokrajina u kojoj je Isus učinio mnogo velikih djela. To je domovina Evanđelja. Isus ovajput ne želi da ljudi znaju da je on tu u njih-

voj blizini. Hoće ostati sam sa svojim učenicima, nezamijećen, da ih lakše poučava. Kad je ipak okružen mnoštvom posvećuje mu punu skrib, a učenici su samo kao dio tog mnoštva. Ako su koji put i oni angažirani i zajedno s Isusom na djelu, sve je to usmjereni na druge, na one kojima je potrebna njihova pomoć. Važan dio svog programa i poslanja Isus želi obaviti i protumačiti samo svojim učenicima. Zato nastoji da budu sami i tako ih poučava.

Tema njegovih govora ponovo je njegova muka i uskrsnuće: »Sin Čovječji bit će predan u ruke ljudima i oni će ga ubiti, a on će uskrsnuti tri dana poslije smrti.« Učenici ostaju zatečeni tim navještajem. Ne razumiju, a boje se pitati. Sve je jasno, a ništa nije jasno kao i ono kad je Isus stišao oluju koja je ozbiljno zaprijetila njihovim životima.

Što ne razumiju? Da li je to izraz »Sin Čovječji«? Već toliko puta su ga čuli i znali su na koga se odnosi. Oni sasvim dobro znaju što to znači biti ubijen. Njih muči ono da će Isus tri dana nakon smrti uskrsnuti. Što je to uskrsnuće? Ono se sasvim protivi svim njihovim iskustvenim spoznajama! Ako se nisu slagali s tim da Isusov kraj bude označen smrtonosnim trpljenjem, bilo je to stoga što im je bilo jasno kako bi to strašno izgledalo. Takvog su se svršetka pribavljali i bili su spremni sve poduzeti da se to ne dogodi. Jednostavno nisu si mogli predočiti što to znači »uskrsnuti«, ali se o tome nisu usudili ništa pitati, jer pitanje bi bilo znak manjka

povjerenja njegovoj riječi premda je uvijek potvrdi djelom.

TKO JE NAJVEĆI? Mk 9, 33-37

Isus je s učenicima stigao u Kafarnaum. Volio je taj grad. U njemu je odabroao svoje prve i najbliže suradnike. Uz taj grad povezao je evangelist Marko i prvo Isusovo čudo u sinagogi. No, ovajput Isus je u tom gradu sâm sa svojim učenicima, a borave u nekoj kući. Najveroatnije je to Petrova kuća u koju je Isus češće zalazio. Nakon puta po gradskoj okolini zaustavili su se da se malo odmore. Još na putu, slijedeći Isusa koji im je upravo bio najavio svoju mučeničku smrt, oni ne razgovaraju o tome, nego se prepriru tko je među njima prvi. Time su pokazali kako su im Isusove riječi strane, a njega je to sigurno boljelo. On ipak nije reagirao odmah. Čekao je da se njihovi dojmovi smire i srede. Sada pak kad su već u kući, mogu se mnogo ozbiljnije sabrati i svoju pozornost usmjeriti na ono što će im on reći. Zato ih poziva k sebi da im objasni neke stvari.

Zbog razgovora koji su putem vodili o tome tko je od njih najveći, želio im je Isus najprije pokazati kako se postaje i velik i najveći. To se postizava služenjem drugima! Svojim poretkom Isus ne želi postaviti naglavace vrijednosti kojih se drže oni što teže za zemaljskom vlašću koja ionako prolazi. Ali u Božjem Kraljevstvu poredak je drugaćiji i ono se drugaćije postizava. Koliko god to izgledalo neobično, iznenadu-

juće i zbumujuće, tko god želi biti njegov učenik mora prihvati poredak Božjeg Kraljevstva koje dolazi. Isus je to zorno pokazao. Uzima dijete, zagri ga i postavi među njih kao primjer kako moraju jedni druge prihvati. Kao što je dijete nemoćno i u svemu posve upućeno na pomoć drugih, jer se samo ne može oduprijeti nepravdi ni nasilju, tako i Isusov učenik mora prihvati druge. Mora im iskazivati svoje služenje, činiti im dobro iz čiste ljubavi prema potrebnima. Čineći tako, Isusov učenik prima Isusa i njegova Oca koji je Isusa poslao, a koji se polstovjeće s tim malenim kojeg učenik prima. Tako jasnim i poučnim činom Isus ujedno uzima u zaštitu svakog onog koji će, kao njegov glasnik, od prvih dana širenja Evangelijsa pa do njegova konačnog dolaska, biti izložen najrazličitijim nevoljama. Primiti onog koji je poslan navještati Radosnu vijest, to znači primiti samog Isusa i Onoga koji je njega poslao, to jest Oca.

U tom činu postavljanja malog djeteta u sredinu, krije se velika poruka za one koji žele ući u Kraljevstvo Božje. Tim činom Isus govori i onima koji su toga časa oko njega, ali i svojim učenicima svih generacija da se prvo mjesto osvaja drugačije nego su oni zamislili i drugačije nego to čine obični ljudi. Tko hoće ići za Isusom, ne može prezirati i gaziti one koji si sami ne mogu pomoći, koji se sami ne mogu zaštititi. Tko se hoće zvati Isusovim mora poštovati ono što je maleno u očima svijeta i beznačajno u mislima moćnika. Dijete usred učenika, koji su toga dana u Kafarnaumu slušali Isusovu pouku, simbolizira sve one

koji trebaju biti prihvati, a lako ih se može zanemariti i zapostaviti. Učenici i buduća zajednica – Crkva – primaju tako novi zakon koji će im pomoći da nadiju i odstrane iz svoga života nezdravu borbu za prva mjesta. Taj zakon i duh što ga on stvara u Crkvi mora prijeći njezine pragove i širiti se po svem svijetu koji upravo u toj nezdravoj težnji za čašcu i vlašću znade biti nemilosrdan, nepravedan i ranjiv.

U našim pojedinačnim srcima, kao i u zajednicama u kojima na zemlji živimo, nasilje ne prestaje rasti. U toj crnoj plimi koja raste i preplavljuje svijet, Isus postavlja slabašno dijete za simbol svega onoga za što i za koga se treba boriti.

Djeteta se možemo lako riđeši i to nas puno ne košta, ali se Isus upravo tome protivi. Kako se to postavi upravo prema tom nezaštićenom biću, tako se postavlja i prema samom Isusu. Kršćanska veličina mjeri se po kvaliteti služenja najmanjem. To će ujedno biti i kriterij za vječnu prosudbu, to će biti jezičac na vagi na kojoj ćemo biti odvagnuti za vječnost.

U drugoj zgodi Isus će ljutito upozoriti svoje učenike da ne prijeđe djeci susret s njim kad su ih roditelji donosili da stavi na njih ruke u znak blagoslova. Tom prilikom jasno veli svima, a napose učenicima: »Tko ne primi Kraljevstvo Božje kao dijete, ne može u njega ni unići!« To znači da Božju Riječ moramo primiti otvoreno i s punim povjerenjem – kao djeca. To ne znači djetinjasto i naivno, nego djetinje poslušno i prostodušno vjerujući u Božju poruku koja nam se nudi kao Božje Kraljevstvo. Upravo zato

Isus upućuje strogu i tešku osudu svakom onom tko se usudi na grijeh navesti ili sablaznit jednoga od tih malenih. I kao što velika nagrada čeka one koji su takvima dobro činili, tako i strašna kazna čeka one koji takve malene sablažnjuju, zavode i grijehom ranjavaju.

ČAŠA VODE, Mk 9, 41

Još jednim primjerom ističe Isus važnost onog što može izgledati malo i beznačajno, a veoma je važno. Što može izgledati manje i beznačajnije od čaše vode pružene putniku, a ipak i taj najjednostavniji znak služenja ne ostaje bez odjeka. Pružiti nekom makar samo čašu vode zato što u njemu gledamo Krista, znači učiniti nešto veliko i važno pred Bogom, nešto što neće ostati nezamijećeno i bez nagrade. To je poticaj i ohrabrenje učenicima koji će poći da navještaju Evangelje. Njih prihvati i učiniti im uslugu znači prihvati i učiniti uslugu samome Kristu koji ih šalje da propovijedaju. Nema velike ili male usluge i po tome zasluge. Traži se samo velika ljubav kojom se zadobiva i velika zasluga.

Djeca u pubertetu

Piše: Vital VIDER

Djeca predstavljaju otječovljenje bračne ljubavi i tijekom dugih godina braka ona su veliki zadatak roditelja. Odgoj djece traži od roditelja puno više napora i znanja negoli briga samo za materijalne potrebe te iste djece. Materijalne briže nisu nipošto beznačajne, osobito u obiteljima s brojnijom djecom ili tamo gdje samo otac zaraduje kruh, ali odgoj predstavlja mnogo veće potrebe već i zbog toga što je svako dijete svijet za sebe. Nijedno drugo dijete ne može se jednako odgajati kao ono prvo.

Najvažnije godine odgoja svakako su ona nježna dob prije polaska u školu kad je mlađa duša veoma osjetljiva i sve lako prihvata. Utisci prvih godina ostaju za cijeli čovjekov život. No postoji još jedno tako važno razdoblje koje snažno utječe na kasniji život čovjeka, a to je doba puberteta, doba mladenačkog razvoja, prerastanja dječaka u mlađića odnosno djevojčice u djevojku.

IZNENADUJUĆA NOVOST

Nakon nekoliko godina tijekom kojih je bračni par s više ili manje uspjeha odgajao svoju malu djecu, nađe se konačno pred iznenaduju-

ćom novošću svoje djece. Iako su djeca uvijek kadra svojim roditeljima prirediti iznenadenje, kad malo ponaraste onda je to gotovo redovita pojava. Roditelji obično osjećaju da su na visini svog zadataka, a i djeca redovito u ocu i majci vide svoje uzore pa ih poštaju i slušaju. No iznenada nađe razdoblje kad roditelji primijete da im ponekad sasvim ponestane svake odgojne mudrosti. Opažaju da njihov ugled, njihova riječ, pa čak ni njihov uzoran primjer nema više kod djece, snova i kćeri, onakve snage kao nekada. Dolaze trenuci kada će uzdahnuti i reći da više uopće ne mogu utjecati na svoju djevcu. Kao da ih nikada i nisu dobro odgajali, kao da im nikada nisu dali ni dobrog primjera. Osjećaju se kao kvočka koja je sjedila na jajima čekajući piliće, a izlegle se patkice. Kao da su to tuda, a ne njihova djeca.

No, tako je to bilo od početka svijeta i bit će do konca. Dijete se iz nesamostalnosti i potpune ovisnosti o roditeljima počinje buditi na samostalnost u vladanju i odlučivanju. Isprrva to teče polako, a onda u doba puberteta upravo bukne. Hvala Bogu, to je samo znak normalnog razvoja djeteta i svaki otac i majka moraju se tome razvoju samo veseliti. Nemaju razloga ni za kakvo snebivanje. Neka se samo sjete svoje mladosti i svoga razvoja u pubertetu, kao i svih poteškoća koje su stvarali i podnijeli, svih kriza i nadvladavanja tih kriza kako vlastitim samoodgojem tako i odgojnim zahvatima svojih roditelja, pa će im sve biti i jasnije i normalnije.

VELIKI IZAZOV ZA RODITELJE

Svaki je mlađi čovjek u to svoje razvojno doba velik izazov svojim roditeljima i zahtjev za stalno prilagodivanje rastu i sazrijevanju djeteta. Ako je točno da je dijete već svakim danom drugačije, kako se onda ne bi promijenilo od godine do godine, pogotovo u godinama vrenja mlađog čovjeka i prerastanja u zreliju dob. Djetetu, koje je već i prije toga bilo neponovljiva osoba, u to doba treba još više i još češće priznavati izvornost i omogućiti samosvojnost u mnjenju, odlučivanju i postupcima. Postupke svog šesnaestogodišnjeg djeteta ne možemo tretirati kao postupke osmogodišnjaka, te u šesnaestoj postupati s njime kao u osmoj.

Roditelji se ne trebaju plašiti nevjerojatnih zamisli i stavova svojih sinova ili kćeri u doba odrastanja. Ti stavovi koji ponekad nalikuju na ispad, na pobunu, na revoluciju, eksplodiraju kao bomba u dotadašnjoj obiteljskoj idili, ali nisu ništa drugo nego zov u pomoć. To je vapaj mlađog čovjeka da mu roditelji razjasne njegove trenutačno nerazjašnjive probleme. Tijelo sina ili kćeri uskoro će biti odrasio, ali će duh još dugo zaostajati pa su mlađi zbumjeni te »lupaju« čas amo čas tamo. Roditelji moraju nešto svog smirujućeg duha, razumijevanja, pouzdanja ili čak bezazlene šale nekako »pozajmiti« svojim mlađim »istraživačima« samih sebe koji su ponekad slični brodolomcima ili očajnicima. Zbog svega toga što neminovno

dolazi treba djeci već ranije nuditi mogućnost da uvijek iskreno kažu sve što osjećaju, i da smiju misliti i drugaćije od roditelja.

OSOBITI RAZBOR POTREBAN JE ZA VJERSKI ODGOJ

Roditelji moraju biti osobito pažljivi u pitanjima vjere i vjerskog života svoje djece. Ako već dovode u pitanje odnos prema roditeljima koje vide i iskustveno toliko doživljavaju, kako neće Boga kog je ne vide niti ga iskustveno doživljavaju! Stavljanje svoje djetinje vjere i vjerske prakse pod znak pitanja, svjedočanstvo je normalnog razvoja te vjere mладог čovjeka koji se polako bori za samostalnu, osobnu a ne »baštinjenu« ili oponašateljsku vjeru. To su vanredne prilike kada roditelji s razumijevanjem, razgovorom, a ponekad i pametnom šutnjom smiruju mlade i uljevaju im pouzdanje. Gdje god će trebati i priznati svoje pogreške pa i pogreške crkvenih ljudi. Tako im mogu bez ikakve prisile pomagati na tegobnom putu prema »odrasloj vjeri«. Pametni roditelji takvih mladića i djevojaka neće ih siliti na nedjeljnu Misu, na dnevnu molitvu i primanje sakramenata. Samo iskreno i uvjerljivo svjedočanstvo, strpljivost i mirno iščekivanje, razgovor i prijateljsko raspravljanje o tim pitanjima mogu donijeti svoje plodove. Ponekad će to biti tek nakon više godina, ali je i to pravi uspjeh. Mladi ljudi su veoma zahvalni svojim roditeljima kad jednom sviladaju najveće uspone i provalije, ako su ih na tom putu shvaćali i mudro pomagali. Time su stekli iskustvo za svoj budući život. Kad jednom osnuju svoju

obitelj i nađu se pred istim životnim zadatkom, znat će svoju djecu u pubertetu valjano odgajati.

Za vjerski život odrasla čovjeka veoma je važno ako su mu u doba brzog i živahnog razvoja te stavljanju svega pod znak pitanja, vjeru predstavljali kao osobni i prijateljski odnos prema Bogu. To daje konačni smisao mlađom čovjeku, ukazuje mu na konkretni način ljudskog života u Kristu, života koji jedini može biti pravi, pun smisla, spasonosan i stoga sretan. Dakako da roditelji tako uvišen zadatku svog odgojiteljskog poziva, osobito u vrijeme najtežeg razdoblja svojih sinova i kćeri, neće ispuniti bez svjetovanja s Bogom i bez njegove velike i vjerne pomoći!

Dobri Učitelju,
bio si dvanaestogodišnjak,
svojim roditeljima Mariji i Josipu
zadao si veliku brigu
a sâm si proživljavao
svoje razvojno doba.
Udjeli nam mudrosti
svojih roditelja,
a djeci budi odgojni voda
Ti koji si im i najbolji prijatelj!

Dardica Peacait

Srce

Isusovo

Srce Isusovo,
štite moj neuništivi,
sklanjam se Tebi u krilo.

Srce Isusovo,
po onoj ljubavi
po kojoj si se dalo
kopljem probosti,
meni jednom dopusti
u Tebi naći utočište!
Danica BARTULOVIĆ

On

Koliko me puta pridigao
kad bih od truda posustala,
u nemoć pala,
kad usnuti ne bih mogla
od tugâ
koje nikom nisam iskazala.

Kad bi me noć
omčom crnom
ko krvnik
oko vrata stezala,
kad disati ne bih mogla,
kad bi me bol razdirala
ko divlja zvijer,
On bi tada silazio
sa prijestolja svoga
nebeskoga
blag i tih ko sunčeva zraka,
spustio bi se do ležaja
moga.
Gorke bi mi suze
s lica obrisao,
aveti mračne
s duše rastjerao,
luč bi nade užgao,
blizinom svojom bi me
ogrijao – On.

On,
Stvoritelj svega
stvorenoga,
više od majke,
od druga i prijatelja,
za mene se brine – On,
za stvora svoga.
Danica BARTULOVIĆ

Živio je za Boga i narod

Gospodine, nema mrtvih. Postoje samo živi bilo na ovoj zemlji bilo na drugom svijetu!« (Michel Quoist)

Gledajući naravnim očima svaka je smrt bolna i označuje svršetak. Nitko ne može ostati ravnodušan prema toj činjenici, osobito ako mu je na odru draga osoba s kojom su ga povezivale tanane niti srca. Gubitak takve osobe uvijek osjećamo nenadoknadivim, i utjehu nam može pružiti samo ono Srce koje je jednom zakucalo da više nikad ne prestane kucati, ljubeći svakoga od nas osobno ljubavlju prijatelja i brata, Spasitelja i Oca, Čovjeka i Boga.

ŽIVI U NAŠIM USPOMENAMA, ŽIVI U BOGU

Počela je, evo, teći i druga godina otkako nas je 24. travnja 1989. svojim nenadanim prelaskom u vječnost napustio prečasnog gospodina Krešimir Ivšić, župnik u Markuševcu. Vrijeme koje brzo briše uspomene nije iz naših misli i osjećaja izbrisalo čovjeka koji nam je na putu prema Isusu Kristu bio svjetionik u noći, majka u samoci, otac u teškoći, jer se i sam nastojao suočiti Kristu kojega je doista neumorno i zanosno naviještao многим naraštajima župe i domovine kao svećenik, župnik i misionar.

Gledajući njegov primjer znali smo se pitati: »Što ga potiče na toliku revnost?« Bila je to njegova uvjerenja i iskrena ljubav prema Onome kome je jednom rekao svoj neopoziv životni DA, ali i sve ono što je poprimio u kršćanskom ozračju obitelji iz koje je ponikao, te u mladenačtvu u kojem se odgajao i sazrijevao. To su temelji i korijeni s kojih niču velikani trajne uspomene u našem sjećanju i života u Bogu.

NAJBOLJI RODITELJI NA SVIJETU

Za život i budućnost djeteta sudbonosno je vrijeme što ga provede skriven pod majčinim srcem, željno ili tek »slučajno«. Zatim je

važno da li će mu kolijevka biti prostrta ljbavlju ili tek mrzvoljastom brigom.

Plemeniti roditelji Josip Ivšić i Elizabeta rođena Zgorelec, on učitelj a ona također intelektualka, podarili su Crkvi i hrvatskom narodu petro djece. Iako intelektualka Elizabeta se sasvim posvećuje majčinstvu, odgoju svoje djece, stvaranju sretne obitelji. Njezin sin Krešimir kasnije je kao svećenik često isticao: »Za nas djecu bili su najljepši oni trenuci kada smo promatrati svoje roditelje u Božjem domu, kamo su nas doveli na svetu Misu. Taj zajednički dolazak i ona molitva, ona pjesma koja se čula iz njihovih usta, to nas je odgajalo i sve više vezivalo uz vječne i najpreleminite vrijednosti koje odjekuju u našim životima sve do današnjih dana. Naši su nam roditelji bili uzor i primjer. Još i danas sjećamo se odgojnih riječi svoje majke koja nas je u vrijeme korizme upućivala na odricanje: 'Djeco, čega se još možemo odreći?' Takav kršćanski odgoj ne može se zaboraviti? Stoga i danas s dubokim poštovanjem ponavljamo: Imali smo najbolje roditelje na svetu!«

Eto, tu je tajna rada i požrtvovnosti za Božju i narodnu stvar, bogoljublja, rodoljublja i domoljublja našega brata svećenika.

NUDIM VAM JEDINO PERSPEKTIVU KRISTOVOG KRIŽNOG PUTA

Pokojni Krešimir smatrao se Siščaninom jer je u Sisku proveo svoje djetinjstvo i odande je krenuo na školovanje do svećeništva. Pod konac studija, a bilo je to u punom jeku drugog svjetskog rata koji je i kod nas žeо kravili danak, pred mlađog levitu postavilo se

NEUMORNI ŽUPNIK POSVEĆIVAO JE OSOBITU BRIGU PRIPREMANJU MLADIH VJERNIKA ZA SUSRET S ISUSOM U EUHARISTIJI

pitanje konačne odluke: biti ili ne biti svećenik? Zna se da su u tom ratnom vihoru mnogi posustali. Krešo i čitava njegova generacija odučno prihvatiše poziv da postanu tješitelji ispašenog Božjeg naroda. Tadašnji zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac, znajući dobro kakvo je vrijeme i što ih čeka, rekao im je: »Ja vam čestitam da imate hrabrosti u ovo vrijeme primiti sveti red svećeništva. Vama, svojoj budućoj subraći u Kristu, nudim jedino perspektivu Kristovom križnog puta.« Zaređio ih je za svećenike 6. lipnja 1943.

»Istinitost tih proročkih riječi svi smo mi ubrzo osjetili na vlastitoj koži. Tih smo dana slušali o novim strahotama kojima su bili izloženi vjernici i njihovi duhovni pastiri, svećenici. Bio sam poslan u župu Cerje nedaleko od Sesveta, gdje je neposredno prije toga, bez suda, bio ubijen župnik Janeš i pokopan potajno, noću, bez naznočnosti rodbine, svećenika i vjernika. Doći u takvo mjesto – nije bilo lako. Poslušnost i ljubav koja je bila u našim mlađim srcima, davala mi je hrabrosti i odvažnosti da izvršim svoje poslanje. Uskoro sam nekima postao nepoželjan u toj sredini. Bio sam svećenik, i to mlad – i zato sam bio opasan. Lako je rat završio, lako se nestajalo. Lako su ti sudili, i lako se gubila glava.

Osudili su me na pet godina robije u Starij Gradiški. Bio je to moj dodatni fakultet. Žalim svakog mladog svećenika koji danas govori da nema perspektive. Kakvu smo mi perspektivu tada imali?! Ja sam zahvalan Bogu što sam i na taj način mogao biti bliže svome Učitelju. Vjerujem da meni i mojim kolegama logorašima te godine neće biti u vječnosti zaboravljene – znao se Krešo sjećati svojih uspomena do konca života.

Bio je načelan i neustrašiv propovjednik kad je navještao istinu o Bogu i o kršćanskem životu. Klečao nije ni pred kim osim pred svojim Bogom.

Kada se danas pogleda život svećenika Krešimira Ivšića, sve nam biva jasno. Poput sv. Pavla mogao je i u životu i na odlasku ponavljati: »Znam kome sam povjerovao!« A sa svećenikom i pjesnikom Izidorom Poljakom u intimnosti svoje duše je klio:

»Neću da mi moji dani proteku
mračni u tihu lijuć se r'jeku
vječnosti...
Kuda koracam,
hoću da bacam
snopove zlatne svjetlosti.«

Branimir PICEK, župnik

Naš najstariji vjerski list koji i danas izlazi

- za tebe**
- za tvoju obitelj**
- za tvoje prijatelje.**

Naruči ga izravno na adresi:

**GLASNIK SIM
Palmotićevo 31
41001 Zagreb, pp 699
ili na telefon (041) 434-710**

**Samo za 6 dinara
imaš prijatelja mjesec dana!**

**Samo za 66 dinara
imaš prijatelja godinu dana,**

a onda se više nećete rastati!

Što nam poručuje objava o Trojstvu

Već kao djeca na vjeronauku, a kao odrasli u propovijedima na blagdan Presvetog Trojstva, više smo puta čuli npr. da jednu te istu božansku narav posjeduju tri različite osobe: Otac, Sin i Duh Sveti, i da svaka božanska osoba posjeduje čitavu božansku narav. Nadalje, slušali smo da je Otac pravi Bog, Sin da je pravi Bog, a isto tako i Duh Sveti, a da ipak nisu tri Boga, nego je jedan Bog u tri osobe. Na koncu nismo znali što bismo s tim saznanjem. Čemu nam je, naime, Bog objavio tu istinu o svom unutarnjem životu za koji smo često čuli da je to nedokučiv misterij – tajna koju ćemo dokučiti tek u vječnosti.

OBJAVA PRESVETOG TROJSTVA OBJAVA JE BOŽJE LJUBAVI

Ipak, nauka o Presv. Trojstvu nije samo teoretska suha nauka, nego duboko utješna i životna objava Božje dobrote prema nama. Bog, koji je u sebi dobrota i ljubav, želi i svjet obogatiti tom dobrotom i ljubavlju. O tom smo razmatrali u ožujku i travnju. Opširno smo promatrati, na temelju Misijskog dekreta (br. 2), da je Bog stvorio svijet iz ljubavi te da i sve ljudi zove na »sudioništvo u svom životu« sreće i ljubavi.

Ovaj nam je uvod zapravo potreban, jer ćemo dalje govoriti o nutarnjem životu u Presv. Trojstvu. Što više shvatimo Božju narav i bit, inače nedokučivu, to ćemo više razumjeti i Boga i Crkvu i same sebe. Objava Presv. Trojstva zapravo je objava da nas – da tako kažemo – »čitav Bog« ljubi, da su sve tri božanske osobe zauzete za naš život i spas. Čitavo Trojstvo nas po djelatnosti Crkve poziva na božansku sreću. Sve nam je te usrećujuće istine Bog objavio upravo time što nam je objavio svoj unutarnji trojstveni život.

Božji plan da spasi svijet, tj. da nas ljudi dovede u nebo, odvija se preko poslanja druge i treće božanske osobe time što je poslao na svijet Sina i Duha Svetoga. Sin je ustanovio Crkvu, tj. učinio je od nas ljudi jedan Božji narod. Duh Sveti tu Crkvu vodi i posvećuje – tj. nas vodi i posvećuje.

CRKVA JE NESHVATLJIVA BEZ POZNAVANJA TROJSTVA

Lijepo veli kardinal Journet: »Ne možemo shvatiti Crkvu, njezin katolicitet, (tj. da je za sve ljudi i za sva vremena, opaska moja), njezin misionarski dinamizam (poduzetnost, pokretljivost) bez uzvišene nauke o slanju božanskih osoba.« Moramo dakle do neke mjere upoznati život unutar Presv. Trojstva.

Prošlog mjeseca, obradujući početak 3. broja Misijskog dekreta, istakli smo: Isus Krist, kao središte povijesti, na neki je način u svoj povijesti; Duh Sveti, kao izvor istine, na neki je način svagdje gdje ima istine. I tako su ljudi uvijek barem donekle pod utjecajem milosti i na putu spasenja. Sin i Duh Sveti bili su u svijetu nazočni kao i Otac, ukoliko je trojstveni Bog uzrok i izvor svijeta i dalje ga podržava. A dolaskom Sina po Utjelovljenju i Duha na Pedesetnicu postali su nazočni na nov način.

Što dublje shvatimo nauku o nutarnjem životu Presv. Trojstva, to dublje ćemo razumjeti i ljubav Božju prema svijetu i misijsku djelatnost Crkve; to više ćemo mi sami apostolski djevoljati. Naime, temelj svega toga – Božje ljubavi prema nama, misijske i naše apostolske aktivnosti – jest u trojstvenom životu Boga.

ŠTO O TROJSTVU VJERUJEMO?

Otac je »Počelo bez počela«. (AG 2) On »rada« Sina. Dalje – uči Florentinski koncil – »zajedno iz Oca i Sina, kao od jednog počela i jednim 'nadisanjem' (spiratione) izlazi Duh Sveti. Tako Otac nije »poslan«, a Sin i Duh su »poslani« – u smislu: imaju izvor u Ocu. Za Sina biti poslan znači da je »rođen od Oca prije svih vjekova«. Nadalje, u vremenu je taj isti Sin koji je »pravi Bog od pravoga Boga«, uvezvi ljudsku narav, dobio novi oblik postojanja: postao je i čovjek tako da je on Bogičovac.

Te teško shvatljive istine izražavamo nešto jasnijim riječima (ali je nemoguće posve jasnim) u misnom Vjerovanju ovako: »Vjerujem u jednoga Boga, Oca svemogućega... I u jednoga Gospodina Isusa Krista, jedinorođenog Sina Božjeg, rođenog od Oca prije svih vjekova... I u Duha svetoga, Gospodina i životvorca, koji izlazi od Oca i Sina...«

O tom poslanju Sina i Duha Dekret govori vrlo opširno, i mi ćemo se njime nadahnjivati za duhovnu izgradnju, a sada navedimo samo kratko: »Bog je odlučio ući u ljudsku povijest na nov i konačan način... šaljući svoga Sina u našem tijelu« (AG 3). A da bi se i dalje kroz povijest ostvarivao božanski plan spasenja ljudi, »Krist je poslao Duha Svetoga od Oca, da bi iznutra ostvarivao njegovo spasiteljsko djelo i pokretao Crkvu«. (AG 4)

PRODOR VJEĆNOSTI U VRIJEME

Govoreći gore o izlaženju unutar Trojstva, o slanju Sina i Duha, istakli smo da su to teško shvatljive istine. Ipak ih promatramo, jer nam očituju bit Božju, a to je Ljubav Oče-va koja se po Sinu i Duhu izljeva na svijet. Očituju nam ljubav »čitavog« Trojstva prema nama. Ujedno nam pomažu da shvatimo Crkvu – bez tih istina nikako je nećemo razumjeti: Crkva je nastavak tog nutarnjeg Božjeg života. Naime, teologija promatra poslanje Crkve kao produžetak unutar-trojstvenog izlaženja Osoba. Djelovanje Crkve, bilo op-

čenito bilo pojedinih vjerovjesnika ili naše, nastavak je onog »gibanja« u Bogu.

Evo kako to duboko teološki i ujedno pjesnički izražava teolog kardinal Journet: »Sla-nja božanskih osoba... jesu kao razlijevanje vječnosti u povijest, prodor trojstvenog života u šutnju vremena. Otac koji rađa Sina, istom snagom neizmjernog preobilja tog rađanja, kao da više nije mogao zadržati u krilu svoje vječnosti taj Kraj (tj. Sina kojeg rađa, op. moja) – u obilju ga šalje vidljivo u svijet na dan Utjelovljenja: evo Krista u zaletu koji će ga dovesti sve do smrti i do uzašašća.«

Iz navedenog dublje shvaćamo Božju bit, a to je Ljubav koja želi zahvatiti sav svijet. Iz nastavka pisanja kardinala Journeta shvaćamo dublje i što je Crkva – očitovanje, izražavanje te ljubavi: »Otac i Sin koji daju život Duhu, istom snagom neizmjernog preobilja u tom darivanju – kao da i oni nisu mogli zadržati u krilu svoje vječnosti taj Kraj (tj. Duha, op. moja) – na dan Duhova šalju ga u obilju vidljivo u svijet: evo Crkve u zaletu koji će je dovesti sve do Paruzije« (tj. do slavnog do-laska-objave Krista na svršetku svijeta, op. moja). Crkva je tako, veli sv. Ciprijan, »puk skupljen u jedinstvu Oca i Sina i Duha Svetoga«.

UKLJUČENI SMO U PROCES LJUBAVI

Nakon ovih razmišljanja objavu Presv. Trojstva više ne možemo smatrati samo neshvatljivom tajnom. Sad nam nije krivo, ako smo se možda i namučili govoreći o nutarnjem Božjem životu, jer smo stekli važne spoznaje.

Jasnije vidimo istinitost poruke Sv. pisma: »Bog je ljubav«, (1 Iv 4, 8 i 16) Srž, bit Boga je voljeti. Proces ljubavi koji počinje u Trojstvu nastavlja se u Utjelovljenju Sina sve do žrtvovanja na križu. To lijepo izražava himan na blagdan Srca Isusova: »Primòra tvoja ljubav te – da uzmeš tijelo samrtno.«

Više razumijemo da Crkva nije tek neka organizacija. Njezino »poslanje ima svoj izvor u slanju Riječi i Duha« (mons. Zoa), u trojstvenom životu Boga.

Iz objave života u Bogu jasnije nam je i što smo mi, odnosno što moramo biti. Zahvaćeni smo jednim procesom ljubavi koji izvire iz Trojstva te se po nama, članovima Crkve, mora nastavljati za spas čovječanstva. Tako povijest svijeta postaje povijest spasenja.

O. Mato RUSAN DI

Pomaganje misija

Prošlog ljeta naš zambijski misionar br. Ilija bio je u domovini. U zajedničkom pismu za Božić zahvalno se osvrće na dane provedene među nama. I on je primijetio ono što sve češće iznosi i vjerski i svjetovni tisak: sve je manje djece, naš narod izumire. Ako se tako nastavi, jasno da neće biti onih koji bi išli u misije – jer nas neće biti!

Zanimljivo je ustanoviti tko najviše pomaže njega i njegove u misijama: maleni pred svijetom! I još jedna lijepa činjenica: br. Ilija je – zahvaljujući našim dobročiniteljima, a u duhu kršćanske širine i velikodušnosti – pružio obilnu pomoć za još potrebitije u misijama... Čitajmo.

TKO POMAŽE NAŠE MISIJE

Srdačno zahvaljujem za sve što ste u protekloj godini učinili za misije. Također zahvaljujem svima vama koji me ove godine, dok sam bio u domovini, srdačno primiste, ohrabriste i nagradiste. Molim dragog Boga da vam uzvratim svojim blagoslovom. Nastavimo i dalje moliti jedni za druge, a svi zajedno za misije. Sjetimo se u našim molitvama naših 280 suradnika i suradnika koji su u proteklom 20 godina pošli s ovoga svijeta k Ocu nebeskom, a koji nas, vjerujemo, i dalje pomažu. Za vrijeme posjeta domovini više puta sam imao dojam da se po gradovima i selima sve manje čuju dječji glasici. Da li izumire naša lijepa domovina?

Kad sam prije 23 godine išao u misije u Zambiju, ovako smo snovali: Trebamo se povezati s našim sunarodnjacima u inozemstvu da bismo imali bar neku pomoć našim misijama. To naše snovanje bilo je neiskusno »snavanje«. Iskustvo u ovim proteklim godinama pokazalo je da su naši suradnici i prijatelji, te duhovni i materijalni dobrotvoři 98% iz naše domovine. Bogu smo zahvalni što nam je providio tolike i tako velikodušne suradnike i dobrotvoře. Oni su nam pomogli ne samo u našim osobnim potrebama, nego su preko nas pridonijeli ogroman udio u rastu ove Crkve i napretku ovog siromašnog naroda.

Usuđujem se ustvrditi da u pomaganju misija naš narod u domovini ništa ne zaostaje za bogatim narodima Evrope i Amerike. Ti dobrotvoři naših misionara i misionarki

uglavnom su iz onog našeg »malog svijeta«. Njihova se imena ne nalaze u časopisima i novinama. Njihova su imena poznata Bogu i misionarima preko onih koji pomažu misiji.

Zanimljivo je i ovo: od njih i ne treba tražiti pomoć. Dosta je povremeno obavijestiti o onome što se u misijama radi, a za duhovne i materijalne potrebe pobrine se Otac nebeski koji najbolje zna što nam treba. Tako vidimo: kada Bog nešto hoće, on nađe načina da to i ostvari. Jest, dobri Bog i prijatelji misija zadivljuju nas i zadajužuju. Toliko sam puta čuo, pročitao i video da se mnogi dobrotvoři smatraju počašćeni kad mogu nešto dati za misije. Naš se »mali svijet« zna žrtvovati u misijskom apostolatu. Sestro, brate, ove riječi upućujem tebi i kličem: Bog vas blagoslovio!

MI POMAŽEMO I DRUGE

Dalje donosimo skraćeni tekst br. Ilijie. Poljski isusovac o. Andrija Pirok, koji je već 48 godina misionar u Zambiji, gradi crkvu svojim vjernicima. Kišno doba je blizu, crkvu treba kako-tako dovršiti da kiša sve ne uništi. A potrebnih novaca niotkuda – ni od siromašnih vjernika ni od Nadbiskupa – jer ih nitko nema.

Iz neprilike ih je izbavio br. Ilija: dao mi je oveću svotu novaca kao »dar naših prijatelja misija«. Nadbiskup u ime svoje i u ime vjernika zahvaljuje i obećaje molitve za dobrotvoře...

Iskreno pozdravlja i želi svako dobro od Gospodina.

br. Ilija DILBER

MNOGE CRKVE I USTANOVE, SAGRĐENE U MISIJAMA, PLOD SU DOBROČINITELJA MISIJA. SLIKA PRIKAZUJE CRKVU SV. JOSIPA U NANGOMI I BR. ILIJU NA GRADILIŠTU (mala sličica)

Pismo s. Mirjam

U Kamerunu, gdje naša sestra Mirjam radi za Kristovo kraljevstvo među crncima, božićni praznici počinju već 15. prosinca. U pismu od 29. prosinca 1989. piše nam sestra kako je pošla s jednom skupinom svojih daka njihovim kućama na praznike. Htjela je tako upoznati život u misijama izvan grada u kojem djeluje kao profesorica.

Kao i svuda i kroz svu povijest – to nam je posebice drago istaknuti – Kristovi vjerovjesnici brinu se ne samo za duše i za vječno spasenje ljudi, nego za čitavog čovjeka i za njegov ovozemaljski boljšak. Tako vidimo iz dijela pisma, koji donosimo, kako se misionari brinu za zdravlje domorodaca, prosvjetljuju ih u školama, uče poljoprivredi, religiozno i kulturno ih uzdižu. Čitajmo o tom.

PREDBOŽIĆNO PUTOVANJE

Nastojim opisati put po misijama na sjeveru Kameruna. Na put sam krenula 15. prosinca 1989. oko 14 sati sa 17 učenika kolegija. Kako je vozač bio musliman, obavljao je svoju molitvu u džamiji, jer je bio petak. Tako smo umjesto u podne krenuli u dva sata popodne. Cesta prema sjeveru je asfaltirana pa je naš dobri vozač raspalio svoga »ridana« (kombi) brzinom od 120 kilometara na sat. Svi su nas andeli Božji čuvali na putu te sretno izmakosmo svim pogibeljima. Na cilj stigosmo kad se već obilno spustio mrak. I tako po mraku obasjanom zvjezdama, naši daci sidoše: najprije za selo Mindjil, onda za Midjivin, pa za Kaélé. Ostade šest daka i ja sedma.

Na novoj cesti oštećen je most, a trebalo je i sve mostove popraviti i učvrstiti. Kako u mraku ne nadosmo prave zaobilazne ceste, vozač nas ostavi u misiji Kaélé. O. Jacques iz Kaéléa uzeo nas je sve u kamiončić i tako, zahvaljujući njegovoj velikodušnosti, poslije devet sati stigosmo u selo Lara, udaljeno 20 do 30 kilometara. Sestre Duha Svetoga me lijepo primiše, makar stigosmo oko pola deset navečer. Daci odoše kućama, a sestre mi pripraviše sve što je potrebno za okrepnu na kon putu duga oko 500 kilometara.

Sutradan sam razgledavala misiju. Sestre u njoj rade više od 30 godina. Prva je sti-

glia s. Celestina. Ljudi se na nju naučili kako da je jedna od njih. Reče mi: »Bilo mi je teško poći iz Pariza, gdje sam bila upravo počela raditi u predgrađu, u školi, i gdje su me daci voljeli. No kad sada gledam što je Gospodin ovdje učinio po nama, pitam se: što bi bilo da nisam odgovorila na Božji poziv!«

SVESTRANO POMAGANJE

Zaista sestre lijepo rade. Misija ima odmah uz kuću sestara lijep dispanzer koji se proširuje. Skoro sva djeca su cijepljena protiv dječjih bolesti, a cjepivo kupuju blvši daci s. Celestine iz Francuske.

Uz dispanzer se nalazi paviljon osnovne i predosnovne škole. Zatim se nalazi crkva, a pokraj nje atelier za razne zanate. Tu je kuća misionara i braće koja su nedavno došla i puno rade na unapređenju poljoprivrede onim sredstvima koja ovdje mogu naći. Izrađuju male plugove od kotača bicikla pa to zavaruju sa dijelovima željeza. Magarčići vuku plug i milina je vidjeti kako to ide. Baš je mlado magare, prvo dana mog boravka ovdje, trčalo na sve strane po misiji tražeći svoju majku. Magarci su skromniji u hrani i privrženiji čovjeku nego li volovi, pa su ih zato počeli upotrebljavati u poljoprivredi.

Nasuprot crkve nalaze se brojne kuće i kućice za sastanke različitih djelatnika: za bolničare, za učitelje, za mladež. Postoje naime razne organizacije mladeži pa imaju često sastanke za obnovu, za planiranje apostolata, za domaće katehiste, itd...

Pozdravlja vas u Kristu odana

s. Mirjam ŠURJAN

SNAŽAN VJETAR SKINUO JE METALNE PLOČE SA ZVON-
KA KATEDRALE U N'GAOUNDERE, U KAMERUNU

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Bernard Zuzorić

Piše: Mijo KORADE

U prošlim stoljećima pučke su se misije davale na razne načine. Jedan je način uveo talijanski isusovac Paolo Segneri (1624-1694). Njegove su se misije odlikovale javnim pokorama i procesijama, a postizavale su izvanredne rezultate. Takve misije raširile su se po mnogim zemljama, a zvale su se senjerijanske ili pokorničke. U našim krajevima takve je misije prvi držao dubrovački isusovac Bernard Zuzorić.

PROFESOR POSTAJE MISIONAR

Bernard Zuzorić potječe iz stare dubrovačke patricijske obitelji. Rodio se 2. siječnja 1683. Završivši gimnaziju u rodnom gradu, odlazi u Rim i 4. studenoga 1697. ulazi u isusovački red. Nakon novicijata, od 1700. studira retoriku, a od 1702. filozofiju. Svršivši filozofiju, predaje na gimnazijama u Firenci, Sieni i u Rimu. Od 1709. studira teologiju u Rimskom kolegiju. Budući da je bio veoma sposoban, već je u vrijeme studija asistent profesora filozofije, a nakon završene teologije dvije se godine priprema za stjecanje akademске titule radi profesorske službe. Godine 1716. zamjenjuje u Rimu profesora teologije, a potom tri godine predaje filozofiju.

Godine 1719. Zuzorić je trebao preuzeti katedru teologije. On međutim moli poglavare da ga pošalju za misionara u domovinu. Želja mu bi uslišana i on još iste godine dolazi u Dubrovnik. Nakon dvije godine propovjedničkog rada opet je pozvan u Rim za profesora teologije. Na molbu dubrovačke vlaže vraća se 1723. opet u rodnii grad. Od 1724. do 1742. djeluje kao misionar u našim krajevima i kao propovjednik u Dubrovniku. Godine 1742. opet je pozvan u Rim, ali se, na molbu dubrovačkog nadbiskupa, vraća već iduće godine da bi tri godine obavljao službu rektora Dubrovačkog kolegija. Ostatak života

(1745.-1762.) provodi u Rimu kao kućni duhovnik i pomoćnik učitelja novaka.

Kao misionar Zuzorić je izdao knjižicu pjesama »Hvale duhovne« i katekizam »Nauk krstjanski«. Te su knjižice tiskane više puta. Napisao je i opširno izvješće o svojim misijama. Pod stare dane, u Rimu, sredio je i svoje propovijedi koje je godinama držao Bratovštini dobre smrti u Dubrovniku.

Preminuo je 3. travnja 1762. u Rimskom kolegiju. Zbirka njegovih propovijedi »Besede duhovne« tiskana je tek nakon njegove smrti 1793. a predstavlja jedan od najljepših primjera starog hrvatskog govorništva.

SEGNERIJANSKE MISIJE I U HRVATSKOJ

Isusovac Paolo Segneri (+ 1694.) bijaše veliki asketski pisac, govornik, pučki misionar i vjerski preporoditelj Italije u 17. stoljeću. U 27 godina, počevši od 1664., održao je preko 540 misija u srednjoj i sjevernoj Italiji. Njegove su misije zapravo bile skraćene i za puk prilagođene »duhovne vježbe« sv. Ignacija Lojolskog. Odgovarale su mentalitetu ljudi tadašnjeg vremena. Ljudi su tada bili skloni velikim svečanostima, javnim pokorama i teatralnosti.

Segneri je misije držao po osam dana. Budući da je to bilo najčešće po gradovima, dolazio je na misije i narod cijele okolice. Sve su se funkcije odvijale uz procesije i druge svečanosti. Narod je u procesiji išao i do crkve u kojoj se imala održati propovijed. Isto bi tako i oni iz drugih mjesta u procesiji dolazili u grad da svojim primjerom potaknu na obraćenje građane i sve druge. Osobito je veličanstvena uvijek bila završna pokornička procesija u kojoj bi ljudi u znak pokore nosili trnove krune, užeta, lance, velike križeve i kamenje te bi se i bjevali. Svečano se obavljala i pričest za sve sudionike te javna izmirenja zavadenih. Na trgovima su se izvodile pobožne drame i crkvena skazanja. Potresne misionarske propovijedi i popratne svečanosti obično su urodile obilnim plodovima obraćenja i promjenom života.

Nakon Segnerijeve smrti raširile su se njegove misije po germanskim zemljama te po srednjoj i istočnoj Europi. Bernardo Cerri, isusovac iz Trsta, ustanovio je 1715. za-

kladu za davanje segnerijanskih misija u austrijskim zemljama, pa su iz te zaklade novčanu pomoć dobivali i hrvatski misionari koji su djelovali iz isusovačkih kolegija u Zagrebu, Rijeci, Varaždinu i Požegi. Bernard Zuzorić bio je prvi koji je u našim krajevima počeo držati misije na Segnerijev način i uz pomoć Cerronijeve zaklade.

PROCESIJE, POKORE I PRAŠTANJA

Zuzorić je držao pučke misije u Senjsko-modruškoj biskupiji, po Istri i u Dubrovačkoj Republici. Redovito ga je pratilo po jedan isusovac. Prvih godina bio je to Ivan Jakobović, zatim Franjo Domazetović i najzad Ivan Ivić. Pomagali su mu i biskupijski svećenici. Njih je čak 20 do 40 isповijedalo.

Zuzorićeve misije pokrenule bi cijeli kraj. Narod je dolazio iz drugih mjesta, ponekad udaljenih do 20 pa i do 50 km. Ljudi su ostajali i po više dana sve dok se ne bi isповjedili. U Istri, oko Rijeke i u Gorskom kotaru u misijama je sudjelovalo po deset do petnaest tisuća ljudi, a ponegdje i više. U Žminju su 1727., zadnjeg dana misija, u obližnjoj šumi bile oko 24 tisuće ljudi. Zbog tolikih mnoštava misionar je često priopovijedao na trgu, na morskoj obali ili na nekoj poljani pokraj grada.

Posebno svećane i česte bile su procesije. S njima su misije počinjale nakon što bi biskup ili župnik s narodom dočekao misionare pred gradskim vratima. Narod iz okolice dolazio je u procesiji, prolazio je prije propovijedi gradskim ulicama, čak i noću, pozivajući na obraćenje. U završnoj pokorničkoj procesiji prednjačio je biskup s klerom, gradskim zapovjednicima i plemstvom. Oni bi išli bosonogi noseći trnove krune na glavi, križeve na ramenima ili s užetom oko vrata. Narod ih je slijedio noseći slične simbole, a mnogi su se udarali bićem.

Nakon propovijedi zavađeni bi se pred svima izmirili, a biskup, župnik i mjesni poglavarski prvi bi nazočne molili za oproštenje. Crkveni i svjetovni odličnici često su davali narodu primjer svojom skrušenošću i pobožnošću pomažući time da misije što bolje uspiju. Senjski biskup Benzon je godinama bosonog pratilo misionare od mjesta do mjesta potičući svojim primjerom puk na obraćenje.

OBNOVA VJERSKOG ŽIVOTA

Nadaleko su bili poznati plodovi Zuzorićevih misija u kojima su iskorijenjene mnoge zle

navike, obraćeni okorjeli grešnici, nepoučeni i mlaki, izmireni zavađeni te ispravljene nepravde i nadoknađene štete. Posebno su česta bila pomirenja neprijatelja u krvnoj osveti. U Senju je 1725. prekinut dugogodišnji razdor između dva plemićka roda, Vukasovića i Lalića, zbog kojih se i grad bio podijelio. Iduće godine misionari su zaustavili lihvare u nekim selima Gorskega kotara, koji su prijevarama bezdušno pljačkali narod. Isposlovali su od zapovjednika te im naredi da vrate oduzeto i zabrani takvu trgovinu.

Zuzorić je puku dijelio katekizme i druge poučne knjige, a župnicima je preporučivao da nedjeljom poučavaju djecu i odrasle kršćanski nauk. On je prvi u našim krajevima svuda uvodio kršćanski pozdrav »Hvaljen Isus«, koji se i do danas održao.

Od mnogih primjera plodova misija i poštovanosti naroda navodimo samo dva. U Topolom kod Dubrovnika našli se u vrijeme misije 1728. i neki turski trgovci. Nakon propovijedi jedan se katolik zakune Bogom pred jednim od njih. Ovaj mu tada reče: »Zar te nije stid ovako vrijedati ime Božje koje moramo svi poštivati, kako si malo prije čuo od svog svećenika? Nećeš li poljubiti zemlju, kako je on preporučio?« Katolik, postiđen, učini tako. Zapovjednik tvrdave u Slunju pozove 1726. po glasniku, katolike iz turskog Bihaća na misiju. Svi koji su mogli uzeće hrane za nekoliko dana i dodoše u Slunj. Misionari su bili zadivljeni njihovim poštjenjem i dubokom vjerom. Činilo im se da pred sobom vide kršćane prvi stoljeća. Nisu, naime, imali svećenika nego ih je jedan starac sakupljaо u svojoj kući na molitvu i poučavao ih u vjeri.

Zuzorićevi zapisi o misijama dragocjeni su izvor podataka o vjerskom životu naših ljudi u ta, gledano iz današnjice, davna vremena.

Duhovne vježbe za dječake

U sjemeništu »Augustin Bea« (Fratrovac 38), održat će se duhovne vježbe za dječake i to:

- od 17. do 20. lipnja za dječake petog i šestog razreda osnovne škole.
- od 22. do 25. lipnja za dječake sedmog i osmog razreda osnovne škole.

Duhovne vježbe počinju naznačenog dana u 18 s.

Za sudjelovanje prijaviti se na adresu: SJEMENIŠTE »AUGUSTIN BEA«, Fratrovac 38 – 41000 ZAGREB. Telefon: (041) 222-363.

Knjige

– o Srcu Isusovu

Preporučujemo vam knjige o SRČU ISUSOVU koje možete naručiti na adresi: FRA-NJO EREIZ, Palmotićeva 31 – 41001 ZAGREB, pp 699:

SRCE ISUSOVO I SVREMENI APOSTOLAT. Kardinali, biskupi i svećenici na Međunarodnom svećeničkom kongresu u Parizu i Paray-le-Monialu govore o pobožnosti Srcu Isusovu danas.

PUT LJUBAVI... ŽIVOT PO DUHU, napisao M. Giuliani. Razmišljanja o Božanskoj Ljubavi i Duhu Svetom koji po sakramentima oplođuje duhovni život kršćanina.

SRCE ISUSOVO U SVREMENOM SVIJETU, napisao J. Ladarme. Naša pobožnost Srcu Isusovu trebala bi uvijek biti živa kao što je Ljubav Srca Isusova uvijek nazočna među nama.

ISUS – OBJAVITELJ BOGA LJUBAVI, napisao Mato Zovkić. Boj nam se objavio u osobi Isusa iz Nazareta – kao Ljubav.

LIPANJSKA RAZMIŠLJANJA, napisao Josip

Antolović. Razmišljanja o pobožnosti Srcu Isusovu otvorenom za sve naše potrebe i koje nas poziva na ljubav.

SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE, molitvenik, predio Juraj Gusić. Jedan-esto nepromjenjeno izdanje. Lijepo je opremljen i bogat sadržajem.

SRCE ISUSOVO UFANJE NAŠE, molitvenik, predio Juraj Gusić. Peto preuređeno izdanje, s velikim i masnim slovima.

NAJLJEPŠE MARIJI, MISLI BLAGOPOKOJNOG KARDINALA – NADBISKUPA ALOJZIJA STEPINCA O ŠTOVANJU MAJKE BOŽJE, predio dr. Juraj Batelja. Cijena 60 d. Narudžbe prima: Dr. Juraj BATELJA, SJEMENIŠTE, Trg 27. III. 2 – 57000 ZADAR

Na adresi: KNJIŽNICA UPT – 54400 ĐAKOVO, pp 62, telefon: (054) 843-049 možete naručiti:

JOBOVE KĆERI, napisala Tatjana Goričeva. Ovo je njezina treća knjiga na hrvatskom jeziku. Knjiga je svojevrsna rasprava o dostojanstvu žene u kojoj je zastupljena teza: »Ženu samo Krist istinski oslobođa«. Cijena 20,00 d.

KAKO DA NAĐEM SMISAO ŽIVOTA?, napisao Georg Moser, rottenburški biskup, poznat i kao pisac brojnih duhovnih knjiga. Ovo je »duboko meditativna knjiga na jasnom jeziku, od koje će svatko imati koristi kad je bude čitao« (Südwest Presse, Ulm). Cijena 15,00 d.

O OTKUPLJENJU I BOŽANSKOM ŽIVOTU, napisala s. Marija od Presvetog Srca. Osjetljivo otajstvo Otkupljenja i božanskoga života, sadržaji ove knjige svjedoče o životu Onoga koji je sam Bog, o pripadnosti nadnaravnoj stvarnosti, o ljepoti milosti – o suočenju s Kristom. Cijena je 35 din. Narudžbe: SAMOSTAN SV. KLARE, Končareva 29 – 58000 SPLIT.

SPJEV O BOGO-ČOVJEKU, 1. svezak – drugo i popravljeno, ilustrirano izdanje, napisala Marija Valtorta. Tvrdi uvez, str. 375. Cijena je 120 d. Narudžbe: ŽUPNI URED JELSA na o. Hvaru – 58465 JELSA.

Glasnik 7-8 – dvobroj!

Stlijedeći broj Glasnika izlazi koncem lipnja kao dvobroj: srpanj i kolovoz!

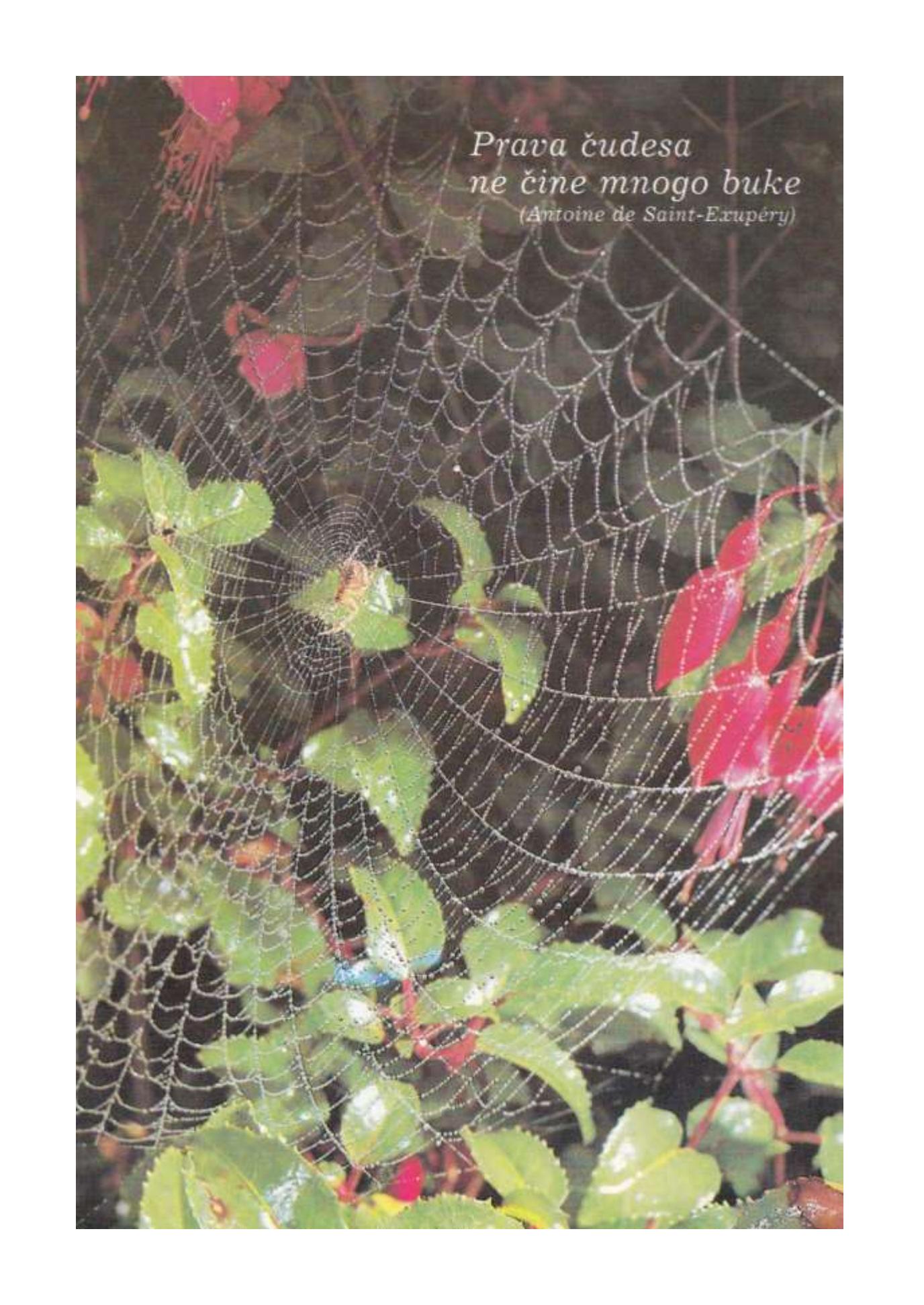
Zahvalnice

ZAHVALUJUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ... sv. Josipu, sv. Luki i svima svetima, našem pokojnom kardinalu Stepinu i ocu Anti Gabriću što su mi očuvali sina na životu i što mu se zdravje popravilo nakon teške bolesti i više operacija. Zahvalujem ujedno liječnicima bolnice Rebro u Zagrebu i svim dobročiniteljima. – Zdenka Malnar, Slav. Šamac
- ... presvetom Trojstvu i Mariji Pomoćnici na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru i pomoći. – D. P. Jalžabet
- ... na primljenim milostima zagovorom biskupa Langa. – Marija Ujičić, Opatija
- ... i biskupu Langu na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – H. B., Opatija
- ... predragocjenoj Krvi Isusovoj, sv. Anti i sv. Roku na svim primljenim milostima, moleći njihov zagovor za zdravlje, mir i Božji blagoslov cijeloj obitelji, te obraćenje kćeri. – Zahvalna majka V. K.
- ... Gospu od brze pomoći, sv. Antunu i sv. Leopoldu Mandiću na primljenim milostima. – B. Džokula, Privlaka
- ... i Gospu od brze pomoći na primljenim milostima. – R. Tuka, Fojnica
- ... Gospu od brze pomoći i m. Klaudiji na primljenim milostima. – Ivanka Dedić
- ... i sv. Josipu na primljenim milostima. – Magdalena Pejčinović, Vareš
- ... predragocjenoj Krvi Isusovoj, dragoj Gospu i svima svetima za poboljšanje zdravlja moje i bratove kćeri. – Zahvalna majka i teta, V. Bukovec
- ... što sam do sada bila dobra učenica. Željela bih i ubuduće biti dobra i marljivo učiti pa se preporučujem zaštiti Srca Isusova i Marijina i molitvama čitatelja Glasnika. (Imam četrnaest godina i redovno čitam GSIM) – Sandra iz Gerova
- ... za uslišanu molitvu i prošnju. – V. B., Zagreb
- ... za pronalazak izgubljene stvari. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – Zahvalna čitateljica M. Ž. iz Slavonije
- ... i sv. Antunu Padovanskom za sretan ishod operacije moje kćeri Marice. – Stjepan Kramarić, Ladislav
- ... sv. Josipu, zaštitniku doma i domovine, i dobroj majci Klaudiji za veliku pomoć koju su nam udijelili svojim moćnim zagovorom. – Sestre Uršulinke, Zagreb
- ... Gospu od brze pomoći i sv. Anti za sretan porod mojih kćeri Marine i Jozepke. – Zahvalna majka Janja, otac Mirko i brat Josip
- ... ranjenom Isusu, žalosnoj Majci Božjoj i sv. Leopoldu Mandiću za moje ozdravljenje i o. Anti Gabriću što su mi pružnici završili školu. Zahvalujem sv. Roku i sv. Nikoli Taveliću na svim uslišanim molitvama. – Slavica Ključka, Slavonska Požega
- ... Majci Božjoj od brze pomoći, sv. Leopoldu Mandiću i svima svetima na svim primljenim milostima, osobito za ozdravljenje teško bolesnog muža. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – Ružica Ilek, Slavonska Požega
- ... na ozdravljenju i svim primljenim milostima. – Ana Dautović, Gunjavci
- ... Majci Božjoj Bistričkoj, Josipu radniku i m. Klaudiji na mnogim milostima i uslišanim molitvama. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti moleći osobito za obraćenje grešnika i mir u svijetu. – Vjerna čitateljica Ljubica iz Medimurja
- ... Majci Božjoj Bistričkoj i ocu Leopoldu Mandiću za uspjeh operacije. Preporučujemo se i nadalje njihovoj zaštiti. – Obitelj iz Ferdinandovca
- ... predragocjenoj Krvi Kristovoj i sv. Leopoldu Mandiću za ozdravljenje. – Zahvalna Agneza, Brodanci
- ... i dobroj m. Klaudiji za njezinu osobitu pomoć. – Marija Olga, Zagreb
- ... na uslišanim molitvama i zavjetu Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrešnom Srcu Marijinu po kojima sam ozdravila i oslobođena teških bolova na žuci. – Margit Breit, Kuppenheim

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI**

A close-up photograph of a large, intricate spider web. The web is covered in numerous small, glistening dew drops. It is set against a dark, out-of-focus background of green and red foliage, likely autumn leaves. The web's radial and concentric patterns are clearly visible.

*Prava čudesá
ne čine mnogo buke*

(Antoine de Saint-Exupéry)

GLASNIK

7-8 SRCA ISUSOVIA
I MARIJINA

avgust 1990 god. - 81. cijena 6,00 d

TROJICI SVETOJ
NEK' JE VJEĆNA SLAVA,
KRUNU ŠTO SLAVE,
DJEVO, DADE TEBI.
KRALJICOM TEBE
POSTAVI SVOJ DJECI,
BRIŽLJIVU MAJKU.

Molitva Gospo

Gospe sveta
Triput mila Mati
Rajsku žežen
Svoju ljubav žarku
K sestrici mi Karmen
Sirotici Tvojoj
Ja Te molim svrati

Ti Majko
U izbe moje kutu
Prošnju ovu
Sinka svojeg vodi putu

Gospe sveta
Molbu mi usliši

Mladen SPAHIJA

Kraljica po milosti Božjoj

Marijino uznesenje znači zapravo udaranje granica njezinu kraljevstvu, a to su granice uistinu bez granica. Prepuna posuda prelijeva se na sve strane; a Marija je puna milosti i postavljena iznad svih živih i neživih stvorova. Je li moguće da išta ili na nebu ili na zemlji ostane nenakvašeno kišom njezina blagoslova? Prije nego je išta stvoreno, na početku vječnosti, već je Marija stajala kao cilj stvorova uz Stvoritelja. Sve je stvoreno po Kristu, u Kristu i za Krista, ali uvijek je između stvorova i Krista kao dodirna točka stajala Marija, Majka njegova. Zato, kako god je Krist »prije svih stvorova rođen«, tako je i Marija »prva od svih stvorova stvorena«. Zato Sveta Crkva stavlja u njezina usta riječ Svetoga pisma »od početka i prije svih vjekova stvorena sam« (posl. na svetkov. Bezgr. Začeća). Marija je, dakle, početak vremena, a vrhunac prostora. Kraljica vjekova i svjetova, neba i zemlje, i to po milosti Božjoj.

(Rufin ŠILIĆ, U OKRILJU MAJKE, str. 187)

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobušec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresu uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. – Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Postarina je plaćena u gotovom.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

»Ako se izgubi pouzdanje u ljudski razbor i narod kojem pripadate, preostaje vam samo beznađe i očaj. Do zadnjeg daha, međutim, ja vjerujem u smisao razbora i u hrvatski narod.« Nema sumnje da će se na tim duboko smisaonim riječima novog predsjednika Hrvatske, Dr. Franje Tuđmana, provjeravati ponajprije on sâm, cijelo novoizabrano političko vrhovništvo, rad kulturnih djelatnika i svih ljudi na odgovornim položajima. Kao kršćanski vjernici mi vrijednost toga uvjerenja vidimo samo onda ako je utemeljeno na priznavanju Boga kao sudionika u svakom ljudskom časnom nastojanju oko dobra, a sloboda i napredak naroda, cijelovit napredak, najčasnije je nastojanje. Bilo bi neozbiljno sumnjati u poštenje i dobromanjernost novih političkih vrhovnika Hrvatske čak i onda ako ne uspiju ostvariti sva obećanja, jer prilike u kojima svi mi živimo veoma su zamršene. Ali – odustati od postavljenih idea, bilo bi zatajenje koje bi povijest pamtila s gorčinom i ne bez ičje krvnje. Mi, međutim, ne smijemo biti samo promatrači zbivanja jer postavljeni ideali tiču se svih nas. Moramo biti stvaraoci boljeg života, svaki na svom mjestu, iskreno i uporno, ponosno i pošteno. Staro je ali uvijek valjano načelo: »Bez Boga ništa!« Zato ćemo u srpnju osobito moliti za intelektualce koji svojim stvaranjem izgrađuju dušu naroda, a u kolovozu za svećenike koji svojim djelovanjem bude uspavane savjesti i obamrle svijesti o čovjekovom nadnaravnom pozivu. Promjene koje nastaju moraju donijeti novu mladost Crkve i novo lice naroda, novo oduševljenje za vječne vrednote kojima je prožeta i sva naša narodna tradicija. Izvor naših nadahnuća bio je i ostaje Božja Riječ – utjelovljena i izrečena. Utjelovljena kao Ljubav, izrečena kao radost, u izvornom i istinskom znaku Srca – Srca Kristova. Idimo i na ljetni odmor i u stvaralački život vođeni tim znakom koji je i jedini zakon.

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

SRPANJ 1990.
GOD. 81. KOLOVOZ 1990. BR. 7-8

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	220
NAKANA AM ZA SRPANJ, P. Galauner	222
NAKANA AM ZA KOLOVOZ, P. Galauner	224
MLADOST CRKVE, R. Grgec	226
ODMOR, A. Mišić	227
PUTOVANJE SV. KRIŽA KONAVLIMA, B. Mladošević	228
STIL I SPISI SV. MARGARETE, J. Antolović	230
SVEĆENIK – DAR SRCA ISUSOVA, S. Bošnjak	232
SVIBANJ-ZA POVIJEST, TINO	234
ŠTO JE FILM HTIO REĆI?, B. Dadić	236
POZIV BOGATAŠU, M. Nikolić	240
OBITELJ U ZNAKU SRCA ISUSOVA, M. Nikolić	242
ISTROŠILA JU JE MAJČINSKA	
DOBROTA, Ana	243
POSLANJE SINA, M. Rusan	244
PISMA NAŠIH MISIONARA	246
JURAJ MULIH, M. Korade	248

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA
ISTOG BROJA POPUST JE 10%

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmotićeva 31

Poštovani uredniče!

Kao stalna čitateljica Glasnika odlučila sam se javiti, odnosno reagirati na pismo ISKRENE MAJKE (Gl. br. 5. 1990. str. 148).

Smatram da se u posljednje vrijeme nas kršćanske majke previše napada. A mi ne samo da imamo djecu, nego radimo u poduzećima i kod kuće, spavamo možda samo 5-6 sati, prema svakome moramo biti ljubazne, a stalno nas se još opterećuje osudom da ne želimo imati još koje dijete.

Čudi me kako još nitko nije iznio i drugu stranu kontracepcije, pa i one koju Crkva dopušta. Ako ja svjesno idem protiv nečega (u ovom slučaju protiv mogućnosti začeća djeteta!), mislim da nema никакve razlike između temperaturne metode i upotrebe kondoma. Ni jedno ni drugo nije abortivno sredstvo, a u oba slučaja rekli smo (svojim stavom!) da ne želimo dijete.

Potpuno se slažem da začeto dijete treba roditi. Ali metode koje Crkva dopušta za regulaciju začeća i poroda, nisu i ne mogu biti sigurne za 90% žena. Pouzdano znam majke, jedna je s četvero a druga s petero djece, koje se služe tim metodama. Osim toga, već naš redoviti život ima tisuću zapreka da takvo »dirigiranje« bračne ljubavi ne bude uspešno. Tu su razna izbjivanja bračnih drugova, noćne smjene, bolesti djece, česta opijanja očeva, razni poslovi... Sve to ometa normalan bračni život i tu sve razumijevanje često ne pomaže. Sve ovo nabrajam da se približimo stvarno-

sti, jer ona je tu i takvu je moramo prihvatići. Paragrafe i propise obično donose ljudi koji nisu okusili takav život. Osim toga, mi nismo stručnjaci, ginekolozzi, da bismo se bavili naukom o metodama bračnog života, već obične, jadne kršćanske majke koje vole djecu i nikada neće reći NE začetom djetetu, ali molimo da nam se toliko ne zapovijeda. Lako je donositi pravila na papiru i na propovedaonicama. Praksa je drugačija, a neki od tih ljudi neće to moći, na žalost, nikad osjetiti.

Možda je ovo pismo pregrubo za vaš list, ali vjerujte da je napisano u ime mnogih majki. Mnogima, da ne kažem većini, bračni je život po tim receptima prisjeo, i mnoge žene radije bi živjele bez te »dirigirane ljubavi«, ali opet, žena je stvorena da se žrtvuje za mir u kući...

ISKRENA MAJKA II.
Čakovec

Rado uvrštavamo vaš osvrt na spomenuto pismo uz slijedeću napomenu:

Pitanje začeća i rađanja djece veoma je ozbiljno pitanje jer pogada savjest roditelja. Zato Crkva ne može pred tim pitanjem ostati ravnodušna. Poštujući sve prirodne zakone koje joj znanost otkriva, ona mora rasvjetljavati savjesti. Prvotna zadaća Crkve nije da se brine za natalitet, ali ne može ostati ravnodušna kad nekog naroda nestaje zbog nepoštivanja Božjih prava i prirodnih zakona koji su uvijek u službi dobrobiti pojedinaca i naro-

da. Ona veoma snažno nagašuje odgovorno roditeljstvo u stvaranju ili nestvaranju života, i dužnost zajednice da roditeljima omogući savjesno ispunjavanje njihovog časnog poziva. Više vam sada ne odgovaramo nego čekamo i druge reakcije.

UREDNIK

DAVANJE

Moja priča zove se davanje. Poput krika lebdi ona tu iznad vas i Zagreba, ne čuje je nitko osim njega. A on ne želi podići glavu i pogledati nebo na kojem, poput duge što dva svijeta spaja, piše to vječno: VOLIM TE!

A život svoj iz dlana sam mu dala piti. Ljubav traženu (»Stisni srce i malo me voli!«) za njega sam stvorila. Svetost svoju, godinama brižno čuvanu, za njega sam iz njedara isčupala. Sve sam mu dala. I svjetlost zvijezda, i sunca sjaj, i boju neba, i radost života, sve sam mu darovala.

Život njegov, u meni začet, zbog njega sam prekinula... A on se nije ni osvrnuo na me. Ostavljajući me bezob-

zimo, zgaženu u blatu, na cesti života kojom sam za njim pošla... Za njega sam presta-la postojati. On više ne čuje moje vapaje. Tako kamo bi? Bri-ne se za svoje pokolenje s drugom stvorenog. A ja? Ostala sam nalik na svjeću ugašenu. Za mladicu bujnu, sasječenu, odbačenu, pog-aženu – tko da haje? Njegov plamen drugima svjetli, druge grije. Za mene, vidim, ni užgao se nije. Varnica on bješe. Kresnu, oboje nas sprži, mene do srži. Nebo molim da nam oprosti grijeh bije-de, sablazni i bezumija: ISU-SE, DOBROTO I MILOSRDE BESKRAJNO, POMOZI NAM DA SHVATIMO LJUBAV!

Ljubav je strpljiva,
ljubav je dobrostiva,
ljubav ne zavidi,
ne hvasta se,
ne oholi se,
nije nepristojna,
ne traži svoje;
zaboravlja i prašta zlo,
ne raduje se nepravdi
a raduje se istini;
sve ispričava,
sve vjeruje,
svemu se nada,
sve podnosi.
**LJUBAV NIGDA
NE PRESTAJE!**

Dragi uredniče, ovo je samo dio moje bolne spoznaje ljubavi. Ta moja spoznaja nastaje zbog grijeha učinjenog 1983. godine. Jednog ljetnog dana našla sam se u vašoj crkvi i poželjela sam se posvetiti Srcu Isusovu, te spoznati Njegovu ljubav i za nju živjeti sa svojim bližnjima.

Oh, koliko žalim što mi je tada uzmanjikalo vjere i pouzdanja iz kojeg se crpi jakost za život. Nadošla je kušnja, i ja sagriješih protiv Neba i protiv Zemlje, protiv ljudskog

dostojanstva. Ali ja i dalje vjerujem, sada čvršće nego nekad: »SADA OSTAJE VJERA, UFANJE I LJUBAV. To troje, ali najveća je od njih ljubav.«

BEZIMENA

»Davanje« bismo teško svrstali u red običnih priča. To je zapravo ispovijest intimnog doživljaja nakon kojeg je na duši ostao trajan »ožiljak« koji uvijek pomaže krvari i peće. Biti prevaren u srcu, u srži vlastite osobnosti, znači doživjeti veliko poniženje s trajnim okusom gorčine. To je doživjela i BEZIMENA u kojoj će se prepoznati mnoge djevojke s imenom i prezimenom.

Znakovita je bila mladičeva nasrtljivost: »Stisni srce i malo me voli!« Samo neiskustvo ne zna čitati pravi smisao te »molbe«. Ne kaže li ona: »Dopusti da se s tobom poigram. Dopusti da na tebi utažim svoju razbuktalnu strast, a poslije te više ne trebam!«

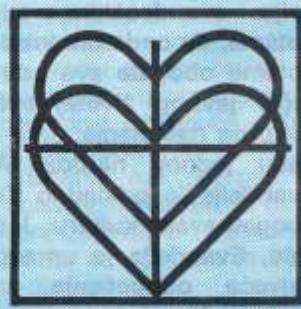
Kolike su djevojke nasjele takvoj »molbi«! Srce se ne može stisnuti da bi voljelo. Srce se za ljubav mora otvoriti da se preda i da primi, bez nasilja, da usrećujući bude usrećeno. Stiskanje srca znak je tjeskobe, a ne radosti. Nakon lažne ljubavi tjeskoba ostaje kao vapaj poharanog cvjetnjaka. Bezimena je to iskustvo doživjela i ponijela u svoje nadolazeće dane i godine tražeći načina da popravi štetu. Na dobrom je putu. Jedino Vječna Ljubav kadra je oživjeti slomljeni cvijet i nadoknaditi gubitak. Zgaženo srce samo Bog iscjeljuje vraćajući mu ljepotu svetosti.

UREDNIK

Molba župnicima

Na velikim zborovima naših vjernika (Nin, Marija Bistrice...) opaža se da neke župe još imaju stare, a veoma lijepo, barjake Srca Isusova, te ih takvim prigodama ističu kao svoje simbole. Lijepo molimo vlc. go-spodu župnike takvih župa da bi nam fotografije svojih barjaka poslali na uredništvo Glasnika. Ako možda nemaju fotografije, a imaju barjak, neka nam jave pismeno ili na telefon (041) 434-710 da se dogovorimo za snimanje. Rado bismo takve lijepo motive upotrijebili za korice našeg i vašeg Glasnika. Isto bi vrijedilo za oltare, slike, kipove i slično, ako su na odgovarajućoj umjetničkoj razini ili su od kulturno-vjerskog značenja za vašu župu ili šire. Već unaprijed zahvaljujemo vam na suradnji.

UREDNIK

Da intelektualci, znanstvenici i svi djelatnici na sveučilištima unose Evandelje u svaku kulturu

Ivan Pavao II na svojim pastoralnim putovanjima po svim kontinentima predaje veliko značenje susreta s istaknutim ljudima kulture i znanosti, kao i općenito sa sveučilišnom mlađeži. Kako je i sam bio student na tri različita sveučilišta, a kasnije i profesor na Katoličkom sveučilištu u Lublinu, svijet izrazite kulture veoma mu je blizak. Papa je svjestan da se upravo u tim krugovima planira budući svijet. Tu kultura jednog naroda dobiva svoje usmjerenje i kočne obrise. Na toj razini se razbistavaju idejna strujanja. Tu se kristaliziraju vrednote i određuju silnice javnog mnjenja. I konačno, ta središta oblikuju dušu naroda. Zato je silno važno da upravo djelatnici na tako važnim područjima života budu otvoreni Evandelju i evandeoskim vrednotama, da onda tim vrednotama obogate sva područja javnog života, sva kulturna nastojanja, srce i dušu jednog naroda. A Evandelje je prikladno da obogati svaku kulturu. Još više, Evandelje je upravo najveće obogaćenje za svaku kulturu.

ČOVJEK STVARA KULTURU, A EVANDELJE SE UCJEPLJUJE U SVAKU KULTURU

Otkad se zna za čovjeka na Zemlji, vidljivi su i tragovi njegova nastojanja oko vlastitog napretka. To je očito u povijesti svih kultura, koja i nije drugo nego povijest čovječanstva.

Čovjek promatra divote prirode i istražuje tajnu vlastitog određenja. Velika dostignuća poznatih civilizacija kao Kine, Indije, Egipta, Grčke, Rima i drugih objavljivaju slavu Božju i razotkrivaju snagu vlastitog bitka.

U taj život i svijet ušao je Krist i donio čovjeku novo nadahnuće. Došao je u jednu određenu kulturu, u točno određenom vremenu i na određenom mjestu. Po tom ulasku u našu povijest Isus se poistovjetio s čovjekom u svemu osim u grijehu (Usp. Heb 4, 5).

Kad je osnovao Crkvu kao sveopći sakrament spasenja, onda nije odredio da se sve kulture sliju u jednu jedinu, nego je htio da sve osvijeti svjetлом Evandelja, da se ono utjelovi i postane život u svim kulturama. Vlastita je i trajna zadaća Crkve svih vre-

mena da evangelizira svaku kulturu i da prihvati sve kulturne vrednote tako da u njima u punom smislu zaživi Evandelje Isusa Krista. To danas nazivamo inkulturacijom Evandelja – evangelizacijom kultura.

Istinski navjestitelji Evandelja nikad ne potiru nijednu kulturu, nego nastoje Evandelje navijestiti svakom narodu njegovom kulturom. U slavenskom svijetu tako su činila sv. braća Ćiril i Metodije, te su zato, uz sv. Benedikta, i proglašeni suzaštitnicima Europe. Iako su među Slave ne došli iz visoke bizantske kulture, s poštovanjem su prihvatali kulturu koju su našli, unijeli su u nju Evandelje i tako osim prave vjere potakli su u narodu i novo kulturno stvaralaštvo. Tražili su one izražajne forme pisma i liturgije koje će najviše odgovarati slavenskoj duši i slavenskom mentalitetu. Nastala je tako bogata čirilo-metodska baština koja još i danas zadivljuje svijet, a ponegdje služi i kao model za modernu inkulturaciju evandeoske poruke.

CRKVA PRED NOVOM ZADAĆOM

Na pragu novog, trećeg ti-sučljeća, Crkva stoji pred novom zadaćom. O tom je ona već i na Koncilu ozbiljno razmišljala: »Vlastitost je same

ljudske osobe da jedino putem kulture, to jest njegovanjem prirodnih dobara i vrijednosti, dođe do prve i potpune čovječnosti. Stoga, kad god se radi o ljudskom životu, priroda i kultura su međusobno vrlo tjesno povezane.

Općenito riječ 'kultura' označuje sve ono čime čovjek izgrađuje i razvija mnogostruku svoje duševne i tjelesne darove te nastoji da spoznajom i radom sebi podvrgne svijet; čini sve čovječnjim društveni život, i to u obitelji kao i u cijelom građanskom društvu, moralnim napretkom i napretkom institucija; konačno, tokom vremena izražava, saopćuje i čuva u svojim djelima velika duhovna iskustva i težnje da služe napretku mnogih, dapače i cijelog čovječanstva.« (GS 53)

To poslanje promicanja inkulturacije Evanđelja i evangelizacije kulture nije tako jednostavno. O tom je govorio i Sv. Otac u svom govoru pred Unescom 2. lipnja 1980: »Moramo se suočiti s problemima koji su u neposrednoj vezi sa sigurnom budućnosti čovjeka na Zemlji. U stvari sva su pitanja međusobno usko povezana. Pitanje kulture, znanosti i odgoja na nacionalnoj kao i na internacionalnoj razini nije više odvojeno od ostalih problema ljudske egzistencije, kao što su mir i glad u svijetu.«

Budući da je područje, na kojem se odvija dijalog između Evanđelja i kulture, tako široko i složeno, potrebna je stručnost i ustrajnost Crkve u tom nastojanju da se evangeliziraju kulture. Crkva treba nastojati da utječe na sve one koji sudjeluju u stvaranju kulture: to su u prvom redu istraživači, umjetnici, sveučilišni profesori, društveni rad-

nici i napokon svi oni s kojima vrši intelektualni apostolat i koji zbog svog velikog utjecaja na stvaranje kulture osjećaju potrebu da ih Crkva podupire. Crkva im mora pomoći da sami uđu u evandeoske vrednote i da ih onda uspiju unijeti na područje kulture. Zaista je velik raspon potreba koje Sv. Otac ovog mjeseca preporučuje u molitve i u drugu suradnju.

Što se tiče povoljnog ozračja za dijalog između vjere i kulture značajne su riječi Sv. Oca koje je izrekao Papinskom savjetu za kulturu: »Svagdje imade sredina i mentaliteta, pa i cijelih naroda i krajeva, koje treba evangelizirati. Za to je potreban širok i ozbiljan proces inkulturacije da Evanđelje prožme dušu sadašnjih kultura, da odgovori na najlemenitije potrebe i da im pomogne da one prerastu u vjeru, nadu i kršćansku ljubav... I treba priznati da taj izraz evangelizacije vrijedi i za stare civilizacije koje nose kršćanske označke, ali su danas zahvaćene ravnodušnošću, agnosticismom pače i nevjeron. A k tome za danas javljaju i nova kulturna stremljenja koja imaju nove ciljeve, nove metode i novi jezik.« (Crkva i kultura br. 1, str. 12)

To sve samo pokazuje kako je važna molitva za sve djelatnike na tom području, posebice u sveučilišnim sredinama gdje je svakim danom sve teže raditi.

U svakom je vremenu bilo potrebno hrabriti i podržavati svojim zanimanjem, a posebice molitvom, sve one koji se nalaze na tako izloženim mjestima kršćanskog preoblikovanja kultura. Unatoč posebnim okolnostima kojima je opterećeno ovo vrijeme zalaza jednog tisućljeća, i ne-

sigurnim perspektivama kulture koja se rađa, ipak se i danas na tom području donose odluke o budućnosti čovječanstva.

Nakana naših biskupa:

DA SE KATOLIČKI
INTELEKTUALCI
NESEBIČNO
I ODGOVORNO ZALAŽU
ZA DUHOVNA DOBRA
U CRKVI
I SVOME NARODU

Mnogi okviri i ograničenja pola stoljeća sputavali su katolike intelektualce u njihovu životu i radu. Sve su te stege sada popucale. Slobodnije se misli i diše. Otvaraju se mnoge nove mogućnosti i perspektive, ali se rada i nova odgovornost. Katolički intelektualac stoji sada pred jednom novom zadaćom i u Crkvi i u svijetu. Moramo krenuti iz naše konkretnе situacije koja je mnogostruko opterećena teškim naslijedjem prošlih desetljeća.

Naš Kardinal u svojoj Korizmeno-uskrsnoj poslanici 1990. govori o teškim ranama kojima je izranjena duša našeg naroda. »Pred Crkvom, to znači pred nama svima, otvara se veliko polje rada da dušu svoga naroda liječimo od teških rana koje je prouzročila duboka moralna kriza. Mnogostruki su razorni utjecaji zaslijepili pamet i otpili savjest, a to je odvelo mnoge osobe, mlade i odrasle, kao i mnoge obitelji na stranputicu, u moralnu neodgovornost, u bespuće.« (Krist je ljubio Crkvu, X)

Biskupi nas pozivaju na molitvu za intelektualce da se i oni odgovorno i nesebično zalažu za oživljavanje duše ovoga naroda.

Petar GALAUNER

Da bi svećenici u poteškoćama znali oživjeti milost ređenja

Na blagdan arškog župnika sv. Ivana M. Vlannyea, 4. kolovoza, Crkva posebice moli za svećenike. Ove godine Sv. Otac nas poziva da za svećenike molimo cijeli mjesec kolovoz. Molitva za svećenike, razmišljanje o njihovim brigama i poteškoćama, bit će i za nas dobra priprava na 8. (redovitu) Sinodu biskupa koja će se održati u listopadu ove godine, a raspravljat će upravo o duhovnom odgoju i intelektualnoj izobrazbi svećenika.

SVEĆENICI IMAJU SVOJE SPECIFIČNE PROBLEME

Nije slučajno što predstojica Sinoda biskupa kani raspravljati o svećenicima kao pastoralnim djelatnicima. Prošla se Sinoda (održana 1987.) pozabavila ulogom laika u Crkvi i u svijetu, pa je nekako normalno da se pozabavi i njihovim duhovnim pastirima o kojima puno toga ovisi.

Među glavnim problemima koje danas susreće svećenik – pastoralac upravo je vodstvo ili usmjerivanje laika. Naime, sve se više nameću pitanja: Kako pokrenuti ravnodušne? Kako one aktivne okupiti da budu jednodušni i da rade zajedno? Kako sačuvati svoju ulogu pastira i koordinatora, a ne biti nametljiv i autoritativan? Kako poticati vjernike na stvaralačku slobodu i zdravo ih usmjera-

vati da se podlože moralnom autoritetu Božjeg zakona i naučavanju Crkve? Kako se velikodušno i s ljubavlju dati na posao, a pri tome ne tražiti sebe? Kako razborito podijeliti s laicima tradicionalne svećeničke odgovornosti i potaknuti ih da preuzmu na sebe one svojstvene svome svjetovnom pozivu?

Razmišljanje o sakramenu tu sv. reda pomoći će svećenicima da raščiste mnoge probleme koji ih tište. U svom pismu svećenicima za Veliki četvrtak 1989. Sv. Otac svraća pažnju na riječi: »Svećenik je uzet od ljudi.« (Heb 5, 1) Činjenica je da se one odnose na svakoga od onih koji sudjeluju u ministerijalnom svećeništvu, ali one ipak prije svega označavaju pripadništvo »mesijanskom narodu, kraljevskom svećeništvu«. One pokazuju na zajedničke korijene svećeništva svih vjernika, korijene koji se nalaze na dnu našeg osobnog poziva na službeničko svećeništvu. »Svećenici su braća među braćom... udovi istoga Kristova tijela, čije je izgradivanje svima povjereni.« (PO, 9)

Kako uskladiti bratsko zajedništvo koje proizlazi iz Kristova svećeništva u kojem imaju udio svi vjernici po krštenju, s ulogom »oblikovanja i upravljanja Božjeg naroda u osobi Isusa Krista s nagonom svete vlasti koja je podarena po sakramentu sv. reda«? To je poteškoća s kojom se susreću svećenici i

laici kad god krenu s teorije na praksu nakon stoljeća autoritarnosti i paternalizma.

RJEŠENJE JE U ZDRAVOJ HARMONIJI MINISTERIJALNOG I KRŠTENIČKOG SVEĆENIŠTVA

Prije nego se uskladi bratsko zajedništvo i autoritet između svećenika i Božjeg naroda, mora se ostvariti jedan drugi sklad u osobi samog svećenika, a to je zdrava harmonija njegove vlastite osobnosti ministerijalnog svećeništva s kršteničkim svećeništvom iz kojeg ono vuče svoje korijene. Kad svećenik shvati i suživi se s tim da je tu jedino u službi drugoga sam će moći lakše pomagati laicima da razumiju dvostruku dimenziju svog vlastitog poslanja: posvećivati svijet (to je njihova uloga u odnosu prema tome svijetu!) kada obavljaju službu u crkvenoj zajednici i pod svećenikovim pastoralnim vodstvom.

Kao i uvijek, svećenici će u primjeru Isusa Krista naći potrebno nadahnuće da objedine svoje zajedništvo s drugima kao braća i izvrše svoje poslanje u Crkvi kao pastiri.

Autoritet što ga je Krist dao svojim apostolima nije od ovoga svijeta kao što nije od ovoga svijeta ni mir što ga on daje. »Kao što je mene poslao Otac, tako ja šaljem vas.« »Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da

služi.« »Govori kao onaj koji ima vlast.« »Vjetrovi i more mu se pokoravaju.« Isus je nametnuo svoj autoritet snagom vjere u samoga sebe, u istinu koju je naviještao, u Oca koji je život u sebi nosio i drugima ga davao, u Duha koji je upravljao njegovim poslanjem i poslanjem zajednice. Njegova je moć apsolutna kako nad dobrim tako i nad zlom. Učenici su je iskusili najprije u strahu, ali je strah ubrzo ustupio mjesto slobodnoj i radosnoj poslušnosti kad su osjetili da se tu radi o snazi ljubavi.

Oni vjeruju da ih je Krist pozvao da na jedan intiman način sudjeluju u pastoralnoj brizi za zajednicu i da tu funkciju pastira ostvare snagom ljubavi. Oni znaju da će raditi mudro i odlučno ako se budu dali voditi Duhom Ljubavi. Oni su svjesni da će ih zajednica zauzvrat prihvati, ako se sami budu vodili vjerom i ljubavlju.

Odakle onda dolaze poteškoće za svećenika? Iz pomjekanja vjere u samoga sebe, iz premašnog povjerenja u Isusa Krista koji ga je pozvao u svoju službu, iz nedovoljne svijesti da njegov pastoralni autoritet ne proizlazi iz vanjskog uvođenja u službu, nego iz osobe i nazočnosti Krista koji živi u njemu.

U mjesecu kolovozu molimo da svećenici i narod Božji zajedno porade oko toga da se poteškoće i napetosti u zajednicama riješe u ljubavi, u povjerenju i da to bude znak koji će otvoriti duh i srce svijeta za otkupiteljsku nazočnost Isusa Krista.

U našim novim prilikama svećenicima se otvaraju nova područja rada, ali će se pojaviti i nove poteškoće. Molimo za sve naše svećenike da snagom milosti, koja im

je dana od rođenja, i snagom poslanja, koje su dobili od samog Isusa Krista, odvažno idu ususret svim tim novim zahtjevima i da uspijevaju nadvladati sve poteškoće na koje budu nailazili.

Nakana naših biskupa:

DA NAŠI SVEĆENICI OSTVARUJU I IZGRAĐUJU SVOJE SVEĆENIŠTVO U SABORSKOM DUHU

Drugi vatikanski sabor ne spada nipošto u zaboravljenu prošlost Crkve. On je živa stvarnost od koje živi današnja Crkva. Njegova poruka trajna je nazočnost Duha Svetoga u našem vremenu. Crkva je to i potvrdila na Sinodi biskupa prije pet godina, uz 20. obljetnicu od završetka Koncila.

Ivan Pavao II – koji znakovito nosi imena obaju papa Drugog vatikanskog Koncila, Ivana XXIII i Pavla VI, smatra glavnom zadaćom svoga pontifikata da poruku koncila ostvari u životu i apostolatu Crkve. U tom smislu potiče i pastire i Božji narod u svojim mnogostrukim susretima i na pastoralnim putovanjima. A i sam poduzima mnoge nove inicijative u želji i nastojanju da se oživotvore poruke i zahtjevi Duha u Crkvi i u svijetu.

U tom pogledu dao je snažan poticaj i Družbi Isusovoj kad se srelo sa svim njezinim provincialima 1982., kao i na početku Generalne kongregacije reda, koja se 1983. sastala da bira novoga vrhovnog poglavara.

»Crkva danas očekuje od Družbe Isusove djelotvorni doprinos u ostvarivanju Vatikanskog sabora onako kako je u vrijeme sv. Ignacija i kasnije svim sredstvima nastala oko toga da se Tridentinski

Koncil što bolje upozna i što djelotvornije provede u život.«

Koncil je veliko nadahnucu Duha u Crkvi i ona od toga nadahnucu živi. Na tom vrelu milosti i Božjega svjetla moramo se svih napajati, napose svećenici. Današnji svećenik mora izgraditi svoju svećeničku fisionomiju u duhu Koncila, uz čitanje i proučavanje velikih koncilskih dokumenata. On je pozvan da sav svoj svećenički rad, i znanstveni i pastoralni, prožme i posuvremenim poticajima i smjernicama Koncila.

Hvala Bogu, imamo i na našem jeziku dobre komentare o temeljnim koncilskim dokumentima u izdanju FTI u Zagrebu. Za tim komentari ma treba posegnuti. Oni će nam pomoći da dublje uđemo u samu bit koncilskih poruka i da onda ozbiljno i stvaralački prionemo uz posao da Koncil postane sve nazočniji i u našoj domaćoj Crkvi.

Biskupi pozivaju vjernike da se mole za svećenike da zaista budu svećenici Koncila u najpotpunijem smislu rječi i da izgrađuju našu Crkvu u pravom koncilskom duhu.

Petar GALAUNER

Mladost Crkve

Foto: Glas Koncila

HRVATSKA MLAĐEŽ POSVJEDOČILA JE NA MARIJI BISTRICI SVOJU VJERU U BOGA, LJUBAV PREMA MARIJI I NADU U BOLJU BUDUCNOST

Piše: prof. Radovan GRGEC

Proljetne Cvjetnice i ljetne Bistrice kao okupljališta katoličke mlađeži govore na svoj način o mlađosti Crkve u svijetu i Crkve u Hrvata, koji i opet pokazuju da pripadaju Evropi, onoj Evropi od Atlantika do Urala, tako dragoj Ivanu Pavlu II. Svesni smo da Crkve i Europe nema bez mlađosti i mlađeži.

Obraćajući se nedavno u vrej mlađima, Papa im je rečao: »Pomozite Crkvi da ostane mlada!«, dok je zamjanski mlađicima i djevojkama u Rimu rekao: »Dopustite Isusu i njegovoj poruci da vas promijeni!«

I mi želimo da naša Crkva ostane mlada, odnosno, ako to nije, da to postane. Zaista, dok mnogi mlađi katolici u zemljama kojima je donedavno vladao konzumizam očituju mlađost Crkve i crkvu mlađosti, mnogi njihovi vršnjaci u zemljama kojima još uvijek vlada »konzunizam«, tj. potrošački mentalitet, pokazuju ono što je biskup Karl Lehmann nedavno nazvao »umornim licem Crkve na Zapadu«. Razne statistike go-

vore nam o starenju i starosti Europe i europske Crkve.

Pa ipak, evanđeoska poruka, na koju se svi mi pozivamo, jest poruka mlađosti, hrabrosti i požrtvovnosti. Oni koji su joj vjerni morali bi i u starosti na neki način ostati mlađi u srcu ili »siromašni u duhu« u evanđeoskom smislu te riječi. Evanđeosko siromaštvo u duhu jest sloboda srca, sloboda djece Božje, ali mudrima ovoga svijeta sablzan ili ludost.

Prije nekoliko godina pisali smo na ovom mjestu o mlađosti koju neki smatraju ludošću, ne shvaćajući da je, kako reče Maksim Gorki, »bezumlje hrabrih mudrost života«. Riječ je tu o plamenu srca i duha koji označuje mlađost i hrabrost, ljubav i požrtvovnost. Upravo nam taj plamen srca ne da da ostaramo. On nam svjetli grijući nas i grijе nas svjetleći nam. U biološkom pogledu mlađost prolazi, ali naš duh i srce čezne za besmrtnom, neprolaznom i vječnom mlađošću.

Na nju nas upućuje Crkva kao navjestiteljica Evanđelja,

koje je poruka golgotskoga križa i uskrnsne zore, uzvišena himna besmrtnoj Ljubavi, mlađosti i hrabrosti. Na tu poruku ne bi smjeli ostati gluhi ni mlađi suvremenoga svijeta ni mlađi današnje Hrvatske. Stoga nas i Papa potiče da omogućimo Isusu i njegovoj poruci njezino blagotvorno djelovanje u nama. Omogućimo toj poruci da nas obrati i promijeni, pomozimo Crkvi da ostane mlada, a mlađima da promijene umorno lice Crkve!

Vječna mlađost Crkve i Evanđelja ustuk je svima onima koji su, došavši do nekog položaja, novca, časti i vlasti, stali i pali u novo ropstvo. O toj mlađosti već vjekovima govore sveci i mučenici, koji su ostali »siromašni duhom« do posljednjeg časa zemaljskog života. O njoj govore i oni kojima borba za zajedničko dobro što ga pretpostavlja osobičnoj koristi nije fraza za prikrivanje ličnih interesa nego zreo plod njihova uvjerenja. Njihova borba, hrabrost i heroizam svjedočanstvo je mlađosti Crkve.

Odmor

Čovjek je biće koje se umara i troši. Da bi održao svoj tjelesni i duševni život, osim hrane, pića, odjeće i stana potreban mu je i dosta- tan odmor za dušu i tijelo. Većina ljudi koji svojim zanimanjem nisu vezani baš uz ljetne poslove, nastoje imati potreban odmor baš za ljetnih mjeseci. Neki ga provode na moru, neki u planinama, a dobar je dio onih koji ga provode u tišini vlastitog doma.

Valja imati na pameti da između rada i odmora mora postojati ravnovjesje. Kao što se ne može bez štete biti stalno opterećen brigama i poslovima, tako nije bez štete ni prevelik odmor. Pretežak i neodmjeren rad prenaglo nas iscrpljuje, a predugo odmaranje zaljenjuje. Kako u svemu tako i u tome valja biti umjeren.

Veoma rijetko se razmišlja o pravoj važnosti i vrijednosti odmora za ljudski život, a Bog je u svom promisu za čovjeka uplanirao i odmor. U Glasniku br. 5 1990. str. 155. govorili smo o radu kao o ljudskoj potrebi i Božjoj zapovijedi, a sada želimo svoje razmišljanje usmjeriti prema odmoru.

Odmor je čovjeku izričito zapovjeden: »Šest dana ne-

ka se vrše poslovi, a sedmi dan neka bude dan posve- mašnjeg odmora, posvećen Gospodinu. (Izl 31, 15) I sam Gospodin se brinuo da apostoli i pored velike zaposlenosti nadu vremena i za odmor: »Tada im reče: 'Dodite vi sami napose, na samotno mjesto, te se malo odmorite!' Tu je, naime, tako mnogo lju- di dolazilo i odlazilo da apostoli nisu imali vremena ni za jelo.« (Mk 6, 31) Apostol Pavao na koncu svog pisma Rimljanim naglašava da se raduje svom dolasku u Rim između ostalog i zato da se zajedno s njima odmori: »...da Božjom voljom mognem veselo doći k vama i zajedno se s vama odmoriti.« (Rim 15, 32)

Crkveni oci u razdobi noći i dana vide Božju određbu vremena za rad i vremena za odmor. Tako Ivan Zlatousti naglašava da je dan određen za posao, a noć za odmor od napora kako bi čovjek imao mjeru u radu i odmoru. Nakon napornog rada noć donosi smirenje i mir potreban za obnovu potrošenih sila. Noćni mir i vrijeme odmora pogodni su za uzlet duše k Bogu. Potrebno je stalno misliti na Boga, a osobito u trenucima kad nam je misao u miru. Tijekom dana naše misli na Boga često bivaju potisnute dnevnim brigama i ras-tresenostima. Noću, naprotiv, duša nalazi smirenost pogodnu za molitvu i razgovor s Bogom. To je uočio i psalmista kad je rekao: »Na postelji se tebe spominjem, u bdjenju ma noćnim mislima na tebe.« (Ps 63, 7) Ako svoj odmor za počinjemo i završavamo molitvom, i naš će rad biti prožet

blagoslovom. Potrebno je da se za dnevne životne napore »oboružamo« odmorom prožitim molitvom. Odmor, da- kle, nije i ne smije biti ljenča- renje koje ugađa našoj tjele- snosti, nego mora biti i prilika za molitvu i uzlet duše k Bo- gu.

Sv. Ambrozije nalazi lijepu usporedbu u prirodi. I ptice, kaže Ambrozije, polaze na počinak, ispunjući okoliš divnim pjevanjem, kao da se vesele obavljenim dnevnim poslom. Redovito to čine na početku i na kraju dana uzdi- žući hvale svome Stvoritelju. Zašto se ne bismo i mi ugle- dali u ta mala stvorena? Koji čovjek se neće zastidjeti ako svoj naporni dan ne završi hvalom Bogu, ako gleda da to čak redovito čine i ptičice umiljnim pjevom na početku dana i u njegov smiraj?

Svaki čovjek osjeća odmor kao veliku potrebu za obnav- ljavanje sila neophodnih za obavljanje dnevnih dužnosti.

Čovjek, međutim, nije samo tijelo. Obnova sila potrebna je i njegovome duhu, prije svega kroz molitvu i poveza- nost s Bogom. Stoga kršćan- sko shvaćanje odmora mora uključiti i ovu duhovnu di- menziju. Vrijeme odmora, dnevnog, tjednog ili godi- šnjeg, pogodno je za dublju i sabraniju molitvu, čitanje i razmatranje Svetog pisma. Jednom riječju – za uzlet du- še k Bogu. Prema biblijskom shvaćanju dan odmora je uvi- jek i dan posvećen Gospodi- nu. Tako shvaćajući i provo- deći svoj odmor, učinit ćemo da on blagotvorno djeluje na naše tijelo i na naš duh.

Priredio: Anto MIŠIĆ

Putovanje sv. križa Konavlima

Konavle – uvala od Cavtata prema Boki Kotorskoj – vjekovima dio Dubrovačke Republike i dubrovačke biskupije, poznat je u svijetu po krasnoj ženskoj narodnoj nošnji jedinstveno izvezenoj i skladnog izgleda. Čisto katolički živalj svih sedam tamošnjih župa odlikuje se uglađenošću, marljivošću, a i gostoljubivošću.

Postoji u toj uvali i više teških problema, a prvi je mnoštvo neženja. Navikli da se žene iz svojih sredina, ne snalaze se u zbilji koja ih je snašla: djevojke iz ovih prostora, nakon školovanja, čeznu za gradom i gradskim životom. U nekim župama mortalitet je veći od nataliteta, iako se ovih najnovijih godina osjeća kod mlađih raspoloženje za više djece. Svećenička zvanja su presusila. Deset je živilih svećenika iz ove uvale, ali je posljednje ređenje bilo 1979.

Ipak, vjera je sveta baština i snažno nazočna. Štovanje Presvetog Srca Isusova uvedeno je u župe početkom ovog stoljeća, dok se Majku Božju i sv. Antuna štuje od davnina.

Od 1933. godine, kada se slavila 1900. obljetnica našeg otkupljenja, počelo je živo štovanje muke Gospodinove u korizmi, a u rujnu se posebice časti križ Gospodinov koji se od 1808. čuva u crkvi franjevačkog samostana u Pridvorju. Te godine donijeli su ga franjevci s otocića Dakse kod Dubrovnika odakle ih je protjerala komanda francuske okupacione vojske. Taj križ postao je najdra-

ža svetinja na ovim prostorima, a to se očitovalo osobito u korizmi 1968. i na koncu korizme u ovoj godini. Obavljujući pred tim križem duhovne vježbe, na Daksi, veliki je Gundulić dobio nadahnuće za svoj nenadmašiv spjev »Suze sina razmetnoga«.

Ova reportaža neka bude na slavu sv. križa Gospodnjega, na trajnu ljubav prema velikom Gunduliću probudenoj prigodom 300. obljetnice njegove smrti i na poticaj našeg hrvatskog katoličkog življa da malo više upozna ovaj kraj. On se u novije vrijeme predstavio svijetu svojim folklorom. Crkvi se predstavio darovima Rimske arhbazilike i neka domaća svetišta dobila su liturgijsko ruho u krasnom narodnom vezu. To se može najbolje vidjeti u Bazilici sv. Petra u Rimu, u Nacionalnom svetištu Presv. Srca Isusova u Zagrebu i Nacionalnom svetištu Majke Božje u Mariji Bistrici.

U Cavtatu je svečanom sv. Misom novog dubrovačkog

biskupa dr. Puljića zaključena osmodnevna duhovna obnova župe. Na tom zaključnom slavlju okupio se nezапамćen broj ljudi. U samostanskoj crkvi u Pridvorju, nakon Križnog puta u tri sata poslijepodne, zazvonila su zvona. Skinut je čudotvorni križ te uz pratnju oko četredeset osobnih automobila prenesen u veličanstvenu župnu crkvu u Čilipe, gdje je opet dočekan svečanom zvonjavom zvona. Cijela je župa bila na nogama da pozdravi lik Krista patnika. Vjernici sviju uzrasta dočekali su ga tamo gdje se njihova mjesna cesta uključuje u Jadransku magistralu i pratili ga do svoje crkve. Pjevan je potresni »Miserere«, a četiri mladića u grijiznim tunikama uniješe križ u crkvu i postaviše ga pred glavni oltar da mu se vjernici poklonje. Tada je počelo i isposijedanje na šest mjesta. Čudotvorni križ i novog biskupa koji je prvi put prispiuo u tu župu, toplim je riječima pozdravio župnik-zlatomisnik vlč. Kordić.

Navečer u 7 sati novi je biskup započeo svečanu Misu. Oltaru je pristupio noseći na glavi svečanu mitru izvezenu za ovu prigodu u divnom ko-

PONOSNO I DOSTOJANSTVENO MLADIĆI NOSE SVETI KRIŽ

MNOŠTVO VJERNIKA OKUPILO SE DA SE POKLONE KRIŽU I POSVJEĐOČE SVOJU VJERU U OTKUPITELJA

navoskom vezu. Dar je to triju župa: Čilipi, Gruda i Pridvorje. Održao je očinski toplu propovijed o potrebi obraćenja i podijelio sv. Pricaest brojnim vjernicima.

Puna tri dana proboravio je križ u čilipskoj župnoj crkvi. U četvrtak (5. travnja) nakon oproštajne svete Mise u 3 sata poslije podne, na koju se okupilo mnogo vjernika, došao je trenutak oproštaja. Zvona su zazvonila, iz mnogih su očiju potekle suze. Četiri mladića iz župe Gruda opet obučeni u grimizne tunike iznijeli su križ, postavili ga na poseban automobil i krenuli put Grude. Pratilo ga je preko pedeset osobnih automobila dajući križu počast zvukovima sirena. Put ih je vodio kroz naseljeniji dio Čilipa prema Komajima, kroz Čilipe Radovićiće i Bačev dol, kroz čitavo mjesto Grudu do crkve. Dočekan uz zvonjavu zvona i uz počast nezapamćeno velikog broja vjernika, križ je unesen u župnu crkvu da mu se vjernici poklone. Do večernje sv. Mise stalno je isповijedalo šest svećenika. U 6 sati i 45 minuta biskup je započeo svečanu sv. Misu. S

njim je koncelebrirao domaći župnik i župnik iz Pridvorja. Biskup je tu održao zanosnu propovijed i dijelio sv. Pricaest. Iako je već bilo kasno, sastao se s mladima, a onda kao i u Čilipima, večerao sa svećenicima, članovima župskog pastoralnog vijeća i još nekim crvenim čašnicima i uzvanicima.

Nakon veličanstveno proslavljene Nedjelje muke Gospodnje, uslijedio je Veliki ili Sveti tjedan. Odmah u ponedjeljak, nakon poslijepodnevine Mise koju je u grudskoj župnoj crkvi slavio domaćin

župnik don Baldo Mladošević u nazočnosti brojnih vjernika svih uzrasta, bio je oproštaj od križa. Preko žezdeset osobnih automobila, iz pridvorske župe i pridošlih od župa slavljenica, došlo je preuzeti dragi križ. Još jednom ga provezoše kroz čitavu Grudu uz zvuke sirena i zvonjavu zvona, te uz obilne suze u očima vjernika. Pojedina vozila bila su ispisana svetopisamskim izrekama koje se odnose na Muku i Smrt Gospodnju. Iako se ne-bom rasprostrijše olovni oblaci prijeteći kišom, ulazna je procesija u pridvorskiju župnu crkvu bila nezaboravna i, na svoj način, svečanija od svih. Vjernici su se isповijedali i za vrijeme sv. Mise koju je opet slavio naš dubrovački biskup. I ova je propovijed bila od srca k srcu, a pričestili su se brojni vjernici svih uzrasta.

Bez pretjerivanja se može reći da je susret vjernika konavskih župa na sve tri postaje bio nezaboravan prolaz milosti i dogadjaj vjere kakav ne pozna ova uvala. Sve je snimljeno na video traci i služi kao dokument koji se uvek gleda s novim ganućem.

Baldo MLADOŠEVIC

SV. KRIŽ PREVEZEN JE U PRATNJI AUTOMOBILA U GRUDU

Stil i spisi svete Margarete

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Velikane prošlosti koji iza sebe ostaviše svoju pi-smenu baštinu, redovito možemo daleko pouzdanije i dublje upoznati negoli druge koji takve baštine ne ostaviše.

Svetica iz Paraya ostavila je za sobom značajan broj spisa, pa i o samoj sebi, premda sama nije imala nikakve želje za pisanjem. Učinila je to po nalogu svojih duhovnih savjetnika.

„AUTOBIOGRAFIJA“ – SPIS O VLASTITOM ŽIVOTU I DRUGI SPISI

Najvažniji spis sv. Margarete je njezina »Autobiografija«. Napisala ju je na molbu Isusovca o. Rollina. U tom spisu autorica se nije previše trudila da događaje i doživljaje prikaže u njihovo vremenskoj susjednosti. Bile su to zapravo samo zabilješke. Ta značajna knjiga prevedena je i na hrvatski jezik. S francuskog ju je preveo Isusovac Stjepan Babunović, veliki revnitelj pobožnosti Srcu Isusova u našem narodu. Životopis je najprije izlazio u nastavcima u Glasniku Srca Isusova 1914-1917, a potom je bio tiskan kao zasebna knjiga na 96 stranica. Iako je svetičin način pisanja dosta hrapav, ipak je ono što je sama o sebi zapisala nezaobi-

lazno štivo za sve one koji je žele dublje upoznati. Korisno je čitati i razmatrati taj tekst.

Po nalogu svoje redovničke poglavarice Majke de Saumaise, svetica je zapisala i duhovna prosvjetljenja i poticaje, ali ni njoj samoj iako ih je zapisala, nisu dopuštali da ih ponovno pročita. Svi su ti spisi kasnije kritički obradeni i objelodanjeni kao stručno izdanje te nam omogućuju uvid u njezinu dušu i njezino poslanje. Uz spomenuto »Autobiografiju« navest ćemo i sve druge spise.

Sačuvan je svetičin »Sentiments de retraite«. To su osjećaji i odluke iz njezinih duhovnih vježbi i raznih duhovnih obnova. Dakako da i to pomaže da bolje upoznamo tu veliku dušu.

Sačuvana je i njezina bogata korespondencija koju tvore 142 pisma, od kojih su 43 autografi. Ima i nešto tzv. »Avis particuliers« i »Défis«. To su upute i poticaji što ih je Margareta iznosila novakinjama kad je vršila službu njihove učiteljice. Njima je poučavala svoje gojenice i bodriла ih na putu prema vrhuncima duhovnog života. To je također dragocjen izvor za poznavanje nje same, onoga što je sama u srcu nosila i za čim je išla.

Svetica je napisala i »Contiques« – Pjesme. P. Dumeige kaže da se u njihovu

umjetničku vrijednost može sumnjati, no unatoč tome one imaju ipak veliku duhovnu vrijednost jer su snažan izražaj svetičine Ljubavi prema Srcu Isusovu. Sačuvane su i njezine »Prieres« – Molitve napisane vlastitim rukom. Ima ih dvanaestak. Neke od njih kasnije su tiskane u raznim molitvenicima, a neke je uvrštena i u hrvatske molitvenike.

Što se tiče sveukupne dokumentacije o sv. Margareti, unatoč svim njezinim spisima što ih je jako dobro pripremio i objavio monsignor Gauthey, postoje ipak dva problema: jedan se odnosi na nepreciznost terminologije, a drugi na neka ponavljanja tekstova što bi zahtijevalo još jedan kritički rad. Neke su nejasnoće nastale i prepisivanjem pojedinih tekstova jer nisu svi bili prepisani cijelovito već samo djelomično.

Postoji i životopis svetice koji su napisali njezini suvremenici: »Vie écrite par les contemporaines«. Nastao je tako što su dvije Margaretine novakinje sakupile mnogo informacija o njoj te ih sredile u jedan životopis. Kao kruna sve te, možemo reći obilne, dokumentacije nalaze se i izjave 31 svjedoka, kad je Crkva 1715. započela postupak za proglašenje Margarete Alacoque blaženom. Ako bi se netko od Glasnikovih čitalaca želio pozabaviti tom problematikom, a ne zna strane jezike, preporučio bih mu knjigu »Gle ovo Srce« – Konferencije o štovanju Presv. Srca Isusova. Knjiga je izašla u Splitu 1986. godine. Izdao ju je Samostan Sv. Klare, Končareva 29, 58000 Split –

Biblioteka asketsko-mističnih djela »SYMPOSION«. To je 30 knjiga u tom nizu.

STIL I MOGUĆE ZBUNJENOSTI

P. Dumeige u svojoj konferenciji govori o jeziku spisa sv. Margarete. Odmah kaže da je i sam njezin jezik jedno vrijeme mogao dati povoda za osporavanje ili čak odbacivanje svega što je napisala, a to može još i danas.

Svetičini spisi obiluju slikama i alegorijama. Npr. organj kod nje nije organj nego samo slika koja služi da označi božansku ljubav. Zlato na dnu visoke peći nema druge funkcije nego da naznači očišćenje. Mislim da su nam te alegorije i danas razumljive. Ta ne kažemo li da se čovjek čeliči u kušnji kao zlato u peći? Isto vrijedi i za ostale Margaretine alegorije: o svjetlu, vodi, strelici ljubavi... Uostalom, te su alegorije upotrebljavali i drugi mističi prije Margarete.

Uči u ranu srca na boku, što je toliko golicalo neke psihologe, ne znači drugo nego izgubiti svoju vlastitu volju i prihvati Isusovu. Sliku »srca« Margareta Marija upotrebljava čak diskretnije od nekih srednjovjekovnih mistika. Ona izražava osjećajnu stranu, nesuzdržljivu potrebu primanja i davanja, potrebu za ljubavlju – biti ljubljen – trpeći ljubiti. Daljnje je podrijetlo pojma »srce« sigurno biblijsko. O tome je bilo riječi u našim prijašnjim člancima. Margareta Marija dobro zna da govoreći o srcu označuje središte osobe, »sjedište ljubavi i volje«.

P. Dumeige kaže da je velika upotreba pasiva kod sante Margarete također veoma važna da bismo bolje shvatili njezin mistični govor. »On mi

je dao vidjeti... Naš Gospodin mi reče...« Sve to označuje i naglašava božansku inicijativu. U svemu je tomu tako izvanredno mističnom događanju Bog na djelu. On je glavni djelatnik. Kad se svetica u svojim spisima poziva na Gospodinove riječi, onda je tu na mjestu primjedba P. Dumeigea da Gospodinu mistici »posuduju« jedan jezik. Zato se može reći: »To je Krist koji govori po Margareti Mariji«. Stoga nije čudno da velik dio Margaretinih spisa sadrži dijaloge (razgovore udvoje). Vidjelica pita, a Krist odgovara, Isus poziva Margaretu na jedan velik zadatak, a ona izražava svu svoju zbunjenost. Da li je to čudno? – Nipošto!

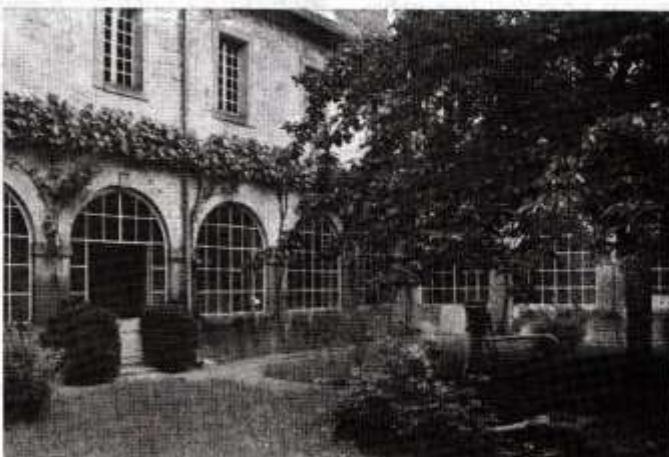
Ta ne čitamo li u Evaneliju o navještenju Mariji ovo: »Radjaj se, milosti puna! Gospodin je s tobom! Na te riječi ona se prepade.« (Lk 1, 28-29) K Margareti nije došao andeo, nego sam Krist, pa ona ipak o onome što vidi, što čuje, što bi morala činiti, doživljava jednu veliku nesigurnost. Isto doživljava i kod svojih poglavarica. Zato nije ni čudno da je u neprilici kad bi trebalo razlučiti što je uistinu Božje na njezinom tako izvanrednom putu. Ona doduše dobiva smirujuće odgovore, ali njezin temperament ipak okljeva, pokazuje strah i bojažljivost pa je stoga katkad tako spora u izvršivanju onoga što joj Gospodin povjerava. »Reklo bi se da mora doseći samo dno nemoći da bi se potom usudila nešto učiniti.« (Dumeige)

Margareta Marija je kao i svaki drugi čovjek dijete svoga vremena. Zato je njezin rječnik kojput i politički, monarhički, kao kad govori npr. o Bogu. Ona govori kako se napada i vrijeda vrhovni Suveren, kako se nezahvalno, s nepoštovanjem, svetogrdno, hladno i prezirno postupa prema Onome koji može udariti te na koncu vremena pobijediti svoje neprijatelje.

G. 1675. Margareta Marija govori »o naknadi časti« javnim priznanjem zlodjela i za nedostojnosti što ih je Bog primao, a Bogu valja pružiti zadovoljštinu.

P. Dumeige kaže da kod nje susrećemo preoblikova-

(Nastavak na str. 233)

SAMOSTAN »MARIJINA POHODA« U PARAY-LE-MONIALU. U NJEMU SU NASTALI SPISI SV. MARGARETE O OBJAVI PRESV. SRCA

Svećenik – – dar Srca Isusova

»Svećeništvo je ljubav Srca Isusova!« Divna je to izreka vjere Sv. Ivana Vianneya u svećeništvo. U tome je i tajna svećenika. On je čovjek koji u srcu ima nešto od ljubavi kojom je ispunjeno Srce Isusovo, Srce Bogočovjeka našega Spasitelja.

Vidjeći mnoštvo sažali se Isus nad njim. Ljudi bijahu izmučeni i zaplašeni kao ovce bez pastira. Tada reče svojim učenicima: »Žetva je velika, a radnika je malo. Molite, dakle, Gospodara žetve da pošalje radnikâ u svoju žetvu.« (Mt 9,26)

Što li je Isus osjećao u svome srcu kad je mogao izreći te riječi pune sučuti i ljubavi. Njegovo je srce gorjelo od milosrda i nije moglo podnijeti bez uzbudjenja tužni prizor mnoštva ljudi, žena i djece, starih i mlađih. On je poznavao svakoga u dušu, premda s pojedincima nije nikad prozborio ni riječi. Smeteni su. Bez vode koji bi im pokazao put vječnog spasenja. Ali oni ne smiju ostati tako bolno sami, prepusteni hrovitim zbivanjima života. Ne, nipošto! A da ne ostanu sami, ustanavljuje službeničko svećeništvo, svoje zamjenike i poslanike po kojima će djelovati on, vrhovni dobri Pastir.

Svaki je svećenik uzbuden kad vidi mnoštvo ljudi,

poznatih i nepoznatih, gdje udaljeni od Boga živu u duhovnoj bijedi koja je još očitija ako je prati i materijalna neimaština. Kako je svećeniku teško gledati narod kojemu nitko nije govorio o Bogu, o Kristu dobrom Pastiru duša, o milosrdnom srcu Spasiteljevom, mnoštvo koje nitko ne usmjeruje prema sretnoj vječnosti. Svećeničko zvanje rodi se u mladiću onog časa kad se u njemu probudi Božje milosrde prema dušama. Tada je tajnovito privučen od Isusa da postane sigurno sredstvo po kojem će Bog oslobođati svoj narod od najvećeg zla koje se zove grijeh i davati mu božansko prija-

teljstvo, oživljavati ga božanskim životom. Svećeničko srce sam je Spasitelj pokrenuo da kuca za braču u duhovnoj bijedi i da odluči prihvati svoje poslanje.

Uza sve milosne povlastice koje Bog svećeniku daje, on ipak ostaje samo čovjek u svemu sličan svojoj braći ljudima. Slab je, sklon je grijehu kao i drugi ljudi, i baš zato potrebna mu je potpora vjerničke molitve da bi, pomognut milošću, ispunio svoje divno poslanje dobrog pastira po uzoru na samog Isusa. On se mora uvijek i u svemu oslanjati na Srce Isusovo kao na izvor milosti, te na Majku Kristovu kao na moćnu zagovornicu. Samo po Marijinu zagovoru dobit će od Isusa snagu da i najtvrdja srca pokrene iz grijeha na novi život.

Danas jima dosta onih koji dovode u sumnju značenje svećenika, njegova životnog stanja i opravdanja, njegove potrebe u Crkvi Kristovoj. Mutno je to onima koji ne shvaćaju da

SVEĆENIK JE POZVAN DA LJUDIMA DONOSI KRISTA NAVIJEŠTANJEM RADO-SNE VIJESTI I OBNAVLJANJEM BOŽANSKOG ŽIVOTA U LJUDSKIM SRCIMA

je Isus Krist jedini pravi svećenik, ali on to svoje svećeništvo daje onima koje predodreduje za posebnu ulogu u životu Crkve, za zadaču službenog prenosišnika milosti. Takvo je svećeništvo ukorijenjeno u Sv. pismu i neprekidnoj crkvenoj predaji, i Crkva bi se nasmrt osiromašila kad bi se takvog svećeništva odrekla. Bio bi to znak da ju je napustio Duh Sveti – a to je nemoguće.

Službeničko svećeništvo ne dobiva se od kršćanske zajednice, ali se dobiva u zajednici i za zajednicu kao dar samog Boga ljudima. Ustanova je to koju je podigao sam Isus Krist da ovjekovjeći svoje svećeništvo i da po svećenicima do konca svijeta udjeljuje ljudima plodove svoje otkupiteljske žrtve. Zato se svećeništvo u Crkvi zove i hijerarhijsko. Svećenik je sakramenat Isusa Spasitelja, jedno je s Isusom i potpuno ovisan o Isusu, djetalni posrednik između Boga i ljudi. Potpuno predan Bogu da bi mogao biti potpuno u službi svoje braće.

Katolička Crkva, svjesna čudesne milosti službeničkog svećeništva kao bitne sastavnice svoga ustroja, duboko je zahvalna na tom daru Kristova Srca. U svojoj žarkoj molitvi ona i moli Isusa, Gospodara žetve, da je ne ostavi bez dobroih i dostatnih radnika u žetvi duša. Pa i pojedini vjernici, a ne samo Crkva kao cjelina, uvijek su svjesni da je svećenik dar Srca Isusova, pa za njega mole, s njim suraduju, suočaju, trpe i raduju se kao i sa Srcem Isusovim.

Srećko BOŠNJAK

STIL I SPISI SVETE MARGARETE

(Nastavak sa str. 231)

nje jednog pravnog pojma koji će ubuduće postati dio religioznog rječnika. O čemu je riječ? – Kad se Margareta Marija predaje Bogu, njezino predanje poprima oblike testamenta – oporuke. Kod toga će čina njezina poglavariča vršiti službu bilježnika te će taj dokument i potpisati. Postavlja se sada, s pravom, pitanje: »Da li takvom shvaćaju Boga kao suverenog Gospodara valja pripisati svetičinu zanosni rječnik?« Ona se, naime, naziva »nevrijednom robinjom Srca Isusova«, »najbjednjicom od svih grešnica« itd. Njezin život nije drugo »do tkiva nevjernosti, nezahvalnosti, opiranja«. Ona je »uronila u more gorčine«, njezine su molitve »nevrijedne« i slično. Ona je »ponor nedostojnosti i neznanja«.

P. Dumeige kaže da je to »naučen« jezik. Vjerljivo se tako općenito govorilo u njezinu samostanu, a i šire. U jedno možemo biti posve sigurni: takvim se jezikom snažno izražavaju najvažniji osjećaji jednoga upravo strastvenog srca.

A njezini izražaji ljubavi u biti su isti kao i oni u »Pjesmi nad pjesmama«. I o njima smo govorili pišući o Božjoj ljubavi. P. Dumeige misli da bi valjalo nastaviti s istraživanjem o biblijskom nadahnucu Margarete Marije. Sigurno da bi to bilo korisno i da bi dovele do novih spoznaja.

Ako usporedujemo svetičinu zanosni stil u njezinim spisima s onim stilom što se nalazi na kratkim listicima, bilješkama kojima se obraća svojim novakinjama, onda uoča-

vamo veliku razliku. Taj je stil posve jednostavan, naravan, nemamješten. U njemu je sve osobno i precizno. Npr.: »Kad bih znala da niste dobre prijateljice Srca Isusova, ne biste nikada bile moje.« Ili: »Ako ljubite, ništa vam neće biti teško!« Svetica ih uvjerala: »U Srcu Isusovu pronaći ćete lijek svojim zlima, snagu u svojim slabostima, utočište u svim svojim potrebama... Budite ponizne i malene u njegovim očima, da porastete u tom božanskom Srcu... Budite posve Božje po ljubavi, posve svojih poglavarica po poslušnosti, te posve svojih bližnjih također po ljubavi!«

Taj tako jasan, tako izražajan, tako jednostavan, tako izravan svetičin stil sigurno nam je daleko bliži i razumljiviji od onog užvišenijeg. Resi ga hrabrost kojim se izravno obraćala svim novakinjama i svakoj posebice. Stoga je jedna od njih dobro predviđela: »Ona će nas učiniti pobožnima!«

Ja bih rekao da i oni svetičini spisi koji su izvedeni svecanim stilom, mogu za nas biti jako poučni i konstruktivni, ako s njih skinemo baroknu odjeću u koju su zaodjeni, a usredotočimo se na njihov sadržaj i poruku. Nije ona jedina tako pisala. Pisao je tako i sv. Luj Grignion de Montfort svoje klasično djelo »O pravoj pobožnosti Majci Božjoj« – pa ipak je to djelo silno utjecalo na mnoge. Među ostalima i na mladog Karola Wojtylu, sadašnjeg Papu, kako on to sam priznaje. Njegov »Totus tuus!« tu ima svoj početak. Neka život i poruke sv. Margarete budu za nas nešto slično: da budemo posve Isusovi, da posve pripadamo njegovu Srcu.

Foto »Glas Koncila«

NA DUHNOVI VELEZBOR HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U ZAGREBU I NA MARJI BISTRICI DOSLA JE HRVATSKA MLADOST IZ DOMOVINE, ALI IZ SVIH DRŽAVA EUROPE. MLADI IZ GRADISCA DONIJELI SU NA POKLON JEDAN OD KRIZEVA KOJIMA SU LANI OZNAČILI PAPIN DOLAZAK U NJIHOV KRAJ (Slike gore). NIJE TO BIO MITING NEGO SUSRET BRACE I PRIJATELJA S BOGOM PA SU SE MNOGI I ISPOVJEDILI. NA SLICI (dolje) ISPOVJEDA HRVATSKI BISKUP SLOBODAN STAMBUK

Foto »Glas Koncila«

U povijest Hrvata opet se neizbrisivo utkao jedan Marijin mjesec, svibanj 1990. Dogadaji su se smjenjivali takvom brzinom da ih je bilo gotovo nemoguće pratiti. Desetljećima prije toga osjećali smo se kao putnici zarobljeni u mračnoj špilji. Znamo kako i kada smo upali u ponor, ali kako i kada ćemo izaći, bilo je teško predviđati. Sputani strahom da ne učinimo krići korak te još više pogoršamo svoje stanje tapkali smo tražeći izlaz. Tiho smo si došaptavali riječi ohrabenja, raspirivali vjeru, podržavali nadu. Tà postoji Bog – Otac koji nas zove. Postoji Krist – Brat naš koji je uskrsnuo iz mračka groba da i nas vodi u život. Posto-

SVIBANJ

ji Duh Sveti koji upućuje u svu istinu. Postoji i Marija, Fidelissima Advocata Croatiae – Najvjernija Odvjetnica Hrvatske, koju tako iskreno zovemo svojom Kraljicom, ali se naše robovanje oteglo, i mnogi odošle ne vidjevši mu kraja. Bože, zašto je to tako? Zato jer Bog ne čini čudesa ljudima za svjedočanstvo, nego prati čovjeka i onda kad ode krivim putem ne bi li ga ipak priveo pravome cilju. U njegovim očima svi smo mi grešnici. Zato jedne vodi putem zaslužene patnje do pobjede, a druge stazama ponilaženja do spoznaje istine, jer on želi da se svi ljudi spase. Vjerujemo da je on bio jednak nazočan i djelatan i onda kad su ga

izvlastili i izagnali, kao što je i sada kad se njegovo ime ponovno izgovara kao svetinja.

Zaustavimo li se pameću i srcem pred divnim dogajima koji su se redali, vidimo da Božji Duh uistinu obnavlja lice zemlje. Odale, inače, hrvatskoj katoličkoj mlađeži snaga da s tako živom vjerom prione uz Crkvu? Nije to samo neka tradicija! Ti mlađi i djevojke sinovi su i kćeri onih roditelja kojima su, kao djeci, bacali križeve iz škola. Gledali su kako im tuku biskupe, zlostavljaju svećenike, rugaju se časnim sestrama, razgone hodočasnike. A danas dječa te nekadašnje djece smiono i ponosno hodoča-

Foto »Glas Koncila»

ODO JE SAMO DIO MNOŠTVA KOLIKO JE FOTOAPARAT ZABILJEŽIO. MNOGI SU BILI U NARODNIM NOŠNJAMA SVOGA KRAJA, A MLAĐI IZ SENJA KAO DREVNI SENJSKI USKOCI

znak vjere i pobjede, znak nade i slobode za sve, pa i za progonitelje. Na pedeset tisuća mlađih oko Marije podno Kalvarije nevidljivo je sišla sila Duha Svetoga

da koja nas je odvela u desetljeća mraka, općeg zaoštajanja, rasula i bezvoljnosti. S kolikom smo zebnjom gledali razne kongrese rasula, a s kakvom radošću smo promatrali Hrvatski sabor na okupu, i sabornike s predstavnicima Crkve u narodu! Znamo mi da 31. svibnja povijest nije stala, niti je svaka opasnost minula. Još ima puno prostora tame. Zato svaki dan molimo: »Svane dane i noć skrati, sini sunce i povrati, Bogu čast na visini, svjetlu mir na nizini!«

TINO

ste u svoj glavni grad, u središte hrvatskog naroda i njegove Crkve. Slušali smo ih u zagrebačkoj katedrali gdje je grob hrvatskog mučenika Alojzija Stepinca i drugih velikana kako pjevaju usklik: »Vječna je ljubav njegova«. Samo to čuti, dosta je da se čovjek uvjeri kako u tim mlađima nema ništa drugo do li žarke želje da sav svijet bude bolji i svaki čovjek više Božji.

Kad su se mlađi kao bujica slijevali u Mariju Bistricu, u to srce Crkve u Hrvata, nametalo se pitanje: »Gdje li su oni koji su još jučer toj mlađeži kidali križice ispod vrata? Gdje su da vide kako ti mlađi kao živi lanac nose veliki križ,

ostvarujući Isusovu riječ: »Istina će vas osloboditi!« I došla je sloboda – po istini. Bez straha od Stare Gradiške i Lepoglave ponosno ističemo da smo Hrvati. Iskazujemo svoje uvjerenje da je život bez Boga zablu-

HRVATSKI SABOR I CRKVA SV. MARKA NA GRIČU STOLJEĆIMA DIJELE ISTO DVORIŠTE, KAO ŠTO NAROD I CRKVA U HRVATA STOLJEĆIMA DIJELE ISTU SUDBINU. NADAJMO SE BOLJOJ U SLOZI I SLOBODI

Foto »TINO«

Što je film htio reći?

Pod tim upitnim naslovom donosi »Tribina« za travanj '90. (izdaje se u Splitu) na str. 15. jednu kratku analizu filma kao sredstva za masovno priopćivanje. Odmah pod naslovom istaknuta je tvrdnja: »Film je izuzetno pogodno sredstvo za prenošenje ideja. To dobro znaju svi demagozi svijeta i zato ga puno koriste u vlastite svrhe.« Nemamo razloga sumnjati u tu tvrdnju. Znamo da se njime veoma obilno koriste i oni koji trče za lakov zarađom makar i na štetu korisnika. Zato se i proizvode filmovi koje najradije gleda »nezrela« publika. Kupovanje ulaznice za takve filmove naziva se plaćanje poreza na vlastitu glupost. Da nam taj porez ne bi bio prevelik, da nam ne isprazni najprije džep a potom i dušu, prenosimo iz »Tribine« navedenu analizu.

FILM JE PRED NAMA

Nesumnjiv je utjecaj mass-medija na javno mnjenje, kao i na formiranje naših pojedinačnih stavova. Mislim da se među svim mass-medijima na poseban način ističe film. Posebno u naše vrijeme kad je tehnika prenošenja filmske poruke toliko uznapredovala da su gradovi, doslovce, preplavljeni videoteka, a videorekorderi ulaze u naše domove takvom brzinom da će i ono malo mirnog vremena, koje nam ostavlja naš »siromašni« TV-program, »bogato« popuniti, da više nećemo imati problema sa slobodnim vremenom.

Doživjeli smo eto i vrijeme »demokracije« u kojoj više neće birati filmove neke komisije, kada se ne vrše nikakve cenzure filmova. O filmovima neće više suditi određeni kritičari, već svatko po svom ukusu. Napokon imamo slobodno tržište filmske ponude, bez ikakvih ograničenja; a što će tko gledati, i kako će gledati, ovisi o svakom pojedincu.

Moramo se ipak zapitati: da li je to baš tako? Posjedujemo li mi neki kriterij pri izboru filma, i imamo li dovoljno samostalnosti za gledanje toga filma? Posjedujemo li kulturu gledanja i razmišljamo li o poruci filma? Ili smo jednostavno kao sružva koja upija sve što joj se ponudi? U svjetlu gore rečenog iznijet će neke misli glede kritičkog gledanja na film.

UTJECAJ FILMA

Općenito mass-medije možemo podijeliti na »vruće« i »hladne«. U vruće spada ti-sak i on zahtijeva veću angažiranost intelekta svakog pojedinca pri primanju poruke. Za hladne, naprotiv, nije potreban angažman intelekta. Oni djeluju na ljudsku percepciju izravno, tako da ga zapravo pasiviziraju. Ovdje prvenstveno spada film, jer čovjek najviše vanjskih dojmova prima upravo preko vizualnih percepcija. A filmska slika toliko podržava sliku realnog života da se ona duboko urezuje u ljudsku povijest. Tako će ono što je viđao ostaviti na njega emotivni dojam koji će poslije nesvesno utjecati na formiranje njegovog stava prema životu.

Neposredni utjecaj filma za vrijeme same projekcije zove se identifikacija (poistovjećivanje) sa radnjom ili junakom filma. Smatra se da je film idealan medij za identifikaciju, jer se tim putem dokidaju sva vremenska i prostorna ograničenja. Posredstvom filma, napokon, možemo ostvariti sve svoje snove. Čak ne moramo ni imati formirane snove, oni nam se sami nude nadohvat ruke, treba samo posegnuti. A nude nam se na takav način da imaju okus stvarnosti pa ih tako i primamo.

Intenzitet neposrednog utjecaja filma nije isti kod svih gledalaca. Kod starijih osoba je on puno manji nego kod mladih. Nadalje, utjecaj filma ovisi i o osjećajnom životu svakog čovjeka, intelektualnoj razini te o izgradenosti životnog stava, a na poseban način i o njegovoj kulturi gledanja filma. Temeljni razlog da mlađi gledalac prihvati naopako rješenje jest nedostatak kriterija koji je poslijedica manjka životnog iskustva.

Daljnji vid djelovanja na gledaoca jest izbor koji umjesto njega čini redatelj. Nai-me, kada mi promatramo svijet oko sebe, tada sami bismo vidno polje u ovisnosti o našem interesu. Mi slobodno »režiramo«. Sa svijetom filma stvar stoji drugačije. U filmu ovu ulogu za nas preuzima redatelj tako da mi nesvesno pratimo njegovu analizu i time se održemo slobode da izmjenimo sustav dijeljenja na kadrove.

Film je izuzetno pogodno sredstvo za prenošenje ideja. To dobro znaju svi demagozi i zato ga tako puno koriste u vlastite svrhe. Da bi nametnuli jednu ideju gledaocu, redatelji redovito koriste efekt

šoka kao jedan od najdjelotvornijih sredstava manipulacije.

Slijedeća opasnost je od navodnog činjeničnog prikazivanja. Suvremeni pogled na stvarnost je takav da mi spontano vjerujemo u činjenice, zaboravljući često da njima tek ljudski duh daje konačni smisao. U plastičnoj sadržini slike i u mogućnosti montaže film nalazi čitav arsenal postupaka da gledaocu nametne svoje tumačenje prikazanog događaja.

ZABAVA BEZ MINIPULACIJA

Danas postoji očito preduvjetenje da je jedini cilj filma da nas zabavi. Međutim, često se događa da se pod izgovorom pružanja čiste zabave unosi i širi jedan određeni pogled na svijet. Stoga nije slučajno što je Adorno nazvao film »vukom u janjećoj koži«. U knjizi »Minima moralia«, on piše: »Ton svakog filma je ton vještice koji daje hranu mališanima koje želi začarati ili pojesti...«

Na kraju se čovjek spontano zapita ima li uopće smisla gledati filmove ili je bolje, već unaprijed, odbaciti ih kao zlo. Mislim da bi bilo pogrešno odbaciti sve filmove, premda neki zaslužuju uprato to. Potrebno je u svakom slučaju obratiti pažnju na to kako gledati filmove.

Možda će nam pri rješavanju problema pomoći razmišljanje o ovome što kaže producent Karlo Ponti: »... Film mora doći do gledaoca preko želuca, kako se to kaže u Americi; ako dopre do njega preko mozga to je promašen film. Jasno nam je dakle da pri gledanju filma moramo najprije uključiti razum. To ne znači da se gledalac ne mo-

že zabavljati gledajući film, ali ta zabava mora biti u svjetlu razuma. Potrebno je biti oprezan i budan pred onom filozofijom koju zabava želi prikriti. Da bismo bili slobodni pred ovim jakim medijem, potrebno je poznavati njegove mogućnosti s jedne strane i osobno se truditi da zauzmemos kritičko-estetski stav, umjesto emotivnog, s druge strane. To će se postići tako da držimo određenu distancu gledajući filma, da zauzmemo stav promatrača, a ne onoga koji osjećajno proživljava sve ono što mu se nudi na platnu. Moramo posjedovati slobodu kritičkog prosuđivanja radnje, a ne pasivnog upijanja impresija.

S pravom će netko primijetiti da je za ovo potreban intelektualni napor. Ali zar upotreba intelekta nije izrazito

ljudski čin kojim on nadilazi životinje? Bez tog napora nećemo se moći oduprijeti identifikaciji sa negativnim junakom ili moralno nedopuštenim i ponižavajućim radnjama u filmu. Stoga upotrijebimo svoj razum da ne bismo bili pioni na ideoškoj ploči kao ovce bez razuma, koje svaki ideolog goni kako mu odgovara. Zar se možemo polgravati s time da se identificiramo sa zlim činima zato što nam volja oslabi, razum zakaže, a strasti i mašta se razbuktaju podsticanjim film-skim iluzijom?

Zaključimo s time da nam je potrebno prići filmu ozbiljno, u svjetlu razuma i čistoci srca, kao i drugim ljudskim tvorevinama koje mogu biti čovjeku na korist, ali i na propast.

Borislav DADIĆ

NERIJETKO DJECA SAMA BIRAJU I GLEDaju FILMOVE NA TV EKRANU

Poziv bogatašu

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Brigu učenika o tome tko je među njima najveći, Isus rješava drukčije od njihova očekivanja. Nevjerojatno! Najveći se postaje služenjem drugima! To je Isusova logika. Svako drugo razmišljanje znači udaljavanje od njegova stava.

U susretu s bogatim čovjekom Isusov postupak ponovno iznenaduje. Ne možemo imati udjela s Bogom bez dijeljenja svojih dobara sa siromašnima. Ići s Isusom i njega naslijedovati može samo čovjek koji je nepodijeljena srca. Jednostavno, čovjek nije sposoban u svom srcu biti potpuno Božji, ići za Isusom i biti bogat. Odluka je isključiva: Bog ili bogatstvo. Trećega nema.

**BOGAT ČOVJEK,
Mk 10, 17-22**

Bogatstvo je u Starom zavjetu promatrano kao Božji blagoslov i njegova naklonost prema čovjeku. Bogataš je imao mnoge prednosti u društvu. Smatralo se da je takav i pred Bogom. Sirotinja, naprotiv, svakome je bila teška. Gledali su na nju kao na prokletstvo. Tako je bilo i u Isusovo vrijeme.

Evangelist Marko opisuje ovaj susret između Isusa i bogataša, kao i druge susrete, zorno i jednostavno. Prijor je vrlo živ. Isus je u hodu,

i evo čovjeka koji trči da bi ga sustigao. Sav zadihan pridošlica pada pred Isusom na koljena i postavlja mu pitanje. Cijeli prizor izgleda nam savšim jednostavan, a opet nadasve simpatičan. Čovjek nam postaje drag zbog svoje iskrenosti i topline. Hiti k Isusu i interesira se što mu je potrebno da bi mogao baštiniti život vječni. Kad saznajemo, iz cijelog dijaloga, tko je bio taj čovjek, ne možemo se lako oteti čuđenju zbog takvog njegova stava. Pred nama je čovjek koji, ljudski gledano, mora biti sretan. Ta bogat je. Čini se da je i mlađ. Ima veliki imetak. Uza sve to provodio je ispravan život i poštivao je zapovijedi, što nas iznenaduje. Što još može takvome nedostajati? Što ga još može interesirati? Što li još želi?

Da li je, nošen mentalitetom svog vremena, očekivao od ovog Učitelja kojeg je sigurno cijenio jer ga naziva Dobrim, da će potvrditi njegov životni stav? Je li se nadao od Isusa javnom potvrđivanju i pohvali svoga života koji je, barem u vlastitim očima, smatrao bespriječornim? O svemu što ga Isus pišta, odgovara jasno i bez dvoumljenja. Još od svoje mladosti izvršava sve zapovijedi. Zbog te iskrenosti, poštovanja i otvorenosti postaje Isusu drag. On ga, dapače, zavoli. Je li to vrhunac čovjekova uspona? Je li to savršenstvo na kojem se može zaustaviti i ostati? Ne, Isus ide dalje. Tamo gdje je bogataš zastao kao na vrhuncu, Isus otvara nove stvarnosti koje bogataš ipak nedostaju. Isus ga poziva da i njih

osvoji. Zahtjev je radikalан: »Prodaj sve što imaš, podaj siromasima i imat ćeš blago na nebu! Onda dodi, slijedi me!«

Znao je Isus da bogatstvo predstavlja trajni izazov i opasnost čak i za one koji su ozbiljni te nastoje činiti dobro u svom životu. Zato ukazuje na potrebu korjenitog lišavanja od svega bogatstva i na prihvatanje siromaštva kao najboljeg i najsigurnijeg načina za stjecanje blaga na nebu i pripadnosti Isusu. To je ujedno poticaj i ohrabrenje onima koji su to već učinili, njegovim najbližim učenicima i svima onima koji će to na njegov poziv činiti tijekom cijele povijesti, da ne klonu.

To je bio uvjet postavljen bogatašu bez kojeg se nije mogao pridružiti Isusu i slijediti ga izbliza. Nije dovoljno samo zapovijedi izvršavati, pa bilo to i u svoj njihovoj čistoći. Tko želi biti Isusov učenik, treba učiniti još više. Taj »više«, to je ono što nedostaje tom bogatom čovjeku: razdoba vlastitih dobara siromasima.

Jasno nam je da Isus ne traži od svih takvu dosljednost, ali je svaki kršćanin pozvan da ovaj Isusov poziv posluša i da ga ostvari na svoj osobni način, jer tako ostvaruje ono što nazivamo kršćanskim pozivom. Kršćnjem smo svi pozvani, ali svatko na svoj način, da se angažiramo u življenu i navještanju Evangelijsa.

Bogati čovjek odlazi žalostan od Isusa. U njemu je bilo nešto jače od Isusova poziva. Nije rečeno da je on zbog toga izgubio vječno spasenje. Jednostavno, takav nije

mogao slijediti Isusa. To je i jedini slučaj u Novom zavjetu da čovjek od Isusa odlazi tužan.

OPASNOST BOGATSTVA, Mk 10, 23-27

Nakon što je bogatstvo porazilo bogataša, slijedi Isusova osuda bogatstva koje može čovjeka tako zarobiti da mu ono postane jedini i isključivi cilj u životu. Njegova je snaga tolika da mu je čovjek spremam podrediti sve, pa i najviše ideale.

Bogatstvo može dovesti do fatalnog zaborava na Boga. Novac čini čovjeka pohlepnim, tvrdim i oholim. Kolike su samo nepravde vezane uz novac. Cijelu tu stvarnost Isus ima pred očima kad izriče ovu preuvečanu usporedbu: »Lakše je devi kroz iglene ušice proći, nego bogatašu ući u kraljevstvo Božje!«

Bogatstvo je opasno i razorno kad postane gospodarom. Čovjek je tad u mreži, u začaranom krugu, na ljestvici takvih vrednota koje ga udajuju od Boga i od spasenja, i Isus na to upozorava.

Vlasništvo i materijalna dobra nisu u sebi nepravedna,

prijevara ili zla. Ona to postaju samo kod onih koji se time daju zarobiti te uguše u sebi Riječ Božju. U tome je njihova opasnost.

Učenici su zastrašeni tim riječima, jer su do tada u bogatima gledali ljudi koji su imali sve uvjete da budu Bogu blizu i dragi i da se spase. Pitanje koje postavljaju logičan je slijed njihovih misli: »Tko se onda može spasiti?« Isus odgovara Božjom logikom, Božjim mislima. Svojim odgovorom pokazuje da nije došao navijestiti nekakav novi moral, nego Božju poruku. Iz te poruke jasno proizlazi da Bog daje spasenje ljudima. U ponudi spasenja On čeka na čovjekov odgovor u ljubavi. Čovjek, koji je pokušao shvatiti Božju poruku i prihvatiće je za pravilo svoga života, više ne postavlja pitanja o granicama, načinima i mjerama Božje ponude spasenja.

Bog je vjeran. Veći je od našeg srca. Zato mu ništa nije nemoguće. Zašto i na koji način spašava pojedince, siromaha kao i bogataša, ostaje nam tajna. Mi se trebamo prepustiti Njegovu zahvalu i vjerovati da nam i kroz nesigurnost našeg hoda i nevjernosti daje sigurnost da možemo prisjeti u Njegovo Kraljevstvo. To je za nas najvažnija i najutješnija spoznaja.

NAGRADA ZA PREDANOST, Mk 10, 28-31

Kad je Isus upozorio na opasnost koju bogatstvo krije u sebi, Petar ustanavljuje da je on, zajedno s drugim učenicima, sve ostavio, a to je upravo suprotno od situacije u kojoj se nalazio bogataš. Budući da su sve ostavili,

učenici mogu poći za Isusom. Bogat čovjek nije bio spremam ostaviti svoja dobra, i ona su mu bila glavna zapreka da bude posve Isusov. Tako su se na koncu ovog značajnog dijaloga iskrstalizirale dvije oprečnosti: opasnost bogatstva i apostolsko siromaštvo. Izborom siromaštva, da bi se moglo poći za Isusom, stječe se zapravo istinsko bogatstvo. Svaki koji zbog Isusa ostavlja ono svoje što mu i po pravu pripada, prima stostruko. Svi oni koji u apostolskom siromaštvu slijede Isusa osjećaju se ujedinjeni po njegovoj riječi i njegovu nauku. Time primaju i dobivaju nešto što je mnogo više i važnije od onoga što su ostavili. Odlaskom iz svojih obitelji i užeg kruga rodbine ulaze u veliku obitelj vjere, novu zajednicu koja ih prihvata i nosi svojim apostolskim žarom. Ova mala skupina učenika oko Isusa, a Petar baš u njezino ime govori, samo je simbol svekolikog onog mnoštva učenika koji su kroz dugu povijest kršćanstva, kao i danas, Isusovi učenici.

Kad se govori o nagradi koju dobivaju oni što zbog Isusa sve ostavise, naglasak je na vječnom životu. To ne znači da ovaj vremeniti život treba zanemariti i prezreti. Ne treba ni bježati od odgovornosti i rada. Tako se postaviti značilo bi krivo shvatiti Isusove riječi. Život se vječni ne postiže bijegom od svijeta nego baš u zauzetom radu za svijet, ali taj rad treba utećeljiti na apostolskom siromaštvu koje nije za sve jednako, nego različito kao što su različiti i pozivi koji su svim kršćanima upućeni i svi ih moraju u životu ostvariti. To je jedino jamstvo za vječni život.

Začeće

Piše: Vital VIDER

U svojim dosadašnjim razmišljanjima o braku i obitelji nekoliko puta govorili smo o braku i djeci. Bilo je to najprije o vrijednosti svakog djeteta, zatim o velikom umijeću odgajanja koje je potrebno stići, o odgovornom roditeljstvu mладог bračnog para kada se odlučuje o tome koliko će djece primiti. Tu je u pitanju sasvim osobna odluka u skladu s prilikama svakog pojedinog para, ali i njihova velikodušnost prema prihvaćanju novog života. Konačno smo u prethodnom razmišljanju imali pred sobom teško razdoblje odgoja, takozvani pubertet.

RIJEĆ JE SADA O SAMOM ZAČEĆU

Dobro će biti da se porazgovorimo o još jednom velikom pitanju i da se što temeljitije zamislimo o djetetovom začeću. U pitanju je neizreciva tajna i nevidljivi trenutak začeća svakog čovjeka. Od kada su svijet obišli čudesni snimci Švedanina Nilssona,

prije svega u knjizi »Život prije rođenja«, taj se čudesni svijet otkrio pred našim očima. Kada na povećanoj fotografiji jasno vidimo glavicu s očima, te ručice i nožice s nastavcima prstiju tek petnaest milimetarskog ljudskog zmetka, iznenadeni moramo stati. Kako je sve to neizrecivo maleno, a opet to je čovjek! Svakim danom i tijednom tijelo djeteta postaje sve izrazitije. Kada je veliko četiri centimetara, na sićušnim nožicama ima već posebice razvijen svaki prstić. Kada dosegne dvadeset centimetara, ili nakon četiri i pol mjeseca života, već siše prst. Gdje je dakle vrijeme, kada se tvrdilo da o djetetu možemo govoriti tek nekoliko tjedana, ili čak mjeseci, nakon začeća?

Čovjeka, dakle, možemo vidjeti mnogo ranije negoli je rođen. Stoga su na nekom kongresu ginekologa i primaira ustvrdili da je začeće zapravo »rođenje čovjeka«. Drugim riječima, svatko od nas devet je mjeseci stariji nego što nam kazuju službeni dokumenti. Toliko mjeseci, naiime, živi svako dijete u svojoj majci prije negoli se rodi na svjetlo dana. Danas trudnice mogu čak više mjeseci prije rođenja, pomoći ultrazvuku na posebnim zaslonima, vidjeti svoje vlastito dijete – koliko je, kakvo je i kako se miče u tom razdoblju života. Pa ipak, moramo priznati da usprkos svim otkrićima tako malo znamo o počecima života u trenucima sjeđenja dviju stanica – muške i ženske. Ipak, i to malo znanja dovoljno je da nas odvraći od lakomislena govora o

bici koje se doduše tek razvija i veoma je sićušno, a pogotovo da se odvratimo od bilo kakvih štetnih zahvata protiv toga bića. Ta svjesni smo da smo svi mi bili takvi prije toliko i toliko godina, mjeseci i dana.

Možemo si zamisliti kakvo veselje obuzme bračni par koji želi dijete kad jednog dana otkrije da je dijete, kako se to ponekad kaže, »na putu«. Kakav je to doživljaj za ženu koja nakon nekoliko mjeseci trudnoće, koju doduše zajedno sa suprugom već dulje vrijeme prati, jednoga dana osjeti i micanje djeteta. Uz njih nastaje netko »treći«. Premda još nevideno, začeto je dijete od sada »glavni u kući«.

Dakako da ta ista čudesna tajna nastajanja i razvijanja novog čovjeka može prou-

zrokovati i žalost i nevolju bračnom paru koji dijete nije htio i sad ga osjeća kao neželjenog gosta pred vratima. Možda je dijete neželjeno iz nekih ozbiljnih razloga koje su roditelji ocjenjivali na vagi razuma i savjesti (odgovorno roditeljstvo!) odlučivši se možda i protiv njegova začeća. Moramo razumjeti osjećaje takvog bračnog para i ne smijemo ga osuđivati. Ipak, za čovjeka koji dovoljno razmišlja i dovoljno je poučen – pogotovo za kršćanina koji je vjernik iz uvjerenja, a ne tek iz običaja – svako začeto dijete mora biti željeno, što znači prihvaćeno, premda su uz njegovo prihvatanje vezane mnoge poteškoće. Takvi roditelji mogu reći: »Hvala Bogu, on na svoju odgovornost određuje trenutak začeća i ovoga čovjeka. On zna zašto je htio da se i taj čovjek začne, i mi se stavljamo u službu ispunjenja njegovih planova!«

Nažalost, ne misle i ne govore svi roditelji »neželjenog djeteta« tako. Poznat je svjetski problem pobačaja i namjernog prekidanja trudnoće. Ako smo pravedni priznat ćemo da je namjerni pobačaj nerođenog djeteta zapravo ubojsvo čovjeka. Doduše, još sičušnog ali ipak nazočnog, nevinog, nezaštićenog i nekrštenog svog ili tuđeg djeteta.

Razumijemo da je bračnom paru u takvom procjepu između nemogućnosti prihvatanja djeteta i opominjujuće savjesti često teško dobiti pravilnu odluku, pogotovo ako ih okolina upravo sili na pobačaj i na sve načine na to navodi. Zato nitko od nas nije pozvan da bilo koga osudi. Samo jedan je sudac – osobna savjest i konačno Bog. Osim toga, ne smijemo

zaboraviti da nije dovoljno bračni par samo odvraćati od takvog čina, nego mu treba na sve moguće načine i pomoći da i »neželjeno« dijete prihvati, rodi i odgaja. To jednak vrijedi i u slučaju vanbračnog začeća djeteta kod takozvanih samohranih majki.

U Hrvatskoj je poznata crkvena ustanova KARITAS koja već dugi niz godina pomaže takvim majkama i roditeljima. Moramo priznati da na tom području još jako manjka pomoći i briga za roditelje kad se nadu u takvoj stiscu. Ne smijemo zaboraviti ni to da je Bog milosrdan prema čovjeku koji se kaje za takvo zlodjelo, te mu velikodušno opraća. Napokon, i odbačena djeca u Božjoj su ruci. Ako ih se odrekao roditelj, nije ih se odrekao Bog.

Ipak, istina o pobačaju kao zlodjelu nad tuđim životom ostaje. Drugi vatikanski sabor Katoličke crkve u svojoj Pastoralnoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu ovako govorit: »Nekoji se ne ustručavaju predlagati nepoštano rješenje tog problema, pa se nadu takvi koji se ne užasnu ni pred ubijanjem... Pobačaj i umorstvo djeteta gnusni su zločini.« (51,2.3) Dodajmo tome još Isusove riječi: »Što god ste učinili jednemu od moje najmanje braće, meni ste učinili!« (Mt 25,40)

Gospodine, pomozi nam da duboko shvaćamo i iskreno poštujemo tajnu života! Ti si njegov začetnik i njegov otkupitelj. Smiluj se svima koji su to zaboravili! Nama daj odvražnosti da svaki začeti život s ljubavlju primimo.

IDUĆI NA PROSLAVU HRVATSKE DRŽAVNOSTI, PREDsjEDNIK DR. FRANJO TUĐMAN ZAPALIO JE PRED GOSPOM NA KAMENITIM VRATIMA DŽOT-SVIJEĆU I ZADRŽAO SE ČASAK U MOLITVI. MOLIMO I MI ZA HRVATSKU I ZA NJEZINO DEMOKRATSKO VRHOVNIŠTVO!

Obitelj u znaku Srca Isusova

Nije teško do njih doći. U župi Mala Subotica i njezinoj okolini svi znaju za njih. Dovoljno je spomenuti njihovo ime i svatko će vam spremno pokazati smjerom koji vodi k njima. To su Kranjčecici. Još se nisu podijelili. Žive zajedno: roditelji, dva oženjena sina sa ženama i djecom i jedan još neoženjeni sin. Kći se udala. Vanjski izgled kuće, namještaj u kući i prijem ukazuju da je to dobro stoeća obitelj. Veseli su i vredni, napose ovog subotnjeg po-podneva kad su svi na okupu. Sabrao ih je najmlađi član, Benjamin, kojeg će župnik krstiti. Kumovi, najuža rodbina i prijatelji ispunili su njihovu filijalnu crkvu Presvetog Trojstva koja pripada župi Male Subotice. Pjesma, skladni odgovori i pobožno praćenje svete Mise ukazuju da su molitva i bogoslužje duboko utisnuti u njihovim srcima i dnevno nazočni u toj obitelji i njezinim prijateljima.

Da to nisu ljudi smrknutih lica od neke krije pobožnosti i čudna svjetonazora, pokazalo je obiteljsko veselje koje je slijedilo nakon sv. Mise i krštenja malog Benjamina. Pjesma je dio njihova života. Kad je vrijeme za pjesmu i zabavu, pokazuju kako se znaju iskreno veseliti. Njihova je sreća u tome što ono čim se bave rade od srca. Kad ih se promatra sa strane, bilo da su na traktorima u polju, bilo da se vesele na zabavi, ili da su na zajedničkoj molitvi u obitelji ili u crkvi, čini se kao da su samo za taj posao prikladni. U tome i jest njihov uspjeh i njihova privlačnost.

»Uvijek je važno znati što čovjek želi u svom životu postići«, voli u razgovoru naglasiti otac obitelji. Svaki posao ima svoje vrijeme. Ta me riječ podsjeti na starozavjetnog propovjednika koji veli: »Sve ima svoje doba, i svaki posao pod nebom svoje vrijeme«. I kod Kranjčecovih se jasno zna kad je vrijeme za rad, kad za molitvu, a kad za odmor. I što je najneobičnije, za sve ga imaju dovoljno. Čini se, dapače, da ga imaju više od drugih. Možda je i to Božji blagoslov. Kranjčecici su prema Bogu zaista velikodušni, ali se Bog ne da u velikodušnosti nadmašiti.

Jedan od najznačajnijih dana u njihovoj obitelji je prvi petak. Prvo što toga dana učine, zajednički je odlazak u crkvu i obavljanje pobožnosti Srcu Isusovu: isповijed, sv. Misa. Nakon toga idu u polje. Od njega i žive. Svi

su zajedno na poslu. Suvremenom tehnikom spretno obrađuju polja i mogu puno učiniti. No, nisu robovi rada niti očekuju sve samo od rada.

Nedjelja je dan Gospodnjji. Tada idu u crkvu, mole i odmaraju se. U jeku velikih poljodjelskih radova znade se preko televizije isticati kako za poljodjelca nema razlike između nedjelje i običnog dana, a Kranjčecici to ne priznaju. Oni drže da »Bogu treba dati što je Božje« i zbog toga nikad ne urade manje, niti su u čemu uskraćeni. Dapače, u svom kraju obraduju najviše zemlje. Trud im je blagoslovjen i zemlja im donosi obilat urod. Nedjeljom i blagdanom nikad ne rade. To su za njih svetinje.

Sinovi vole glazbu. S mladima sviraju za vrijeme Mise. Sami su to i započeli.

Ako je u danu bilo puno posla i umorno ti-jelo hiti na počinak, zajedno izmole barem deseticu krunice, a inače, mole cijelu krunicu. Vjera im ne smeta da napreduju i da budu priznati u svom kraju. Upravo zbog toga jer su dobri radnici i još bolji vjernici, ljudi ih poštivaju, cijene i vole. Kad treba što pomoći u crkvi, uvijek su spremni. Sami su platili elektrifikaciju zvona na filijalnoj crkvi kojoj pripadaju.

Rado idu na hodočašća. Majka gotovo svake godine pješači na Mariju Bistrlicu. Zajedno s mužem posebice moli za svećenička

APARAT JE ZABILJEŽIO SAMO NAZOČNE IZ OBITELJI

zvanja. Žarko želi da Bog nekoga iz kruga njihove obitelji pozove u svećeničko zvanje. Kad o tome govore, vidi se koliko cijene svećenika i koliko im je stalo do njega. Duboko su uvjereni da će Bog uslišiti njihove molitve. Kad već nije pozvao nekoga od njihovih sinova, pozvat će nekoga od njihovih unuka ili nekoga iz novijih generacija. Oni vjeruju da Bog uslišava molitvu. Kako, kada i na koji način, to i nije toliko važno.

Ima susreta s ljudima nakon kojih se čovjek osjeća sretan i obogaćen. Takav je susret s ovom obitelji. To i nije čudno kad se malo izblizge zaviri u njihove živote. I oni su samo obični ljudi, ali oni poštjuju pravu ljestvicu vrednotu u svom životu. Kad čovjek surađuje s Bogom, sve mu se okreće na dobro. To je duboko iskustvo i svjedočanstvo ove obitelji koja živi, radi i moli u znaku Srca Isusova.

Mirko NIKOLIĆ

OVA SPOMEN-SLIKA PODSJEĆA NA DOBROČINSTVA I POTIĆE NA ZAHVALNOST PREMA BAKI KOJA SE SVIM SRCEM BRINULA ZA SVOJU UNUČAD

Istrošila ju je majčinska dobrota

Prošlo je više od godinu dana kako se u vječnost preselila naša draga majka Matilda rođena 11. ožujka 1901.

Svoj život proživjela je u selu Goričan u Medimurju, a bio je to jako težak život. Mama je bila veoma skromna osoba, ali nadasve živahna srca. Rodila je trinaestero djece i brinula se da sva budu dobro kršćanski odgojena. Cijelog života bila je uzor dobrote. Nikad nije dopuštala da se širi mržnja. Svaki dan molila je tri krunice i onu srdačnu, kratku zlatnu krunicu Srca Isusova. Tako je sigurno naučila iz Glasnika SIM kojeg je redovito primala i do smrti čitala. U njezine molitve bile su uključene ne samo njezine osobne potrebe i potrebe njezinih najbližih, nego i potrebe svih ljudi, osobito mir u svijetu. Bila je pravi dušobrižnik. Svakog bi poučila u vjeri i bilo joj je jako žao ako netko nije slušao njezin dobar savjet. Ponekad je bila i veoma stroga, ali pravedna. U životu je podnijela mnoge nepravde, a utjehu je tražila i nalazila u molitvi. Živjela je sa sinom Leonardom koji je imao

devetero djece. Za tu svoju unučad baka se brinula svim srcem. Činila je to punom ljubavlju već i zbog toga što je otac te dječice, a njen sin, bio bolestan. On je i umro samo dva mjeseca nakon svoje majke. Budući da nas je te godine smrt pohodila triput i odvela sestru Katarinu, majku Matildu i brata Leonarda, trebalo nam je puno vjere i nade da podnesemo žalost. Na sprovodu naše drage mame bilo je 96 njezinih potomaka. Koliko nas je sve voljela vidjelo se i po tome što je svakome ostavila neku uspomenu načinjenu vlastitim rukama. Imala je lijepu i sretnu smrt. Na zadnjem času okupila je oko sebe svu svoju djecu. Rekla je da se zbog toga osjeća jako lijepo – i zaspala.

Zahvalna kći ANA

Susret

Gовориш ми пламеним очима,
гласом звјезданих дубина...
Присипаш мириш небеске радости,
ја је уплијам и уздијем за Тобом...
Дотичеш ме пламеном Срца,
ја горим за Твојим миrom...
Дивим се Твојој дубокој
и бескрайној многострукости...
У Теби сусрећем саму себе!

IVNA

Poslanje Sina

Razmišljajući o istinama na kojima se temelji misijska djelatnost Crkve još uviđek smo kod 3. broja koncilskog misijskog Dekreta koji govori o poslanju (odašiljanju, misiji) Sina. Poneku misao tog broja već smo dosad spomenuli ili opširno obradili.

Sada počinjemo obradivati temu o slanju Sina. Dogmatska konstitucija o Crkvi tumači kako je Otac ostvario svoju zamisao spasenja svijeta: oduvijek nas je zamislio kao svoje, spašene zaslugama Sina. Koncil to kaže ovako: »Došao je dakle Sin, poslan od Oca, koji nas je prije stvorenja svijeta u njemu odabroa i predodredio da nas usvoji kao sinove, jer je htio da u njemu obnovi sve.« (LG 3)

ZAŠTO OTAC ŠALJE SINA

Ovdje, u misijskom Dekreту, Koncil tumači – prvo – zašto je Sin poslan: da nas spasi. I drugo, kako se to ostvarilo, odnosno kako je Sin poslan: utjelovio se, postao jedan od nas. Pozivajući se na mnoga mesta Sv. pisma, Koncil to dvoje opširno obrazlaže.

Evo nekih misli. Najprije o prvom: zašto, po što je Otac poslao Sina:

- »da uspostavi mir i zajedništvo između sebe i ljudi
- i da uredi bratsko drugovanje među ljudima, i to grešnicima...
- da po njemu istrgne ljudе od vlasti tame i sotone
- i da u njemu pomiri svijet sa sobom...
- da ljudе učini dionicima božanske naravi...« (AG 3)

Taj dogmatski bogat tekst prepostavlja ili ističe neke temeljne istine vjere. Grieh je pobuna protiv Boga i zato raskid s Bogom. A kako je Bog naš izvor i naš cilj – on nas je naime stvorio, i to zato da budemo vječno sretni s njime – grijehom se čovjek onespobjava da postigne sreću u Bogu, da kao dionik božanske naravi (2 Petr 1, 4) postigne božansku sreću. Zato je grijeh samouništvenje, razaranje vlastite sreće. Kako je grijeh raskid s Bogom i bijeg od sreće, čovjek grijehom potпадa pod »vlast tame i sotone«, prvi grešnika i pobunjenika, stalnog huškača protiv Boga.

Čovjek je sam po sebi nesposoban izvući se iz tih teških posljedica grijeha. Zato je sam »Bog odlučio ući u ljudsku povijest na nov i konačan način« (AG 3), da popravi što je čovjek nesmotrenošću i grijehom skrivo i razorio. Bog nas po svom Sinu rehabilitira, izbavlja iz propasti (»vlasti tame i sotone«), pomiruje sa sobom i čini nas braćom svih otkupljenih. Tako smo opet kandidati neba.

ŠALJUĆI SINA OTAC NAM UJEDNO OCITUJE SEBE

Bog je došao »u ljudsku povijest na nov i konačan način«, veli Dekret. »Na konačan način« znači: više neće biti posebnih zahvata ni javnih objava Božjih za svijet. »Na nov način« znači: došao je ne preko svojih poslanika ljudi, proroka, kao kroz povijest Staroga zavjeta. Nego je poslao, možemo reći, samoga sebe, i to preko svoga Sina. Sv. Ivan, evanđelist i teolog, zadivljen je pred tom činjenicom. On najviše i najdublje govori o Bogu koji je Ljubav. I upravo zato jer Bog ljubi sve, poslao je Sina svoga da se spasi svatko tko prihvati toga Sina. (Iv 3, 16)

Riječ »poslao« s obzirom na Isusa ponavlja se 26 puta kod sv. Ivana. Isus tvrdi da ga je Otac poslao: »Onaj koji me poslao, sa mnom je... Ja sam od Boga izšao i došao. Nisam došao sam od sebe, nego me je on poslao.« (Iv 8, 29. 42)

Sin je »odsjev njegova (Očeva) sjaja i otkaz njegove biti« (Hebr 1, 3) Zato je Isus mogao reći Filipu: »Tko je video mene, video je i Oca.« (Iv 14, 9) Zato reče nekoliko dana prije smrti: »Tko vjeruje u me, ne vjeruje toliko u me, nego radije u onoga koji je mene poslao. Tko vidi mene, vidi onoga koji je mene poslao... Nisam govorio sam od sebe, nego mi je Otac koji me poslao zapovjedio što da radim.« (Iv 12, 44 sl.)

KAKO PRODUŽUJEMO POSLANJE SINA

Pred nevjernim Židovima Isus se poziva da ga je »poslao i posvetio Otac« (Iv 10, 36). Isto vrijedi za poslanje Crkve, tj. za misionare i sve navjestitelje Kristova Evandelja. Istakli smo, naime, više puta prošlih mjeseci: sva misijska djelatnost Crkve jest nastavak onoga slanja koje započinje u Presvetom Trojstvu. Zato, kao što je Isusa Otac »posvetio i poslao«, tako su i vjerovjesnici »posvećeni«, tj. od Boga izabrani, ovjerovaljeni i poslani za to djelo navještanja Evandelja i spasavanja svijeta.

Kao što je Isus odraz Očev, tako i svi Kristovi izabranici moraju odražavati Krista i Oca, riječima i životom. Ako toga nema, ljudi će čuti čovjeka koji govorи o Bogu, ali neće »vidjeti Boga u čovjeku« – kako su lijepo govorili o arškom župniku sv. Ivanu Vianneyu.

Iz toga slijedi: svi kršćani, a pogotovo svi Kristovi navjestitelji, moraju svoj život uskladiti prema Isusovu životu. Moraju postajati »jednaki slici njegova Sina«. (Rim 8, 29) Otac nas sve – a ne samo propovjednike i misionare – »istrgnu iz vlasti tame i prenese u kraljevstvo svoga ljubljenoga Sina, u kojemu imamo otkupljenje, oproštenje grejha«. (Kol 1, 13-14) Za sve vrijedi divna poruka sv. Petra: »Vi ste izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, svići puk, narod određen da bude Božje vlasništvo, da razglasite slavna djela onoga koji vas pozva iz tame u svoje divno svjetlo.« (1 Petr 2, 9)

Isus je mogao ustvrditi: Otac »koji me je poslao, sa mnom je... jer ja uvijek činim što je njemu drago.« (Iv 8, 29) I do težnjere je vršio Očevu volju, da mu je to bilo kao hrana: »Moja je hrana u tom da vršim volju onoga koji me poslao i da dovršim njegovo djelo.« (Iv 4, 34)

To mora biti ideal i norma svih misionara, svih vjerovjesnika, ali i svih kršćana. Svi smo naime – kako smo gore citirali sv. Petra – pozvani da razglašujemo djela Boga koji nas je

pozvao. Ako nam nije norma činiti što je Isusu i Ocu dragi, nećemo biti ni pravi kršćani, pogotovo ne navjestitelji njegova duha i Evandelja. Mogli bismo biti i dobri govornici, ali ne apostoli i »suradnici Božji«, (1 Kor 3, 9)

»PUTOVIMA ZBILJSKOG UTJELOVLJENJA«

Razmišljali smo zašto Otac šalje Sina i što iz toga slijedi za nas. Došao je da nas spasi – od vječne propasti za vječnu sreću. Mi nastavljamo njegovo poslanje uskladjući svoj život prema njegovu, navješćujući njega pronosimo njegovo spasenje. Sada samo načinjemo drugu temu istog broja, tj. kako je spasenje ostvareno. Otac je to izvršio »šaljući svoga Sina u našem tijelu... Stoga je Sin Božji pošao putovima zbiljskog Utjelovljenja.« (AG 3)

To znači: ne samo da nas je Bog rehabilitirao, tj. vratio nam milost koju je čovječanstvo grijehom proigralo, već je učinio još i više. On, vječni Bog, sebi dostatan, presretan, koji nikoga i ničega ne treba, postao je jedan od nas, čovjek kao i mi, preuzevši svu krhkost našega bića.

Kažemo: utjelovio se. Još točnije bismo rekli: učovječio se. I još više: uzeo je život najveće žrtve i patnje što je čovjek može podnijeti. Sam kasnije reče da nema veće ljubavi od toga da netko dade život za ljubljenoga. (Iv 15, 13) Sv. Ignacije Lojolski iznosi Kristov plan. Krist ni u čemu ne želi biti veći od nas. Želi da smo jednaki u podnošenju napora pa ćemo biti jednaki i u pobradi i slavi. (Duh. vj. 93 sl.) Ali znamo: on je preuzeo veće napore i patnju. Iz ljubavi je umro za nas mučeničkom smrću.

O. Mato RUSAN DI

Uskrs u Abidjanu

Pod tim naslovom primili smo lijepo pismo našeg misionara franjevca, fra Rafaela Lipovca.

On radi za Krista u Abidjanu, glavnom gradu Obale Bjelokosti, zemlje u zapadnoj Africi. U tom pismu opširno opisuje kako se u tom dijelu Afrike slave temeljna otajstva iz povijesti spasenja, korizmeni i uskrsni događaji.

Pismo može biti nadahnuće i za naše prilike i krajeve. Običaji (folklor) pomažu da se dublje dožive vjerske stvarnosti. A za njih se solidno pripravlja, npr. za vjenčanje treba proći kroz šest pouka... Evo tog pobudnog i poučnog pisma, pisanog 7. ožujka 1990.

Ovdje je Uskrs stvarno najveća svetkovina. Ne samo zbog dana uskrsnuća, nego i zbog svih priprema i podjeljivanja sakramenata koji se obave oko Uskrsa.

Npr. svaka skupina katekumenata koji se spremaju za krštenje, prvu pričest, krizmu ili vjenčanje traži barem jedan dan duhovnu obnovu. Obično se ode u drugu župu na cijeli dan. Taj dan se provede uz jedno predavanje, rad u skupinama, molitvi i razmišljanju, a završi se sv. Misom.

Za krštenje, osim toga, imaju inicijacije, ekumenske etape i posebna predavanja za neposrednu pripravu.

Za vjenčanje se obavi pouka šest puta sa svim zaručnicima.

Krštenje se podjeljuje po skupinama. Previše ih je da bi se svi uzeli odjednom. U uskrsnoj noći se krsti obično skupina odraslih, a mladež i djeca imaju krštenje iza Uskrsa. Ipak nije u svakoj župi jednako.

Ja imam, na primjer, krštenje male djece na Veliku srijedu. Zašto? Krštenje vole slaviti uz troškove. U mojoj župi narod je siromašan pa ne može tako slaviti. Zato odgadaju krštenje na djeca umiru nekrštena. Veliki tjedan je tijedan pokora. Ja sam uveo da se djeca krste na Veliku srijedu, jer taj dan nitko ne smije slaviti ni trošiti. Tako se sirotinja okupi, pa svake godine krstim oko 80 djece, i nitko se ne srami što nije slavio krštenje djeteta.

Uz svetkovine vole nabaviti posebna platna sa vjerskim znakovima i natpisima. Svi se obuku u jednaku odjeću. Tako čine i za krštenje i za vjenčanje. Ipak mladež radije voli za krštenje ili za krizmu biti u bjelini.

Kako je ovo velik grad i mnogo svijeta, nema prostora za slavlje u kućnim dvorištima. Zato se veselje obavlja vani, na ulici. Od općine dobiju dopuštenje da zauzmu ulicu, prekriju je ceradom, iznesu stolice, postave velike zvučnike pa tu pjevaju i plešu do zore. Prigodom vjenčanja i sprovoda to potraje i više dana.

Kad se subotom navečer vraćam iz svoje crkve na misiju gdje spavam, nekad naidem i na tri zapreke na ulicama. Nikad ne znam kojim se putem mogu vratiti, pa me tako put odvede daleko u grad.

Dok grad još nije bio milijunski, bio je običaj da se novokrštenici sakupe na Misu na Mladi Uskrs, svi odjeveni u bjelinu. Iza Mise obidu jedan dio grada u procesiji, plešući i pjevajući. Tako svjedoče svoje veselje i sreću što su postali kršćani. Neke od tih skupina završe svoje slavlje pred Gospinom špiljom koju sam napravio i učine posvetu Blaženoj Djevici Mariji.

Sva ta vanjska slavlja u javnosti ujedno su reklama za vjeru i sredstvo da se pridobiju novi katekumi.

Inače u Velikom tjednu:

– na Veliki četvrtak se obavlja klanjanje Presvetom Sakramentu, do ponoći.

– na Veliki petak se drži Križni put ulica-ma grada. U mojoj crkvi osim obreda imaju još jedan narodni igročak koji se zove »Pokop Isusov«. Mladež redovito odigra i »Muku Isusovu«.

– na Veliku subotu uvečer katekumi koji će biti kršteni te noći obilaze uskrsnu vatru i na nju bacaju svoju staru odjeću, poučeni sv. Pavlom koji reče Efežanima: »Svucite sa sebe staroga čovjeka i obucite novoga.« (Ef 4, 22-24) Doista, te noći oni će svuci sa sebe staroga čovjeka – paganina, a obući novoga – kršćanina. Simbolika je vrlo draga Afrikancima.

Svakome se kršteniku dadne »Knjižica krštenja« sa svim potrebnim podacima. Kasnije se u nju upisuje prva pričest, krizma, vjenčanje, takoder uskrsna pričest i godižbina.

U velikim crkvama svečanost Uskrsa snima televizija. Misi prisustvuje Predsjednik

države i diplomatski zbor. U moju siromašnu župu na periferiji grada dođe na misu ponekad predsjednik općine s nekoliko svojih savjetnika.

Prvi i drugi dan Uskrsa ujedno su državni praznik.

Mnogo pozdrava šalje

fra Rafael LIPOVAC

Da ima više poslenika!

Prije Božića, 22. prosinca 1989., piše nam kratko naša misionarka Silvina, stara godinama, mlađa duhom. Javlja kako se mladež ozbiljno pripravlja na važnu životnu odluku – na ženidbu. Uz to piše i to kako treba pomoći mnogim siromasima i potrebnima jer u njima nas susreće Isus.

Ne možemo sestri pomoći da bude 20 godina mlađa, ali možemo moliti ovo dvoje: da Gospodin njoj i ostalima u misijama umnoži snagu; i drugo, da Gospodin pro-nade i jača što više novih poslenika za svoju žetu. Njih nikad nije previše, jer uvijek ima onih kojima treba pomagati i onih koje treba privoditi Kristu.

Evo pisma.

Od srca Vam hvala – Bog plati! – na do-brim željama za Božić i Novu godinu. Baš u ovo vrijeme smo jako zaposlene. Svake godine tri tjedna početkom prosinca imamo školu za mlađice i djevojke koji se pripremaju za ženidbu. Ove godine imamo 134 para. Svi oni to vrijeme provedu ovdje: mlađici kod župnika, a djevojke kod nas. Nije šala učiti odrasle ljude. Sve naše sestre su jako zapo-slene s njima. I ja ne znam kamo da se prije okreнем.

Ove godine imamo jaku zimu, a sirotinje na sve strane. Isus neprestano kuca na vrata: meni je hladno, gladan sam, bolestan sam... Gradim kućice za one koji ih nemaju. Da sam barem 20 godina mlađa! Sve bi me to jako veselilo. Ali – moje je vrijeme prošlo...

Ostajem vaša u Isusu i Mariji.

S. Silvina MUŽIĆ

S. Emica se vraća

S. Emica Verlić provela je blizu 20 godina u Zambiji žrtvujući se za najbjednije – za gubavce. Ovog ljeta, istrošena od napora, vraća se u domovinu. Javlja to u pismu prije Uskrsa, 3. travnja 1990.

U tom pismu opisuje siromaštvo i ostalu bijedu naroda s kojim i za koji je dosad živjela. Vremenske prilike su, kao i kod nas i drugdje po svijetu, »nenormalne«, pa zemlja ne može dati urod. A raznovrsne bolesti se šire među neishranjenim narodom. O bolestima – o čemu piše opširno i br. Ilija – donijet ćemo iz njezina i njegova pisma drugom zgodom.

Evo dijela tog pisma.

Hvala na dobrim željama prigodom uskrsnih blagdana. I ja vam želim od srca sretni i veselo Uskrs, s obiljem milosti od Uskrasnuloga. No ne zaboravimo da bez patnje Velikog petka nema radosti Uskrsa, kako Isusu, tako i nama...

Doskora ćemo se vidjeti. Predbilježila sam se za let avionom na 22. srpnja. O. Lučić također ide na odmor, pa ako Bog da, stiči ćemo zajedno u bijeli Zagreb.

Svemu dođe jednom konac, pa tako i mo-me radu u Zambiji. Ova godina je ovdje tužna. Bit će gladi više nego do sada. Kiša je počela umjesto u studenom tek iza Božića. Kukuruz je kasno posađen. Čim je malo porastao, kiša je pljuštala cijeli dan i noć do konca siječnja. A onda je cijelu veljaču do 25. ožujka bila suša. Sunce je peklo kao u listopadu. Kukuruz je malo porastao i počeo klasati, a onda venuti i sušiti se. Sad opet tjeđan dana pljušti kiša i uništiti će ono malo klipića kukuruza. Dakle, neće biti »nshime« – žganaca – što je ovdje osnovna hrana...

Bilo bi dobro da stavite u Glasnik da odlazim iz Zambije kako bi dragi dobročinitelji prestali davati za mene. Od srca im zahvaljujem na pomoći kroz ovih 19 i po godina. Nemam mogućnosti svima osobno pisati.

Iskreni i posljednji pozdrav iz sunčane Zambije – u Isusu i Mariji odana i zahvalna

s. Emica VERLIĆ

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Juraj Mulih

Piše: Mijo KORADE

Zagrebački kanonik Baltazar Adam Krčelić u svom djelu *Annuae illi Historiae* (1748-1767) ovako piše o misionaru Jurju nakon njegove smrti: »Poštovani otac Mulih, Isusovac, kojega svi Hrvati, Slavonci, Dalmatinci i Ugari smatraju pravim svećem, preselio se prošle noći iz ovoga zemaljskog stana u nebo... Temelje pobožnosti, koje je prigrlio u vrijeme novicijata, nikada nije napuštao. Pošto je u redu završio nauke, potpuno se predao apostolskom životu te se kroz 27 godina uvijek jednako postojanom voljom i vatrenom revnošću brinuo za spas duša pomoći tzv. segnerijanskih misija uz stopostotni uspjeh, kako zna sâm Bog. Nekoliko je puta prolazio uzduž i poprijeko čitavom ovom zagrebačkom biskupijom propovijedajući, odrješujući i primjerom svoga života oživljajući i potvrđujući ono, što je propovijedao. Nije se ograničio na ovu biskupiju, nego je poučavajući dvaput obišao čitavu Ugarsku, jer u njoj ima i ilirskog naroda..., te uistinu postao apostolom ovog naroda i svima predstavljao sve... Na pravu vjeru priveo je 300 krivotvjeraca, velik broj Turaka (vjerojatno islamiziranih Hrvata, a ne etničkih Turaka. Op. uredništva!) i gotovo nebrojeno grešnika. Zaista treba priznati da je taj čovjek uklonio onu neukost kod puka, koja je bila tako velika, da nisu znali ni ono, što se odnosilo na spas duše, kao ni to, da su za to potrebna pomagala i pouka... I u srcu i na jeziku bio je blag i ponizan, nikome na teret ni dosadan. Živio je neporočno i mnogo je zasluga stekao svojim životom.«

ŽIVIO JE NEPOROČNO

Selo Hrašće (župa Odra) u Turopolju rodno je mjesto Jurja Mulha. Svjetlo dana ugledao je 30. travnja 1694. u seljačkoj obitelji. Anonimni kroničar donosi zanimljive podatke o prvoj pobožnosti malog Jurja: »Kao pastir stada svoga oca, od prvih je godina svaki dan

neke određene sate posvećivao Gospinim pohvalama. Pa ako možda nije imao krunicu od zrnaca, kao što je običaj, on je u odulje drvo – ne manjom vještinom negoli pobožnošću – urezao toliko zareza koliko ima zrnaca, pa bi ga onda objesio o pas i uvljek nosio. I dok su njegovi drugovi tratili vrijeme u igrama, on bi opet i opet, prebirući one zareze, pozdravljaо Majku Božju. Tako Bog one koje za se predodredi, znade upravo neobičnim načinima i bez učitelja privesti sebi.«

Kad je imao 14 godina odlazi Juraj u Isusovačku gimnaziju u Zagreb, gdje je »svojim neporočnim ponašanjem pobuđivao krepostan život u vršnjacima, a u poglavarama ljubav prema sebi.«

Nakon prve godine filozofije ulazi, 27. listopada 1714, u Beču u isusovački novicijat. Studij filozofije nastavlja u Trnavi, a zatim predaje gramatiku u Zagrebu (1720-1722). Bio je učitelj mladeži koju »je odgajao prema svakom zakonu da je nevinost svoga ponašanja rječito govorila o svetom vladanju svojega učitelja«. Potom u Trnavi studira teologiju i ujedno predaje hebrejski. Dok je 1727. u Banjskoj Bistrici obavljao treću probaciju, molio je poglavare da ga pošalju u prekomorske misije. Međutim, »kako mu od Indije nije preostalo ništa osim želje za njom, sebe je i sve svoje brige posvetio spasavanju hrvatskog naroda. A da mu u srcu ne bi uzalud plamtelja želja za Indijom, njome se oduševljavao za najrazličitije apostolske poslove i njome je kao nepobjedivim štitom običavao nadvladati sve teškoće koje bi ga zadesile.«

Tako Mulih od jeseni 1727. pa sve do smrti obavlja službu pučkog misionara u krajevima sjeverne i srednje Hrvatske, u Srijemu, u Vojvodini te među Hrvatima u Ugarskoj i Gradištu. Na misijske pohode odlazi prvih godina iz Požege (1728-1729, 1732-1735) i Varaždina (1730-1731), zatim iz Pečuhu i Petrovaradina, i konačno od 1738. iz Zagreba, odakle je odlazio i u Ugarsku. Vrativši se u prosincu 1754. iz posljednjih misija koje je držao u Györskoj biskupiji, bio je na kraju sila, pa zato tih dana piše u predgovoru *Duhovne pisanice*: »Tako želim Vami dobrog Nauka u knjigah ostaviti, da barem knjiga kano je ova malena... poslije moje smerti, koja mi nije daleko, može posvidočiti i na mjesto mene očito ukazati, koliko Vas milujem...« I zaista na sa-

mu Staru godinu 1754., nakon održane propovijedi i zahvalnice *Te Deum*, neumorni misionar blaženo predade dušu Stvoritelju. Pokraj odra izloženog u crkvi sv. Katarine dva se dana slijevalo mnoštvo naroda na posljednji pozdrav. I nakon 50 godina suvremenici bilježe kako »ga i danas općenito štuju i nazivaju svecem« i da »kod mnogih živi njegova uspomena«.

POSTAO JE APOSTOLOM SVOGA NARODA

Od proljeća do kasne jeseni Mulih je svake godine držao svečane misije prema metodi patri Segnerija. Trajale su obično oko deset dana, a sudjelovalo bi 5 do 30 tisuća ljudi, često i iz udaljenih mesta. Kad bi dolazio u koje mjesto, dočekao bi ga župnik i poglavarstvo s narodom, a on je, često bosonog i s križem na leđima, prolazio s pratnjom od jednog mjeseta misija do drugog. Propovijedao je po nekoliko puta na dan i na različite načine podučavao odrasle i djecu u kršćanskim istinama. Tako npr. kroničar spominje da je 1733. u 11 misija održao 160 propovijedi, 70 poduka, 90 nagovora i 40 kateheza. Na kraju propovijedi Mulih se biće vao do krvi po golim leđima, da narod potakne na skrušenje i obraćenje. Tada bi se zavađeni izmirivali, hrlili k ispunjenaonicama ili bi se poput misionara udarali u znak kajanja. Narod stoga nije žalio ni prevljen put ni žrtve podnesene na misijama, jer bi se vraćao kao preporoden. »Nekima se pričinjalo kao da lete«, bilježi kroničar o misijama

RAD AKAD. KIPARA ŽELIMIRA JANEŠA, 1989.

1735. u Požegi, »kao da im je oduševljenje stvorilo krila, pa su i san zaboravili. A kada su se vratili iz misija, drugima su pričali o onome što su čuli. Neki su ponavljali uzdah: 'Ah, treba da ga čuješ ili bar da ga vidiš, pa makar bi nakon toga morao umrijeti.'«

Pojava, primjer i pouke svetog misionara poticale su mase ljudi svih staleža od biskupa i plemića do seljaka i kmetova da zajedno u procesijama, noseći simbole pokore, javno predoče promjenu života. Svugdje bi se na tisuće ljudi izmirivalo zaboravljajući uvrede, neprijateljstva i nepravde. Ostavljali bi razne zle navike, psovke, čedomorstva i noćne sastanke te bi se vraćali revnijem primanju sakramenata i poštivanju Božjeg zakona. Mnogi su postajali pravi apostoli na misijama kada bi, idući u procesiji po danu ili uvečer, pozivali druge na propovijedi, ili bi odlazili u druga mesta potičući narod na obraćenje.

UKLONIO JE NEUKOST KOD PUKA

Vrijeme koje bi mu preostalo od misija Mulih je ispunjao također apostolskim i prosvjetiteljskim radom. Zimi bi odlazio u zapuštena sela i poučavao djecu i odrasle u katekizmu. U gradovima bi propovijedao u raznim crkvama, držao duhovne vježbe puku, posjećivao bolnice i zatvore, a u Zagrebu je godinama vodio Kongregaciju sv. Izidora za seljački svijet. Uz to je, osobito noću uz svjeću, pisao poučne knjige za svećenike i puk koji je zatim dijelio na misijama kako bi svećenici mogli poučavati ostale, a svima je ostavio duhovnu hranu za dublje proučavanje i proživljavanje kršćanskog života. Zvuči nevjerojatno, ali uz sav svoj misionarski rad o. Mulih je napisao i izdao 26 djela. To su katekizmi, molitvenici, misijske pjesmarice, knjižice o raznim pobožnostima, pouke o primanju sakramenata i slično. Pisao je konkretno i životno tako da su ga svi, makar iz različitih krajeva, mogli razumjeti. Djela su mu pisana kajkavskim, štokavskim i čakavskim narječjem. I sami naslovi djela govore što je njima želio pružiti, kao npr. katekizmi: *Posel apostolski*, *Pisanica duhovna*, *Škola Kristuševa*, *Zrcalo pravedno*; molitvenici: *Nebeska hrana*, *Duhovne mervice* i dr.

U svom je radu uvijek ujedinjavao ovo troje: pouku u vjerskim istinama, obraćenje na iskren i pošten život te pismenost. Sam je jednom napisao: »Niti sam našao niti sam u drugih pametnih vilaetih vidio boljega načina za naučiti zakon i viru, nego naučiti knjigu.«

19. obiteljska ljetna škola u Zagrebu

Filozofsko-teološki institut DI u Zagrebu organizira Obiteljsku ljetnu školu od 22. do 26. kolovoza ove godine. Ovaj susret roditelja održava se, kao i do sada, u malom Isusovačkom sjemeništu u Zagrebu, Fratrovac 38.

Okvirna je tema Škole: Poslanje žene u obitelji i Crkvi. Poznati profesori i djelatnici obiteljskog pastoralata održat će predavanja: Položaj i mjesto žena u suvremenom svijetu, Žena u razmišljanju starog svijeta, Psihologija žene, Žene u Evangeliju, Teološka antropologija spolova, Prva Crkva i žene, Sve boje ženstvenosti, Žena – supruga, majka i radnica, Odgoj u obitelji za humane odnose među spolovima, Marija – slika i model žene. Uz predavanja predviđena su i kratka priopćenja, vrijeme za rad u skupinama i diskusije. U podne bit će zajedničko Euharistijsko slavlje a navečer meditacija.

Smještaj se može dobiti u sjemeništu. Stan i dnevna opskrba po osobi iznosi 50,00 d (ukoliko ne dođe do naglog većeg porasta cijena). Za predškolsku djecu je besplatno a za djecu iz osmogodišnjih škola plaća se polovicu cijene. Upisnina za sve dane predviđa se oko 40,00 d.

Roditelji koji nemaju kome ostaviti djecu, mogu ih povesti sa sobom. Za vrijeme predavanja organizirano je čuvanje djece.

Pobliže obavijesti o Školi možete dobiti na adresi: O. JURE BOSANČIĆ, Voćarska 106 – 41001 ZAGREB, pp 715. Telefoni: (041) 277-369 ili 271-534. Na istu adresu šalju se i prijave za Školu.

Knjige

TKO JE VELIKI INKVIZITOR? – Slijedom Miloševićeve »revizije« Berdjajeva i Dostojevskog, napisao Josip Kribl. U mislima Dostojevskog Isus Krist je Bogočovjek, a ne Veliki Inkvizitor. On ljubi slobodu čovjeka. Cijena 30 d. Naručuje se: Josip KRIBL, Kaptol 7 – 41000 ZAGREB.

SESTRA LUKA, napisala s. M. Alojzija Caratan. Kratki životopis sestre Luke Lienigitz prigodom stote obljetnice njezine smrti. S. Luka bila je

velika štovateljica Srca Isusova koje ju je nadahnjivalo da se s ljubavlju zauzima za siromahe. U dodatku knjižice nalazi se kratki prikaz o životu i radu Družbe kćeri Božje ljubavi danas. Cijena knjige je 35 d. Naružbe: SAMOSTAN SESTARA, Nova Ves 16 – 41000 ZAGREB ili SAMOSTAN SESTARA, Ivana Cankara 16 – 71000 SARAJEVO.

MARULIĆ, hrvatska književna revija. Časopis za književnost i kulturu. Naružbe: HDK SV. ĆIRILA I METODA, Trg kralja Tomislava 21 – 41000 ZAGREB. Telefon (041) 431-950.

Na adresi: KNJIŽNICA UPT – 54400 ĐAKOVO, pp 62, telefon: (054) 843-049 možete naručiti:

U PLAMENU, napisao Luka Brajnović. Roman o sv. Nikoli Taveliću, napisan lijevim jezikom i stilom. Omot u boji, 216 str. Cijena 40 d.

TAJNA PRAVOG USPJEHA – drugo hrvatsko izdanje, napisao Michel Quoist. Izvanredno štivo za razmatranje. Putokaz otkrivanju i osvajanju iskonskih vrednota koje ispunjuju ljudski život. Omot u boji, 224 str. Cijena 40 d.

EVANDELJE NA PROPUTHU – Homilije za nedjelje (A B C) i blagdane, napisao Franc Cerar. Omot u boji, 200 str. Cijena 50 d.

Kardinal ALOZIJE STEPINAC, napisala M. Landercy. Najčitanija knjiga u nas ove godine. Predočuje nam lik jednog od najznačajnijih kardinala Katoličke crkve i velikog rodoljuba. Omot u boji, 304, str. Cijena 50 d.

O RELIGIJI I KRŠĆANSTVU, napisao Carl Gustav Jung. Izvaci iz njegovih djela. Taj svojevrsni mozaik omogućuje uvid u misli velikog psihologa o religiji i kršćanstvu. Omot u boji, 68 str. Cijena 20 d.

GOSPODINE, ČUJ GLAS MOJ, fotokopija knjižnice u kojoj su sakupljene najljepše molitve, misli i izreke iz Biblije te drugih kršćanskih knjiga. Knjižicu možete dobiti besplatno. Dovoljno je poslati svoju adresu. Obratite se na adresu: Vlado PŠENKO, Filipovićeva 30 a – 41000 ZAGREB.

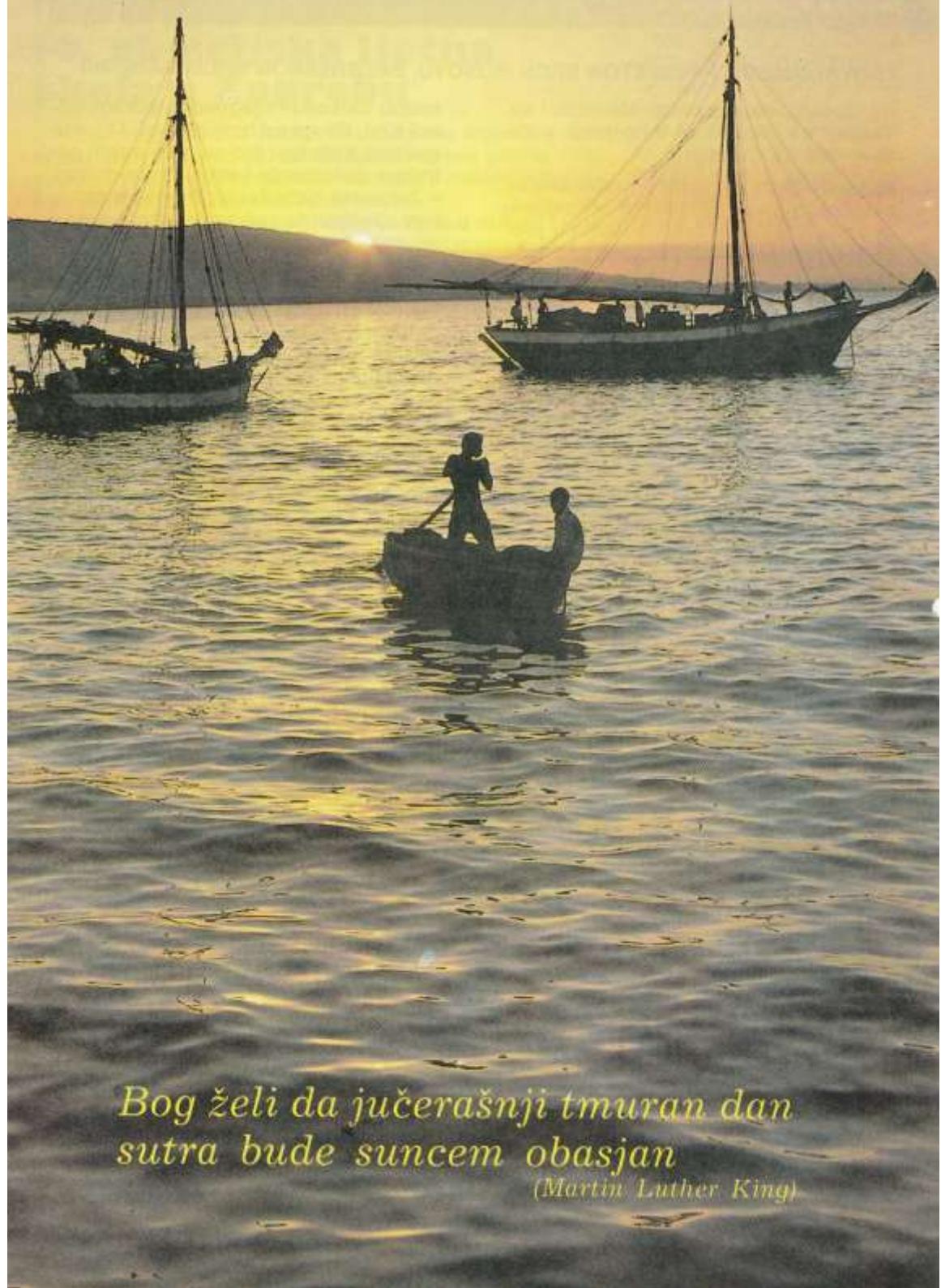
Zahvalnice

ZAHVALUJUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ... sv. Josipu, sv. Leopoldu Mandiću i sv. Tereziji na primljenim milostima. – Zahvalna V. M. Čučerje
- ... Duhu Svetom, sv. Josipu i svim svetim zaštitnicima na primljenim milostima, osobito što su mi zaštitili dijete u prometnoj nesreći. Preporučujem i nadalje njihovoj zaštiti sebe i svoju obitelj. – Zahvalna majka, Podr. Sesvete
- ... na svim primljenim milostima. – Ljubica Ferek
- ... Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu za ozdravljenje i ostale primljene milosti. – Zahvalna Marija Dolački, Laminac
- ... i Gospu od brze pomoći na milosti što su mi spasili od smrti unuka i pet njegovih prijatelja u teškoj prometnoj nesreći. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti i blagoslovu. – Zahvalna baka i cijela obitelj, Đakovačka Satnica
- ... sv. Josipu i sv. Leopoldu Mandiću na primljenim milostima tijekom mog života. Preporučujem i nadalje svoju obitelj i sebe njihovoj zaštiti. – Pakračanka
- ... na svim primljenim milostima. – Marija Budin, Grabov Potok
- ... i svima svetima na pomoći u mojoj bolesti i preporučujem svog unuka u vojsci da bi se, njihovom zaštitom, sretno vratio svojoj kući. – Zahvalna baka iz Nedelišća
- ... sv. Antunu i sv. Leopoldu za dosadašnje milosti i zaštitu, uspjehe i neuspjehе, osobito za smirenje u duši koje mi je Bog udijelio s divnom zaručnicom. Zajedno se preporučujemo i nadalje njihovoj zaštiti. – V. T. – C. N., Subotica
- ... na svim primljenim milostima. – Zahvalna obitelj Njegovac
- ... i Isusu na Maslinskoj gori na milosti da mi je sin u prometnoj nesreći ostao živ; sv. Luciji što su mi unuke ozdravile i na svim primljenim milostima tijekom moga života. – Vlatka, Gerovo
- ... na uslišanoj molitvi. – Štefa Šegović, Macinec
- ... za sve primljene milosti, a BDM posebno se molim za zdravlje nećaka Pere. – Iva Basta, Zagreb
- ... Imenu Isusovu i njegovoj predragocjenoj Krvi, Gospu od brze pomoći i bl. Augustinu Kažotiću što su moji dobili potrebne dokumente i stan u inozemstvu. – Zahvalna Kata Zoljić, Domaljevac
- ... i sv. Josipu na uslišanim molitvama i na pomoći pri rješavanju problema za dobivanje mirovine. – Barbara Vranić, Brodarci
- ... Majci Božjoj, sv. Judi Tadeju i sv. Leopoldu na primljenim milostima. – Zahvalna baka K. L.
- ... dragoj nebeskoj Majci za uspjeh operacije i ozdravljenje nakon dugogodišnjih patnji koje mi je poslao dragi Bog. Zahvalujem liječnicima i bolničkom osoblju bolnice u Našicama. – Zahvalna Anica Andelić, Piškorevc
- ... i m. Klaudiji na pomoći u mojoj vjeronaučnom radu s djecom tijekom godina, a preporučujem se i ubuduće za pomoć. – Zagorje
- ... i m. Klaudiji što mi pomaže i potiče me na pobožnost prema euharistijskom Spasitelju i što mi je stalno na pomoći. – Ines Tahnhoffer, Zagreb
- ... i m. Klaudiji na duhovnoj i materijalnoj pomoći u Domu. – Zdenka Filipović, Zagreb
- ... za zdravlje u obitelji i drugim do sada primljenim milostima. – Marija Zbašnik, Tršće
- ... Ranjenom Isusu, sv. Josipu i sv. Leopoldu Mandiću na uslišanim molitvama i primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna Ana Prpić, Senj
- ... što mi je unuk sretno položio ispit kao i za druge brojne milosti. – Guštek Svećina
- ... presvetom Trojstvu i Gospu žalosnoj za sretan ishod operacije moje kćeri. – Guštek Bedenica
- ... na mnogim uslišanim molbama. – Dragica Vranek, Pitomača
- ... na svim primljenim milostima. – Ana Antinac, Semeljci

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI**

*Bog želi da jučerašnji tmuran dan
sutra bude suncem obasjan*

(Martin Luther King)

GLASNIK

9 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

rujan 1990.

god. 81

cijena 6,00 d

S KRISTOM
SPASOM SVOGA PUKA
ISPILA SI KALEŽ MUKA.
BOLI TVOJE I TVOG SINI,
DAJ DA BUDU
NA SPAS SVIMA.

Oče naš koji jesi na nebesima

Svoje lice, čovječe, nisi smio podići prema nebu. Svoje si oči obarao zemlji. Odjednom si primio Kristovu milost. Svi su ti grijesi oprošteni. Od loša sluge postao si dobar sin. Stoga se ne osloni na svoje djelo već na Kristovu milost. Apostol napominje: »Milošcu ste spašeni« (Ef 2, 5). Prema tome, tu nije bahatost već vjera. Propovijedati što si dobio nije oholost nego pobožnost. Digni zato oči Ocu koji te po kupelji rodio, Ocu koji te po Sinu otkupio i reci: »Oče naš«. Dobra, ali umjerena odvažnost. Kao sin veliš »Oče«. Ipak ne prisvajaj sebi nešto posebno. Bog je samo Kristu zasebni Otac, a nama svima zajednički Otac. Samo je njega rodio. Nas je stvorio. Reci, dakle, i ti po milosti: »Oče naš«. Tako zavrđejućeš biti sin. Preporuči se nutarnjemu zoru i promatranju Crkve.

Žudnja

U punoći Tebi dan
Biti mlad i radostan
Rod roditi
Plodom plodan biti
Ljubljen biti i ljubiti
Sirom ruke raskriliti
I nasmilan biti
O tvom domu
San modrine sniti
Bijelih lati
Pelud sreće prospipati
Ko cvijet u proljeće
Raskoš-miris darovati

Mladen SPAHIJA

»Oče naš koji jesi na nebesima«. Što znači »na nebesima«? Poslušaj što kaže Pismo: »Gospod je uzvišen povrh svih nebesa« (Ps 112, 4). Posvuda čitaš da je Gospod ponad nebeskih nebesa. Kao da u nebesima nisu i andeli i vlasti?! Ali ta su bića u onim nebesima o kojima je kazano: »Nebesa navješćuju Božju slavu« (Ps 18, 2). Nebo je ondje gdje je prestao grieh. Nebo je ondje gdje opačine nisu na djelu. Nebo je ondje gdje nema nikakve rane smrti.

(Sv. Ambrozije, OTAJSTVA I TAJNE, str. 187-188, Makarska 1986.)

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotičeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobušec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Urednički vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotičeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. – Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Poštirina je plaćena u gotovom.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Na izmaku je ljetko koje čemo dugo pamiti. Sudionici smo i svjedoci dogadaja koji usmjeruju život za desetljeća ako ne i za stoljeća. Nakon četiri i pol decenija mraka, na hrvatskom je nebnu zasjalo svjetlo istine koja oslobada. Srušile su se kulise »humane revolucije«. Potonule su na kostima koje više nisu mogle podnijeti mrak i muk jama. S pozornice života sišli su glumci tragikomedije »socijalističkog raja«. Narod je krenuo van iz »životinske farme«. Zaostali čuvari koji su desetljećima uživali svoje uličice povlastice odbacili su potamnjelu zvijezdu s ukrštenih mrtvačkih kostiju, te se opet jasno očituje njihova bit i cilj: gospodariti nad Hrvatima u Hrvatskoj. Zato sada izbezumljeno viču: Ne priznamo Hrvatsku u kojoj ne gospodarimo! Hoćemo radije svoj kavez da živimo kao vuci, nego slobodu da živimo kao ljudi! Kako je teško biti čovjek kad to ne znači biti zamaskirani nečovjek! Biti čovjek, znači i drugome priznati da je čovjek; znači s čovjekom živjeti kao čovjek; znači ne bojati se čovjeka jer je čovjek; znači imati za brata i prijatelja onoga koji je Bog i Čovjek; znači imati temelj na Bogu koji je istinit, a ne na izmišljotini sazdanoj u mit. Kako je teško biti čovjek ovđe i sada – u Hrvatskoj! Živjeti za ideale, poštivati savjest, ne uzvraćati zlo na zlo, nego trpjeti i pobijediti a vlastito lice ne okaljati. Tko misli da je to lako, ne pozna život. Zato dobro otvorimo oči i oboružajmo se snagom duha. Ako su i prestale gorjeti šume, ne znači da je ugasnuo plamen mržnje. Sada valja biti mudar i hrabar. Ni naglost ni kukavičluk nisu dobri koraci za drugi milenij povijesti Hrvata. Danas svatko mora biti diplomata, da snagom duha i neprijatelja dobije za brata, da sretan bude narod i zemlja Hrvata. I za nas danas vrijede Isusove riječi: »Istina će vas osloboditi!« Istina o nama, istina o onima koji su s nama, istina i o onima koji su protiv nas. Budimo prijatelji Istine da naučimo i spoznamo što je istinito, za sadašnjost i budućnost svrhovito!

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. RUJAN 1990. BR. 9

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	256
BOG JE UZ ONE	
BEZ »PREDRASUDA« ?, I. Fuček	258
PASTORALNI RAD MEDU IZBJEGLICAMA I USELJENICIMA, P. Galauner	260
SLOBODA, R. Grgec	262
MIR, A. Mišić	263
POSLJEDNJA ŠANSA, L. Jasna	264
JEDNOSTAVAN ŽIVOT I NEOBIČNE POJAVE, J. Antolović	266
POMOZIMO TREĆE I DALJNJE DIJETE (PTIDD)	269
MOLITVA MUKOTRPNOG ŽIVOTA, Elizabeta	269
IVAN RABUZIN I NEVIDENO U VIDEONOME, Urednik Glasnika	270
U JERUZALEMU, M. Nikolić	274
ISPOVIJED OŽENJENIH, V. Vider	276
RAZGOVOR S MOREM, I. Talaja	278
KAKO NAS JE SIN SPASIO, M. Rusan	280
PISMA NAŠIH MISIONARA	282
JOSIP MILUNOVIĆ, M. Korade	269

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA ISTOG BROJA POPUST JE 10 %

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmotićeva 31

Hvala na pismu

CURA SE ZAPALILA!

Dragi uredniče!

Čitajući vaš list, a slučajno mi je došao pod ruku, naišla sam i na rubriku za mlade pa sam odlučila da vam se javim.

Imala sam dečka kojeg još uvijek volim i luda sam za njim. Znala sam da se nalazi u sjemeništu, ali sam ga svakako htjela osvojiti, premda mi je uvijek izmicao. Jednog je dana ipak pristao da sa mnom razgovara. Kada sam mu rekla da sam se zaljubila u njega, odgovorio mi je da on svakako želi biti svećenik. Ljetni su praznici završili i on se vratio u sjemenište. Ipak smo se nastavili dopisivati, i to često. Kad je maturirao, mislila sam da će doći u Austriju da živi kod mojih i da onda dalje studira. Moji su se roditelji s tim složili. On me je, međutim, počeo izbjegavati i uvijek odgovara isto: »Spomenka, lijepa si, volim te, ali ja želim biti svećenik. Tebe volim na drugi način nego ti to zamišljaš, i molit će

za tebe da pronadeš dobrog i voljenog muža.« Priznajem da me to ne zadovoljava. Ja ne želim nikoga osim njega. Pitam se, zašto baš on mora biti svećenik, kad ima toliko drugih mladića? Sama sebi zarekla sam se da on mora biti moj, ali ne znam da li imam pravo na to. Mislim ipak da nije grijeh ako ga uspijem odvratiti od svećeništva. Ja sam nesretna i neću se smiriti dok ga ne budem imala za sebe. Zašto on mora biti svećenik? Zašto? Odgovorite mi u rubrici »Hvala na pismu« i bit će vam zahvalna. Imam li pravo na njegovu ljubav? Želim ga i volim ga!

SPOMENKA

Spomenka, moram ti reći da se na tvom primjeru vidi kako zaljubljenost može biti slijepa i gluha – upravo luda. Pitaš se, zašto baš on mora biti svećenik pored tolikih drugih mladića? Svatko će ti odmah okrenuti pitanje: »A zašto si ti baš u njega zaljubljena pored tolikih drugih mladića?«

Neću praviti raščlambu tvoga stava jer je utemeljen većma na osjećajima negoli na razumu, ali cu ti jedno reći nedvosmisleno jasno: Postupaš nepravilno, nepametno, nepravedno – i upravo zlo. Odvratiti sjemeništarca (klerika!) od zvanja u kojeg ga Bog poziva, to znači njega unesrećiti, njegove najbliže ražalostiti, a sebi samoj nimalo ne koristiti. Dapaće, time ćeš na svoju savjest navući krivnju koja će te pratiti cijelog života. Onaj u kog si sada nerazumno zaljubljen,

na, postat će ti teret kojeg ćeš (isto tako nerazumno!) zamrziti – jer ne spadate zajedno, niste bili jedno za drugo, nije vas združio Bog nego strast, a to je kobno!

Istina je da ima sjemeništaraca koji su spoznali da svećeništvo nije njihov životni poziv. Oni mirno izaberu drugo zvanje, osnuju brak, stvore obitelj i sretni su cijeli život, ali to je nešto bitno različito od onoga o čemu ti pišeš. Ima mnogo primjera koji potvrđuju da brakovi kakav bi ti htjela nisu sretni. Nisu sretni jer su protiv razuma, protiv zrele ljubavi, protiv Božjeg plana s pojedinim životom.

Pokušaj malo razmisli i ovo: Dobar svećenik sreća je za bezbrojne ljudi. Ako ga ti odvraši od svećeništva, bezbrojne ćeš lišiti njihove sreće, a svoju nećeš postići. Brak je zajednički život do smrti i traži veoma solidno utemeljenje na svijesti mladih srđaca da ih Bog združuje za uzvišene ciljeve, a ti bi svoj brak htjela utemeljiti na svom slijepom hiru. Ne, to te ne vodi ničem dobru!

Cudi me da su tvoji roditelji – zreli ljudi – nasjeli na tvoj nezreli zahtjev! Očito je da nisu svijesni kako bi time postali sukrievi teškog grijeha što ga ti, zaslijepljena strašcu, želiš počiniti. Smiri se, priberi se, čestitaj tome mladiću što se bori za svoje zvanje koje mu je Bog dao, i unaprijed ga ostavi posve na miru. Upravo takvo žrtvovanje vlastitih prohtjeva u poštivanju tuđeg života, pogotovo kad je u pitanju tako ve-

lika stvar, može biti podloga za blagoslov tvome životu – da nađeš mlađića koji će te usrećiti u blagoslovljenom braku i sretnoj obitelji. Kad se u tvoju glavu vrati svjetlo, vratit će se i mir srcu.

UREDNIK

ČETVRTO DIJETE? RAVNO TRAGEDIJA!

U ljetnom dvobroju Glasnika (VII – VIII) navijestili smo da ćemo donijeti i druge reakcije na pismo ISKRENE MAJKE (u Glasniku V/90, str 148). Evo, sada donosimo dva takva pisma.

Poštovani uredniče!

Pročitavši pisma ISKRENIH MAJKI, javljam se sa svojim životnim problemom. Imam 26 godina. U tri godine rodila sam troje djece. Mlada sam. Preda mnom je još dva desetak godina plodnog razdoblja, ali ujedno i strahovanja. Metode koje Crkva dopušta za regulaciju poroda jednostavno nisu uspjela »uvježbatи« zbog stalnih trudnoća do kojih je dolazilo. Oslobiti se, dakle, na te »dopuštene metode« ne mogu nikako. One u meni izazivaju strah. Zna se što znači samo jednom pogriješiti: nastaje život, a ja sam svjesna da bih ga morala primiti s najvećom ljubavlju – a ne mogu. Sada sam s troje male djece i ne trebam opisivati koliko je to posla i kakav napor. Moji roditelji nisu blizu da mi pomognu. Kad bi mi se sada »dodata« četvrti, bilo bi to za мене nešto ravno tragediji! Ne

zato što ne bih željela više djece, već jednostavno zato što fizički nisam u stanju to podnosići. Željela bih još jedno dijete, ali tek nakon nekoliko godina. Međutim, nisam sigurna da to mogu planirati primjenjujući metode koje Crkva dopušta. Barem do sada to nisam mogla! Sve to izaziva u meni veliki, veliki strah od trudnoće, a taj se strah ponavlja iz mjeseca u mjesec. Samo da vam navedem što mi se dogodilo prošlog mjeseca: Na rutinskoj ginekološkoj kontroli saznala sam da sam ponovo trudna. Na tu vijest pala sam u nesvijest. Tjedan dana dok su trajale pretrage provela sam u »Šoku«. Srećom je prvi način bio pogrešan! Međutim, ja se pitam, koliko mi još takvih stresova predstoje. Mislim da to mogu shvatiti samo kršćanske majke.

ISKRENA MAJKA III,
Zagreb

Poštovani uredniče!

Majci iz Čakovca i svim drugim majkama rekla bih, i pišem im: Bravo (!) za majčinstvo i za sve žrtve koje prihvataćete! Vrijedi to osobito za one koje su rodile više djece. Ja, kad se nalazim u njihovom društvu, osjećam se u društvu junakinja i pravih svetica. Hvala Bogu koji im daje toliku milost i snagu!

Marica Lončarić, Freiburg

Do otpremanja rukopisa u tiskaru nismo primili drugih »odjeka« na pismo i odgovor u Glasniku V/90. Mogućnost za priopćivanje vlastitih iskustava i problema ostaje i dalje, a onda ćemo, u zgodno vrijeme, zamoliti stručnjake za stručan odgovor. Javljajte se dotle sa svojim priozima!

Molimo sve koji su nam do sada pisali u svezi s ovom veoma zahtjevnom temom da nam pošalju svoje pune adrese s imenom i prezimenom (ako to već nisu učinili!), jer bismo tako mogli lakše i konkretnije raspravljati o toj temi. Mi bismo adrese zadržali pod diskrecijom u uredništvu, osim ako netko pismeno izrazi želju da se njegovo ime objavi.

Hvala na suradnji i povjerenju!

UREDNIŠTVO

Poštovano
uredništvo!

Kao prvo, želim vam izraziti riječi svake pohvale za vaš dugogodišnji i uspešan rad. Izdajete list koji rado čitam i u kojem nalažim pravo zadovoljstvo. Ja sam studentica i htjela bih se zahvaliti na Božjoj pomoći koju sam osjetila tijekom ispita. Zahvaljujem osobito Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrešnom Srcu Marijinu za sve primljene milosti. I dalje se preporučujem njihovoj zaštiti, a vas puno pozdravljam.

Zahvalna studentica
iz Sarajeva.

Zahvaljujemo na pohvalnim riječima i pozdravima žečeći vam svaki uspjeh onako kako si ga to sami želite, a nadasve da se u vašem životu ispunji sveta volja Božja!

UREDNIŠTVO

Bog je uz one bez »predrasuda«?

Javljam vam se jer je moje stanje nepodnošljivo. Prve moje misli ujutro, i posljednje uvečer, kreću se oko pitanja: Kako Bog može biti takav? Kako on može zanijekati svoj zakon i tako me prevariti?

Upoznali smo se u crkvi. On je najpobožniji, najbolje »potkovan« u crkvenom nauku, pa i u onom nauku crkve o predbračnom životu. Pored ostalog parmetar je, lijep i pristojan – i to me je najviše privuklo. Zaljubila sam se »do usiju«. Mislila sam da je ljubav bila obostrana. Ta bio je nježan, uslužan, divan. Jednom me je pozvao u svoj stan da slušamo nove kazete. Toliko sam ga voljela da sam se bojala njegove blizine. Bojala sam se da me emocije ne svladaju. Odbila sam. On se naljutio i – to je bio kraj.

Kasnije je upoznao djevojku, nevjernicu, bez »predrasuda«, koja je pristala na zajednički život. Nakon nekog vremena crkveno su se vjenčali i sad su sretni roditelji dvoje djece.

Ja sam sama, nesretna. Ne mogu shvatiti da je Bog blagoslovio njihov grešan život i darovao im radost i sreću temeljenu na grijehu, a ovako raniti mene koja iz dna duše želim vršiti Njegove zapovijedi. Ja sam sama, povrijedjena, zbumjena i nesretna, jer vidim: slušati Boga na ovom području – znači ostati usidjelica. Ne mogu svoga mladića nikako preboljeti.

Ivana

Odgovara: Ivan FUČEK

Slučaj je »tipičan«, nipošto lak. Osjećaj ranjenosti s godinama se produbio i poprimio oblik trajne unutarnje tajne boli. Postao je teška rana, trauma. Time su se u tebi pojavljala sva četiri osnovna odnosa zdrave osobe. Nepovjerljiva si prema ljudima. U predbacivanju, svađi i napetosti s Bogom, jer si na nj, sa svim pogrešno, prebacila krivnju. »Sama, povrijedjena, zbumjena i nesretna« zatvorila si se u svoju puževu kući, a to je zaista »neizdrživo«. Od neutemeljenog optimizma i površne euforije prešla si u pesimizam i beznadu. Doživjela si se neprihvaćenom u svojim najimplementitijim idealima, i sada te bol srca izgriza, lomi, uništava, a vjera

u Boga snažno se koleba. »Pepeo jedem poput kruha, a piće svoje miješam sa suzama... Moji su dani ko odljena sjena, a ja se, gle, šum poput trave« (Ps 102, 10. 12).

»Tipičan« slučaj, velim, jer si pismom izrazila tugu u kojoj su mnoge djevojke jednako neprihvaćene. Uverene da ih nitko ne bi razumio, nikome se ne povjeravaju. Život im je pretvoren u patnju. A Bog? Gdje je on? Njegova ljubav? Pravda? Grešnici uživaju i rugaju se pravednicima. Danas je to kao i nekoć u biblijsko doba: »Učinio si nas rugom susjedima našim, na podsmjeh i igračku onima oko nas. Na porugu smo neznabućima, narodi kimaju

glavom nad nama« (Ps 44, 14-15).

Ipak, prije nego promotrimo neke detalje, moram te, na žalost, razočarati i reći ti istinu: Tvoj stav nije ispravan i ne može se odobriti. S društvenog vidika je, možda, i opravdan. Psihološki je razoren. Vjerski gledano je netočan, a etički pogrešan. Valja ga mijenjati. Rečeno teološki, ti se moraš promijeniti (obratiti) i ponovno steći povjerenje u Boga. Treba prihvati sebe i svoju situaciju kakva jest, užljubiti Boga svim srcem, jer te on voli i prihvata. Štoviše, treba doći do toga da život postane ponovno radostan dar drugima. Od unutrašnjeg plača nad sobom nitko nema koristi. On

ne ozdravlja ni tebe ni ikoga, niti ikoga spašava. Uostalom, taj je plač bez temelja, što će biti jasnije malo niže.

Treba se, dakle, promijeniti! Najprije spoznajno.

Od sada valja shvaćati događaje kao Božji govor tebi upravljen. Ne razmišlaš o tome da je raskid mladića s tobom – Božja poruka upućena tebi? Ne razmišlaš što ti Bog time želi reći? A možda ti nešto želi reći i za tvoj rad u narodu, u Crkvi, u svijetu; o tome što je i gdje je tvoje pravo zvanje?

Zatim vjersko obraćenje: tvoj slučaj gledan u vjeri dobiva novo značenje. On postaje sredstvo spasenja i posvećenja ne samo za tebe nego za mnoge koje Gospodin stavlja na tvoj put, ali uz uvjet da zahvalno sve prihvatiš iz Božje ruke.

Napokon, moralno se promijeniti znači prihvati praksu kršćanskog života, ne kako ti hoćeš nego kako Bog hoće. Uostalom, nitko se ne može spasiti ako ne uzme jaram Kristov na sebe (Usp. Mt 11, 28-30).

Ovo trostruko obraćanje nije uvijek istovremeno, nekad jedno pristiže za drugim kao kod velikih obraćenika (Pascal, Claudel, Edith Stein), ali je uvijek nužno (sposznati, vjerovati, izvršavati), jer je samo na taj način čovjek zahvaćen u cjevovitosti.

Ali kako to da se ti moraš promijeniti, bez obzira na onog mladića? Iskreno pogledaj u oči nekim činjenicama. Zašto je »neizdrživo«? Jer si dopustila da razočarenje postane tiranin, a opsegavajuće ideje da te razaraju od jutra do večeri. Tom pogrešnom logikom podržavanja negativnih afekata, a ništo razumom i vjerom,

stvorila si sebi nakaznu, blasphemnu sliku Boga. Pravi Bog nikoga ne vara niti može prevariti, ne može blagosloviti »grešan život«, niti može »raniti«. S druge strane, pravi Bog, gledajmo Isusa Krista, dok osuđuje greh, opravi grešniku: »Ženo... Nitko te ne osudi?« »Nitko, Gospodine...« »Ni ja te – reče Isus – ne osudjem. Idi i od sada ne grijesi više« (Iv 8, 10). Krist Gospodin ne želi upropastiti nikoga, pa ni one »bez predrasuda«, nego ih čeka da se obrate: Ako netko na svaki način bježi od spasenja, tada dottični sili Boga da upotrijebi teška sredstva da ga dovede na pravi put. Ta su sredstva mnogostrukaa i sva se svode na težak križni put, jer drugog puta spasenja nema. Najprije se, dakle, podati grešnom životu, a onda ispaštati? Takvi principi se protive svakom retku Svetog pisma.

Bila si »zaljubljena do ušiju«, i zbog toga pretjeruješ o njegovim, uglavnom izvanjskim, kvalitetima. Ne poznaješ psihu mladića ni »logiku« njegove strasti: u trenutku slabosti i svetac može pasti, ali slabost ne opravdava, greh ostaje. Ipak je u svemu presudno to što je zaljubljenost bila, čini se, samo s tvoje strane, jer kako je moguće da nastupi tako naglo kraj svemu? Vi niste došli do uzajamne ljubavi. Bili ste u početnoj fazi i ništa više. Da je on bio zaljubljen, da ste porasli u pravoj ljubavi, on bi sve učinio da te ne izgubi, kao onaj mladić koji mi je priznao da je djevojku toliko zavolio te ju je spremjan čekati ne jednu ili dvije godine, nego sedam godina kao što je Jakov bio spremjan čekati Rahanu.

Čemu onda žaliti? Što žaliti? »Ne mogu svoga mladi-

ća nikako preboljeti«, veliš. Pa da li je uopće bio »tvoj«? Ti si ga željela, ti si ga zamislila, kao budućeg muža. A on? Nikakvog, dakle, temelja za brak nije bilo, jer među vama nije došlo do prave, zrele, predajne ljubavi, tj. ljubavi oslobođene od egoizma, koja u punom altruističkom darianju traži dobro svoga izabranog »ti«, prihvata ga kao osobu sa svim njegovim dobrim i lošim svojstvima. A to se ne postiže tjelesnim manifestacijama na seksualnoj bazi, kao predbračnim odnosima, predbračnim životom i slično, nego dugotrajnim i solidnim uzajamnim izgradnjem jednog pokraj drugog i jednog s drugim. Među vama nije bilo još ništa od toga, nikakav »novicijat« za zajednički život.

Napokon, što je i kako je s njim i njegovim brakom, djecom, srećom, nije tvoje ili moje da sudimo: Bog sudi. Brak je zvanje. Za to se zvanje treba spremiti. To zvanje olakšava supružima spasenje i posvećenje, rast u kreplosti i vječno blaženstvo. Ali to se ne događa ako se voli i traži greh, egoizam, ako je partner »objekt« ili »sredstvo« užitka, a nije osoba s kojom se zajedno sazrijeva na putu kršćanskog života sve do vječnosti. Ništa se od toga ne postizava bez zrele ljubavi. A zrele ljubavi nema bez dugotrajnog odgoja, bez odreknuća od egoizma – bez Kalvarije.

Tko želi preko Glasnika dobiti odgovor na svoje pitanje, neka ga pošalje na adresu autora ovog članka:

Ivan Fuček
Piazza della Pilotta, 4
00187 ROMA
Italia

Pastoralni rad među izbjeglicama i useljenicima

Sv. Otac svraća ovog mjeseca našu pozornost na dva velika problema današnjega svijeta, a to su izbjeglice i useljenici (useljenici). Izbjeglica ima danas u svijetu preko 15 milijuna. Ti su ljudi protjerani iz vlastite domovine, ili su se osjećali toliko ugroženi da su bijegom iz domovine htjeli spasiti goli život. Svi ti ljudi mukotrпno žive po izbjegličkim logorima, a najgore je to što su bez nadе u bolju sutrašnjicu. Isejenici (useljenici) su oni ljudi koji napuštaju svoju domovinu ponajviše iz ekonomskih razloga, ali često i zbog vjerske, nacionalne ili neke druge obespravljenosti, zbog kršenja osnovnih ljudskih prava i sloboda.

DVA NOVA PODRUČJA SLUŽENJA CRKVE

Izbjeglice i useljenici postaju dva nova područja pastoralnog i karitativnog služenja Crkve. Sv. Otac nas poziva da se molimo za one koji su već ušli na ta područja pastoralna i karitasa, da punim srcem i punom dušom odgovore potrebama tog ugroženog dijela čovječanstva.

Dakako da ta molitva nosi u sebi i jedan drugi vapaj: da Gospodin pošalje i dostatan broj požrtvovnih kršćana koji će se zalagati za izbjeglice i useljenike (iseljenike), velikodušne duše koje će biti dostan odgovor Crkve na ta dva goruća problema današnjeg svijeta.

Ova nakana Sv. Oca poziva i nas da u zajednici sa svim članovima AM budemo ljudski otvoreni i kršćanski darežljivi prema svim izbjeglicama i useljenicima koje na ovaj ili na onaj način susrećemo u sredinama gdje sami živimo i radimo.

Rješavanje toga problema pomaganjem tih ljudi i ljudskim prihvaćanjem u novoj sredini nije samo stvar dobrovoljaca ili onih koji su za to određeni, nego je to briga cijelog čovječanstva. Crkva pak u tom pitanju ima i osobitu odgovornost koju mora ispunjati po svim svojim članovima: svećenicima, redovnicima i svjetovnjacima. To je načelni stav Crkve koji je i Sv. Otac potvrdio u raznim zgodama kad je govorio o toj bolnoj temi.

IZBJEGLICE I USELJENICI PEČAT SU NAŠEG VREMENA

Problem selilaštva postaje, u stvari, svakim danom sve teži. On postaje u nekom smislu znak vremena, providnosni znak za koji ne samo da moramo biti osjetljivi, nego on traži i naš kršćanski odgovor u duhu nove civilizacije ljubavi i solidarnosti. Već nas je papa Pavao VI upozorio, da Crkva mora postati pastoralno osjetljiva za problem selilaštva, te da se mora znati prilagoditi tom velikom kretanju čovječanstva.

»Duh Gospodnjeg je na meni. On me je poslao da navi-

ještam Radosnu vijest siromasima.« Ovim riječima proroka Izajie Isus izriče svoju ulogu i svoje poslanje u svijetu, ali ujedno upozorava svoje učenike: »Uvjek ćete imati siromaha među sobom.«

U zapadnom svijetu koji se zanosi blagostanjem, Crkva prepoznaje te siromahe u dosegrenicima. Oni oskudjevaju u materijalnim dobrima, često nisu prihvaćeni, nisu im osigurana ljudska prava, nemaju životne sigurnosti ni nadе u budućnost. Ti su muževi i žene, a često i cijele obitelji, istrgnuti iz vlastite zemlje, te su prisiljeni da nakon mnogo pretrpljenih poniženja, nepravdi i razočaranja urastu u novu sredinu. Gurnuti na rub društva, ti ljudi žive u stalnom rascjepu između osjećaja da su napustili vlastitu kulturu, a novo društvo da ih ipak ne prihvaca. Ono ih čak gleda s nepovjerenjem kao moguće uzročnike društvene nestabilnosti, osobito ako dolaze s područja u kojima su politička previranja. Na njih se gleda kao na svijet mogućih kriminalaca koji će podržavati organizaciono nasilje. Ti su ljudi često prisiljeni da za malu plaću obavljaju najniže, najteže i najopasnije poslove koje nijedan domaći radnik neće priхватiti, a onda ih optužuju za nelojalnu konkureniju na tržištu rada.

ZA NOVE POTREBE NOVI PASTORALCI

Problem selilaštva danas je u svijetu toliko prisutan da

su se za nj zainteresirale i središnje crkvene ustanove u Vatikanu te cijeloj Crkvi izdane smjernice za rad.

Sv. Kongregacija za katalički odgoj u svojoj Instrukciji od 1986. predstavila je pastoral selilaštva kao jedan od redovitih vidova pastoralna Crkve. Zato poziva biskupe i rektore sjemeništa da u formalni program svećeničkih kandidata uvrste sve ono što je potrebno da se budući svećenici sposobe za apostolat selilaštva.

U novije vrijeme je i Papinsko vijeće za selilaštvo i turizam, u suradnji sa Sv. Kongregacijom za redovnike, izdalo Instrukciju koju su poslali svim vrhovnim redovničkim poglavarima i poglavarcama. U njoj se naglašava važnost i hitnost tog problema te se pozivaju redovnici i redovnice da se sve više posvete pastoralu selilaštva.

Ista Instrukcija upućena je i svjetovnjacima. Zbog društvenih implikacija tog problema, upravo oni imaju posebnu ulogu kad se radi o smještaju, zapošljavanju, socijalnoj zaštiti i nadvladavanju izoliranosti zbog rasnih i kulturnih razlika. K tome spada na svjetovnjake da se bore za temeljna prava doseljenika, osobito što se tiče prava na obiteljsko zajedništvo, da ta prava budu priznata i osigurana u civilnom zakonodavstvu, da se tako izbjegne svaka diskriminacija.

U današnjoj Crkvi se rade mnoge nove inicijative kao odgovor na te velike potrebe svijeta. Družba Isusova je koncem sedamdesetih godina, na poziv i poticaj tadašnjeg Generala O. Pedra Arrupe, osnovala Tajništvo za izbjeglice. S tim tajništvom, u organizaciji isusovaca, sura-

duje danas 240 dobrovoljaca (106 isusovaca, 20 redovnika iz drugih redova i kongregacija te 106 laika) u 74 središta za izbjeglice u 23 zemlje, ostvarujući izravan i osoban dodir s milijun i pol izbjeglica i useljenika.

U Rimu 61 suradnik Tajništva pomaže u tri središta za izbjeglice iz Etiopije. Ti centri dnevno prehranjuju 140 osoba te uz ostale društvene, pastoralne i odgojne usluge daju smještaj za 130 ljudi. Tu su se službu uključili i razni samostani i župe preuzevši brigu za više od 500 Etiopljana.

U Sjedinjenim Američkim Državama razvio se pokret duhovnih vježbi za mlade iz Vijetnama. Kanadski isusovci francuskog jezičnog područja dali su od lipnja 1981. do studenog 1988. garanciju za 545 izbjeglica iz Indokine, Afrike, Srednjeg Istoka, Južne Azije i Kine i tako pomogli da oni nađu novu domovinu. Sličnih pothvata ima i drugdje i u organizaciji drugih crkvenih zajednica.

Sv. Otac često naglašava: »Evandeosko svjedočanstvo odnosi se jednakom na sve veći broj doseljenih nekršćanskih radnika koji su došli s drugih kontinenata da u Evropi traže bolje znakove Kristove ljubavi. To je novi način da produžimo misionsko djelovanje prošlih generacija.«

I u našim većim gradovima često susrećemo lude iz druge kulture, a da im ne razumijemo jezik. U tim okolnostima riječi Sv. Oca imaju i za nas svoje značenje. Osim molitve u širokim razmjerima Crkve, moramo za iste probleme biti otvoreni i osjetljivi i na našem domaćem tlu!

Nakana naših biskupa:

DA NAŠI ISELJENICI OSTVARUJU ISUSOVU EVANDELJE, NJEGUJUĆI UJEDNO SVOJU KRŠĆANSKU I KULTURNU BAŠTINU

Naš narod spada među one narode koji imaju prosječno najviše iseljenika. Crkva u Hrvata budno je pratila kretanje tih ljudi. Svećenici su, kao duhovni pastiri, pratili hrvatskog čovjeka u njegovu traženju kruha i slobode kroz sva stoljeća naše tragične povijesti, sve do naših dana. Divno nam svjedočanstvo daje o tome monografija »Katolička Crkva i Hrvati izvan domovine«, Zagreb 1980. Često puta svećenik je bio jedina ali zlatna spona koja je našeg iseljenika vezala uz domovinu, čuvajući u njemu svijest bogate kršćanske i kulturne baštine rođenoga kraja.

Naši nam biskupi preporučuju u molitve naše iseljenike – a danas je svaki treći Hrvat izvan domovine. Danas su naši iseljenici, više nego ikada, duhovno ugroženi. Mnoge im stvari zasjenjuju Evandeoske vrednote. U slobodnom svijetu lako postaju robovi potrošačkog mentaliteta i sekulariziranog društva. Povezanost s korjenima vjerske i kulturne baštine donosi uvijek novu snagu i svježinu za svakodnevni osobni vjerski život. Zato je i za nas danas važna, veoma važna, poruka Sv. Oca koju je izrekao našim radnicima prije 10 godina u Mainzu: »Neka vaše misli budu uz vaše roditelje, vaše obitelji, uz vašu djecu, uz sve vaše koji su ostali u Hrvatskoj i koji toliko misle na vas. Ostanite im uvijek vjerni!«

Petar GALAUNER

Sloboda

Piše: prof. Radovan GRGEC

Gledam razigrane đake, koji se vrtiše s praznika te ponovno ispunije bučnim i obijesnim žagorom i smijehom donedavna u ljetnu vrućinu i tišinu utonula dvorišta i školske hodnike. Dolazi mi na pamet riječ »sloboda«. Je li buka, radost i obijest te mladeži doista znak slobode? Slobode od nečega ili slobode za nešto? Uostalom, što je to sloboda?

Kako rekosmo, pišući o nekim uzvišenim pojmovima i rijećima, kao npr. o ljubavi ili jedinstvu, sve se te riječi mogu upotrebljavati ili zloupotrebljavati, shvaćati ili ne shvaćati na različite načine. Neki slobodu smatraju ograničenom mogućnošću izbora a neki neograničenom mogućnošću zadovoljavanja vlastitih želja, tj. slobodom od raznih spona i propisa ili slobodom za »davanje oduška« svojim nagonima. Kršćanin pak, vjerujući da je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju, zna da je sloboda puni izraz svjesne i savjesne osobnosti, da slobode nema bez odgovornosti (ni odgovornosti bez slobode).

Sloboda povezana s pravdom čini velikim jedan narod. To vrijedi, dakako, i za maleni hrvatski narod, pred kojim se otvorile novi vidici. Isto ta-

ko, sloboda povezana s odgovornošću čini velikom ljudsku osobu, kako god ona izgledala mala ili neznatna. Za takvu slobodu treba da se bore narodi i pojedinci. Ispravno shvaćena i pravilno upotrijebljena sloboda njihova je iskonska čežnja i sudbina.

Sloboda je, kako kaže patrijarh Atenagora, bit evanđeoske poruke. Besjeda na gori i proglašenje Blaženstava govore nam o slobodi djece Božje, o slobodi onih koji nisu posjedovani onim što posjeduju, koji nisu zarobljeni i otuđeni pohlepolom za novcem, imanjem, vlašću i čašću. Tek takvi su sposobni da slobodno i samostalno donose odluke i daju odgovor koji umjesto njih nitko ne može dati.

Za slobodu, demokraciju i pravednost valja ljude odgajati. To se posebno odnosi na kršćanske svjetovnjake, laike. Potreban je, da se poslužim rijećima kardinala Lustigera, temeljiti rad na odgoju savjesti kršćana koji žive u svijetu. Oni moraju postati zreli i odgovorni članovi Crkve i zajednice kojoj pripadaju, moraju preuzeti inicijativu u vođenju svjetovnih poslova, kako to proizlazi iz koncijskih dokumenata. Više ne bi smjeli odgovornost za svoju

neaktivnost prebacivati na prilike, na brigu za golu egzistenciju i sigurnost njihovih obitelji. Mnogi od njih, kao ribe izašle iz konzerve ili ptice oslobođene iz kaveza, ne znaju što bi sa svojom slobodom započeli, a valja zaplivati morskom pučinom i poletjeti prema nebeskim visinama. Valja prihvati slobodu i odgovornost.

Valja, kako mi to često kažemo, izaci iz »sakristije« i iz »mišljih rupa«, gdje su se neki, ruku na srce, prilično sigurno i ugodno osjećali, brinuti se uglavnom za poboljšanje životnog standarda i materijalnog uspjeha.

Na ovogodišnjem Katholikentagu izjavila je Rita Waschbüsch da katolička Crkva mora opet postati Crkva laika. Bez laika se biskupi, svećenici i redovnici teško mogu približiti raskršćanjenom svijetu u kojem živimo.

Bez laika, tj. kršćanskih vjernika koji žive u svijetu, nema evangelizacije ni reevangelizacije suvremenog čovječanstva.

S proširenjem prostora slobode i pred hrvatske vjernike svjetovnjake postavljaju se novi zadaci. Oni moraju shvatiti da prave slobode nema bez odgovornosti, svjesnosti i savjesnosti.

Mir

O miru se puno govori. Ističe se da je ugrožen u društvu, u pojedincu i u životnom okolišu. Želi ga se uspostaviti tamo gdje ga nema. Stvaraju se mirotvorni pokreti i organizacije, o miru se održavaju znanstveni i politički skupovi. Mir je česta tema svećeničkih propovijedi, novinskih članka i znanstvenih rasprava. Čak se dodjeljuje i Nobelova nagrada za mir. Imajući pred očima množinu izgovorenih riječi o miru, prisjećam se što reče prorok Jeremija: »I olako lijeće ranu naroda moga vičući: 'Mir! Mir!' Ali mira nema.« (Jer 6, 14) Zašto ga nema!? Čovjek nudi »svoj mir« koji je često nemir za druge. Suvišno je o miru govoriti, a djelima ga razarati. Govori se o slozi, a širi se nesloga. Govori se o ravno-pravnosti i slobodi, a onda se svim sredstvima nastoji drugoga pobijediti i podjarmiti. Govori se o razoružanju, a svednevice se usavršavaju sve ubojitija oružja. Mir je za nas često ono što se nama čini da on jest, a pitanje je da li uistinu jest.

Mir, međutim, nije plod nečije odluke, proglosa ili mirovnog dogovora. Mir, nadalje, nije ni neko stanje u kojem se ništa ne događa. Mir ne znači ustajalost i mrtvilo. Konačno mir nije ni nešto što bi postojalo izvan ljudskog srca. On se nalazi upravo u njegovim dubinama i iz njega izvire dobro i zlo, mir i nemir. Jedino Bog je kadar ispunuti ljudske čežnje, nemir srca ispunuti božanskim mirom. Već je sv. Augu-

stin uvidio i iskusio: »Nemirno je srce moje, Bože, dok se ne smiri u Tebi.«

Izvor istinskog mira je, dakle, samo u Bogu i samo On ga je kadar poddariti pojedincu i društvu. Isus je rekao apostolima: »Ostavljam vam mir; mir, i to svoj, dajem vam. Ja vam ga ne dajem kakav svijet daje. Neka se ne uznerimiruje i ne plaši vaše srce!« (Iv 14, 27) Isus upozorava svoje učenike da ne traže mir tamo gdje ga ne mogu naći: »Ovo vam rekoh, da u meni imate mir. U svijetu ćete imati patnju. Ali, ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet!« (Iv 16, 33)

Isusov život i djelovanje na zemlji ispunjeno je propovijedanjem i širenjem mira. Već kod njegova rođenja andeli pjevaju: »Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima koje ljubi!« (Lk 2, 14) Ozdravljajući bolesnu ženu reče joj: »Kćeri, tvoja te vjera ozdravila, podi u miru!« (Lk 8, 48) Apostolima naglašava da ulazeći u nečiju kuću najprije pozdrave: »Mir ovoj kući!« I sam je nakon uskrnsnuća svoje apostole pozdravio riječima: »Mir vama!« Mogli bismo navesti i mnogo drugih mjeseta iz Evandelja gdje Isus propovijeda o miru ili ga neposredno donosi u nemirna ljudska srca. Koliku je važnost Isus pridavao miru vidi se i iz njegova govora na gori gdje je blaženima označio one koji su mirotvorci jer će se za nagradu zvati sinovima Božjim.

Po uzoru na Učitelja i apostol Pavao postaje propovjednik i širitelj mira. I on je, poput psalmiste koji je pjevao: »Samo je u Bogu mir, dušo moja« (Ps 62, 6) shvatio da istin-

ski mir ima izvor samo u Bogu. U svojim poslanicama to jasno i često ističe. Njegov karakterističan pozdrav kršćanskim zajednicama jest »Neka Bog, izvor mira, bude s vama svima!« (Rim 15, 33)

Mir je, dakle, prije svega plod Duha isto kao i radost, ljubav, vjera... Stoga se mir može postići i proširiti dobrotom i ljubavlju. Sv. Pavao upravo na to potiče svoje Filipljane. »I mir će Božji, koji nadilazi svaki razum, čuvati srca vaša i misli vaše u Kristu Isusu. Uostalom, braćo, sve što je čestito, što je dično, što je pravedno, što je nevinjano, što je ljubezno, što je na dobru glasu, i sve što je krenosno i hvale vrijedno, to neka bude sadržaj vaših misli! Ono što ste od mene čuli i na meni vidjeli, to nastavite činiti, pa će Bog, izvor mira, biti s vama!« (Fil 4, 7-9)

Crkva, to jest svi mi vjernici, po uzoru na Isusa i apostole treba propovijedati i širiti mir. Dopustiti, najprije, da istinski mir zavlada dubinama našeg srca, naše savjeti, čitavog našeg bića. Pomenuti s Bogom i u miru sa samim sobom, bit ćemo kadri pružiti istinski znak Kristova mira jedni drugima.

Priredio: Anto MIŠIĆ

Posljednja šansa

Danas sam osuđena na smrt. Kako se ne mogu braniti ni oružjem ni diplomacijom nego sam posve bespomoćna, ostavljena na milost i nemilost ljudi koji me ne vole i ne žele da živim, preostaje mi jedino da ovako javno uputim molbu za pomoć, za milost, za razumijevanje.

Vjerujte, nisam nikome ništa skrivila! Ne mogu to dokazati, ali svima koji ovo čitate bit će vam sigurno sasvim jasno da i nisam mogla nikome ništa zlo učiniti. Ta imam samo devet tjedana!

Pitate, zašto sam onda osuđena? Tko me je osudio? Možda već i pogadate: majka, otac i ultra-zvuk!

Da su majka i otac svakome najbliži, da bi trebali biti najbolji prijatelji, branitelji i hranitelji, to znate. A vjerojatno znate da je i taj fantastični ultra-zvuk zapravo pronađen i usavršen samo zato da pomaze ljudima: da otkriva bolesti, tumore, kamence, da provjeri položaj djeteta u maternici kako bi se trudnoča što bolje razvijala i napokon završila sretnim rođenjem djeteta. A ipak, znate li za što se najčešće upotrebljava ultra-zvuk? On je prvi od tri (barem tri!) suca, koji djecu moje dobi osuđuju na smrt! On izvodi prvi odabir za »odstrel« onih koji, po nekim prosudbama, ne treba da žive! Ako su bolesni, deformirani (makar samo neznatno), ili ako su ovo što sam ja...

Vidite, iako sam protiv toga da se nekoga ubija zato što je bolestan, riječ o tome prepuštiti ču jednom od svoje

male, izgubljene braće, koja će svoju molbu za pomilovanje napisati u jednom od nadaljnih brojeva Glasnika. Što se mene tiče, uopće nisam bolesna, niti deformirana. Naprotiv, sasvim sam zdrava i, po mom mišljenju, vrlo lijepa. A to su rekli i mojoj majci.

Ali ja sam djevojčica! I to je jedini razlog zbog kojega će me moji roditelji dati ubiti! Ne vjerujete? Pitajte se, postoji li tako nešto? Mislite da sam pogriješila stoljeće? Čudite se i zgražate? I ja! Na kraju dvadesetog stoljeća, netko mora umrijeti samo zato što je žensko! Ni ja ne bih vjerovala da se to ne događa upravo meni! Ali i mnoštvu mojih malih sestrica! Pa kolike su djevojčice ubijene samo zato što su djevojčice! Samo da znate! I sve to u tini, bez ikakve obrane, pačak i bez ičijeg pokušaja posredovanja. Zašto bar feministkinje, koje toliko galame o ženskim pravima, koje znaju biti agresivne i kad treba i kad ne treba, ne razbiju taj ukleti aparat koji je za tolike njihove sestrice po spolu postao samo uputnica u smrt?

Moja majka, koju sam u ovo malo vremena silno zavoljela, danas je došla kući. Nezadovoljna i neraspoložena, rekla je mome ocu: »Na žalost, djevojčica je. Morat će abortirati!«

Prestrašila sam se. Još kad me je majka prvi put odnijela liječniku da on potvrdi moje postojanje, čula sam tu užasnu riječ. Ravnodušno i hladno upitao je: »Gospodo, hoćete li abortirati?« Ali moja majka je tražila uputnicu za ultra-zvuk. Povjerovala sam da to znači da ču ostati na životu. Bila sam joj zahvalna za to. Bila sam beskrajno sretna. Voljela sam i moju majku, i život i sve. Još se ni-

sam bojala ni kad smo ušle u sobu za pregled. Ali onda sam čula, jer nerođena djeca čuju sve oko sebe, kako žene međusobno o tome razgovaraju, kako lakoumno odbacuju nedužnu djecu – i onda sam se prepala. Ipak, vjerovala sam svojoj majčici. Nada sam se da ona mene neće dati. Ta kakva bi to bila majka! Nije moja majka takva, mislila sam.

Na žalost, prevarila sam se. Sad mi je ostao još tata kao moja jedina nada. Voljela sam njegov dubok, miran glas. Jedva sam čekala da ga vidim i upoznam. Vjerovala sam da je on dobar čovjek. Mama je možda umorna, pa je zato ljuta na mene, ali on me neće dati! Ali tata je mirno odgovorio: »Abortiraj! Šta bi drugo? Imamo već jednu djevojčicu!«

Pa zar tako, tata? Umjesto da me zaštitиш, što ti je prirodna dužnost, ti me guraš u smrt! Svoju djevojčicu, tata, koja bi te voljela, koja bi ti se penjala u krilo, ljubila te! Tata! Ne mogu vjerovati! Pa ti toliko voliš moju sestruru koja ima tri godine! Kad je prije nekoliko dana razbila koljeno, vodio si je u ambulantu, tepao si joj i tješio je. Pričao si joj priču, kupio si joj sladoled. Pa zar sam ja toliko gora od nje, da mene okrutno odbacuješ u smeće?! Tko bi povjeroval da tata može dopustiti, ili čak savjetovati, da njegovu djevojčicu raskomadaju i bace u kanalizaciju? Pa zar bi ti dopustio, tata, da moju stariju sekru netko povrijedi? Recimo, neki doktor? Pa ti bi ga ubio! A ovome, koji će mene ubiti, još ćeš платiti! Pa ti si rekao da si vjernik, tata! Pa ako vjeruješ, onda valjda znaš da je Gospodin Isus veoma mnogo volio djece. I mušku i žensku. Ni u

jednom retku Evandelja ne može se naći ni najmanji trag takve diskriminacije! Pa zar nije Isus uskrisio onu djevojčicu, kćerku Jairovu? A da i ne govorim o tome kako je okupljao dječicu oko sebe i obećavao im Kraljevstvo nebesko! Hoćeš li još imati hrabrosti da tvrdiš da si kršćanin, nakon što mene dadeš ubiti?

A ti mama! Moja lijepa i draga majčice! Ne znam mrziti i ne mrzim te, ali te pitam: gdje ti je ljubav? Gdje ti je srce? Nedavno su neka djeca ubijala pticu, a ti si ih izgrdila. Bilo ti je žao ptice. A mene ti nije žao!

Mama, ti nisi naivna. Nisi ni glupa. Ti dobro znaš da to nije »mala operacija«. Svjesna si da je to okrutno ubijanje nevina čeda! Oni moji prijatelji, srednjoškolci, Bog ih blagoslovio, dijelili su one slike na kojima se vidi dječete, raskomadano, iskasapljeno, tom »malom operacijom«. I ti si dobila te slike. Vidjela si ih, znaš, svjesna si o čemu se radi. A opet, ti ćeš to učiniti samo zato što sam djevojčica!!!

Mama, najokrutnije me kažnjavaš zato što sam žensko. Zar je to toliko zlo biti djevojčica, kasnije djevojka, pa onda majka? Zar je to prokletstvo, nesreća, sramota? Ako je tako, ako je zaista toliko zlo biti žena, zašto se onda ti ne ubiješ? Ti si žena već četvrt stoljeća! Zar u tvom ženskom životu nije bilo ništa lijepo i vrijedno? Zar je sve bilo samo poniženje, bol i odbačenost? Ne vjerujem! Ti imaš tako divan smijeh, mama! Toliko ga volim slušati! Tako se ne može smijati netko tko je nesretan, tko mrzi sebe i svoj život. A ako si ti mogla biti sretna, zašto ne bih to mogla biti i ja? Ili, ako

je toliko zlo biti djevojčica, zašto onda ne ubiješ moju sestruru? Ona je djevojčica već tri godine, a ja još nemam ni tri mjeseca!

Dobro, znam da je nekada davno, u nekim davnim surovim kulturama, bilo dosta opasno roditi se kao djevojčica. Postojali su zakoni po kojima su roditelji imali pravo da ubiju dječete, ako ga ne žele zato što je žensko. Ali to je daleka prošlost. Ta su pravila besmislena i glupa za čovjeka dvadesetog stoljeća! Pa mama, ti si moderna žena! Nisi ni zatucana ni zaostala. Bar sam mislila da nisi! Skolovana si, zaposlena, dokazala si da žena vrijedi jednako kao i muškarac, borila si se za prava žene u društvu, a sada tako... Zar se ne bojiš, mama, da ćeš jednom morati odgovarati za to? Ne zato što si žensko, nego zato što nisi žensko! Zato što nisi dovoljno žena! Jer da si ti dovoljno žena, ti bi vidjela, spontano i jasno, da je sav taj »napredak« koji rastavlja djecu od majki, koji razbijja naјsvjetije vrijednosti, umjesto da ih brani – samo demonska prevara!

Ti bi znala da nema opravdanja za ubistvo djeteta! Tvoje žensko srce to bi ti neprevarljivo reklo! Samo da imaš žensko srce, mama, tebi bi bez ijedne riječi bilo jasno da nema veće sreće ni radosti nego što je zagrljav djeteta! Ali ti nemaš žensko srce, mama! Tebi je mrsko sve ono žensko u tebi! Ne želiš da još jednom budeš majka, da rodiš još jednu djevojčicu!

Ali mama, ja želim, jednom kad odrastem, svakako biti majka! Ne smiješ mi to uskratiti, mama! Ubijajući me, ubijaš istovremeno i moju djecu! I njihovu djecu! Imaš li pojma, koliko je to zlo?

Nešto će ti otkriti, mama: Ne mogu sama pisati, to valjda znaš. Zato umjesto mene, i umjesto svih nas neželjenih djevojčica, piše naša sestra. Ona je odrasla, ali sva neželjena djeca su braća i sestre, bez obzira na dob. Ona je i sama nekada davno bila neželjena djevojčica, pa sada rado piše naše molbe za posilovanje. Ali tada, prije četrdeset godina, nije bilo ultra-zvuka, pa njezini roditelji to nisu mogli saznati dok se nije rodila. Istina, nisu je voljeli, odbacili su je i mnogo je pretrpjela. Ali pošto se rodila, djevojčica je imala šansu. Odrasla je bez roditeljske ljubavi, ali je imala Ljubav Božju. To joj je bilo više nego dovoljno da voli i da umnoži svoj život! Sada je majka brojne obitelji. Veoma voli svoju djecu. I mušku i žensku! Jednako!

I ja želim jednom biti isto takva. Daj mi priliku da pružim ljubav drugima, mama! Najprije tebi, a kasnije i svojoj obitelji! Zar je to zlo, mama?

Ova molba je moja posljednja šansa, mama. Žalosni vapav osuđenika koji se ne može braniti. Ali to je posljednja šansa i za tebe! Urazumi se, mama! Kad jednom budem mrtva, uzalud ćeš se kajati, bit će ti kasno! Ubijajući mene, zauvijek ćeš ubiti i svoj mir, mama! Kakve će ti biti noći? Kako ćeš moći ljubiti i maziti moju sekru, a da se ne sjetiš što si meni učinila?

Želim da živim, mama! Ako me ne želiš, pokloni me onima koji nemaju djece, a voljeli bi ih imati i nisu izbirljivi! Bit će ti zahvalna ako bar to učiniš! Učini bilo što, ali ne uzimaj mi život!

L. JASNA

Jednostavan život i neobične pojave

Piše: Josip ANTOLOVIĆ*

Život Svetice iz Paray-le-Moniala potvrda je da Bog voli malene, poneizne, priproste i neugledne, ali iskrene duše. U kršćanstvu svima njima prethode prosti betlehemski pastiri koji su prvi postali dionici velike i radosne objave Božje Spasitelja našega. Njima anđeo Gospodnji objavljuje: »Ne bojte se, jer vam, evo, donosim radosnu vijest o velikom veseliju za sav narod: Danas vam se u Davidovu gradu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin.« (Lk 2, 10-11) Gotovo 17 stoljeća kasnije u francuskom provincijskom gradiću Paray-le-Monialu sam če Gospodin jednoj skromnoj i nepoznatoj redovnici, Margareti Alacoque, objaviti veliku, radosnu i utješnu vijest: »Gle, ovo Srce, što je toliko ljubilo ljudе! I kao što će anđeo nad betlehemskim poljanama dati znak: »Načete Djetešće povijeno u pelenice gdje leži u jasla-ma« (Lk 2, 12), tako će Isus preko Margarete Alacoque modernim vremenima dati »kao znak« svoje »Srce«. I kao što su pastiri »vidjeli Djetešće gdje leži u jasla-ma i saopćavali što im je rečeno za to Djetešće« (Lk 2, 16-17), tako će i sveta

Margareta svoje vizije božanskih tajni Srca Isusova vjerodostojno prenijeti novim naraštajima, a poruka je ista kao i ona u Betlehemu: »Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga jedino-rodenog Sina da ne pogine nijedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni.« (Iv 3, 10) A znak je i izražaj te Božje spasiteljske ljubavi Kristovo Srce. Pa kao što rado razmišljamo o poruci betlehemskim pastirima i »divimo se onomu što su im rekli (andeli)«, da su sami svojim očima vidjeli u stajici, tako je opravdano da se upoznamo i s osobom koja postade oruđem Kristova Srca da objavi divote Božje ljubavi prema čovjeku, prema svakomu od nas.

ŽIVOT JEDNOSTAVAN, ALI PUN KUŠNJI

Životna linija Margarete Alacoque posve je jednostavna, baš kao i betlehemskih pastira. Ostala je siroče, bez oca, u djetinjoj dobi od 8 godina, baš kad joj je, zbog teških problema u obitelji, snažna očeva zaštita bila najpotrebnija. Djetinjstvo, puno poniženja, zlostavljanja i osamljenosti proživjela je s

majkom. Jedinu je utjehu nalažila u euharistiji, osobito u dane kad bi primala pričest. Kad se trebala odlučiti za životni poziv, Margareta je doživjela napetosti koje se rađaju u duši kad mora birati između Boga, koji je zove u samostan, i taštine ovoga svijeta. Osim toga, Margareta je bila osjećajno jako vezana uz majku i braću. Bog je ipak prevagnuo i pobijedio te ona već g. 1671. stupa u samostan od Marijina pohodenja u Paray-le-Monialu. Bila je već prilično bogata mističnim iskustvom, a nadasve spremna na poniženja na koja se već veoma navikla zbog nekoliko osoba što se nametnule njezinoj obitelji. Gorki kruh poniženja nije joj nedostajao ni u samostanu. Ondje je najprije prošla kroz veoma krut i tvrd odgoj novicijata prvu veliku redovničku kušnju.

Svojih 19 godina samostanskog života provela je pod upravom triju poglavara-ka koje su pokušavale shvatiti njezin život, a osobito viđenja kojima ju je sam Gospodin obdario. Nije to za Margaretu bilo baš tako lako i jednostavno. Morala se podvrgnuti mnogim razgovorima, ispitivanjima pa i kritikama na svoj račun. Cak u svojoj redovničkoj zajednici bila je predmetom posebnih promatranija onih koji su se čudili onome što je ona proživljivala. Neki su se možda malo i divili. Zatim su tu bile neke sestre koje nisu mogle razumjeti neobične darove što ih je Margareta imala pa su prema njoj bile neprijateljski raspoložene. Među njima se često osjećala neprihvaćena i to je teško podnosila.

Margareti je bila povjerenja služba učiteljice novakinja, a to je znak da je ipak bila osoba od velikog povjerenja. Novakinje su bile prve kojima je, potaknuta svojim viđenjima, posredovala spoznaju pobožnosti Srcu Isusovu. Posljednje godine života, kad više nije vršila dužnost učiteljice novakinja, bile su joj nešto smirenje, ali ni tada nije bila slobodna od svojih boljetica. Iscrpljena raznim patnjama i brigama umrla je relativno mlada proživjevši svega 43 godine.

NESHVAĆENO I NESHVATLJIVO, A IPAK...

Njezine su bolesti, najblaže rečeno, bile čudne. Nai-me, često je dolazio do izvanrednih ozdravljenja, pogotovo kad su ozdravljenje tražile poglavarice kao znak da su njezine objave autentične. Slično se događalo i s nekim sestrama u samostanu kad bi im poglavarica, u dogovoru s Margaretom Marijom, dopuštala da idu češće na pričest, što prije nije dopuštala. Ne zaboravimo da

svagdašnja pričest tada nije bila u običaju ni u samostanima. Poglavarci i poglavarice mogli su ipak dopustiti da se pričest primi koji put i u običan dan, a ne samo nedjeljom. Dakako da su takve iznimke u samostanskom životu dovodile do stanovitih napetosti i pogoršanja međuljudskih odnosa.

Bilo je u samostanu, za naše današnje pojmove, i neobičnih pokora. Tako se ponekad ljubilo nećiju ranu ili pilo lužinu. Takve je pokore znala činiti i Margareta Marija pa je i na taj način postala predmetom kritike. A što tek reći o činjenici da je dvaput na svoje grudi ispisala ime Isusovo? Jedanput je to učinila s užarenom pribadacom! Moderni psiholozi trpaju tache čine u anomaliju samoranjanjavanja. Zanimljiva je ipak činjenica kod Marije Margarete da je rana na grudima, nastala drugi put ispisivanjem imena Isusova, vrlo brzo zacijelila. Svetica je tada ipak vrlo dobro shvatila da je važnije imati ime Isusovo u srcu, nego na grudima. Za pokoru znalo se spavati na krevetu u koji su bile umetnute krhotine od zemljanih posuda što je podsjećalo na vremena starokršćanskih i srednjovjekovnih pokornika, a manje je odgovaralo duhovnosti svetog Franje Saleškoga, osnivača reda od Marijina pohodenja. On je, nai-me, vodeći se svojim blagim humanizmom više držao do onih tzv. malih kreposti sive svagdašnjice, negoli do takvih teških i velikih pokora.

Uza sve to Margaretine objave i vizije bijahu i za nju i njezine poglavarice ne samo milost, nego i stavljanje na veliku kušnju povezanu sa stalnim strahom i nesigurnošću pred pitanjem da li je

vodi pravi duh. I tako je Margaretin život bio mučen tjeskobom krivnje iz čega je opet rasla ona njezina postojana i neutraživa želja za patnjom i poniženjima iz ljubavi prema Srcu Isusovu. Za razumijevanje svega toga ne mogu služiti čisto zemaljska mjerila, jer Božje misli nisu naše misli. Gospodin je svoju izabranicu u najjednostavnijem i najobičnijem samostanskom životu vodio neobičnim putevima. On ju je u bezutjehnosti ispunjao svojom utjehom i tako je bodrio da ustraže na putu svoga uzvišenog, ali ne i lakog životnog poslanja.

DJETINJSTVO PATNJE KAO UVOD U »LUDOST KRIŽA«

P. Dumeige u svojoj konferenciji o Svetici iz Paray-le-Moniala navodi bolne pojedinstvenosti iz njezine mladosti da bi onda izveo jedan za nas veoma prihvatljiv zaključak. Da bismo ga bolje shvatili, valja navesti sve ono što nam Svetica opisuje u autobiografiji. Iz njezina se opisa jasno vidi da rane godine njezina života – veoma važne za što bolji razvoj – nisu imale onog potrebnog sunca, sreće i topline. Očeva smrt ostavila je u osjetljivom srcu osmogodišnjeg djeteta neizbrisive trage boli. Majka je postala udovica s petero djece. Morala se neprestano susretati s materijalnim i drugim nedućama koje nisu mimošle ni njezinu djecu. Četvero starije djece stavljeno je pod starateljstvo, dok je Margareteta poslana u Charolles na odgoj i školovanje k reformiranim klarisama. Bio je to i njezin

(Nastavak na str. 268)

JEDNOSTAVAN ŽIVOT I NEOBIĆNE POJAVE

(Nastavak sa str. 267)

prvi susret s redovnicama koje je promatrala kao svetice. Prvu je pričest primila u dobi od 9 godina. Ondje je primila i nešto znanja što će ga kasnije nadopuniti u samostanu od Pohođenja, a onda će je sam Gospodin ispuniti onim višim znanjem koje sv. Pavao u I. Poslanici Korinćanima opisuje ovako: »Ne držah zgodnim među vama išta drugo znati osim Isusa Krista, i to raspetoga.« (2, 2) Sve što je prethodilo tom Margaretinom znanju od njenih najmladih godina bila je samo priprava i uspon na goru najviše mudrosti. Put je bio težak, ali je sigurno vodio k pravom cilju.

Zadržimo se još na toj trnovitoj pripravi!

Četiri godine teške i mučne bolesti prekinuše Margaretino školovanje. Zahvatila ju je neka uzetost tako da se nije mogla ni podizati ni spavati. Noge joj se ispunile rana. A što je najneobičnije, ona je, tako rekuć, u hipu ozdravila. Bilo je to u času kad se zavjetovala blaženoj Gospoj. Obećano joj je da će jednog dana postati kći Djevice od Pohodenja. Ispočetka se tim upravo zabavljala, ali ne posve, jer je brzo shvatila »da će se, rođena na Kalvariji, morati hranići kruhom križa«.

Život joj je u obitelji dao krajnju konkretnu znakovitost »hrane križa«. Pod istim su krovom živjeli, naime, članovi obitelji Alacoque i Delaroche – gradani i seljaci. Tri žene jedne od tih dviju obitelji kao da su smatrале svojom dužnošću da što više ponizu i

muče Margaretu. Ona sama kaže: »Bijaše to neprestan rat. Sve bijaše zatvoreno pod ključem tako da nisam mogla pronaći ni odjeću kako bih pošla na Misu.« Za sve je morala moliti dopuštenje svojih samozvanih »mučiteljica«. Tako joj je bio zatvoren put do oltara, do svetohraništa, do utjehe što je daje sveta pričest. Preostalo joj je jedino sakriti se u koj kutić u vrtu te ondje otvoriti svoje srce Bogu. Spomenute su je osobe stalno bockale, izrugivale, izazivale. Ona ih podnosi i naziva »istinskim priateljicama svoje duše«.

Sve je to mogla jer se u njezinu srcu nastanio raspeti Krist, Čovjek boli, ili onaj što ga je na Veliki petak Pilat izveo pred svjetinu željnu ruganja i ponižavanja predstavivši ga riječima: »Ecce homo! – Ego čovjek!« Isus osuđen na smrt strpljivo je nosio svoj križ i postao Margareti trajno nadahnute da ne kuka i ne tuži se na svoje križeve. Morala je prosjačiti i moljikati da bi se mogla brinuti za svoju tešku bolesnu majku. A kad bi se ipak u molitvi blago pozvala svome Božanskom Učitelju, odmah mu je i zahvaljivala što se na taj način može suobličavati s Njim.

Margareta Marija Alacoque velika je ne po objavama Srca Isusova – to je bila milost i povlastica – već po tome što je postala učenica raspetog Spasitelja. Počeli smo razmatranje uspoređujući je s betlehemskim pastirima. Sličnost je s njima i u izabranju, u povlaštenoj milosti, u jednostavnosti i malenosti. No Margareta Marija je imala svoj vlastiti put da postane što savršenija učenica Krista Raspetoga čiju je ljubav naviještala šireći pobožnost njegovu Presvetom Srcu.

Križ

Krist jednom u osvit zore stazama šetao zvezdanim. U snu prekrasan vidjeh mu lik i podoh tada s njim. Pogledom svojim me upi, pristupi blag mi i tih i upita:

»Ti koja me voliš, hoćeš li sa mnom moj nositi križ?«

Ne razumjeh tada što želja mu bi, ali me njegov obasja lik, i rekoh mu krotko:

»Da, Tvoj ču s Tobom nositi križ!«

Zavjet položih, vjerna mu ostati želim.

Križ meni je težak i čaša njegova često je pelin. Kad klonem slomljena i tužna i kad dalje s križem ne mogu tim, odjednom lahoran prene me glas, kroz biće prostruji mi stih:

»Ti koja me voliš, hoćeš li sa mnom moj nositi križ?«

Od mene pomoć moli. A što će ljubav? Srcem se odazivlje svim! »Da, nek jedan posrtaj manje bude Tebi. Da, s Tobom ču Tvoj ponijeti križ!«

Danica BARTULOVIĆ

Voditelji akcije ZA ŽIVOT koja djeluje pri Obiteljskom centru u Slavonskom Brodu pod nazivom: POMOZIMO TREĆE I DALJNJE DIJETE (PTIDD), obratili su se tijekom ove godine osobnim pismom i posebnim priloženim Upitnikom za obitelji svim župnim uredima na čitavom hrvatskom jezičnom području u vezi s planiranjem i pomaganjem trećeg i daljnog djeteta.

Pomoć je namijenjena prvenstveno za planirano i još nerodeno dijete, odnosno za obitelj koja bi željela roditi treće i daljnje dijete, a nema za to potpune materijalne životne uvjete. Takvoj obitelji Centar pronalazi jednog sponzora u svijetu koji mjesecnim iznosom u vrijednosti od 25 američkih dolara redovito pomaže na tri, pet ili sedam godina.

Do sada su se na naš ured prijavile mnoge obitelji iz svijeta koje žele pomoći ovu obiteljsku akciju. Također su nam većina župnika poslali imena obitelji i djece kojima je ta pomoć potrebna. U mogućnosti smo da pomognemo i ostale župe.

Adresa je za sve:
OBITELJSKI CENTAR – PTIDD
55000 SLAVONSKI BROD
Kumičićeva 18

Molitva mukotrpног života

Oče, oprosti mi što sam Te svjesno ili nesvjesno uvrijedila. Oprosti i onima koji su me na to naveli. Bojam se duševnih i tjelesnih boli, ali mi daj, Gospodine, milost da podnesem sve patnje. Ne daj da Te ikada svjesno zamrzim i tako izgubim svoju dušu. Oslobodi me, Gospodine, od svih zlih misli koje vrijeđaju Tebe i brata čovjeka.

Hvala Ti, Gospodine, što si me izbavio iz provalije nemira i doveo do ponovnog mira. Nitko to nije mogao učiniti nego samo Ti. Hvala Ti za rođeno dijete. Hvala Ti za cvijet što u meni budi ljubav. Hvala Ti za riječ: volim te.

Gospodine, Tvoja me ljubav privlači. Ništa nisam mogla shvatiti ni naučiti bez Tvoja svetog patničkog lika. Daj, Gospodine, da moja ljubav prema Tebi raste i razvija se. Nisam više mlada ni lijepa, a nikada to nisam ni bila bez Tvoje ljubavi.

Isuse, izvore sreće, radosti i mira daj da u bolnicu gdje boravim slobodno dolaze braća svećenici i časne sestre da šire vjeru, ufanje i ljubav. Daj, Gospodine, da liječnici i bolničke sestre šire mir i ljubav te rješavaju probleme svojih štićenika, a ne da ih samo zasipaju tabletama za umiranje i onesposobljuju ih da se bave zdravim mislima.

Hvala Ti, Gospodine, što sam se oslobođila ovisnosti o tabletama koje mi nisu koristile nego su me samo mučile. Smiluj se, Oče, papi našemu Ivanu Pavlu. Daj mu duševno i tjelesno zdravlje da može cijeli svijet voditi u miru i ljubavi, a svima nam udjeli radost vječnoga života u svome preblagom Srcu. Amen.

ELIZABETA

IVAN RABUZIN I NEVIĐENO U

Ivan Rabuzin osigurao je svome imenu trajno mjesto u vijencu hrvatskih likovnih umjetnika, kao što su i njegova djela trajno obogaćila najuglednije umjetničke galerije svijeta. Umjetnikova izvornost čini ga prepoznatljivim na svim izložbama, a posjetiocima se ne mogu od njegovih djela rastati ravnodušni. Njegove slike trajno se utiskuju u pamćenje jer dočaravaju svijet ljkonske ljepote, viđen samo dušom i maštom umjetnika. One bude čeznuće za izgubljenim rajem i nadu u konačan sklad »kad više neće biti ni jauka, ni boli, ni smrti«, kad će Bog ispuniti ljudsko srce mirom i skladom stvarajući »ovo Nebo i novu Zemlju«.

Rabuzinovi oblaci nikad ne prijete tučom, niti sunce ubija žegom, niti mu staza-

ma raste trnje. Njega privodi miluje samo nježnim nadahnucima, a on joj uzvraca samo ljudskim potezima kista. Nakon proljetno retrospektivne izložbe u Zagrebu (MGC Gradec, Katarinin trg 5, ožujak, travanj, svibanj 1990), poveli smo razgovor za čitatelje Glasnika koji je bio štivo i njegove kuće djetinstva, a ni sada mu nije tud.

UREDNIK: Gospodine Rabuzin, jeste li zadovoljni s posjetom netom zatvorene vaše retrospektivne izložbe?

RABUZIN: Da, veoma sam zadovoljan! Na otvorenju je bilo mnogo posjetilaca, prava gužva u izložbenim prostorima »Gradec«. I kasniji posjet tijekom dva mjeseca, koliko je izložba trajala, bio je dobar. Svečanost bojenja »uskrišnjih pisanića« na Veliku subotu, namijenjena djeci, privukla je veliki broj djece i

roditelja. Izložbu su posjetili i učenici više škola. Održao sam nekoliko predavanja i odgovarao na mnoga pitanja. Zbog velikog zanimanja izložba je bila produžena desetak dana, do izložbe cvjeća. Održan je i »okrugli stol« likovnih kritičara na temu: Dječio Ivana Rabuzina.

UREDNIK: Neki vas kritičari smatraju sasvim originalnim umjetnikom, jedinstvenim u kategoriji naivnih slikara, a priznati ste i u svijetu. Da li vam je drago što po vama hrvatska umjetnost biva u svijetu poznata i priznata?

RABUZIN: Iz Bibliografije u Katalogu izložbe vidljivo je da su o mojoj slikarstvu pisali mnogi poznati likovni kritičari širom svijeta. Moje su samostalne izložbe bile prikazane u mnogim zemljama svijeta, u poznatim muzejima i galerijama. Velik broj muzeja posjeduje i moje slike. Meni je drago da sam kao Hrvat doživio toliki uspjeh jer je time i hrvatska umjetnost načaćna u svijetu. Ističem da je moje brojno sudjelovanje na skupnim izložbama bilo uglavnom jugoslavenskog značenja. Svakako mi je drago i to što se bez moje umjetnosti teško može organizirati retrospektivna izložba umjetnosti bilo Hrvatskog, bilo Jugoslavenskog karaktera.

UREDNIK: Da li vas neki ipak nastoje kopirati ili slijediti?

RABUZIN: Kopisti se pojavljuju već kroz dulje vrijeme, kod nas i u Americi. Mnogi samouki slikari poku-

PODNE

VIDENOME

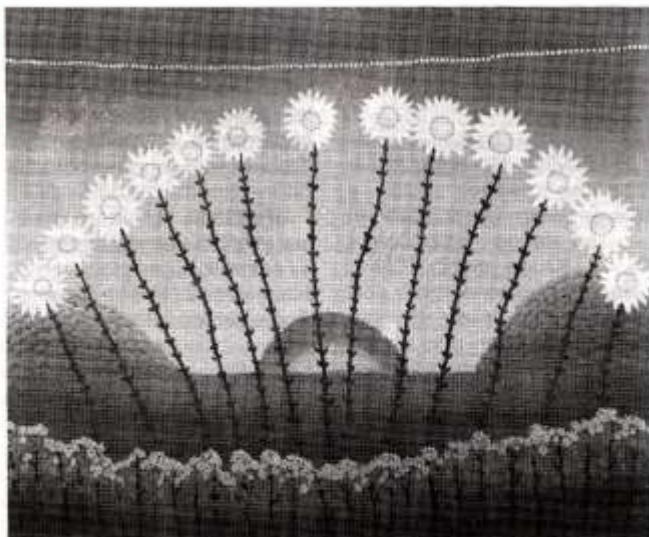
šavaju slijediti moj način slikanja. U mnogim zemljama javlju se i početnici koji ne mogu odoljeti mome načinu slikanja. Šalju mi fotografije svojih djela i pitaju za savjet. Ima i veliki broj falzifikatora. Javlju se uglavnom u našoj zemlji, posebno u Zagrebu. Motivirani su brzom zarađom. Posjedujem veliku dokumentaciju o kopistima i falzifikatorima.

UREDNIK: Na vašim djelima rijetko se susreće čovjek. Zar vam on ne daje stvaralačko nadahnuće?

RABUZIN: Ima ljudi na mojim slikama iz ranijih godina. Poznato je, međutim, da ja nisam slikar figurativac. Ja sam pejzažist. Sve je na ovom svijetu stvoreno za čovjeka i po njegovoj mjeri. Mnogim je umjetnicima čovjek bio glavni motiv, bilo sam ili u društvu s prirodom. Ja sam se odlučio za svijet u kojem taj čovjek obitava, za pejzaš nekog budućeg, boljeg čovjeka, dostoјnog svijeta kojeg ja slikam.

UREDNIK: Kućice na vašem brijezu uvijek su male. Smatrate li da je i čovjek malen svojim stvaralačkim radom u usporedbi s jednim cvjetom, kitnjastim brežuljkom, razigranim oblacima...?

RABUZIN: Dio smo Univerzuma, ovog jedinog svijeta koji poznajemo. Čovjek i njegova kuća veoma su maleni u svemirskom okruženju. Dosezi prostora u kojem živimo i nedokucivost kretanja, dimenzije su koje se ne mogu ničime usporediti. U tome

JUTRO

jedan mali cvijet na zemlji ili oblak na nebnu ne znače materijalno ništa, ali u oku umjetnika mogu značiti sve, pa i središnju točku vrtnje duhovnog svijeta. Čovjek je sam svoja kuća.

UREDNIK: Na vašem pejzažu uvijek prepoznajem vaš brijež, perspektivu koja se otvori svakome pred očima kad na povratku iz crkve u Remetincu dođe do mjesta Svetice. Jeste li vi svoj brijež doista doživljavali posebnim? Da li ste u djetinству, nakon nedjeljne Mise osjećali radost sretna dječaka na povratku u svoj dom na svome briježu?

RABUZIN: Prije dvadesetak godina opširno sam pisao o svojim nedjeljama, o nedjeljnog podnevnom miru, podnevnim crkvenim zvonima, o ljudima koji pobožno stoje u crkvama kao cvjetovi i pjevaju pjesmu Velikom Svjetlu. Zbog toga su me ne-

ki nazvali »nedjeljnim slikarom« što sam zapravo i bio. Većina mojih ranijih slika nastala je nedjeljom.

Kao dječak pjevao sam crkvene pjesme, slušao orgulje i pun božanske radosti vraćao sam se dolinom na svoj brijež. Sa svojeg sam briježa često gledao u daljinu, motrio sam bregove moždenskih i kalničkih šuma, te daleko na istok prema Varaždinskim toplicama. Mislio sam da je tamno kraj svijeta. Sada vidim da sam kao mali dječak razmišljam slikarski.

UREDNIK: Povezanost vaših latica, cvjetova i oblaka tvori jedan nebesko-zemaljski vijenac koji me podsjeća na jedan drugi »ružin vijenac« – na krunicu. Da li je krunica bila na rukama vaše mame? Jeste li je možda zajedno molili u kući? Tā iz župe ste Kraljice svete krunice!

(Nastavak na str. 272)

IVAN RABUZIN I NEVIĐENO U VIĐENOME

(Nastavak sa str. 271)

RABUZIN: Na nebu mojih slika ima točkastih staza, za koje je Gian Carlo Vigorelli napisao da po njima šetaju anđeli. Krune mojih oblaka jedan drugi pjesnik naziva bijelim golubicama. Pjesnik Raffaele Carrieri piše o mojim oblacima kao o nebeskim škropilima. Krošnje mojih stabala zaista se na mojim slikama javljaju u redovima i liće na krunicu u majčinom krilu. Ja tada nisam bio svjetan toga, ali znam da sam kao dječak na seoskom proštenju čeznutljivo gledao čisla od kuhanih pitomih kestena, i šarena lictarska čisla od raznobojnih kolačića.

Da, sjećam se i majčine krunice s malim kositrenim raspelom na početku. Bio sam veoma sretan kad je moja supruga dobila iz ruku sv. oca Pavla VI baš lijepu krunicu na dar.

Mi smo u kući u večernjim satima, naročito nedjeljom

prije večere, zajednički molili krunicu. Moram biti iskren i priznati da mi je ponekad bilo teško dočekati kraj krunice, jer tek kad je molitva bila gotova, majka je upalila svjetlo. Trebao sam taj odsjaj svjetla na majčinom licu naslikati.

UREDNIK: U vašim djelima, barem na retrospektivi, ne susreće se religioznih motiva. Nema tu Krista, Bogorodice, svetaca... Imate li takvih motiva, odnosno, zašto nisu zastupljeni na vašim kompozicijama?

RABUZIN: Već sam rekao da ja nisam figurativan slikar. Ipak imam i veći broj portreta na papiru koje sam crtao na tečaju 1946. i 1947. godine u Zagrebu, pa opet 1956. i 1957. ovdje u Kluču.

Na mojim uljanim slikama rijetko se vidi ljudski lik, ali sam naslikao često reproducirana sliku »Moj sin« s pejzažem u maloj staklenoj kugli, zatim »Pozdrav svjetu«, »Kraljicu polja«, »Ptičaricu«, »Cvjećaricu«, »Dječaka s vrganjima« i još neke figure. Većinu ipak predstavljaju ženski likovi. Tako »Djevojka sa suncem« drži na grudima

sunce, a cvijet je uzdigla visoko iznad sebe. Na mnogim slikama naslikao sam seoske kućice kao znak da ipak slikam svijet ljudskog bića, a ljudske figure, kada se nađu u tom svijetu, posvećene su samo ljepoti pejzaža.

UREDNIK: Na vašim slikama nema nikakvog nesklada između neba i zemlje. Sve je to jedno djelo, kao jedno Božje prijestolje, a Boga »nigdje«. Svojom silnom otvorenostu u beskraj, s vaših slika kao da odjekuje glas: »Ja sam nevidljiv, ali gledajte moja djela!« Da li vi svijet tako doživljavate?

RABUZIN: U posljednje vrijeme likovna se kritika potičela baviti svjetлом u mojim slikama. Ja sam već u svojim zapisima objašnjavao kako stvari oko nas svijetle o sebi, a naslikao sam i sliku koju sam nazvao: »Iza svjetla«. Moje je vjerovanje da je prije vremena bilo svjetlo, a potom je kretanjem nastalo vrijeme, donijevši nam vjeru u bezvremenisko Svjetlo, Veliko Svjetlo koje sjaji kroz svu vječnost. Bog je iza »zastora« svjetla i prije vremena. O tome sam ovih dana imao veliki razgovor s jednim pjesnikom. Mi katolički znamo za Vječno Svjetlo i mi mu pripadamo. To Svjetlo je u svemu što je oko nas, neuništivo i vječno. Od tih zrnaca Svjetla gradim svoju sliku, stvaram jedan od mogućih svjetova, vrt – ili kako neki kažu: ovozemaljski raj – za dobrog čovjeka.

UREDNIK: Krenimo, na trenutak, s umjetnosti sunca i cvijeća na život koji pozna i tamu i trnje. Da li se susrećete s ljudskim patnjama? Da li vas one zbunjuju u ljepoti prirode?

RABUZIN: Ljudi općenito misle da je meni lijepo, da vodim bezbrižan život. No

SEOCE

umjetnost zahtjeva cijelog čovjeka, ili barem onoliko koliko u njemu ima umjetnosti. A u materijalnom smislu, naročito za mene, vrijedi staro pravilo: sve što umjetnost donese to i uzme. O svojim patnjama nerado razgovaram s ljudima. Mogu reći da me prate od rane mladosti i još uvijek se povećavaju. To je nekakav naš »drugi život«, paralelan s ovim koji je očitiji, često prikriven i uljepšavan. Te traume izazove ljudska zloba, a rane koje ostaju teško zacjeljuju. Te zlosretne slike nadolaze kao antipodi mojem slikarstvu. Ne mogu ih izbjegći. Prate me. Zato i nema ljudi na mojim slikama, nego samo svijet u koji se ipak ne mogu skloniti. Svoje patnje ne uspoređujem s tudima. Osjećam da na zemlji i nema apsolutno sretnog čovjeka.

UREDNIK: Kako gledate na čovjekov svršetak opečaćen bolju i smrću?

RABUZIN: Sebi želim nedanu smrt, možda u snu. Želio bih u snu prijeći preko Aheronta da mi san vječno traje. Maštanje je izlaz za nuždu, besvjesna sreća, ventil zaborava, jedini mogući lijek za boli i patnje. Prvo sjećanje, svjetiljka na putu do smrti, gasi se i zatvara vidike u realan svijet. Nadam se doći do »Iza svjetla« i tamo naći moje zrnce vremena.

UREDNIK: Vaš cvijet mogli bismo nazvati »MEGA-CVIJET«, divovski cvijet. Veći je od katedrale, a opet tako skladan. Što vas potiče da ga tako gledate, doživljavate? Je li to netko tko je još veći i skladniji od cvijeta i od katedrale, autor svake ljepote i sklada?

RABUZIN: Šetao sam pojmom i zagledao se u sjajan, žuti tikvin cvijet, ali i u druge

slične cvjetove. Kamo smjestiti dušu, ako ne dublje od dna cvijeta, dalje od svih dimenzija, i doći do Autora ljepote i sklada, stići iza svake boje i svih oblika. Tamo ne staju dimenzije, tamo je onaj »MEGA-CVIJET«.

U umjetnosti je sve moguće, ako napustimo realitet vidljivog. Kao dječak često sam ležao u travi voćnjaka i gledao jabuke u krošnji, i dalje do bijelog oblaka, i još dalje u duboko, plavo nebo. Pitao sam se što slijedi tamo gdje svršava plavetnilo, iza granica moga dogleda? Einstein bi, čini mi se, rekao da se taj zamišljeni pravac zakrivljuje. Ipak, moj zamišljeni pravac idealno je ravan poput zrake Duha Svetoga kojom dodiruje naša srca i naše duše.

UREDNIK: Sa slika na život, sa života na slike. Tako su se nekako redala moja pitanja, a tako nekako teče i slikarev dan. Njemu je slika život, a život slika. Ne ostaje li ipak čovjek nespoznata ljepota u ljepoti svijeta koji ga okružuje?

ZORA.

RABUZIN: Sve što raste iz zemlje i nastaje iznad nje, sve je to svijet u kojem boravimo. Čovjek najčešće zaboravlja da je ovo jedini svijet u kojem fizički opstojimo. Ljepota svijeta je relativno-uvjetna. Ovisna je o pojmanju ljepote i o mogućnostima duha da primi zračenje lijepog. Ruka Stvoritelja bila je neizmjerno darežljiva i podarila nam toliko različitosti u prirodi i među ljudima. Beskrajne su mogućnosti čovjekove prilagodbe u ljepoti svijeta i u medusobnom življenu. Ljepota čovjeka ovisna je o njegovim mogućnostima preuzimanja, o pretvorbi fizičke ljepote svijeta u duhovne vrijednosti, a vrste i količine ovih vrijednosti čovjeka, odlučne su za ljepotu življena.

UREDNIK: Gospodine Rabuzin, hvala vam za ovaj razgovor. Vjerujem da će ga čitatelji Glasnika rado prihvati kao što i posjetioc vaših izložbi rado prihvataju vaše slike.

Razgovor vodio
urednik Glasnika

Ispovijed oženjenih

Piše: Vital VIDER

Opet i opet vraćamo se u svojim razmatranjima na ljetotu urednog bračnog i obiteljskog života. Razmatrali smo odnos između muža i žene, njihovu brigu za pravilan odgoj djece, vjerski život oženjenih, odnos prema rođacima i ostalim ljudima i tako dalje.

Priznajemo da su ideali uvijek lijepi i visoki, a mi ljudi ostajemo mali i krhki. To vrijedi za sve pa i za oženjene. Obveze oženjenih ponekad su teže od obveza neoženjenih i njihova se krhkost tim lakše očituje u svladavanju zapreka koje stoje na putu prema ostvarenju uzornog bračnog života. Isus Krist je to dobro znao pa je pored ostalih sredstava kojima pruža snagu kršćanima ustanovio i sakrament pomirenja. Taj sakrament na osobit je način nužan upravo oženjenima, premda je u redovima pred ispovjedaonicom oženjenih, pogotovo onih mladih, najmanje. Bez obzira na stvarno stanje stvari, Drugi vatikanski sabor uči da »sakrament pomirenja jako pomaže u napredovanju kršćanskog života« (CD 30, 3), a od toga nije izuzet ni bračni život.

**ISPOVIJED JE
VELIKA POMOĆ,
ISPOVJEDNIK JE
VELIKI PRIJATELJ**

Iako to na prvi pogled nije očito, ispovijed je veliko po-

magač za stvaranje uspješnog braka, a ispovjednik je veliki priatelj oženjenih. Dakako da taj sakrament pomirenja, kako ga zovemo, treba primati pravilno. Ne pristupati mu kao krajnje neprijatnoj dužnosti, koju jednom godišnje s mukom nekako obavimo, osnovni je preduvjet za njegovo uspješno djelovanje. Ne smijemo ga nipošto shvatiti kao svećenikovo neumjeno zabadanje nosa u život i svijet oženjenih, nego kao sreću i radost što u tom sakramentu možemo sa svoje savjesti skinuti svaki teret koji nas tako nemilo tišti. Ne čini tu svećenik ništa sâm ni u svoje ime. »Kojima oprostite grijehu, oprošteni su im; kojima zadržite, zadržani su im!« (Iv 20, 23) To su Kristove riječi i on stoji iza njih svojom božanskom snagom. On je svećenicima dao vlast i dužnost ispovijedanja ne za to da ljudima otežavaju život, nego da im ga Kristovom milošću pomirenja olakšaju pomazući im pri izlazu iz poteskoća, oslobođajući ih od zla, vraćajući im radost i nadu.

Nema sumnje da je svijet oženjenih u mnogočemu drugačiji od svijeta neoženjenih, dakle i svećenika. Stoga je potrebno da se oženjeni i ispovjednik shvaćaju u načinu svog razmišljanja, govorenja i djelovanja. Nakon koncila, osobito posljednjih godina, svećenici puno nastoje da bi se što bolje uživjeli u život oženjenih. Stoga ima sve više ispovjednika koji razumiju

probleme oženjenih. Dakako da jedan drugome moraju pristupati s velikom željom da zajedno prihvate Kristov uskršnji dar – sakrament pomirenja s Bogom i ljudima. No isto tako stoji da nije baš svaki svećenik jednak sposoban za ispovijedanje oženjenih, kao što nije svaki svećenik stručnjak za katehezu, propovijedanje, crkveno pjevanje i slično. Ni svaki liječnik nije sposoban da jednakom dobro liječi svaku bolest i svakog bolesnika. Dakako, dobra volja jednog i drugog može puno pomoći. Pa kao što pametan čovjek nastoji naći pravog liječnika, tako oženjeni neka nastoje s vremenom otkriti ispovjednika koji će im najbolje pomoći u primanju tog sakramenta.

ZAJEDNIČKO I RAZLIČITO U ISPOVIJEDI

Ima nekih područja ljudskog i vjerskog života koja su jednaka za neoženjene i za bračne druge. S obzirom na ta područja vi oženjeni ispisujete se kao i svi ostali: priprosto, iskreno, sa željom da upoznate razloge za svoje zle čine ili propuste, pa da nadete najprikladnija sredstva za poboljšanje. To je prije svega odnos prema Bogu, Kristu i Crkvi. Odmah nakon toga slijedi vaš odnos prema bližnjima.

No ima u braku i obitelji nekih »područja« koja su za vas specifična i ne biste ih smjeli u ispovijedi propuštati. Ako vas ispovjednik nakon vaše samooptužbe mora zapitati da li ste oženjeni, onda je to znak da ste se slabo, da tako kažem, »vanbračno« is-

povedili. U pitanju je ipak toliko stvari koje su značajne za bračni i obiteljski život. Kada ste, primjerice, posljednji put sa svojim bračnim drugom razgovarali o svojoj nutarnjosti, o svojim osjećajima što se tiče oženjenosti, razumijevanja, oprاشtanja, ljubavno-spolnog života, bojazni, veselja? Svakako nije baš malen grijeh ako vrlo rijetko, ili čak nikada, ne razgovarate o sebi, premda ste uzajamno odlučili, i na vjenčanju obećali, da ćete živjeti zajedno te prema Isusovim riječima biti »jedno tijelo« i »jedna duša«. Koliko ima pitanja oko pravilnog ili nepravilnog odgoja djece, dobrog ili lošeg primjera što im ga dajete međusobnim odnosima, a i u odnosu prema Bogu i Crkvi. Ni pitanje planiranja začeća nije uvijek lagan problem, pa zato ima svoje mjesto na »rešetu« isповijedi. U njoj, zajedno sa isповjednikom, tražite najbolji put prema rješenjima tog problema. Razumljivo je da takve probleme nije moguće srediti samo jednom isповjeđu, jer je u pitanju proces, razvoj života dviju kršćanskih osoba u braku.

Oženjeni bi morali razgovarati o pitanjima braka i obitelji i savjetovati se, ako žele da isповjednik pomalo otkrije gdje su razlozi za potешkoće, gdje su i kakva moguća rješenja. Kršćanin mora odlučivati prema dobro odgojenoj savjeti. Za takav odgoj ili oblikovanje savjeti svakako je potrebno savjetovanje, kojeg su dionici bračni parovi koji redovito primaju sakrament isповijedi. Koliko je laganje isповjedniku shvaćati i savjetovati, a koji puta ako ustreba i odlučivati, o pravilnosti ili nepravilnosti nekih čina ili propusta, ako poznaje bračni par s njegovim nutarnjim problemima. Takav sakrament pomirenja postaje za oženjene nenadoknadiva pomoć na putu prema velikim i visokim uzorima kršćanskog braka i obitelji.

Gospodine,
Ti rado praštaš grijeha
jer znaš
kako oni zarobljavaju.
Oprosti i nama
kad god sagriješimo
protiv svetosti braka i obitelji.
Zelimo primiti Tvoju pomoć
u sakramantu pomirenja.

Božanski mir

Ako ideš putem,
a ne nosiš mir u srcu,
ne ideš Kristovim putem.

Ako govorиш o miru,
a u srcu nemaš mira,
govor ti je isprazan.

Ako si živio,
a nisi gradio mir,
uzalud si živio.

Gospodine,
daj da uvijek
otvaramo svoje srce,
svega sebe
Tvome božanskome miru!

Sveta Misa

To je susret s uskrsnulim,
nebeska hrana,
doživljaj Božje ljubavi,
mir u duši,
mistično sjedinjenje,
žrtva otkupljenja,
himna ljubavi,
proslava Kralja-Mesije,
darivanje
božanskog života,
duboko življena vjera,
svakodnevna
božanska stvarnost.

Posvećenje

Jedna riječ,
Tvoja riječ,
Sveta riječ.

Jedno srce
i jedan zaziv:
»O, Bože!«
i novi čovjek se budi.

ŽELJKO ČOBANOV

Razgovor s morem

Piše: Ivna TALAJA

Ma gledaj, more moje, ovaj suton kraljevski raskošan... Moram ti priznati, on u meni uvijek iznova budi izvor nježnosti prema svemu stvorenom, radost i polet...

U ovakvim trenucima zanešeno lebdim kroz iglice borova, između pjesme cvrčka i šapata lahora i čini mi se kao da vječnost postaje bliža...

More moje! Svih svojih 70 godina uživam u ovoj narančasto-crvenoj poplavi sunčevih pramenova i nikada da se naužjem te ljepote...

Da li to tvoj šumor vječnosti kaže da se i ti opijaš rumenim osmijesima sunca? Bravo, more moje! Divno je što volimo iste stvari, hoću reći, istu Ljepotu!

A sad, hajde pogodi što sam danas uradio! Dobro, dobro, ne moraš padati u ne-

svijest od radoznalosti. Reći će ti, Fino sam se dotjerao i uputio se ravno u upravu našeg staračkog doma. Rekao sam upravitelju da je moja soba uistinu jedna od najgorih u domu, da više ne mogu podnosititi onaj moj prozor koji gleda na sumornu, sivu i bučnu ulicu, te da lijepo molim premještaj u drugu sobu s pogledom na more.

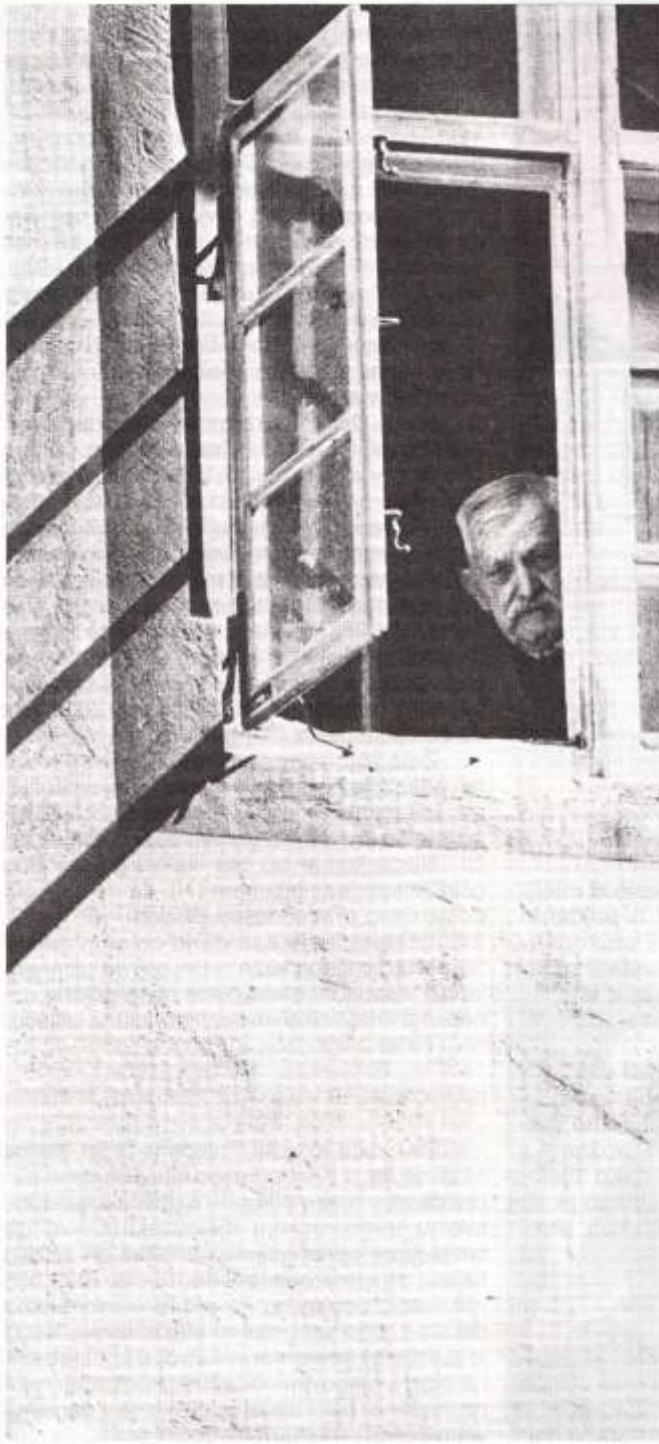
Znaš što mi je rekao?
»Dobro je, barba Pjer, sutra ćemo vas preseliti u desno krilo zgrade, a sobu izaberite sami. Imamo dvije prazne, a pogled im je na more.«

Eto, more moje, od sada će se sa svog prozora moći nagledati tvoje modrine i travu zlata tvojih očiju. To će mi biti prvi zagrljaj radosti u ovom domu. Iskreno da ti kažem, nikako se ne mogu priviknuti na način života u ovoj ustanovi. Još uvijek ne mogu vjerovati i shvatiti da me je moja rođena kćer izbacila iz moje kuće, i bezdušno strpala u ovaj dom, jer se ne dopadam njenom suprugu i jer mu smetam. A znaš li koliko me puta došla posjetiti u ova tri mjeseca otkad sam ovdje? Jedan jedini put! Njezino veličanstvo »velikodušno« mi je poklonilo petnaest minuta svoga vremena. Nije imala hrabrosti da mi pogleda u oči. Pogledom je šarala po zidovima i tkala priču: »Ovdje ti je zaista prekrasno! Steći ćeš mnogo prijatelja... I osoblje je veoma ljubazno. Imaš i medicinsku njegu. Bolje je da si ovdje, jer ja uistinu nemam vremena za tebe! Znaš, posao... karijera... suprug... i tako to...«

More moje, zamislis tragedije! Ona nema vremena za svog oca koji je sve svoje vrijeme, sve svoje snage i svu svoju ljubav dao njoj. Hm! A ima vremena za onu propalicu – muža, umjetnika u ljenčarenju koji se drogira, koji mrzi djecu, koji je za abortus, koji joj je zagadio i srce i možak, i kojeg poznaje tek šest mjeseci. Što kažeš na sve ovo, more moje?

Vidim, nježno, lagano i lelujavo se krećeš kao utješna i opipljiva muzika, i upličeš moje riječi u svoje najdublje dubine. Lijepo je osjećati da me pažljivo slušaš, da me razumiješ i da sa mnom dijeliš bol. Znaš, razmišljaš sam kako bi sve bilo drugačije i bolje da mi je supruga živa. Ali ovako, ona se samo svrati u moj san i nestane. Prije dvije – tri noći sanjao sam anđele svjetlijih krila kako uzlijeću iznad još svjetlijih voda. Najednom, među njima ugledam nju, Ivanu. Moju Ivanu. Ma-hala mi je bijelom ružom i smiješila se...

More moje, užasno je teško biti sam. Sam, ostavljen, zaboravljen. Istina, u ovom staračkom domu imam sve. Ali to nije to. Shvaćaš li što želim reći? Boli me činjenica da sam nemilosrdno napušten od vlastite kćeri i da zapravo nemam nikog svog! A tako bih želio imati bar unučad koja bi mi došla u posjet. I tako, u društvu gospode potištenosti i gospodice sjete provodim dane. Iz noći u noć sve slabije i sve manje spavam. S uzdahom pratim zvezdane jata što prolaze sa sedfima na ramenu.

More moje, srce mi je puno rana i možda bih davno skončao svoj život da u srcu nemam jedan dragulj. Pogadaš, zar ne? Bog! Trojedini Bog je moj dragulj, moja utjeha, moja nada. Nada koja kaže: »Bol je križ ali i krila!« Uistinu, sreća i spas za čovjeka jest poznavati Boga, vjerovati mu i slijediti ga.

Iz svjetlih i širokih obzorja vječnosti on me prati, tješi i daje mi snagu. Dovoljno mi je znati da je on tu i odmah mi je lakše.

More moje, kad ugledam galebove nad tvojim brazdama, vidim i osjećam da mi on – Bog – u njihovom letu domahuje. I kroz tebe, more moje, njegove mi se oči smiješe. Mnogo puta sam u tvom ljeskanju prepoznao i uhvatio sunčanu treperavost njegovih trepavica. Znaš, čini mi se da prilikom večernjih šetnji uz ovu našu uvalu u vlažnom pijesku mogu zapaziti i osjetiti tragove njegovih stopa, njegovog lakoću i mekog hoda. Dušom opažam, osjećam i duboko proživljjavam te stope koje mi daju snagu. Znam, on je tu. I ja, iako sam i ostavljen, ipak nisam sam. Ipak...

Možda ti sve ovo zvuči smiješno i luckasto; možda ćeš reći da sam sanjar, zanesenjak, čudak... A možda i jesam sanjar. Stvarno sam dosadan, zar ne? Previše te gnjavim. Evo, neću više, obećajem! Uostalom i vrijeme je da završimo ovo časkanje. Ljutiš li se što sam pričao više od tebe? Ne ljutiš se! Ti si srce! Idem. Moram požuriti jer ću inače zakasniti na večeru. Hvala ti što si me pažljivo saslušalo. Divno je bilo tebe sresti. Sada spavaj i lijepo sanjaj na bijelom jastuku naše uvale. Laku noć, more moje...

Uređuje: O. Mato RUSAN DI

Kako nas je Sin spasio

Treći broj koncilskog Dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve govori o poslanju Sina. U prošlom broju Glasnika smo opširno razmišljali – na temelju Dekreta – zašto je Otac poslao Sina odnosno zašto je vječni Sin Božji došao među nas. Kažemo ukratko: da nas spasi.

Sad ćemo opširno razmišljati o drugoj temi istoga broja: kako, na koji način je Sin došao da nas spasi. Dublje ćemo razmotriti ovo: Sin Božji, druga božanska osoba, vječni Bog uzeo je ljudsko tijelo, postao čovjek, jedan od nas! Došao je »u našem tijelu«, »putovima zbiljskog Utjelovljenja« (AG 3).

PREUZEZO JE SVU NAŠU BIJEDU

Da doživimo Božju ljubav, važno je istaknuti: Sin Božji nije nam samo donio poruku da nas Bog voli, da smo oslobođeni posljedica grehe i da smo spašeni; nije nam samo dao

stanovitu pomoć na putu prema nebu. On je sam, osobno, preuzeo našu bijedu i patnju, i to do te mjere da se sam u nekom smislu po-ništio za našu sreću.

Poslanica Filipljanima to duboko ističe: »On, božanske naravi, nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom nego je se li-šio, uvezši narav sluge i postavši sličan ljudima. Kad postade kao čovjek, ponizi sam sebe, postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu« (Fil 2, 6-8; prijevod Rupčića, jedan od jasnijih). Od vječnosti je Bog, u vremenu je postao čovjek. Postao je što smo mi – čovjek, ali nije prestao biti što je bio – Bog. Nemoguće je naime da Vječni, božanske naravi, pre-stane biti vječni Bog!

Sveti Oci i veliki crkveni naučitelji (sv. Anastazije, sv. Bazilije, sv. Augustin i drugi) uporno ponavljaju misao, koju Koncil ovdje ističe: »Nije ozdravljenio što od Krista nije preuzeto. A preuzeo je svu ljudsku narav kakva je u nas bijednih i siromašnih, ali bez grijeha.« Grijeha, naravno, nije ni mogao preuzeti. Bog koji je sama svetost nije mogao preuzeti grešnost. On koji je sama dobrota nije mogao preuzeti zloču. Time bi prestao biti sama svest i dobrota, Bog, a to je – jasno – nemoguće. Ali je preuzeo sve naše grijehu – u smislu da za njih ispašta.

Zato kod Isusova nastupa sv. Ivan Krstitelj pokazuje na njega: »Evo Jaganjca Božjega, koji uzima grijeh svijeta« (Iv 1, 21). A kasnije piše sv. Pavao gotovo zapanjujuće riječi: »Njega koji je bio bez ikakva grijeha Bog učini mjesto nas grijehom (!!), da mi u njemu postanemo pravednošću Božjom« (2 Kor 2, 21), tj. ispašao je kao da je on sam grijeh! Sv. Petar to lijepo kaže: »On koji ne učini grijeha... osobno u svom tijelu naše grijehu uzneće na križ... on čijim ste modricama izlijeceni« (1 Pet 2, 22. 24).

ISUSOV POSTUPAK JE I ZA NAS NORMA

Ta nauka Koncila, izvedena iz Sv. pisma – naime da je Krist preuzeo čitavu ljudsku narav da nas čitave otkupi – nameće smjernice svemu misionarskom djelovanju. Crkva ne smije ljudi odnarodivati, nametati im za njih tuđe a za vjeru nepotrebne norme. Krist nije npr. svoju domovinu Palestinu – rekli bismo danas – ni romanizirao ni afrikанизirao. Nego je preuzeo ljudsku narav i život u konkretnom narodu, s njegovim običajima, konkretnim radom i neimaštinu, bol i trpljenje. Tako se i današnji vjerovjesnici moraju prilagoditi, koliko je mo-

guće, životu i običajima onih kojima žele donositi Krista. Jer njihov rad je – to smo češće isticali – nastavak poslanja Kristova, produženo djelovanje Kristovo!

Sami tekstovi misijskog Dekreta i opširno tumačenje tih tekstova idu za tim da u sebi izgradimo ispravno poimanje, da usvojimo pravi misijski duh, te da prema tom shvaćanju i duhu životno djelujemo. Prije nego dalje razmotrimo još neke misli iz tog broja o poslanju Sina, iznesimo najprije – za ravnanje! – završetak tog broja. Misao je ova: što je taj Sin vršio za sve ljudi svih vremena, treba da se kroz svu povijest nastavlja – jasno, po nama!

Koncil to kaže ovako: »Što je pak jednoč Gospodin propovijedao ili što je u njemu učinjeno za spas ljudskog roda, ima se navijestati i sijati sve do kraja zemlje... Tako da ono što se jedanput za spasenje sviju izvelo, postigne tijekom vremena svoj učinak u svima.«

Utjelovljenje Sina je teološki temelj da se i svaki misionar prilagodi, kao »utjelovi« u narod u kojem djeluje. Kardinal Agagianian bio je na Koncilu jedan od prvih koji je predložio taj naziv »utjelovljenje« u smislu riječi inkulturacija koja je danas više prevladala. Riječju inkulturacija Evandelja želi se reći ovo: Evandelje treba usaditi u kulture pojedinih naroda. Treba prihvatići sve što je dobro u nekom narodu – običaje, folklor, obrada – i to pročistiti od praznovjerja i magije. Onom što je dobro u njima, treba udahnuti još bolji i viši, kršćanski sadržaj, tako da ih se lakše po tom vodi k Bošu.

ISUSOV POSLANJE JE: NAVJEŠTATI RADOSNU VIJEST SPASENJA

Tumačeći Kristovo poslanje i ulogu Koncil kaže: »O samome sebi rekao je Krist, koga je 'Otac posvetio i poslao na svijet' (Iv 10, 36): 'Na meni je Duh Gospodnji, jer me pomazao i poslao da donesem Radosnu vijest siromasima, da izlječim potištene, da navijestim oslobođenje zarobljenicima i vraćanje vida slijepcima' (Lk 4, 18). I opet: 'Sin je Čovečji došao da traži i spasi što je izgubljeno' (Lk 19, 10).«

Na taj način Krist je kao jeka Očeva, Otac nam govori i očituje se po njemu. Isus sam kaže: »Moja nauka nije moja, nego radije onoga koji me je poslao« (Iv 7, 16). Krist je tako Riječ Očeva, »istinito svjetlo koje rasvjetljuje svakoga čovjeka« (Iv 1, 9). Zato on »ima riječi vječnoga života« (Iv 6, 69). To ima biti i program svakog misionara i vjerovjesnika, ali

i svakog kršćanina, svakog tko čita ove retke: održavati Boga i njegov duh i nauku, druge rasvjetljivati i donositi im riječi vječnoga života.

Isus je sam naglasio da je prvi i glavni posao vjerovjesnika propovijedanje Evandela: »Idite u cijeli svijet i propovijedajte Evandelu svakome stvorenu. Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se; tko ne bude vjerovao, osudit će se« (Mk 16, 15-16). Takoder veli Isus prije uzašašća: »Idite i učinite sve narode mojim učenicima. Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Učite ih da vrše sve ono što sam vam zapovjedio« (Mt 28, 19-20).

Apostoli su upravo tako razumjeli Isusove riječi. Izvješćuje evandelista: »Oni odoše i počeše propovijedati svuda« (Mk 16, 20). Zato su pred prijetnjama i zabranama vlastodržaca izjavljivali: »Ne možemo ne govoriti ono što smo vidjeli i čuli« (Dj 4, 20). Osjećaju nad sobom kao jedan Božji 'moraš', pred kojim se ne smiju povući. Zato sv. Pavao izjavljuje da je »na to (tj. propovijedanje) obvezan. I jaču meni, ako ne propovijedam Evandela« (1 Kor 9, 16). Zato Koncil kasnije još posebno i opširnije govori o propovijedanju (br. 13. i dr.).

Svaki misionar, a to mora na neki način biti svaki kršćanin, ima čast i dužnost na sebe primijeniti riječi s početka poslanice Rimljana – naime, da je kao i Pavao »pozvan za apostola, određen za Veselu vijest Božju« (Rim 1, 1), tj. da naviješta Evandelje. Vrši Kristov i spasiteljski nalog: propovijedajte Evandelje, učinite sve mojim učenicima, sve vodite prema nebu!

Imaju budućnost

Nešto više od godine dana radi u Egiptu naša misionarka sestra Dolorosa Dilber. Iz Aleksandrije nam je uputila 4. travnja lijepo i za nas poučno pismo. Iz pisma zrači njezina sreća što radi za Boga i za ljude. Ali i radost onih s kojima živi i koji vole život: svagdje je mnogo vesele djece i mladih. Stavio sam naslov »Imaju budućnost« jer ih ima mnogo i jer znaju odgajati – kako se vidi iz pisma.

Kad čovjek čita o tolikoj i takvoj djeci i mlađeži, lako se sjeti razmažene Evrope i naših jadikovki što izumiremo. Ljubav Kristova potiče i našu sestru da se žrtvuje za djecu i za bijedne s kojima se poistovjećuje Krist Gospodin – i koji su i u svom siromaštvu i bijedi radosniji nego naš svjet u svojem bogatstvu. Evo glavnog dijela tog pisma iz kojeg možemo stvarno mnogo naučiti za životnu orientaciju i još više zavoljeti misije.

RAD S DJECOM I SLIJEPIMA, SA STARIMA I SIROMAŠNIMA

Istom je deseti mjesec kako sam stigla u Egitpat da pomažem sestri u apostolatu sa slijepima. To su uglavnom djeca, a ima i odraslih. U Jugoslaviji sam ostvarila nepun penzijski staž s bolesnom, a kasnije slabovidnom djecom po bolnicama i klinikama u

U MUKATU SMO POSJETILI NAJSIROMAŠNIJE OBITELJI

Nišu, Virovitici i Sarajevu. Odatle sam krenula djeci u Kairo, na prijedlog Časne Majke, i to me je jako obradovalo.

Ovdje je upravo milina. Sama mlađež! Djece kud se god okreće. Radila sam nekoliko mjeseci kod slijepih. To su zdrava i vesela djeca, većinom samostalna. Sami jedu, a mala skupina je pošla u školu. Kažu da u Egiptu ima preko milijun slijepih. Prilično je organizirano školovanje nadarenih, obuka u zanatima i slično.

Nekoliko sam mjeseci provela u Aleksandriji, pomažući starima i umirućima koje njeđuju naše sestre. I tu se može puno naučiti i učiniti, u duhu Isusove poruke »bio sam bolestan, stranac i osamljen«. Sve su to stranki: Nijemice, Francuskinje, Slovenke, Talijanke, iz Turske te iz Libanona.

U mjestu Mukatu kod Kaira posjetili smo naјsiromašnije, »smetljare«. Njih pomaže njemački karitas. To su tako radosne i fine obitelji. Imaju što im je najpotrebnije i sretni su, više nego oni bogati. Ima tu puno i bogatih, zato i sirotinja. Šaljem fotografiju gdje sam s njima.

Ovdje je vrlo aktivna i jaka Marijina Legija. Bila sam sa sestrom koja je odatle rodom na njihovu sastanku. To je elita mlađih studenata i studentica, radnika svih profila. Posjećuju osamljene i bolesne, čitaju im iz Biblije, mole po desetku krunice i slično.

LJUBAV NA DJELU, ODGOJ ZA ŽIVOT

Dijaspora je velika, ali kad se dode u školu i crkvu, to se ne primijeti. S jednom sestrom posjetila školu gdje ona katehizira. Toliko djece na okupu nisam nikad vidjela: sedam stotina, Kopti katolici. Svi lijepo obučeni i zdravi. Tako je i na ulicama, svugdje je puno djece i svi lijepo izgledaju. Hvala Bogu!

Ovdje majke – hvala Bogu! – dugo, 2-3 godine, hrane djecu svojim mlijekom na grudima. Zato su djeca otporna i zadovoljna. To je najviše što može majka djetetu dati za budućnost. Milina je gledati kako starija braća i sestre nose svoje mlađe i brinu se za njih. Očevi i majke nose svoju djecu svuda sa sobom.

Bila sam na jednom ređenju i mlađoj Misiji, 80 kilometara od Aleksandrije prema Suezu. Bilo je puno obitelji, a još više djece, i nikomu nisu smetali! Pred nama je stajala bogato obučena mlađa žena sa svojim ugojenim

DJECA – PRIPADNICI JEDNE KOPTO-KATOLIČKE ŠKOLE U ALEKSANDRIJI

jedincem. »Kmežio se« i mazio i nije dao majci da ikud gleda osim u njega. Nakon uzaludne muke i poklonâ morala je s njim izaći. Jadno dijete! Druga od njega manja djeca bila su bolja uz svoju braću ili sestre, a majke mirno pratile obrede.

Kada smo se toga dana vraćali malim autobusom, provirila je na jednoj postaji siromašna žena i zamolila kakav dar. Mala curica brzo vikne »imam ja« i Zubima odriješi svoj rupčić, izvadi 10 piastera i dade ženi. Žena poljubi novčić, stavi na čelo pa na srce i brzo sretna ode – ne čekajući drugih koji su se »sjetili« da imaju i više... Treba biti dijete da bi se postalo čovjek.

Pozdravljam Vas i čitatelje. Vaša s. Dolorosa DILBER.

Iz života u Zambiji

Sestra Monika bila je prošlog Božića u domovini. Neko je vrijeme provela u svom rodnom Srijemu i posjetila je svoje u Osijeku. U središnjoj kući svoje zajednice u Kanadi išla je na raznovrsne liječničke preglede. Može se pohvaliti što mnogi misionari ne mogu: sve je dobro. Drago joj je, jer još može činiti dobro u misijama. Božić je provela sa svojim roditeljima, koji imaju svatko po 88 godina. O tom

piše: »Zadnji put sam provela Božić s roditeljima 1959. godine, pa sam računala da bi bilo dobro biti s njima za Božić. Zbijala smo ga lijepo proveli, onako pravo kršćanski i srijemski.«

Evo iz tog pisma od 14. veljače 1990.

Do Manse (u Zambiji) stigla sam malim avionom, a onda do Kašikišija autom, poslije sedam sati uvečer. Iako je ovdje već u pola sedam mrak, to nije smetalo mojim miljenicima da me čekaju. Dočekalo me pedesetero djece, a da je bio dan, bilo bi ih i više. Onako i bosi i skoro goli, svi veseli i nasmijani, odmah zaplesaše i zapjevaše.

Jedan dan sam se malo odmorila i raspokovala, a onda sam polako krenula od sela do sela da vidim moje žene i kako su radile dok mene nije bilo. Na mojoj radost sve je išlo dobro. Kažem im: zašto ste tražili da se vratim, kad vi bolje radite nego kad sam ja tu.

Naši mladi farmeri su počeli sa sjetvom. Sad će im trebati nabavljati umjetno gnojivo i vreće u koje će metati žetvu. Pomagat će im u tom koliko mogrem. Kukuruz izgleda jako dobar. Počeli su i sa sojom, pa neće biti gladiti.

Jednog dana pozvao me neki stariji farmer. Pripravio on hranu: nšima (žganci), lišće od bundeva, riba. Nije bilo druge nego prekriziti se i jesti. Velim ja: previše je to za mene. A on: pozovi i žene koje si dovezla. Dodu one, te nas sve tri počnemo jesti. Mlada žena nosila je vreću punu kasave. To je neko koriđenje od čega prave brašno i kuhaju nšimu. Ta se žena umorila tako da je pojela više nego nas dvije zajedno.

Starac je bio zadovoljan što nas je mogao počastiti. Meni to nije išlo u tek, ali žene su jele s tekom. Ta nšima od kasave je kao žvakača guma, pa niti je mogu izvukati niti proglutati. Hvala Bogu da sam imala sa sobom ove dvije žene koje su im pomogle jesti. A kako je ovdje običaj da domaćin nije prisutan dok gosti jedu, moj starac farmer nije video da meni nije išlo u tek što je baš radi mene pripravio...

Moje je zdravlje dobro. Nastojat će još koju godinu uraditi što dobra ovdje za vinograd Gospodnji. I, kako kaže sv. Ignacije Lojolski, neka bude sve na veću slavu Božju!

Sve dobročinitelje misija pozdravljam i preporučujem se u molitve. Odana u Isusu i Mariji.

Monika OKRUGIĆ

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Josip Milunović

Piše: Mijo KORADE

Osim »segnerijanskih misija« u našim su se krajevima isusovci služili i metodom francuskog misionara sv. Franje Regisa (+ 1670). U toj metodi misije su se ograničavale na pouku o temeljnim vjerskim istinama. Zato su se takve misije zvali Regisove ili katehetske misije. Od Regisove kanonizacije 1737. isusovci su u zemljama Habsburške krune organizirali takav tip misija pod vodstvom poznatog katehetskog pisca Ignaza Parhamera, a carica Marija Terezija osnovala je za njih posebnu zakladu.

U našim krajevima isusovački su misionari već i prije obilazili sela, osobito za zimskih mjeseci, gdje je narod bio najviše zapušten u vjeri, i tumačili mu katekizam, učili djecu čitati i dijelili poučne knjige. Sistematski rad na opismenjavanju i vjerskoj pouci puka, u požeškom kraju, poduzeo je isusovac Josip Milunović u razdoblju od 1752. do 1759, a nastavili su ga drugi patri sve do ukinuća Reda 1773. Tako su isusovci, a posebno Milunović, još prije pučkog prosvođenja Matije A. Relkovića ne samo poticali u svojim djelima na potrebu pismenosti, već su i sami po selima učili djecu i odrasle čitati i pisati.

PROSVJETITELJSKI RAD POŽEŠKIH ISUSOVACA

Odmah nakon oslobođenja Slavonije od Turaka, isusovci su počeli ondje djelovati: godine 1687. u Osijeku, a 1698. u Požegi. U gradu Zlatne doline odmah su otvorili gimnaziju. Budući da ni u gradu ni u okolini nije bilo pučkih škola, privatno su poučavali dječake koji su se htjeli upisati u gimnaziju. Njihovim nastojanjem tek je 1756. otvorena u Požegi osnovna škola kojom su oni i upravljali. Inače su patri od početka podučavali katekizam u crkvi u gradu i po okolnim selima.

Počevši od 1727. Juraj Mulih kao misionar, sedam godina obilazi požeška sela te djecu i odrasle poučava u vjeri i u pismu. Videći vjersko neznanje i nepismenost puka

piše on za njih katekizam *Pisanica duhovna* (1734) i prilaže kratku početnicu s uputama za čitanje, »da imadu lipu priliku naučiti se prije knjigu štititi [čitati], pako onda i Nauka [catekizam]«.

Poznate su bile u Požegi kateheze slavnog pjesnika, isusovca Antuna Kanižića, na koje je dolazio i mnogo odraslih, pa i »dječaka od 80 godina«. On je polaznicima vjeronauka 1735. podijelio više tisuća tiskanih početnica (abecevica), za koje su se jagmili i odrasli, željni da nauče čitati. Oba patra su kasnije izdala za taj kraj više katekizama i drugih poučnih knjiga.

Taj rad požeških isusovaca upoznao je i mladi Milunović te je odlučio poći njihovim stopama.

Rodio se 15. ožujka 1709. u Visočanima kod Knina, ali se još kao dječak s rođacima preselio u Slavoniju. U Požegi je završio gimnaziju, zatim studira filozofiju i jednu godinu teologije u Zagrebu. 27. listopada 1733. odlazi u Beč i stupa u isusovački red. Nakon novicijata po godinu dana predaje na gimnazijama u Požegi, Zagrebu, Varaždinu, zatim opet u Požegi, a od 1740. uči teologiju u Grazu. Od 1745. pa nadalje tri je godine profesor i katehet u Požegi, zatim propovjednik – 1748. u Pečuhu, iduće godine u Osijeku, a od 1750. do 1752. opet u Pečuhu. Zbog slabog zdravlja nije mu bila ispunjena mlađa želja za prekomorskim misijama, pa je sada isposlovaod od poglavara da se posveti katehetskim misijama u požeškom kraju. Tako u jesen 1752. ponovno dolazi u Požegu.

MILUNOVIĆ – MISIONAR I PUTUJUĆI UČITELJ

Josip je otprije poznavao veliko neznanje tamošnjeg puka te je, kao i Mulih, znao da se bez knjiga ne može usaditi vjersko i drugo znanje i osigurati mu trajan uspjeh. Ali šta će nepismenim ljudima knjiga? Zato on odluči da narod nauči najprije čitati. Već prve godine obišao je 12 sela kutjevačke opatije. Rano ujutro učio bi djecu vjeri i slovima, preko dana bi ispovijedao i obilazio bolesnike, a navečer, nakon dnevnih poslova opet bi sakupio djecu i odrasle na pouku. Iste godine bilježi Josip u kronici: »Sad vidiš muško i žensko kako nose abecedarke, promatraju

slova, slažu slogove. Mnogo djece, muške i ženske, naučilo je vješto čitati. Mnogi dječaci (postali su) ministrianti, a u odraslih probudila se želja za znanjem.« Tako misionar nastavlja kasnije i u drugim selima: nedjeljom propovijeda mnoštvo naroda koji dolazi s raznih strana, a svaki dan s djecom odgonetava tajne slovâ. Naprednima je podijelio svu silu poučnih knjiga, a u nekoliko sela je utemeljio osnovne škole. Zanimanje za knjigu raslo je i kod odraslih. »Čudo je«, piše Josip, »kako roditelji tjeraju svoju djecu da ih nauče čitati, kako bi lakše naučili otajstva vjere potrebna za spasenje.«

No, najteže je bilo s malim pastirima koji su cijele dane provodili na pašnjacima. Za njih je Milunović znao ostati u mjestu po mjesec dana stanujući u nekoj kolibi. Rano ujutro došao bi na mjesto gdje se pastiri skupljaju sa stadima. Održao bi im pouku, a onda ih otpustio na njihov posao. Poslije podne bi ih opet potražio da ponove lekcije i da im zada nove, a navečer kad su se mališani vratili u selo opet bi se okupili oko misionara, a on ih je poučavao do kasne noći. Imao je misionar u tome i neprilika kada je morao dugo lutati po pašnjacima da ih pronađe, ili kada bi se dječaci sakrivali pred njim ili bi bježali te ih je morao loviti. A kada bi se oni branili da nemaju vremena za učenje, Josip bi uzeo štap i pazio na stado, dok su mališani učili slova i postavljene zadatke.

Ipak se Milunoviću širenje pismenosti činilo presporo, te on 1756. uvede tečajeve za ne-pismene. Izabralo bi sposobnije mladiće i djevojke koji su onda po njegovim uputama svakodnevno sakupljali djecu i mlađe, poučavali ih u vjerskim istinama i učili ih čitati. Plod je misionarevog truda nakon šest godina bio ogroman. Po svim selima oko Požege mnogi su naučili čitati. »I tako,« veli kroničar, »iz dana u dan sve više isčezava neznanje potrebnih i korisnih stvari, jer seljaci i sami uče u slobodno vrijeme neuke što su naučili od misionara, ili iz knjiga, obrazujući tako i svoje prijatelje u kršćanskom nauku i pismu.«

S Josipom posljednjih godina djeluju i drugi patri iz Požege, a Juraj Barjaktari, Petar Lipovčić, Ivan Trnski i drugi nastavljaju njegov rad sve do 1773. Oni osnivaju nove škole, razna društva, organiziraju svečanosti, javna natjecanja i najboljima dijele nagrade.

Osim toga, Milunović u svom radu nikada nije zaboravio bolesne i umiruće, uz koje bi često znao provesti cijelu noć. Godinama je obilazio zatvorenike i isprao nesretnike

osudene na smrt. Mnogima je od njih spasio život dokazavši da su bili krivo osuđeni. Posljednjih mjeseci života, iscrpljen i bolestan, znao bi se dovući pred vrata požeškog kolegija i poučavati djecu. I kad je već bio na samrtnoj postelji još je tumačio istine vjere ljudima iz puka, koji su ga posjećivali. Umro je 27. listopada 1759.

NAUČITI KNJIGU ŠTITI

Josip ne samo da je promicao pismenost, nego je o pismenosti i napisao možda najljepše stranice toga doba u Predgovoru djela *Šest nedjelja na poštenje sv. Alojzije Gonzage* (Zagreb 1759). U njemu on nagovara naroda prigrli knjigu: »Poznati češ... kolika je korist, koliko li nasladenje duhovno, znati štiti i š njom se kako valja služiti: kako oda zla i od grijah odgovara, a kako na dobro, na korist, na svetost i na ljubav Božju nagovara.« Odgovara također onima koji su seosku djecu odvraćali od knjige tvrdeći da im nije potrebna. Djeca na selu ostaju u vjerskom neznanju upravo zato jer »ne znadu knjigu štiti«, a njima je knjiga potrebnija nego onima u gradu gdje ima dosta svećenika i učitelja da ih pouče, dok ih na selu nema dovoljno. »Ako dakle po selih ne znadu knjige štiti, niti sebi niti drugima ne mogu pomoći.«

Čak oštrijim riječima od Relkovića šiba zle običaje seljaka i prekorava roditelje jer su, po njegovu mišljenju, oni krivi što djeca zaziru od knjige. »Nećete da dica knjigu uče, a morate ji puščati i obdan i obnoć da se skitaju i vratolome od igre do igre, od kuće do kuće. Nećete da dica knjigu uče, a morete ji puščati na nikakvo vražje prelo, vražji končac, vražji jastučac. Nećete da dica knjigu uče, a morete ji izgledom vašim opakim učiti, da vragu pridaju, da viru, da dušu, da otca, da majku, da greb, da dasku sramote, ruže, grde, psuju i ne poštuju.«

Na kraju blago opominje staro i mlado: »Ako dakle želite i vašu i dice vaše dušu spasti, molim vas, za isto spasenje vaše, ne gubite duše, već mlađe vaše nukujte, nagovarajte, karajte, nagonite da i knjigu i po knjigi stvari svete i potrebne uče i nauče... Tebi najposli, i muška i ženska glavo, velim i sa svetim Bernardom ovi svit dajem: 'Ako hoćeš s Bogom vazda biti, vazda moli, vazda štij!' Štij reko, i nemoj se obliniti ovi isti 'Predgovor' drugim više puta proštiti. Nemoj se obliniti i druge uza se, navlastito kućane i domaće tvoje, štiti učiti i naučiti.«

Duhovne vježbe za svećenike

Duhovne vježbe za svećenike održat će se u Opatiji prema slijedećem rasporedu:

LISTOPAD 1990.

- 8 – 11, tri dana; voditelj o. Mijo NIKIĆ
15 – 18, tri dana; voditelj o. Josip ANTOLOVIĆ
22 – 25, tri dana; voditelj o. Ivan CINDORI

STUDENI 1990.

- 5 – 8, 12 – 15, po tri dana; 19 – 23, četiri dana

Svaki tečaj počinje i završava navečer naznačenog dana. Informacije i prijave na adresi: ISUSOVCI, Rakovčeva 12 – 51410 OPATIJA. Telefon: (051) 712-830

Pomoć za KBF – Zagreb

Katolički bogoslovni fakultet izdržavat će se tijekom akademске godine 1990/1991, kao i do sada, prinosima svojih dobročinitelja. Zahvaljujemo velikodušnim hrvatskim vjernicima, uglavnom onima u domovini – kao i pojedincima u inozemstvu – što su nam omogućili da preživimo razdoblje dosadašnje krize. Nove privredne mјere podvrgnule su nas novim zahtjevima skromnosti i novim odricanjima. Nadamo se, ipak, da ćemo uz pomoć nesebičnih darovatelja dočekati bolje dane.

Držeći se odredbe naših biskupa, usrdno molimo vлč. gg. župnike i upravitelje crkvi da na drugu nedjelju mjeseca rujna 1990. – ili na drugi pribljetniji dan – oglase skupljanje darova za Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu. Svima unaprijed zahvaljujemo na brizi i plemenitosti!

Žiro-račun kod »Zagrebačke banke« – Zagreb:
30101-620-16-1-2320149462

Devizni račun: 30101-620-16-012103-7270-2424091065

Naziv računa: KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU, Kaptol 29, 41000 ZAGREB

Knjige

Na adresi: »MARIJA«, Trg G. Bulata 3 – 58000 SPLIT, tel: (058) 45-980 ili 42-938 možete naručiti:

ZATVOR BEZ ZIDOVА –
– BILI SMO JEHOVINI SVJEDOCI, napisala R. Sprung. V. dotjerano i prošireno izdanje. Idu od vrata do vrata. Misioniraju po trgovinama i ulicama, a nazivaju se Jehovinim svjedocima. Mnogi se kršćani dive njihovu žaru i njihovoj svjesnosti poslanja. A što se zapravo iza svega toga krije – reći će vam ova knjiga, potresno izvješće jedne žene koja je sa svojim mužem godinama pripadala toj sekti. Cijena 22 d.

SVI ME VOLE SAMO TATA NE, napisao Duro Zrakić.

XVI. izdanje. Suvremeni roman o životu mlađeži rastavljenih roditelja. Najčitaniji roman među mladima, tiskan već u više od 70.000 primjeraka. Cijena 25 d.

Na adresi: HKD SV. ĆIRILA I METODA, Trg kralja Tomislava 21 – 41000 ZAGREB, tel: (041) 431-950 možete naručiti:

OBLJETNICE HRVATSKIH VELIKANA, IV. izdanje. »Danas, kada se pred nama otvaraju novi vidici, imamo pravo i dužnost da i mi vjerujemo u prošlost, sadašnjost i budućnost Hrvatske...« (iz Predgovora IV. izdanju). Cijena 40 d.

REĆI IME, napisao Radojan Grgec. »Ime nije samo znak osobnosti i posebnosti, nego i znak pripadnosti, zvanja i poslanja, identiteta i kontinuiteta u vremenu i prostoru. Reći ime znači spoznati i priznati svoju sliku, ishodište i pripadnost...« (R. Grgec, Umjesto predgovora). U prozi i pjesmi, autor sve prošlo i »izgubljeno« doživljava u svom srcu kao trajno nazočno. Cijena 25 d.

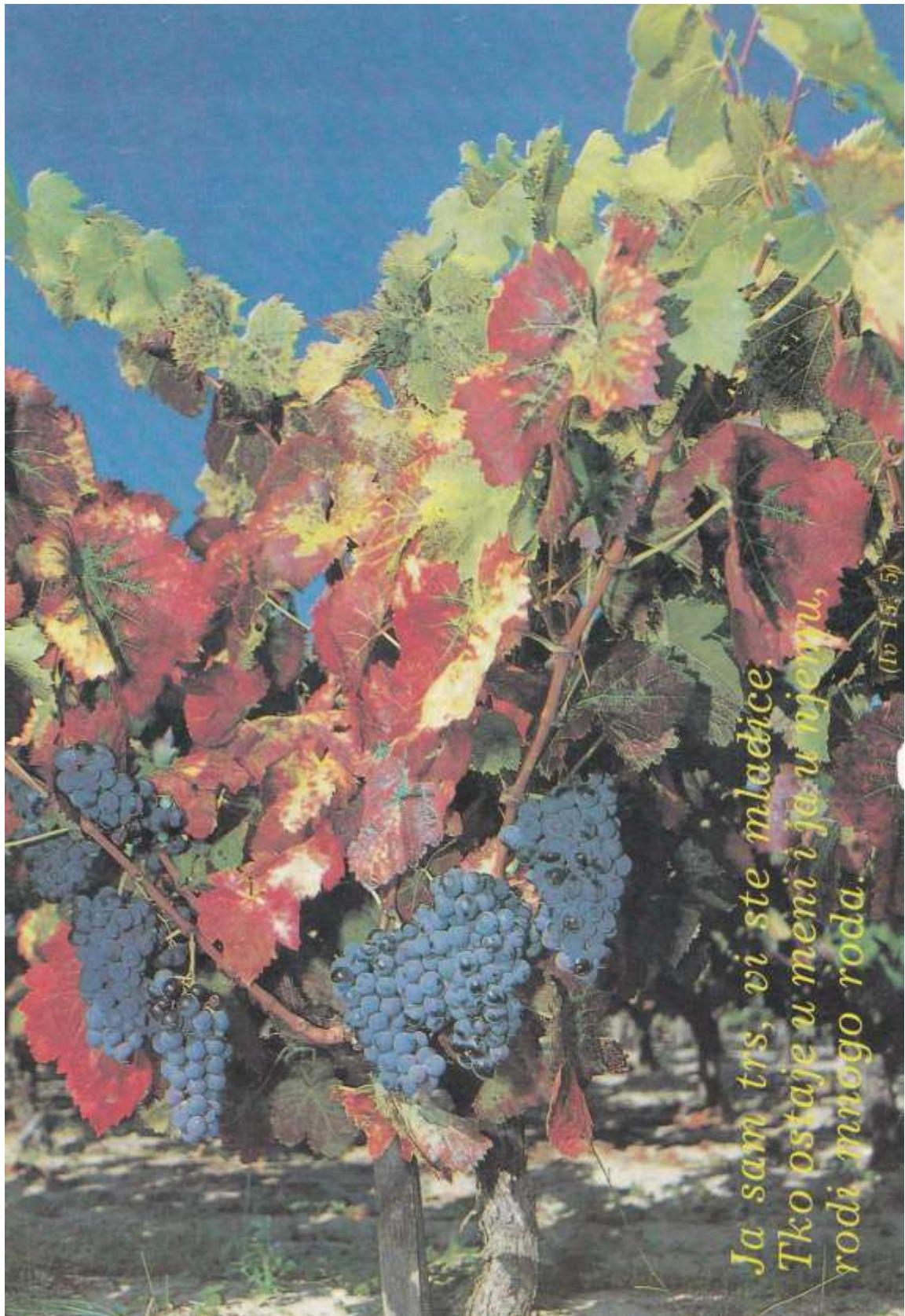
BLUE CHRISTMAS, napisao prof. Nino Škrabe. Božićni igrokaz. Radnja je jednostavna, uvjerljiva, poticajna, nadahnuta kršćanskim vrijednostima. Igrokaz ne zahtijeva neke posebne aranžmane i izvoditi ga mogu i amateri. Cijena 25 d. Nabaviti se može najmanje onoliko primjeraka koliko ima glumaca u igrokazu. Narudžbe: KATEHETSKI SALEZIJANSKI CENTAR, Vlaška 36 – 41000 ZAGREB. Tel: (041) 272-791.

ZAHVALUJUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

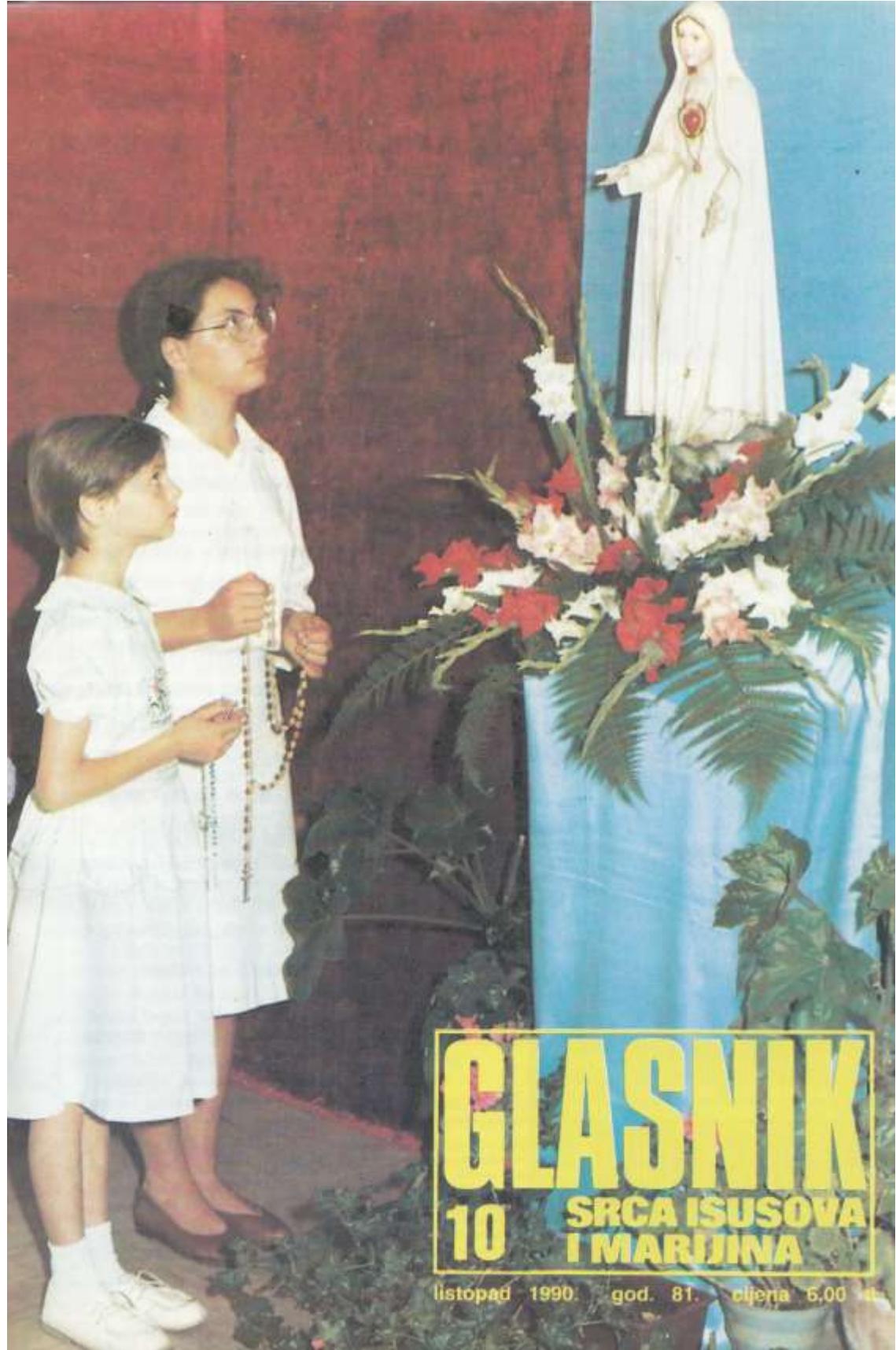
- ... i sv. Antunu za milosti koje smo do sada primili i preporučujemo se i nadalje njihovu zagovoru. – M. L., Slavonski Brod
- ... sv. Josipu i sv Antunu na svim do sada primljenim milostima te i nadalje molim njihovu pomoć. – Zahvalna majka A. M., Đakovo
- ... i sv. Antunu za sve primljene milosti, posebice za sretan porod moje kćeri. Preporučujem i nadalje cijelu obitelj njihovoj zaštiti. – Zahvalna mama, Pučiće (Brač)
- ... Majci Božjoj Bistričkoj, Gospi Lurdskoj i sv. Anti za sve primljene milosti i dobroćinstva tijekom cijelog života. – Zahvalna K. M., Zagreb
- ... Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Ani, sv. Antunu i sv. Leopoldu za sretan ishod operacije. – Kate Vuksanić i kćeri
- ... za sretan porod i ostale primljene milosti. – Branka Brlek
- ... Duhu Svetom i svima svetima na pomoći da smo u našem mjestu izabrali zvonara. V. M. Giletinci
- ... Majci Božjoj i sv. Leopoldu Mandiću za mir u našoj obitelji. Preporučujem se i nadalje za pomoć da mogu strpljivo podnosići svoju tešku bolest. – Franjo Furković, Giletinci
- ... i sv. Obitelji na pomoći da odgojim četvero djece tako da s njima zajedno živimo u miru i ljubavi. – Ana Žakić, Giletinci
- ... i Majci Božjoj Lurdskoj za mnoge primljene milosti, a osobito za zdravlje. – Zahvalna Jelka Gregur s obitelji, Vaška
- ... za sva primljena dobra, a osobito za sretan porod kćeri i zdravu curicu. – Nina Vodopić, Kuna (Pelješac)
- ... i Petru Barbariću za ozdravljenje mog sina nakon dvije teške operacije, tako da je sada sposoban za sve poslove. – Zahvalna majka Ana Martinović, Pucarevo
- ... Majci Božjoj i sv. Antunu na sretnom rođenju drage nam unuke. Zahvali se pridružuje cijela moja obitelj. – Zahvalna majka i baka Eva Grgić, Otok
- ... i sv. Anti i sv. Leopoldu Mandiću za primljene milosti – Bosanac
- ... dobrom Ocu nebeskom, Majci Božjoj i svim zaštitnicima na pomoći i zaštiti cijele obitelji od svega zla... Preporučujem se zajedno sa svojom obitelji i nadalje njihovoj zaštiti i pomoći. – Zahvalna R. C. iz M. Središća
- ... i sv. Antunu i sv. Leopoldu na pomoći tijekom mojih studija tako da sam ih s uspjehom završila. – Zahvalna N. C. iz Subotice
- ... Duhu Svetome, Gospi od brze pomoći i sv. ocu Leopoldu Mandiću na mnogim primljenim milostima. Posebice zahvaljujem što mi je jedan unuk dobio zaposlenje, a druga unučad primljena na fakultet. – Zahvalna baka K. Š. Sl. Brod
- ... i majci Klaudiji za pronađenu knjigu kao i na pomoći da se pronađe izgubljeno dijete. – Tamara, Zagreb
- ... i majci Klaudiji, svojoj najdražoj pomoćnici, na jednoj velikoj usluzi, stalnoj pomoći i posvudašnjoj pratnji na mojim putovima. – Angela Orlando, Zagreb
- ... Gospi od brze pomoći za neprestanu pomoć i svima svetima za sretan porod moje kćeri, te molim za zdravlje moje unučice. – Čitateljica GSIM
- ... presv. Trojstvu, BD Mariji i ocu Leopoldu na primljenoj milosti. – Jelka Franušić, Ston
- ... dragoj Gospi, sv. Antunu i sv. Leopoldu Mandiću za pomoć u mojoj teškoj bolesti. Zahvaljujem osobito za svoju dobru djecu. – Zahvalna baka, Vinkovci
- ... Majci Božjoj Trsatskoj, o. Leopoldu i svim svetim zaštitnicima za primljene milosti u prošloj godini. – Zahvalna Ruža Jerbić, Donji Lipovac
- ... i svima svetima na primljenim milostima. Nadasve zahvaljujem za pomoć u bolesti i njihovu zagovoru preporučujem zdravlje svoje kćeri. – Valentina Barišić, Zagreb

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI**

Ja sam tis, vi ste mladice.
Tko ostaje u meni i ja u njemu,
rodi mnogo roda

(IV 145)

GLASNIK

10   SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

listopad 1990. god. 81. cijena 6,00 dt.

Sveti se Ime tvoje, dodi kraljevstvo tvoje, budi volja tvoja

K TEBI OČI DIŽEMO,
NA POMOĆ NAM BUDI,
I PRIVINI SVAKOG NAS
NA MAJČINSKE GRUDI.

Zakon najčistije bjeline

Bjelinom će cvjetnom
Listati
Zakon Mu ljudki
Melem nam blag

Božji zakon
U bio cvijet
Razlistan

Mladen SPAHIJA

»Oče naš koji jesi na nebesima, sveti se Ime tvoje.«

Što znači »sveti se«? Kao da želimo da se posveti onaj koji kaže: »Budite sveti jer sam ja svet« (Lev 19, 2)! Kao da mu dio svetosti dolazi od našega propovijedanja! Ne tako – već neka se posveti u nama da bi do nas mogla doći njegova svetost.

»Oče naš koji jesi na nebesima – sveti se Ime tvoje, dodi kraljevstvo tvoje.« Kao da Božje kraljevstvo nije vječno! Sam Isus kaže: »Ja sam se u njemu rodio« (Lk 18, 37). Ti pak veliš Ocu: »Dodi kraljevstvo tvoje! Kao da nije došlo! Međutim, Božje je kraljevstvo došlo kada ste dobili njegovu milost. Sam veli: »Božje je kraljevstvo u vama« (Lk 17, 21).

»Dodi kraljevstvo tvoje, budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas. Kristovom je krvlju izmireno sve na nebu i na zemlji (Kol 1, 20). Nebo je posvećeno. Đavao je izbačen i ondje boravi gdje i čovjek koga je prevario. »Neka bude volja tvoja« – to jest, neka je na zemlji mir kao i na nebu.

(Sv. Ambroziјe, OTAJSTVA I TAJNE, str. 188, Makarska 1986.)

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobušec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majč, Valentin Miklobušec, Mirko Nikolić, Mato Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. – Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen», Slavonski Brod.
- Čijena je otisnuta ispod »Sadržaja». Poštarsina je plaćena u gotovini.
- Rukopise i fotografije ne vratimo.

Urednikova riječ

Minulog ljeta opet smo se mogli uvjeriti, i to obilno, u istinitost Isusovih riječi da je izvor svih zala u zloči ljudskog srca. On je dobro znao kolike patnje zadajemo jedni drugima zbog svoje zloče i tvrdoće, te nas je zato pozvao: »Učite se od mene jer sam blaga i ponizna srca!« Blagost i poniznost osposobljuju čovjeka da ljubi svakoga, pa i neprijatelja, a da kod toga ipak ne zaniječe ništa od istine o sebi i o svome bližnjemu. Isus nas je samo zato mogao istinski ljubiti – i vazda nas ljubi – jer zna istinu o sebi i o nama. Samo istinskom ljubavlju mogao nas je osvojiti a da nas ne poništi, nego baš utvrdi. Zato je on trajan uzor i poticaj, voda i učitelj.

Poznato je da se otvorenost srca i poštenje karaktera narodnih voda i učitelja prenosi i na narod. Isto je tako znano da se zasljepljenost srca i prevrtljivost karaktera grupnih voda prenosi na grupe kojima su na čelu. Bili smo tome svjedoci koncem ljeta, kada su se barikade stvorene najprije u srcima podigle i na cestama, kada se mjesto ispruženom rukom prijateljstva progovorilo oružjem uperenim u nedužne ljudi. Veoma je stoga važno da pazimo tko su nam i kakvi su učitelji, kakvim mislima i osjećajima ispunjavaju naše srce, kakve nam ideale stavljaju pred oči.

Uredna ljubav prema svome ne da se izrodi u sebičnosti, niti se poštivanje tudeg dade svesti na kukavičluk. Ovo sigurno neće čitati oni koji su spremni drsko i bezobzirno činiti nasilje, ali mi moramo znati odakle dolazi to zlo: Iz zla srca! Ne dajmo da naše bude takvo, pa ćemo imati svjetla koje vodi prema izlazu iz mraka koji nas je tako snažno zaplijesnuo; naći ćemo snage za poštenje, mudrost i odlučnost. Stalna je budnost potrebna da nas zloča ne prevari. »Neprijatelj obilazi kao ričući lav tražeći koga bi proždro«, opominje nas Sv. Petar. Nemojmo misliti da se on ne uvlači u javne poslove. Šulja se on ponajprije tamo gdje očekuje veliku žetvu, a mržnja i kukavičluk donose mu najviše snoplja. Mi budimo pšenica Kristova!

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. LISTOPAD 1990. BR. 10

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	292
NALAZIM SE NA RUBU..., I. Fuček ..	294
NAKANA APOSTOLATA MOLITVE, P. Galauner	296
DJELA MILOSRDA, R. Grgec	298
PRAVEDNOST, A. Misić	299
DOSTOJANSTVO ŽENE, M. Szentmártoni	300
POSLUŠNOST BOŽJIM OBJAVAMA, J. Antolović	302
U SLUŽBI LJUBAVI, S. Damjana od Presv. Srca	304
KOTORIBA – ŽUPA NA GRANICI, TINO	306
MOJA KRUNICA	308
PAPA IVAN PAVAO II I KRUNICA, S. Bošnjak	309
VEČER PREDANJA, M. Nikolić	310
BOLEST U KUĆI, V. Vider	312
SV. MISA – DAR SRCA ISUSOVA, S. Bošnjak	313
I OVO JE KRV MUČENIKA, D. Čuturić ..	314
„UISTINU SPASITELJ SVIJETA“, M. Rusan	316
TUŽNE VIJESTI IZ ZAMBIJE	318
IVO MARIJA MATIJAŠEVIĆ, M. Korade ..	320

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA ISTOG BROJA POPUST JE 10 %

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmotićeva 31

PROTIV ABORTUSA, ZA KONTRACEPCIJU

U ljetnom dvobroju Glasnika (VII – VIII) navijestili smo da ćemo objaviti razne reakcije na pismo ISKRENE MAJKE (Vidi Glasnik V/90, str. 148). Nastavljamo s tim objavljivanjem uz napomenu da objavljeno pismo nipošto ne znači stav urednika ili uredništva Glasnika, nego samo njegovog autora. Nepoučenost u tom pitanju veoma je velika, pa su stoga i velika neslaganja u stavovima. Glasnik omogućuje izjašnjanje, a nakon toga zamolit ćemo stručnjake iz katoličkog bračnog morala da iznesu crkvenu nauku. Savjeti su slobodne do spoznaje istine, ali su dužne tražiti istinu. A kad je nadu, nisu je više slobodne odbaciti i živjeti kao da je nisu našle. Još jednom molimo sve koji u ovoj pismenoj diskusiji sudjeluju da nam jave svoja puna imena i adrese koje ćemo zadržati u diskreciji, osim ako sami zaželite da se vaše ime objavi. Evo sada jednog takvog pisma.

Cijenjeni uredniče!

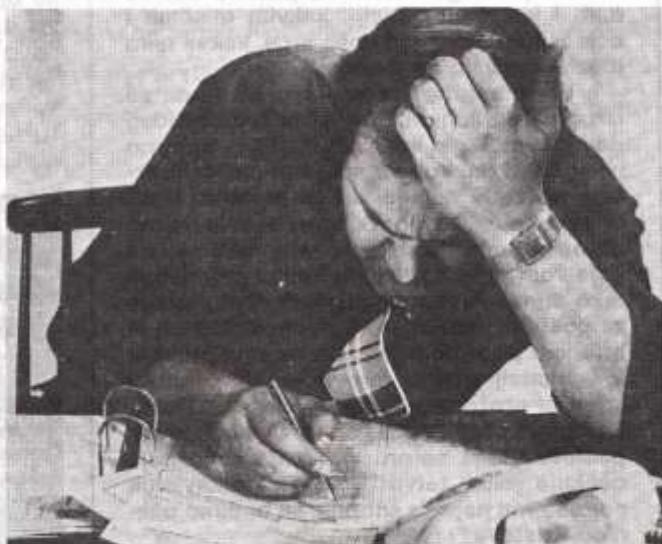
Pišem na temelju poziva u odgovoru na pismo »Iskrene majke II. iz Čakovca«, u rubrici Hvala na pismu, u Glasniku 7-8/90.

Potpuno se slažem s čitateljicom da je, kako je ona nazvala, »dirigirana ljubav« teško prihvatljiva, ali bih je i dopunio i ispravio: neprirodna je, a rekao bih, i štetna za

zajednički život bračnog para.

Metode kontracepcije koje Crkva dozvoljava i naziva »prirodnim«, spadaju u najnesigurnije. To kažu liječnici i mnogi bračni parovi, a s tim se ne slažu teolozi koji se bave tim područjem i dio katoličkih liječnika. »Prirodne metode« mogu vrijediti samo u idealnim zdravstvenim, psihičkim i općim životnim uvjetima koji nažalost postoje vrlo rijetko, dok objektivne greške koje nastaju u primjeni tih metoda nastaju veoma često. A s ljubavlji, pa i tjelesnom, ne može se i ne smije se dirigirati, ni manipulirati propisima. Ona mora biti spontana! Zar nije najnormalnije i najprirodnije da se bračni drugovi sjedinjuju kad se za to kod oboje javi želja (na što se često može utjecati), a ne da je potiskuju i sjedinjuju se tek kad to crkvena nauka dopušta, iako tada želja možda i nije velika. Koriste

se tek zato da ti dani »ne propadnu«, i da se od tjelesne ljubavi ipak »nešto ulovi«. Smatram da za Crkvu u tom pogledu vrijedi izreka: štiti pojedina stabla, a pušta da strada cijela šuma. Time želim reći da je po crkvenom naučavanju najvažnije da svaki spolni odnos bude prirođan (tj. bez primjene kontraceptivnih sredstava), a zanemaruje se što to loše djeluje na bračni ljubavni život (i psihički) čime on kao cjelina postaje neprirodan. Svladanje i potiskivanje želje kroz dulje vrijeme, odnosno zadovoljavanje i kad želja nije jako izražena, nije ni normalno ni prirodno. (Govorim o bračnim parovima, jer nije isto biti uz bračnog druga i »bježati od seksa«, biti slobodan – i prema tome bez mogućnosti tjelesne ljubavi, pa se taj nagon mora potiskivati). Ne može se sve svesti na uzvišenost odricanja i suzdržavanja koje oplemenjuje – kako se često

voli naglašavati, jer ono oplemenjuje samo kad je dobrovoljno i uzrokovano objektivnim okolnostima (bolest, porod, problemi u trudnoći, odustvo bračnog druga i sl.), pa se tjelesna ljubav ne može zadovoljiti. Ali to ne vrijedi kad to traži ideologija koju stvaraju teoretičari koji nisu u braku, to jest kad je odricanje prisilno.

Zbog današnjeg načina života često je, i objektivno, nemoguće držati se crkveno »prirodnih« nesigurnih metoda kontracepcije i istovremeno propagirati odgovorno roditeljstvo. To bi za neke bračne parove značilo sjednjenje u ljubavi 1-2 puta mještečno ili nijednom ako je, na primjer, jedan bračni drug često na putu, rade u različitim smjenama, žive s djecom u jednoj sobi itd. Je li to prirodno i normalno? Ne kaže se uzalud da se mnoge bračne nesuglasice i svađe izglađuju u bračnom krevetu!

Oprostite na ovom što će sada napisati, ali po mom mišljenju ovakvim stavom Crkva spušta čovjeka, u pogledu seksa, na nivo životinje. Životinje se pare radi produženja vrste i u određeno vrijeme. Čovjek se od životinje razlikuje što mu je spolni nagon stalni i što spolno sjednjavanje kod njega ima mnogo dublje i šire značenje.

Crkvena nauka ide tako daleko da ne dozvoljava никакva kontraceptivna sredstva, osim prirodnih, ni u slučajevima kad ona praktički nisu primjenjiva (klimakterij, bolest žene, poremećaji u radu spolnih žlijezda, vrijeme iza poroda i sl.), ili kad jedan od bračnih drugova ne smije imati djecu (bolovanje od nasljednih bolesti, ugroženost ženinog života trudnoćom itd.), to jest u objektivnim slu-

čajevima kad se ne smije ni misliti na rađanje djece.

Crkva nadalje kaže da kontracepcija nije prirodna, jer zahvaća u prirodni proces. A što je lječenje? Također se zahvaća u prirodu, pa nikome ne pada na pamet odbaciti medicinu! To se obrazlaže time da se tijelo samo brani, a lijekovi mu pomazu. A što je drugo kontracepcija? Isto pomoć odnosno pospješenje kontraceptivnog dijela prirodnog procesa spolnog odnosa.

Dozvolite da slobodno i otvoreno napišem i ovo: nakon odnosa tek jedan dio spermatozoida dođe u mogućnost oplođenje, a veći dio propadne. Mehanička sredstva kontracepcije omogućuju da sva sperma propadne, i da nijedan spermatozoid ne-ma mogućnost oplođenje. Vrlo jednostavna logika, zar ne?

O svemu tome moglo bi se još mnogo pisati i nabrajati primjere, raspravljati o logičnosti i nelogičnosti te usporedivati pojedine izreke iz Biblije s raznim zgodama i primjenom u životu. Našlo bi se dosta toga što govori u prilog kontracepcije.

Da budem još jasniji: ja sam protiv abortusa i ne zagovaram abortivna kontracepcijska sredstva, ali osim prirodnih metoda treba dozvoliti i upotrebu »pravih« kontraceptivnih sredstava.

U krajnjoj liniji kontracepcija je kontracepcija, bila ona prirodna ili umjetna. Cilj i rezultati su isti.

Zaista bi bilo dobro kad bi ovoj temi dali više prostora, pa i u više brojeva Glasnika. Duboko sam uvjeren da bi i eventualna anketa pokazala da i velika većina katoličkih bračnih parova misli kao ja.

Vjernik iz Zagreba.

Naš najstariji vjerski list koji i danas izlazi

- za tebe
- za tvoju obitelj
- za tvoje prijatelje.

Naruči ga izravno na adresi:

GLASNIK SIM
Palмотићева 31
41001 Zagreb,
pp 699

Samo za 6 dinara
imaš prijatelja
mjesec dana,
a onda se više
nećete rastati!

Nalazim se na rubu...

Imam troje djece tinejdžerske dobi, a meni je 40 godina. Bila sam, do prošle godine, sretna majka i supruga, crkveno vjenčana, u dobro stojećoj obitelji. Imali smo sve: kuću, stan, dva automobila, standard koji se samo može poželjeti. Nakon trećeg djeteta dala sam se sterilizirati. Sad to gorko okajavam.

Prije nekoliko godina s nama je počela živjeti svekrva. Od onda su »kola krenula nizbrdo«. Da ne duljim: muž me ostavio, sva naša dobra sudski su njegova. Ja sam praktično podstanar u vlastitom stanu. Dok smo bili zajedno, nismo bili vjernici. Nikad nismo išli u crkvu, djecu smo samo krstili i krizmali. Ja sam iz katoličke obitelji i sad se pomalo vraćam i vjeri i crkvi.

Kako nastaviti dalje? Kako podnijeti ovu prazninu, ponjenje... Kako s djecom tek preživljavati kad smo navikli na oblige? Nalazim se na rubu. Vi ste mi posljednja šansa.

Marijana

Odgovara: Ivan FUČEK

I opet jedna od tolikih obiteljskih tragedija. Gdje su joj pravi razlozi? Ipak, prije svega, riječ ohrabrenja.

Kao osoba, žena i majka u svojim nadama i planovima ste pogodeni, poniženi, napušteni, prevareni, i to nakon troje već pođrasle djece. »Kako podnijeti tu praznину? Nemila stvarnost dognala vas je do »ruba«. Manjka korak (nepromišljen, fatalan) i vi ste u ponoru. »Vi ste mi posljednja šansa«, pišete.

No, može li odgovor jednog duhovnog savjetnika u toj tragediji biti »posljednja šansa«? Ne očekujete li previše? Ne padne li moj odgovor kao sjeme na plodno tlo, opasnost je od novog razočaranja. Pokušajte svoj udes smjestiti u tok povijesti spašenja kojom upravlja Bog ljubavi, milosrđa i praštanja a

ne Bog osvete. Krist Gospodin uči da ni vlas s glave ne pada bez Božje volje ili Božjeg pripuštenja. Naše grijeha, nemile događaje, Bog upravlja nama na dobro (na spasenje i posvećenje). Ali, na žalost, mi smo ti koji od Boga bježimo, uzimamo život u svoje vlastito »samoupravljanje«. Ali kad nas ono doveđe u slijepu ulicu, »na rub« postojanja, istom tada se sjetimo Boga i počnemo vaptiti k njemu. Neka bude bar tada, jer dokle god živimo, nije prekasno vratiti se u Očev zagrljaj. On nas uvijek čeka raskriljenih ruku.

Pišete lijepo, kratko. Navodite razne činjenice: prijašnje blagostanje, sadašnje podstanarstvo i neimaštinu, dolazak svekrve i fatalno izvršenje sterilizacije, vraćanje vjeri ali i opasnost očajanja. No manjkaju još neka pojašnje-

nja: tko je i što je uzrok rastavu (svekrva, muž, vi osobno, neka treća osoba, sterilizacija...)? Je li sterilizacija bila mužev zahtjev ili je samo dao privolu, ili je to bila vaša osobna odluka? Zašto je svekrva u prvom planu? Ako su vam djeца sudbeno dodijeljena, niste li ih mogli bolje osigurati? U čemu se sastoji vaše vraćanje vjeri? Unatoč tim nedostatnim informacijama, četiri su stvari za vas od temeljnog značenja: tri su negativne, a jedna pozitivna, i ona je za vas posebna Božja milost, izvanredna prilika koju vam Bog nudi.

Na žalost, niste jedini komе je bilo stalo više do »imati« nego do »biti«: imati mnogo i bogato, »kuću, stan, dva auta, standard koji se samo može poželjeti«. I kažete: »Bila sam do prošle godine sretna majka i supruga.«

Ne, gospodo, ta je »sreća« bila privid, jer prava sreća je duhovne naravi i ne može biti plod materijalnog blagostanja. Sigurno, imali ste ovozemaljsko ljudsko zadovoljstvo, veselje, užitak, dok je »plod Duha«: ljubav, radost, mir, velikodušnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost« (Gal 5, 22-23). Sreća je, dakle – prema sv. Pavlu – živjeti i ravnati se »po Duhu« (Gal 5, 25).

Zlatni zidovi, dragocjen namještaj, bogata kuća, skupocjeni automobili, frižideri, stereo, kompjuteri, najbirani stoli... ništa od toga, ni sve to zajedno, ne zasićuje ljudsko srce. Isus jasno kaže: »Ako tko dođe k meni, a više voli svoga oca, majku, ženu, dječu, braču i sestre, pa čak i svoj vlastiti život, ne može biti moj učenik« (Lk 14, 26-27). Tu se mjeri Božje i ljudsko, blago na zemlji s blagom na nebu. Ali da netko pravo bira potrebna je vjera i u vjeri žrtva (križ, odreknuće od onoga što nije Božje).

Dali ste se sterilizirati. Namjera je kod toga jasnja: da se zaprijeći novo začeće, pa se i zove »sterilizacija za kontracepciju« ili »kontraktivna sterilizacija«. Nije važan kirurški zahvat ili farmakološki način, nego činjenica da se ona izvela ne radi nužnog liječenja (recimo, od raka). Važno je da ona nije, kako po svemu izgleda, samo privremene prirode te bi se novim kirurškim zahvatom moglo vratiti fizičku cjevlost i nanovo uspostaviti sposobnost rađanja (mada u tome kirurzi nisu optimisti). Vi ste izveli trajnu sterilizaciju s ciljem da više ne dode do susreta muške i ženske oplodne ćelije, tj. do novog začeća. Taj je klinički vid vezan s pravnim, a onda s psiholo-

škim, jer tu je izvor traume, što i priznajete: »Sad to gorko okajavam«. A moralno, pred Bogom? Budući da se radi o udaru izvršenom na jednu od najvažnijih ljudskih sposobnosti koja je usko povezana s ovozemaljskim zvanjem i poslanjem kako na osobnom tako i na društveno-crkvnom planu, takav svojevoljni čin predstavlja težak moralni nered.

Vi ste se crkveno vjenčali. Da li radi svog uvjerenja ili za volju roditelja, prijatelja, tradicije? Kažete, naime: »Dok smo bili zajedno, nismo bili vjernici.« A jeste li to bili kod vjenčanja? Jeste li vjerovali u sakrament ženidbe, da li ste barem iskreno htjeli učiniti ono što tom prilikom Crkva nalaže?

Vjenčanje nije neki magički čin nakon kojeg će sve ići dobro. Kršćanski brak se sklapa u vjeri. On se i nastavlja živjeti u istoj vjeri! Ne u egoizmu, već u punom uzajamnom predanju supružnika, jer »žena nije gospodar svoga tijela, nego muž; isto tako muž nije gospodar svoga tijela, nego žena« (1 Kor 7, 4).

Zatim je, kažete, s dolaskom svekve sve krenulo »nizbrdo«. Zašto? Napokon: »Muž me je ostavio.« Izgleda da odgovornost za rastavu prebacujete na svekvrzu i na muža. A jeste li vi sve učinili da ne dođe do rastave? Rastava braka, razvod, teško se protivi Božjoj namjeri sa ženidbom. Krist Gospodin je u tome jasan: »Zar niste čitali da ih je Stvoritelj, kad ih u početku stvorio, stvorio muško i žensko, i da je rekao: 'Zato će čovjek ostaviti oca i majku te će prionuti uz svoju ženu, pa će oboje biti samo jedno tijelo?' Prema tome, oni nisu više dva nego jedno tijelo.

Što je, dakle, Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja« (Mt 19, 4-6). Živimo, na žalost, u lažnoj kulturi odbacivanja svake žrtve, pa kad dođu križe rješenje se traži u rastavi a ne u sporazumijevanju, podnošenju, praštanju i poniznosti. Tako se gazi i ništa jedna od najvažnijih ljudskih i kršćanskih vrijednosti.

Radi suza pokajnica, upravo radi njih, Bog vas i vašu djecu ne napušta. On prašta, on dalje pomaže, on vas voli.

Kažete da ste iz katoličke obitelji i da se vraćate vjeri i crkvi. Ali to treba da je intenzivno i sveobuhvatno! Vratiti se treba sakramentima (ispovjedi i pričesti), slavljenju Dana Gospodnjega (Misi i slušanju, odnosno čitanju i razmišljanju Riječi Božje), molitvi u jednostavnom osobnom razgovoru s Gospodinom, i u zajedničkoj molitvi. On je obećao: »Ja vam velim, ustrajno molite i dat će vam se. Tražite i naći ćete. Kucajte i otvorit će vam se« (Lk 11, 9). Ne smijemo olako prijeći preko riječi »ustrajno«, što znači trajno. Krist Gospodin vas može i hoće izlijeciti od vaših rana kao što je izlijecio tolike prije vas. Želi vama i vašoj djeci dati novi život, unutrašnji, Božji život. On će se tada pobrinuti i za vaše materijalno stanje. Tada ćete i s manjim, sa skromnijim biti zadovoljni, jer će vaša srca gorjeti novom vatrom tog novog života u Kristu.

Tko želi preko Glasnika dobiti odgovor na svoje pitanje, neka ga pošalje na adresu autora ovog članka:

Ivan Fuček
Piazza della Pilotta, 4
00187 ROMA
Italia

Za misionare i za sve one koji na bilo koji način surađuju u promicanju misijske djelatnosti

Listopad je na osobit način mjesec misija, osobito pretposljednja nedjelja koja se i naziva Misijskom nedjeljom. Za tu prigodu papa obično cijeloj Crkvi uputi posebnu poruku. Na taj se način podržava i produbljuje misijska svijest i odgovornost kako cijele Crkve tako i pojedinih vjernika, a mjesne Crkve, župskie, vjerouačne i slične zajednice svojim mnogobrojnim pothvatima pokazuju spremnost na suradnju u misijskom poslanju Crkve.

PRIGODA ZA BUDENJE MISIJSKE SVIESTI

Misijska nedjelja slavi se od 1927. godine. Toga se dana uz misijsko posvjećivanje Crkve prikupljaju i materijalna sredstva za potrebe misija i misionara. Dan je to mnogostrukne solidarnosti s misionarima i misionarkama i sa svima koji su se odvažili da ostave rod i dom, vlastitu kulturu i civilizaciju, a sve radi Evangelija. I u našoj se Crkvi iz godine u godinu sve više naglašava značenje i važnost te nedjelje uz pozive na suradnju.

Broj misionara i misionarka naše domovinske Crkve sve više raste, te i mi postajemo sve osjetljiviji i darežljiviji prema misijama. Tome su sigurno puno pridonijela dva velika misijska lika naše Crkve, a

to su o. Ante Gabrić (sada već pokojni) i majka Terezija. Uz ta dva velika imena svrstalo se i preko 200 naših požrtvovnih misionara i misionarki koji javnosti nisu toliko poznati, ali jednakom nešobičnošću i ustrajnošću putem svoja dva najpoznatija uzora šire Radosnu vijest u najrazličitijim krajevima, narodima, kulturama i civilizacijama. Sve njih obuhvaćamo molitvenom nakanom ovoga mjeseca, kao i sve one koji surađuju u misijskoj djelatnosti Crkve.

Uz Misijsku nedjelju dolazim na jače do svijesti velika poruka Crkve s Drugog vatikanskog sabora, sadržana u posebnom saborskem dekretu »Ad gentes« (o misijskoj djelatnosti Crkve). Glavne misli toga dekreta upravo nam je posljednjih mjeseci tako zorno obrazlagao o. Matto Rusan na misijskim stranicama Glasnika.

Naša misijska svijest i odgovornost proizlazi iz same biti kršćanstva koje znači prijelovljenje Kristu i suočavanje s njim, Spasiteljem duša. Sv. Otac Ivan Pavao II neprestano nas zborom i tvorom, svojim misijskim putovanjima i porukama podsjeća na tu našu temeljnu kršćansku dužnost. Tako uz jednu Misijsku nedjelju poručuje: »Da, braćo, ako i ne podemo na misijska područja, ipak svi i imademo uvijek i svagdje mogućnost i dužnost da surađu-

jemo u djelima širenja Evanđelja, koje je Drugi vatikanski sabor označio kao 'officium Populi Dei fundamentale' – kao 'temeljnu dužnost Božjeg naroda'. I to je glavni razlog zašto se, u tom svjetlu naše odgovornosti za misije, moramo ispitivati što čini Crkva u cijelini, što čine pojedine zajednice, što čine biskupi, svećenici, redovnici, redovnice i svjetovnjaci za misije« (Mis. nedj. 1980)!

Ovog mjeseca i mi moramo pogledati koliko su misionari i misionarke zastupljeni u našim molitvama i žrtvama, i koliko od onoga što imamo – duhovnih ili materijalnih dobara – dajemo za širenje Evanđelja. Dajemo li samo od suviška, ili i od onoga što je nama potrebno? Kršćani su, općenito uzevši, dosta darežljivi kad se radi o misijama, ali je najveći prilog ipak od »udovičkog novčića«. Budući da su ti darovi prožeti žrtvom i ljubavlju za Crkvu, imaju dvostruku vrijednost te donose blagoslov na mnogim misijskim područjima.

MISIJSKO DJELOVANJE VODENO IZ SREDIŠTA CRKVE

Brigu za svu misijsku djelatnost Crkve vodi jedna središnja ustanova u Vatikanu, a to je Sv. kongregacija za evangelizaciju naroda. Na čelu te ustanove je jedan od kardinala kao Prefekt. Obič-

no ga zovu »crveni papa« jer nosi grimizno kardinalsko odijelo, dok papa nosi bijelo odijelo, a odgovornost mu je u Crkvi odmah iza papine. Sada je na čelu te kongregacije kardinal Jozef Tomko, porijeklom Slovak. On je sve vrijeme nakon rata živio u izbjeglištu i kući nije mogao čak ni u slučaju smrti nekog člana iz najuže obitelji. Kao Prefekt kongregacije za evangelizaciju naroda imade na duhovnoj i materijalnoj brzi preko 900 biskupija na cijelom svijetu. On dobro zna potrebe i misija i misionara, kao i okolnosti u kojima se danas naviješta Evandelje. Često znade reći kako pred nj danomice dolaze molbe za sve novije i novije misionare, a on ih ne-ma otkud pribaviti. Isto tako znade često spomenuti bolnu činjenicu, da gotovo svaki mjesec poneki misionar ili misionarka umre mučeničkom smrću. Dakako da je svaka takva smrt udarac misijskom djelovanju, ali su upravo ti mučenici zalog nade za provat Crkve jer nije prestala vrijediti ona izreka iz prvih kršćanskih vremena: »Krv mučenika sjeme je kršćana!«

S Kongregacijom za evangelizaciju naroda usko sudjeju i »Misijska djela«. Ona uvelike šire misijsku svijest u Crkvi i potiču vjernike na solidarnost s potrebama misija. »Surađujemo u misijskom nastojanju Crkve jer želimo biti suradnici u poslanju Isusa Krista, Sina Božjega koji je postao čovjekom radi čovjeka. Mi surađujemo jer smo povjerivali da je on Sin Božji (Usp. IV 6, 69). Treba donijeti Isusa Krista svijetu i svjet Bogu, po posredniku Isusu Kristu. Činjenica da je Bog postao čovjekom u Isusu Kristu povijesni je događaj od izvanrednog značenja i neslu-

čenih dometa za cijeli ljudski rod. Jedinstven je to i neponovljiv događaj koji imade svoj odjek na cijelu povijest čovječanstva. Njega poznavati i priznavati dar je Neba, a treba ga ponuditi svakom čovjeku. Naviještanje Krista dužnost je svakog kršćanina. On, Sin Božji, objavljuje nam pravo lice Oca. On, Sin Čovječji, objavljajući otajstvo Oca i njegovu ljubav, potpuno otkriva čovjeka njemu samomu. Po Kristu i u Kristu razrješuje se zagonetka boli i smrti koja nas, izvan njegova Evandelja, satire« (GS 22).

Krist je umro za spasenje svih ljudi. Ali on je i uskrsnuo, on i danas živi te je prisutan i djelotvoran u svijetu. Mi smo pozvani da ga naviještamo i da djeđotvorno surađujemo u njegovu naviještanju onom mnoštvu koje ga još ne po-zna, a to su dvije trećine čovječanstva. Ta naša suradnja u naviještanju Krista svijetu može se ostvariti unutar žup-ske, vjeronaučne, molitvene ili bilo koje druge vjerničke zajednice. Ona pak materijalna suradnja može se ostvariti osobito preko postojećih institucija unutar naše domaće Crkve. To su: Misijska cen-

trala, Radojke Lakić 7, Sarajevo; misijski animatori po pojedinim biskupijama; Misij-sko vijeće, Kaptol 31, Zagreb, itd. Pojedine redovničke zajednice imaju organiziranu pomoć za misionare iz svojih zajednica. Tako je i za isusovačke misionare njihovo središte u Palmotićevu 31, Zagreb.

Nakana naših biskupa:

DA BOG POTAKNE
NOVA MISIONARSKA
ZVANJA KOD MLADEŽI
U NAŠOJ DOMOVINI

Misionarska zvanja uvijek su znak života i duhovnog napona pojedine mjesne Crkve. Nova misionarska zvana unutar naše Crkve, koja se iz godine u godinu množe, znak su unutarnje dinamike naše Crkve, ali i stvarni odgovor za dar vjere kojim je označena naša trinaeststoljetna kršćanska povijest.

Godišnji sastanci naših misionara i misionarki »na praznicima« opipljivo nam pokazuju koliko imade tih naših navjestitelja vjere po svim meridijanima i paralelama. Ne vraćaju se nipošto pomla-

(Nastavak na str. 300)

NAŠI ĐOSADAŠNJI MISIONARI U ZAMBIJI. S. EMICA (lijevo) VRATILA SE U DOMOVINU. TKO ĆE JE ZAMIJENITI?

Djela milosrđa

Piše: prof. Radovan GRGEC

I kad je vjerouauk bio obavezni školski predmet, religiozna kultura kao vjersko obrazovanje i odgoj prenosili su se i širili u ozračju obiteljskih i župskih zajednica. Bez obzira na vjeroispovijest i bez obzira na to kako će se vjerouauk i katekizam ubuduće zvati i učiti, uvijek valja imati na pameti da su djela milosrđa bitni sastavni dio svake religiozne kulture. Duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa učili su nas riječu i primjerom naši roditelji i katehete.

Ni jednom ljudskom biću, ako poštuje čovjeka i njegovu osobu, ta djela ne mogu i ne smiju biti strana i nepoznata. Ljudski je i kršćanski gladna nahranići, žedna napojiti, pomoći bolesnima i progonjenima, neuka poučiti, žalosna utješiti itd. Na taj način pokazujemo djelom ljubav koju isповijedamo ustima, živjeli mi na Istoku ili na Zapadu, na Sjeveru ili na Jugu, pod komunističkim režimima ili u konzumističkom blagostanju, pod podignutim ili ponovo srušenim željeznim zavjesama.

Iz našega svijeta kao da je nestalo osjećaja za Božju prisutnost i svetost. Eugène Ionesco, autor kazališta apsurda, žali što se u svijetu, koji se gubi i propada, gubi i Crkva, poistovjećujući se s njime i gubeći smisao za svetost. Nije li ljubav, milosrđe i sućut najbolji način da Crkva ponovno pronađe sebe i izgubljeni osjećaj za sveto? Ni je li to najbolji put da svijet prepozna svojega Boga u licu Isusa Krista, koji je rekao: »Žao mi je naroda«, koji nije došao na svijet da slomi napuklu trsku i ugasi stijenj koji tinja, nego da utješi, ispravi i izljeчи?

Isus Krist jest učitelj milosrđa, sućuti i solidarnosti, bez koje nema ljudske plemenitosti ni prave kulture. Upravo nam najviše nedostaje kultura srca, koje razumije bližnjega, koje plače s ucviljenima i koje pomaže nevoljnima i bespomoćnim, malenima, starima i bolesnima. Ovi su za uspješne, sposobne i jake samo smetnja i ne ulaze u njihove ekonomske računice. Pa ipak se socijalna pravda ne može zasnovati samo na

logici tržišne utakmice i ekonomskog prosperiteta pod svaku cijenu. Ona je neostvariva bez karitativnih djelatnosti, bez djela milosrđa.

Od malih nogu mnogi roditelji uče djecu kako će uspijeti i pobijediti, i nije to loše, jer je život borba koju valja prihvatiti. Međutim, svi mi moramo shvatiti da taj život ne pripada samo pobjednicima, dobitnicima i uspješnim poslovnim ljudima, nego prvenstveno krotkima, milosrdnima i mirotvorcima, koji će »naslijediti zemlju«. Tako nas uči Spasitelj, i u tome je srž prave religiozne kulture, koje ne ma bez samlosti i sućuti, bez razumijevanja za bijedne i siromašne.

Pravi kršćani uvijek su znali da u tome leži tajna svetosti i životne mudrosti. Znali su da je tu mudrost Gospodin sakrio od »mudrih« ovoga svijeta i objavio je malenima.

U ovom mjesecu krunice, molitve malenih i ubogih, u mjesecu andela čuvara, zaštitnika malenih i bespomoćnih, molimo da nam Bog po njihovu zagovoru udjeli srce sposobno za djela milosrđa.

Pravednost

Pravda i pravednost su, kako pjeva psalmista, temelji prijestolja Gospodnjega (usp. Ps 89, 15). Jedna od važnijih Božjih odlika je pravednost te On proniče srce i bubrege (usp. Ps 7, 10), i »sam po pravdi sudi krug zemaljski, izriče pucima osudu pravednu« (Ps 9, 9).

Sveto pismo često govori o pravednosti, o njezinoj vrijednosti i važnosti u ljudskoj zajednici. Prorok Hošea poziva sunarodnjake: »Sijte pravednost, požet ćete ljubav« (Hoš 10, 12). A Isus je u svom govoru na gori čežnju za pravednošću označio kao blaženstvo: »Blago žednima i gladnim pravednosti jer će se nasititi« (Mt 5, 6)!

Duboka je i jaka čovjekova težnja za pravednošću, ali ljudska povijest dokazuje da je ta čežnja ipak bila rijetko ostvarena. Zašto? Pravednost nije proizvod ljudskog htjenja i volje nego je to dar odozgor. Ona je izraz čežnje za vječnom Pravdom, za Bogom. Zato pravednosti bez Boga nema. I kao što je Bog stvorio svijet za čovjeka, tako je i čovjeka stvorio za sebe. Njemu jedinome od zemaljskih bića dao je mogućnost da može shvaćati, govoriti, istraživati dubine svemira i svoga duha, da postane hram u kojem će Bog moći prebivati na ovoj

Zemlji. Ljudska sudbina bitno je vezana uz Boga i njegovu pravdu. Bog je želio da svi ljudi budu pravedni poput njega, to jest da ljube i štuju Boga i ljudе; da štuju Boga kao Oca, i ljube ljudе kao braću. Na tim dvjema zapovjedima temelji se sva pravednost, kaže starokršćanski pisac Laktancije. Tko dakle ne poznaje Boga i ne poštuje bližnjega, živi u nepravdi i suprotno naravi svoga bića. Svaki čovjek mora slijediti put pravednosti da bi došao do istinskog života, do Boga. Stoga je prva zadaća svake pravednosti priznati Boga za svoga Oca koji nam je dao život, koji nas hrani i spašava. Kao naš Otac i Gospodar vlastan je upravljati našim životom, nagradjavati naša dobra djela i kažnjavati naša zla djela, naše grijeha.

Druga je zadaća pravednosti da svakog čovjeka priznamo za svoga brata. Sve nas je stvorio isti Bog, dario nam je iste sposobnosti, ista prava i dužnosti, pozvao nas na isti nebeski život, i stoga se svi ljudi moraju smatrati medusobno jednakim i braća. Tko to ne prihvaca protivi se pravednosti. Upravo nepoznavanje i nepriznavanje Boga kida vez bratstva među ljudima, a tko ne poznaje izvor pravednosti ne može biti ni sam pravedan.

U trenutku kad ljudi zaborave na Boga i počnu služiti »raznim bogovima« brinuti se samo za svoje interese, a na štetu drugih, pravednost postaje neodrživa. Tada se smišljaju zakoni da bi se pravednost zaštitila. Oni su, međutim, kadri samo kazniti otkrivene prekršitelje ali nisu u

stanju mijenjati ljudsko srce i savjest. Sve većim udaljavanjem od Boga i među ljudima se stvara veća provalja, pa stoga nastaju neprijateljstva, nepravde i svađe.

U bijedu ljudsku stvarnost Bog ulazi po utjelovljenju Isusa Krista, želeći da vlastitim primjerom ljudima pokaže i pouči ih što je to pravednost. Na Isusovu primjeru možemo vidjeti i naučiti što je ljubav, razumijevanje, strpljivost, dobrohotnost... On nas uči da svakog čovjeka doživljavamo kao sebi ravna, brata kojem ne smijemo činiti ono što ne želimo da se nama čini. To je načelo pravednosti, a ona je prva stepenica prema savršenijoj kršćanskoj ljubavi kad ljubimo jedni druge kao što Bog nas ljubi.

Gospodin nam je pokazao što nam je činiti. Svojim propovijedanjem i primjerom vlastitog života navješćivao je kraljevstvo Božje, kraljevstvo mira, ljubavi i pravednosti. Sami u svom srcu pripremamo mjesto ili za kraljevstvo Božje ili za kraljevstvo sotone. A kraljevstvo Božje ovako opisuje apostol Pavao: »Kraljevstvo se Božje ne sastoji u jelu i piću, nego u pravednosti, miru i radosti po Duhu Svetome« (Rim 14, 17). Ako je dakle kraljevstvo Božje u nama, i ako je to kraljevstvo u pravednosti, u miru i radosti, onda ćemo i sami postati svjedoci i nosioci Božje pravednosti u svijetu. Tada će Isusovo blaženstvo: »Blago žednima i gladnim pravednosti jer će se nasititi« (Mt 5, 6), biti ostvareno i u našem životu.

Priredio: Anto MIŠIĆ

(Nastavak sa str. 297)

đeni. Na njihovim licima nazrijeva se katkada umor, iscrpljenost i pokoja rana. Ali sve je to sastavni dio misionarskog života i rada. I upravo ti i takovi tragovi Kristu nesobično glavanog života mogu biti mladima poticaj za novu velikodušnost u darivanju. I konačni povratak Tete Emice iz Zambije, koja je 20 godina radila među gubavcima u Liteti, može biti poticaj za nova misionarska zvanja. Predsjednik Kaunda ju je pred odlazak odlikovao i pozvao na oproštajni ručak! Poznati pjevač P. Duval, isusovac, dobio je nadahnuće za svećeničko zvanje upravo u susretu s jednim bolesnim i iscrpljenim misionarom koji se vratio u domovinu.

Biskupi nas potiču da se molimo za misionarska zvana među mladima. Rado ćemo se priključiti toj molitvi. No ujedno se nadamo da će se u novim prilikama i kod nas ostvariti mogućnost da i mlađi laici mogu otici u misiju, na određeno vrijeme, da pomazu na područjima za koja imaju stručnu spremu. Sretao sam mlade profesore, liječnike, tehničare koji su kao dobrovoljci radili na misijskim postajama ili uz misijske postaje, škole, bolnice... To su divne mogućnosti da mlađi kršćanin ugradi dio svoga života i dio svoje karijere u misijsku djelatnost Crkve. Time se zadobiva i novo iskustvo, koje može biti dragocjeno za cijeli život. Ali u središtu naših molitvenih nastojanja ipak su u prvom redu oni koji su spremni sav svoj život uložiti za naviještanje Evandelja!

Petar GALAUNER

Dostojanstvo žene

Ne treba pohađati škole ni slušati učene rasprave da bismo shvatili kako je dostojanstvo žene danas malo poštijano. Majčinstvo se ne cjeni, jer ono ometa društvenu proizvodnju. Jedna je lječnica ispričala ovaj svoj doživljaj: kad je tražila zaposlenje, prvo je pitanje bilo, nisam li možda trudna?

Zenina se seksualnost ponižava pornografijom, djevičanstvo je predmet grubih šala. A ipak, žene čine više od polovine čovječanstva. Stoga, ako želimo pomoći djeci da buduće žive u ljudskim uvjetima, treba početi od ponovnog vrednovanja dostojanstva žene. Upravo tom izazovu odazvala se Obiteljska ljetna škola, 19. po redu (od 22. do 26. kolovoza), koju svake godine organizira Obiteljski centar Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove u Zagrebu. Okvirna tema ovogodišnje škole bila je »Uloga žene i obitelji u Crkvi«, ali su se predavanja odnosila na sve vi-

dove ženskog bića. Nije, zapravo, problem žena kao žena, nego je problem čovjek. On je tajna koju svatko za sebe mora nanovo rješavati. Ni ženi ne može nitko izvana vratiti njezino dostojanstvo ako ga ona sama ne pronađe u svom odnosu prema Bogu. Nije Crkva bila ta koja je obezvrijedila ženu, nego je to učinilo društvo koje se kitilo kršćanskim imenom, a bilo je više prožeto poganskim idealima negoli kršćanskim.

U planu stvaranja muškarac i žena stoje jedno prema drugom kao nosioci iste ljudske naravi. Žena je isto tako slika Božja kao i muškarac. Isus je nježno govorio o ženama. U ženi je gledao biće koje treba oslobođenje i koje ga je sposobno primiti. Dapače, često se poslužio baš slikom žene u kućanskim poslovima da protumači vječne istine. Tako je govorio o ženi koja rađa, koja mijesi tjesto, koja se raduje pronađenoj drahmi itd. Polazeći od tih sli-

SUDIONICI OBITELJSKE LJETNE ŠKOLE POZORNO SU PRATILI PREDAVANJA I AKTIVNO SUDJELOVALI U DISKUSIJAMA

KARDINAL FRANJO KUHARIĆ POSJETIO JE OBITELJSKU LJETNU ŠKOLU I
TOM PRILIKOM PREDVODIO JE EUHARISTIJSKO SLAVLJE

ka razvio je divne misli o kraljevstvu Božjem.

I hrvatska je povijest puna divnih žena, počevši od dobre kraljice Jelene, blažene Katarine Kosače, Katarine Zrinske i drugih. Uz njih je i niz bezimenih žena, majki i sestara koje susrećemo u narodnim pjesmama. Vjera i milosrđe, dvije su glavne odrednice ženskih likova u hrvatskoj povijesti. I kardinal F. Kuharić koji je posjetio Obiteljsku ljetnu školu, istaknuo je upravo te karakteristike ženske duše u svom govoru.

Bez Božje objave ne može se shvatiti dostojanstvo ni žene, ni braka, ni obitelji. A svijet veoma teško prihvata Božju objavu jer se za to traži obraćenje. Dužnost je Crkve i svih kršćanskih žena da svjedoče o toj objavi. A žene kao da su uspješnije prenositeljice vjere jer su osjetljive za duhovne vrijednosti. Već su crkveni oci naglašavali duhovne kvalitete ženske duše. One su potrebne i današnjem svijetu. Nesporazumi su se počeli raditi upravo onda kada je društvo neke tipečne ženske vrline kao što

su: suošćenje, brižljivost, osjećaj za lijepo, briga za slabe i nemoćne, proglašilo nevažnim. Nisu to nekakve »ženske vrline« u lošem smislu riječi, nego su to općeljudske vrednote bez kojih bi čovječanstvo propalo. Stoga žena mora ponajprije sebe ponovno pronaći i to u svim vidovima svoga bića. Ona mora shvatiti da je domaćica čitavog svijeta, majka svih živilih, a kao redovnica sestra svakog čovjeka. Kao veliki uzor стоји pred nama Marija,

Majka Isusova. Ona je uzor Bogu poslušnog stvora jer prima milost i suraduje aktivno, puna inicijativa u planu spasenja.

Osim ovih divnih i velikih misli, u radu škole istaknuto je također mnoštvo nepravdi i patnji koje žene moraju pretrpjeti. Uočene su teškoće kad u jednoj osobi treba spojiti ulogu žene, supruge, majke, odgojiteljice i radnice. Same žene su iznosile svoja iskustva, glasno izgovarale svoje poruke muževima i svim muškarcima, a sve u jednom lijepom ozračju međusobnog poštivanja i razumijevanja.

Obiteljska ljetna škola je uvijek nešto mnogo više nego samo niz predavanja. Tu su zajedničke molitve i sv. Mise, a povrh svega tu su djeca koja su ove godine predila dvostruko iznenađenje: uz pomoć svojih kateheti organizirala su dječju Misu, a na kraju i priredbu za roditelje. Onima koji nisu mogli pribivati školi, ovde javljamo, da će sva predavanja biti tiskana u časopisu »Obnovljeni život«, br. 6/1990.

M. SZENTMÁRTONI

SVEĆENICI, PROFESORI I DRUGI DJELATNICI OBITELJSKOG PASTORALA
OBOGATILI SU SUDIONIKE ŠKOLE VRSNIM PREDAVANJIMA

Poslušnost Božjim objavama

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Vrijeme je da se u našem upoznavanju pobožnosti Srcu Isusovu suočimo s Gospodinovim ukazanjima Margareti Alacoque. Ta ukazanja predstavljaju najznačajnije odrednice njezina mukotrpnog života, zapravo njezino veliko životno poslanje s blagotvornim posljedicama koje se i danas osjećaju. U tome će nam pomoći studija o. Gervaisa Dumeigea.

ODABRANICA NA PUTU KUŠNJE – U ZNAKU SRCA

Po završenom novicijatu, samostanska poglavarica Majka de Saumaise ponizuje novakinju Margaretu Mariju Alacoque, odgadajući joj redovničke zavjete. Poglavarica, »žena velikog osjećaja«, živi u strahu da tu neobičnu novakinju ipak zavarava zloduh. Ona traži od Margarete da bude što vjernija u ispunjavanju samostanskih dužnosti, a i sam Isus daje znati da mu je ta duša mila. U travnju 1673. poglavarica traži od Margarete da opiše stanje svoje duše, što joj nije bilo nimalo lako. Još te iste godine, na blagdan sv. Ivana Evangeliasta, Margareta postaje dionica velikog ukazanja Presv. Srca. Klečeći na tlu iza rešetaka kora, u blizini oltara, Marga-re žarko moli. Nalazi se pred Presv. Sakramentom. Gospodin joj dopušta da

sada i ona otpočine na njegovim grudima kao nekoc sv. Ivan, a zatim joj otkriva svoje tajne. Ona, inače nesigurna, postaje sigurna, »da je veoma ljubljena učenica Isusova Srca«. Isus želi po njoj ljudi obogatiti, makar se ona osjećala »kao ponor nevrijednosti i neznanja«. Ona mora izvršiti jedno veliko poslanje. U istom vidjenju dolazi i do izmjene srdaca, što su već prije nje, u srednjem vijeku, doživjele neke velike mističarke, žarko pobožne prema Srcu Isusovu. Kod tog u Margareti Alacoque nastupa fizička bol koja će trajati sve do smrti. U njoj se od tog časa počinje sve više javljati svijest o Božjem odabranju, o izboru za veliko poslanje i poruku.

U vrijeme tih duhovnih doživljaja Svetica je radila u kućnoj bolnici pod vodstvom jedne veoma samosvesne i kritizerske sestre. Ništa od onog što Margareta učini nije joj po volji i sve kritizira. Tako život Margarete, pun ponižavanja, teče dalje svojim trnovitim putem, ali Isus ne ostavlja svoju odabranicu. Ukazuje joj se drugom zgodom pokazujući joj svoje Srce na plamenom priestolju, okruženo trnovom krunom. To trnje ubodi su grešnih ljudi. Nad srcem bilaže križ, a sam Gospodin će vidjelici dati objašnjenje te neobične slike. »Otkako se oblikovalo moje srce, u nje му bilaže usaden križ.« Srce

Isusovo puno je gorčine zbog poniženja, boli i prezira. Valja, dakle, štovati sliku toga tjelesnog Isusova srca. Prva slika takve vrste štovat će se u novicijatu u Paray-le-Monialu.

NOVO VIĐENJE I SV. URA

Jednog prvog petka 1674. Margareta u vidjenju motri pet sjajnih Isusovih rana, od kojih je osobito sjala ona rana na prsima. Izgledala je baš kao užarenog ognjište. Ta vatra, ti plamenovi simbol su ljubavi Isusova Srca, a za uzvrat na tu silnu ljubav Isus ne prima drugo do li nezahvalnosti i nepriznanja. Na Margareti je da naknađuje za svu tu ljudsku nezahvalnost. To će činiti tako što će se pričestiti svakog prvog petka u mjesecu i što će u noći od četvrtka na petak sudjelovati u Isusovoj smrtnoj getsemanskoj žalosti i tjeskobi. Sve ipak neka буде u dogovoru i s odobrenjem poglavarice. I tako je, možemo reći, sam Isus utaćio pobožnost naknade njegovu Presv. Srcu.

Margareta sve vrši u skladu s voljom Gospodinovom. Međutim, poglavarica se okomi na nju te joj zabrani i pobožnost Svetе ure i pričest na prvi petak. Margareta se zbog te zabrane teško razbole. Ako ona ozdravi, bit će to znak da Isus zbilja traži pobožnost naknade.

NOVA VIĐENJA, NOVI DUHOVNI VOĐA, NOVE KUŠNJE

Slučaj Margarete Alacoque nije bio jednostavan za njezinu poglavaricu. Da bi bi-

la što opreznija i razboritija, poglavarica traži savjet od nekih »učenih osoba«. One je svjetuju prije na primitivan nego na teološki način. Preporučuju joj da spornoj redovnici dade »da jede malo više juhe«. Na sreću, naći će se ipak jedan prikladniji duhovni vođa, a Margareti će ga poslati sam Isus. Bio je to isusovac, kasnije blaženik a uskoro možda i svetac, Klauđije la Colombière. On će uvidjeti da je Margaret Alacoque duša obdarena posebnom milošću. On će je kao isповjednik i duhovni voda smiriti, a njezinu poglavaricu pružitiće sigurnost da se radi o Božjem zahvatu.

Između 13. i 20. lipnja, u tjelevskoj osmini, jednog dana novo ukazanje. U njemu je Margaret čula one glasovite riječi: »Gle, ovo Srce, što

je toliko ljubilo ljudi da se nije štedilo sve do iscrpljenja, kako bi im posvjedočilo svoju ljubav!« A kao naknadu za tu zaboravljenu i neprihvaćenu Kristovu ljubav, neka se uvede poseban blagdan Presv. Srca, blagdan pružanja javne naknade. Margaret se opet teško razboljela. Neke vizije koje je imala nešto kasnije dozvat će u svijest nevjernost samostana od Pohodenja, pogreške Izabranog naroda te gnjev božanske pravde. Margaret se sama prikazuje kao žrtva, a zatim puna zebnje i boli obavještava poglavaricu što Bog namjerava s njome. Ojačana poslušnošću, po Božjem nalogu, u dvo-rani za kapitol, u vrijeme velike šutnje, pred sakupljenim cijelim samostanom Margaret se javno prikazuje kao žrtva za ublaženje Božjega

SRCE NA PLAMENOM PRIESTOLJU PREMA OPISU SV. MARGARETE

gnjeva zbog svih pogrešaka što se čine u samostanu. Napadnuta i pogrđena od onih koje ne htjede poći odmah u svoje čelije, Svetica je, ne odgovarajući na pogrde, provela cijelu noć u razmišljanju pregorke Isusove muke. Su-tradan se pričestila, a dušu joj je obuzeo Božji mir i blagoslov. Dakako da je i trpjela zbog neshvaćanja, ali je ostala posve smirena. Kako se u samostanu duhovi ne smiriše, Margaret se poboja davolskih spletaka.

Sada, na žalost, nije više imala pri ruci oca La Colombière, jer je on iz Paraya posao na novu dužnost, a i majci de Saumaise istekao je poglavarski mandat. Ona će kasnije reći: »U razdoblju od 6 godina koliko sam poznavala našu sestruru, mogu posvjedočiti da nisam primijetila nijednog časa popuštanja u odluci što ju je prihvatile, posvećujući se Bogu po svom redovničkom zavjetovanju, da bi on nadasve i iznad svega vladao u njoj, ne priuštivši ništa ni samom tijelu ni svojoj duši. I ta joj je vjernost od božanske Dobrote privukla posve izvanredne milosti i darove. Ona je u isto vrijeme bila zaokupljena ovim riječima: 'Križ je moja slava, nju me vodi ljubav, ljubav me posjeđuje, ljubav mi dostaje.'«

ZA VELIKE STVARI BOG SE OBICNO SLUŽI MALENIMA

Kako vidimo, Gospodin je Sveticu iz Paray-le-Moniala vodio teškim putem. Nije lako biti svetac, a još je teže biti zadužen za tako velike zadatke kakve je Isus povjerio toj skromnoj, boležljivoj redovnici Margareti Alacoque.

(Nastavak na str. 304)

POSLUŠNOST BOŽJIM OBJAVAMA

(Nastavak sa str. 303)

Kad bismo mi birali osobu za prenošenje i ostvarenje velikih poruka Srca Isusova, vjerojatno bismo tražili osobe drugačijih svojstava. No to bi bila ljudska logika i ništa više. Gospodin je htio zadnjih stoljeća baš preko Margarete Alacoque posvjестiti u Crkvi ono što ljudi u svojim zemaljskim brigama, u trci za materijalnim dobitkom, za prolažnima užitkom najčešće zaboravljaju, zanemaruju i time ga vrijedaju. To je ljubav Otkupiteljeva Srca. Za nju je uz mnoge križeve i nerazumijevanja svjedočila ta skromna duša, vršeći sama na vrlo bolan način ono što je po Isusovu nalogu drugima preporučivala: naknadu za ljudske grijehе, za apostaziju, za nehaj prema najvećoj ljubavi. Sva je tragedija u tome što Krist svojom nesebičnom ljubavlju želi čovjeku najveće dobro, a čovjek za to ne haje ili čak svjesno Kristu okreće leđa, umjesto da mu širom otvorí vrata svoga srca.

Poruka što ju je Margaret Alacoque po Isusovu nalogu htjela prenijeti našem vremenu posve je jednostavna: Isus Krist želi svijetu najnovijih vremena prenijeti još jedan vanjski znak svoje ljubavi. On stavlja pred ljudi znak svoga probodenog srca, iz kojeg struje sve milosti i sve Božje milosrde. Odgovor na Kristovu ponudu bit će jedna stara a uvijek nova pobožnost ili još bolje duhovnost Srca Isusova. Rodit će je uz Božju milost poniranje u Kristovo Srce, sa željom da upoznamo »koja je širina, duljina, visina i dubina« Kristove ljubavi, »koja nadilazi sva-

ku spoznaju« (Ef 3, 18-19). I kao što je sv. Pavao, čije smo riječi ovdje naveli, priznao: »Meni najmanjemu od najmanjeg među svetima dana je ova milost: da poganima naviještam neistraživo bogatstvo« (Ef 3, 8), tako bi mogla priznati i Margareta Alacoque, da je nju najmanju među »svetima« njezina vremena, Isus odabrao »da svima iznesse na svjetlo provedbu Tajne koja je od vječnosti bila sakrivena u Bogu stvoritelju svega, da se sada po Crkvi saopći mnogolika Božja mudrost poglavarstvima i vlastima na nebesima, prema vječnom naumu koji ostvari u Kristu Isusu, Gospodinu našem« (Ef 3, 8-11). Preduvjet je za upoznavanje i prihvatanje Pavlove poruke Efežanima i poruke Srca Isusova iz Paray-le-Moniala, kao i sva ke Božje poruke uopće, ponizno, jednostavno, iskreno i otvoreno srce. Tko je bahat i ohol, samodopadan, nabijen »mudrošću« ovog svijeta, tome će govor Margaret Alacoque biti u najmanju ruku čudan, a možda i neshvatljiv, što sa sobom nužno povlači i neprihvatanje i izravno odbijanje.

Završimo ovo razmišljanje s poniznom molbom Svetici iz Paray-le-Moniala: Sveta Margareta Marijo, tebe je božansko Isusovo Srce učinilo dionicom svojeg božanskog blaga, svoje vječne i beskonačne ljubavi. Molimo te, da nam izmoliš od tog božanskog Srca sve milosti koje su nam potrebe, naročito da spoznamo i prihvativmo njezovu ljubav. Svoju molbu iznosimo s najvećim pouzdanjem. Svetice pouzdanja i ljubavi, izmolim ham od Isusa da budemo dostojni obećanja što ih je preko tebe uputio našem vremenu!

U službi ljubavi

Družba sestara »Službenice milosrda« ove godine slavi svoj redovnički jubilej – 150. obljetnicu postojanja. Ovo je prilika da zahvalimo dragom Bogu za sve milosti primljene tijekom minulih godina. Svečani završetak ove obljetnice obilježit će sve naše zajednice 15. veljače 1991.

Našu družbu osnovala je u Bresci (sjeverna Italija) 18. svibnja 1840. Paola di Rosa, u redu s imenom s. Marija Krucifiksa. »Brescia odana vjeri i pravednosti« – to je domovina naše Utemeljiteljice. Rodila se 6. XI. 1813.

Dok je nad Lombardijom bjesnila »oluja«, Paula di Rosa prihvatala se dvorenja i njene ranjenika i ostalih bolesnika. Dok je u pokrajini harala kolera, pl. Paola ponudila je svoju pomoć gradanskim i crkvenim vlastima. Kako li odvažnosti i plemenitosti: jedna plemkinja neumorno njeguje, tješi i bodri teške bolesnike u karanteni smrti! Njezini ideali nadahnjuju i nas kao i tolike velikodusne duše koje su tijekom 150 godina nastojale slijediti njezin primjer.

Prigodom ove obljetnice vrhovna poglavarica Eugenia Menni potiče sve sestre da, slijedeći nadahnucu Utemeljiteljice, razmišljaju i traže na koji način tu karizmu utjeloviti

u ovo vrijeme u kojem živimo. Karizma sv. Marije Krucifikske, koju su prve sestre oblikovale u vlastiti stil življenja i djelovanja, jasno pokazuje duh i apostolsku svrhu naše družbe: Sve veća Božja slava.

Sestre naše družbe polažu tri zavjeta: siromaštvo, čistotu i poslušnost. Ranije su polagale i četvrti zavjet: poslušnost papi. Duh toga zavjeta još je uvijek na snazi. Tim zavjetom Službenice milosrda obezviju se da će sve svoje sile i sposobnosti uložiti tamu gdje bi se, eventualno, pojavila kakva epidemija ili pandemija zaraznih bolesti. Sv. Marija Krucifiksa smatrala je poslušnost veoma važnom za družbu i zato poručuje sestrama: »Za vas, kćeri moje, posluh prije svega!«

Naša družba danas ima oko 3000 članica. Sestre djeluju u nekim zemljama Europe, a ima ih i na drugim kontinentima. Najveći dio sesta-

ra ipak se nalazi i djeluje u Italiji. Svrha je družbe njega bolesnika te odgoj djece i mlađeži u sirotištima, zavodima i školama. Ona prihvata svako djelo milosrda. Družbin karitativni rad danas je uglavnom usredotočen na bolnice i domove.

Jedina provincija naše družbe u Hrvatskoj je Provincija sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Splitu, a ima oko 170 članica. Većina kuća i zajednica nalazi se na obali plavog Jadrana. U unutrašnjosti Hrvatske sestre djeluju u jednoj župi dakovачke biskupije, a na teritoriju zagrebačke nadbiskupije djeluju u Vrbovcu i u Zagrebu. Nekoliko zajednica živi u drugim dijelovima Europe a i u Ecuadoru imamo jednu misiju. Sestre pomaju u župskom apostolatu a većina ih radi u bolnicama, ambulantama ili pak u staračkim domovima te dječjim vrtićima koji se, obično, nalaze u sklopu njihovih kuća – samostana.

Uz apostolsko djelovanje treba spomenuti da je naša družba i kontemplativne naravi. Uz osobnu molitvu, u zajednicama se posvećuje dosta vremena zajedničkim molitvama i klanjanju pred Presvetim. U matičnoj kući, od samog osnutka družbe, klanjanje pred izloženim Presvetim obavlja se neprekid-

no: po dvije sestre izmjenjuju se svakog sata. Molitva nas povezuje međusobno i pomaze nam u apostolatu.

Caritas (ljubav, milosrđe) – geslo je našega predanja u redovničkoj zajednici. Naše su zajednice veoma jednostavne, neposredne i gostoljubive. Svaka sestra može se osjetiti ugodno, »kao kod kuće«, u bilo kojoj zajednici. Jedna drugoj ne dugujemo ništa osim sestrinske ljubavi i radosti. Kako je lijepo kada (braća) sestre žive zajedno! Tu, uistinu, Bog obilno dijeli svoj blagoslov.

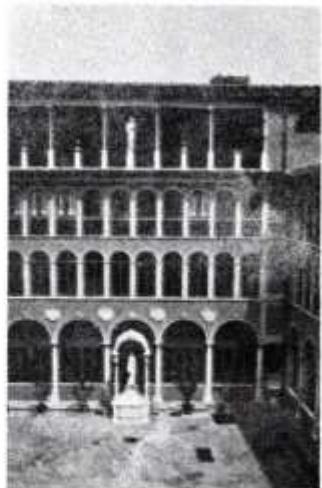
Naša družba želi se otvoriti svim potrebama Crkve i naroda. Sve sestre vide u tome svoje poslanje i osjećaju se odgovornima u svom radu za dobro bližnjega. Prigodom ove obljetnice želimo se obnoviti u svom predanju Isusu koji je naš Put, Istina i Život.

S. Damjana od Presv. Srca

SV. MARIJA KRUCIFIXA, UTEMELJITELJICA SLUŽBENICA MILOSRDA

JEDAN DIO SAMOSTANA – KUĆE MATICE U BRESCI

ŽUPNA CRKVA U KOTORIBI SAGRADENA JE I POSVEĆENA 1784. SPADA MEĐU PROSTRANJE CRKVE ZAGREBACKE NADBISKUPIJE (gore). GLAVNI OLTAR POSVEĆEN JE BL. DJEVICI MARIJI OD SEDAM ŽALOSTI I SV. KRIŽU (dolje)

KOTORIBA - ŽUPA

Danas je već gotovo zaboravljena ona tugaljiva pjesma pomurskih Hrvata: »Tu na hladnoj Muri moja je domaja, od Hrvatske drage Drava me odvaja!« Da ne bi Drava svoje od svojih odvajala, pobrinuo se ban Jelačić. Godine 1848. prešao je s vojskom Dravu kod Varaždina i proglašio pripojenje Medimurja Hrvatskoj. Nije mi poznato da bi negdje bila postavljena spomen-ploča toga važnog čina. Ako je nema treba je postaviti!

Sudbonosne godine 1945. više nismo imali svoga Jelačića da s Hrvatskom sjedinji i prekomurska sela. Tada su drugi krojaći granica hrvatskim pukom i hrvatskom zemljom namirivali račune za svoje granice. Hrvati prekomurskih župa desetljećima nisu mogli hodočastiti niti Predragocjenoj Krvi Isusovoj u nedaleki Im Ljubreg, a kamoli »našoj dragoj Majki Božjoj Bistiričkoj« kako je svi iskreno zovu. Tek kad se s obje strane Mure raspao surovi komunizam, otopila se i granica. Ljudi se opet posjećuju i osvjećuju da su jedan narod u dvije države. Državnu granicu ne žele ukloniti nego premostiti uzajamnim priznavanjem, poštivanjem i suradnjom. U takvom razmišljanju stigao sam u Kotoribu, zadnju hrvatsku župu u Donjem Medimurju na granici s Mađarskom.

Medimurska je zemlja dosta plodna, ali je kraj gusto naseljen, pa se nije živjelo ni u izobilju ni u krajnjoj bijedi. Ljudi su se naučili skromnosti koja je i podloga dobrote. Raskoš uvijek kvari! Kroz život su se probijali marljivošću i snalažljivošću. »Višak« pučanstva uvijek se odiljevao ne samo preko obala dviju zlatonosnih rijeka, nego i preko obala svih oceana. Zato ni Kotoriba nije neka velika župa. Brojčano oko 3500 duša. Inovjeraca ili nekristenih, kao i nehrvata, osim nešto Roma, gotovo nema.

Koncem kolovoza održavala se u župi duhovna obnova prigodom 200. obljetnice nastanka župe. Stariji ljudi vele da je velika barokna crkva nekada bila nedjeljom punja nego danas jer su ljudi živjeli kod kuće. Danas rade po Austriji, Švicarskoj, Njemačkoj i Švedskoj, a razmilili su se i po svim gradovima domovine. Oni koji su ostali na ognjištima bave se poljo-

NA GRANICI

privredom, domaćom industrijom, rade na željezničari i uzgajaju šibu za košare.

Pučka škola u Kotoribi otvorena je 1857. godine. Bio je tada jedan učitelj za 249 djece iz 452 kuće. Danas ima 396 učenika iz 1000 obitelji. Školu pohada i 37 učenika romskog porijekla. Na vjerouau su i pod komunističkim režimom dolazila gotovo sva djeca osim iz obitelji učitelja i državnih službenika. Sada ni njih više ne mora trti strah za kruh i karijeru ako im djeca idu u crkvu. Na žalost, natalitet je u očitom padu. U tom je župa već prešla granicu i krenula putem izumiranja. Razlog je tome iseljavanje mladih koji drugdje savijaju obiteljska gniazda, ali i potrošački mentalitet koji se boji brojnije djece. Godišnje se krsti samo oko 45-ero djece, a vjenča se tek 15-ak pari. Biti neženja, stari momak ili cura, postala je već moda. Kad se zna da tako nije samo u Kotoribi, onda ta pojava ozbiljno zabilježava. Zašto je, naime, brak postao tako neprivlačan ili nedohvatan?

Medimurci su poznati veseljaci, ali veselje ne bi smjeli preobilno zalijavati dobrom kapljicom. Ona im, na koncu, ipak škodi. Vole se hvaliti, a još više ogovarati. Ipak to ne čine koristoljubivo i zlonamjerno. Više je to iz šege nego iz zlobe. Rado se brinu za izgled sela i svoje crkve. I u Kotoribi su je obnovili izvana, a sada je na redu unutrašnjost. Svaka im čast, nijedno od petnaest raspeala u selu nije zapušteno. Rado hodočaste u Ludbreg, na Mariju Bistrigu, na Trsat, u Mariazell i u Maglaj Sv. Leopoldu Mandiću. Kod toga ono vjersko i pobožno spoje s pučkim veseljem. Crvena im je tradicija jaka, ali vjerski život ostaje ipak samo na površini. Dublje ne poniru jer je ono dublje jako zahtjevno. Ima ipak onih koji su kroz patnju našli udivljenja vrijednu vjeru. Deset svećenika i sedam časnih sestara iz župe govori jasno u prilog žive vjere, ali je komunističko razdoblje ostavilo pustoš i mrtvilo. Ljudi se opet bude, otkrivaju svoje vjerske i nacionalne vrednote, dostojanstvo reda i rada, pa im možemo poželjeti samo najljepšu budućnost.

TINO

ZUPNIK, VLČ. BLAŽ HORVAT, OSOBITO SE BRINE DA EUHARISTIJSKI ŽIVOT MLADIH VJERNIKA SVEĆANO ZAPOĆNE I DA TIJEKOM DALJNJIH GODINA NE ZAMRE (gore)

UZ PUTEVE, NA PODRUČJU ŽUPE, STOJI PETNAESTAK RASPELA I SVA SE LIJEPO ODRŽAVAJU KAO ZNAK VJEРЕ I KULTURE NARODA (gore), A VELIKI NOVI «FAROF» (dolje) DOM JE ŽUPNIKA KOJEG ŽUPLJANI RADO POSJEĆUJU

Moja krunica...

Albino Luciani, kasniji pa Ivan Pavao I., zapisao je o krunici slijedeće:
Zašto neki ne prihvataju krunicu?

Kažu da je to djetinjasta, praznovjerna molitva koja ne priliči odraslotu kršćaninu. Ili vole da je to molitva koja se pretvara u automatiku jer vodi u prebrzo i monotono ponavljanje i »verglanje« Zdravomarija. Neki opet kažu da je krunica nešto zastarjelo, i da danas imamo boljih stvari: čitanje Biblije na primjer, koje je u usporedbi s krunicom kao brašno prema posijama.

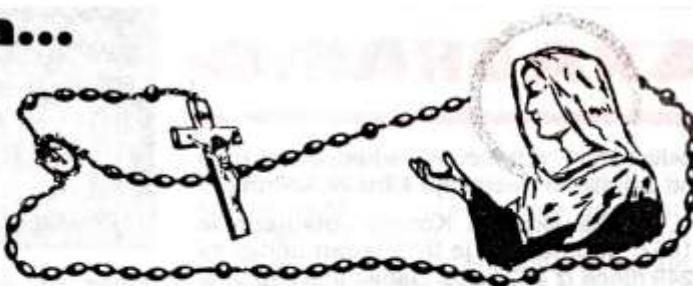
Kao pastir duša slobodan sam o tome iznijeti nekoliko misli.

— Kriza krunice slijedi tek u drugoj liniji. Danas se nalažimo, prije svega, u općoj krizi molitve. Čovječanstvo se potpuno predalo i posvetilo materijalnim poslovima. Putnica je ušla u naš život. Macbeth bi mogao umjesto nas reći: »Ubio sam šutnju!«

Teško je, danas, naći trenutak vremena za nutarnji život i razgovor s Bogom. — Steta!

— Kad se u svezi s molitvom govori o »odraslim kršćanima«, ponekad se pretjeruje. Kad se sam molim Bogu i Gospu, osobno se više volim osjećati kao dijete nego kao odrastao čovjek. Biskupsku mitru, kapicu i prsten odložim. Zaboravim da sam odrastao, i da sam biskup koji uvijek mora biti promišljena držanja da bi uronio u spontanu nježnost kakvu osjeća dijete prema svom ocu i svojoj majci.

Želim — barem za pola sata — pred Bogom biti onakav kakav sam u stvarnosti: sa

svojim bijedom i onim što je najbolje u meni; iz dna svoga bića želim se osjećati kao kad sam bio dijete, dijete koje se smije, brblja, ljubi Gospodina i ponekad zaplače da pobudi sažaljenje.

A krunica, ta jednostavna i lagana molitva, pomaže mi da se osjećam kao dijete. Ja se toga ne stidim.

A sad o drugim prigovorima.

Krunica je stalno ponavljanje riječi!

Charles de Foucauld je rekao: »Ljubav se izražava s malo riječi, uvijek istim riječima koje se ponavljaju«. Vidio sam jednu ženu u vlaku kako u mrežu za prtljagu stavlja svoje dijete da spava. Kad se dijete probudio, odozgo iz mreže gledalo je svoju majku koja je sjedila na suprotnoj strani da bi mogla imati dijete na oku. »Mama!«! povikalo je dijete. A majka će: »Najdraže moje!« — i neko vrijeme njihov razgovor bile su samo te riječi. »Mama«, čulo se odozgo; »najdraže moje«, čulo se odozdo. Druge se riječi nisu izgovarale.

Imamo li Sv. pismo?

Sigurno da ga imamo, ali ono je nešto veoma veliko. Nisu, međutim, svi za nj pripravljeni, niti svi imaju vremena da ga čitaju. Ali i za one koji ga čitaju bit će korisno da u izvjesnim situacijama: za vrijeme putovanja, na ulici, u časovima posebnih potreba

razgovaraju s Majkom Božjom, ako vjerujemo da nam je majka i sestra. Tajne krunice koje razmatramo i osjećamo omogućavaju nam da dublje prodremo u ono što čitamo u Sv. pismu.

Krunica — dosadna molitva?

Ovisi o onom koji moli. Krunica može postati molitva puna radosti i sreće. Može postati refren koji navire iz srca i u ponavljanju poput pjesme zaslavlja dušu.

Krunica — siromašna molitva?

A što bi prema tome bila »bogata« molitva? Krunica se sastoji od niza Očenaša, molitve koju nas je Isus naučio, i Zdravomarija, andeoskog pozdrava...

Krunica je izraz vjere bez krivih problema, bez izgovora i izvrta riječi, služi uranjanju u Boga i velikodušnom prihvaćanju trpljenja. Bog se doduše služi teologizma, ali kod dijeljenja svojih milosti služi se prije svega skromnima, poniznim i onima koji se povjeravaju njegovoj volji.

Večernja krunica roditelja i djece svojevrsna je kućna liturgija. Književnik Louis Veuillot je priznao da je na početku njegova obraćenja Bogu bio doživljaj krunice, koju je s puno vjere molila jedna rimska obitelj.

(Prevedeno iz »Mutter der Kirche, Sept./Okt. 1990, str. 138)

Papa Ivan Pavao II i krunica

Ivan Pavao II na 29. listopada 1978., trinaest dana nakon izbora za nasljednika Sv. Petra, kod Gospina pozdrava na podne, rekao je i ovo: »Krunica je moja najdraža molitva. Divna molitva. Čudesna molitva u svojoj jednostavnosti i u svojoj dubini. Krunica je, rekli smo više puta, sastavljena od riječi koje je izrekao andeo Gabrijel Djevici Mariji, i od riječi koje

je Mariji u pohvalu izrekla njezina rodakinja Elizabeta. Bilo je to prigodom Marijina posjeta Elizabetinoj kući. Može se reći da je krunica tumačenje zadnjeg poglavlja Konstitucije 'Lumen gentium - Svetlo naroda', koja tumači divnu, upravo čudesnu prisutnost Majke Božje u otstvu Krista i Crkve. Zaista, moleći Zdravo Mariju, ispred očiju naših duša redaju se

glavni događaji iz života Isusa Krista. Sastoje se iz radosnih, žalosnih i slavnih otajstava. Povezuju nas u živo zajedništvo s Isusom preko Srca Marijina. U isto vrijeme naše srce može u krunici sabrati sve poglede koji sačinjavaju život pojedinca, obitelji, naroda, Crkve i svega čovječanstva, kao i osobne situacije koje se vežu za bližnjega, a posebno za one koji su nam najbliži i s kojima smo mi najpovezani. Tako jednostavno moljenje krunice prati slijed ljudskog života.«

Za vrijeme Mise u Lurdru, 10. veljače 1979., Papa je rekao: »Milijuni usta svaki dan izgovaraju pozdrav Gospu u svim jezicima i na bezbrojnim mjestima kugle zemaljske. Između Masabjelske pećine i riječice Gave u Lurdru milijuni hodočasnika na čast Gospu izgovaraju riječi pozdrava tijekom godine.«

Krunica se počela moliti i preko Radio-Vatikana 2. veljače 1950. za vrijeme pape Pija XII. Godine 1955. to se prekinulo, što je veliko mnoštvo vjernika po svijetu pozabilo.

Ivan Pavao II uvodi 3. svibnja 1979. novost koja je postala običaj, da se svake prve subote moli krunica preko Radio-Vatikana, a predmoli osobno sám Papa. To čini bilo da je u Vatikanu ili bilo gdje drugdje na svijetu, a RV tada prenosi njegovu molitvu.

Papa rado dariva krunicu šefovima država ili običnim vjernicima koji mu dođu u privatnu audijenciju, ili koji budu nazočni kod Papine Mise u njegovoj privatnoj kapeli. Papa nastoji da se u svijetu raširi moljenje Krunice, te stare i uvijek drage pobožnosti kršćanskih duša.

Srećko BOŠNJAK

Večer predanja

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Nakon »čišćenja« hrama Isus je postao središte okupljanja i zanimanja ljudi u Jeruzalemu. U njegovoj je blizini bilo živo i zanimljivo. Interes za njegovom osobom je porastao. Ljudi su ga tražili. Pitanja su navirala sa svih strana i od ljudi najrazličitijih usmjerenja. Izmjenjuju se: glavarji svećenički, književnici, fajzevi, saduceji, herodovići... Pitali su ga odakle mu vlast da to čini, kako se prema porezu postaviti, ima li uskrsnuća, koja je najveća zapovijed, itd.

Neki su iskreno tragali za istinom, drugi su mu htjeli postaviti zamku, a bilo ih je koji su ozbiljno odlučili zaustaviti ga u njegovu propovijedanju, ušutkati ga, osuditi. Isus je znao da je vrijeme njegova odaska već sasvim blizu. Još nešto važno treba učiniti i poći podnijeti trpljenje i smrt. Taj važni čin zadnjeg slobodnog dana u Jeruzalemu jest Posljednja večera – Euharistija.

USTANOVLJENJE EUHARISTIJE, Mk 14, 3-26

Posljednji Isusovi dani bili su sasvim usmjereni prema onome što se imalo uskoro dogoditi: smrt i uskrsnuće. Svojim govorima upozorava slušače na konačne događaje. Ljudi moraju biti spremni da se suoče s njima. Kroz

tekstove koje evangelist Marko donosi u 13. poglavljiju, provlači se temeljna misao: čovjek mora bdjeti, biti spreman, jer ne zna kad će doći to vrijeme.

Još su ostala dva dana do Pashe. Dovoljno vremena da se malo izmakne iz grada i mogne vratiti na vrijeme blagovati Pashalnu večeru. Uostalom, ovih zadnjih dana često je navraćao u Jeruzalem i dugo se u njemu zadržavao. Više nije potrebno. Diskusije su se iscrpile. Stavovi su jasni, a pozicije očite. Isus je na jednoj strani: čist je i svjetan što ga čeka. Na drugoj su glavarji svećenički i književnici. Odluku su već donijeli: Isusa treba ubiti. Na koji način? Još nisu znali. Smisljali su kako ga na prijevaru uhvatiti. Između Isusa i njegovih protivnika bio je narod. Još uvijek je simpatizirao Isusa i rado boravio u njegovoj blizini. Domalo će pod utjecajem svojih starješina odbaciti Isusa i tražiti njegovu smrt.

U Betaniji, u kući Šimuna gubavca, kroz čin pomazanja nardovom pomasti, naziru se obrisi posljednjih događanja. Isus je unaprijed pomazan za ukop. (Ima stvari koje unaprijed moramo činiti. One su takve. Ako ih unaprijed ne učinimo, prilike više ne dolaze. One prolaze i odlaze u nepovrat. »Neka žena« je to dobro shvatila.) Mnogi su se na to ljutili i prigovarali. Nije li to bio trenutak i Judine odluke da

Isusa izda? Da li ju je dugo u sebi nosio? Svakako, tадје odlučio poći glavarima svećeničkim i ponuditi im svoje usluge. Tako im rješava brigu kako će Isusa uhvatiti.

Vrijeme Pashe je već sa svim blizu. Isus šalje dvojicu svojih učenika da priprave dvoranu u kojoj će blagovati Pashalnu večeru. Kad je došla večer, Isus s Dvanaestoricom pristupa k stolu za blagovanje. Pashalna je večera bila obred. Jasno je to bilo Židovima i prvim generacijama kršćana. Zato sv. Marko ne opisuje sam obred. Ističe nešto što nevjerojatno zvuči: izdaja jednog od prisutnih učenika. Time je drama započela. Kako su samo učenici bili šokirani kad im je Isus to rekao. Svi osim izdajice. No, on je vješt glumio i pitao kao i drugi: »Da nisam ja?«. Isus ga ne otkriva. Nije to bilo ni važno. Tragika svega je u istini da mu je izdajnik jedan od najbližih njegovih suradnika, onaj koga je osobno pozvao da pade za njim. I u tako teškom trenutku Isus ostaje dobrojanstven. I dok s jedne strane osjeća muku i tjeskobu izdajstva jednog od svojih najbližih suradnika, u isto vrijeme izabire način, na koji se dragovoljno predaje u ruke svakoga od njih pod prilikama kruha i vina. Taj čin koji Isus ostvaruje pred očima svojih učenika, a evangelist Marko sažima u nekoliko rečaka, od neprocjenjive je važnosti za cijelu Crkvu. Pod prilikama kruha i vina Isus ostaje prisutan među svojima, a učenici su od početka slavili Euharistiju ili Večeru Gospodnju kao najposebniji znak Isusove prisutnosti koja

ih je okupljala i povezivala. Slavljenje Euharistije prvih zajednica izlazi iz Isusova djela i volje koji su se očitovali za vrijeme te posljedne Pashalne večere. Crkva Euharistiju shvaća kao svoju svetu misiju za koju živi i od koje živi. Zato je slavi »sve dok On ne dođe«.

**NA PUTU PREMA
MASLINSKOJ GORI,
Mk 14, 26-32**

Apostoli su bili još uvijek pod dojmom tragičnog navještaja Isusove izdaje koju će ostvariti jedan od njih. Ali, to nije bilo sve. Slijedilo je novo Isusovo upozorenje koje je ponovno uzdrmalo i uznemirilo apostole u njihovoj uljuljanoj sigurnosti i vjernosti Isusu. Isus je otvoren, jasan i direkstan: »Svi ćete se pokolebiti«. Učenici ne vjeruju i snebivaju se. Petar protestira. Prednjači i kune se na vjernost. Isus ga želi spustiti u stvarnost života i izravno ga upozorava. Upravo će Petar biti onaj koji će se osobno i jasno pred drugima odreći Isusa. Očito nije bio svjestan kolika je bila razlika između njegovih želja i stvarnosti koju je nosio u sebi. Tvrda je bila Isusova besjeda na putu prema Maslinskoj gori. No,

učenici kao da još u potpunosti ne shvaćaju težinu trenutka u kojem su se nalazili zajedno s Isusom. Njihova sljeopoča i preuzetnost dio su Muke u koju Isus svjesno i odvažno ulazi. Očito je kako iluzije i preuzetnost mogu čovjeka zasljelepići. Tragika nije u tome što ih otkrivamo i priznajemo u stvarnosti života, nego u tome ako one unatoč jasnih spoznaja i dalje ostaju naša inspiracija i uporište.

**U GETSEMANIJU,
Mk 14, 32-51**

Isus je ostao sasvim sam. Ljudi su ga potpuno ostavili. Učenici su, istina, fizički bili još s njim, ali svojim stavom i neshvaćanjem bili su daleko od Isusa. Nije li mu stoga bila još bolnija njihova sljeopoča i nerazumijevanje koje osjeća u njihovoј prisutnosti? Mučeništvo katkad i to traži. Kažemo da je ono milost; ali treba ga u poniznosti prihvatići. Isus je to pokazao svojim ulaskom u Getsemanij. Koje li simbolike! Na hebrejskom Getsemanij znači »preša za masline«. Plod masline u žrvnju preše daje sve što je u sebe prikupio od sunca, kiše i zemlje. Iz tog dara nastaje nešto novo, užvišenje, ulje – simbol snage i ozdravljenja.

U Getsemaniju počinje zreti Isusova muka da bi na žrvnju križa potpuno dozrela. Tu je nastalo nešto novo, užvišenje, fantastično: premošten je ponor između neba i zemlje, čovjek je spašen. Upravo je zato Isusova muka tako prisutna u svim Evandeljima i u svijesti svih generacija kršćana. Napose ovi prvi trenuci Isusova boravka u Getsemaniju postaju nadahnucne za pobožnost koju zovemo »sveta ura«, a koja je tako draga mnoštvu kršćana. U vrtu krvavog Isusova znojenja shvaćamo kako se osjećao pred stvarnošću patnje koja ga je pomalo zahvaćala. Isus kroz molitvu proživiljava i prihvaca tu smrtnu tjeskobu. Dok on moli, njegovi učenici bezbrizno spavaju. U molitvi je konačno dobio snagu i odlučnost. Kad treći put dolazi zaspalim učenicima, odlučno govori o času koji je došao. Nema više one napetosti koju je proživiljavao prije par trenutaka. Muka može početi. On je spremjan. Zato veli: »Hajdemo! Evo, izdajnik je moj sasvim blizu.«

Poljubac Judin bio je znak da je put u muku bio otvoren. Jedan od prisutnih učenika pokušava pružiti otpor. No sve je već bilo gotovo. Isus je uhvaćen, a učenici traže spas u bijegu. Pridružuje im se i mladić koji je slijedio Isusa i u blizini spavao. Bježi gol i ostavlja plahtu kojom je bio zaogrnut. Neki misle da je to možda bio evangelist Marko. To je prepostavka i nemamo konkretnih činjenica da bismo to sigurno tvrdili. Poruka te scene je važnija od samog saznanja tko bi mogao biti taj mladić. Isus je ostao sasvim sam. Svi oni koji su ga pratili i slijedili pobegli su. Sin Čovječji se sam zaputio na križni put.

Bolest u kući

Piše: Vital VIDER

Puno ima svjetovnih nazora raznih smjerova i boja koji inače dosta lijepo govore o životu, imaju vedar pogled na stvarnost i velike nacrte za budućnost. I pak, većina tih životnih nazora odgovara čovjeku samo dotle dok su neke bitne stvari u redu. Ali kada čovjeka snadu najteža pitanja i najosjetljiviji problemi kao što su zlo, patnja i smrt, gotovo svi ti životni nazori otkažu ili zaobidu nesavladive vrhunce čovjekove upitnosti te o njima najradije šute. Isto tako i o braku možemo imati idealne poglede i nacrte koji sve dotle stoje dok ih ne počnu udarati velika životna iskušenja. Kad čovjeka zadesi ozbiljna patnja, veliko je pitanje koji će način života nekog bračnog para biti dovoljno jak da izdrži kušnju.

PODNOŠENJE POTEŠKOĆA S BOŽJOM POMOĆU

Kršćanstvo je vjera u Boga koji trpi, koji je – kao čovjek – podnio najveća iskušenja i u njima čak životom podlegao, umro sramotnom smrću na križu na kakvu su bili osuđi-

vani samo zločinci lišeni svake ljudske časti i poštovanja. To on je uskrsnuo i »svima koji ga slijede«, kako veli jedan od misnih hvalospjeva, »postao izvor vječnog života« koji već ovdje – na zemlji – započinje. Stoga je svaki pravi kršćanin nekako otporan prema patnji, premda je osjetljiv kao i svaki drugi čovjek. Božjom pomoću svladava upravo one poteškoće koje se ljudima obično čine nesavladivim i tjeraju ih u očaj. Sposobnost kršćanina da izdrži patnje sv. Pavao izriče ovako: »Znamo da Bog čini te se sve okreće na dobro onima koji ga ljube« (Rim 8, 28).

Mnogo puta čuli smo, pa i sami izrekli misao: »Sve će biti dobro, samo ako bude zdravlja!« Nema sumnje da je zdravlje veliki dar. Dok smo zdravi, obično nismo ni svjesni što sa zdravljem imamo. Vrijednost zdravlja otkrivemo tek onda kad ga privremeno ili trajno izgubimo. Zdravlje ili bolest ima velik utjecaj i na život braka, odnosno obitelji. Valja ipak priznati da ima mladih i zdravih bračnih parova koji se nikako ne razumiju, a drugdje ima starijih ili mlađih bolesnika koji su zadovoljni svojim brakom premda su bolesni. Tako ćemo naći muža ili ženu koji su sa svojim bračnim drugom posebno intimno vezani upravo zbog toga što su u bolesti morali puno prepatiti ili još uvjiek pate, a bračni im je drug bio najpouzdaniji oslonac. Iz toga, dakle, slijedi da bolest u braku i obitelji ništa nije najgori neprijatelj bračne sreće. Naprotiv, ponkad upravo bolest ljude zblizi, a nerijetko ih i odgoji

za junačka svjedočanstva ljubavi i vjernosti. Možda upravo bolest rječito progovori kako »nije dobro da čovjek буде sam« (Post 2, 18). Čovjek, dakle, u svemu, a posebice u kušnjama, treba pokraj sebe pomoćnika ili pomoćnicu. Ljubav je u bolesti jača, a u nerazumijevanju niti zdravlje ne pomaže.

BOLEST ODGAJA, ALI MOŽE BITI I KUŠNJA

Zanimljivo bi bilo pitati vas oženjene, posebice one koji imaju više djece, koliko ste njihovih bolesti već doživjeli, te koliko dana i mjeseci se nakupilo dok ste ih morali dvoriti, bdjeti uz njihove kreverte, podnositi strah u opasnim bolestima. No upravo stoga ste svoju djecu još i više zavoljeli. Briga i ljubav koju ste u njih uložili, vâs je bogatila.

Ima slučajeva kad obole o-tac ili majka. To redovito odgojno djeluje na njihovu dječcu jer ona tada prestaju biti o-dviše bezbržna i brže se navikavaju na kućne poslove i međusobnu pomoć. Koliko bismo povezujuće ljubavi mogli naći upravo u obiteljima gdje su roditelji dulje vrijeme bolesni! Djeca često tek u bolesti roditelja pokažu kako ih iskreno i bezgranično volje.

Valja priznati da dugotrajna bolest nosi sobom i opasnosti. Može, naime, postati prevelik teret za zdravog supružnika, odnosno za djecu. Tada i bolesnik, osobito od-rastao, mora imati dovoljno razumijevanja za svoje najbliže, za ukućane, jer ni oni ne mogu sve. Nitko, naime,

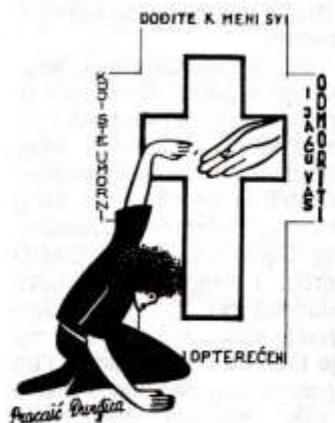
ne može ući u bolesnikovu kožu i trpjeti mjesto njega! Lijepo je vidjeti kad bolesnik, kojemu domaći pomažu koliko mogu, puno moli za svoje milosrdne Samaritance. Time im sigurno uzvraća ljubav za njihov trud i ljubav. Ne kaže se badava da je bolesnik, ili nemoćnik, osobiti blagoslov za obitelj.

SAMARITANAC SVIMA POTREBAN

Ne smijemo zaboraviti da bolesnik treba još jednog Samaritanca, Isusa, koji razblažuje osobito razboljelu, klonulu dušu. Znamo, naime, da zdravlje obično donosi i dobro unutarnje raspoloženje, dok bolest obično ne ostaje bez negativnih posljedica u duševnosti bolesnika. Bolest može dušu zagorčiti, i bolesnik postane nezadovoljan te mu sve pomalo dodjava. Dušovno ohrabrenje bolesnicima je naročito potrebno. »Dodatak k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja će vas odmoriti», veli Isus (Mt 11, 28). Teži bolesnici obično ne mogu ići na sv. Misu. Ne čuju lijepog pjevanja, ne susreću se u crkvi s ostatim vjernicima i zbog toga trpe. Bilo bi ne samo lijepo nego i pravedno da ukućani zamole svećenika da u prikladno vrijeme ima Misu za bolesnika u njegovoju kući, te da ga razvesele lijepom vjerskom glazbom koje danas ima na tonskim vrpčama i gramofonskim pločama, a isto tako da na tu obiteljsku svečanost pozovu bolesnikove prijatelje. Dobro će biti ako netko od ukućana obavještava bolesnika o događajima koji se zbijaju izvan kuće, a bolesnik ne može o njima saznati preko radija i televizije, jer se tako bolesnik osjeća uključen u svakidašnji život.

Sigurno je da i za domaćeg bolesnika, kao i za one koji ga dvore, vrijede Isusove riječi: »Bijah bolestan, a vi me pohodiste i podvoriste!« Osobita ljubav iskazuje se bolesniku ako ga se odveze na neko zajedničko hodočašće. Takva hodočašća, kao i drugi skupovi za bolesnike, u našoj se domovini često organiziraju na razini župā, gradovā i pokrajinā i treba ih. Patnja je bila i ostat će tajna koju nije ni Isus Krist svojim trpljenjem ni uklonio ni protumačio. No on je patnju podnio i pomaže je podnositi i vama, bilo da ste bolesnik ili poslužitelj bolesnika u svojoj kući. To je križ koji na vašu kuću pada kao sjena, ali je Krist svjetlo koje pobijeđuje svaku sjenu i svaki mrak bolesti i smrti.

Dobri Bože,
Ti si u Isusu Krisu.
i sam htio trpjeti,
budi s nama
kad nosimo križ bolesti.
Pomozi nam
da u svakom bolesniku
gledamo Tebe,
pa nas tako još više
sjedinjuj – u obitelji!

Sv. Misa

- dar

Srca

Isusova

Sveta Misa je otajstveni nastavak Isusove žrtve na križu kojom je on otkupio čovječanstvo. Tom žrtvom Isus je samog sebe prinio za nas, i ona je bitno čin ljubavi, čin Srca Isusova. Pogledajmo kako je Isus, ustanovljujući Misu, htio da se u Misi mi sjedinjujemo s njegovim Srcem. To sjedinjenje s njim preoblikuje nas po uzoru na samog Krista. Ako je Isus želio da njegovo tijelo i njegova krv budu u svakoj Misi prikazani kao žrtva, onda je sigurno želio da mi toj Misi ne samo »pribivamo« nego da u njoj i djelatno učestvujemo. Učestrovati u Misi znači sudjelovati u onom bitnom što Misu čini Misom.

ČIN ČISTE I PUNE LJUBAVI

Prikazivanje svoje žrtve Isus je izvršio svojim ljudsko-božanskim Srcem iz čiste i pune ljubavi. Sudjelovati u Misi znači sjedinjavati se s tom ljubavlju Srca Isusova. Možemo dakle reći da je Isus, ustanovljujući Misu, htio da se po njoj sjedinimo s njegovim Srcem. Ako Isus prikazuje svoju žrtvu, ako je njegovo »tijelo predano za nas«, ako je njegova »krv prolivena za oproštenje naših grijeha«, znači da njegovo Sreće time želi spasiti nas, spasiti sve

(Nastavak na str. 315)

I ovo je krv mučenika

Tužna je ovo priča o čovjeku, obitelji, tuđini i umiranju. Ona je tim tužnija jer se dogodila u draga vremena slobode i istine, te nade u bolju sutrašnjicu. Za nas Hrvate to je od osobitog značenja jer smo tu slobodu i samosvojnost, svoju suverenost tako dugo čekali.

Andelko je živio sam. Svakog jutra rano je ustajao i pripremao se za posao. Tako je to išlo punih dvadeset godina. Radio je na cestama. Pravio je beton, razbijao do-trajali asfalt, kopao, rovao poput krstice tu njemačku zemlju ne bi li svojima u Slivnu priskrbio pristojan život. Družio se s pravim ljudima, onima koji nisu prevrtljivi, doušnici i izazivači zla. Vjerovao je u Gospodina i vjeru je javno ispovijedao. Bio je to čovjek istinske riječi i poštene djela, čovjek koji se pono-

sio svojom pripadnošću hrvatskom narodu i katoličkoj vjeri. Te su mu dvije pripadnosti bile najveća svetinja.

Početkom minulog ljeta posjetiše ga žena i djeca iz domovine. Škola je u Hrvatskoj bila završila, pa su htjeli razveseliti tatu, olakšati mu život svojom nazočnošću i onda se s njim vratiti na odmor u Slivno. Sinčić i kći preštri su uz svoga tatu, a mama uz svoga muža. Jedno je dijete ostalo u domovini, a i ovi su došli tamu nakratko jer je doma sve spremno za go-dišnji odmor.

Tri dana uoči polaska kući dogodila se teška tragedija. Andelko je poginuo na cesti, na svom radnom mjestu. Obavljao je svoj posao kao svako jutro, kad je autom naletjela na njega neka nesavjesna žena. Svojom nepažnjom i prebrzom vožnjom uništila je jednog mladog čovjeka. Jednu obitelj koja se godinama radovala svome tati zavila je u crno i zalila suzama, a duboko je rastužila sve naše ljude u Bad Mergentheimu jer su Andelka svi voljeli i poštivali, i upravo zbog svoje čestitosti svima je trebao.

Bio je četvrtak ranog ljeta. U kasne popodnevne sate o-praštamo se od Andelka svetom Misom u kapelici. Misu predvodi hrvatski misionar. Obitelj je na okupu uz svog mrtvog a plemenitog hranitelja. Cijela je kapelica u plaku i grču. I svećenik doživjava duboku bol. On je duhovni pastir svoga naroda. Žao mu je toga naroda. S njim je i on gotovo dva desetljeća dijelio tešku sudbinu iseljeništva,

zlostavljanja i ovdje i u domovini, kako od sinova svoga naroda tako i od onih drugih koji su i Andelka i njegov narod smatrali robovima. Ipak, svećenik mora okupljenima progovoriti riječ utjehe i nade, ne bi li smogla snage za život kako obitelj bez oca, tako i vjernici bez brata i prijatelja. I rekao je: »Ni smrt ni život, ni sadašnjost ni budućnost neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje... Naši pokojnici i dalje žive. S njima ćemo i dalje na duhovan način drugovati pa ćemo ih se uvijek sjetiti kod svete Mise, u Prcesti i molitvi s njima se združiti. Vjera je ona koja i nama može u ovom žalosnom trenutku dati odgovor. Vjerujem u uskrsnuće mrtvih...«

Spuštao se već mrak kada su mrtvačka kola krenula. Pogledi svih nas koji ostamo počivali su na očima i na licu pokojnikove žene i djece i na mrtvačkoj škrinji, a naše su misli letjele dugom cestom do sela Slivna, do seoskog groblja, koje će dati počinak ovom ispačenom tijelu u zemlji Hrvata. Mi ostasmo ne samo da gledamo za živim i mrtvim sinovima svoga roda, nego da se trgnemo i pokušamo cijeniti život koji Bog daje na ovoj svojoj zemlji.

Blijedo smo gledali jedni druge. Noć se spuštalala, a nebo tuđine nije imalo ni jednu zvijezdu za nas, rasute hrvatske sinove i kćeri. Tude nebo unosilo nam je mrak i nesigurnost u dušu, iako smo svu ovu zemlju prekopali i poškropili znojem i krvljumučenika roda svoga.

Dragan ČUTURIĆ

SV. MISA...

(Nastavak sa str. 313)

ljudi. Ne samo da »uzme grijehe svijeta« nego da nam sebe dade za hranu, da imadnemo život. »Dajem život svoj da moje ovce imaju život u izobilju.« (Usp. Iv 10,10)

Sjediniti se sa Srcem Isusovim u Misi znači zajedno s njim najprije htjeti da se dignu grijesi sa svijeta tj. da budu oprošteni, i da ljudi zadržiju nadnaravni život, život vječnog blaženstva. U tome je bit Isusovog prikazanja koje proizlazi iz njegova Srca s kojim se i mi moramo sjediniti. To je njegova volja da se svi ljudi spase, da budu oslobođeni od grijeha i da imaju život vječni. Dakako da je to i čovjekova najveća potreba i najveće dobro.

Koji su osjećaji u kojima se izražava ta volja i u kojima se moramo željeti sjediniti? Najprije je to bol: »Njegovo Srce bijaše satrveno od grijeha«. Od naših grijeha! Zatim je to osjećaj pokornosti, podložnosti Ocu. Isus je, umirući, rekao: »Sve je svršeno!« (Iv 19, 30) To znači da je svijet otkupljen.

Sjedinjenje sa Srcem Isusovim u Žrtvi svete Mise treba preoblikovati naše srce i naš život. Ustanovljujući Misu Isus je ustanovio otajstveno sredstvo toga preoblikovanja jer se u euharistijskoj Pričesti s njime najintimnije sjedinjujemo. Pod prilikama Kruha daje nam sebe da nas sjedini sa sobom. Pričest je, prema tome, čin i sredstvo toga našeg preoblikovanja. Pričest je ne samo stvarna prisutnost u nama Isusova tijela i njegove krvi, to jest njegova života izraženog srcem kao središtem i stjecištem

njegova bića ljubavi, nego je to i čin našeg utapanja u to biće. Naše biće time ne nestaje nego na novi način postaje. Naši čini vjere, ufanja i ljubavi omogućuju Božanskom Srcu da nas združi sa sobom. U koga vjerujemo i u koga se ufamo, s njim u ljubavi jedno postajemo.

Po našim činima vjere prikazujemo Sina Božjega, našega Spasitelja i izvor pravoga života. Po ufanju stavljamo se u položaj koji očekuje onoga koga primamo. Ljubavlju se predajemo Isusovoj ljubavi koja se prva nama ponudila, a mi smo je primili da bi nas ona mogla primiti posvema, cjevolito, bez pridržaja.

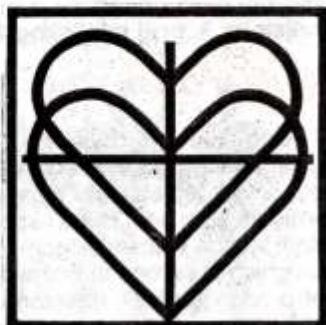
Isus je od svojih apostola zatražio: »Ostanite u mojoj ljubavi!« (Iv 15, 10) Da bi naše srce postalo doista preoblikованo, nastojmo živjeti u sjedinjenju vjere, ufanja i ljubavi sa svim žarom što ga naše srce, s pomoću Božjom, može u sebi raspiriti. U vjeri i ljubavi možemo oživjeti s Kristom. Sav svoj život trebamo posvetiti u Srcu Isusovu, prosuđivati ga u svjetlu Kristovu, ne bi li ono prodrlo u nas i očistilo nas od svega što nije u skladu sa svetom voljom Božjom. To je onda čas izbora i proces odlučivanja da posvema pripadnemo Božjem Srcu, da mu pokažemo svoje kušnje i trpljenja, neuspjeha i poraze, strahove i siromaštvo, prihvatajući iz njegove ruke sve što nas pogoda i ugradujući sve to u njegovu otkupiteljsku žrtvu koja tako postaje i naša i za nas, jer smo s Kristom sjedinjeni i on nas uzima pod svoje. »On je naše boli ponio, naše boli na sebe uzeo.« (Iz 53, 4)

U trenucima našeg intimnog sjedinjenja sa Srcem

Isusovim trebamo njegovoj volji podložiti svoje najdublje nakane. Čineći tako, naše će srce prihvati najdublje nakanje Srca Isusova koje su, u konačnici, volja i nakane Oca Nebeskog. Sv. Ivan stalno je pod dojmom Isusovih riječi: »Činiti ću volju Očevu«, te ih barem dvadeset puta u svoje Evandelju navodi. Volja i nakana Očeva za Isusa bila je muka i smrt na križu za spasenje svijeta. Isus je tu volju Očevu svakodnevno u potpunosti ispunjavao. Zato je i naša dužnost da cijeli dan i sav život živimo u suglasnosti s Očevom voljom. Poput Krista ni mi ništa ne poduzimamo a da se nismo osigurali da su naši čini i nastojanja u suglasnosti s voljom Očevom.

Život sjedinjenja s Isusom Kristom, s njegovim Srcem, nije neka mehanička vježba. Tajnovite su to nitko koje se pletu između našeg srca i Srca Isusova. O tome govore dvije, nedavno izašle, knjižnice o Svetoj Misi. Prva je u znaku pitanja i pod naslovom ŠTO JE SVETA MISA? Drugoj je naslov ŽRTVA NA KRIŽU – ŽRTVA NA OLTARU. Obje su ilustrirane i s omotom u boji. Naručuju se na adresu: Dr. Ivan ZIRDUM, Štrosmajerov trg 5, 54400 Đakovo.

Srećko BOŠNJAK

Ureduje: O. Mato RUSAN DI

»Uistinu Spasitelj svijeta«

U prošlom broju Glasnika istakli smo – na temelju koncilskog Dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve koji govori o poslanju Sina – uz ostalo i ovo: Krist je došao da propovijeda Evanelije, da naviješta radosnu vijest o spasenju. Govorili smo dakle o njegovoj proročkoj, tj. propovjedničkoj službi. Prorok naime u Sv. pismu ne znači samo onaj koji govori o budućnosti, nego u prvom redu onaj koji govori o Bogu, koji objavljuje i prenosi Božju poruku.

Obično se govori o trostrukoj službi Kristovoj: proročkoj, svećeničkoj i kraljevskoj. Prošli put smo govorili o prvoj, sad ponešto govorimo o druge dvije, još uvijek uz 3. broj misijskog Dekreta.

SVIJET U VLASTI ZLOGA

Bog je stvorio čovjeka u milosti posvećujući. Znači: Bog mu je bio osobito bliz prijatelj, čovjek je kao Božji prijatelj i Božje dijete posjedovao u sebi Boga i kao takav bio kandidat vječne sreće s Bogom i u Bogu. Međutim grijeh je razorio to Božje djelo, te je u svijet prodrlo zlo i Zli, tj. sotona. Tako da sam Isus sotonom zove »knezom ovoga svijeta« (lv

12, 31; 14, 30), knezom kojega je on, Isus, došao suzbiti (lv 12, 31).

Zato u Sv. pismu imamo za ljubitelje svijeta nepoželjne riječi: »Nemojte se prilagodivati ovomu svijetu« (Rim 12, 2). Zašto: »Zar ne znate da je prijateljstvo prema svijetu neprijateljstvo prema Bogu? Dakle, tkogod hoće da bude prijatelj svijetu, postaje neprijatelj Bogu« (Jak 4,4). Zato, po Sv. pismu: »Tko ljubi svijet, u njemu nema ljubavi Očeve« (1 Iv 2, 15). Taj svijet mrzi Isusa i one koje je on izabralo, upravo zato jer nisu od svijeta (lv 15, 18-19).

I u taj svijet, koji je »sav u vlasti Zloga« (1 Iv 5, 19), dolazi Isus kao onaj »koji uzima grijeh svijeta« (lv 1, 29), kako ga je Ivan nazvao na Jordanu. Dolazi kao onaj za kojega i krivojerni Samaritanci zaključuju »da je uistinu Spasitelj svijeta« (lv 4, 42). Sam Isus veli: »Ne dodoh da osudim svijet, nego da spasim svijet« (lv 12, 47). Učenike šalje u svijet kao što je i njega Otac poslao u svijet, kao svoje suradnike – upravo zato da spašavaju taj svijet. I moli Oca da ih u tom svijetu čuva od Zloga (lv 17, 14-19).

OTAC PREDAJE NEVINOGA ZA GREŠNE

Iz ljubavi prema tom i takvom svijetu Otac šalje vlastitoga Sina. Ne samo šalje nego i žrtvuje svog Jedinorodenca! Tako se očituje i izražava ljubav koja je bit Božja. Koncil govoreci o poslanju Sina navodi Isusove riječi: »Sin Čovječji nije došao da njemu služe nego da on služi i dade svoj život u otkup za mnoge, to jest za sve« (usp. Mk 10, 45).

Nakon svih tih svetopisamskih misli dublje doživljujemo poznate Isusove riječi iz razgovora s Nikodemom: »Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenoga Sina da ne propadne nijedan koji u njega vjeruje nego da ima život vječni« (lv 3, 16). Ipak ta ljubav ostaje nedokučiva: Bog predaje nevinoga Sina za grešne ljudi! Zato sa sv. Pavlom ostajemo zadivljeni: »Ljubio me je i sebe samoga predao za mene« (Gal 2, 20).

Ljubavlju koja se očituje u tom »da služi i dade život« za svijet Krist vrši svoju svećeničku službu spasavanja i posvećivanja svijeta. Svećenik je naime posrednik između Boga i ljudi, onaj koji u ime naroda iskazuje čast Bogu i moli milost za narod. Sveti pismo kaže: »Svaki veliki svećenik, uzet između ljudi postavlja se na korist ljudima u njihovu odnosu s Bogom, da prinosi i darove i žrtve za grijeha« (Heb 5, 1).

Koncil tu Kristovu ulogu obrazlaže ovako: »Isus Krist je poslan u svijet kao pravī posrednik između Boga i ljudi.« Taj tekst se oslanja na sjetopisamsku tvrdnju: »Jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi: čovjek Krist Isus, koji dade samoga sebe kao otkup mjesto sviju« (1 Tim 2, 5-6).

KRIST JE IZVOR MILOSTI I ŽIVOTA

Tim posredništvo Krist ostvaruje i svoju tzv. kraljevsku vlast: postaje glava čovječanstva, kao takav ima svu vlast i moć da čovječanstvom upravlja i vodi ga spasenju. Koncil kaže: »Budući da je on Bog, 'u njemu tjelesno stanuje sva punina božanstva' (Kol 2, 9); a po ljudskoj naravi on je postavljen kao novi Adam za glavu obnovljenog čovječanstva, 'pun milosti i istine' (Iv 1, 14).«

Prijašnji predloženi tekst, a koji nije ušao u koncilski dekret, govori o Kristovu posredništvu opširnije, a pomaže nam da dublje razumijemo misao Koncila o Kristu: »Krist je pravi posrednik između Boga i ljudi. Budući da je Bog, pun milosti i istine, svijetu pruža istinu i život samoga Boga. Budući da je čovjek, ali bitno sjedinjen s Riječju Božjom, postaje glava čovječanstva. Uzimajući ljudsku narav postaje u njoj počelo novog života.«

Davno prije je to posredništvo sv. Augustin tumačio ovako: »On je posrednik između Boga i ljudi, jer je Bog s Ocem, jer je čovjek s ljudima. (Kao) čovjek, bez božanstva, ne može biti posrednik. (Kao) Bog, bez čovještva, ne može biti posrednik.« I dalje Augustin tumači: posrednik ne može biti ni samo božanstvo ni samo čovještvo, nego je posrednik »ljudsko božanstvo i božanska ljudskost (čovještvo) Isusa Krista«; to jest Isus Krist ukoliko je i Bog i čovjek.

ŠTO ZNAČE ZA NAS TE ISTINE

Ta teološka razglašanja – priznajemo, ponešto teška – jesu ustvari dublji vjeronauk, koji nam pomaže da više shvatimo poslanje i ulogu Isusa Krista, o čemu radi ovaj 3. broj misijskog Dekreta. A kako je sva misijska djelatnost, i službenih misionara i svih vjernika, nastavak tog Božjeg djelovanja za dobro ljudi, to produbljivanje nam pomaže da više shvatimo poslanje misionara i svih nas; dakle odgaja nas.

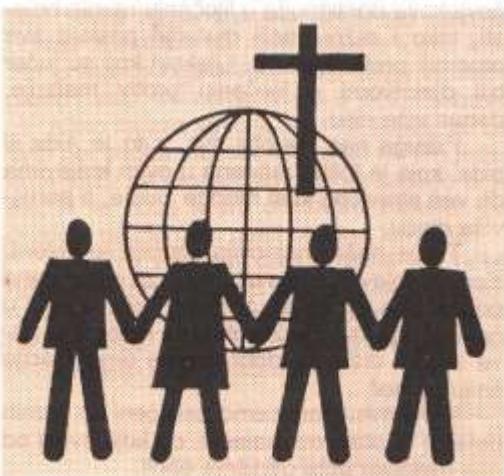
Koncil nam naglašuje na drugom mjestu da su svi kršćani »na svoj način postali dionici Kristove svećeničke, proročke i kraljevske

službe« (LG 31). To jest imaju čast, moć i dužnost slaviti Boga i posvećivati svijet (u tom je svećeništvo svih vjernika). »Isus Krist, Veliki svećenik novog i vječnog zavjeta, uzimajući ljudsku narav... sa sobom sjedinjuje svu ljudsku zajednicu i sebi je pridružuje... Tu svoju svećeničku službu Krist vrši po svojoj Crkvi, koja ne samo euharistijskim slavljem nego i drugim načinima, osobito obavljanjem božanskog časoslova, bez prestanka hvali Gospodina i posreduje za spasenje svega svijeta« (SC 83).

Koliko su utješne i ohrabrujuće riječi Koncila o svećeničkoj službi svih vjernika-laika, jer su svi »posvećeni Kristu i pomazani od Duha Svetoga«. Evo tih snažnih riječi: »Sva njihova djela, molitve i apostolski pothvati, bračni i obiteljski život, svagdanji rad, odmor duha i tijela, ako se vrše u Duhu, dapače i tegobe života, ako se strpljivo podnose, postaju duhovne žrtve ugodne Bogu po Isusu Kristu (usp. 1 Petr 2, 5) koje se u služenju Euharistije pobožno prinose Ocu s prinosom Gospodinova Tijela. Tako i laici, sveto radeći kao klanjaoci, posvećuju Bogu sav svijet« (LG 34).

Sada samo kratko napominjemo: Time što nas je Krist pridružio sebi, svi imamo utješnu moć i sretnu dužnost da navješćujemo Krista (proročka služba) i pridonesemo da svijet bude podložan Kristu, tj. spašen (kraljevska služba).

Da pojedini misionar – i svaki kršćanin, i svatko od nas – svijet vodi Kristu i posvećuje ga, mora biti čovjek Božji i čovjek za ljudе. Sto više bude povezan s Bogom i ljudima, to više će moći pokazati i davati Boga ljudima i ljudi Bogu.

Tužne vijesti iz Zambije

Neke nam iste stvari javljaju br. Ilija, s. Monika i s. Emica. Na njihovu žalost – a onda i na našu, ako suosjećamo s misijama – te su vijesti neugodne i bolne. Br. Ilija nam piše prije Uskrsa o siromaštvo i bolestima, a to su malarija, sida, kolera. O bolestima piše i s. Emica, 3. travnja ove godine.

U pismu od 13. svibnja 1990. br. Ilija iznosi »ukratko tragedije što su se zbole službenicima crkve u nepune pola godine«, tj. šest nesreća u kojima je poginuo po jedan ili više misionara i misionarki. O smrtnim slučajevima piše i s. Monika u svibnju ove godine.

Evo iz pisama o tim nedaćama, naravno zato da budemo potaknuti na molitvu da im Gospodin bude milostiv.

STRAVIČNO ŠIRENJE BOLESTI

Evo nekih dijelova iz pisma br. Ilijе.

Malarija je jedna od starih bolesti koja tare siromašan narod ovdje u Africi. Od nje i danas mnogi umiru. Kao što su sve veća čovjekova dostignuća u liječenju raznih bolesti, tako i razni bacili malarije postaju sve otporniji protiv lijekova. Lijekovi koji su jučer bili djelotvorni u liječenju protiv malarije, danas više nisu.

I druga nas nevolja tišti, a to je Aids ili sida, koja je toliko raširena u ovim krajevima da već stravično kosi mnoge živote, a ponajviše djecu.

Treća naša, najnovija nevolja je kolera. Kad se pojavila ovdje u Lusaki, za osam dana pokosila je preko 50 života. Proširila se i u neke druge krajeve Zambije. Iz mnogih krajeva svijeta države i dobrotvorne organizacije šalju pomoći...

Ni mi misionari nismo zaštićeni od raznih bolesti, napose od malarije, od koje svaki od nas nekoliko puta godišnje oboli.

UZROK BOLESTI

O tom br. Ilija u istom pismu kaže ovo: Te tri smrtonosne bolesti ne bi se tako širile da ljudi ne prati veliko siromaštvo. Svakodnevno vidimo siromaštvo u predgrađima. Neishranjenost i nehigijena pospešuju brzo širenje kolere. Pomažemo koliko možemo. U taj su posao uključene sve crkvene ustanove i organizacije.

Evo dijela pisma s. Emice o istoj stvari.

Malarija je u punom jeku. U našoj bolnici bolesnici leže i na podu, jedan do drugoga kao sardele u limenki. Najviše umiru dječića jer su neishranjena pa ih malarija uništi. Naši u Liteti djeci daju transfuziju pa ih nekako spašavaju. Nekoliko naših namještenika dobivojno daje krv. Za to svaki put dobiju jedan kilogram mlijeka u prahu, i to veselo nose djeci.

Osim side koja se širi pojavila se i kolera po raznim mjestima. Počela je u Lusaki u predgrađima. Na tim mjestima je užasna prijavština, hrpe smeća, otpadaka truleži među tim njihovim kolibama. Pitke vode uopće nemaju.

Rodbina i prijatelji idu na sprovod umrlima od kolere. Poslije ukopa imaju zajedničku zakusku, pa su tako donijeli kolero i u svoje selo. To je njihov običaj da moraju ići na sprovod i na objed, mnogo plakati i vrištati za pokojnikom. Ako to ne učine, mogao bi – tako misle – duh pokojnikov donijeti nesreću njihovoj obitelji.

Proširila se kolera i u našoj okolini. U Liteti nije bio još nijedan slučaj. Naši su zdravstveni službenici u Liteti i okolnim selima strogo

NADBISKUP ELIAS MUTALE (prvi – u sredini) PREDVODIO JE EUHARISTIJSKO SLAVLJE U LUSAKI NEKOLIKO DANA PRIJE SMRTI

zabranili da idu na sproveđe umrlih od kolege. Podsetili su ih da taj običaj vrijedi godinu dana; Tj. ne moraš ići odmah, nego u roku od godine dana možeš ići i oplakati pokojnika. Zaista je to strašna bolest: ako u roku od 12 do 18 sati bolesnik ne dobije pomoć (lijek), gotov je, umire.

Taj je narod dosta tvrdoglav: neće slušati i ne da se poučiti. Smeće i otpatke bacaju bilokud. K nama dolaze u posjet bolesnicima svaki dan. Sjede pred odjelom na travi, jedu i bacaju papire i otpatke hrane oko sebe. Nekoliko puta sam im rekla: nemojte tako bacati i ostavljati smeće za sobom, eno tamo vam je karta za smeće. A oni odgovaraju: mi smo slobodni, mi imamo slobodu. To bi trebalo značiti: mi smo izborili slobodu, i ti bijelac nemaš prava opominjati nas, mi možemo raditi što hoćemo...

NASTRADALI: MISIONARI I DRUGI

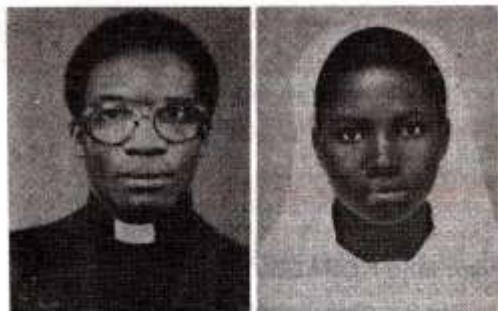
Sestra Monika opisuje opširno četiri takva tragična slučaja, a br. Ilija kraće donosi ista četiri i još druga dva. Evo opširnijih izvještaja, od s. Monike, koje ponegdje nadopunjujemo izvještajem br. Ilije.

Br. Ilija kaže kratko: Nadbiskup Kasame, mons. Elias Mutale, bio je ovdje u Lusaki na zasjedanju Biskupske konferencije Zambije. Vraćajući se u rezidenciju nadbiskupa Lusake navečer 11. veljače imao je tešku prometnu nesreću. Prevezen je u bolnicu i slijedeće jutro preminuo u dobi od 58 godina.

S. Monika piše više: Tijelo mu je helikopterom preneseno u Kasamu gdje je bio biskup. Bili su prisutni svi zambijski biskupi, predsjednik Kenneth Kaunda i mnogi članovi Centralnog komiteta. Vele da je bilo na sprovođu preko 60 tisuća ljudi. Mama mu je još živa. Na ukopu su bile tri njegove sestre i dva brata. Nas dvanaestero iz biskupije Mansa išli smo na sprovod minibusom.

Drugi slučaj, pun tragedije, ali i vjere, sestra opisuje još opširnije: Samo tri tjedna kasnije dogodi se druga nesreća, ovaj put u našoj biskupiji. Mladi svećenik pošao je na jedan otočić da s časnom sestrom održi seminar za laike. S njima su bila još dva katehisti i vozač čamca. Otišli su motornim čamcem u utorak ujutro, a trebali se vratiti u četvrtak uvečer. Kako se u četvrtak nisu vratili, svećenici na misiji su se zabrinuli.

Sutradan ujutro pošli ljudi s nekoliko čamaca da ih traže. Na otočiću im reknu da su ih čekali, ali da uopće nisu stigli. Oko deset

SVEĆENIK RODRICK MWAPE I S. JENNIFER SONDASHI NA APOSTOLSKOM PUTOVANJU ZAVRŠILI SU SVOJ ŽIVOTNI TIJEK

sati prije podne ribari su našli kantu punu benzina kako pliva na vodi, i malo dalje jedno tijelo. Isti dan, u petak, našli su još tri tijela. Sestrino tijelo našli su tek u subotu dopodne.

Sestrini i svećenika su donijeli u Mansu. Naš je biskup bio jako potišten. Došla su i dva druga biskupa na ukop, nadbiskup Mungandu iz Lusake i biskup Mpundu iz Mbale. Bilo je vrlo mnogo svećenika, sestara i drugog naroda. Svećenikovo mami nisu o nesreći odmah rekli, jer je ona tih dana bila u Lusaki u bolnici.

Sestrini roditelji su to prihvatali kao Božju volju. Otac sestre je na grobu održao govor. Reče da on ne zna zašto je Bog pozvao njegovu kćerku tako rano, ali da Bog dragi zna zašto. Sestrama reče: nemojte za njom plakati, ona je otišla dobrom Ocu da i nas tamo dočeka.

Svojoj rodbini reče neka ne idu tražiti tko je krivac smrti – mislio je neka ne idu k vraću – samo će posijati mržnju između nas u rodbini. Neka radije zahvale Bogu što nam je poslao misionare da nam objasne kamo ideo poslije ovoga života. Ako Bogu velikom damo hvalu, sví ćemo živjeti u slozi i ljubavi.

Nitko ne zna kako je smrt nastupila, jer se svih pet osoba utopilo. Misionari na tim jezerima kažu da je vjerojatno grom zapalio brodić, ili se zbog kvara u motoru zapalio. Od brodića naime nisu našli nijedan komadić.

Drugom zgodom ćemo motriti još neke nagle, ljudski gledajući tužne gubitke misionara, a onda i druga utješna zbivanja. Naravno da nas u svojim zasebnim pismima pozdravljaju naši misionari.

br. Ilija DILBER
s. Emica VERLIĆ
s. Monika OKRUGIĆ

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Ivo Marija Matijašević

Piše: Mijo KORADE

Slavna Dubrovačka republika bila je prvo polje rada isusovaca u našim krajevima, i u njoj su sve do konca 18. stoljeća djelovali mnogi glasoviti misionari. Republika je još za života osnivača isusovačkog reda, sv. Ignacija Loyole, tražila da se isusovci nastane u njezinom gradu, te je Ignacije 1555. ozbiljno namjeravao osnovati u Dubrovniku kolegij, ali se tada to nije ostvarilo. Ipak je jedan od njegovih prih drugova, Nikola Bobadilla, bio prvi isusovac koji je 1560. djelovao u gradu. Nakon njega, u istom stoljeću, u nekoliko navrata dolaze isusovci iz Italije kao propovjednici i misionari. Među njima bili su Giulije Mancinelli i Emerik de Bonis. A kasnije, kada je Družba Isusova početkom 17. st. osnovala u Dubrovniku stalnu rezidenciju koja je 1685. prerasla u kolegij, uvijek je nekoliko patara držalo pučke misije na području Dubrovačke republike, ali i u drugim krajevima. Tako tamo djeluju: Aleksandar Komulović, Baratol Kašić, Ardelio Della Bella, Bernard Zuzorić i mnogи drugi.

Posljednji dubrovački pučki misionar u 18. st. bio je Ivo Marija Matijašević (Gian Maria Mattei), čovjek svestranog i širokog znanja, jezikoslovac i povjesničar, izvrstan propovjednik i pisac. On je i nakon ukinuća isusovačkog reda (1773.) nastavio misionarski rad kao dijecezanski svećenik.

MALI ĐAK, USPJEŠAN STUDENT, PRAVNIK, ISUSOVAC

Svoj zanimljiv mlađenački put i školovanje opisao je sám Matijašević u svojim autobiografskim bilješkama. Potjeće iz ugledne dubrovačke obitelji. Otac mu se zvao Matej a majka Katarina rođena Ančić. Rodio se 25. lipnja 1714. Kršten je u dubrovačkoj katedrali 2. srpnja. Kad mu je bilo sedam godina, umro mu je otac. Mali Ivo započne tada školovanje u Dubrovačkom kolegiju. S jedanaest godina

(1725.) odlazi u Italiju gdje su mu živjela dva strica: Vlaho i svećenik Đuro. Đuro je bio pjesnik i zasluzni kulturni djelatnik. Kod isusovaca u Anconi nastavlja gimnaziju. Najprije stane u sjemeništu a zatim kod strica Vlaha. Koncem 1728. odlazi u Rim, a iduće godine započinje studij filozofije na isusovačkom Rimskom kolegiju. Nadaren i željan znanja Ivo već 1730. usporedo sa studijem filozofije pohađa i predavanja iz matematike na učilištu S. Pantaleo koje vode redovnici pijaristi. Nakon nekoliko mjeseci ipak napušta studij matematike i upisuje pravo na sveučilištu Sapienza. Doktorirao je 1733. iz crkvenog i državnog prava i počinje raditi u kancelariji advokata Gulielma Ricce. Ivi se otvarala sjajna odvjetnička karijera. Otmjen i sposoban kretao se u društvo uglednih ličnosti Vječnoga Grada, ali nakon nekoliko godina odluči stupiti u redovnički stalež. Već je ranije obavio duhovne vježbe kod isusovaca, a oni su mu bili i duhovni vode. Tako u jesen 1738. najprije diplomira iz filozofije koju je slušao prijašnjih godina, a zatim 5. listopada iste godine ulazi u isusovački red.

Nakon dvogodišnjeg novicijata šest godina predaje u različitim isusovačkim kolegijima: po godinu dana u Sori i Ilirskom kolegiju u Loretu, dvije godine u Macerati i jednu godinu u Fermu. U jesen 1746. započne studij teologije u Rimskom kolegiju, a već iduće godine poslan je u svoj rodni grad, gdje ga je stonski biskup Hijacint Milković zaredio za svećenika. Na Malu Gospu služio je Mladu misu u isusovačkoj crkvi sv. Ignacija u Dubrovniku. Potom nastavlja studij teologije u Rimu. Koncem studenoga 1751. konačno se vraća u Dubrovnik gdje će djelovati punih 40 godina.

ZNANSTVENIK I MISIONAR

Od svog dolaska u rodni grad Matijašević je propovjednik, kateheta i pučki misionar na području Republike. Svake bi godine obišao nekoliko župa s drugim dubrovačkim isusovcima. Najprije s Durom Bašićem poznatim kroničarem i propovjednikom, a kasnije s Ivom Basseglijem. Obično su ih na misijama pratila dva dubrovačka svećenika, koji su im pomagali u ispovijedanju i katehiziranju djece.

Ivo je bio svestranog znanja i zanimanja, pa se uz misionarski rad bavio raznim pod-

ručjima znanosti i kulture. Još na lađi kojom 1751. putuje u Dubrovnik, upoznaje pravoslavnog popa Jovana Mladinovića iz Beograda. S njim, onako za razonodu, sastavlja talijansko-hrvatsko-ruski rječnik. Jezičnim se problemima bavio godinama pa je zato mogao napisati hrvatski rječnik i gramatiku, latinsko-ruski rječnik i mali rječnik bilja s hrvatskim, latinskim i talijanskim imenima. Dok je, držeći misije, prolazio mjestima dubrovačkog kraja, marljivo je bilježio sve što bi našao vrijedno od starih spomenika, antičkih natpisa, umjetničkih djela ili dokumenata. Neumorni sakupljač kulturnog blaga ostavio je u tri velika sveska (Zibaldone) mnoštvo prijepisa dokumenata, vrijednih rukopisa i podataka iz kulture, političke, pravne i crkvene povijesti Dubrovačke republike, a sakupio je dosta starih rukopisa i knjiga.

Već je u Rimu surađivao s glasovitim isusovcem i humanistom Jeronimom Lagomarsinijem u izradi komentara klasičnih latinskih djela, i ovaj ga je zbog njegove učenosti veoma cijenio. Godine 1755. pozvan je u Rim da pomogne Lagomarsiniju u pripremi kritičnog izdanja Ciceronovih djela, ali na vruće molbe nadbiskupa i mnogih sugrađana Ivo ostaje u Dubrovniku. Jakovu Coletiju, jednom od autora poznatog djela »Illyricum Sacrum«, često je davao dragocjene podatke o povijesti Dubrovnika.

Nakon što je 1773. ukinut isusovački red, Matijašević živi i radi kao svjetovni svećenik

PROČELJE CRKVE SV. IGNACIJA U DUBROVNIKU

na Boninovu, izvan gradskih zidina, a s Bas-seglijem još godinama drži pučke misije po dubrovačkom kraju. Tada je (1783.) izdao prvo hrvatsko djelo o pobožnosti Srcu Isusovu »Sarce prisveto Jezusovo« u koje je uvrstio i nekoliko pjesama Anice Bošković, sestre učenjaka Ruđera. Još je napisao nekoliko pobožnih knjižica na hrvatskom i latinskom, te dnevnik svog dolaska i prvih godina rada u Dubrovniku (1751-1753) na talijanskom. Preminuo je 7. veljače 1791. i pokopan je u crkvi sv. Jurja na Boninovu (»Tri crkve«).

MEDU RIBARIMA U DUBROVAČKOM KRAJU

Učeni ali skromni Matijašević desetljećima je obilazio sela i gradiće u Konavlima, dubrovačkom primorju i otocima, na Pelješcu i Korčuli, te strpljivo poučavao u vjeri seljake, ribare i mornare. Često je misijama pribivalo mnogo naroda iz okolnih mesta, a misionare su veselo ispraćali pucnjavom iz mužara i pušaka, prateći ih u procesiji do susjednog mesta. Ljudi bi misionarima izložili svoje sporove s molbom da ih oni riješe. U mnogim su se mjestima izmirivali zavadeni pojedinci, obitelji, pa i mještani dvaju sela, narod sa župnikom, svjetovnim poglavарom ili biskupom. Ponekad bi misionari zatražili i pomoći svjetovne vlasti da ona izglađi razmirice ili ukloni javne sablazni. Koliko su to smatrali važnim vidi se i iz toga što su Bašić i Matijašević 1757. u jednom mjestu na Pelješcu prekinuli započete misije i vratili se u Dubrovnik, jer su se neki protivili izmirenju stanovnika dvaju sela. Tada vlada uze stvar u svoje ruke, dade smutljive dovesti u grad i prisili ih da prihvate nagodbu. Pod utjecajem misija iskorijenili bi se loši običaji, razna praznovjerja, psovke i pjanstvo.

U nekim mjestima misionari bi zatekli samo žene, starce i djecu. Muškarci su, naime, bili na moru u ribolovu ili naprsto na plovidbi. No često bi ljudi barem na nekoliko dana prekinuli sve poslove, o kojima je inače zavisio život njihovih obitelji, samo da pribivaju misijama, svjesni da treba misliti i na potrebe duše.

Premda je Matijašević malo objavio od svojih radova, i prema sudu povjesničara pre-malo iskoristio od svog velikog znanja i talenta, ostavio je mnoštvo građe o povijesti svoga kraja, a najveći dio svog života posvetio je za duhovno dobro jednostavnih i neukih ljudi.

Duhovne vježbe za vjernike

U rezidenciji otaca isusovaca u Osijeku (Beogradska 27) održat će se duhovne vježbe za odrasle vjernike od petka, 5. listopada (početak u 16 s.) do neajelje, 7. listopada (završetak u 20 s.).

Oni koji žele sudjelovati u duhovnim vježbama neka se na vrijeme prijave na adresu: O. STJEPAN KUZMIĆ, Beogradska 27 – 54000 OSIJEK. Telefon: (054) 26-381.

Knjige

Na adresi: FTI, Palmotićeva 31 – ZAGREB, pp 699, možete naručiti:

PSIHOLOGIJA DUHOVNOG ŽIVOTA, napisao M. Szentmártoni. Na temeljnim vrijednostima ljudskog života izgrađuje se »duhovnost«. Ona je vrlo duhovne i materijalne kulture čovječanstva, a ujedno i odrednica čovjekova života jer ga usmjeruje prema vječnosti – prema Bogu. Ova će knjiga veoma koristiti naraštaju zrele dobi, a mладom će naraštaju pomoći da lakše shvati i prihvati sredstva i cilj odgoja i samoodgoja. Život je »dar i zadatak«. Knjiga ima 272. str. i tvrdi uvez.

FILOZOFIJA POVIJESTI, napisao J. Maritain. Naše je stoljeće obogaćeno vizijom Maritaina: filozofija i religija, kultura i politika na tajanstven se način susreću, isprepliću i upotpunjaju, pa je obnova čovječanstva moguća samo kroz cijeloviti humanizam. Čovjekov je život osmišljen traganjem za istinom o Bogu, o čovjeku i o svijetu. Politika mora biti dio etike: čudoredna znanost primjenjena na konkretnе društvene i povjesne prilike, a dijalog mora biti put do ujedinjenja svijeta. Plod tih napora

bit će mir među narodima. Knjiga ima 126 str.

Na adresi: KNJIŽNICA UPT – 54400 ĐAKOVO, pp 62, telefon: (054) 843-049 možete naručiti:

DOBRO JE BITI ČOVJEK, napisao A. Trstenjak. Psihološko-teološki pristup čovjeku, prožet himnom ljubavi (dobrote) sv. Pavla u 1 Kor. Omot u boji. Cijena 40 d.

NASMIJANO LICE – Tragom životnih putova prof. Marice Stanković, napisao Ž. Brzić. Marica Stanković odlikovala se dubokim kršćanskim životom i apostolskom djelatnošću. Osnovala je prvi ženski svjetovni institut u Hrvatskoj: Suradnice Krista Kralja. Nakon rata prošla je veliku kalvariju u zatvoru u Slavonskoj Požegi. Umrla je na glasu svetosti 1957. Omot u boji. Cijena 40 d.

BITNE OZNAKE BRAČNE LJUBAVI – Zaručnicima i bračnim parovima, napisao V. Frkin. Autor na lak i praktičan način pruža dragocjenu knjigu oženjenima i zaručnicima. Omot u boji. Cijena 25 d.

MOLITVE DUHU SVESTOM, napisao J. Galot. Poznati isusovac, profesor i pisac brojnih teoloških i duhovnih knjiga donosi pobudne

molitve Duhu Svetom. Omot u boji. Cijena 25 d.

MLAĐENAČKI RAJ I NJEGOV SJAJ, napisao Stjepan Džalto. Priče za mlađe iz suvremenog života, napisane lijepim jezikom i živim stilom. Omot u boji, 136 str. Cijena 30 d.

ZAŠTO SE ISPLATI ŽIVJETI?, Chris. Traganje za smislim života i pokušaj odgovora na životna pitanja mladih. Omot u boji, 88 str. Cijena 20 d.

LICE PATNJE, napisao Paul Tournier. Veliki švicarski liječnik i poznavalač ljudske duše ukazuje na pozitivne strane ljudske patnje. Omot u boji, cijena 35 d.

Na adresi: FRANJEVAČKI SAMOSTAN, Šetalište 1. L. Ribara 2 – 56236 ILOK možete naručiti:

SV. IVAN KAPISTRAN U HRVATSKOJ KNJIZI, priredio Mato Batorović. Djela i autori koji pišu o životu, djelovanju i značenju sv. Ivana Kapistrana.

ILOČANI, priredio Mato Batorović. Mali leksikon najpoznatijih lločana u kulturi, prosvjeti i znanosti. Može se naručiti i kod izdavača: KIC »Privlačica«, IZDAVAČKA DJELATNOST VINKOVCI, M. Tita 2 – 56000 VINKOVCI. Telefon: (056) 204-74.

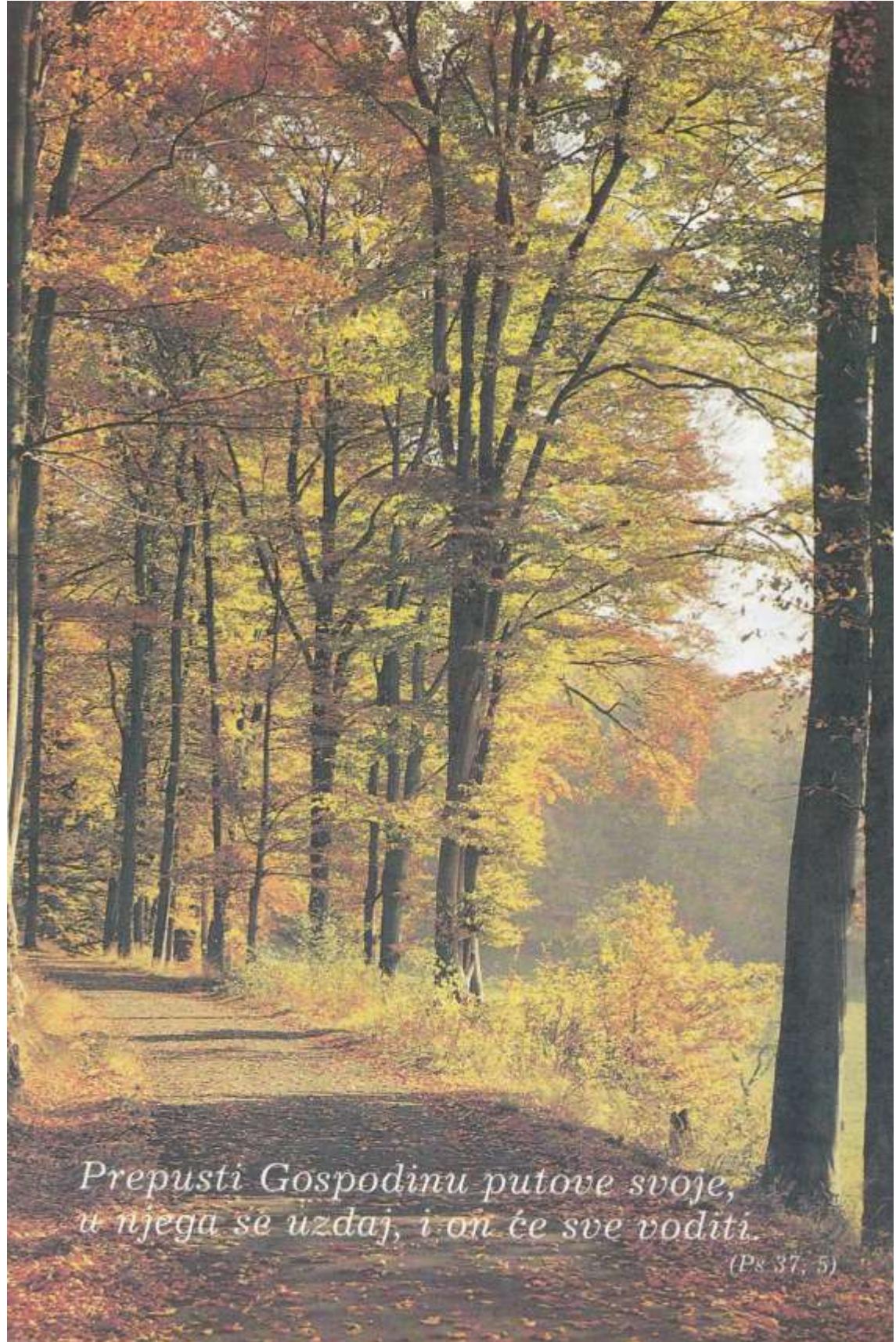
Na adresi: »MI«, Kaptol 23 – 41000 ZAGREB, tel. (041) 276-661, ili Zajednica »MI«, Leskovački brijevid 15 – 41421 HRVATSKI LESKOVAC, tel. (041) 800-135 možete naručiti kazetu: **KRIST NA ŽALU**. Cijena 70 d, a za 10 i više primjera popust je 10%.

ZAHVALUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

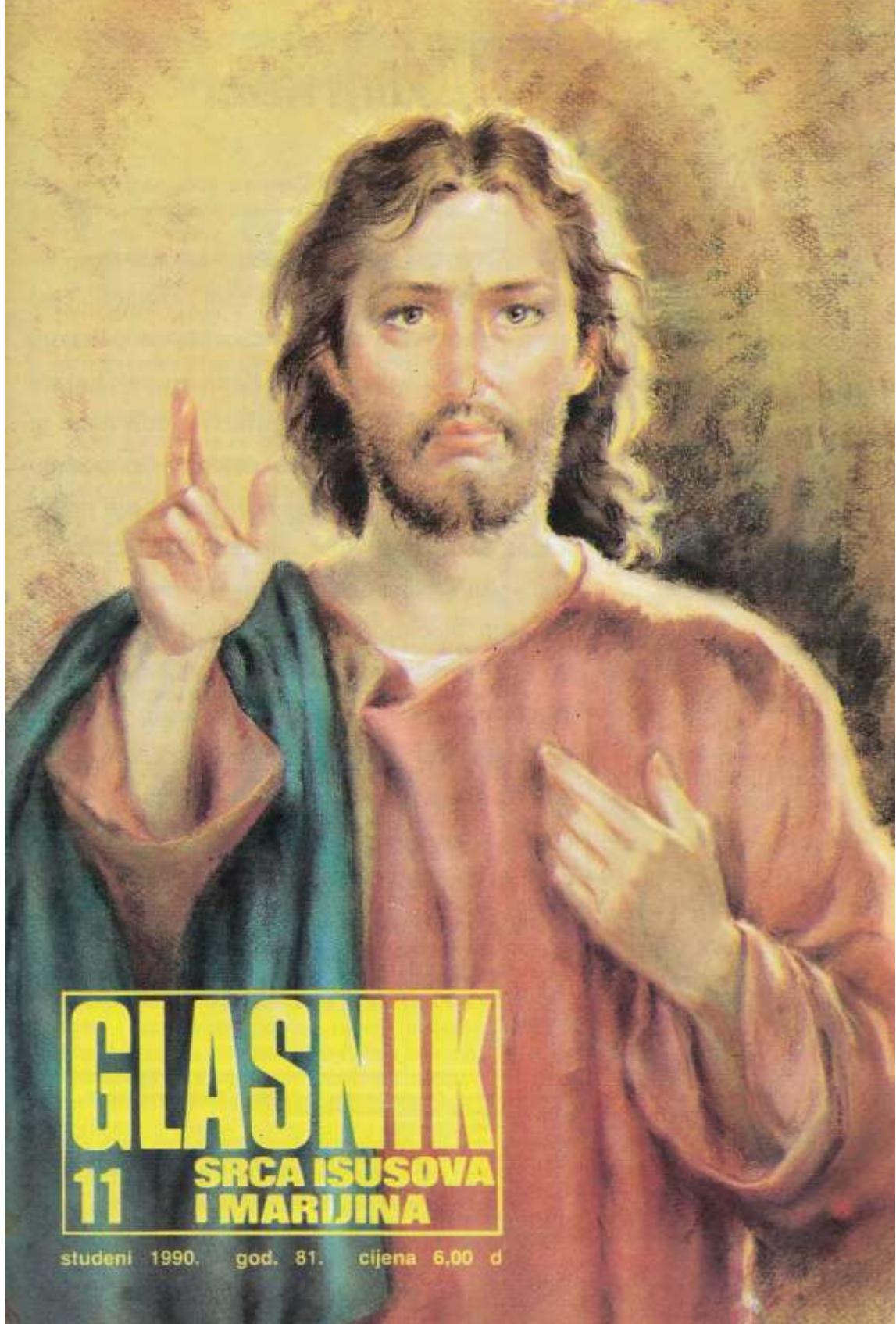
- ... Duhu Svetom, sv. Josipu, svetim andelima i svim zaštitnicima na sretno položenim ispitima mojih unuka, za obraćenje sina te za zdravlje moje i moje djece. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – Čitateljica Glasnika, Mrkopalj
- ... i Gospi od brze pomoći na uslišanoj molitvi. Preporučujem se, u svojim potrebama, i nadalje njihovu zagovoru. – Zahvalna K. K.
- ... i ocu Leopoldu Mandiću na uslišanim molitvama, za zdravlje duše i tijela te na svim primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru moleći posebice za obraćenje grešnika i mir u svijetu. – K. P., Zagreb
- ... sv. Antunu i svima svetima za mir u kući i druge primljene milosti. – Zahvalna Slavica, Tršće
- ... i dobroj m. Klaudiji što smo pronašli veoma važne račune koje smo trebali odmah namiriti. – Angela Orlando, Zagreb
- ... Majci od brze pomoći i sv. Josipu na primljenim milostima. – Anka Matošić, Staro Topolje
- ... i Petru Barbariću za sve uslišane molitve. – Tomislav Papić
- ... i svim Božjim ugodnicima na uslišanim molitvama. – Uvijek zahvalna Ljubica
- ... na svim primljenim milostima te i nadalje molim snagu i strpljenje na stazi svog života. – Vjekoslava Vrcan, Makarska
- ... za veliku milost što je jedna mlada obitelj spašena od rasula. – Zahvalna majka S. Z.
- ... i m. Klaudiji što smo nakon 14 godina braka dobili sina Ivana koji je, iako rođen sa šest i po mjeseci, sretno preboleo pneumotoraks i sada se lijepo razvija. – Ankica Marević, Njemačka
- ... i m. Klaudiji što se moj suprug Ivan relativno dobro oporavio nakon moždanog udara i što je odmah pristao da primi svete sakramente. – Supruga, Varaždin
- ... sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. – Ana Malnar
- ... na svim primljenim milostima. Preporučujem i nadalje njihovo zaštiti svoju djecu i njihove obitelji moleći i za svoje ozdravljenje. – Julka i Ivo Stanković
- ... Gospi od brze pomoći i svima svetima za pomoći i utjehu u bolesti. – Zahvalna majka, Slavonska Požega
- ... za moje ozdravljenje i za ozdravljenje moje kćeri, a nadasve za rođenje mojeg sedmog unuka Josipa. – M. C., Slavonska Požega
- ... i Majci od brze pomoći za sretan porod moje kćeri, za sretan ishod operacije koju smo imali moj brat, moja unuka i ja, te za sve primljene milosti. – Marija K., Komletinci
- ... Otkupiteljevim ranama, sv. Josipu i sv. Leopoldu Mandiću na uslišanim molitvama i svim primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovo zaštiti. – Zahvalna Ana Prpić, Senj
- ... Majci Božjoj Bistričkoj, anđelu čuvaru i sv. Lovri na svim primljenim milostima, a nadasve za sretan ishod operacije. Preporučujem se i nadalje njihovo zaštiti. – Zahvalna baka Kata, Črnkovci
- ... Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. ocu Leopoldu što je sin mojeg brata ostao živ u prometnoj nesreći i na svim ostalim primljenim milostima. – Zahvalna čitateljica Glasnika, Kata Kolesarić, Zoljani
- ... i m. Klaudiji što su se zavadene prijateljice izmirile i što se popravio odnos između tetke i nećakinje. – N. N., Zagreb
- ... na svim primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovo pomoći. – Ana Jarčević i obitelj
- ... i Gospi od brze pomoći na uslišanim milostima. – Zahvalna Nada R.
- ... i svima svetima na svim primljenim milostima i uslišanim molitvama te i nadalje preporučujem njihovo zaštiti i pomoći cijelu obitelj, a posebice male unuke Filipa i Josipa. – Zahvalna baka Ana, Sarajevo

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI**

*Prepusti Gospodinu putove svoje,
u njega se uždaj, i on će sve voditi.*

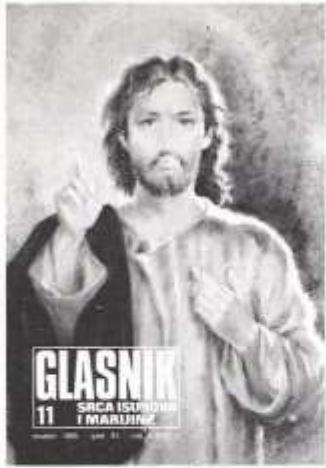
(Ps 37, 5)

GLASNIK

11 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

studenzi 1990. god. 81. cijena 6,00 d

GLASNIK
11
SRCA ISUSOVIA
I MARIJINA

ISUS KRIST ISTI JE
JUČER I DANAS
I ZAUVIJEK ĆE BITI
ISTI.

(Heb 13, 8)

Spomen

Znamenjem pomazan
Znanjem si opasan
Odan i svet

Roden a mrtav

Združen i ljubljen
U srcu bolan sam
Dide moj
I ranjen Amen

Mladen SPAHIJA

Bitni i svagdanji kruh

»Kruh naš svagdanji daj nam danas«. Sjećam se svoga govora kada sam razglabao otajstva. Rekoh vam da je prinos što se prikazuje prije Kristovih riječi kruh. Kada su pak kazane Kristove riječi, više se ne naziva kruh nego se zove tijelo. Zbog čega se, dakle, u Gospodnjoj molitvi koja naknadno slijedi veli: »Kruh naš«? Reče, doduše, »kruh«, ali doda *epiōúσion*, to jest »bitni«. Nije riječ o kruhu što ide u tijelo već o »kruhu vječnoga života« (lv 6, 5) koji uzdržava bit naše duše. Zato se na grčkome kaže *epiōúσios*. Latin je pak ovaj kruh oslovio »svagdanjim« jer Grci za »slijedeći dan« kažu *tēn epiōúσan hēmérān*. Prema tome, što je rečeno latinski i grčki – oboje se ukazuje korisnim. Grk je jedno i drugo izrazio jednom riječju. Latin reče »svagdanji«.

(Sv. Ambrozije, OTA JSTVA I TAJNE, str. 189, Makarska 1986.)

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajinska Družba Isusova, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobulec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklobulec, Mirko Nikolić, Mate Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. - Telefon: (041) 434-710.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otplatna ispod »Sadržaja«. Poštiranja je plaćena u gotovini.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednikova riječ

Ova se godina primiče kraju, ali će zasigurno ostati ubilježena u povijest naroda, a također i Crkve, kao godina probuđenih nuda i nabujale radosti, ali i kao godina kad je put razboritosti i strpljivosti bio hod po mukama, ravan mučeništvu. Odavno se protiv Hrvatskog naroda i Crkve koja u njemu živi nisu otvoreno zauzimali tako neprijateljski stavovi kao danas. Razlog na koji se svode svi prividni razlozi takvog neprijateljstva svodi se na bezuvjetno protivljenje našem opstanku. Po planu bezbožnih duša (tu čak ne mislim na otvorene ateiste!) već nas je davno trebalo nestati, a one sada vide da smo preživjeli, da želimo i dalje živjeti, da želimo biti drugi i drugačiji jer smo drugi i drugačiji, da smo spremni živjeti s drugima a ne protiv drugih, da slijedimo civilizaciju suživota u ljubavi a ne isključivosti u mržnji. Takav naš život im smeta jer razbija predodžbu koju su o nama stvorili u sebi i u svijetu i raskrinkava ih kao lašce. Pa dok i u ime kršćanstva traže od nas pokajanje i obraćenje za ono što nam pripisuju, sami ne vide da nam pripisuju svoja djela. Time pokazuju kako je velika razlika između križa koji nosimo da mu se klanjam, i križa koji nosimo da nam se klanjavaju. Tako pokazuju da i križ može postati u rukama krivojerca znak krivoboga, znak bezboštva. Jesu li toga svjesni oni koji potpisuju laži, a duhovni su učitelji svoga naroda? Možemo li se onda čuditi činjenici da je put razboritosti i strpljivosti postao ravan mučeništvu? Nema tu mjesta čudenju. Sve je jasno onima koji su svoj pogled razbistrlili na Suncu ljubavi koje jasnije sine onima što trpe, razmišljaju i mole, negoli onima koji samo trpe, ali ne razmišljaju i ne mole. Jer ako ne mole, razmišljat će o osveti, a misao teži da se ostvari. Molitva je ono sunce duše koje i crnu ikonu pozlaćuje.

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. STUDENI 1990. BR. 11

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	328
PRAZNINA JE SVE NEIZDRŽIVIJA..., I. Fuček	330
NAKANA APOSTOLATA MOLITVE, P. Gallauner	332
MOLITVA, A Mišić	335
ELASTIČNOST I SNAGA, R. Grgec ..	336
JOSEPH KENTENICH – ODGOJITELJ MLADEŽI, S. Bošnjak	337
IAKO PONIŽAVANA, POSLUŠNA JE POGLAVARICAMA, J. Antolović	338
ZLATAR, TINO	342
LITVA, S. Kušan	344
PRED SUDIŠTIMA, M. Nikolić	346
SKRB ZA MATERIJALNE POTREBE, V. Vider	348
BUDNICA ZA USPAVANE SAVJESTI, M. Vlah	350
KRIST – GLAVA CRKVE, M. Rusan ..	352
PISMA NAŠIH MISIONARA	354
LEOPOLD LOCATELLI, M. Korade ..	356

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA
ISTOG BROJA POPUST JE 10 %

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmotićeva 31

Hvala na pismu

ODGOVOR »ISKRENOJ MAJCI II, ČAKOVEC«

Draga gospodo! Hvala vam što ste otvorili tu temu za razgovor. Iznosim ovdje svoje osobno mišljenje, ali je ono veoma slično i gotovo istovjetno s mišljenjem mnogih bračnih parova.

Žene su odvijek željele imati jednostavno, učinkovito, sigurno i bezopasno sredstvo kojim bi spriječile neželjenu trudnoću. Zato im se kontracepcija svojevremeno pričinila kao pravi spas. Propaganda se pobrinula da uvjeri bračne parove da su sada, zahvaljujući novim preparatima ili mehaničkim sredstvima, svi problemi riješeni. Više se neće morati pribjegavati abortusu, a neće biti ni neželjene djece. Žena će moći, napokon, uživati u ljubavi – u braku i izvan braka. A sve će to biti bez ikakve opasnosti za zdravlje!

Da li je to baš tako? Kako onda protumačiti činjenicu da se uza svu primjenu kontraceptivnih sredstava, i usporedno s njima, drastično povećao i broj abortusa? Ako su sva ta sredstva tako sigurna, zašto onda uopće postoji abortus? Zašto nije iskorijenjen kao zaostao, grub i opasan način za uklanjanje neželjene trudnoće? Zašto se toliko povećao broj ginekoloških oboljenja? Zašto se broj oboljenja povećao upravo kod onih žena koje su koristile kontraceptivna sredstva?

Prirodne metode od početka su proglašene nepouzda-

nima, nesigurnima i nepodnošljivima za većinu parova. Gledalo se na njih s nepovjerenjem i sumnjom tako da mnoge žene nisu htjele o njima ni čuti. Dovoljno je bilo samo spomenuti prirodne metode, pa da odmahnu rukom bez imalo volje da saznaju o njima pravu istinu.

Prirodne metode proglašavali su nesigurnima baš oni koji o tome najmanje znaju, koji u to uopće nisu upućeni. Nije ni čudno. Bilo je i liječnika koji su radile propisivali pilulu, ili čak spiralu, nego da se pozabave prirodnim metodama. Ima ih i sada. Može se i u nekim listovima pročitati da su prirodne metode nesigurne i loše, dok je kontracepcija rješenje bez ikakve štete. Ne liči li sve to na demonsku zamku? Pod krimkom dobročinstva uvlači se ženu u sve veće i veće zlo, a da ona to i ne primijeti, dok ne nastupe kobne posljedice.

Zbog mnoštva obveza, zbog preopterećenosti u kojima svi živimo, izabirući kontracepciju, žena je vjerovala da rješava bar jedan problem. Bar ne mora više razbijati glavu oko opasnosti neplanske trudnoće. Ustvari, umjesto da ima jednu brigu manje, stvorila si je nekoliko briga više. Postaje ovisna o liječniku! Da bi sredstva koliko-toliko funkcionalala potrebna je suradnja s liječnikom, kao i česte i redovite kontrole da bi se smanjile štete posljedice. Ako žena i ne ide na preventivne pregledne, već će je neizbjježne smetnje prisiliti da sate i sate provede u ginekološkoj ambulanti zbog najbanalnijih ali

veoma neugodnih posljedica kondoma ili diafragme, zbog raznih infekcija, pa i karcinoma koji često prati pilulu ili spiralu.

A tek psihičke posljedice?! Umjesto da se opusti u sigurnosti, žena postaje sve napečata i sa sve izraženijim strahom od nove trudnoće.

Zatim, postaje ovisna o industriji. Svaka tvornica hvali i reklamira svoje sredstvo kao najbolje i najpouzdanije, a znamo koliko istine ima u reklamama! Kako su samo bile tragikomične one nestašice 80-tih godina, kad se u nekim gradovima nije moglo kupiti ni kondoma, ni pilula, ni spermicida!

A u pozadini svega ostaje potiskivana, ali uvijek prisutna grižnja savjesti, osjećaj krivnje i duboki nemir. Neprestana opravdanja koja se tako često čuju, samo su znak da nitko ne može biti miran, ako mora živjeti u takvoj teškoj duhovnoj dilemi kao što to mora žena koja primjenjuje kontracepciju.

Zar je Crkva protiv kontracepcije zato da nam zakonopisnici život? Ima li netko koristi od ove ili one metode, koju mi u braku koristimo? Ali Crkva ostaje dosljedna Božjem zakonu. Zna da je tako najbolje, a to se tijekom povijesti toliko puta dokazalo.

Odabrati kontracepciju, znači zapravo, balansirati između dvije stvarnosti, tražiti kompromis tamo gdje ga nema i ne može biti. Znači, nijhati se na vrlo nesigurnoj »njihaljci«, i prije ili kasnije, prevagnuti na jednu ili drugu stranu, u jednu ili drugu stvarnost.

Znam veoma mnogo žena koje su isto tako kršćanske majke, koje vole svoju djecu, koje su se zaklinjale da nikada ne bi učinile abortus, i baš zato biraju kontracepciju kao »manje zlo«. Znate li dokle su se toga držale? Dok im sredstvo nije zatajilo! Onda, našavši se u situaciji koja im je izgledala bezizlazna, ne nalazeći pomoći ni podrške u svojoj okolini, što je na žalost često, pribjegle su očajničkom rješenju. Zna se, to je abortus. Učinile su to protiv svoje volje, ali su učinile. Ne kaže se uzalud da je kontracepcija kraljevski put u abortus! To je žalosno, ali istinito!

To je zato tako što takav način života ženu jednostavno udaljuje od sakramenata, a to doslovno znači da njezina duša ostaje bez hrane. Veoma često tada i cijela obitelj upada u duhovno mrtvilo, jer htjeli mi to ili ne, žena je ta koja usmjerava i muža i djecu. Ako ona klone, ako joj duhovni život jedva tinja, odakle će crpsti snagu u tako teškom i delikatnom pitanju, kao što je neplansko začeće?! Naša ljudska snaga, vjernost i dosljednost bez Gospodina, bez njegove stvarne prisutnosti, isto je što i malo prašine na vjetru! To je jedna stvarnost. Ali postoji i druga, mnogo ljestvičnija i vedrija.

Dobro, prirodne metode jesu način života. Nisu nešto usputno, nego baš način života. Ali zar i kontracepcija nije način života? Međutim, kako tvrde stručnjaci koji su te prirodne metode usavršili, to je način života za parove koji se vole i koji se žele još više voljeti. Ima žena, na sreću mnoga, koje su to na vrijeme shvatile. Za poboljšanje kvalitete bračnog života, za

mir savjesti i sigurnost planiranja obitelji, vrijedilo se potruditi. Vrijedilo je povećati obiteljske susrete koji se održavaju u svim većim mjestima, ili predavanja za bračne parove, na kojima su vrhunski stručnjaci uvijek spremni objasniti sve poznate prirodne metode. Isto tako nije nikakav problem pročitati literaturu koja o tome piše razumljivo, jednostavno i svima je dostupna. Potrebno je samo malo volje da upoznamo svoje tijelo, da znamo pravilno koristiti njegove cikličke promjene.

Koliko ja znam, žene koje su ozbiljno prihvatile prirodne metode nisu se pokajale, nego su vrlo zadovoljne. Iako, razumljivo, imaju i djecu, i dvostruko radno vrijeme, i sve ostalo, ipak im nije bilo teško uložiti malo truda da nauče sigurno i lako upravljati svojom plodnošću.

Ako je Ogino-Knausova metoda nepouzdana za žene koje imaju nepravilne cikluse, ako je temperaturna metoda nekima i teška, ostaje najbolja i najsigurnija, a svima dostupna, Bilingsova metoda. Ona se zasniva na promatranju promjena cervicalne sluzi, a nazvana je po liječnikom i bračnom paru Bilingso, iz Australije, koji su je usavršili. Ako kombiniramo tu metodu s temperaturnom, dobivamo simptotermičku metodu kao gotovo sasvim sigurnu.

Kao prvi simptom ozdravljenja žene koja počinje s prirodnim metodom, jest gubitak straha od trudnoće. Žena postaje smirena i rasterećena. To osjeti najprije njezina obitelj, a onda i sva okolina. Bračna ljubav dobiva na kvaliteti i svježini, a duhovni život se obnavlja. Nakon nekog vremena, kao sasvim nor-

malno, žena poželi novo dijete i služi se prirodnim metodom da bi što sigurnije došlo do začeća planiranog djeteta.

Možda ne vjerujete? Kao protodokaz navest ćete možda dvije žene koje imaju četvero ili petero djece. A jeste li vi pitali te žene, jesu li one želje svu tu djecu? Ili vam se to čini nevjerojatno, pa odmah krvite metodu? Mogu vam sa sigurnošću i s podacima navesti velik broj bračnih parova koji žele šesto ili sedmo dijete žarče nego ono prvo! I sama sam od takvih. Koristim prirodne metode dvadeset godina, ali ne samo za izbjegavanje, nego i za postizavanje trudnoće! Imam šestero djece (jednako muške i ženske, da ne bude zabune) svakako želim imati još koje. Rodila sam ih ne zato što metoda ne valja, nego zato što veoma volim djecu. Sve smo mi samo obične kršćanske majke, s mnoštvom problema kao i vi. Izostavljam ipak vaš izraz »jadne«, jer se jadno ne osjećam. Ovo nije nipošto propovijed nekoga tko nije iskusio takav život nego iskreno svjedočanstvo obične žene i majke.

A ono, da mi ne moramo biti liječnici ginekolazi, nije točno. Moramo mi biti u svojoj obitelji sve: liječnici i advokati i učitelji i ekonomisti, pa i svećenici! Zar nije tako? Pa onda možemo biti i ginekolazi, onoliko koliko je potrebno da shvatimo kako kontracepcija i prirodne metode nisu jedno te isto, i nemaju isti rezultat! Vjerujte, to malo značja premašena je cijena za nesagledivo dobro, za čist zdrav i dostojanstven život u braku.

J. L. Đakovo

Praznina je sve neizdrživija...

Vašu sam adresu našla u primjerku Glasnika Srca Isusova i Marijina koji mi je dala susjeda. Volim tu susjedu jer mnogo čita i u toku je svega što se zbiva. Vjernica je i uvijek oduševljeno govoriti o Bogu.

Ja o Bogu ne znam ništa. Tata je bio političar. Majka je kao djevojka bila vjernica, ali mene i moju sestru nije odgajala u vjeri.

Studiram u Zagrebu. Svaki vikend vraćam se u svoj grad gdje se osjećam prihvaćena i voljena, a tu je i moj mladić.

Ali – sve više mi nedostaje Bog. Praznina je sve neizdrživija. Pokušala sam čitati filozofske knjige, indijsku filozofiju i misticizam, ali praznina ostaje.

Odlučila sam poći u Međugorje, sama. Želim svoj život osmislići. A čula sam da su mnogi to uspjeli u Međugorju, da su tamо osjetili Boga.

Tatjana

Odgovara: Ivan FUČEK

Susjeda – prava vjernica – za tebe je milost. Rijetke su osobe koje mnogo čitaju i sve prate te umiju rasuditi i vrijeme i dogadaje, a sve to na podlozi bogatstva unutrašnjeg života s Bogom. Nije mali apostolat „uvijek oduševljeno govoriti o Bogu“ a ne dosaditi, ne postati licemjern, nametljiv, ne ponavljati se, nego biti uvijek onaj koji svojim mirom, poznavanjem Božje riječi, razboritošću, puninom, unutarnjom radošću i vedrinom osvaja, diže i prosvjetljuje. Hvala Bogu što u tvoje susjede nema tih slabosti! Zato je i voliš i podnjezinim si utjecajem počela dublje razmišljati o smislu života.

U svom si gradu „prihvaćena i voljena“. Pred tobom je budućnost (studij, mladić...). Ipak nisi zadovoljna sobom, ne pomiruješ se svojim stanjem, ne prihvacaš se takva kakva jesi. Tražiš promjenu u sebi i koječega oko

sebe. To je pozitivno. Bog te je prihvatio, voli te. Ali napetost raste: »O Bogu ne znam ništa«, kažeš. Točno osjećaš da tvoj unutrašnji bezdan može samo on ispuniti, samo on može tvoju pustinju pretvoriti u plodnu zemlju, tvoju prazninu zauvijek ukloniti: »Sve više mi nedostaje Bog. Praznina je sve neizdrživija.« Zbog toga si posegnula za filozofijom, za indijskom mudrošću, »ali praznina ostaje«. Zašto nisi pokušala s puno samostalnosti i zrelog zanimaњa, kao što priiliči ozbiljnoj studentici, čitati Bibliju i Evandelje? Zašto se nisi priklonila, onako iz značitelje, nekoj studentskoj zajednici vjere ili molitve u Zagrebu?

Razmišljanjem nad Svetim pismom susrela bi nepojmljivo i nerazorivo dostojanstvo ljudske osobe. Ono se, za kršćanina, temelji na osobnom jedinstvu s transcedentnim Bogom: Bogom Biblije i Evandelja, Bogom sve-

mira i povijesti, Bogom Isusa Krista i Crkve. Susrela bi Stvoritelja koji nas je iz ljubavi sazdao (roditelji su dali samo dvije oplodne ćelije). On nam se dariva i poziva nas da budemo »sudionici« i »sudnici« u njegovoj ljubavi za spasenje svijeta (usp. Post 1, 26-28; 2, 18-25). Svi smo mi ljudi pred Bogom jednaki, s istim temeljnim pravima i dužnostima, što kršćanin smatra poslijedicom Utjelovljenja druge božanske osobe. Tim nenadmašivim događajem Bog se je učinio posve jednakim čovjeku. Stoviše, izabrao je sudbinu siromašnog radnika u zabitnom selu Nazaretu u Palestini da kao drvodjelja vlastitim rukama zarađuje kruh sebi i svojoj Majci, Bogorodici.

Ali to nije sve. Kršćanin zna da Božjim Utjelovljenjem naša povijest dobiva novo i konačno svojstvo: odsada je unutar te povijesti Bog nazočan na poseban način. On se

svakom čovjeku nuđa, samo-saopćava, dariva. Ta Božja nazočnost u ljudskoj povijesti dostiže vrhunac u Kristovu događaju. Nakon uskrsnuća, uskrslji je Krist s nama dovjeka: »Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta« (Mt 28, 20). Stoga više nije moguće zamisliti neku situaciju, neko događanje na svjetu koje ne bi imalo smisla. Sve je osmišljeno u Isusu Kristu pa, i teški propusti, i grijesi (što, dakako, nije odmah samo po sebi razumljivo).

A onda, događaj Križa i Uskrsnuća daje nov smisao čovjekovoj smrti ukoliko je ona čovjekovo neminovno određenje. Kršćanin zna da smrt nije konačna nesreća i propast svih ljudskih projekata i planova, napretka i doseganja. Naprotiv, smrt je prijelaz u stanje vječne slave. Kršćanin na vrhuncu života prigljuje »sestru smrt« (sv. Franjo) kao dobitak. Nije li sv. Pavao uskliknuo: »Meni je uistinu život Krist, a smrt dobitak« (Fil 1, 21)?

Kršćanin ne bježi ni od života ni od smrti, dok vrijeme prima iz Božje ruke kao najdragocjeniji ovozemaljski dar. Dosljedno tome, kršćanin posjeduje drukčije znanje o vrijednostima ovozemaljskih stvarnosti, drukčije negoli ga imaju njegova braća ljudi koji ne prihvaćaju kršćansku Objavu. Kršćanin ima tipično kršćansku samosvijest, vlastiti nazor i uvjerenje. On posjeduje ključ koji mu je Bog stavio u ruke objavljivajući mu sama sebe, da tim ključem otvori vrata smisla života, postojanja, dostojanstva ljudske osobe, njene naravi i njenih zakona, njenih vrijednosti i obveza. To znanje i prihvatanje, kroz nauku i osobu Isusa Krista – i Crk-

ve, ispunja onu »prazninu« srca o kojoj ti govorиш, dovodi na izvor smisla, a ti želiš »svoj život osmisiliti«.

Kršćaninovo zvanje za ljudav ostvaruje se ovdje u vremenu na razne načine: bilo u braku (Mt 19, 3-9), bilo u posvećenom djevičanstvu (Mt 19, 10-12). »Ali oni koji se nađu dostojni da budu dionici onoga svijeta i uskrsnuća od mrtvih, niti će se ženiti niti udavati« (Lk 20, 35).

Kršćanin treba da s trudom istražuje koji je njegov životni poziv na zemlji: brak ili posvećeno djevičanstvo. Kad vrši temeljno opredjeljenje za svoj poziv upućuje se u nepoznato, u rizik, ne zna što ga čeka i ne može predvidjeti sve okolnosti budućeg života. Ali on u vjeri zna da njime upravlja Bog dobrote i ljubavi. Stoga je pun ufanja da će izabrano zvanje moći potpuno proživljavati ne isključujući trpljenje i normalno odricanje, ne isključujući ni mogućnost teškog životnog križnog puta, kad Krist postaje posebno blizak uzor i pomoć, a Duh Sveti snažna svjetlost i jakost. Kršćanin zna da ga izbor zvanja neće osiromašiti nego će ga postepeno dovesti do punog sa-moostvarenja. Jasno, takav život s Bogom i u Bogu zahtjeva napor, vježbanje, čišćenje srca do potpune čistoće (»Blago čistima srcem jer će Boga gledati!«, Mt 5, 8); preko mnoge molitve, razmišljanja, primanja sakramenata, vršenja kršćanskih dužnosti – koje tada nije teško ispunjavati.

Eto, želiš »svoj život osmisiliti«. Vidiš i put. Nazrijevaš i sredstva. Opažaš i svruž života: sjedinjenje s Bogom u vječnosti. Nemoj sustati u traženju. Nakon prvih neus-

pjeha i kriza nemoj odbaciti započeto i povesti se za onim što čine drugi, jer te neće razumjeti, ismijat će te, a doći će i suhoće i unutarnje osamljennosti. Kroz tu izmjenu plime i oseke, svjetla i tame, radosti i žalosti, dosade i oduševljenja ide se naprijed do konačne pobjede. Bog se sve više približava duši, sve joj se više otkriva, sve joj se potpunije daje. Dakako, kršćanin time postaje »dručić«, ne više od ovoga svijeta, nego kao »stvorene stvorenje u Kristu Isusu radi djelja ljubavi koja Bog unaprijed pripremi da u njima živi« (Ef 2, 10). Naprijed, dakle, draga Tatjana, budi hrabra i ne boj se! Bog je s tobom!

Tko želi preko Glasnika dobiti odgovor na svoje pitanje, neka ga pošalje na adresu autora ovog članka:

Ivan Fuček
Piazza della Pilotta, 4
00187 ROMA
Italia

Da bi djelatnici u informatici i društvenom priopćivanju znali davati kršćanske vrednote Ijudima našeg vremena

Sredstva društvenog priopćivanja najutjecajniji su čimbenik u današnjem životu. Svuda nas prati radio, TV, novine i najrazličitije revije. Ta nas sredstva jednostavno sa svih strana zapljuškuju vijestima, ali i druge obavještavaju o nama. Na život obavještenosti toliko smo navikli da bez njega ne bismo mogli biti. U tim sredstvima obavještavanja ima i loših postupaka, nastranosti i drugih negativnih pojava koje ostavljaju loš trag. Zato prema tome ne samo da ne možemo biti ravnodušni, nego se moramo pitati koliko ta divna tehnička sredstva pridonose evangelizaciji i pokršćanjenju današnjeg čovjeka i njegove budućnosti.

SREDSTVA DRUŠTVENOG PRIOPĆIVANJA NE SMIJU BITI PROTIV NAS

Ulažeći u naš život od najranijeg djetinjstva vijesti i njihova tumačenja uvelike usmjeruju naše razmišljanje i oblikuju naše životne stavove. Djeca ranijeg školskog uzrasta provedu podjednako vremena pred ekranom i u školskim klupama, dok njihovi roditelji pred istim ekranima provedu oko 30 sati tjedno. Dakako da je toga više u gra-

du nego na selu, više kod dobro stojecih nego kod siromašnih obitelji. Korištenje sredstava društvenog priopćivanja nije samo moda. To postaje civilizacijski zahtjev i životna potreba. Suvremeni čovjek želi i mora biti u tijeku svjetskih, a pogotovo domaćih, zbivanja da bi sa svojim sugrađanima mogao izmjenjivati misli. U tome mu pomažu novine i televizija.

Rijetko se nađe obitelj koja bi zbog brige za normalan rast i razvoj svoje djece otklonila televiziju. Mnogi je roditelji i kupuju baš zbog djece. Neki ipak nastoje gledanje televizije svesti na određenu mjeru, ali prije ili kasnije sva ta ograničenja padaju. Sredstva društvenog priopćivanja postala su dio našeg života i čovjek im se više ne može oteti. Potrebno je zapravo promisliti da li im se uopće mora otimati?

Sredstva društvenog priopćivanja, po sebi, nisu zla. Ona su rezultat čovjekovog intelektualnog stvaralaštva kojim ga je Bog obdario stvarajući ga na svoju sliku kao zemaljskog gospodara svega na Zemlji stvorenog. Sam Bog usmjerio je čovjeka na istraživanje tajni prirode koje je on stavio u svoju službu humanizirajući tako svoj život. Bit problema je u tome da ti plodovi ljudskog stvara-

lačkog duha ne budu usmjereni protiv čovjeka, nego da kao odlična pomagala posluže njegovom sveukupnom rastu, društvenom napretku i duhovnom sazrijevanju. To je, eto, razlog zašto nas i Sv. Otar poziva na zajedničku molitvu za ljudi koji rade na tom području. Oni su zbog toga veoma utjecajni. Treba moliti da svoj rad i nastojanje stave u službu čovjeka i da preko tih sredstava posreduju ljudima kršćanske vrednote. Ne radi se o tome da svi programi budu prožeti religioznim vijestima ili »pobožnim« pjesmama, nego da sve bude po mogućnosti što objektivnije prožeto zdravim ljudskim i kršćanskim stavom, da sve bude u službi čovjeka i njegovog ljudskog, a u prvom redu duhovnog obogaćivanja i sazrijevanja. Tu su nam Krist i njegova evandeoska poruka nepresušivi izvor nadahnuća i poticaja.

SREDSTVA DRUŠTVENOG PRIOPĆIVANJA SU ZLORABLJENA, I MOLITVA JE POTREBNA

Molitva za ljudi koji imaju velikog utjecaja u mas-medijima uistinu je potrebna. Ona je, ponajprije, opravdana jer vjerujemo da je Gospodin gospodar svih ljudskih srdaca. Ona je i potrebna jer svи по-

malо uviđamo da su ta sredstva često usmjerena protiv čovjekove duhovne dimenziјe i ranjavaju u njemu ono što je najčasnije i naјsvetije. Svakodnevno i nekritično prikazivanje nasilja, preljuba, nerađa, nepoštenja, lagodnog i »slatkog života« kao normalnog, ili čak poželjnog oblika ljudskog življenja, ne može u dušama urodit dobroim plemenom. Naprotiv, u najširim slojevima naroda rađa padom civilizacije, kulture i religioznosti. Teško je odvagnuti duhovnu štetu koja nastaje takvom upotrebotom mas-medija, a ide u korist materijalnog bogaćenja malog broja ljudi koji tim sredstvima rukovode. Roditelji, koji su svjesni svoje odgovornosti i svoju djecu žele odgojiti u poštene ljude i čestite građane, paze na ono što se stavlja pred oči njihove djece. Tako i čelnici jednog naroda, bez obzira na stupanj političke demokracije, snose odgovornost za sve ono što građane obogaćuje ili truje, unapređuje ili ubija stvaralačke sposobnosti i duševljenje jednog naroda.

Ne postoji samo otrovno zračenje Černobilja. Postoji i zračenje moralnog otrova koji je opasan za sve i nitko mu se ne smije izlagati. Zato, dok molimo za sve djetalnike društvenog priopćivanja na razini svijeta i Crkve, moramo na poseban način moliti za sve takve djetalnike ovog trenutka na našem području. Sve više nam se otvaraju mogućnosti i za suradnju i za konstruktivnu kritiku onog što se radi, te raste osjetljivost za prave ljudske i kršćanske vrednote. To su prilike koje ne smijemo propustiti. Zato moramo moliti Gospodina, gospodara srdaca, da nam dade novih, vidovitih, sposobnih i radišnih ljudi koji će

solidno vladati svojom strukom i baratati tehnikom u službi zdravih sadržaja i neporučenih idealja, da bi tako novine, časopisi, radio i TV vršili odgojiteljski utjecaj i privodili duhovnom dobru pojedinaca i zajednicu.

NA NAMA JE STVARALAČKA ODGOVORNOST U MAS-MEDIJIMA

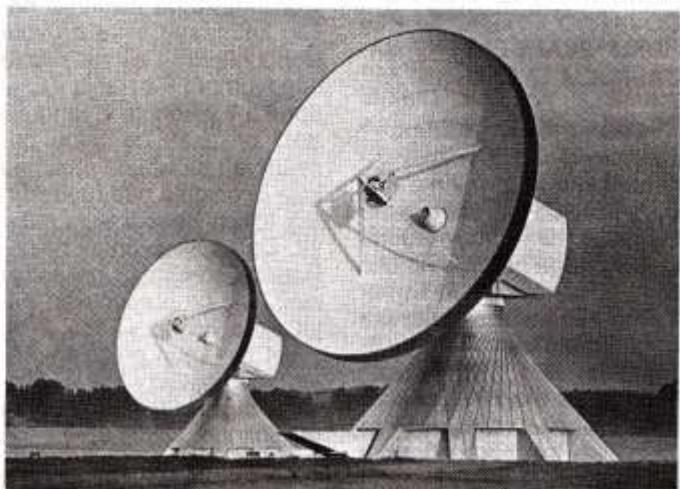
Osim molitve na nama je danas i jedna nova vrsta odgovornosti. Moramo se i djelatno zauzeti za zdrav i kulturni program na televiziji, za pozitivne filmove, za pristojne novine i časopise, za takav sadržaj, tehniku, poruku i cijelokupno ozračje koje je dostojno čovjeka. Ne smijemo nipošto biti isključivi, nametljivi, uskogrudni i zagrižljivi prema onima koji misle drugačije od nas. Ne možemo trpeti vrstu izražavanja, ni slikom, ni riječju, ni pisanim, koje truje narodnu dušu, pogotovo dušu djece i mlađeži. Posebice moramo biti otporni i uporni ako netko takav materijal, čovjeka nedostojan, proizvodi i plasira zlonamjerno, a na račun

naivnih, radoznalih i nezrelih pojedinaca koji tada svojim novcem plaćaju »porez na vlastitu glupost«.

Ulazimo u demokratsko razdoblje našeg društvenog života. Iako se stvari mijenjuju prilično sporo, ipak na svakom koraku možemo i moramo osjetiti mogućnosti koje nam se pružaju. Trebamo dati i svoj udio u nastojanju da sredstva društvenog priopćivanja zaista budu u službi čovjeka i svih pozitivnih vrednota za koje smo se plebiscitarno odlučili i koje su izraz našeg nacionalnog bića, kao i stoljećima prepoznatljivi znak našeg narodnog identiteta.

U mnogim zemljama među djelatnicima na TV ima i teologa koji tamo rade kao stručni i kvalificirani savjetnici. Ne radi se tu ni o kakvoj klerikalizaciji sredstava za društvena priopćivanja ili o nekakvoj crkvenoj kontroli, odnosno cenzuri. Ide se samo za tim da duhovno iskušto Crkve i predragocjene vrednote Evangelija budu čovjeku pristupačne i preko tih

(Nastavak na str. 334)

NAKANA AM

(Nastavak sa str. 333)

najmodernijih sredstava priopćivanja otvarajući mu tako mogućnost izbora sretnijeg i radosnijeg života.

Sv. Otac Ivan Pavao II u tom je smislu progovorio u svojoj poruci za 22. Svjetski dan sredstava za društvena priopćivanja:

»Na području sredstava društvenog priopćivanja, koje svakodnevno postaje sve zbijenje i aktivnije u svijetu, Crkva, kao ekspert u čovječnosti, neprestano nastoji isticati vrednote koje sačinjavaju veličinu čovjeka. Ali u isto vrijeme je uvjerenja da one ne mogu biti usvojene niti u konkretnom životu djelotvorne bez duhovnog života. Za kršćane objava Boga u Isusu Kristu jest svjetlo koje obasjava samoga čovjeka. Vjera u poruku spasenja sačinjava najdublji razlog da se služi čovjeku. Darovi Duha Svetoga potiču na služenje čovjeku u bratskoj solidarnosti.«

Nakana naših biskupa:

DA DJELATNICI U KATOLIČKOM TISKU VJERNO I ODVAŽNO PRENOSE PORUKU EVANDELJA U SADAŠNJEM TRENTUKU

Nakana naših biskupa – bez sumnje važna i ozbiljna – formulirana je u vrijeme kad su prilike kod nas bile znatno drugačije. U međuvremenu se puno toga promijenilo oko nas, a ponešto i u nama. Važnost molitve za djelatnike u katoličkom tisku nije time umanjena. Možda bi joj ipak trebalo dati drugi naglasak.

Što je ono najvažnije za djelatnike katoličkog tiska u ovom trenutku?

Iznad svega, tako mi se čini, potrebna im je pomoć Duha Svetoga da osjete »Kairos« ovog trenutka. A to znači da osjete ovaj milosni trenutak kroz koji prolazimo i da dadu primjereni odgovor na nade i iščekivanja ljudi. Mnogi su se mitovi srušili. Nastala je praznina i razočaranje u mnogim srcima. Čovjek čezne za novim idealima, za smislom, za nečim što je sigurnije i trajnije od onoga na čemu je pokušavao graditi. I tu djelatnici katoličkog tiska susreću jedan veliki izazov. Očekuju se nove inicijative s novim pokušajima da se na razumljiv i uvjernljiv način ponudi poruka spasenja, poruka Evandelja onima koji je još do jučer nisu prihvaćali, a danas je traže i iščekuju svjetlo Duha, koje bi im vratilo izgubljenu dušu i oslobođilo zapretane sile duha u dubinama vlastitog bića.

Ima li s naše strane kakvih inicijativa u tom smislu?! Bilo bi nemoguće ne vidjeti tolike napore koji se čine na raznim razinama. Ali bilo bi poželjno da ih imamo više, da su uočljivije i da je na djelu veća kreativnost.

Zato se treba posebice u srđno moliti da djelatnici našeg katoličkog tiska u ovom slobodnijem – ali ne manje odgovornom – ozračju uspiju poruku i vrednote Evandelja tako prikazati da budu prihvatljive i da ispune prazninu koja je nastala nad ruševinama tolikih nedovršljivih mitova. Da uspiju pronaći najprikladnija sredstva i najjasniju riječ koja će predočavati svjet vjere onima kojima je taj svijet bio krivo prikazan, često zabranjivan i koji su kadaživjeli i rasli u potpunom religioznom vakumu.

Petar GALAUNER

Zanijemih.
Što da zborim,
kad sve znades
što nosim u sebi!
Sad bih,
da sam
ko glazbalo,
da u rukama
Tvojim
zvukom slatkim
ugađam Tebi!

Danica BARTULOVIĆ

Molitva

»U to vrijeme ode Isus na goru da moli. Tu proveđe cijelu noć moleći Boga« (Lk 6, 12), kaže za Isusa evanđelist Luka. I na više drugih mesta u Evandelju napomije se kako se Isus povlačio u osamu na molitvu, osobito prije ili nakon važnijih događaja. Isus je svojim primjerom pokazao važnost molitve u vjerničkom životu, a molitvom »Očenaš« naučio je svoje učenike i nas što i kako treba moliti.

Molitva je bitna sastavnica svakog vjerničkog života, nezamjenjivi put duše Bogu u svagdanjem hodu prema vječnosti. Zato ne čudi što mnogi osjećaju potrebu za molitvom, što nastoje naći pravi način i vrijeme molitve. Tijekom čitave kršćanske povijesti bilo je duhovnih učitelja koji su nastojali uvoditi u tajnu molitve. Stvorila se prava »molitvena znanost«, koja nastoji odgovoriti na sve potrebe i probleme u molitvi. Zaboravlja se, međutim, da je molitva neposredan odnos dvaju slobodnih bića – Boga i čovjeka. Jedinstvenost i neponovljivost svakoga čovjeka čini da takav bude i njegov odnos prema Bogu pa i njegova molitva.

Molitvom se ne smije smatrati samo izgovaranje riječi,

nego je to prije svega stanje duha pretočeno u kreporno življenje naše svednevice. Sv. Pavao je to izrazio riječima: »Prema tome, bilo da jedete, bilo da pijete, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju!« (1 Kor 10, 31). Sv. Bazilije napominje da Bogu trebamo zahvaljivati u svim prilikama. Sjedajući za stol, moli; uzimajući kruh, zahvali onome koji ti ga daruje; osvježujući se vinom, sjeti se da ga je Bog stvorio da ti razveseli srce. Neprestano treba Bogu zahvaljivati. Oblaćeći odjeću, sjeti se Gospodina. Neka raste tvoja ljubav prema onome koji ti daruje odjeću. Na svršetku dana zahvali Bogu koji nam daruje sunce za obavljanje dnevnih poslova, a vatru da rasvijetli noć i da posluži u raznim životnim potrebama. Noć opet donosi druge razloge za molitvu. Podigneš li oči prema nebu i ugledaš ljestvu zvijezda, moli se Gospodaru i Stvoritelju svemira koji je sve tako mudro načinio. Na taj način neprestano molimo ne ograničujući se samo na izgovaranje riječi, nego se čitavno naše biće i sav naš život stupaju u jedinstvenu i trajnu molitvu Bogu.

Molitva, kao trajna povezanost s Bogom, neminovna je potreba svakog vjernika. Bogatstvo i raznovrsnost molitve znak je nutarne zrelosti i bogatstva osobe, pa je stoga teško izvana odrediti koji je način molitve najbolji. Ljubav prema Bogu i njegova milost potaknut će nas što i kako ćemo moliti.

Mnogi imaju problem gdje moliti. Ako se dobro moli,

svako je mjesto pogodno. Sv. Pavao kaže: »Hoću, dakle, da ljudi mole na svakome mjestu, podižući čiste ruke prema nebu, bez srdžbe i prepiske« (1 Tim 2, 8). Već starokršćanski pisac Origen ističe da postoji tisuću mjesta i položaja za molitvu. Moliti se može stojeći raširenih ruku, ili sjedeći ako smo umorni. Muči li nas neka bolest ili slabost, možemo moliti i ležeći u krevetu. Moliti možemo na putovanju ili u radu ne prekidajući započeti posao.

Ipak je važno, ako je to moguće, da pronademo mjesto i način koji će nama osobno najlakše osigurati sabranost i stvoriti molitveni okoliš u kojem se lakše osjeća Božja nazočnost.

Za molitvu je ipak najvažnije stanje našeg srca. Naše srce, naša nutrina, često je opterećena ispraznim mislima, brigama i grijesima, pa duša teško osjeća Božju blizinu i nazočnost. Treba moliti čitavim srcem, odstraniti svaku misao koja dušu odvlači od usmjernosti k Bogu.

Konačno, da bi naša molitva bila plodna, mora biti ujedinjena s dobrim djelima. I kao što se svako neplodno stablo siječe i baca u vatru (usp. Mt, 10), tako i molitva koja ne donosi ploda u dobrom djelima ne može se svidjeti Bogu. Već je u Starom zavjetu zapisano: »Dobra je molitva s postom, s milostinjom i s pravednošću. Bolje je malo s pravednošću nego mnogo s nepravdom« (Tob 12, 8).

Priredio: Anto MIŠIĆ

Elastičnost i snaga

Piše: prof. Radovan GRGEC

Kad kažemo da je netko elastičan i snažan, to redovito zvuči kao kompliment. Ako, pak, nekoga nazovemo svecem ili svetim, izazivamo kod mnogih naših suvremenika neku vrst sažaljenja ili barem nerazumijevanje. Stoga smo prijašnjih godina, prigodom blagdana Svih svetih, pisali o kršćanskom shvaćanju svetosti i općinstva svetih. Ove godine rekli bismo nešto o elastičnosti i snazi, koju također mnogi naši suvremenici shvaćaju na svoj način.

U fizikalnom smislu elastičnost je svojstvo tijela da se nakon promjene vraća u prijašnji položaj, a snaga je radni učinak u jedinici vremena. U prenesenom smislu elastičnim smatramo čovjeka koji, prilagođujući se raznim situacijama, ostaje uvijek »na sedlu«, a snažnim onoga koji je sposoban da se efikasno opire i pobedi. Nerijetko se danas te kvalitete poistovjećuju s uspješnošću i inteligencijom.

Pišući o uspješnosti kakvu nam dočaravaju TV-spotovi, spomenuli smo kako takvu uspješnost obično postižu »elastični« ljudi, tj. oni koji se znaju snaći (na račun drugo-

ga), i »snagatori«, tj. oni koji se ističu svojom nadmoću nad drugim. Naravno, tako shvaćena uspješnost, elastičnost, snalažljivost i snaga nema ništa zajedničko sa svetošću i s evandeoskim shvaćanjem ljudske sreće i pravog uspjeha. Kršćanstvo liku »elastičnog« čovjeka koji se snalazi i lako mijenja svoje stavove suprotstavlja lik onoga koji hrabro i dosljedno ostaje vjeran evandeoskim načelima ljubavi i pravde, kako god to možda izgledalo smiješno i nerazumljivo njegovim suvremenicima. Blaženstva, proglašena u Govoru na gori, ostat će uvijek »mudrima« i »jakima« ovoga svijeta ludost ili sablazan, »donkihotski« izazov zdravom razumu, modernom vremenu i napretku civilizacije.

Naša civilizacija neobično cijeni »elastične« karijeriste i snažne pobjednike te mislioce koji propovijedaju relativnost svega i potrebu mijenjanja mišljenja i stavova u skladu s napretkom svijeta. Ivan Pavao II., naprotiv, poručio nam je početkom srpnja prigodom posjeta brazilskih biskupa »ad limina«: »Ne smije se Evanelje prilagoditi vremenu nego vrijeme duhu Evandelja!«

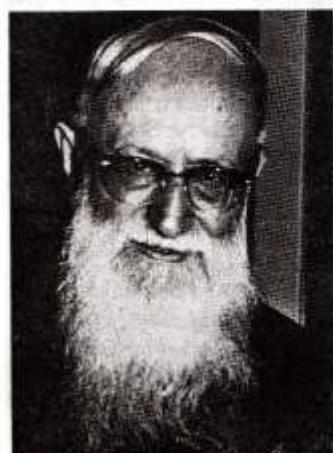
Dok svijet govori: »Blago pobjednicima, blago bogatima, blago uspješnima, blago »elastičnima« i snažnima!«, Krist nam poručuje: »Blago progonjenima, blago siromašnima, blago ucviljenima, blago krotkim!« Zaista, u evandeoskim blaženstvima možemo naslutiti u čemu je svjetlost i tajna pravog uspjeha. U tom smislu valja usmjeriti i kanalizirati i ljudsku snagu i elastičnost, imajući na umu da elastičnost i snaga, a isto tako i »posuvremenjenje« i »inkulturacija« evandeoske poruke imaju svoje granice. Uostalom, u Crkvi je među vjernicima postojao uvijek osjećaj vjere i vjernosti koji nas nije nikada prevario. Isto tako svijest i savjest poštjenoga čovjeka može prosuditi gdje prestaje »prilagodljivost« a počinje »prevrtiljivost«, gdje prestaje prava jakost a počinje nasilje.

Više nego ikada potrebna nam je hrabrost da ostanemo vjerni i postojani »nejunačkom vremenu usprkos«, da ostanemo vjerni i postojani i kao pojedinci i kao narod, i kao katolici i kao Hrvati. Za to nam je potrebna ne samo ispravno shvaćena elastičnost i snaga nego i milost i pomoć Božja.

Joseph Kentenich

- odgojitelj mlađeži

Joseph Kentenich je rođen 18. studenoga 1885. nedaleko Koblenza u Njemačkoj. Kao dijete, igrajući se, upao je u duboki bunar i mislio je da ne će ostati na životu. Kad su ga izvadili, bio je bez svijesti. Majka ga je posvetila Kristovoj Majci, Djevici Mariji. Kasnije je izjavio: »Kristova Majka me je posebno pazila i vodila kroz život od moje devete godine. Djevica Marija me je majčinski izgradivala!« Od ranih dana želio je postati svećenik i misionar. U 14. godini dolazi k redovnicima palotincima u mjestu Ehrenbreitstein sa željom da kod njih i ostane. Proživiljavao je duboke krize i sumnje. Osjećao je duhovnu pustotu. Preporučivao se Bogu slijedeći duhovnost Svetog Grigniona de Monforta. Sretno je zatim kročio kroz daljnje školovanje i bijaše zaređen za svećenika 8. srpnja 1910. Zbog krvnog zdravljia morao se odreći nacrtu da ode u misije.

Godine 1912. postaje duhovnik studenata u Schönstadt. Jedan od njegovih učenika, oduševljen njime kao učiteljem duhovnog života, reći će kasnije: »Bili smo oduševljeni njegovim načinom duhovnog vodstva!«

O. Joseph iznenada oboli na plućima i bolest ga prikova uz postelju. Liječnici su govorili: »Jedva da će proživjeti još dva mjeseca!« No, mladi svećenik uspješno prebrodi tešku kruz, i doživjet će 82 godine! Osluškujući Božji glas, kapelicu sv. Mihovila pretvara u Gospino svetište u kojem će pomoći Kristove Majke odgajati mlađež, osobito studente, stavljajući im pred oči svoj nacrt: »Uspostaviti savez s Kristovom Majkom Ljubavi!«

Kad je 28. srpnja 1914. buknuo prvi svjetski rat, mnogi njegovi štićenici odlaze na frontu. Dobri učitelj ne prekida s njima duhovnu vezu. Dopisuje se sa svakim od njih. Želi izgrađivati laičke apostole u Duhu Svetom, u Duhu Crkve. Godine 1920. uspostavlja više zajednicā i vodi ih vjerno prema Kristu da budu svjetlo svijeta. Pripeđuje za mlađež duhovne vježbe.

Godine 1932. na njegovim duhovnim vježbama sudjeluje ništa manje nego 2.200 svećenika! Nacističke vlasti boje se Katoličke Crkve. Boje se i Kentenichova djelovanja, jer »odvlači« mlađež. Godine 1941. uhvatiše ga i zatvoriše

u Koblenzu, a zatim ga 13. ožujka 1942. odvedoše u zloglasni logor Dachau. U logoru, nazvanom »logor smrti«, nastavlja svoj apostolski rad s mlađeži, sa svima s kojima bijaše u logoru. S njim bijaše zatvoreno 2.600 svećenika. Na 30. godišnjicu svoga djelovanja, noću sa 17. na 18. listopada 1944., okružen novim učenicima, osniva »Internacional Schöenstadt«. Zatvorenici, logoraši sa svih strana, ići će evangelizirati svijet u svojim domovima, ako ostanu na životu. Njihov prijatelj o. Kentenich ostao je na životu i 6. travnja 1945. doživio oslobođenje. Od tada putuje po svijetu, šireći svoje apostolsko djelo. Iskusio je u tome i zlobu, zavist nekih duhovnih osoba, kao i arški župnik sv. Ivan Vianney. Povlači se i odlazi u U.S.A. od 1952 – 1965.

Pijo XII odbija neprijateljske prigovore na njegov račun, a Ivan XXIII izdaje apostolski dekeret, kojim odobrava i blagoslovljive djelo Josipa Kentenicha. Pavao VI prima Kentenicha u audienciju 22. prosinca 1965. Iste godine na Božić, navečer, stiže Josip Kentenich ponovno u Schöenstadt, nakon 13 godina izbjivanja, u svojoj 80. godini života. Dočekan je oduševljeno. Nastavlja svoje djelo držeći duhovne vježbe, duhovne nagovore bez prestanka. Nakon svoje zadnje Mise, 15. rujna 1968., na blagdan Sedam Žalosti Bl. Gospe, predaje svoju dušu Bogu. Pao je u sakristiju nakon Mise. Tu je i sahranjen, a na kamenu nad grobom stoji natpis: »DILEXIT ECCLESIAM – LJUBIO JE CRKVU!« Radi se ozbiljno na tome da bude uvršten među blaženike.

Srećko BOŠNJAK

Iako ponižavana, poslušna je poglavaricama

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Godine 1678. u Samostanu sestara od početka postaje poglavaricom Majka Rozalija Greyfié. Bila je to ponizna i savjesna redovnica od koje se moglo očekivati razborito vodstvo i cijele zajednice i pojedinih redovnica. Redovnička je zajednica u sebi bila nekako neskladna, a i podijeljena zbog Marije Margarete Alacoque. Margareta se prema njoj pozitivno odnosila. Bila joj je odana i poslušna, i o svemu ju je iskreno obavještavala. Poglavarica je sama kasnije priznala kakva je bila prema Margareti: »Nisam je štedjela prijekorima, koristeći svaku priliku da je ponizim. Moj je postupak prema njoj kojiput sigurno bio i nepravedan, ali sam je u srcu uvijek cijenila.«

ŽIVOT S NOVOM POGLAVARICOM

Nova poglavarica dopustila je Margareti da se dopisuje s majkom de Saumaise, a to je za Margaretu Mariju bilo duševno olakšanje. No poglavarica joj je dokinula dopuštanje za obavljanje »svete ure«. Margareta je poslu-

šala, a onda će opet stići opomena i zahvat s neba. U samostanu je jedna sestra, i nače dobra zdravlja i s kojom se mnogo računalo, nenadano i neočekivano umrla. Majka Greyfié je to shvatila kao znak s neba te Margareti Mariji ponovo dopustila obavljanje »svete ure« noću od četvrtka na petak.

Svetica je 31. prosinca 1678. opet bila obdarena objavama. Poglavarica je sada bila svjedok jedne oporuke-predanja. U njemu Marija Margareta posvećuje i predaje Presv. Srcu sve dobro što će ga učiniti bilo za života bilo nakon smrti. Taj je čin potpisala krvlj u tako postala »bastinica Srca Isusova u vremenu i u vječnosti«. Tada je na svojim prsim urezala Isusovo ime.

Na putu kroz Paray-le-Monial otac Klaudije La Colombière ohrabrio je i poglavaricu i Margaretu. No ovoj drugoj nije ni kasnije nedostajalo raznih iskušenja i trpljenja. Poglavarica ju je i dalje znala prekoravati, ali i pokazivati suočeće. Govorila joj je: »Vaša je duša draga mojoj duši... Ne sumnjajte u moje prijateljstvo. Ja vas iskreno ljubim kao istinsku i dobru kćer.« Ta će se naklonost

razviti u jedno posvemašnje povjerenje.

U međuvremenu je umro otac La Colombière, a i Margareta je sve više poboljevala. Majka Greyfié, željna potvrde da se kod Margarete doista radi o nepatvorenim objavama, traži da njezine boljetice nestanu, tako da bi barem pet mjeseci mogla živjeti posve redovitim životom zajednice, bez lijekova i bez posebne njage. I zblij se dogodilo čudo, jer je Margareta odmah ozdravila, i to je stanje trajalo pet mjeseci. Poglavarica se sve više uvjerala da je sestra Margareta odabrana kći Gospodinova.

Ista se molba za Margaretinu zdravlje ponovila g. 1683., i to za jednu godinu. P. Dumeige ovdje duhovito primjećuje: »Kad poslušnost čini čudesna, zašto se ne služiti s njome?« Naime, poglavarica je tražila od Margarete da, u ime poslušnosti, moli za svoje zdravlje. Ona, sigurno, nije htjela u svojoj zajednici imati izvanrednu situaciju kakva bila je kod Margarete. Iako je umnožavala prema njoj nepravedne i ponižavajuće postupke, srcem joj se sve više približavala, a Margareta je sve primala u duhu pokore i ljubavi prema Srcu Isusovu. Stoga je Majka Greyfié kasnije rekla da se sve to dogodilo kako bi došla na vidjelo istina. Moleći po nalogu poglavarice Presv. Srca Isusova, Margareta je bila uslišana. P. Dumeige kaže da je bila uslišana preko svake mjere, jer volja Majke Greyfié bila je za nju volja Božja. Dakako da se sve to može pravo shvaćati jedino u duhu vjere.

KRISTINA MELIN NA KORMILU SAMOSTANA

U međuvremenu se na kormilu samostana u Paray-le-Monialu dogodila smjena, i Margareta Marija dobiva u svom redovničkom životu i treću poglavaricu. Bila je to majka Marija Kristina Melin, dobra, razborita i pobožna osoba. Ona je živjela u zajednici u Paray-le-Monialu. Prošla je kroz sve samostanske službe te stekla veliko iskušto, a osim toga je provodila veoma intenzivnu duhovnu život. Bila je ljubiteljica mira, prava mirotvorka, uvjerena da se služba upraviteljska mora vršiti s blagošću i dobrotom. Bilo joj je jasno kakva je napeta situacija vladala u zajednici, a poznavala je i Margaretu Mariju već 13 godina. I ona ju je, doduše, još stavljala na kušnju sve dok nije došla do jasne spoznaje o njoj. Tu je spoznaju izrazila time što ju je imenovala svojom pomoćnicom u upravi, a kasnije čak i učiteljicom novakinja. To je bilo neizravno priznanje da se uvjerila u vjerdostojnjost Margaretinih mi-

losti. Margareta je u maloj zajednici novicijata počela sa širenjem pobožnosti Presvetom Srcu, no još je bilo protivljenja. Kad su, naime, novakinje pozvali i starije sestre da skupa s njima štuju sliku Presv. Srca, odgovor je bio negativan. Sestre su se bojale tih novotarija. Poglavarica je dopustila da se u novicijatu štuje Srce Isusovo, ali je zabranila da novakinje govore o tome starijim sestrama, a samoj je Margareti zabranila pričest na prvi petak.

Međutim se dogodila jedna zgodba. Kod stola su se čitale »Duhovne vježbe« oca Klauđija La Colombièrea, a zaboravilo se cenzurirati jedno mjesto na kojem se govorilo o pobožnosti Srcu Isusovu jedne osobe, »koja zasluguje povjerenje zbog velikih milosti što ih je primila«. Čak su bile onde, u slobodnom obliku, navedene i riječi iz posljednjih velikih objava sestri Margareti Mariji. Dakako da njezino ime nije bilo izričito spomenuto. Međutim su sestre odmah shvatile o kojoj se osobi radi i tako su prvi put čule autentičnu Kristovu po-

ruknu njihovoj susteri. Ona se sama u tom času osjetila vrlo zbumjena. Učinak je tog čitanja bio takav da se mišljenje sestara o Margareti promjenilo, jer se nije mogao osporavati neosporni ugled oca La Colombièrea.

Nakon toga zbio se još jedan dogadaj koji je pozitivno djelovao na prihvatanje pobožnosti Srcu Isusovu. U novicijatu se smrtno razboljela jedna mlada novakinja. Margareta Marija, još uvjek pod zabranom pričesti, govorila je o tom slučaju s poglavaricom koja opet traži znak za vjerdostojnost njezinih viđenja. Znak je trebao biti ozdravljenje te novakinje. I zbilja, dotična novakinja posve ozdravi, a to nije moglo ostati bez dojma kako na novicijat tako i na cijeli samostan. Zbog svega toga u zajednici sve više raste povjerenje u Margaretu, ali ju je čekala još jedna vrlo neugodna kušnja. Veliku neugodnost doživjela je Margareta Marija kad se protiv nje, kao učiteljice novakinja, pobunio vanjski svijet. Ona je, naime, među postulanticama otkrila jedno prisilno zvanje, a takva osoba, posve je bilo jasno, nije mogla ostati u samostanu. Kad je to doznao otac dolične djevojke, pretjerano samosvjestan čovjek koji je svojoj kćeri silom namijenio redovnički stalež, strašno se razlutio. Oni koji su ga podržavali u njegovoj odluci o kćeri dolažahu u samostansku govornicu rigajući na sestru magistru – tj. Margaretu – razne pogrde. Dakako da je to i u samostanu prouzročilo novu buru i trebalo je vremena da se stiša.

Na posljednji dan tijelovske osmine 1686., sestra Marija des Escures, jedna od

SV. MARIJA MARGARETA ZA VRIJEME SVETE URE RAZMATRA O MUCI ISUSOVU KOJU JE PODNIO IZ LJUBAVI PREMA GREŠNICIMA

(Nastavak na str. 340)

IAKO PONIŽAVANA. POSLUŠNA JE POGLAVARICAMA

(Nastavak sa str. 339)

najstarijih zavjetovanih se-stara u samostanu, a koja se prije bila žestoko opirala no-voj pobožnosti, sada je sama pošla k poglavarici te joj predložila da se sutra u sa-mostanu svećano proslavi blagdan u čast Srca Isusova. Margareta zbog toga bijaše presretna. Ostvarilo se, za sada barem u samostanu, ono što je Gospodin od nje već više puta tražio, a ispunilo se i ono da će njegovo Presv. Srce unatoč protivlje-njima, ipak pobijediti. Sv. Margareta je o tom događaju pisala majci Greyfié priznavši ovo: »Sada bih mogla zado-voljno umrijeti, jer se Presv. Srce mog Spasitelja počinje priznavati.«

PREMA SMIRAJIMA ŽIVOTA

Margareta Marija je zbog nema nepoznatih razloga g. 1687. prestala vršiti službu učiteljice ľovakinjina. Možda su to svojim pritiscima prouzročile osobe izvan samostana. Nakon te službe postala je pomoćnicom sestre bolničarke, no tu je, zbog krutih manira dotične sestre, mnogo trpjela. Nije dugo ostala na tom zaduženju jer joj je usko-ro bila povjerena briga za djevojke koje su živjele u nekoj vrsti penzionata uz samo-stan. Zadnja služba koju je u životu obavljala bila je služba pomoćnice poglavarice. Bilo je to već po drugi put.

Može se reći da se u zadnjih pet godina Margareta života u njezinoj duši izmjenjivahu mir i bol. Pobožnost

Srcu Isusovu počela se širiti po samostanima Pohodenja u Semuru, u Moulinsu te po drugim mjestima. Bilo je po-kušaja da se od Rima dobije dopuštenje i za posebnu Mi-su u čast Srcu Isusovu. Me-dutim ta nastojanja bijahu od-bijena. Margareta Marija je pod duhovnim vodstvom pa-tru Rolina učinila zavjet da će nastojati sve činiti što je mo-guće savršenije. Godine 1685. dana su preko nje prva obećanja Srca Isusova; g. 1688. ono veliko obećanje, o kojem se zadnjih godina mnogo raspravljalo. Budući da je Crkva prihvatala, odobri-la i preporučila pobožnost devet prvih petaka, možemo tu praksu i dalje u miru obav-ljati. Iste je godine na blagdan Marijina pohodenja, koji se tada slavio 2. srpnja, Srce Isusovo preko Svetice pože-ljelo da sestre od pohodenja šire pobožnost Srcu Isusovu, a isto tako i oci Družbe Isusove. Prigodom 300. obljetnice tog događaja održan je u Paray-le-Monialu skup isusova-ca iz cijelog svijeta, a na pro-slavi je sudjelovao i isusovački general, otac Peter-Hans Kolvenbach.

Godine 1688. bila je u sa-mostanskem vrtu u Paray-le-Monialu blagoslovljena kape-la u čast Srcu Isusovu. G. 1689. Gospodin je preko Svetice dao poruku za tada-šnjeg francuskog kralja Luja XIV. Pater Dumeige se pita da li je ta poruka stvarno bila predana francuskom suvere-nu. Ne navodi razloge za svoju sumnju, ali je činjenica da će 100 godina kasnije iz-bit francuska revolucija, a njezina će žrtva biti i tadašnji francuski kralj Luj XVI, koji će život završiti pod gilotinom.

Margareta neće dočekati završetak 1690. godine. U-mrijet će u listopadu iste go-

dine. Za smrt se dobro pri-premila. Pater Dumeige piše: »Margareta se zakopala u šutnju Kristova Srca, a na svoj 43. rođendan započela je svojevrsne 40 dnevne du-hovne vježbe – sabranje.« Tako je »ušla u samcu« sve dok nije došao njezin posljednji čas. Pogodena bo-lešću tripi odana u volju Bo-žju. Liječnik uvjerava zajedni-cu da Margareta, iako poboli-jeva, ne tripi od smrtonosne bolesti. To je rekao baš 17. li-stopada, te joj stoga i ne po-dijeliše poputbinu. Međutim, ona navaljuje da joj se podi-jeli sveta pomast. Pri tom po-navlja: »Ništa mi više ne treba osim jedinoga Boga i da zaronim u bezdan Srca Isusa Krista.« Umrla je još istoga dana uvečer, u času kad joj je svećenik dijelio sveto po-mazanje. Upravo kod čet-vrtog mazanja.

TRI ZAKLJUČKA ZA KONAC

Prigodom 300. obljetnice svetičine smrti napisao sam ovaj prikaz slijedeći misli oca Dumeigea, velikog stručnika za duhovnost. On svoju konferenciju o Margareti za-vršava sažetkom u kojem je donio ove zaključke:

– U tom životu punom pro-turječja, osporavanja, pon-žavanja, vječnih rasprava, ni-je nedostajalo nesnalaženja ni od jednih ni od drugih: nje-zinih odgojiteljica, nesigurnih poglavarica – koje bijahu zbumjene njezinim mističnim putem – susestara koje su je zadirkivale zbog njezina po-našanja, koje su bile neprija-tejški raspoložene zbog no-votarija u promicanju štova-nja Srca Isusova, malo pro-svjetljenih teologa o mistič-nim stanjima, od kojih je ipak bio iznimka otac La Colom-

biere. Dodajmo još da je Margaretu Mariju više puta prekoravala i Sveti Djevica i sam Isus zbog njezine neodlučnosti, odgađanjā, strahova i nedostataka u pouzdaju.

– Nimalo nije čudno da se između Boga, koji zahtijeva, i poglavarica koje joj zapovijedaju, Margaretin krajnje osjetljiv temperament koji je lako upadao u klonulost malo po malo otkrivači Kristovu ljubav na svom životnom putu kolebao i tapkao. Krist, koga ona ljubi, očituje joj se kao čovjek boli, »Ecce homo!«, koga Pilat predaje da bude zlostavljen; Bog raspet iz ljubavi prema ljudima, ponižen, koga sam Otac nije študio. Onaj koji se sam odrekao radosti što mu je pripadala, podnoseći križ, jest onaj čija je ljubav označena srcem okruženim trnjem, onaj koji bijaše čuškan i prezren. Tome i takvome Kristu i ona se imala suočiti.

– U XVIII. stoljeću su se liberalci i slobodoumničari rugali na račun ljubavi Margarete Marije. Pa ipak je istina da je ona bila zaljubljena u samoga Isusa Krista. Ona prihvata sve: patnju, prezir, neshvaćanje, nepravde, tjesne muke, iz čiste ljubavi, »posve predana za slavu Presv. Srca«, kako se i sama izražavala. No ona ne prihvata patnju radi patnje. Ona je prihvata s ljubavlju, jer je potiče njezin Gospodin na naslijedovanje i jer ljubav zahtijeva suočenje s onim koga ljubi. Patnja je mijenja ili točnije Bog joj daje milost da je mijenja u ljubav, a što ipak nije zapreka da je osjeća veoma duboko. Potreba je za suočenjem takva da se prikazuje kao žrtva kako svetosti pravde, tako i svetosti ljubavi.

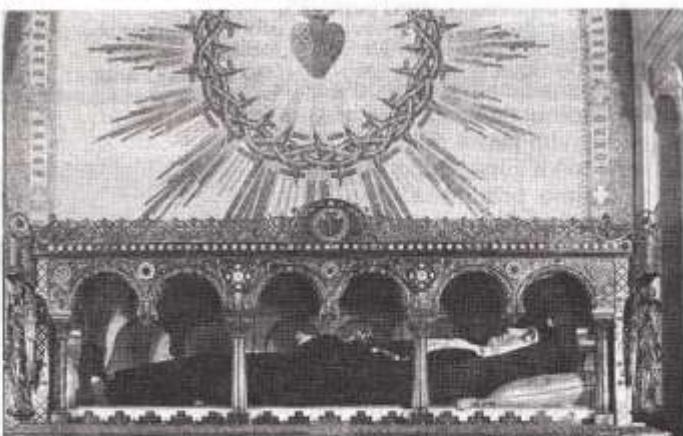
Blaise Pascal je nakon svoje vatrene noći zapisao, »da će Isus biti u agoniji do konca svijeta«. Drukčije nije osjećala ni Margaret Marija i stoga je htjela sudjelovati u toj agoniji. Naknadivati, za nju je značilo nadopunjavati jednom raspetom ljubavlju za nemar i prezir ljudi prema ljubavi Božanskog Srca. Značilo je odgovarati umjesto drugih i za druge. No to nema smisla nego samo ako naknadivati znači komunicirati, sudjelovati u punom smislu tog pojma na euharistijski i mistični način u Kristovoj ljubavi koja naknaduje u samoj sebi i u drugima, ukoliko prema onom što uči sv. Pavao nadoknađuje »onome što nedostaje Kristovim patnjama«. Veoma je značajna činjenica da Margaret Marija prikazuje Ocu patnju njegova Sina i u tom se s njim sjedinjuje.

Posvete Srcu Isusovu što ih ona preporučuje svojim poglavaricama i novakinjama izriči dar svega svog bića da bi ga upotrijebile u službi i na slavu Krista u posvemašnjem predanju. »Što je moje tijelo bilo više obremenjeno (trpljenjem), to je moj duh više osjećao radost te posjedovao

slobodu da se zaokuplja i sjedinjuje s mojim Isusom patnikom, nemajući žarče želje od one da postane savršena kopija i reprodukcija mog raspetog Isusa.«

U Margareti Mariji ukazuje se kao oslikan na platnu, i to oslikan s ljubavlju, Krist otkupitelj i onaj koji pruža naknadu. I tako u vjernosti svom pozivu i svom poslanju ona govori o Srcu Isusovu, promiče ponizno pobožnost prema njemu, kako to pokazuje i viđenje što ga je imala o izmjeni srdaca, a koje veoma duboko proživiljavaše, jer sve što je u njoj bijaše darovano Onomu koji je toliko ljubio ljudе. U njoj kucaše vječno kučanje ljubljenog i milosrdnog Srca Isusa Krista.

Prigodom 300. obljetnice smrti velike svetice iz Paray-le-Moniala osjetio sam živu potrebu da je preko jednog velikog, sada umirovljenog profesora duhovnog bogoslovalja, patri Dumeigea, čitateljima Glasnika Srca Isusova i Marijina, ponovno stavim pred oči kao onu koja je u dugoj povijesti pobožnosti i duhovnosti Srca Isusova imala i ima posve povlašteno mjesto.

SAMOSTAN OD POHODENJA U PARAY-LE-MONIALU: ŠKRINJA S MOĆIMA SVETE MARIJE MARGARETE ALACOQUE

ZLATAR

Čudne i čudesne one igre prirode u kojima se stvarao krajolik Hrvatskog zagorja kao da traju još dandanas. Bregovi i doline, proplanci i potoci, oranice i gorice, šume i toplice, sve se to iz časa u čas mijenja pred putnikom kao u nekom kaleidoskopu. Brza vožnja uskim, dotrajalim i vijugavim cestama po južnim padinama Ivančice nalik je jurnjavi za gladnjim vukom po labirintu u kojem se negdje sakrilo zlatoruno janje. Tako nekako mogla bi početi moderna priča o nastanku imena Zlatar, iako je u stariji to bila »Zatharia«, imanje grofova Celjskih, pa Keglevića i drugih. Kao sajmišno mjesto šire okolice Zlatar se počeo osobito razvijati kad je minula opasnost od Turaka.

Sjedište župe preneseno je iz prastare Martinšćine koja je visoko u brdima, u sadašnji Zlatar, tek 1699. Time je Zlatar dobio sve uvjete da se razvije u duhovno, kulturno, trgovačko i upravno sjedište, pa je tako i bilo sve do poratnih godina. Tada je degradiran jer nikad nije bio »osloboden«, iako je baš prostor oko crkve okičen imenom »Trg slobode«. Za slobodnu i demokratsku Hrvatsku Zlatar se odlučio odmah u prvom krugu proljetnijih izbora. Zna narod što je što i tko je tko!

Vlč. Josip Čukman tek je nešto preko godinu dana župnik, ali mu je već sasvim jasna duhovna i materijalna slika župe. Župa je, ponajprije, veoma prostrana. Ima dvije podružne kapele, u Batini Donjoj i Lovrečanu, ali je nema u novom naselju kod željezničkog kolodvora u Zlatar – Bistrici. Sve crkvene građevine vape za temeljitim obnovom. Najnužniji radovi već su izvedeni na kapeli u Batini Donjoj zahvaljujući svijesti i suradnji tamošnjeg odbora u koji bi se morali ugledati i oni u Lovrečanu. Popravak zgrada nije prva i glavna župnikova briga, iako od nje ne bježi. Sa-

ZUPNA CRKVA MARIJINA UZNESENJA SAGRADENA JE 1758. GODINE. VAPI ZA OBNOVOM IZVANA, A JOŠ VIŠE IZNUTRA, OD NAJEZDE AUTOMOBILA JEDVA JE OSLOBODEN PROSTOR PRED GLAVnim ULAZOM (gore)

OVE GODINE, NAKON VIŠE DESETLJEĆA, TIJELOVSKA SE PROCEŠIJA RAZVILA NA PROSTORU OKO CRKVE. ZA DJECU JE TO NOVOST I RADOST, A MLADIĆI PONOSNO NOSE BALDAHIN POD KOJIM STUPA ŽUPNIK NOSECI PRESVETO (slika gore i dolje)

da uređuje stari župni stan da bude praktičniji za stanovanje i ugodniji za susret sa župljanim. Njegove su misli usmjerene daleko više prema duhovnim potrebama vjernika, osobito mladih na kojima ostaje budućnost.

Zlatarčani su zaljubljenici u svoju tradiciju, pa i onu vjersku, ali bitna stvar ipak izmiče njihovu oku. Tradicija bez duboke vjerske proživljenosti ipak se gubi, i život polako klizi prema vjerskoj ravnodostnosti. Ničime se to toliko ne očituje kao zapuštanjem sakramentalnog života i padom nataliteta. Župa ima godišnje gotovo dvostruko više sprovoda nego krštenja. Na jedan novi brak dode u prosjeku jedno dijete – i gotovo! Žalosno! Dali su se zavesti lažnim pojmovima o sreći u materijalnim dobrima pa se oko njih trude više negoli oko potomstva. Nastavi li se tako s vremenom će i »kindeki« ostati bez podmlatka. A tko će onda svirati na hodočašćima i godišnjim proštenjima, čime se Zlatar s pravom ponosi?

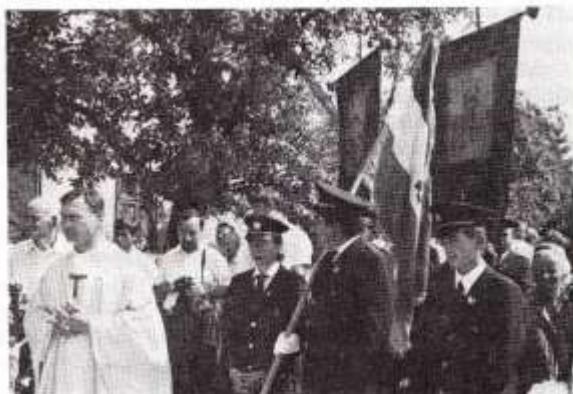
U Zlataru su nekada časne sestre milosrdnice imale kuću i držale javnu školu. Sve im je bilo uzeto. Sada još samo dvije pomazužupniku, jer su kod tadašnjeg župnika vlč. Rudolfa Svibena našle sklonište i novo osmišljenje.

Čim uđete u središte Zlatara zapažate da to mjestance grca u problemima. Opća zapuštenost ulica, pograženi travnjaci, smeće svuda, a najružnije je ono pornografsko smeće na Vjesnikovu kiosku. Galerija izvorne umjetnosti je oronula, a drvenim kipovima po parku, što je inače izvrsna ideja za ukras mjesta, ne posvećuje se potrebna pozornost. Propadaju! Šteta!!! Zlatarčani se nadaju da će dolaskom demokracije doći i bolji dani. Bolji dani, međutim, ne dolaze sami od sebe, nego jedino zalaganjem zdrave pameti, dobrog srca i marljivih ruku. Bez ljubavi prema stvaralačkom životu i plemenitosti duha ništa ne napreduje. Kad se u Zlatarčanima i to probudi, sve će krenuti nabolje.

TINO

DIO GOSPODARSKE ZGRADE PRETVORÉN JE U MALU DVORANU ZA VJERONAUKE. MLADIMA DJELUJE INTIMO I RADO DOLAZE, A NOVE PRILIKE ZOVU ŽUPNIKA I U ŠKOLU (gore)

SELO BATINA DONJA UDALJENO JE OD SREDIŠTA ŽUPE OKO OSAM KILOMETARA. IMAJU SVOJU KAPELU SV. JAKOVA (slika dolje) I SVOJE GROBLJE. OVE GODINE PODIGLI SU U SELU I NOVI KRIŽ. NA SVEĆANOSTI BLAGOSLOVA SUDJELOVALO JE MNOSTVO NARODA I MLADI VATROGASCI (gore)

Litva

Nekada smo imali i molili krunice s raznobojnim desetkama. Pomičući kroz prste zrnca bijele boje misili smo na sve ljudе u Europi, crna desetka označavala je narode Afrike, žuta narode Azije, crvena narode Amerike a zelena narode Australije. To nam je pomogalo da shvatimo da je naša Crkva sveopća, da je sačinjavaju ljudi svih boja i rasa, da nadilazi naše male župske i nacionalne zajednice. Da ne bismo zaboravili tu dimenziju sveopćenitosti naše Crkve, dobro je zanimati se i za braću koja su u vrlo teškim prilikama herojski svjedočila svoju pripadnost baš toj sveopćoj Crkvi. Počinjemo s jednom zemljom Baltika.

LITVA – VREMENA OLUJE

Litva je slikovita zemlja, smještena na istočnoj obali Baltičkog mora. Sa sjevera graniči s Latvijom, na istoku s Rusijom a s juga s Poljskom. Godine 1940. okupirao ju je SSSR, 1941. Njemačka a 1944. ponovno SSSR u sklopu kojeg se i sada nalazi, ali se bori za svoju nezavisnost. Ima 3.690.000 stanovnika od kojih je 85% katolika. Godine 1987. Litva je proslavila 600. obljetnicu kršćanstva u svom narodu.

Litva je prije okupacije imala samo nešto preko 3.000.000 stanovnika, a preko 1.000 crkvi i kapela, 37 muških i 85 ženskih samostana, 4 sjemeništa sa 470 studenata, 3 nadbiskupa i 9 biskupa, 1.800 svećenika i 950 časnih sestara. Nakon sovjetske okupacije jedna trećina stanovništva je nasilno preseljena u Sibir, dok su ostali prisilno strpani u kolhoze gdje su radili tijekom 10 godina bez ikakve plaće. Živjeli su praktično od krađe. Mnoge su crkve srušene, neke pretvorene u sklađista, tvornice i koncertne dvorane.

Crkva sv. Kazimira u Vilniusu, glavnom gradu, pretvorena je u muzej ateizma. Ostalo je samo jedno sjemenište, a država je stalno kontrolirala broj studenata. Upisati se mogao samo mali broj, i to samo oni koji su zato dobili suglasnost države. Djelovanje Crkve moglo se odvijati jedino unutar malo preostalih zgrada. Od prijašnjih crkvenih organizacija dopušten je samo župski komitet od 20 vjernika. Župnik nije mogao biti član komiteta jer njega državni zakon nije smatrao vjernikom.

Karitativna djelatnost je bila zabranjena jer su govorili da bi to bilo vrbovanje vjernika. Državni agenti su se ubacivali u svećeničke redove »po zadatku«. Tako je sinu komunističkih roditelja naređeno da ide u sjemenište i da postane svećenik. Kad je rekao da je on ipak ateist, odgovorili su mu: »Sjemenište ili zatvor!« Svi 122 samostana je zakonom ukinuto a redovništvo zabranjeno. Radi ograničavanja broja studenata u sjemeništu, broj svećenika je sa 1.800 spao na 600.

PROMJENE U ISTOČNOJ EUROPI, NOVE NADE ZA LITVU

S promjenama u istočnom dijelu Europe i Crkva u Litvi je živnula, izšla je iz ilegale i počinje se oporavljati. U srpnju ove godine ukinuto je ministarstvo kulta koje je kontroliralo sav crkveni život. Zadnje dvije godine biskupi sami postavljaju župnike i primaju kandidate u sjemenište. Povučen je dekret o nacionalizaciji i konfiskaciji imovine, ali vraćanje zgrada ide sporo jer se u nekadašnjim samostanima nalaze razne državne ustanove, i stanari koji se nemaju kamo preseliti.

Vlast u Moskvi je zahtijevala da joj se dадну na proučavanje pravila i propisi pojedinih redovničkih zajednica, kako bi ustanovila ima li ili nema u njima nešto što bi bilo protiv ljudskih prava definiranih u sovjetskom ustavu. Zaista dirljivo, zar ne!? U isto vrijeme dok se proučavaju ljudska prava u pravilima redovničkih zajednica, mnogi redovnici i svećenici

MOLITVENIK KOJI SU RUKOM ISPISALE ČETIRI LITVANKE
U IZGNANSTVU U SIBIRU

GOSPA SIBIRSKIH MUČENIKA KOJU SU OD METALA IZRADILE IZBJEGLICE

deportacijom razasuti po cijelom SSSR-u, još uvijek se boje izići na javu.

Pred dvije godine isusovcima je vraćena crkva sv. Kazimira, i tamo gdje je tijekom 40 godina bio muzej ateizma, opet odzvana pjesma i molitva pobožnih vjernika. Litvanska vlast je dozvolila da svake nedjelje bude 20 minuta katoličkog programa na televiziji, i vjeronauk u školi. Zadnji isusovac vratio se iz zatvora 1988.

Isusovački provincijal Litve, na sastanku svih isusovačkih provincijala u Loyoli u rujnu (1990), kamo je prispio kao prvi isusovac koji je poslije rata mogao putovati iz zemlje, s ponosom je govorio o životu i radu otaca u toj zemlji. Spomenuo je potajna krštenja, vjeronauk, tiskanje novina, godine koje su oci provedeli u sovjetskim zatvorima radi vjeronauka, procesije za Sve Svete, susreta s mladima i odraslima i slično. U zatvoru je umro i o. Benediktas Andruška, bivši provincijal.

Isusovačka provincija Litve ima sada 68 članova, od toga 12 novaka. Većina isusovaca radi na župama a više od pola ih je mlađe dobi. Pripremani su u vrlo teškim uvjetima i najčešće potajno ređeni za svećenike. Litvan-

ski isusovci danas rade u Litvi, Latviji, Bjelorusiji, Ukrajini, Centralnoj Aziji i Sibiru. Još uvijek je, bar za neke, razboritije da se otvoreno ne iskazuju kao isusovci.

ZADACI U NOVIM VREMENIMA

Pred Litvanskom Crkvom stoe slijedeći glavni zadaci:

- odgoj u vjeri tradicionalnih vjernika koji su ostali na predkoncilskoj razini života, bez vjerskog odgoja i informacije;
- pomoć u stvaranju novih socijalnih i gospodarskih struktura;
- pomaganje vjernicima da kroz duhovne vježbe, unatoč velikim promjenama i nesigurnosti, pronađu nutarnji mir i postignu ljudsku i religioznu zrelost;
- promicanje kršćanske kulture kako bi ideološka praznina bila popunjena kršćanskim vrednotama, a kršćanstvo treba brzo i atraktivno predstaviti;
- stvaranje socijalnih struktura. Litvanski siromasi i oni na rubu društvenih zbivanja redovito su alkoholičari. Crkva želi raditi s njima i za njih, kako bi zaustavila njihovu degradaciju.

Pred Crkvom Litve veliki su zadaci. Mi im možemo pomoći našom molitvom, prebirući i bijela i crvena zrnca krunice, koja ovaj put postaju simbolom ne više crvene kože nego simbolom svjedoka i mučenika za velike ideale.

Priredo: Stjepan KUŠAN

CRKVA SV. KAZIMIRA U VILNIUSU PRIJE DVije GODINE VRACENA JE ISUSOVCI

Pred sudištimu

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Isus je uhvaćen i proces može započeti. Sve je već unaprijed bilo isplanirano i odlučeno. Nije to bio sudski proces podignut protiv čovjeka Isusa koji je prekršio zakon, nego je pod svaku cijenu trebalo pronaći razloge zbog kojih je morao biti osuden na smrt. Sredstva se neće birati, poštenost od svjedoka neće nitko tražiti. Isus je već osuden, samo sad će to biti i zakonski izvedeno. Ali na kraju kad bude na križu uzdignut i kad dovrši svoju misiju, stotnik će prepoznati u njemu Sina Božjeg. To je vrhunac Evandela i pravi sud o čovjeku Isusu iz Nazareta.

**PRED ŽIDOVSKIM SUDOM,
Mk 14, 53 – 72**

Premda su ovisili o Rimu, Židovi su ipak uspjeli sačuvati određenu autonomiju. Njihovu upravu je vodio Sinedrij i to na političkom, sudskom i religioznom području: dono-

šenje zakona, određivanje odnosa s rimskom vlašću, nadzor nad vjerskim životom i sudište. Sinedrij je imao vlast kako nad Židovima, koji su živjeli u svojoj domovini, tako i nad onima koji su živjeli izvan domovine. Sastojao se od tri skupine: svećenički poglavari, pismoznaci i starješine, a to znači predstavnici velikih obitelji. To je bila zajednica aristokrata. Bilo ih je 71, a okupljali su se pod vodstvom velikog svećenika u jeruzalemskom hramu.

Isusa su doveli pred Veliko vijeće. Trebalo je brzo raditi i osudu što prije donijeti. Sukob između Isusa i voda židovskog naroda bio je očit. U pitanju je njihova misija i nevjera odgovornih u narodu u tu misiju. Svjedoci su nespretni i ne slažu se u svom svjedočenju. No to nije bilo dosta. Ustaju lažni svjedoci i svjedoče protiv Isusa. Hram je u pitanju. To je židovska svetinja. Opasno je bilo u njega dirnuti. Isus se usudio ustvrditi da ga srušena u tri dana može podići i zato lažni svjedoci na tome nastoje iskonstruirati svoje svjedočenje. Ali o kojem je tu hramu riječ? Hramu sagrađenom čovječjom rukom ili nekom drugom koji nije izgrađen na taj način? Isus je, kao što svjedoči sv. Ivan, govorio o hramu svoga tijela. Uostalom, gdje je stvarna nazočnost Božja? U gradevinu od kame na koja je načinjena rukom čovječjom ili u onome što Uskrsnuli Gospodin sam gradi u životima ljudi? Zato je svjedočanstvo protiv Isusa neuspješno. On šuti i uopće ne odgovara na te lažne pritužbe. No veliki svećenik zna

za jedno pitanje na koje mu Isus sigurno neće uskratiti odgovor. Čuva ga je za kraj kao svoje krunsko svjedočanstvo kojim će skršiti Isusa i osuditi ga. Pitanje je jasno zazvučalo: »Jesi li ti Mesija?« Nastao je tajac. Odgovor je isto tako bio jasan: »Jesam!« Time je sve bilo rečeno. Ne treba više svjedoka. Svi su se složili: to je hula koju ništa doli smrti ne može osvetiti. Zato su svi sabrani oko Isusa jednoglasni: »Smrt je zasluzio.«

**KOD PILATA,
Mk 15, 1 – 20.**

Ovo je drugo sudište. Kao da Veliko vijeće nije bilo sigurno u svoju presudu pa je i rimska vlast trebala reći svoju osudu. Tu su i pitanja drukčija. Pilat se ne zanima za religioznu problematiku. To je već Veliko vijeće učinilo. Njega interesira Isusovo političko usmjerjenje. »Jesi li ti kralj židovski?« I tu je Isusov odgovor jasan: »Ti kažeš.« Sigurno, Isus nije bio kralj u onome smislu u kojem je Pilat razumio odgovor. To je drukčija razina misli. Ali Isus mu ne tumači. Više uopće s njim ne razgovara. Zato se Pilat neizmjerno čudi. Ipak, mnoge mu stvari nisu bile jasne između Isusa i onih koji su mu ga predali. Oni su tako živo iznosili optužbe i tražili osudu, a Isus je šutio. Svojom šutnjom potvrđuje sliku o Sinu Čovječjemu koji prihvata svoju muku za razliku od ljudi koji je preziru, mrze i odbacuju. Osjetio je Pilat da nešto tu nije u redu, ali nije se oviše uznenimirivao zbog toga. Htijući se oslobođiti neugod-

ne presude nudi Židovima da odaberu između Isusa i Barabe kojeg od njih dvojice da im pusti. Svjetinu su već bili nagonjorili glavari svećenički i spremno je izvuknula svoj odgovor: »Barabu!« „Što s Isusom?“ čudio se Pilat. Odgovor je bio još glasniji i spremniji: »Raspni ga!« Pilat popušta. Baraba je oslobođen, a Isus će uskoro započeti križni put.

Najprije je bio izbičevan. To je kazna koja je usko bila povezana s razapinjanjem. Bio je to početak Isusovih tjesnih muka. Kad je bio osuđen, našao se Isus izvan zakona. To su vojnici znali i zato su započeli svoju divlju igru. Iz Markova zapisa vidi se kako je prva Crkva sačuvala vrlo živo sjećanje na poženja koja je proživio njezin Gospodin.

NA GOLGOTI, Mk 15, 21 – 39

Put do Kalvarije bio je težak i mučan. Kao sjećanje na tu muku i zahvalnost za sve što je Isus podnio nastala je pobožnost križnog puta. Prispjeli su na Golgotu za koju kažu da je tu zakopana Adamova lubanja, da je tu centar zemlje, da je mjesto Izakova žrtvovanja... Sigurno, u to vrijeme Golgota je bila mjesto na kojem su se izdizali križevi trojice osuđenika.

Isus je osuđen na kaznu razapinjanja o kojoj rimski povjesničari govore s užasmom i strahom. Tom su kaznom bili kažnjavani kriminalci, robovi i razbojnici. Sam Ciceron veli da je to najstrashnija i najokrutnija kazna. Ona nije bila nepoznata u židovskom zakonu. U vrijeme Staroga saveza izlagali su tjelesa koja su bila kamenovana zbog krivoboštva ili sve-

togrda. Tom se praksom htjela naglasiti težina prijestupa. Razapinjali su i žive ljude najviše zbog izdaje naroda. Kad su vršena iskopavanja u Jeruzalemu 1968., pronađene su kosti na kojima se moglo prepoznati izvršenje kazne razapinjanjem iz prvog stoljeća.

Raspet na križu, Isus nije bio pošteden ruganja i pograda mnoštva koje ga je pratilo za vrijeme muke i prolaznika koji su tu nailazili. U trenucima velikih Isusovih tjesnih boli čovječja se zloča ne zadovoljava njima, nego ide dalje, do kraja poniženja. I tijelo i duša moraju trpjeti. Upravo onako kako je to psalmist izrekao u 22. psalmu. Isus je sam. U svojoj muci i tjeskobi osjeća da je od svih ostavljen, čak i od svoga Oca. I oni koji su zajedno s njim razapetи rugaju mu se i vrijedaju ga. U tim trenucima Isus je sišao do dna osamljenosti i tjeskobe. Prošao je putem kojim će sigurnoći neki

njegovi sljedbenici, ali svjesni da je prije njih tim putem prošao njihov Učitelj. To će im dati snagu bez koje sigurno ne bi mogli izdržati.

Vrhunac Isusove muke osjetio se u bolnom poviku napuštenosti: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« U tim je riječima sažeta sva njegova tjeskoba i osjećaj božanske napuštenosti. U tom pozivu na Oca osjeća se jeka getcemanske molitve da ga mimoide kalež. Isusova molitva i vapaj u potpunoj ostavljenosti prelazi u znak pobjede. U trenucima najviše osamljenosti Isus prelazi u Očeve ruke. Tad se u potpunoj razotkrilo njegovo čovještvo kroz osjećaj trpljenja i muke i božanstvo kroz izričaj stotnika: »Uistinu, ovaj čovjek bijaše Sin Božji«. I hramski se zastor poderao na dvoje i tako otvorio prolaz u Svetište. Isus je svojom smrću najavio novi život za čovjeka, otvorio mu pristup milosti koju nije zasluzio.

Promatrajući Isusa kroz njegovu muku stotnik nije uspio u sebi zadržati svoju vjeru. Premda je bio navikao na slične prizore, ipak ovakome još nije pribivao. Takvog osudenika još nije vodio na stratište. Stranac je. Ako je vjerovao u nešto, onda su to bili bogovi Rimskog Carstva. Ali tu na Golgoti, do nogu pravog Boga koga su odbaciли njegovi sunarodnjaci, on shvaća koliko i kako Bog voli čovjeka. U raspetom Isusu iz Nazareta, koga su gotovo svi ostavili, on prepoznaće Sina Božjega i to glasno svjedoči. U njegovu srcu se razderao zastor nevjere. To je bila ponuđena milost koju je znao prihvatići. Bog je velikodušniji od bilo koje čovjekove spremnosti i velikodušnosti u suradnji.

Skrb za materijalne potrebe

Piše: Vital VIDER

Naša civilizacija puna je trke i buke. Ujedno je jako usmjerena u materiju i ispunjena trkom za što boljim životom. Mnogi bračni parovi, koji nipošto nisu samo borci za materijalno bogatstvo, često se pitaju gdje je ona pametna sredina između pretjeranog traženja izobilja i potrebne neovisnosti o materijalnim dobrima. Djeca vam često dolaze kući s neobičnim zahtjevima za ovim ili onim predmetom jer njihovi školski drugovi imaju, tobože, svašta a vaša djeca nemaju ništa. Ne znate točno do koje biste mjere morali svoju djecu navikavati na skromnost, a gdje počinju prave potrebe, makar se radilo o stvarima koje vi nekada niste ni imali ni trebali.

DOBRA PROCJENA STVARNIH POTREBA

Razmišljanje o tom problemu možemo započeti čestom krikaticom kojoj nasjedaju mnogi roditelji: »Mi toliko toga nismo imali, pa neka naša djeca imaju više, sve što im možemo pružiti.« Sigurno ne bi bilo najpametnije svojoj djeci davati za užinu samo kruh i jabuku zato što ste i vi nekoć samo to dobivali između dva obroka.

Danas je moguć veći izbor hrane, pa zar ne bi i odrasli i djeca bili dionici te različitosti?! Dapaće! S druge pak strane, bio bi znak nezrelosti ako bi netko pomišljao da će djete biti sretnije i bolje pripremljeno na život, koji nikoga neće poštovati, ako bude imalo upravo sve što samo vidi da drugi imaju, pa to i poželi. Dovoljno će biti ako takvo stanovište usporedimo s brigom za zdravlje. Nije najzdraviji onaj čovjek koji sve pojede, koji što više spava i što manje radi. Istina je upravo na suprotnoj strani. Za čvrsto zdravlje potreban je red i određena strogost, disciplina i sustavno privikavanje na podnošenje sve većih i većih napora. Isto je tako u odnosu prema svima materijalnim dobrima. Sigurno je da ih do neke mjeru nužno trebamo. Dobro je ako možemo nešto i izabrati. No još je važnije da ih znademo pametno, umjereni i razborito upotrebljavati. A to će i odrasli i djeca naučiti na taj način što će imati samo ono što poštено zarade. Nipošto, dakle, tako da nam sve bude darovano, sve »na gotovo« doneseno.

POTICAJ NA ZRELJE PROMIŠLJANJE

Što se tiče roditelja i vjernika starije životne dobi, treba reći da smo nekada kao vjernici na materijalna dobra gledali ponešto s visoka, kao na neko nužno zlo. Drugi vjekanski sabor, a to znači zrelo vjerničko promišljanje, došlo je do drugačijeg suda. Poslušajmo što veli vama. Iacima u Dekretu o apostolatu laika:

»Kristovo djelo otkupljenja... obuhvača i izgradnju sveukupnog vremenitog reda. Odatle je misija Crkve... prožeti i usavršiti vremeniti red evandeoskim duhom. Laici, dakle, ispunjavajući ovu misiju Crkve izvršuju svoj apostolat kako u Crkvi tako u svijetu, kako u duhovnom tako i u vremenitom redu« (5). Onda Koncil nastavlja: »Sve što sačinjava vremeniti red, kao što su dobra života i obitelji, kultura, ekonomija, umijeća i struke... imaju svoju vlastitu vrijednost, koju je Bog u njih položio.« Pa kasnije zaključuje: »Laici pak treba da preuzmu obnovu vremenitog reda kao svoju zadaću.« (7)

Zrelo i vjerničko promišljanje vodi roditelje na zaključak da na materijalna dobra treba nužno gledati kao na temelj normalnog života više pojedinačnih osoba koje tvore osnovnu prirodnu zajednicu – obitelj. Prema tome, roditelji koji imaju više djece, imaju i veće materijalne potrebe. Taj ih problem mora zanimati, premda to nipošto ne znači da se pretvaraju u »lovce za novce«. Djeca koja odrastaju i polaze u školu, ili će je uskoro pohadati, trebat će određenu materijalnu osnovu za koju se po prirodnom zakonu moraju pobrinuti roditelji. Nipošto nije svejedno da li roditelji žive s djecom u zanemarenom, neurednom stanu, ili u urednom pa makar i skromnom.

Osim tog užeg obiteljskog gledišta postoji, kako nas upozorava i Koncil, šire društveno gledište. Kršćani su pozvani da, na neki način, čitav materijalni svijet pokrste tako što će ga oplemeniti, a

posvećuju ga time što sami savjesno i pametno žive uživajući tako i materijalna dobra, uvijek se u tome iznova uskladjujući s vječnim normama u svjetlu Evanđelja.

SKROMNIJI SU OTVORENIJI ZA POTREBE DRUGIH

Zanimljivo je iskustvo da su obitelji skromnijih mogućnosti redovito velikodušnije od onih dobro stoećih, kad god treba priskočiti upomoći onima koji u nečem oskudjevaju. Na području materijalnih dobara moralo bi za oženjene vjernike među ostalim vrijediti i ovo pravilo: »Svaki ćemo mjesec od svojih dobara jedan dio udijeliti onima koji imaju manje nego mi!« To, međutim, nećemo shvatiti, nego kao ispunjavanje svoje dužnosti.

Uvijek će, dakle, trebati novovo tražiti neku zlatnu sredinu između onih koji su se dali uvući u grozničavu trku za što većim imetkom te

nikada nemaju dovoljno, pa se na kraju gube u tom svjetu materijalnih dobara gubeći s vida puno važnije i bitnije stvari braka, te onih koji nekako bježe od svijeta hodajući daleko iza općenitog i zdravog napretka ljudskog društva.

Vjerojatno se lakše i češće pretjeruje na onu straju koja pomamno trči za što većim imetkom, negoli na onu koja ne vodi o tome dostatno računa. Dakako da za svaki brak i za svaku obitelj postoje zasebna mjerila jer svaki je brak također neponovljiv sa svojim posebnostima, uvjetima i okolnostima kao i čovjek pojedinac.

Sveta obitelj:
Isuse, Marijo i Josipe,
vi ste živjeli,
od rada svojih ruku;
otvarajte nam Božje vidike
na materijalna dobra
da bismo ih razvijali
i upotrebljavali
u korist svoje obitelji
i društva.

Ime na koje se odazvah

Ti
koji me jedini poznaješ,
reci mi tko sam!
Prozovi me onim imenom
na koje se odazvah
kad si me
u stvorenje ubličio,
jer tragajući za sobom
do Tebe stigoh,
da Ti moju
odgonetneš tajnu,
moje traganje okončaš.

Kako darivati sebe onom tko ne zna što prima

Ako si cvijet orošen rosom,
nadojen zvijezdama,
raznježen snima,
kako darivati sebe onom
tko ne zna kakav si?
Onom tko ne zna što prima?

Zar baš biti mora
da se zlato
za ilovaču mijenja?
Zar baš mora
ljepota da se uništava?
Zar drugog zakona za nju
na svijetu ovom nema?

Danica BARTULOVIĆ

Budnica za uspavane savjesti

Piše: Magdalena VLAH

Netko je rekao: »Život je gozba na koju smo svi pozvani.« Ali ponekad je netko pozvan i neočekivano, neposredno pred gozbu. Kad ga poslije upitaju kako je bilo, obično odgovara: »Gozba ko gozba, život ko život.« Ne sjećam se više gdje sam to čula ili pročitala, samo znam da mi se dopalo i ostalo mi u sjećanju. I dandanas kad ode netko iz moje sredine, ta misao proleti mi glavom. Da, svi ćemo jednog dana biti pozvani, svaki će jednog trenutka otići, a život će se nastaviti. Ali kada je otišla Ana, kad je ona umrla, onda to za mene nije bio »život ko život«. Bio je to osobit život!

Gledala sam je kako nestaje, kako kopni, kako se topi poput snježne pahulje obasjane suncem i nestaje ni ne dodirnuvši tlo. Ostaje samo mokar trag ili suzno sjećanje.

Gasile su se njezine oči, gubile sjaj, postajale vodenaste, razlivene, dok s blijedog lica nije nepovratno nestalo i onog njezinog osmješa. Kosa razasuta na jastuku, beživotna. Vlasi izgubljene po čitavom krevetu. Toj opakoj bolesti bilo je dovoljno nekoliko mjeseci da razori jedan život, i Ana se preselila na obalu vječnosti.

Tiho je zaspala iscrpljena bolescu, iscrpljena mišlu na svoje male djevojčice, ne dočekavši njihov treći rođendan. Ana mirno leži na odru okićenom bijelim cvijećem, dok joj na beživotnom licu tih poigrava plamen svijeće. Dva para malih ručica neuromorno žeze uhvatiti tu sjenu i ukloniti je s majčina lica, jer je možda baš ona kriva što majka već jednom ne otvorila oči. Za njih malene ona spava. Za njih je to samo jedna sumorna igra koja će prestati čim se majka probudi. Zašto li je tata već jednom ne probudi nego samo plače i plače, pitale su se djevojčice dok je sklanjao njihove ručice s majčina lica. A baka, sva rasplakana, stiskala ih je u naručje. Čule su kako joj u grudima srce lupa kao pomahnito, a uzdasi se teško otkidaju negdje iz dubine bakinih grudi. Da, odsad će djevojčice imati baku, a Ana će za njih biti samo usnula mama koju će im samo velika čežnja povremeno vratiti u snu, nakratko. Djevojčice će živjeti za te trenutke sna, za te trenutke nestvarnosti, dok se i oni jednog dana ne rasplinu, ne nestanu. Da, ali tada će to već biti velike djevojčice, žene kojima je u djetinjstvu ukradena majčinska ljubav, a skamenila se u njima samo velika dječja želja za majčinim zagrljajem.

Mlad čovjek, skrhan bolom, nijemo je gledao u sklopljene oči svoje mlade žene, oči koje su ga tih minulih dana tako molečivo preklinjale tražeći pomoć koju im nije mogao dati. Bespomoćno je morao gledati kako se smrt uvlači pod kožu tog mla-

dog voljenog bića, i s nadčo-vječnim naporom održavati vedar osmijeh ohrabrenja na licu, a suze zadržavati iza očnih kapaka.

Sada kad su te oči bile zauvijek sklopljene bol je provalila iz njega, potekli su potoci neisplakanih suza.

Tog majskega dana plakalo je selo, plakala su djeca, starci, jer smrt je nesmiljeno ubrala svoj danak ostavljajući dvoje siročadi. Zvona su na crkvenom tornju brecala tako tužno, a negdje visoko, visoko u krošnjama naših starih borova vjetar je šumorio. I ptice su zanijemile – u proljeću. Nitko nije ostao ravnodušan nad surovošću ovog života. Svećenikov glas je podrhtavao. Molitva, Oče naš koji jesu na nebesima... romonila je s pobožnih usta tužne pratnje, dok su se riječi: »Čovjče, spomeni se da si prah i da ćeš se u prah vratiti«, imale svoje uprizorenje istinitije negoli ikada prije.

Bila je to budnica za naše uspavane savjesti, trenutak kad je život pokazivao i svoje drugo lice. Spao je veo očaranosti ovozemaljskim sjajem, rasplinule su se iluzije, stvarnost se pokazala u pravoj cijeni. No, bilo je to samo za tren. Već sutra ili prekosutra taj će veo opet zastri naše oči, osušit će se suze, a privid i laž opet će nas zaplijesnuti krvim vrednotama života. Blijedit će slika naše drage Ane, nestajat će u svakodnevici naših briga, a život kao život teći će dalje. Možda ćemo još koji puta krišom obrisati suze s očiju, otet će nam se pokoji uzdah pri susretu s Aninim djevojčicama. Sjetit ćemo je se kada nas opet prilična nanese na naše groblje gdje sada u sjeni naših starih borova mirno čeka uskrsnuće naša draga Ana, kao i svi naši dragi koji su bili pozvani prije nas. U tom našem tužnom sjećanju tiho će nas svojim šumorenjem tještiti stari borovi pjevajući svakome svoju pjesmu, a sada i ovim malim djevojčicama:

Djevojčice male
uz odar stale,
igraju se sjenom
nad majčicom snenom,
čudeći se miru,
hladnom licu njenom.
Uzalud su one
željele što drugo,
majčica će šutjeti
dugo, dugo...
Progovorit neće više
niti išta čuje,
nit joj srce kuca,
niti više diše.

O Bezgrešno Srce
nebeske nam Majke,
svrni svoj pogled
na sirote male,
primi ih pod okrilje
kad god budu
svoju majku zvala.

Ona je tamo gdje andeli pjevaju

**Konja bijelog,
prelijepog,
duša mi sa pašnjaka svojih
jednom u san dovede.**

**Konja sam bijelog
zauzdati htjela
uzdama srca i snagom čela.
Ko vihor krilati
kroz živu odjezdi noć
na pašnjake raskošne svoje,
na rajska
vrela.**

**Sutradan umrije moja baka.
Sunčeva zraka,
zadnja blagdana tog,
hropac upi njen
i dušu joj poneše tamo
gdje čeka je vječni Bog.**

Danica BARTULOVIĆ

Ureduje: O. Mato RUSAN DI

Krist - glava Crkve

Završit ćemo razmišljanje nad 3. brojem misijskog Dekreta, o poslanju Sina. Više od pola godine nadahnjujemo se na tom tekstu, koji u hrvatskom izdanju ima manje od jedne stranice. Motrili smo, zašto je Otac poslao Sina: iz ljubavi, da nas spasi. Zatim kako je Otac poslao Sina odnosno na koji način je Sin došao: utjelovio se, postao je jedan od nas. Govorili smo o Kristovoj proročkoj, svećeničkoj i kraljevskoj službi. Redovito smo iz svega izvodili zaključke: što te istine znače konkretno za misionare, ali i za sve kršćane.

Sada još produbljujemo razmišljanje o službi i ulozi Sina, a onda i sviju nas koji smo postali njegov sastavni dio, udovi mističnog Tijela Kristova.

SVE OBNOVITI U KRISTU

Govoreći o poslanju Sina misijski Dekret kaže: »Njega, po kome je i stvorio svijet,

postavio je (Otac) baštinikom svega, da u njemu sve obnovi« (AG 3). Time se ističe Kristova kraljevska vlast: sve pripada njemu. Ali ne da vladajući iskorišćuje, nego da sve obnovi: baštinik svega želi svima dati svoju baštinu, svoje nebo, svoju sreću.

Taj se tekst oslanja na Sv. pismo. Govoreći o Kristu po kojem nam je došla milost, sveti pisac kaže da je Otac htio »obuhvatiti pod jednu glavu u Kristu sve što je na nebesima i što je na zemlji« (Ef 1, 10). Taj mišlju bogat tekst, koji je zato teže prevesti, drugi prevode da je Otac htio »sve uglaviti u Kristu« ili »sve obnoviti u Kristu«.

Čitavo to progo poglavlje iz poslanice Efemana govori o veličini Krista i o daru što smo ga od njega primili. Otac je pokazao svoju silnu moć »u Kristu, uskrisujući ga od mrtvih i postavljajući ga sebi s desne na nebesima – iznad svakog poglavarstva, vlasti, sile, gospodstva i iznad svakog imena koje se naziva ne samo u ovom svijetu nego i u onome koji će doći. I sve mu je podložio pod noge, a njega dade za glavu nad svim – Crkvi koja je njegovo tijelo, punina onoga koji ispunja sve u svima« (Ef 1, 20-23).

Naša je sreća biti pod takvom glavom: »U njemu smo i primili svoju baštinu« (r. 11). Zato Pavao moli Oca da nam pomogne upoznati »koliku nadu pruža njegov poziv, koliko bogatstvo slave krije njegova baština« (r. 18).

Svevišnji Bog sišao je tako nisko da postane glava čovječanstva zato da mi moguemo uzići tako visoko te postanemo Kristovo tijelo (1 Kor 2, 27) i Kristovi subaštinici (Rim 8, 17). Zato naša djela, zbog združenosti s njime po milosti, imaju kristovsku, upravo božansku moć i zasluznost: njima možemo spašavati svijet, zasluživati nebo!

KRISTOV PROGRAM JE I NAŠ PROGRAM

Sve ujediniti, uglaviti, obnoviti u Kristu – to je Kristov program. To ima biti i program, težnja svakoga »poslanoga«. A svi smo – od Pape do posljednjeg misionara, do svakoga od nas – poslani, uključeni u taj proces Božje ljubavi i darivanja.

Podsjetimo se na naše razmatranje u lipnju, uz blagdan Presvetog Trojstva. Nastojali smo doživjeti ovo: tajanstvena objava o Trojstvu u Bogu jest

– objava o Bogu: on je ljubav koja se širi i daruje;

– objava o Crkvi: ona širi i pronosi tu ljubav;

– objava o nama: mi smo uključeni u taj proces ljubavi, po nama se ljubav Božja želi širiti, zahvaćati svijet i povijest.

Više puta smo istakli kako možemo pomoći Božjoj ljubavi da po nama spašava svijet. Evo još nekih misli za plodno razmatranje i osobno usavršavanje.

Govoreći o proročkoj (navjestiteljskoj) službi vjernika laika, Koncil u Dogmatskoj konstituciji o Crkvi kaže: »Laici postaju moćni glasnici vjere ... ako ispunjavanje vjere nepokolebljivo spajaju sa životom po vjeri« (LG 35). Dakle: živeći po vjeri propovijedamo vjeru, vodimo k Bogu!

Govoreći o kraljevskoj službi laika kaže Koncil: »Služeći Kristu i u drugima, poniznošću i strpljivošću dovode svoju braću Kralju kojemu služiti znači kraljevati. Gospodin želi da svoje kraljevstvo širi i po laicima, to jest kraljevstvo istine i života, kraljevstvo svesti i milosti, kraljevstvo pravde, ljubavi i mira« (LG 36). To laici postižu time što Kristovim duhom prožimaju svijet, kulturu i ljudska djela – tumači Koncil u istom broju.

GLAVNO SREDSTVO APOSTOLATA: SV. MISA

Živimo u svijetu koji je često zahvaćen zlom i Zlim. Doživljujemo kako je teško mijenjati na bolje bilo sebe bilo druge. Zato je utješna jaka tvrdnja u Dekretu o službi i životu svećenika. Kaže tu Koncil da služenjem svete Mise »svećenici izvršuju svoj glavni zadatak«, te se tako »neprestano ostvaruje djelo našeg otkupljenja« (PO 13). Otkupljeni smo čitavim Kristovim životom. Ali je kalvarijska žrtva vrhunac Kristova otkupiteljskog prinošenja za nas, po njoj smo najviše otkupljeni. Upravo se ta žrtva uprisutnjuje u svakoj Misi.

Lijepo kaže isusovac Joseph Masson (profesor na papinskom sveučilištu Gregoriano): »Misionar koji nastavlja Kristovo poslanje ponekad se nalazi pred svijetom koji izgleda izgubljenim i punim mržnje. On ima, poput Krista, kao bitno sredstvo da spašava svijet, otkupiteljsku žrtvu. Prvi misionarski zahvat koji može izvršiti – na zemlji još pokritoj trnjem – bit će služenje Mise. Nakon što je sagradio oltar, vrlo malo će koristiti propovijedanje i organiziranje, ako najprije i povrh svega ne služi Misu. Vrlo malo će koristiti privodići vjeru, ako ne privodi Kristu.« Po Euharistiji se, dakle, stvara Božji narod, po njoj se ljudi sjedinjuju s Kristom Spasiteljem i s Ocem od kojega je sva milost i spasenje.

Pobudan primjer za takvo shvaćanje – da se svetom misnom žrtvom najviše pridonosi spasenju svijeta – jest u prošlom stoljeću misionar sv. Petar Chanel. U dalekoj Oceaniji kroz više godina se žrtvovao za urodenike i samo je ponekog priveo vjeri. Napokon je završio mučeničkom smrću. Ali žrtva njegova života, ujedinjena svakodnevno s Isusovom euharistijskom žrtvom, donijela je nakon njeve smrti obilna obraćanja.

U ovom našem stoljeću takva vjera u vrijednost sv. Mise kao prvog sredstva apostolata jačala je Charlesa de Foucaulta. U Sahari, okružen nekršćanima, živio je duboko povezan s Isusom u sv. Misi i svetohraništu. I on je umro mučeničkom smrću. Plodove svoga rada nije vidio, ali je živio od vjere. Sad se njegovom duhovnošću nadahnjuju redovničke zajednice, Mala braća i Male sestre.

UTJEHA I OHRAVRENJE

Osjećamo se nemoćima da suzbijemo zlo, a širimo dobro. A svi smo to dužni, moramo suradivati s Kristom da on bude baštnik svega i da se u njemu sve obnovi. Veliko nam ohrabrenje daje vjera: svi mi, i najobičniji vjernici, najviše pridonosimo rastu kraljevstva Kristova upravo sv. Misom i životom koji prikazujemo na nakane euharistijskog Isusa. I dok mislimo da ne možemo ništa, proživljeno sv. Misom i pričešću najviše pridonosimo da se nastavlja djelo za koje je Otac poslao Sina u svijet, da se ljudi spašavaju.

Uoči svoje žrtve križa Isus se prikazao Ocu: Ja se posvećujem – tj. prikazujem svoj život, žrtvujem – za njih, za sav svijet (Iv 17, 19). Svi mi, združeni s Kristom po sv. Misi, uskladjući svoj život s onim na što nas ta žrtva poziva, prikazujemo se za svijet, spašavamo ga.

Crkva i njezino poslanje je naviještanje Isusa Krista. Najviše ga naviještamo misnom žrtvom i našim životom u skladu s njome.

Još neki tragični slučajevi

Makar vjerujemo da se onima koji ljube Boga sve okreće na dobro (Rim 8, 28), ipak križ teško nosimo. Zato nam je i žao, kad saznamo da stradavaju misionari koji bi mogli još dugo raditi. Prošli mjesec smo čitali o nekim takvim slučajevima u Zambiji. Evo još nekih, a o njima nas još u svibnju izvješćuju s. Monika (opširnije) i br. Ilija (kraće).

Piše s. Monika: Opet su poginula dva misionara iz biskupije Mbala. To su: časni brat Nijemac, Fritz Koch i svećenik Poljak, James Gazur. Vraćali su se iz Lusake. Jako je padala kiša, a cesta je puna rupa. Brat je htio zaobići te rupe, a sa suprotne strane je naišao drugi auto. Na mjestu su ostali mrtvi, i brat i svećenik i tri osobe u onom drugom autu. Ti (u drugom autu) došli su iz Indije u posjet rodbini i tu ih je zadesila smrt.

Evo još tri nesretna slučaja, iz pisma br. Ilije.

Domaći svećenik, Edmund Mapamba, profesor bogoslovije u Lusaki, smrtno je nastradao u prometnoj nesreći na cesti blizu grada Ndole. S njim su izgubile život još dvije osobe.

Svećenik misionar iz Poljske, o. Marko Gmur, nakon tri godine djelovanja u biskupiji Solwezi pošao je na odmor u Poljsku. Na putu u domovinu razbolio se od malarije. Stigavši u Poljsku za tri je dana umro.

Razbolio se naš isusovac o. John Chula. Prevezan je u bolnicu i sljedeći dan nakon operacije u bolnici je preminuo. Imao je 58 godina. To je prvi isusovac Zambijac koji se s ovoga svijeta preselio u vječnost.

S. Monika zaključuje svoj izvještaj riječima: »Ne znamo zašto se Gospodinu svidjelo da tako brzo poziva naše misionare.« A br. Ilija zaključuje: »Svi ovi koje je na razne načine zadesila tragična smrt bili su još u punoj snazi i vršili svoje apostolate. Za sve nas ovdje to su bili teški udarci. To je ujedno opomena, jer ne znamo kad će Gospodin reći: dodi!«

U svojim nas pismima pozdravljaju br. Ilija DILBER i s. Monika OKRUGIĆ.

POGINULI MISIONARI: SVEĆENIK JAMES GAZUR (lijevo) I
BRAT FRITZ KOCH (desno)

Iz misija u Kamerunu

Nastavljamo izvještaj sestre Mirjam o djelovanju Crkve u toj afričkoj zemlji. Dio pisma o raznovrsnom radu i pomaganju čitali smo u lipanjskom broju. U nastavku sestra iznosi i druge pobudne zanimljivosti iz života na misijskim postajama.

Uz samu kuću sestara (u misiji Lara) nalazi se mali »saré« (više kućica povezanih zidom) za tuberkulozne bolesnike. Zatim dvije lijepo zgrade, to je bolnica za one koji moraju dulje vrijeme ostati na liječenju.

Sestre imaju također mali saré – pet okruglih kućica – za pet kandidatica iz raznih etničkih skupina. Te sestre imaju dosad jednu domaću zavjetovanu sestruru. Osim rada s djecom i mladima i u dispanzeru koji vode domaći ljudi sestre obilaze po selu i upućuju mlade majke kako će pripravljati hranu za djecu, pronalaze bolesnike, osobito one koji se više ne mogu kretati.

Posjetili smo majku jednog njihova zdravstvenika: na lijevoj vilici ima raka koji je posve izobličio lice. Leži sama u svojoj kućici. Sve njezino bogatstvo je jedan krevet, a na tlu čisti pjesak iz potoka. Uz nju na prostiraku od rogožine uvijek bdi netko od rodbine. Zadivila me njezina smirenost i predanje Providnosti. Vidi se da puno trpi, no oči samo sjaju. S. Solange je s njom izmolila desetku krunice. Ja sam joj preporučila u molitve i trpljenje sve učenike kolegija da pronađu put do Isusa i njegove Majke.

Ljudi su ovdje vrlo siromašni. Kiša pada oko četiri mjeseca, a gotovo osam mjeseci je

suša. Vjetar harmatan nosi prašinu, donosi prehladu i viruse, suši i ono malo vlage što ima u zraku.

Posjetila sam i selo Midjivin, udaljeno oko 30 kilometara od mjesta Lara. Misija je također vrlo stara. P. Schaller iz Strassbourga radi u njoj već preko 30 godina. Prije 11 godina došle su i sestre sv. Vinka Paulskog. Njih je sada pet: dvije Poljakinje, jedna Španjolka, jedna Braziljanka i jedna Kamerunka. Sestre lijepo rade s ljudima. Poljakinja s. Romana prevela je na njihov jezik "guziga" evangelje sv. Marka, a kani prevoditi i ostala evangelja. Sestre polažu veliku važnost na duhovni život i molitvu. Obilaze siromahe i pomažu domaćim katehistima u katehezi djece i odraslih.

Posjetila sam i dva sela u kojima nema ni sestara ni svećenika, pa me učenici stalno mole da kucam na vrata Gospodara žetve da pošalje radnika u svoju žetvu. Često im kažem: sad ste vi na redu! Netko od vas mora postati svećenik i sestra. Daj Bože da se to i ostvari...

Pozdravlja u Kristu odana
s. Mirjam SURJAN

Zambija: radosne vijesti

U prošlom i ovom broju Glasnika donjeli smo šest zgoda, kako je smrt naglo ili tragično prekinula živote osmoro misionara i misionarki (i s njima osmoro drugih ljudi). Sve se to dogodilo ove godine, u roku od nekoliko mjeseci.

Na sreću, ima i ohrabrujućih vijesti. Donosi ih br. Ilija u istom pismu od 13.

VRSNI GRADITELJI ZAPOČELI SU GRADNJU PROVINCIALATA DI U LUSAKI

DIO ZGRADE »ST. MARY'S SCHOOL« U LUSAKI DJELO JE EKIPE BR. ILJE

svibnja 1990. godine, u kojem govori o tih šest slučajeva. Te su vijesti: otvaranje djevojačke škole, biblioteke, novog Provincijalata; zatim gradnja doma za ostarjele misionare. Evo tog dijela pisma.

28. ožujka ove godine svečano je otvorena srednja djevojačka crkvena škola u župi Kasisi. Vode je domaće redovnice. Svečanost otvaranja škole obavljena je pred novosagrađenom bibliotekom, koju smo dovršili petnaest dana prije toga. Slavlje je predvodio zambijski predsjednik Kenneth Kaunda i naš nadbiskup mons. Adrian Mug'andu. Predsjednik Kaunda je u govoru odao priznanje Katoličkoj Crkvi kao onoj koja u Zambiji ima neprocjenjiv udio u razvitku nacije – na duhovnom, ekonomskom i odgojnog području, ne samo u gradovima nego i u najzabavnijim selima Zambije.

26. travnja ove godine imali smo blagoslov i otvorenje nove kuće Provincijalata Družbe Isusove u Lusaki. Gradnju smo dovršili prije nekoliko mjeseci. Blagoslov i otvorenje obavio je naš nadbiskup, mons. Adrian Mug'andu, uz sudjelovanje našeg provincijala – to je o. Jim McGloin – i oko 30 isusovaca što se okupiše za ovu svečanost. Nadbiskup, Provincijal i subraća odali su priznanje našoj ekipi graditelja zbog solidne izgradnje Provincijalata.

Pitao me Nadbiskup koji su slijedeći građevinski naši planovi. Rekao sam mu da upravo gradimo dom za iznemogle i stare misionare. (Iz zasebnog pisma o toj gradnji donijet ćemo izvještaj drugom zgodom). A nakon toga, slijedeće godine, gradit ćemo nacionalno bogoslovsko sjemenište...

Preporučujemo se u molitve.

Br. Ilija DILBER

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Leopold Locatelli

Piše: Mijo KORADE

U isusovačkom kolegiju na Rijeci uvi-jek je bilo po nekoliko patara koji su držali misije na Kvarneru, u Istri i na području Senjsko-modruške biskupije. Sredinom 18. st. djelovali su kao misionari, među ostalima i isusovci rodom iz poznatih riječkih patričijskih obitelji. Među njima su bili Franjo Ksaver Cortivo, Juraj Mordax i Antun Fanello. Svi su oni neumorno širili radosnu vijest u gradovima i okolnim selima te po vojnim utvrdama i taborima. S njima oko 15 godina djeluje i Leopold Locatelli rodom iz Pokupskog, podrijetlom Talijan, koji najljepše godine svoga života posvećuje duhovnom dobru ljudi svoje domovine.

SPREMAN ŽIVJETI I UMRIJETI U HRVATSKOJ

Leopold se rodio u plemičkoj obitelji 26. listopada 1724. u Pokupskom blizu Karlovca. Otac mu je bio u službi nekog višeg plemića, a majka je bila klijučarica kod virovitičkog župana grofa Ljudevit Patačića. Očito je da su Locatelli starijom iz Italije, ali su se tijekom vremena posve pohrvatili jer je Leopold u mladosti poznavao samo hrvatski jezik. Gimnaziju polazi u Varaždinu i bio je najbolji učenik u svom razredu. Premda je bio jedino dijete svojih roditelja, još u drugom razredu odlučio je da se posveti duhovnom staležu te je tada zavjetovao Bogu čistoču. Nakon završene gimnazije zamolio je da bude primljen u isusovce. Pristupnom ispitom podvrgao se u Varaždinskom kolegiju te bude primljen među kandidate reda. Tom je prilikom izjavio da je »spreman živjeti i umrijeti u Hrvatskoj i u krajevima Slavonije te propovijedati na jeziku onih naroda«. Naime, budući da su isusovci u hrvatskim krajevima imali više kolegija u kojima često nije bilo dovoljno domaćih ljudi, radi li su u njima i stranci. Mnogi pak sposobni Hrvati radije su odabirali visoke službe na stranim učilištima. Isusovačkim poglavarima bilo je ipak stalo da pronađu što više mladića iz

Hrvatske koji će biti spremni da kao isusovci djeluju u svojoj domovini. Tako je i Leopold, premda plemičkog roda i vrlo nadaren, kao mladić pokazao spremnost i volju da svoj život posveti za duhovno dobro svoga naroda, što je kasnije i ostvario.

U isusovački novicijat ulazi u Beču 27. listopada 1744. Nakon dvije godine novicijata, u Györu se usavršava u humanističkim naukama. Godine 1748. i 1749. u Zagrebu je upravitelj sjemeništa i predaje gramatiku. Zatim studira filozofiju u Grazu, a 1753. i 1754. opet je srednjoškolski profesor i to u Požegi.

Cetiri godine studira teologiju u Trnavi. Nakon završenog školovanja, u jesen 1759, dolazi u Rijeku za pučkog misionara. Najprije pomaže Franji Ks. Cortivi, a kad je taj 1761. postavljen za teologa senjskom biskupu, Locatelli postaje voditelj pučkih misija koje se pokreću iz Riječkog kolegija, te ostaje na toj dužnosti sve do 1773.

MISIJE U ISTRI I SREDIŠNJOJ HRVATSKOJ

Leopold je svake godine s još jednim misionarom po nekoliko mjeseci držao pučke misije u Istri, u Hrvatskom Primorju i po središnjoj Hrvatskoj. Najčešće su se služili segnerijanskim metodom svečanih misija na koje je dolazio narod i iz okolnih krajeva. Tako se često desilo da bi i u nekom malom mjestu dnevno pribivalo misijama i po više tisuća ljudi. Najviše naroda skupilo se obično zadnjeg dana kad se održavala pokornička procesija.

Godine 1760. u Krkavčama kod Kopra, svaki je dan bilo oko 8.000 ljudi, a na završnoj procesiji preko 9.000. U Novoj Vasi kod Umaga do 10.000, iduće godine u Kastvu svaki dan oko 6.000, a na procesiji oko 10.000. U Mošćenicama je posljednjeg dana bilo preko 8.000, od kojih se toga dana pričestilo 6.980. U Grobniku je 1763. bilo oko 8.000 ljudi, a 1769. u Brinju svaki dan od dvije do tri tisuće, dok je na procesiji bilo do 6.000. Najveći dio naroda koji je dolazio na misije pomirio se s Bogom i primio sakramente, a misionari u izveštajima često donose zanimljive podatke o velikom broju i revnosti sudionika. U Senjsko-modruškoj biskupiji na četirima misijama 1762. godine sudjelovalo je ukupno oko 40.000 ljudi, a pričestilo ih se oko 32.000.

Narod koji je dolazio iz daleka proveo bi dane i noći pod vedrim nebom na grobljima ili na poljima, s ono malo hrane što bi ponijeli ili sobom. Posebno dirljiv prizor pružale su majke s dojenčadi. Da bi pribivale misijama, a da se ne odvoje od svoje dječice, nosile su ih u košarama na glavi ili privezane na leđima. U Vojnoj krajini često bi čitave vojne posade slušale propovijedi, a časnici su prednjačili pobožnošću i spremnošću da pomognu misionarima u svemu. Gradili bi pozornice za propovijedi na trgovima, postaje za procesije na putovima, brinuli se za smještaj misionara i pratili ih s vojnicima na putovanjima. Vojnici katolički plaćali bi pravoslavnima da ih zamijene na straži kako bi mogli slušati što više propovijedi i ispovijediti se.

Zanimljivo je bilo gledati visoke časnike, plemeće i ugledne građane pomiješane s prijestim pukom kako slušaju propovijedi ili nose simbole pokore u procesijama. Često bi misijama pribivali i pravoslavci žaleći što oni nemaju tako učenih i revnih svećenika koji bi ih poučili u vjeri. Lijep primjer kršćanske revnosti pokazali su 1771. radnici kraljevskog rudnika i talionica željeza u Čabru i Fužinama u Gorskem Kotaru. Upravitelj im nije mogao dozvoliti da preko dana izostanu s posla, pa su oni radili noću, samo da bi se, makar umorni i neispavani, posvetili spasu svoje duše. I sam je upravitelj dolazio svaki dan na propovijedi i nakon misija posebnim dopisom zamolio senjskog biskupa i svoje nadležne da bi se za njegove radnike misije držale svake treće godine.

OD VANJSKIH SIMBOLA I POUKA DO OBRAĆENJA

Po primjeru na patra Segnerija, Locatelli i drugi rječki misionari združivali su u misijama teatralnost i svečanosti sa svakodnevnom strpljivom poukom malih i velikih. Kao što su propovijedima i katehezom podučavali narod, tako su ga svečanostima, simboličnim slikama, prizorima i procesijama poticali na skršenje i obraćenje. Prije i poslije svake propovijedi narod je, predvoden dvojicom pjevača, pjevao prigodne pjesme. Dva muškarca, odjevena u crno, stajala su uz misionara dok je govorio. Jedan je nosio raspelo, a drugi simbole pokore. Nakon katekizma župnik je donio Presv. Otajstvo i postavio ga pokraj govornice, a misionar je s narodom pred Njim molio i pjevao prikladne pjesme. Za vrijeme pokorničke procesije također su na postaja-

ma, postavljenima uz put, bili različiti simboli: mrtvačka glava, slika osuđene duše, slike smrti, pakla i slično.

Misionar je često držao i staleške pouke, zasebno za žene, za djevojke i za muškarce, a svako bi popodne misionari i drugi svećenici poučavali djecu u vjeronauku. Na kraju misija priredili bi ispite i najboljima dijelili nagrade. Podijelili bi redovito mnoštvo katekizama, misijskih knjižica i pobožnih predmeta.

Navedimo samo nekoliko primjera od mnogih plodova misija patra Locatellija. U zapadnoj Istri 1760. jedni su se ostavili praznovjera i čaranja, drugi su povukli nepravdedne parnice i nadoknadili učinjenu štetu, a mnogi su donosili novac misionaru da ih vrati njihovim dužnicima. Dva ubojice obvezali su se da će se pobrinuti za uzdržavanje žena i djece ubijenih. U Primorju 1762. četiri mornara priznaše ubojsvo što su ga tajili mnogo godina. Pomirili se sinovi s ocem, a godinama su živjeli u velikoj mržnji, namještali uzajamno zasjede i jedni drugima radili o glavi. Nije nam poznato gdje je živio i što je radio nakon ukinuća Isusovačkog reda, kao ni to kada je umro.

NEKADAŠNJA ISUSOVAČKA CRKVA SV. VIDA U RIJECI
DANAS JE STOLNA CRKVA RIJECKO-SENJSKE NADBIŠKUPIJE

Duhovne vježbe - za odrasle u Zagrebu

U sjemeništu »Augustin Bea« (Fratrovac 38), održat će se duhovne vježbe za odrasle osobe i to:

od 7. do 9. i od 14. do 16. prosinca 1990.

Oba tečaja počinju u petak u 17 s, a završavaju u nedjelju poslije podne.

Za sudjelovanje prijaviti se najkasnije do konca studenoga na adresu: SJEMENIŠTE »AUGUSTIN BEA«, Fratrovac 38 – 41000 ZAGREB

- za odrasle u Osijeku

U Svetištu Srca Isusova u Osijeku (Beogradska 27) održat će se duhovne vježbe za odrasle vjernike **od 9. studenoga** s početkom u 16 s. **do 11. studenoga 1990.** u 20 s.

- za mlade u Osijeku

Duhovne vježbe za mlade vjernike održat će se **1. i 2. prosinca 1990.** Tečaj počinje naznačenog dana u 9 s, a završava u 20 s.

Oni koji žele sudjelovati u duhovnim vježbama – mladi i odrasli – neka se obvezno prethodno prijave na adresu: O. STJEPAN KUZMIĆ, Beogradska 27 – 54000 OSIJEK. Telefon: (054) 26-381.

Knjige

PSIHOLOGIJA DUHOVNOG ŽIVOTA, napisao M. Szentmártoni. Vrednovanje duhovnog života u svjetlu psihologije; ostvarenje sklađa duše i tijela u kršćanstvu. Knjiga ima 272 str. i tvrdi uvez, a može se naručiti na adresi: FTI, Palmotićeva 31 – 41000 ZAGREB, pp 699.

U POTREBI SVAKOJ IDITE K JOSIPU – Glasovi za hvalnosti svetom Josipu za uslišanja. Knjižica za svakoga, zanimljiva i pobudna. Str. 128, cijena 30 d. Narudžbe kod izdavača: SVETIŠTE SV. JOSIPA, Boškovićeva 36 – 47000 KARLOVAC.

EVANDELJE PO MARINU, s grčkog preveo Tomislav Ladan, a povjesno-teološki komentar napisao Vjeko-Božo Jarak. Knjiga je opremljena kolor reprodukcijama umjetničkih djela iz mostarske katedrale. Veliki format, platneni uvez s plastificiranim omotom u boji. Cijena 400 d. Narudžbe prima izdavač: CRKVA NA KAMENU, Šetalište JNA bb – 88000 MOSTAR. Telefon: (088) 35-995 i 32-531.

Na adresi: KNJIŽNICA UPT – 54400 DAKOVO, pp 62, tel. (054) 843-049 možete naručiti:

MAJKA, Zbornik IV, predio S. Belaj. Probrani tekstovi naših mnogobrojnih vrsnih

autora – o majci. Pobudno štivo za svakog čitatelja. Veći format, 268 str. Omot u boji, plastificiran. Cijena 200 d.

ZAŠTIĆENA U SJENI TVOJIH KRILA, napisala N. Sadunaite. Potresna svjedočanstva litvanskih i drugih kršćana po sovjetskim tamnicama – mučenici 20. stoljeća. Omot u boji, 182 str. Cijena 60 d.

LJUBAV TRAŽI HRA BROST, napisao G. Moser. Njemački biskup i poznati duhovni pisac ulazi duboko u ljudsku dušu i svakog čovjeka oduševljava za iskonsku vrednotu – ljubav. Omot u boji, 94 str. Cijena 30 d.

ŽRTVA NA KRIŽU – ŽRTVA NA OLTARU, napisao Charles Journet. Mali katekizam o sv. Misi. Omot u boji. Cijena 20 d.

NAJLJEPŠE PRIČE, napisao Christoph von Schmid. Omiljeni pisac priča donosi niz kratkih priča prožetih misaonosću i poukom. Uz svaku priču postoji i ilustracija. Omot u boji. Cijena 25 d.

UPOZNAJMO BIBLIJU – Uvod u Bibliju za mlade, napisao P. Betrand. Pomoći mladima da upoznaju Bibliju. Omot u boji. Cijena 15 d.

NJIVE ZOVU – Priповjetke iz seoskog života, napisao S. Perčević. Autor je mnogo godina bio učitelj na selu. Zavolio je selo i život u njemu. Iz tog ozračja piše dirljive priповijetke. Omot u boji. Cijena 45 d.

BOG JE S NAMA, napisao Josip Jakšić. Priručnik za prvu godinu vjeronauka. Ponovljeno izdanje. Veći format, cijena 25 d. Za narudžbe od deset i više primjeraka cijena je 20 d.

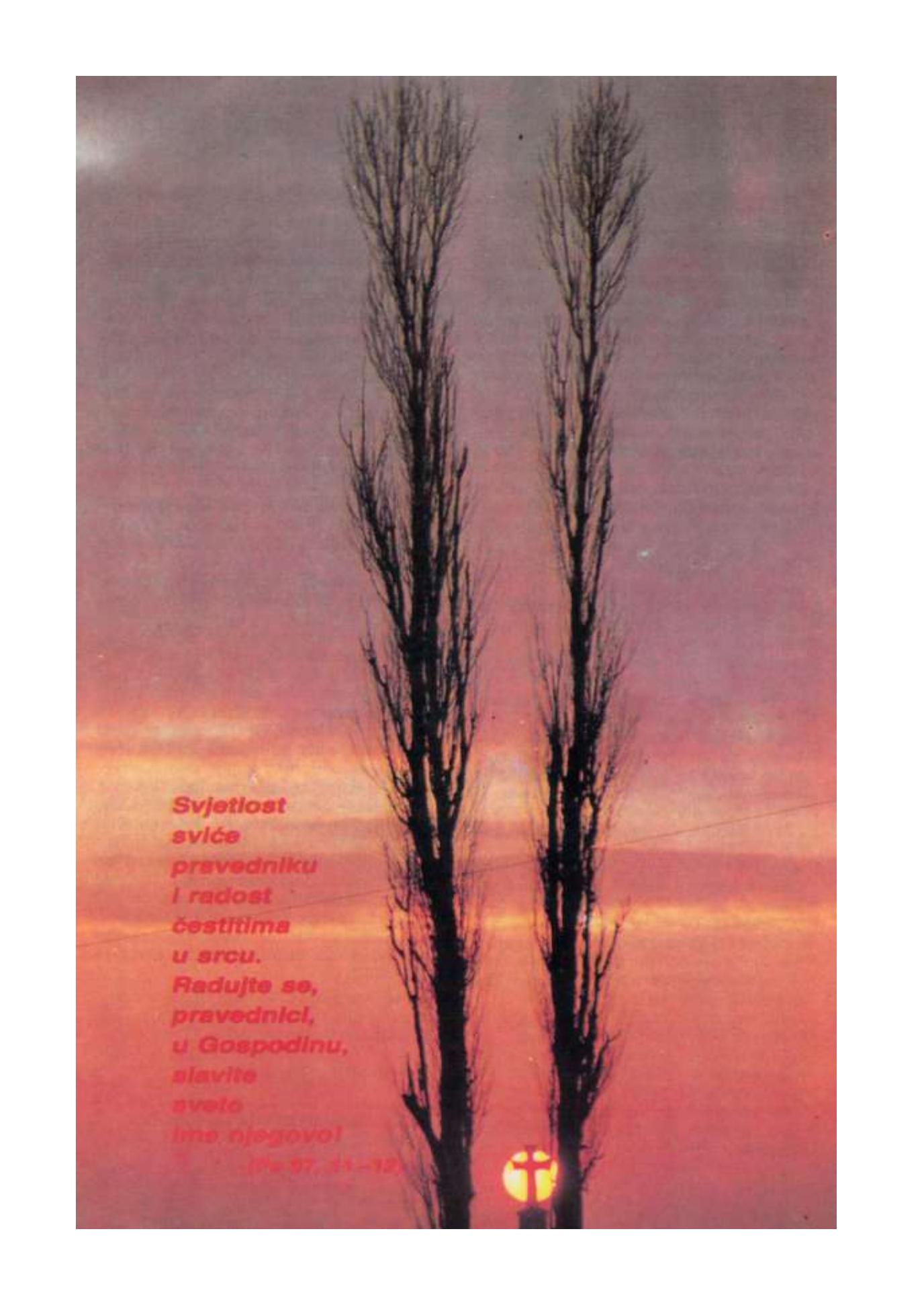
Zahvalnice

ZAHVALUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

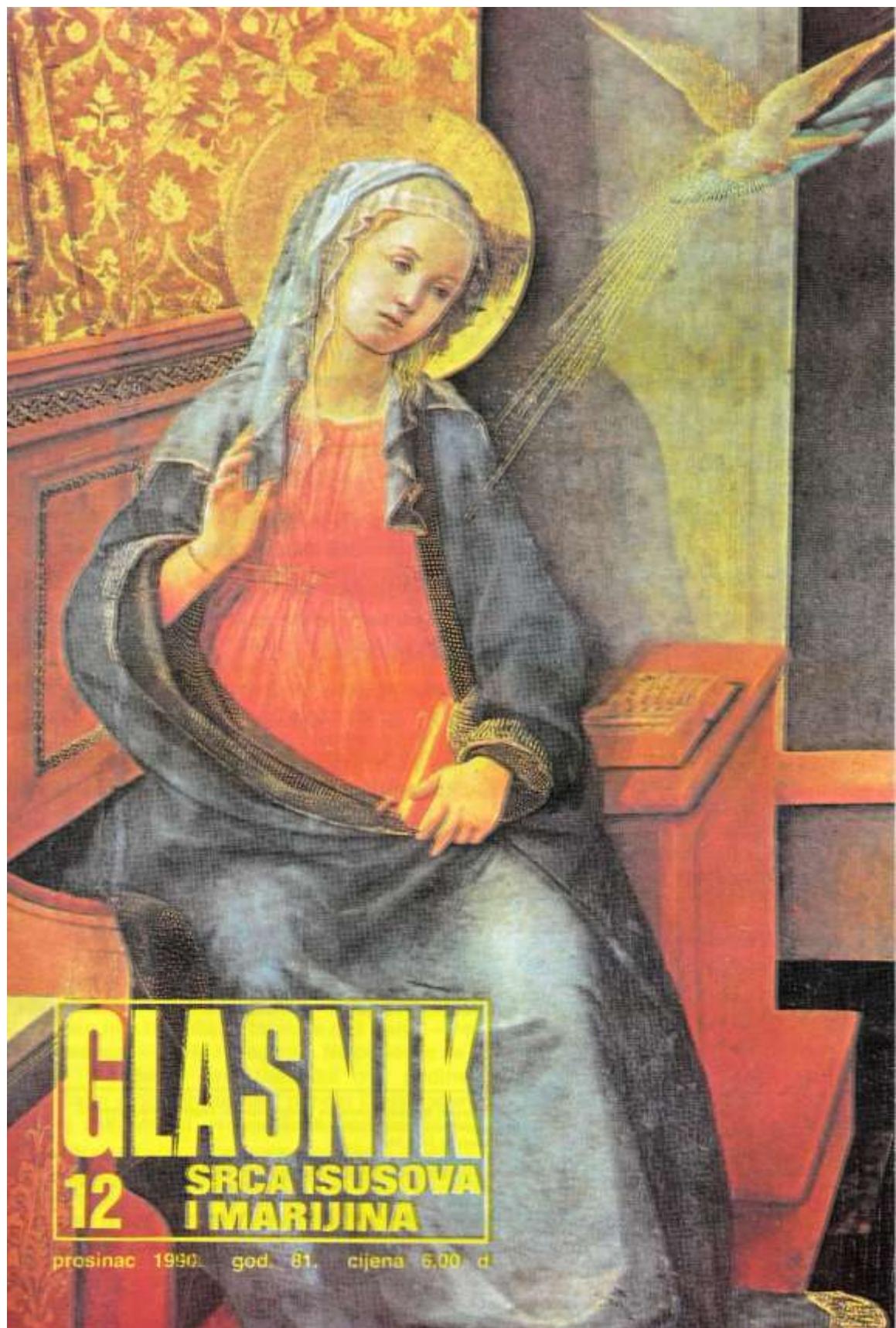
- ... Gospo od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Antunu i Leopoldu Mandiću za mnoge primljene milosti. – M. D, Vinorodci
- ... Majci Božjoj od Kamenitih vrata, biskupu Langu i sluzi Božjem Petru Barbariću za ozdravljenje. – Jagoda, Zagreb
- ... i sv. Anti za ozdravljenje oka koje mi je zadavalo teške bolove. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna Franka Rebac, Čapljina
- ... Duhu Svetom, Gospo od milosrda, sv. Anti, sv. Leopoldu Mandiću i svima svetima na bezbrojnim milostima. – Mila Pečar
- ... i velikoj pomoći m. Klaudiji što se odnos između mladića vjernika i djevojke ateistkinje povoljno riješio. – N. N, Zagreb
- ... sv. Josipu, sv. Ani, sv. Antunu, sv. Tereziji od malog Isusa i svima svetima za sretan porod kćeri Marije. – N. N.
- ... sv. Antunu i sv. Leopoldu Mandiću što nam je u velikoj nesreći sin ostao živ. – Zahvalni roditelji, Vladisavci
- ... na pomoći u bolesti i na ozdravljenju. – Boža
- ... i dragoj Gospo za ozdravljenje unuke. – Zahvalna baka Ana D, Gunjevci
- ... Majci Božjoj Šumanovačkoj i sv. Judi Tadeju za sretan porod petog djeteta moje kćeri i za sve ostale milosti koje sam, njihovim zagovorom, primila. – Marija Pavlinić, Zagreb
- ... i m. Klaudiji za zdravlje i duhovnu pomoć. – N. N, Slavonija
- ... Gospo od brze pomoći i Leopoldu Mandiću za zdravlje. – Baka, Podravski Podgajci
- ... B. D. Mariji i sv. Ani za sretan porod dvojne kćeri i zdravu djecu. Preporučujem i nadalje svoju obitelj i obitelji svojih kćeri zaštiti Srca Isusova i Marijina. – Zahvalna majka Dragica Š, Vareš
- ... Majci Božjoj i sv. Luciji za zdravlje očiju moje male unučice. – Ivka Kocijan
- ... Gospo od brze pomoći i sv. Antunu za sve primljene milosti. Zahvalujem nadasve Gospo od brze pomoći i svim Božjim ugodnicima za sretan ishod parnice moje kćeri. – Anka Vidmar, Brodski Stupnik
- ... sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću i svima svetima na uslišanim molitvama i za sve primljene milosti. – Zahvalna majka A. K.
- ... Majci Božjoj od brze pomoći i svetom Leopoldu Mandiću za zdravlje moje obitelji. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Stalna čitateljica Glasnika, baka Ana, Semeljci
- ... dragoj Gospo, Judi Tadeju, Leopoldu Mandiću i sv. Antunu na primljenim milostima. – Zahvalna baka
- ... Gospo od zdravlja i brze pomoći i sv. Josipu za zdravlje djeteta. – Zahvalna majka, Zadar
- ... na svim dobročinstvima koja sam do sada primila. Preporučujem se njihovoj zaštiti i u svojoj sadašnjoj nevolji. – Baka iz Novske
- ... i m. Klaudiji što smo pronašli izgubljene ključeve. – S. Laurentina Hrastić, Varždin
- ... Gospo Lurdskoj, sv. Ivanu Krstitelju i sv. Roku za ozdravljenje mojeg unuka. Sv. Luciji i m. Klaudiji zahvaljujem na poboljšanju mog vida da mogu opet čitati dragi Glasnik. – J. Š, Bački Monoštor
- ... milosrdnom Isusu, Gospo žalosnoj i svima svetima na udijeljenoj milosti. Zahvalujem i župniku koji je posredovao svojom strpljivošću, razumijevanjem i ljubavlju. – Jedno sretno Božje dijete
- ... Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Vidu, sv. Roku, sv. Antunu i sv. Blažu za ozdravljenje jedne osobe i za sve primljene milosti. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna M. F.
- ... Gospo Lurdskoj, Gospo od brze pomoći i sv. Leopoldu Mandiću za pomoć u bolesti, moleći za ozdravljenje. – Zahvalna M. F. C.
- ... Duhu Svetom, sv. Josipu, sv. Leopoldu, papi Ivanu Dobrom i Ivanu Merzu na primljenim dobročinstvima. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – Zahvalna majka, Modriča

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZAŠТИTI**

A photograph showing the silhouettes of two bare trees against a vibrant sunset or sunrise sky. The sky transitions from deep red at the horizon to a lighter orange and yellow higher up, with some wispy clouds. A single, bright yellow circle, possibly the sun or moon, is visible behind the right tree.

*Svjetlost
sviče
pravedniku
i radost
čestitima
u srcu.
Reducite se,
pravednici,
u Gospodinu,
slavite
svečto –
ime njegovo!*

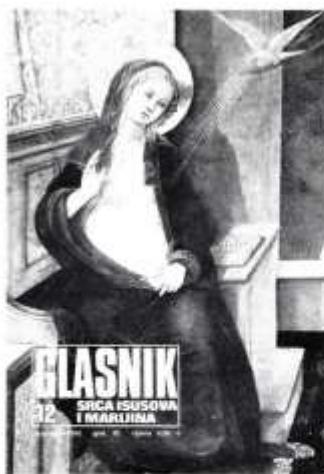
(Pra 97, 44–42)

GLASNIK

12 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

prosinac 1990. god. 81. cijena 6.00 d.

ANDEO GOSPODNIJ
NAVIJESTIO MARIJI,
I ONA JE ZAČELA
PO DUHU SVETOMU...

Kamelije

U hipu jutra
u posudu plača
Bijele je cvjetove
Žalosna Gospa
Gle
Preda me metnula

Mladen SPAHIJA

Kruh se blaguje svaki dan

Ako je kruh »svagdanji«, zašto ga uzimaš – kako su Grci na Istoku uobičajili – nakon godine dana? Uzmi svaki dan što ti je dnevno korisno. Tako živi da zavrijediš svaki dan primati. Tko ne zaslužuje svaki dan primati, ne zavrđuje primati ni poslije godine dana. Tako je sveti Job za svoje sinove svaki dan prinosio žrtvu da ne bi što sagriješili u srcu ili riječi (Job 1, 5). I ti čuješ da se svaki put kada se prikazuje žrtva označuje Gospodinova smrt (1 Kor 11, 26), njegovo uskrsnuće i uzašašće kao i oproštevanje grejha, a ne uzimaš svaki dan onaj kruh života! Tko je ranjen, traži lijek. Rana je što smo pod grijehom, lijek je nebesko i čudesno otajstvo.

»Kruh naš svagdanji daj nam danas«. Ako svaki dan primaš, svaki ti je dan »danas«. Ako je Krist za te »danas«, svaki ti dan uskrisava. Na koji način? »Ti si moj Sin, ja sam te danas rodio« (Ps 2, 7). Prema tome, »danas« je kada Krist uskrisava. Apostol Pavao kaže: »On je jučer i danas« (Heb 13, 8). Ali drugdje bilježi: »Noć je minula, a dan se primaknuo« (Rim 13, 12). Jučerašnja je noć prošla, današnji dan se približio.

(Sv. Ambrozie, OTAJSTVA I TAJNE, str. 189-190, Makarska 1986.)

GLASNIK
Srca Isusova
i Marijina

- Osnivač i izdavač: Hrvatska pokrajinska Družba Isusove, Zagreb, Palmotićeva 31.
- Glavni i odgovorni urednik: Valentin Miklobošec.
- Tehnički urednik: Ivan Vitez.
- Uredničko vijeće: Josip Antolović, Stjepan Kuzmić, Zvonimir Majić, Valentin Miklobošec, Mirko Nikolić, Mate Rusan, Marijan Steiner, Ivan Vitez i Zvonko Vlah.
- Adresa uredništva i uprave: Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp 699. - Telefon: (041) 434-719.
- Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod.
- Cijena je otisnuta ispod »Sadržaja«. Poštarnica je plaćena u gotovini.
- Rukopise i fotografije ne vraćamo.

Urednička riječ

Ova se godina primakla kraju ali zasigurno neće pasti u zaborav. Ostat će zabilježena kao značajna godina u povijesti hrvatskog naroda i Crkve u Hrvata, kao godina kušnji i promjena, a nadasve kao godina otpočinjanja novog puta u život. Mogli smo osjetiti da se sloboda ne osvaja lako, a niti se čuva i razvija bez žrtava. Sve što vrijedi ima svoju cijenu, a sloboda je nešto najvrednije. Za slobodu smo i stvoreni. Sloboda ipak nije vrednota koju jednom stekneš pa je imao za svagda. Ona je kao kruh od kojeg se svaki dan živi, ali ga zato treba svaki dan ponovno ispeći. Tako i sloboda mora svaki dan na vatru kušnje u kojoj sagorijeva mudrost i odlučnost, strpljivost i praštanje, pravda i ljubav. Sva ta razmišljanja sažeta su u jednostavno pravilo za život: »Tude poštuj, a svojim se dići!« Nema boljeg pravila za suživot ljudi makar kako bili različiti. Njime se odbacuje isključivost koja vodi u otudjenje i sukobe, a stvara se ozračje povjerenja i uzajamnosti koja obogaćuje i oplemenjuje. Za te ideale zalaže se i Crkva kao suputnica svih ljudskih generacija da svakoj posreduje svjetlo Kristovo. To je njezino služenje čovjeku i nacijama. To je njezina uloga i u životu Hrvata jučer, danas i sutra, a ispunja je i preko Glasnika Srca Isusova i Marijina. Za iste ideale bore se i mudri državnici. To su idealni i naših pojedinačnih nastojanja čak i onda kad nam se čini da je cijena koju plaćamo previšoka. Sloboda je samo onda preskupa ako nije istinska, a takvu je naš narod – ne jednom – platio i preplatio. Ne ponovilo se!

Posljednji broj Glasnika ove godine, osim redovitih rubrika, donosi kratak osvrt o zaključenju ovogodišnjih hodočašća na Mariju Bistrigu, osnovne podatke o mučeniku o. Petru Perici, prikaz »ignacijanske karijze« za otvorenje jubilarne godine te prikaz iz života Crkve u Kini. Ima i drugog vrijednog štiva. Bilo vam na radost i na korist!

GLASNIK

Srca Isusova
i Marijina

GOD. 81. PROSINAC 1990. BR. 12

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU	364
DA POTRAŽIM DRUGOG MUŽA ?, I. Fuček	366
NAKANA APOSTOLATA MOLITVE, P. Galauner	368
IŠČEKIVANJE I NADA MALENIH I NEMOĆNIH, R. Grgec	370
PORUKE SRCA ISUSOVA, F. Višnjić	371
ZAVRŠNA SVEČANOST, V. Miklобušec	372
MUČENIK OTOKA DAKSE, J. Kukuljan	373
«SERAFSKI NAUČITELJ» – SV. BONAVENTURA, J. Antolović	374
DRUŽBA ISUSOVA, 1540-1990, F. Pšeničnjak	376
DONJA STUBICA, TINO	378
CRKVA U KINI, S. Kušan	380
PRED VAMA IDE U GALILEJU, M. Nikolić	382
BOLESNO DIJETE, V. Vider	384
O. NIKOLA MUŽIĆ, NAŠ MISIONAR U BRAZILU, V. Miklобušec	386
POSLANJE DUHA SVETOGA, M. Rusan	388
SESTRA EMICA SE VRATILA IZ AFRIKE	390
MIJO LOVINIĆ, M. Korade	392

CIJENA GLASNIKA U 1990.

- PRIMJERAK 6 DIN
- GODIŠNJA PRETPLATA 66 DIN
- ZA 10 ILI VIŠE PRIMJERAKA
ISTOG BROJA POPUST JE 10 %

Novac šaljite na žiro račun: »Zagrebačka banka«, Zagreb, 30101-620-16 s pozivom na br. 012102 2340072984 uz neizostavnu naznaku: GLASNIK SIM, Zagreb, Palmoticeva 31

U PRILOG PRIRODNE METODE

Gospoda Ivana Bandote još neki iz Hrvatske, bili su specijalni gosti na Međunarodnom kongresu o obitelji u Brightonu. Povodom pisanja u Glasniku o prirodnoj metodi planiranja začeća, osjetila se odgovornom da što više lijepih i ohrabrujućih spoznaja prenese našim obiteljima. Njezino pismo donosimo u cijelosti.

SPOZNAJA KOJA OSLOBADA

Prirodna regulacija poroda bila je, na neki način, središnja tema o kojoj se govorilo. Stručnjaci su je teorijski objašnjavali. O njezinoj primjenjivosti u različitim kulturama i podnebljima govorili su liječnici i roditelji, oni koji je podučavaju od Australije do Švedske, Engleske i Kine. Veoma ohrabruje činjenica da ta metoda pokazuje svoju učinkovitost, moralnost i prirodnost u izuzetno visokom postotku.

Jedno predavanje držala je Mrs Pierson koja radi u Centru za Billingsovu metodu u Londonu. Ona svjedoči o brojnim obraćenjima kod mladih ljudi koji su inače daleko od Boga i bilo kakvog molitvenog iskustva, a ta obraćenja uslijede tek onda kad počinju poštivati zakone plodnih i neplodnih dana u žene. Taj ciklus oboje partnera doživljava kao poziv na discipliniranje tijela i na susglasje duša. Tek po tome počinju shvaćati da nisu samo tjelesna bića nego da imaju i duše koje trebaju Boga. Go-

spoda Pierson svjedoči kako joj mnogi dolaze zahvalni što ih je upoznala s prirodnim metodama planiranja rađanja, tražeći ujedno put k Bogu u Crkvi i u želji da svoje žive usklade s naukom Crkve, ili jednostavno prekidaju ove »ljubavne« veze, jer tek sad shvaćaju da su predbračni odnosi – grijeh!

Pod pokroviteljstvom UN u Kini je, gdje po zakonu obitelj smije roditi samo jedno dijete, dvije godine provoden eksperiment ove metode na osam stotina bračnih parova iz svih društvenih slojeva: liječnika i medicinskog osoblja koje je to provodilo, gradske, radničke i studentske populacije. Obuhvaćeni su bili gradovi i daleke provincije gdje se sa ženama još uvijek postupa kao s nižim bićima. Nakon dvije godine – ova metoda se pokazala učinkovita u 98% slučajeva.

Gospoda Wilson, koja ovaj program vodi u svim dijelovima svijeta, majka je samo dvoje djece, a cijeli su život u obitelji poštivali prirodnost u bračnim odnosima. Liječnik iz Švedske, koji je teorijski objašnjavao kakvi se procesi dešavaju u tijelu žene, otac je samo četvero djece koja su dolazila planirano, to jest željeno, u razmacima za koje su se on i supruga dogovorili. Njegova je gospoda bila također nazočna na kongresu.

Interesantna su iskustva redovnice koja radi na primjeni ove metode među domorocima u Australiji. Ona jednostavno objašnjava: ljudi su shvatili da svaka žena ima mjesecni ciklus, da ona sama može taj ciklus pratiti, da muž SMIJE i MORA biti uključen u

to praćenje. I ti jednostavni ljudi, daleko od bilo kakve civilizacije, rado prihvataju ovu metodu koja ih čini važnijima u njihovim vlastitim očima, a posebice što ih oslobada od agresivne propagande koja ih »kljuka« pilulama i spiralam, a u posljednje vrijeme i sterilizacijom koja im izgleda bezdušna i nasilna, što ustvari i jest!

PREDNOST PRIRODNE METODE PRED KONTRACEPCIJOM

O kontracepciji koja je, po riječima dra Waldisa mладог liječnika iz Švicarske i oca troje djece, samo zloupotreba i ponizavanje žene, mi ni nakon trideset godina ne znamo kakve su joj prave posljedice za zdravlje. Istraživanja pokazuju da neka kontraceptivna sredstva djeluju isto kao i AIDS – smanjuju obrambeni sustav organizma. O posljedicama na genetsku strukturu i nasljeđe još se, sa sigurnošću, ne može ništa reći, ali medicinski rezultati s tog područja »kriju se kao zmajske noge«. Zašto? Zato što je u pitanju ogroman novac koji se zgrće prodajom kontraceptivnih sredstava. Cijela farmaceutska industrija i milijuni zaposlenih manipuliraju ljudskim tijelima i dušama na svim kontinentima. Dakako, oni koji imaju novac imaju i medije za propagandu u svojim rukama, pa se, primjerice, Billingsova metoda uopće ne može reklamirati na televiziji jer bi njezina primjena smanjila nečiji profit. Osim toga, manja obitelj u trećem svijetu (siromašne zemlje!), a Hrvatska po svojim prihodima spada u

tu grupu zemalja, veći je potrošač kontraceptivnih sredstava, bolje i unosnije tržište nego bogate zemlje. Zato se bogati zapad tako dramatično i grčevito bori za manipuliranje bračnog života. Socijalne posjedice takvog stava su katastrofalne. U većini zemalja bračna vjernost, ljubav i sklad davno su nestali i danas su samo »pusti san«. U obiteljima, naprotiv, u kojima se živi po Božjim zakonima, uključujući i prirodnu regulaciju poroda, bračni sklad i stabilnost penju se i do 99%.

NEUPUĆENOST JE NAJVEĆI NEPRIJATELJ

Po paničnim pismima koja ste objavili u posljednjim brojevima Glasnika, sudim da je naš narod na tom prevažnom području življenja strahovito neupućen, a zbog toga i neodgovoran! Znam ženu koja je nakon dvadeset godina braka i treći put postala majka, a ima divan brak i sretnu djecu. Ona tijekom svog djevojaštva nije zane-mariila molitvu ni sakramentalni život, ali je pratila i razvoj svoga tijela koje je Božji dar, pa ga je u čistoći i odgovornosti, i po određenim uputama, pripremala za majčinstvo. Kad se udala, točno je mogla odrediti plodne dane svog mjeseca ciklusa.

Što se tiče svladavanja, mnogi parovi svjedoče da im je upravo ono pomoglo da bolje, cjelevitije i bogatije dožive svoga partnera, te da ljubav kroz zajedničko suzdržavanje daje novu dimenziju njihovu braku. Nama vjernici ma to nije nepoznato. Prema svojim prohtjevima ćemo se odnositi uredno ako pravilno shvaćamo svoje kršćanstvo i molitvu, i Boga bolje, isku-stvenije i radosnije doživljaja-

vamo, pogotovo ako i postimo te se, Bogu za ljubav, uredno odnosimo prema svojim prohtjevima.

Spolni život nije jedina noga tek jedna od bitnih komunikacija između muža i žene. U Bogu doživljena te u ljubavi i u suzdržavanju proživljavana, ta komunikacija dobiva od Boga snagu po sakramentima. Ne znam koliko je parova svjesno da njihova bračna sreća i sklad ovise o njima samima isto toliko koliko i o Bogu. Ne znam koliko ih pamti pouku s vjenčanja: Ako budete vršili sve ovo što ste sada obećali, živeći u uzajamnoj ljubavi a ne zlopričaju, ja vam obećajem svoj blagoslov. Ne znam koliko je njih iskreno zainteresirano za prirodnost svog bračnog života, koliko ih se uopće zanimaju za rješenje tako važnog područja. Sve se to, nažlost, svodi na razgovor s kolegama i kolegicama na poslu ili u susjedstvu.

S Kongresa u Brightonu donijela sam video-kazetu »LJUBAV I PLODНОСТ«, koju sam spremna posuditi, osobito pučkim misionarima, ako ih to zanima. Može se to sigurno i drugdje nabaviti, a postoje i mogućnost umnožavanja. Potrebno je samo tražiti, pa se objektivne informacije ipak dobiju. Za sve informacije u vezi s prakticiranjem prirodne metode planiranja začeća obratite se na ovlaštenu osobu: Dr. Ružica MARTINOVIC, S. Sekulića Jucka 118, 55000 SLAVONSKI BROD.

Učinimo svi nešto lijepo za taj naš površni, neupućeni, neodgovorni hrvatski narod koji, najčešće prekidanjem trudnoće, ide linijom manjeg otpora, ali najtragičnijih posljedica za tijelo i dušu.

Ivana BANDOV

*Naš najstariji
vjerski list
koji i danas izlazi*

- za tebe
- za tvoju obitelj
- za tvoje prijatelje.

*Za g. 1991.
naruči ga izravno
na adresi:*

**GLASNIK SIM
Palmotićeva 31
41001 Zagreb,
pp 699**

*Postat ćete
najbolji prijatelji
i više se nećete
rastati!*

Da potražim drugog muža?

Nastavnica sam i dosad nisam išla u crkvu, premda sam kao dijete primila prvu pričest. Vjenčana sam samo civilno, imam jedno dijete. Nakon 20 godina braka muž me je ostavio. To me je šokiralo, jer mi je obitelj najveća svetinja na svijetu. Sad se raspao cijeli moj svijet.

Kolegica mi je vjernica. Ona me je ohrabrilna da se vratim crkvi, pogotovo jer nemamo više problema na poslu.

Što mislite, kako je najbolje nastaviti život – da li da potražim drugog muža, jer bih se mogla vjenčati crkveno? Strah me je, jer moja kći je upravo krenula u srednju školu, pa se bojam da bi drugi muž bio velika napast za nju. A meni je 40 godina i bojam se samoće u godinama koje dolaze.

Vidite li za mene nekakav izlaz?

Ivana

Odgovara: Ivan FUČEK

Vaše pitanje nije samo psihoško (strah za kćer, strah za sebe), ono je neizravno i crkveno-pravno (vjenčana samo civilno i napuštena), i pastoralno (najbolji izlaz za vas), dapače i biblijsko-teološko (crkvena ženidba) i napokon moralno (stav prema eventualnoj budućoj djeći). Vama je tek 40 godina. Danas mnogi u tim godinama tek ulaze u brak. S jedne strane trebate se brinuti za daljnji odgoj i budućnost kćeri. S druge – budite samostalni u donošenju odluke gleđom na svoj život. U tom smislu će biti i ovaj materijal vama na razmišljanje, vaganje i molitvu.

Vi znate dobro da po crkvenom pravu (usp. kan 1059) za dvoje katolika civilno vjenčanje nema nikakve važnosti. Ono ima važnost samo po laičkim zakonima. Prije se govorilo da takav par živi „u konkubinatu“. Danas se kaže da su samo „civilno vjenčani“, a ne i crkveno, ali

kanonska nepravilnost je ista. U slučaju kad takav brak nije moguće ozdraviti naknadnom crkvenom ženidbom, savjetuje se rastava, ukoliko nisu nastupile naravne teške obveze prema drugoj strani ili djeci. Kod vas takva sukoba, između obveza naravnog zakona i propisa crkvenog prava, nema. Tako ste po sebi slobodni potražiti drugoga muža i vjenčati se crkveno. Ali prije donošenja odluke treba razmotriti još nekoliko stvari.

Pastoralni vid vašeg slučaja vas upozorava da danas kršćani žive u mnogostrukosti materijalističke kulture, u jednom svjetovnom mentalitetu u kojem se propagiraju razne ideologije protivne Evangeliju, a ljudske i kršćanske vrijednosti se odbacuju. Tako se gaze i tri osnovna dobra braka: rađanje djece (proles), vjernost do smrti (fides), otajstvo ženidbe (sacramentum). Unatoč nastojanju Drugog vatikanskog

sabora i posljednjih papa koji naglašuju da je bračni život »Božji poziv« na koji se treba spremiti, da je on posebno »poslanje« u svijetu i Crkvi, da je posebna »služba« u društvu, dapače, da se ulaskom u brak supruzi »kao posvećuju« (velut consecrantur), nažalost, institucionalni brak je sve nestalniji, lomljiviji, banalniji: djeca se više ne žele iz mnogih egoističkih razloga, vjernost je od danas do sutra, a sakrament se više ne shvaća kao trajni izvor Božje milosti za bračni par i obitelj. S druge strane, ili bolje, upravo zbog toga, želite li zaista ući u kršćanski brak, treba da se na nj spremite zrelo, ozbiljnim proučavanjem njegove bitnosti i njegovih zahtjeva, razmišljanjem i molitvom. Zatim treba da se spremite otvorenim razgovorima i dogоворима s budućim suprugom kako biste došli do zajedničkih pogleda i jedinstvenog kršćansko-religiozno-moral-

nog stava u svim bitnim pitanjima života. Crkveni brakovi se također lome, jer su dvoje ušli nezreli u brak ili se nisu spremili: njihova ljubav – koja je temelj svemu – nije dozrela, nije iz faze egoizma prešla u fazu altruizma, nije postala oblativna, tj. ona koja se daruje drugome, a ne traži svoje.

Silno je važan biblijsko-teološki vid koji kaže da je Bog začetnik ženidbe, a Krist Gospodin njen restaurator. Na prvoj stranici Biblije čitamo: »Na svoju sliku stvori Bog čovjeka..., muško i žensko stvori ih. I blagoslovi ih Bog i reče: 'Plodite se i mnozite i napunite zemlju...'« (Post 1, 27-28). Još jasnije: »Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu, i bit će njih dvoje jedno tijelo« (Post 2, 24). Isus ponovno uspostavlja Stvoriteljevu zamisao o braku da bude »kako je bilo na početku« (Mt 19, 5; Mk 10, 7-8). Isto će propovijedati sv. Pavao, u vidu sakramenta ženidbe (Ef 5, 31-32) i Crkva jednako nepromjenljivo kroz svu svoju povijest. Ta nauka postavlja tri kriterija morala kršćanske ženidbe: samostalnost (»ostaviti će oca i majku«), ugradenost spolnosti u darivanje čitave osobe jedne drugoj (»da prione uz svoju ženu«), korjenito i nerazdvojivo jedinstvo njih dvoje (»jedno tijelo«). To su pilastri ili središnji kriteriji morala kršćanske ženidbe. Ali oni su u zraku ako se ne vide, ne dožive i ne proživljavaju u cijelokupnosti kršćanske vjere koju prije toga valja poznavati i živjeti. Prije nego se uđe u brak treba otkriti je li to vaše zvanje, poslanje i vaša služba, treba odvagnuti obveze, treba se opredijeliti definitivno i neopozivo.

Time smo već takli i moralni vid kršćanske ženidbe. Stoga ovdje samo dvije napomene. Prva, danas je opasnost da se u brak ulazi isključivši rađanje djece (»stari smo«, »bolesni«, »ekonomski nezbrinuti«...). Ako je to izričita odluka za sve vrijeme braka, on je kanonski ništeta, pa prividni »supruzi« od prvog momenta žive u grijehu. Druga napomena, bit je bračne ljubavi (kao i svake ljubavi) da sjedinjuje i bude plodna. Sakramentom ženidbe u svojoj ljubavi jesu »dionici« i »suradnici« s Božjom ljubavlju, s onom kojom Krist ljubi Crkvu, s onom kojom se ljube Osobe u Presvetom Trojstvu (»ova je tajna uvišena«: Ef 5, 32). Stoga papa Pavao VI potvrđuje moralno načelo: postoji »neraskidivi vez između dva značenja ženidbenog čina, značenja sjedinjenja i značenja rađanja, koji Bog hoće i koji čovjek svojom voljom ne smije raskinuti« (Humanae vitae, br. 12).

Time se isključuje svaki kontraceptivni zahvat, ali se ne isključuje korištenje neplodnih dana, ukoliko za to postoje opravdani razlozi. Kršćanski supruzi računaju s milošću sakramenta ženidbe, s teškoćama koje će normalno naći, ali su puni pouzdanja u Boga kojem se utječu u iskrenoj i zreloj molitvi.

Napokon, psihološki i socijalno-pedagoški problem oko vaše kćeri ovisi o stavu budućeg supruga prema njoj. A taj opet ovisi o vama, naime, da on bude vaših pogleda i nazora, u svemu složan s vama: religiozan, bespriječno moralan, ozbiljan i solidan. Ovisi koga ćete birati za muža i koliko ćete s njime biti »jedno srce i jedna duša«, da među vama ne bude zatvore-

nih pretinaca, tajni, ni »tabu« tema. U takvoj harmoničnoj atmosferi nove obitelji, vjerski i moralno visokoj i punoj ljubavi, kći bi se morala osjetiti prihvaćenom i voljenom.

Ona bi se preporodila i radovala se zajedno s vama vašem novom životu i svojoj eventualnoj braći. Tada nemaju mesta strahovi »da bi drugi muž bio velika napast za nju«. Naprotiv, on bi bio novi faktor njene izgradnje. A »poslanje« i »služba« nove obitelji, o čemu je gore bila riječ, išla bi najprije vlastitoj kćeri, a onda i drugima.

Tko želi preko Glasnika dobiti odgovor na svoje pitanje, neka ga pošalje na adresu autora ovog članka:

Ivan Fuček
Piazza della Pilotta, 4
00187 ROMA
Italia

Katolički sam mladić,
Hrvat, 28 mi je godina.
Želim preko Glasnika
upoznati djevojku do 30
godina isključivo radi
kršćanskog braka.
Prednost dajem djevojkama
iz Zagreba, Sv.
Ivana Zeline, Varaždina,
Podravine i Međimurja.

OSAMLJEN

Zainteresirane djevojke
neka svoje pismo
stave u kovertu s mar-
kom i neka je zaližepe,
bez adrese pošiljaoca i
primaoca. Potom je sta-
ve u drugu kovertu s
adresom Glasnika. Mi
cemo na nutarnju ko-
vertu ispisati adresu do-
tičnog mladića i pismo
prosljediti. Tako je za-
jamčena diskrecija.

Uredništvo Glasnika

Za kršćansku solidarnost s narodima u razvoju i pravedniji privredni poređak

U naše vrijeme sve češće čuje se riječ »civilizacija ljubavi«. Izraz potječe od pape Pavla VI. Riječ je to koja izražava vapaj i muku današnjeg čovječanstva. Naime postoji velika opasnost da se suvremeni čovjek izgubi i nestane u tehničkoj civilizaciji.

Civilizacija ljubavi jejava nove zore, koju svi priželjkujemo. To je zraka nove nade koja nas nosi usret budućem tisućljeću.

SMISAO NAKANE

Civilizacije ljubavi nema bez solidarnosti, međusobnog razumijevanja, djelotvorne suradnje te potpomaganja među ljudima i cijelim narodima na svim razinama života, sve do ostvarenja jednog novog ekonomskog porekta. On može biti izgrađen samo na temeljima pravednosti, slobode i mira, a nipošto na surovom profitu niti na prisilnom izjednačenju.

Ivan Pavao II stavlja u središte naših molitvenih nastojanja za ovaj mjesec upravo te dvije velike nakane: solidarnost s narodima u razvoju, i ostvarenje pravednijeg međunarodnog ekonomskog porekta.

Da bismo dublje razumjeli nakunu koju nam je preporučio Sv. Otac, poslužit ćemo se Sv. pismom, točnije starozavjetnom Knjigom izlaska.

Poruka Knjige izlaska može nam biti od velike pomoći. U njoj nalazimo mnoge poticaje za solidarnost s narodima i krajevima u razvoju.

Knjiga izlaska nosi u sebi poziv i poruku. Bog je pun milosrđa prema jednom potlačenom narodu i šalje mu izbavitelja. (Vidi Izl 3, 8). Faraon zlorabi svoju vlast, jer narod nije njegova svojina. Čovjek ne može biti vlasništvo čovjeka.

Bog naziva Izraela, a Izrael je simbol svih naroda na zemlji, »svojim narodom«, »predragom svojnom«, »kraljevstvom svećenika«, »svetim narodom«. (Usp. Izl 19, 5-6)

Poruka Knjige izlaska imade nadpovijesnu vrijednost. Ona je i danas suvremena. Svakovrsne zapreke, »barikade« u doslovnom i prenenom smislu, koje čovjek i danas postavlja, ometaju ozbiljan napredak života te pojedince i narode usporavaju na putu napretka koji je Bog zacrtao. Eden je veliko proročanstvo po kojem Bog objavljuje i pojedincima i cijelim narodima njihovo konačno određenje. Napokon oslobođeni patnji i muka, svi će moći živjeti životom dostojnim sinova Božjih. »Smrti više neće biti, neće više biti nituge, ni jauka, ni boli«, navješćuje pisac Knjige otkrivenja. »Bog će otrti svaku suzu s njihovih očiju«. (Otk 21, 4)

RAZVOJ JE BOŽJI PLAN

»Razvoj« nije isto što i materijalni napredak. Razvoj u svojoj biti znači prilagodljivo volji Božjoj. Bog je stvorio čovjeka za život i da taj život ima u izobilju. (Usp. Post 2, 7; Iv 10, 10)

Svakom čovjeku Bog je udijelio zemlju kao majku, a svjetlosti nebeske da ga prate danju i noću na njegovom mukotrpnom putovanju.

Ukoliko čovjek uistinu napreduje, približava se cilju što mu ga je sam Stvoritelj postavio. Cilj je tako uvišen da ga nikad ne možemo u potpunosti dohvatići, ali je naša sreća to veća što više napredujemo. Stoga je čovjekova osnovna dužnost da »nastavi« Božje djelo.

Ojačan tom nadom kršćanin ne može ostati miran kad vidi i čuje da većina njegove braće i sestara, počevši od najranijeg djetinjstva, živi u iskonskoj bijedi. On ostaje potresen kad čuje da i danas dnevno umire do 40.000 djece na našoj planeti zbog bjeđe i neishranjenosti. O tome je bilo govora i na međunarodnom sastanku državnih poglavara i ministara predsjednika u New Yorku koncem rujna ove godine. Skup je u pozitivnom smislu uzne-mirio savjest čovječanstva.

Često puta se nerazvijenost pojedinih naroda i robo-

vanje bijedi povezuje s razvojem jednih na račun drugih. Prispodoba o bogatašu koji otima jedinu ovcu siromahu ne spada u daleku prošlost (Usp. Sam 12, 1-4).

Ropstvo je promijenilo svoje lice, ili točnije, dobilo je druge raznovrsne oblike: nasilje nad savjestima, ekonomsko izrabljivanje, diskriminacija, rasizam, strah, iskorjenjenje iz vlastite sredine i slično.

KRALJEVSTVO JE BOŽJE NA DJELU, A ISPUNJENJE PREDSTOJI

Zemlja sa svojim bogatstvima pripada svim narodima bez razlike. Nitko si ne može prisvojiti više nego mu pripada. A ipak tek nakon dva tisućljeća kršćanstva savjest čovječanstva je shvatila da je svaka vrsta kolonijalizma u suprotnosti s Božjim planom. Doduše tragovi mnogovrsne nejednakosti još su i danas previše nazočni u svijetu.

Kraljevstvo Božje, koje je navještalo Isus Krist, eshatološki je plan. On će se potpuno ostvariti tek na drugom svijetu, ali počinje već sada, na zemlji. Kraljevstvo je već ustanovljeno. Ono je otvorilo vrata svima, »Židovima i Grcima«. Nema više ni obrezanih ni neobrezanih, ni barbara ni Skita, ni robova ni slobodnjaka, nego samo Isus Krist i u njemu su svi jednaki. (Usp. Gal 3, 26)

Za mnoge narode to je još daleki san i ostaje samo čežnja i neodređena nada: »Okrijepite ruke klonule, učvrstite koljena klecava! Recite preplašenim srcima: Budite jaki, ne bojte se! Evo Boža vašega!« (Iz 35, 3-11)

Kršćanin ne može ostati neosjetljiv na vapaje siromaha, na patnju i nevolju cijelih naroda. Ne može ostati ravnodušan prema gladi koja i danas tolike muči i ubija. Sjetimo se učestalih poziva Ivana Pavla II da u svijetu bude više pravednosti, više solidarnosti i više međusobne ljubavi!

Tom se pozivu u prvom redu moraju otvoriti sami kršćani. Taj poziv Sv. Oca nosi u sebi poruku samoga Boga koji se brine za siromaha i bdiće nad ugroženim narodima. Svaki kršćanin mora prema svojim mogućnostima nešto pridonijeti da savjest čovječanstva postane osjetljivija, suradnja i solidarnost među ljudima djelotvornija, da se tako ostvari novi svjetski ekonomski poredak u kome nitko nikoga neće gušiti, u kome će svaki narod moći dostojanstveno živjeti i ostvariti svoj napredak.

Naša ustrajna i pouzdana molitva vapije Gospodinu da on promijeni srce čovjeka. Civilizacija ljubavi i solidarnosti ostvarit će se u onoj mjeri u kojoj milost bude preobrazavala ljudsko srce.

Taj preobražaj srca potreban je i nama samima, u našoj svakodnevnoj sredini. Čineći dobro siromasima, i sami ćemo porasti u toj tako važnoj dimenziji kršćanstva – u ljubavi i solidarnosti. U tom smislu i naša suradnja u župskom karitasu nije stvar dobre volje i našeg plemenitog raspoloženja, nego Božji zahtjev koji proizlazi iz biti našeg kršćanstva.

Neka nam Marija, koja je sama bila u Kani Galilejskoj potresena nevoljom siromaha i onda posređovala kod svog Sina, izmoli milost od Isusa da na jedan novi način shvatimo svoje kršćanstvo i

svoju odgovornost i solidarnost s bližnjima, posebice s onima koji su u nevolji.

Nakana naših biskupa:

DA NAŠE OBITELJI BUDU MJESTA MOLITVE I MEDUSOBNE LJUBAVI

Dok su naši biskupi predlagali svoju nakanu za mjesec prosinac nije bilo, bar ne u Hrvatskoj, ni barikada, ni pucnjave, ni miniranih pruga. A nije tada još bilo ni potresnog »Poziva na molitvu za domovinu« prvog čovjeka Crkve u Hrvata, kardinala Kuharića, koji nas upozorava »da su sloboda i demokracija u Hrvatskoj teško ugrožene... da postoje teške prijetnje i opasnosti da se Hrvatska pretvoriti u prostor medusobnih krvavih obračuna«. (Glas Koncića 7. 10. 1990)

Te su riječi i previše ozbiljne, a da bismo mogli ostati ravnodušni. Novim žarom i novim pouzdanjem upravimo svoje molitve Bogu svemoćemu, ne samo u crkama, ne samo na molitvenim sastancima, nego i u našim obiteljima!

Upravo u ovom trenutku naše povijesti jasnije nam dolazi do svijesti koliko je potrebno da se u naše obitelji vrati zajednička molitva, zajedničko slavljenje Boga, zahvaljivanje i preporuka kroz koju jača nada, stiče se Božji blagoslov i postaje sposobniji za autentičan kršćanski život u iskrenoj i nesalomivoj vjeri, u ljubavi koja je najdublji vez zajedništva među vjernicima, kao i prema svim ljudima dobre volje s kojima dijelimo iste prostore i dobivamo od Boža iste darove za čovjeka dostan i sređen život.

Petar GALAUNER

Iščekivanje i nada malenih i nemoćnih

Piše: prof. Radovan Grgec

Advent je vrijeme čekanja Onoga koji dolazi kao nada malenih, nemoćnih, siromašnih i poniznih. Isus Krist se i rodio kao malo, nemoćno i siromašno dijete, da bi, nakon razmjerno kratka zemaljskog života, umro na križu, odbačen gotovo od sviju. Otada su protekla stoljeća, a On je ostao znak Božje pobjede nad jakošću i mudrošću ovoga svijeta, nada skrušenih i skršenih, poniznih i poniženih srdaca.

Njegova je majka Marija primjer kako Gospodin »pogleda na neznačajnost službenice svoje«, kako djeluje Onaj koji uzdiže ponizne i raspršuje obole. Marijin Magnificat treba da odzvanja u ušima sviju naraštaja, pa i ovoga našeg koji toliko cijeni velike i »mudre«, bogate i »uspješne«. Vidimo svaki dan kako se svijet klanja moćnicima, silnicima i pobjednicima te kako se ne usuduje suprotstaviti uglednim i bogatima koji svoju moć, ugled i bogatstvo obično stječu i povećavaju na račun malenih, nemoćnih i siromašnih.

Pitamo se zar ovima ne preostaje ništa drugo nego strpljivo čekati dolazak Božje

pravde i spasenja. Dokle ćemo vjerovati u priču da porast probitka i blagostanja pojedinaca i nekolicine povećava blagostanje cjelokupnog društva. Dokle će naša civilizacija isticati parolu »dobra etika-dobar biznis«? Ne čudimo se što neki pokušaće i evandeosku poruku protumačiti kao poziv na brže i djeletovornije uspostavljanje društvene pravde, pa makar i s oružjem u ruci.

Ipak, nikakvo tumačenje Evandelja u tom smislu ne zvuči uvjerljivo onima koji su svjesni činjenice da se ovdje na zemlji ne postiže potpuna pravda i da su Blaženstva iz Govora na gori u prvom redu poziv na ljubav, strpljivost i nenasilje. Isus Krist je tada navjestio svima da će ponižni i krotki baštiniti zemlju.

Međutim, kršćanin se ne smije miriti sa svakom nepravdom i nasiljem, ne smije misliti da je normalno s kršćanskog stanovišta privlatiti tlačenje malenih i nemoćnih, neznačajnih i siromašnih, kojima preostaje čekanje pravde na drugom svijetu. Doduše, mi znamo da pravda dolazi s Isusom Kristom i da se ostvaruje u nje-

govu Kraljevstvu, ali valja i znati da je socijalna pravda i »preferencijalna opcija« (prvenstveno opredjeljenje) za siromašne, malene i nemoćne bitni sastavni dio evanđeoske poruke.

Očekujući spas i oslobođenje u Mesiji, koji je već došao i čiji ponovni dolazak iščekujemo, moramo biti strpljivi i miroljubivi, ali se već na ovom svijetu kao ljudi i kao kršćani moramo boriti za pravdu iza ravnopravnost diskriminiranih i marginaliziranih. Nažalost, nejednakost i diskriminacija često su među gubitnicima, siromašnima i nerazvijenima povezane s provođenjem plana privrednoga rasta i tržišnog takmičenja. Stoga je i Ivan Pavao II. nedavno u Ruandi govorio o tom kako nam se valja suočiti s proturječjima privrednoga rasta, blagostanja i progresa.

Bilo kako bilo, moramo shvatiti da iščekivanje i vjape malenih, nemoćnih i diskriminiranih čuje Onaj koji se zbog njih rodio kao malo i nemoćno dijete u Betlehemu i koji će nas jednom suditi po tome kako smo se prema njima ponašali.

Poruke Srca Isusova

U zadnje vrijeme malo se govori o porukama Srca Isusova, a narod bi morao za njih doznati i svoj život usmjeriti prema želji Srca Isusova. Zato ćemo iznijeti glavne Isusove poruke, izrečene u objavi svetoj redovnici u francuskom gradu Paray-le-Monialu.

Na blagdan sv. Ivana Evanđeliste, 27. prosinca 1673., objavljuje se Isus Mariji Margareti izražavajući želju da se obznani svijetu, kako njegovo Srce želi sačuvati ljudi od propasti, od pakla u koji ih strovaljuje sotona zbog njihovih grijeha. Isus nudi blago svoje ljubavi i milosrda, blago svojih milosti, posvećenja i spasenja. Želi da se s tom svrhom časti Isus »pod ljudskim likom s istaknutim srcem«.

Gdje se javno bude izlagala slika Njegova Srca i gdje ga se bude tako častilo, dijelit će svoje milosti i svoje blagoslove. Čašćenje Srca Isusova povlašteni je izraz njegove ljubavi prema spasenju ljudi, da bi ih otkinuo od zavodnika, od demona, da bi uništio kraljevstvo Zloduha i da bi se ljudska srca povezala uz ljubav Kristovu.

Isus traži pričest prvog petka u mjesecu. Govorio je: »Pogledaj ovo Srce, koje je toliko ljubilo ljudе, a oni mu

najčešće uzvraćaju nezahvalnošću, nepoštovanjem, svetogrdnim uvredama, prezirom u sakramenu ljubavi, u sakramenu Euharistije.« Sv. Margareta ovako je zabilježila Isusove poruke:

- koji se posvete njegovu Srcu, neće se izgubiti;
- gdje god se bude častilo Srce Isusovo, gdje god bude izloženo, Isus će sve obilno nagraditi svojim blagoslovom;
- nesložne obitelji opet će se pomiriti, ako se budu obratile Isusu s pouzdanjem;
- na sve zajednice koje ga budu častile pod likom njegova Srca, posebno će poslati

svoje nebeske darove i svoju zaštitu;

– koji se budu trudili u spašavanju duša, dobit će milost da ganu i najtvrdja srca;

– koji se god budu pričešćivali tijekom devet prvi petaka u mjesecu, postići će milost da ne umru bez pokajanja, bez milosti Božje.

Isus traži zadovoljstvu za grijehu svijeta. Želi da prima jući Pričest na prvi petak, prikazujemo Tijelo i Krv, Dušu i Božanstvo Isusa Krista. Ocu nebeskom kao naknadu za bezbrojne grijehu i uvrede što ih ljudi nanose Kristu. Isus želi i apostolat molitve svakog dana. Želi da se uvedi i Sveta ura bilo pred izloženim Presvetim sakramentom, bilo pred slikom ili kipom njegova Srca, te da se kod tog razmišlja o Isusovoj smrtnoj muci u Maslinskem vrtu. Želi da se u obiteljima na čašćenje izlaže njegova slika, da Isus bude Kralj obitelji koji će davati stalno svoje milosti. Isus želi da se ljudi posvećuju Njegovu Srcu, da se u Mismama prvog petka, a posebno na blagdan Srca Isusova, opazi poštovanje ljudi prema njemu.

Ivan Pavao II posjetio je svetište Srca Isusova u Paray-le-Monialu 5. listopada 1986. i tom prigodom rekao: »Obilni duhovni plodovi koji se postižu pobožnošću Srcu Isusovu, poznati su!« Iстicao je ispojed i Pričest na prve petke. Preporučivao je i Svetu uru...

Potrebljeno je danas iskreno se vraćati Spasitelju i prihvatići njegove spasonosne milosti.

Felix VIŠNIĆ

Završna svečanost

Završna svečanost, u smislu zahvale za sve milosti primljene u Hrvatskom nacionalnom marijanskem svetištu u Mariji Bistrici tijekom ove godine, održana je 28. listopada. Sudjelovalo je veće mnoštvo vjernika tako da su ispunili ne samo crkvu nego i prostor pred njom. Svečanu Misu u 11 sati predvodio je monsinjor Duro Kokša, pomoćni biskup zagrebački. Svečanost je bila uistinu lijepa, a mnogo je razloga za osobnu i zajedničku radost. U godini kada se naš narod izborio za političku slobodu, ne smijemo zaboraviti na ulogu što ju je Marija Bistrica odigrala u svih 45 godina nasilnog bezbožnog režima. Vjerovali smo da će oni silni vapaji Majci Božjoj, izraženi jednakom tihom molitvom i susama kao i zanosnom pjesmom, urođiti plodom. Nasuprot bezbožnom bezumiju koje je poslije rata hodočasnike i puškom razgonilo, marijanski je narod dolazio svojoj Majci, a na sve izazove i za sva poniznja odgovarao je pjesmom:

„Hoćemo Boga,
Djevice sveta,
O slušaj Majko,
vjere nam glas,
Naša se molba diže i sreta
Na svome putu Tebe,
svoj spas!
O Majko, blagoslovi
žive nam vjere jek:
Hoćemo Boga za Oca svoga,
Hoćemo Boga za kralja
vijek!“

Doista, Gospa je blagoslovila našu molitvu, ali nas je i vodila putem koji je teško shvatljiv bez vjere, putem kojim je i sama išla, do cilja na koji je i sama stigla, a to je put za Isusom na Kalvariju, križni put. I dok su Isusovi nepriatelji vjerovali da taj put svršava u smrti, Marija je u nama budila vjeru i nadu da nije grob naš cilj nego uskrsnuće. Hrvatski su kipari tu vjeru i nadu prelili u broncu i podigli je kao krunu križnog puta – uskrsnuće. To je bila i jedna od prvih podignutih postaja u modernom likovnom izražaju prema kojoj su sve ostale vodile, pred koju su svi pobožni vjernici dolazili i upijali poruku koju im je Marija tih polagala u njihova srca: „Doći će dan uskrsnuća!“

Marija Bistrica postala je i isповjedaonica hrvatskog naroda. U njoj su osobno uskrsnuće iz vlastitih grijeha doživjeli ljudi iz svih naših krajeva, a križni put nerazdvojni je dio svih naših hodočašća, pa i našeg životnog koje svi moramo proći, a Marija nas je učila kako treba ići i kamo treba stići.

Zanimljivo je baš to da je naš narod, idući svojim križnim putem poratne povijesti, na Mariji Bistrici izgrađivao svoju KALVARIJU. A sve je počelo, mogli bismo reći, baš Marijanskim kongresom pod istim brdom 1971. godine. A onda je došla g. 1984. u kojoj je upravo eksplodirala istina: „Po Mariji k Isusu!“ Nacionalni euharistijski kongres bio je veličanstveni vatromet vjere koji je buknuo iz srdaca svih hrvatskih vjernika. Križni put nastavio se graditi, mi smo nastavili njime ići, ali pred nama sija vjera u uskrsnuće. Pa ako su ove godine umjetnici i završili svoja brončana remek-djela, mi

svoja životna djela dotjerujemo i dalje dok ne dođe čas da s Marijom, anđelima i svima svetima zapjevamo vječni himan: »Tebe Boga hvali-mo!«

Ima u našoj dugoj vjerničkoj povijesti mnogo znamenitih osoba, a jednu nam je Božji Promisao poslao pred tri stoljeća. Bio je to pobožni zagrebački biskup, pavlin Martin Borković. On je, u vremenu kad je hrvatskom narodu bila prijeko potrebna duhovna obnova, pokrenuo hodočašća na Bistricu, k Mariji. Ove godine narod Hrvata mu se odužio: pod ulaznim trijemom kojim se ulazi s trga u svetište, podignut mu je brončani kip, djelo akademskog kipara Stanka Jančića. Stoji starac biskup tih i pobožan pod teretom biskupskog ornata, ali je k srcu prigrlio Mariju i njezino Dijete, nenačitljivo govoreći svakome: Ovo je »Izvor boljega svijeta«.

Valentin MIKLOBUŠEC

NOVI KIP ZAGREBAČKOG BISKUPA BORKOVIĆA POD ULAZNIM TRIJEMOM

Mučenik otoka Dakse

Danas se napokon javno govori o zločinima koje su komunisti počinili u dani ma kad su oružjem nametnuli svoju vlast. Posebna meta njihovog nasilja bili su plemeniti ljudi u koje je narod nekog sela ili grada imao osobito povjerenje. Zato su padale glave i se-ljaka, i radnika, i intelektualaca i svećenika. Prigrabivši vlast silom, komunisti su znali da je moraju tek zadobiti na izborima, barem prividno slobodnima. Da bi već u začetku suzbili svaku demokratsku oporbu, likvidirali su ugledne ljude koje bi narod, makar i potajno, pitao za savjet. Osim toga osvećivali su se iz raznih motiva, a najčešće su ubijali iz slike mržnje.

Cinjenica da se tražilo određene osobe, govori u prilog tvrdnje da su ti zločinci bili planirani. Dok se svaka demokratska vlast bori za dobre ljudi, nasilna komunistička ih je likvidirala. U novije vrijeme govor se i piše o takvome zločinu na otočiću Daksi kod Dubrovnika, gdje je među nevinim žrtvama mržnje pao i isusovac o. Petar Perica. Njegove zanosne pjesme: »Do nebesa nek se ori« i »Zdravo Djevo« nisu prestale odjekivati po našim crkvama i proštenjima. Donosimo stoga osnovne podatke iz njegova života, te zaduženja što ih je vršio kao svećenik. Iz svega se vidi da je on u prvom redu

bio duhovni vođa, osobito mladih, a jugokomunisti unitarističke orijentacije baš su takve najviše mrzili. Zato je parola o njihovoj humanoj revoluciji gruba laž, duhovno ubijanje živih i vrijedanje bezbrojnih mrtvih.

MAKARSKA

Petar Perica je rođen u selu Kotišini, župa Makar-Kotina, 27. lipnja 1881. Roditelji su bili poljodjelci: Stjepan i Anica r. Srzić. Imali su dva sina i tri kćeri. Perice su stari nom bili Kačići.

Pučku je školu završio u Makarskoj i nastavio s građanskim iako je mislio na svećeništvo, ali bili su siromašni, a u franjevce mu se nije išlo. Kod dočeka biskupa Franje Filipa Nakića 1895. recitirao je vlastitu pozdravnu pjesmu i on mu obeća mjesto u Travniku.

TRAVNIK

Petar Perica je u sjemeništu od 1895. na klasičnoj gimnaziji. Početkom 1901. ulazi u isusovački novicijat u Velehradu (Moravska), zatim završava srednju školu u Kalksburgu i retoriku u St. Andra (Austrija). U međuvremenu je jednu godinu (1904) u Travniku pomoći prefekt. Filozofiju završava u Bratislavi (Slovačka) pa dvije godine (1909-1911) predaje u Travniku. Teologiju studira u Innsbrucku, gdje je 1914. zaređen za svećenika. Slijedeće godine se vraća u domovinu da obavi redovničku Treću probaciju i zatim je godinu dana urednik Glasnika Srca Isusova. Uz to je pomoći učitelja novaka. 1917-1919. radi u Travniku kao prefekt višeškolaca.

Kao đak okupljao bi za vrijeme praznika djecu da ponavljaju vjeronaute, mole i pjevaju. Za posvetu hrvatskog naroda Srcu Isusovu 1900. ispjevalo je u Travniku himnu »Do nebesa nek se ori« i kod prigodnog velikog hodočašća Hrvata u Rim predao Svetom Ocu u ime hrvatske mladeži album sa 160.000 potpisa. Za jubilej dogme o Bezgrešnom začeću 1904. ispjevalo je pjesmu »Zdravo Djevo, svih milosti puna«. God. 1910. pozvao je brošurom »Slavlje hrvatske omladine« hrvatsku mladež da svečano obnovi posvetu Srcu Isusovu i za tu zgodu napisao dramu »Stjegonosa«. Napisao je i himnu za Vojsku Srca Isusova protiv psovke: »Ustaj rode, Kralj ti zbori: Dodi pod mog Srca stieg!«

SPLIT

Godine 1919. o. Petar Perica preuzima vodstvo Marijine kongregacije građana i gospoda, i onda Oratorij Sv. Josipa uz isusovačku rezidenciju gdje okuplja našu katoličku mladež na predavanja, priredbe, duhovne obno-

(Nastavak na str. 383)

»Serafski naučitelj« – sveti Bonaventura

Piše: Josip ANTOLOVIĆ

Govoriti o franjevačkoj pobožnosti prema Kristovu Srcu, a ne spomenuti sv. Bonaventuru (+1274), bio bi krupan promašaj. Radi se, naime, ne samo o velikom zaljubljeniku u probodeno Spasiteljevo Srce, nego i o franjevcu koji je u povijesti teologije i duhovnosti, posebice franjevačke, odigrao važnu ulogu. Svojim teološkim raspravama i krepsnim životom obogatio je i svoj red i cijelu Crkvu. On, teolog i mistik Kristove muke, jedno vrijeme vrhovni poglavutar svog reda i voda mnogih duša, imao je velik udio u širenju izvornog štovanja Srca Isusova unoseći ga u pučku pobožnost.

UČENJAK I APOSTOL PUĆKE POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

Franjevci konventualci: Lorenzo di Fonzo i Giovanni Colasanti tvrde da je upravo sa sv. Bonaventurom prava pobožnost Srcu Isusovu počela zadobivati konkretnе oblike kako u franjevačkom redu, tako i u cijeloj zapadnoj

Crkvi. On naznačuje dvostruki objekt te pobožnosti: Isusovo fizičko srce i srce kao simbol ljubavi. Govori također o svrsi pobožnosti Srcu Isusovu te o raznim načinima kako da se vrši. Zanimljiva je slijedeća činjenica: kad sv. Bonaventura govori ili raspravlja o pobožnosti Srcu Isusovu, čini to kao da se radi o nečem već poznatom što on svojim čitateljima i slušateljima želi samo nekako dovesti u svijest, bolje osvijetliti i usdrnije naglasiti. To znači da je poznavao ono što su drugi već prije njega govorili, pisali i doživljavali o Spasiteljevu Srcu.

PRVAK U SREDNJOVJEKOVNOJ ŠKUPINI ŠTOVALACA SRCA ISUSOVA

Bonaventura je počeo pisati o pobožnosti Srcu Isusovu sredinom XIII stoljeća, a uskoro su na scenu duhovnosti stupile i dvije velike mističarke iz samostana Helfte u Njemačkoj: blažena Mehtilda iz Hackerborna (1241-1289) te sv. Gertruda (1256-1302). One su svojim tekstovima još više i određenije

obogatile vjernički stav prema Srcu Isusovu. Međutim, Bonaventurina pobožnost bila je tako poznata da ga je jedan umjetnik čak i prikazao kako kleći pred Isusom koji mu pokazuje svoje Srce. Riječ je o slici na pali velikog oltara Svećeve crkve u njegovu rodnom mjestu Bagnoregiu kod Viterba u Italiji. Načinio ju je karmeličanin fra Silvestro. Stoga je s pravom papa Pijo XII u enciklici »Haurietis aquas« od 15. svibnja 1956. zapisao: »Sv. Bonaventura, prvak u skupini srednjovjekovnih štovalaca Srca Isusova, dostoјno predstavlja serafski red među najznačajnijim stjegonošama štovanja Srca Isusova.« Crkva, zahvalna sv. Bonaventuri, stavila je u Časoslov Božjeg naroda čitanje puno teološke dubine i žarke pobožnosti iz njegova djela »Drvo života«. Upoznajmo se barem djelomično s tim divnim tekstom!

»Promisi i ti, otkupljeni čovječe, tko je, kako velik i kakav ovaj koji za te visi na križu, čija smrt oživljuje mrtve, čije preminuće žali nebo i zemlja, a tvrdo stijenje puca.

S druge pak strane, da bi se iz boka Kristova usnuloga na križu stvorila Crkva, i ispunilo Pismo koje kaže: Gledat će onoga koga su proboli, božanskim određenjem je dopušteno da jedan od vojnika kopljem probode i otvoriti onaj sveti bok, sve dok se s krvljtu i vodom ne izli cijena našeg spasenja; ono je iz izvora, to jest iz skrovišta srca, izašlo, snagu dalo otajstvima Crkve da podjeljuje milosni život, te da onima koji već u Kristu žive bude napitak izvo-

ra, živog izvora koji strui u život vječni.

Ustani, dakle, prijateljice Kristova, i budi poput golubice u spiljama kamenim, u skrovištima vrletnim; ondje poput vrapca koji nalazi sebi kuću bdij bez prestanka; ondje poput grlice čiste ljubavi sakrij ptiće svoje; ondje usta svoja primakni da s radošću cripš vodu iz izvora Spasenja. On je, naime, izvor. On je riječ što je izvirala u Edenu i odatle se granala u četiri kraja te, izlijevajući se u pobožna srca, oplodjuje i navodnjava zemlju...“

Zanimljivo je da je Bonaventura odmah na početku svog prve i najznačajnijeg teološkog djela Komentara na prvu knjigu Sentencija Petra Lombarda, ovako progovorio o Srcu Isusovu: »Pre-slatko Srce Isusa Krista bilo je ispunjeno tako nježnom ljubavlju prema nama, da mu nije izgledalo teško preuzeti za nas krajnju i najokrutniju vrstu smrti.« Za serafskog je Naučitelja ta Kristova ljubav potpuna, posvemašnja, trajno nova. A takva bi morala biti i čovjekova ljubav prema Kristu, jer ona nije drugo nego velikodusni odgovor na velikodusnu ljubav. U tome se i sastoji pobožnost Srcu Isusovu. Ona je odgovor ljudske ljubavi na božansku ljubav. Sv. Bonaventura doslovno piše: »Tko ne bi ljubio ono Srce toliko ranjeno? Tko ne bi ljubitelju ljubavlju izvratio?«

DVA ČINA PRAVE POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

Pravu pobožnost Srcu Isusovu sačinjavaju dva čina: usrdna molitva za žarku ljubav te očišćenje od grejha i ispunjavanje svega što Krist

traži od nas. Svetac stoga i sam moli: »Operi me od mog bezakonja da, pošto me očistiš, mogu pristupiti k Tebi najčistijemu i zaslužiti da sve dane svoga života mogu stonavati u tvome Srcu i vršiti tvoju volju.«

Zivot je pravog štovatelja Srca Isusova: život ljubavi, potpunog predanja i vječnog davanja hvale Bogu u svetuštu Božanskoga Srca. Prema naučavanju sv. Bonaventure mnogostruki su plodovi pobožnosti Srcu Isusovu. Svojim sadržajem kao da navijestaju 12 obećanja Srca Isusova danih preko sv. Margarete Alacoque. Serafski naučitelj piše: »Valja pristupiti k onom najponiznjem Srcu najuzvišenijem Isusa i to kroz vrata probodenog boka... Ondje se pronalazi pobožnost, ondje se postiže pobožnost suza, uči se blagost i strpljivost u suprotivština, supatnja u ucviljenosti, a naročito skrušenost i poniznost srca.« U djelu »O savršenom životu – sestrama« Svetac ovako poziva redovnice: »Pristupi, dakle ti, o službenice, koracima svojih osjećaja k ranjenom Isusu, i to u potpunosti. Kroz vrata na boku udi sve do Srca samoga Isusa...«

Već spominjani konvntualci: Di Fonzo i Colasanti na temelju djela sv. Bonaventure s pravom zaključuju da nema nikakve sumnje kako je već on poznavao bitne elemente današnje pobožnosti Srcu Isusovu, otkrivajući je odabranim dušama. Činio je to s, do tada još, nepoznatima naglašcima.

Divno je također i jasno definiranje štovanja Srca Isusova. Pri tome se posve kratko naglašava onaj njezin dvostruki predmet što se tek nakon dugih polemika napokon

ustalio u katoličkoj teologiji kao prokušana nauka. Svetac dobro razlučuje i povezuje pojmove »bok i srce«, lako raspravlja i govori i o drugim Isusovim ranama, posebnom upornošću poziva i upravlja duše na kontemplaciju i molitvu te prebivanje u samom Kristovu Srcu kako bi iz njega crpile obilne plodove očišćenja i svetosti.

SPOMENIMO JOŠ SV. ANTUNA PAĐOVANSKOG

Kad sam već kod prvog crkvenog naučitelja iz franjevačkog reda, ne mogu a da barem kratko ne navedem i drugoga, veoma popularnoga svetoga Antuna Padovanskog (1190-1231), zvanog i »evandeoski naučitelj«. I on je u duhu franjevačke duhovnosti bio mistik zagrijan za križ i svete Isusove rane. On veoma često potiče na traženje utočišta u Isusovim ranama pa i u onoj na Isusovu boku. To je, naime, put k spasenju. Iz te rane u simbolu krvi i vode proizašlo sakramenti spasenja, osobito krst i euharistija. Po njoj su za čovječanstvo otvorena vrata raja. I kod svetog je Antuna prilično naglašena pobožnost Srcu Isusovu. Zato neki istraživači franjevačke duhovnosti vide u njemu istinskog propovjednika i pisca Srca Isusova. U tom smislu ima značajnih mjesti u njegovu djelu »Gовори на темелju psalama«. Slikari obično slikaju svetog Antuna s djetetom Isusom na ruci. Mislim da to najbolje označuje njegovu ljubav prema Isusu, a u okviru te ljubavi imala je lijepo mjesto i njegova ljubav i pobožnost prema rani na Isusovu boku. U njoj je ponirao u tajne ljubavi Isusova Srca.

Družba Isusova, 1540 - 1990.

Je li vam poznata Družba Isusova? Taj apostolski red Katoličke crkve već dugo djeluje i u Hrvatskom narodu, a sada slavi svoje visoke jubileje. Recimo koju riječ za upoznavanje.

Glasnik koji držite u ruci izdaju ti redovnici. Bazilika Presvetog Srca Isusova u Zagrebu, s kojom je i ovaj Glasnik usko povezan, glavna je isusovačka crkva u Hrvatskoj i Nacionalno svetište Presvetog Srca Isusovce ste imali prilike susresti na mnogim »pučkim misijama« ili u duhovnim vježbama. Mnogi naši stariji i mlađi župnici stekli su svoje srednjoškolsko obrazovanje u sjemeništu na Šalati u Zagrebu ili u Dubrovniku, a te ustanove također vode isusovci već dugi niz godina. Svakako su vam poznati, bar po imenu, neki pisci, te dvije osobe koje ste možda i osobno susreli, a to su o. Ante Gabrić i biskup o. Mijo Škvorc.

ŠTO JE DRUŽBA ISUSOVA?

Družba Isusova je jedna od brojnih redovničkih ustanova u Katoličkoj crkvi. Osnovana je 27. rujna 1540. Ove se godine, dakle, navršava 450 godina od njena ustanovljenja, te se slavi kao jubilarna godina. Slijedeće pak godine spominjemo 500. obljetnicu rođenja Družbine osnivača sv. Ignacija (1491.). Budući da su ove dvije godi-

šnjice jedna uz drugu, Družba je odlučila slaviti takozvanu »Ignacijsku godinu« od 27. rujna ove godine (dan osnutka) do 31. srpnja slijedeće (dan smrti sv. Ignacija).

Svaku redovničku ustanovu Crkva smatra posebnim Božjim darom za potrebe Crkve i svijeta, pa crkvena hijerarhija sa zahvalnošću Bogu odobrava i priznaje takve ustanove.

UTEMELJITELJ REDA - SV. IGNACIJE

Sveti Ignacije Lojolski bio je španjolski plemić koji se obratio nakon što je teško ranjen topovskom kuglom, dok je branio grad Pamplonu od Francuza. Prije tog događaja bio je prošječan kršćanin, ali je u jakim duhovnim doživljajima za vrijeme oporavka posebno doživio Božji misterij. Zamijetio je u sebi nove spoznaje i počeo mijenjati dodatašnja shvaćanja. Stječe uvjerenje da čovjek može naći Boga, i da Bog nije čovjek, svom stvorenju, dalek i tud. Božji misterij je i čovjekov misterij.

Obraćenici su obično radikalni. Tako se i Ignacije pitao ne bi li mogao učiniti nešto kao sv. Franjo ili sv. Dominik. Njegova rodbina, ne shvaćajući dovoljno Božje stvari, zaklinjala ga je neka ne upropasti sama sebe novim usmjerenjem prema duhovnom svjetu, već neka gleda koliku nadu ljudi u nj stavljaju.

U gradu Manrezi obraćenik je svoje duhovne doživlja-

je sažeo u knjižicu Duhovne vježbe. Sadržaj tog »tajanstvenog« djela mogli bismo prikazati kao dramu. Sudionici te životne drame jesu: Bog Stvoritelj, utjelovljeni Božji Sin koji kao Kralj u svakom trenutku Crkve poziva nove apostole da mu se pridruže te da ga slijede i u patnjama, i u umiranju, i u uskršnju, te da u odlučnoj borbi pobijede »neprijatelja ljudske naravi« (Ignacijski izraz), a to je Sotona. Na taj način Isus Krist želi osvojiti svijet za Boga. Ta drama odgovara posljednjim Isusovim riječima u Matejevom evanđelju: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Podite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode i krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.«

To što je Ignacije otada u sebi nosio, svjedočio je i drugim ljudima u silnoj želji: »po-

NAKON MISE ZA OTVORENJE IGNACIJSKE GODINE, 19. X. 1990. PROVINCIJAL O. STJEPAN KUŠAN POZDRAVLJA SVE UZVANIKE I SUDIONIKE UVODNOG SLAVLJA

magati dušama«. Vjerovao je da se i drugi mogu slično Bogu obratiti i surađivati s Isusom Kristom na dobro drugih.

Crkvene su mu vlasti ipak zabranile da drugima govori o Bogu dok za to ne bude stručno osposobljen studijem teologije. Zato se je, premda već u tridesetoj godini života, marljivo dao na studij koji je završio u Parizu. Ondje je s nekoliko suđugova koje je prethodno uveo u duhovne vježbe, 1534. položio zavjet da će poći propovijedati nevjernicima u Jeruzalem. A ako to ne bi bilo moguće, da će se ponuditi papi neka ih on šalje gdje bude smatrao da je veća potreba. Tu je začetak Družbe Isusove! Ostvarilo se ovo drugo. Nisu mogli u Jeruzalem, pa su se stavili na raspolaganje papi, a on je 27. rujna 1540. odobrio novi Red u Crkvi.

VELIKA KARIZMA ZA VELIKA VREMENA

Družba Isusova je nastala u vrijeme kad su Europa i čitav svijet doživljavali velike promjene.

Uskoro nakon Ignacijske rođenja otkrivena je Amerika, oplovljena Afrika, otvaraju se putovi prema povezivanju čitavog čovječanstva.

U Europi Crkva doživljava potrebu duhovne obnove i u vodstvu Crkve i u vjernicima. Kršćanstvo je tada, nažalost, pretrpjelo velike štete. Protestanti i anglikanci su se odvojili od Rimske crkve.

Otkrića novih kontinenata potakla su državne vladare da krenu u osvajanja koja su se u mnogočemu kosila s kršćanskim moralom. Crkva je pak osjećala poticaj da do kraja Zemlje propovijeda Isusovo Evanelje, te da brani,

čuva i obnavlja vjeru u staroj Europi. Družba je Isusova u svom osnivačkom dokumentu zacrtala, od pape odobrenu svrhu, a to je »da osobito nastoji oko obrane i širenja vjere, te oko napretka duša u kršćanskom životu«, i to tako da bude posebnim zavjetom posluha podložna papi i njemu na raspolaganju. Tu je svrhu Družba već za života svetog Ignacija velikim dijelom i ostvarivala.

Od njenih misijskih pothvata osobito su poznati pokusaji da se zapadna liturgija prilagodi kineskoj kulturi.

Misionari su se i u Indiji prilagođavali tamošnjoj društvenoj podjeli na kaste, da bi taj poredak iznutra promjenili i postigli jednakost među ljudima. Za Indiju su dva imena nezaobilazna: Franjo Ksavverski i De Nobili.

Slično su učinili i u Južnoj Americi gdje su za domaće stanovništvo najprije poboljšali uvjete materijalnog i društvenog života i pomagali mu da se brani od španjolskih i portugalskih izrabljivača. O tome je poznat film »Misijska«.

Veliki dio Družbe i danas djeluje u misijskim zemljama: u Indiji 3.300, u Africi 1.330, Japanu 337 itd. Čitava Družba danas broji 25.135 članova.

ZA PROCVAT UMA I SRCA

Družba je bila posebno aktivna na području školstva. Za vrijeme najvećeg procvata njenog školstva, u 18. st, vodila je 869 obrazovnih ustanova u kojima je radilo oko 15.000 isusovaca, a svih ih je tada bilo oko 23.000.

I u hrvatskim su krajevima isusovci otvarali kolegije

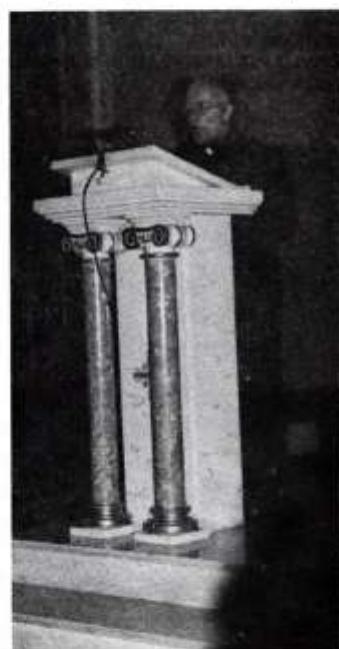
(srednje škole) u Zagrebu, Dubrovniku, Varaždinu, Rijeci, Osijeku, Požegi i Petrovaradinu. Otvorili su je i u Beogradu koji je tada bio drugačijeg stanovništva i nazora nego danas.

Zagrebački je kolegij pre-rastao u sveučilište g. 1669. Od brojnih znanstvenih radnika spominjemo samo Ruder Boškovića iz Dubrovnika, fizičara i filozofa, te pisca prve hrvatske gramatike oca Bartola Kašića.

ZASVJEDOČENA I POTVRĐENA VJERNOST

Osobito nas raduje što su mnogi članovi Družbe od Crkve proglašeni svetima. To je ponajprije njen osnivač sv. Ignacije i njegov sudrug i prijatelj sv. Franjo Ksavverski, koji se osobito štuje u sjever-

(Nastavak na str. 385)

O. FRANJO PSENIČNJAK, UČITELJ ISUSOVAČKIH NOVAKA, DAJE KRA-TAK PRIKAZ IGNACIJANSKE KARIZ-ME NA DJELU

ZUPNA CRKVA PRESV. TROJSTVA U DONJOJ STUBICI VEOMA JE STARA I PUNO PREPRAVLJANA. NA PROČELJU SE I NE PREPOZNAJE NJEZIN GOTIČKI STIL, ALI JE SASVIM DRUGAČIJA SLIKA UNUTRA (gore). NOVI OLTAR »PREMA PUKU« I CIJELO SVETIŠTE UREĐENO JE ZA ODVIJANJE LITURGIJSKIH SLAVLJA I DRUGIH SAKRAMENATA (dolje)

DONJA

•Kanonik zagrebački i arhidakon gorički Ivan sastavio je 1334. godine popis svih župa zagrebačke biskupije, nabrojivši ih poimence 451. To je dragocjen povijesni dokument. U njemu se navodi i župa Donja Stubica, jedna od prastarih župa na sjevernim padinama Medvednice. Višestoljetna crkva koja i danas stoji sagradena je u gotičkom stilu 1535. godine. Bilo je to nepuno desetljeće nakon kobne bitke na Mohaču (1526), i nepuna četiri desetljeća prije seljačke bune (1573), pa se nije čuditi što je malena. Posvećena je Presvetom Trojstvu. Takav naslov župne crkve, najveće otajstvo kršćanske vjere, daje naslutiti da je narod u vjeri bio dobro poučen.

Danas je ta crkva svakako premala za župu od 5.000 duša, ali je lijepo uređena. Podignuta je uz potok Reku, a kraj nje prolazi značajna pokrajinska cesta. Kronika je zabilježila da se na Reki zbio jedan nemili dogadaj. Godine 1773. došao je iz Jamnica za župnika u Donju Stubicu učen svećenik plemenita roda, Ignacije Jelačić. Na božićnoj polnoći te iste godine ljudi su zapjevali neku pjesmu koja se novom župniku činila neprikladnom pa ju je smjesta zabranio. Ta je zabrana neke od nazočnih toliko razjarila da su nakon svećane Mise pograbili župnika i odvukli ga na potok da ga utope. (Ne bih rekao da se oni nisu već prije »utopili« u kojoj klijeti!) Srećom ih je u toj ludoj namjeri spriječio odlučni špan iz Gornjeg Oroslavija, po imenu Čičko. Očito je da novi župnik još nije bio upoznao domaće običaje, a kamoli čud ljudi. Zagorci su za pravdu i stare pravice čak i bunu podigli, i krviju platili, pa su je uvijek spremni i braniti. Kasnije se vlč. Ignacije pomirio s ljudima i bio im župnikom punih devet godina, dok nije kao učen svećenik s bečkom diplomom iz filozofije i rimskim doktoratom iz teologije imenovan zagrebačkim kanonikom i prešao na Kaptol.

Donja Stubica je u svojoj starijoj i novoj povijesti imala veoma vrijednih župnika koji su se odlikovali čovjekoljubljem, pobožnošću i zauzetošću za narodnu stvar, a takvima narod lako prašta i zaboravlja neizbjegne ljudske mane.

STUBICA

Današnja župa brojem stanovnika ne raste jer se s potrošačkim mentalitetom uvukao i »Zweikindersystem«, a nema ni doseljavanja sa strane. Godišnje bude oko 80 krštenja a sprovoda nešto više, dok se vjenča svega tridesetak pari. Posjetilac toga kraja svuda će vidjeti mnoštvo novih i velikih kuća, ali ljudi nema previše. Među te kuće spada i oko 500 vikend-dvoraca, pretežno praznih. Vlasnici su im ili domaći ili zagrebački imućnici. Osim toga, roditelji se muče da svakom djetetu podignu zasebnu kuću te da im priskrbe sve što zaželete, a to i nije dobro. Tako u mladima već na prvim poteškoćama splasne žar za životnu borbu, pa im ideal postaje lagodan život u provodu. Malo ih ide na visoke škole jer misle da već imaju sve što im treba, a još ih je manje koji bi ih završavali. Zaboravljaju da uvijek stoji ona narodna izreka: »Više vrijedi umjeti nego imati!« Znanje je, naime, najveći kapital, a u budućnosti će to biti »roba« koja će se najskuplje prodavati. Tko taj kapital ne stekne na vrijeme, kasnije će ga skupo plaćati. Zagorska dobroćudnost i poznata pravdoljubivost nije dovoljna za suživot s balkanskim vukovima, a oni su doprli i u te strane. Zagorci moraju vlastitim radom uma i ruku, sloganom i povjerenjem razvijati svoj identitet i utvrditi samopoštovanje. To je jedini put da se u svojoj gostoljubivosti ipak odhrvaju kuferašima koji bi im htjeli sjesti za vrat. Vjerska praksa još je dosta dobra, a svuda je zamjetan pečat kršćanske kulture. Ipak, suvremena pokretljivost od svakoga traži veću osobnu izgradenost. Iako su ti ljudi u principu veoma dobri, ipak ih nagrdjuje psovka koju su davno počeli sijati žandari, a kasnije razne vojske, osobito jugoslavenske. Da bi to zlo u začetku sprječio, župnik Cigler je osnovao »Vojsku Srca Isusova protiv psovke«. Na plakatu iz g. 1903. navedena su 262 imena. Taj župnik je (1877-1905) puno raširio pobožnost Srcu Isusovu koja je i danas jedna od najjačih u župi.

TINO

U REHABILITACIONOM CENTRU SVE VIŠE RASTE ZNAČENJE MJESENJE KAPELE SV. KATARINE KOJA JE U NEPOREDNOJ BLIZINI BOLNIČKIH I TURISTICKIH OBJEKATA. LJETI I ZIMI SLUŽI VJERNICIMA KOJI SU NA OPORAVKU U TOPLICAMA (gore). KAPELA SV. ANTUNA U MATENCIMA IZ G. 1669. (dolje)

Crkva u Kini

Sveti Franjo Ksaverski koji je otvorio vrata evanđelju u Japan, žarko je želio Isusu otvoriti i vrata u Kinu. Svoju želju nije ostvario jer ga je zatekla smrt na sičušnom otoku Sancianu 2. prosinca 1552. U to vrijeme Kina je bila potpuno zatvorena za vanjski svijet, pokušaji misionara od Franjine smrti do dolaska o. Mattea Riccia 1582. bili su bezuspješni.

P. Ricci na smrtnoj postelji u Pekingu 1610. rekao je svojoj subraći isusovcima: »Ostavljam vam otvorena vrata za veliku proslavu Boga u Kini, ali to neće biti bez brojnih opasnosti i puno truda«. Riccijevo proročanstvo se pokazalo točnim, na poseban način zadnjih 40 godina u Kini.

Marnim radom i zalaganjem misionara franjevaca, isusovaca i drugih redovničkih zajednica Crkva u Kini dočekala je 1946. godinu sa 20 nadbiskupija, 20 biskupija i 44 apostolske prefekture sa ukupno 1954 crkve, uz brojne osnovne i srednje škole a postojala su i tri sveučilišta.

PROGONI

U rujnu 1946. pojавila se grupa studenata koja je sebe nazivala »Fan-shen-tuen«. Zadatak koji su si postavili bio je da pomažu siromašnima i kažnjavaju bogate. Organizirali su tzv. »narodne sudove«. Prvi su se pred tim sudovima našli madžarski isusovci: msgr. Szarvas, o. Takacs i o. Maron. Neke djevojke iz obližnje sestarske škole i jedna žena pokušali su im pomoći, ali su sve kasnije nadene obješene na drvo ispred kuće. Monsignor Szarvas je bio optužen da je na zemljištu koje je misija kupila posjekao 15 stabala. Prema rječima tužitelja prijašnji je vlasnik prodao zemlju, ali ne i drveće. Za svako drvo dobio je po jednu godinu zatvora, a Misiji je naloženo da kroz 15 godina plaća odštetu. Misija je, nadalje, optužena da nije plaćala porez. Papiri koji dokazuju suprotno, nisu pomogli. Iza tih optužbi bio je komunizam. A kako se on širio Kinom, širilo se i skupljanje »neplaćenog« poreza i maltretiranje misionara.

Budući da su se prilike pogoršavale, poglavari su odlučili da svi studenti bogoslovije odu na studij u inozemstvo.

Godine 1949. protjerani su svi isusovci stranci, dok su isusovci Kinezi, njih 138, bili

O. BEDA CHANG – PRVI MUČENIK U ŠANGAJU

uhapšeni 1954. Lišeni građanskih prava, poslani su u udaljene krajeve Kine ili u radne logore. Od 1950. do 1970. žive raspršeni, izolirani jedan od drugoga, obespravljeni i osamljeni. Jedina utjeha bila im je vjera i svijest da pripadaju »Družbi Isusovoj«. Kad se 1979. moglo ponovno posjetiti Kinu, ustanovljeno je da još ima 90 isusovaca koji su preživjeli mučenje, dok su drugi poumirali u zatvoru i izvan njega, od gladi i bolesti. Godine 1990. u Kini ima još 50 isusovaca. Svi su oni, bez iznimke, trpjeli zbog svoje vjere i time sudjelovali u pashalnom misteriju Krista Gospodina. Jedan od njih je nedavno izjavio: »Zahvaljujući Božjoj milosti i snazi Duha Svetoga, sačuvali smo Družbu Isusovu u Kini.«

BEDA CHANG, PRVI MUČENIK U ŠANGAJU

Otac Beda Chang je 1941. postao rektor Kolegija sv. Ignacija, jednog od mnogih kolegija koje su isusovci vodili u Kini. Taj je kolegij imao 2000 studenata: 1100 pogana, 800 kršćana i 100 katekumena. Kad su komunisti stigli u Šangaj počele su neprilike. Jednog jutra razbijeno je nekoliko kipova u školskom dvorištu. Razbijajući su pronađeni i morali su sami odnijeti kipove na popravak. Njihov je nekulturni i nedemokratski čin bio osuden.

Nakon toga o. Beda Chang je napadnut da ne odgaja studente u duhu patriotizma, i da je Katolička crkva bez smisla za ljubav prema domovini. O. Chang je odgovorio: »Crkva koja vodi tri sivečilišta, 156 srednjih škola, 2.009 osnovnih, 216 bolnica, 847 ambulanta i 272 sirotišta ne može biti nepatriotska.«

Nakon toga na zidu njegove škole pojavio se plakat sa 10 optužbi. Najveća je od njih bila da o. Chang minira oslobođilački pokret »Katoličkih patriota«. Morao se povući sa škole, ali ni to nije bilo dosta. Dana 11. kolovoza 1951. bio je milicijskim kolima odvezan na razgovor i više se nije vratio. Umro je nakon tri mjeseca, 11. studenoga 1951., u zatvorskoj bolnici. Dva dana kasnije u prepunoj crkvi sv. Ignacija bio je svečani rekvijem. Misu je predvodio biskup Šangaja. Dan kasnije, u drugoj crkvi, sakupilo se 2000 studenata. Misa je služena u čast svetoga Križa u crvenom rahu. Svetište je bilo puno cvijeća. Studenti su nosili crni flor na rukavu, a djevojke bijeli čvor u kosi. Na kraju Mise zapjevali su Tebe Boga hvalimo. P. Chang je bio prvi mučenik Šangaja u novoj eri. Slijedili su drugi mučenici iz svećeničkih i laičkih redova.

ODVAJANJE KINESKE KATOLIČKE CRKVE OD RIMA

Da bi uništili Crkvu, komunisti se nisu zadovoljili s progonima, mučenjima i zatvaranjem. Na sve su se načine trudili da je odvoje od Rima. Pokušali su to u prosincu 1950. kad su odlučili uvesti »župski sovjet« i mjesne »komitete reforma« koje su sačinjavali vjernici. Namjeravali su sve to uključiti u Nacionalni komitet za reformu Katoličke crkve. Nakon što je papa Pio XII osudio takvo miješanje države u poslove Crkve, pokušaj je propao.

Međutim, još prije te papine osude 1953, oni su stvorili »Pokret za protivljenje imperijalizmu, za ljubav prema zemlji i vjeri«. Tada je nastalo nekoliko patriotskih udruženja među katolicima. Ured za vjerske poslove sazvao je sinodu u Nankingu u kolovozu 1953. koja je trebala ujediniti sva ta udruženja. Svih 10 zaključaka sinode bilo je na liniji ideja komunističke vlasti. Ni taj pokušaj nije uspio stvoriti jaču podršku među katolicima.

Komunisti su zaključili da prije nego se pristupi ostvarivanju patriotske Crkve, treba ukloniti »utjecajnu bazu imperijalista i kontrarevolucionara koji se kriju u Crkvi«. Primijenjena je državna sila. U rujnu je uhapšen biskup Šangaja, mnogi svećenici i laici. U

prosincu je uhićeno mnogo svećenika i laika u Kantonu. Sve su to radili dok nisu konačno u srpnju-kolovozu 1957. stvorili Kinesku patriotsku crkvu kao jedinu dopuštenu crkvenu strukturu u Kini. Neki su biskupi iz straha pristali uz tu crkvu i posvetili druge biskupe, a bez znanja i odobrenja sv. Oca. Vjerni katolici su se povukli u ilegalu ne priznavajući ovu partijsku tvorevinu. Tako se u Kini stvaraju dvije crkve: državna bez veza s Rimom i ona potajna, doduše također bez vidljivih veza s Rimom, ali vjerna.

ZNAKOVI NADE?

Godine 1979. i 1980. omogućeno je više posjeta u Kinu, ali i dodira s vjernom Crkvom koja je tako saznala što se događalo u Crkvi tijekom zadnjih 20 ili 30 godina. Saznali su o smrti i izboru zadnjih papa, da je za generala Družbe Isusove izabran p. Arrupe, da je bio Drugi vatikanski sabor i za liturgijske reforme koje je Sabor donio.

Kad je 76-godišnji isusovac dobio sliku na kojoj papa blagoslova p. Arrupe, kleknuo je, opetovan ljudstvo sliku i rekao plačući: »Ja sam danas najsrcejniji čovjek. Nisam mogao zamisliti da će vidjeti ovaj dan.«

Nada je zasjala jer je otvoreno mnogo crkvi, misa se slavila u 15 gradova. Ali nuda je bila kratkog vijeka. Misu su mogli služiti samo svećenici koji su pripadali »patriotskoj crkvi«. Ponovno je započeo progon. Neki svećenici, do tada tajni, pohvatani su i osuđeni na dugogodišnju robiju. Drugdje opet, posebice izvan velikih gradova, službenici

(Nastavak na str. 386)

NA SANCIJANU, GDJE JE UMRO SV. FRANJO KSAVERSKI, PODIGNUT JE NJEMU U ČAST SLAVOLUK, A CRKVA JE OBNOVLJENA

Pred vama ide u Galileju

Piše: Mirko NIKOLIĆ

Golgota je utihnula. Onaj čiju su smrt toliko izvikivali leži u grobu. Sinedrij može biti miran i spokojno nastaviti vršiti svoju dužnost. No, da li su odgovorni u narodu osjećali spokoj i mir nakon sveg onog što su doživjeli s tim neobičnim Nazarećaninom? Teško je u to povjerovati. Nad Jeruzalemom je vladao prividan i čudan mir koji će se uskoro prolomiti Isusovim uskrnućem. Nakratko poraženi Isus postat će trajni pobjednik. Svoju uskrsnu radost udahnut će u svoje učenike i oni će početi hrabro naviještati: »Isus je umro, Bog ga je uskrisio, obratite se!«

POBOŽNE ŽENE, Mk 15, 40-41

Ne možemo čitati Markovo Evanđelje, a da ne zamjetimo nazočnost pobožnih žena koje su pratile Isusa od Galileje do Kalvarije i služile mu. Gledano iz naše perspektive ta nam činjenica ništa posebno ne govori. Međutim, kad se pokušamo uživjeti u ambijent Isusova vremena i položaj žene u ondašnjem društvu, onda stvari sasvim drukčije izgledaju. Žena je u ono vrijeme bila strogo zatvorena u obiteljskom krugu bez prava sudjelovanja u dru-

štvenom životu. Blago rečeno, židovski je mentalitet bio neosjetljiv za ulogu žene. Pogotovo je bilo nezamislivo da bi među učenicima rabina u ono vrijeme bilo i žena. I ovdje vidimo kako je Isus drukčije postupao. Usudio se u tako važnom području reagirati protiv shvaćanja svoga vremena. Prema u Evandeljima nigdje nije izričito rekao nekoj ženi da ga poput učenika slijedi, Isus ih je sigurno pozivao da idu za njim. On je imao inicijativu u stvaranju skupine pobožnih žena koje su ga pratile i služile mu. Sigurno se zbog svog položaja u društvu one same ne bi usudile krenuti za Isusom. Tu se vidi Isusova želja za izjednačavanjem žena s muškarcima u njihovoj punoj službi u Božjem Kraljevstvu. Za razliku od učenika one nisu bile poslane u misiju da propovijedaju, pa tako nisu primile pastoralnu moć, niti svećeničku službu. No, i one su »bile s Isusom«, što je prva značajka Isusova učenika. Kao i Dvanaestorica, i one su sudjelovale u Učiteljevu životu. Njihova privrženost sastojala se u služenju Isusu, kao što bilježi sv. Marko, i učenicima što dodaje sv. Luka. Tako je njihova aktivnost bila posvećena na službu Kraljevstvu.

Njihova privrženost i veličina očituju se i u vjernosti i potovanosti da ostanu uz Isusa kad mu je bilo najteže. U trenucima njegove muke učenici su se razbježali i nisu se usudili slijediti ga. Ali one su ostale i, kako Markovo Evanđelje donosi, izdaljeg sve pratile i gledale. Posljedne trenutke Isusova zemaljskog

života one povezuju s prvim trenucima u novom životu jer su ga prve susrele ranog uskrsnog jutra.

POSJET GROBU, Mk 15, 42-47 i 16, 1-4

Kad je već sve bilo gotovo i večer nastala, trebalo se pobrinuti za Isusov ukop. No, nad se nije našao nijedan od Dvanaestorice. Strah da ne dožive istu sudbinu otjerao ih je daleko od događanja na Golgoti. Ipak, našao se jedan iz širokog kruga učenika koji nije u stopu Isusa slijedio, ali je bez sumnje bio duboko zahaćen Isusovim propovijedanjem. Bio je to Josip iz Arimateje za koga sv. Ivan u svom Evanđelju veli: »Učenik Isusov, ali tajni zbog straha od Židova«. Josip je istaknuti vijećnik i hrabro ide k Pilatu zatražiti da tijelo Isusovo može uzeti i pokopati. Trebao je skupiti hrabrosti i pojavit se pred Pilatom koji je bio poznat zbog svoje okrutnosti.

Pilat se čudio što je Isus tako brzo umro. Znao je da raspeti mogu dugo visjeti na križu dok ne umru. Nakon stotnikove potvrde o Isusovoj smrti, Pilat dopušta Josipu da uzme Isusovo tijelo. Tako Isus nije bio bačen u zajedničku grobnicu kamo se bacaju kriminalci kažnjeni za svoja zlodjela, nego je bio umotan u platno i dostojno položen u grob. Prvi su kršćani iskazivali veliku počast Isusovu grobu. To se sačuvalo sve do naših dana (na Veliki Petak i Subotu vjernici dolaze obaviti pobožnost pod hoda Isusovom grobu).

Evanđelist Marko dodaje još jednu važnu rečenicu:

sve što se događalo za vrijeme Isusova pokopa pomno su promatrali pobožne žene. Zato su one prvo dana u tjednu (nedjelja) već rano ujutro na putu prema grobu. Htjele su iskazati počast tom dobrom Isusu i pomazati ga miomirisnom pomašcu. Zabrinjavao ih je kamen na grobnim vratima i razmišljale su tko će im ga ukloniti. Uopće nisu pretpostavljale da ih čeka veliko iznenadenje.

„USKRSNUO JE“,
Mk 16, 4-8

Kad su došle na grob, kamen je već bio odmaknut. Nešto se dogodilo. Tog trenutka nisu mogle shvatiti. Počelo je iznenadenje čiji je središnji događaj Isusovo uskršnje. Umjesto mrtvog Isusa u grobu nalaze nepoznatog mladića. To ih je zapravstilo. No on ih smiruje. Kaže im da onaj koga traže i zbog koga su toliko žalosne, Isus Nazarećanin, nije tu. Tu mu je grob u koji je bio pred njihovim očima položen. Ali Njega u njemu više nema. Uskršnjuje! Govori im dalje da idu k Njegovim učenicima, posebice Petru, i jave im da je uskršnjuje, da idu u Galileju, jer će ga ondje vidjeti kako im je rekao. Sve je to žene neobično zbumilo. Prestrašile su se i nisu se usudile nikome ništa reći. Dogodilo se nešto što nisu mogle pretpostaviti: nečuvena i nelizreciva pobeda Isusa Krista, središnji događaj Evandela i temeljna činjenica naše vjere.

U svjetlu tog događaja, Uskrs i susreta s Uskršnjim Gospodinom, učenicima će sve postati jasno. Povratak u Galileju, u kojoj su započeli svoj hod s Isusom, bit će početak novog života. Iz nje će krenuti neustrašivo i

preporođeni u cijeli svijet navještati Kristovu smrt, uskršnje i obraćenje ljudi. Kad su učenici i prvi kršćani govorili da je Isus uskršnjuo, tim su htjeli reći da je isti Isus s kojim su živjeli, kojeg su nekoč poznavali, koji je umro, a sada trajno živi. Ali njegovo uskršnje ne znači jednostavni povratak u zemaljski život. To je jedan novi život. Isus živi Božjim životom, potpuno je ušao u Božje obitavalište gdje smrti više nema. Govoriti o uskršnjuču to ne znači govoriti samo o prošlosti ili sadašnjosti. To znači govoriti o budućnosti koja se tiče napose svakog čovjeka i čovečanstva u cjelini. Zato veli sv. Pavao: »Znajući da će onaj koji je uskršnjuje Gospodina Isusa i nas s Isusom uskršniti te nas zajedno s vama postaviti uza se.«

Ovakve tvrdnje ne idu same od sebe. Mi bismo htjeli znati kako su se stvari odvijale, ali sam čin uskršnjuča nije nam opisan u Evandeljima. Ipak prvi su učenici imali stvarno iskustvo uskršnjuča: otvoren i prazan grob i uskršnuli Gospodin. Mi mo izravno primili svjedočanstvo prvih svjedoka uskršnjuča. Naš čin vjere u uskršnulog Isusa moguć je samo u krilu Crkve koja nastavlja živjeti. Unatoč svim poteškoćama, nedostacima i ograničenjima, ona pomaže ljudima da primaju najveće i najradosnije vijesti.

To nam je Evangelist Marko zapisao. Potiče nas na povjerenje da smo »djeca Božja«. Ulijeva nam svojim spisom, koji smo u glavnim crtama pročitali, sigurnost da će iznad svih naših predviđanja i očekivanja pobijediti život, jer je već pobijedio u Isusu iz Nazareta. On je Živi. Pred nama je i u „našoj Galileji“.

MUČENIK OTOKA DAKSE

(Nastavak sa str. 373)

ve i igru: studenti su izdavali i svoj časopis »Studium« (urednik Bogdan Radica). Vodi Marijinu kongregaciju srednjoškolaca. Savjetnik je u »Ligi preporoda«. Od 1925. crkveni je asistent za »Hrvatsko Orlovsko okružje«. Kao superior isusovački 1927.-1929 vodi još i Bratovštinu Srca Isusova i Gospe Lurdske u isusovačkoj crkvi i Vojšku Srca Isusova protiv psovke. Zatim je tri godine duhovnik sjemeništa u Šibeniku. Vraća se u Split i vodi nove Križarske organizacije za srednjoškolce i radnike i isповijeda u sjemeništu. Ponovo odlazi u Šibenik u sjemenište za duhovnika i vodi tam Marijinu Kongregaciju i Križarsku organizaciju za studente.

DUBROVNIK

O. Petar Perica postaje superior isusovačke rezidencije 2. 2. 1937. Vodi Marijine kongregacije za svećenike, za sjemeništarce, za gradane, za učenice učiteljske škole, kao i Djevojačko društvo Srca Isusova. Stalni je ispovjednik u sjemeništu i u gradskoj bolnici. Kasnije je savjetnik »Socijalne pomoći« i vodi »Male Križare« i duhovnik je u sjemeništu.

Partizani su ga uhapsili isti dan kad su osvojili Dubrovnik 18. 10. 1944. i odveli ga s većom grupom uglednijih građana na otočić Daksu kod Dubrovnika. 26. 10. 1944. je osvanuo plakat da su svi osuđeni na smrt.

(Prikaz je priredio o. Josip KUKULJAN, a uvodnik je stvilo uredništvo Glasnika)

Bolesno dijete

Piše: Vital VIDER

Većina mlađih ljudi koji sanjare o braku, misli i na djecu. Imati djecu, izgleda im ne samo prirodno nego i bitno za brak. Nekada se i u crkvenom nauku rađanje djece smatralo prvočnim ciljem braka, te je bračni par i njegov život bio gotovo u sjeni tog zadatka. Kada danas, obodremi mislima Koncila, govorimo o ljubavi između muža i žene kao o prvom cilju braka (GS 50, 3), dakako da nimalo nećemo i ne možemo zanijekati istinu da je »Po samoj prirodi ustanova braka i bračne ljubavi usmjerena na rađanje i odgoj djece« (GS 48). Radost nad djeecom je, dakle, naravna a ujedno i plod duboke vjere.

IMATI DIJETE, TO NIJE LAGANA STVAR

Mnogo mlađih zaboravlja da imati dijete nije lagana stvar. Ne samo zbog mnogih poteškoća začeća, trudnoće, rađanja, dojenja, povijanja, bdjenja, pa i kasnije zbog neprestanog priučavanja djeteta na sve nužne navike za zdrav, lijep i kulturni život, nego i zbog drugih opasnosti koje prate mlađo ljudsko biće. Prije negoli se dijete začne, i prije nego stupi u život, treba računati s raznim mogućnostima. Jednako kao što se dvoje mlađih još u vrijeme priprave na brak moraju pitati jesu li spremni na mogućnost da djece možda i neće imati, isto se tako moraju mirno,

otvoreno i trijezno pripraviti da im dijete neće biti posve zdravo fizički, a možda ni duševno. Ima mlađih roditelja koji klonu kad vide da im je dijete koje su rodili više križ i tuga, negoli radost i nada. Tada se oni nađu pred posve novim zadatkom: da taj križ nose i da ga nose veselo. To bez Božje pomoći ne ide!

Bolest, koju je preboljela majka, može ostaviti posljedice na djetetu. Sama pomisao i na najmanje tako naslijedeno oštećenje, u nama stvara zabrinutost. Kako nas tek zabrinjavaju (plaše) veća oštećenja!? Nemojmo zaboraviti da kod nas medicinsko osoblje u takvom slučaju odmah savjetuje pobačaj, a da se mi, kao ljudi koji razmišljam kršćanski, s pobačajem ne možemo složiti i ne možemo ga prihvati. Svakako se i na takve teške trenutke nutarnjeg i vanjskog pritiska treba razumski, osjećajno i voljno pripraviti. Najprije tako što ćemo razmišljati o veličini i vrijednosti svakog djeteta pa i bolesnog, zaostalog, oštećenog.

SVAKO JE DIJETE DAR, VREDNOTA, SREĆA

Velika je istina ljudskog i kršćanskog razmišljanja da je svako dijete veliki dar, velika vrednota pa stoga i sreća. Teolog, filozof i svetac Toma Akvinski rekao je da je »bolje biti nego ne biti«, te da to vrijedi i za kamen. Beskonačno je, naime, više postojanje makar i najmanje stvari ne-

goli njezino nepostojanje ili ništavilo. Ako to vrijedi za kamen ili za travku »koja se u peć baca« (usp. Lk 12, 28), koliko to više vrijedi za čovjeka! Ako je samo nešto u tome životu istina, to naime da jesam, da živim, premda možda slijep, gluh, nijem, kljast i duševno bolestan – to ipak ne poriče da sam neizreciv, beskonačan dar, da ču moći svu vječnost za taj dar pjevati Bogu hvalu. Tada ću, naime, biti oslobođen od svake bolesti i svakog nedostatka.

Spomenimo još jednom misao iz razmišljanja o djeci, da cijeli svemir nije vrijedan koliko samo jedno jedino djetete. Isus tvrdi čak i više, da je svako dijete »produžetak« Bogočovjeka, kad kaže: »Tko primi... ovo malo dijete, mene prima« (Lk 9, 48). U trenutku začeća, a još bolje je reći u činu začeća, pokrene se vječnost neponovljivog i nezamjenjivog bića koje je Bog izričito htio i beskonačno ga ljubi, a Krist je za njega umro i uskrsnuo. Svakim se djetetom povećava broj spašenih, i Bog želi njima napuniti svoje Božje kraljevstvo, svoje nebo, svoju sretnu vječnost. Svako je dijete mali Krist koji je u obitelji došao po krstu. Po krstu je dijete na poseban način nakaljamiljeno u Kristovu uskrsnu moć, pa bilo ono zdravo ili bolesno.

TEMELJNA VREDNOTA SVAKOG DJETETA

Temeljna je vrednota svakog djeteta u tome što je ono oblikovano na Božju sliku i priliku. U tome je najdublja podloga razumijevanja djeteta kao dara, vrednote i sreće,

makar ono bilo ne znam kako jedno u svojoj pojavnosti. Stvarno biste mogli u duhu kleknuti pred svoju djecu koja su, svako za sebe, posude Duha, po krstu posude Presv. Trostva, Božja djeca, Kristova braća, baštinici neba.

Ovo nisu nipošto pjesnički izrazi, nego teološki izrazi čovjekove stvarnosti uzeti iz objave, iz Svetog pisma. Na temelju toga mogli biste zapjevati vašoj manjoj ili većoj djeti pravi hvalospjev, dug i blistav, a da ipak ne biste shvatili sve ono što jest i znači samo jedno dijete, makar možda i unakaženo.

Ujedinjene nacije slavile su prije izvjesnog vremena Godinu djeteta, da bi se ljudi svih osvjeđenja i vjera sjetili kako su djeca jedino istinito blago i jedina budućnost čovječanstva. Mi kršćani pored ove ili one »godine djeteta« pozajemo »dva kršćanska tisućljeća djeteta« koja je započeo i pokrenuo Isus Krist. On je sišao na zemlju kao dijete pa će i zaključiti »stoljeća djeteta« kao Marijin Sin na dan konačnog suda rječima: »Bio sam dijete, bio sam bolesno dijete, i vi me primiste!«

Dakako da smo svi mi dužni, pored dubokog poštovanja roditeljima koji su takvu

djecu primili i za nju se redovito i upravo ganutljivo brinu, takvim roditeljima pružiti pomoći i ohrabrenje. Dužni smo to osobito onda kada se sreću s ljudima, a možda i nekim stručnim službama koje im kao jedino rješenje predlažu: »Oslobodite se tog djeteta, pobacite ga!« Ili: »Smjestite takvo dijete, ako ga se već niste oslobodili, što prije u nekakav specijalni dom!« Kako god takvi specijalizirani domovi i ljudi koji u njima rade zaslužuju svako priznanje, ipak su oni tek krajnji izlaz. U svijetu i kod nas širi se pokret »Vjera i svjetlo« koji želi stvoriti skupine ljudi u kojima će biti prihvadena i voljena i takva oštećena djeca, a njihovi roditelji dobiju pomoći u svojoj brizi za takvu djecu. Neobična je, ali redovita, pojava kod roditelja koji se brinu za takvo bolesno dijete da se zbog toga međusobno još bolje razumiju te takvo dijete još više vole.

Gospodine,
Tvoja prva ljubav
bili su bolesnici.
Neka naše bolesno dijete
bude Tvoje ljubimče,
a nas dvoje učini
svojim dostojnim
namjesnicima
Tvoje ljubavi!

DRUŽBA ISUSOVA...

(Nastavak sa str. 377)

noj Hrvatskoj. Poznat nam je i sv. Alojzije, žrtva ljubavi prema bližnjemu. On se zarazio pomažući okuženima i od tog umro.

Od domaćih isusovaca modernog vremena spomenut ćemo o. Gabrića kojeg su svi doživljivali kao svetu Božjeg svećenika, te o. Petra Periću koji je nevin strijeljan na otoku Daksi kraj Dubrovnika zajedno s brojnim uglednim Dubrovčanima 25. listopada 1944. od partizana. Njegove pjesme *Do nebesa i Zdravo Djevo* već dugo odjekuju našim crkvama i proštenistima.

Jedna kategorija isusovaca tiho je prisutna u životu Družbe, a to su redovnici nesvećenici koje mi zovemo časnica braća. Sigurno vam je poznat misionar Ilijan Dilber koji u Zambiji vodi poslove oko gradnje crkvi, sjemeništā, samostanā... Takvimi i sličnim poslovima časnica braća dragocjena su pomoći i tih suradnici u navještanju Ewangelja.

U svojoj povijesti Družba je doživjela i teških trenutaka. Malo prije Francuske revolucije papa Klement XIV. pod pritiskom nekih protuckvenih europskih vladara, dokinuo je ovaj red g. 1773., na svoju veliku žalost i na žalost Crkve. No već 1814. papa Pijo VII obnovio je isusovački red.

Ove jubilarne godine Družba se nastoji obnavljati prema izvornom nadahnuću kojim je Bog nadahnuo sv. Ignacija, ali i zahvaljuje Bogu što smije sudjelovati u velikom djelu ostvarivanja Kraljevstva Božjeg u današnjem svijetu.

Franjo PŠENIČNJAK

CRKVA U KINI

(Nastavak sa str. 381)

državnog ureda postali su manje zainteresirani za hvatanje svećenika. Osjetili su da svoje vrijeme mogu korisnije upotrijebiti i više zaraditi. Crkva je odahnula, pastoralna djelatnost je živnula.

NEŠTO SE NOVO DOGADA

Sadašnja struktura Crkve u Kini sastoji se od tri klase: biskupa, svećenika i vjernika. Prva klasa je poslušna vlastima i slijedi directive Ureda za vjeru. Ta je klasa najmanja, ali je najprisutnija i najutjecajnija. Druga klasa na papiru i fizički pripada »patriotskoj crkvi«, ali odbija sudjelovati u njezim aktivnostima.

Treća klasa je negdje u sredini, izgleda kao da govor i dva glasa. Oni koji suraduju s vlastima mogu otvarati sjemeništa i crkve. Godine 1980. otvoreno je prvo takvo sjemenište, a sada ih već ima više i s puno sjemeništara. Novost je u tome što u tim sjemeništima poučavaju domaći i strani svećenici. Neki biskupski svećenici iz Honkonga i jedan salezijanac, koji je rođen u Šangaju, povremeno dolaze i imaju predavanja iz filozofije i liturgije. I podzemna Crkva, tj. ona vjerna Rimu, bila je aktivna u apostolatu. Organizirala se je zahvaljujući tajno posvećenim biskupima koji su se 21. studenoga 1989. prvi put sastali.

ISUSOVCI IZ INOZEMSTVA POUČAVAJU U KINI

Pekinške vlasti su nakon odlaska Deng Xiaopinga dopustile stranim isusovcima koji su nekada protjerani »zauvijek«, da se vrate. U zadnjih 10 godina vratilo ih se 15 i rade na znanstvenom istraživanju, predaju matematiku, znanost, jezike, zemljopis i religiju na kineskim sveučilištima.

Redovničke zajednice nalaze kandidate koji ulaze u novicijate, privatno se školuju i rede za svećenike.

Znakovi nade, koji se ipak pokazuju, plod su sjemena koje su po cijeloj Kini sijali ispovjedaoci vjere i mučenici. Zbog herojskog svjedočenja prethodne generacije, i zbog vjere sadašnjeg naraštaja, Crkva u Kini je ne samo živa nego je vrlo živa i takva će ući u svoje treće tisućljeće.

Priredio: Stjepan KUŠAN

O. Nikola Mužić, naš misionar u Brazilu

Sredinom listopada posjetio je svoju rodnu domovinu o. Nikola Mužić, isusovac i misionar u Brazilu. On nije poznat na širim prostorima našeg naroda, pa ćemo ga predstaviti.

RODEN NA OTOKU CRESU, REDEN U ZADRU

O. Nikola je rođen u Vrani na otoku Cresu, 20. siječnja 1911. Osnovnu školu završio je u Orlecu, na hrvatskom jeziku. U rujnu 1923. pošao je u zadarsko sjemenište jer su tada otoci Cres i Lošinj spadali pod zadarsku nadbiskupiju i pod talijansku vlast. Sjemeništarci sa sela osjećali su se uglavnom Hrvati, a oni iz gradova Cresa, Lošinja i Zadra uglavnom Talijani. Škola je bila sva na talijanskom jeziku. Za svećenika ga je zaredio nadbiskup Petar Doimo Munzani, 29. VI. 1934. Na Malu Gospu iste godine imenovan je župnikom otoka Suska. U studenome 1937. prelazi, u svojstvu župnika, u svoju rodnu župu Vranu i Orlec na otok Cres. Godine 1939. imenovan je duhovnikom u zadarskom sjemeništu. Kad je buknuo rat, sjemenište se seli u Veli Lošinj, a vlč. Nikola ostaje kao župnik u Bokanju, nedaleko Zadra. Do 1944. imao je priliike pratiti strašno razaranje Zadra. U svibnju te godine nastupilo je kratko ratno zatišje. Vlč. Nikola moli nadbiskupa da ga pusti u posjet svojima u Vranu na Cres, gdje nije bio pet godina. U međuvremenu mu je umro i otac, kojem nije mogao poći na sprovod. Kad se u srpnju trebao vratiti u Zadar, Englezi su bombardirali posljednji brod koji je povezivao otroke sa Zadrom, i vlč. Nikola mora ostati doma. Tada se javio generalnom vikaru u Malom Lošinju don Ottaviju Haračiću. Budući da nije bilo nade za povratak u Zadar, koji se bio i ispraznio zbog bombardiranja, a i od straha pred komunistima, vlč. Nikola zamoli dopuštenje da stupi u Družbu Isusovu.

U DRUŽBU ISUSOVU, U MISIJE

Isusovce je imao prilike upoznati u Zadru jer su dolazili iz Venecije davati duhovne vježbe svećenicima, a i duhovnik mu je bio isusovac kao sjemeništarcu. Svi su na mладог Nikolu ostavili lijep dojam, te je i on zavolio njihove ideale. Stupio je, dakle, u Venetsku pokrajinu Družbe Isusove, 14. VIII. 1944. Nakon novicijata i dopune filozofsko-teološkog studija prema propisima reda, radi u tamošnjoj provinciji gdje je pomagao sirotinji.

Oko godine 1950. papa Pijo XII zamolio je isusovačkog generala da pošalje više misionara u Brazil, gdje su već radili isusovci iz Rimske pokrajine. General reda zamoli Venetsku provinciju da pritekne u pomoć. Među onima koji su se ponudili bio je i o. Nikola Mužić, voden isusovačkim misijskim idealom. Otputovao je za Brazil iz Sardigne 1956. godine, i 5. veljače 1990. napunile su se 34 godine njegovog misionarskog rada, a 20. siječnja 1991., ako ga Bog pozivi, napunit će 80 godina života.

Prve godine misionarenja proveo je na otoku Marajó u sjeveroistočnom Brazilu. Bio je to pionirski rad praćen velikom oskudicom. Hranio se kod onih koji su ga pozvali da ima Misu, a ponekad i kod načelnika sela u kojem je boravio. U gradu Picus, država Piauí, radio je 11 godina kao suradnik diecezanskog svećenika austrijskog podrijetla Alfreda Scheffera.

Godine 1984. posao ga je njegov o. provincial da pedesetu obljetnicu svećeničkog

ređenja proslavi i u rodnoj domovini. Nakon proslave u maloj župi Vrani svečanost je, po želji krčkog biskupa Karmela Zazinovića, upriličena i u gradu Cresu, te joj je pribivao i monsinjor Zazinović. Tog je ljeta bio i Euharistijski kongres na Mariji Bistrici. O. Nikola je iskoristio priliku da upozna Zagreb, glavni grad svoga naroda i matične domovine Hrvatske, o kojemu je do tada samo čuo. Kongres na Mariji Bistrici pričinio mu se kao čudo. Nije očekivao da toliki narod u onim političkim prilikama s takvim oduševljenjem javno svjedoči svoju vjeru.

U IME BOŽJE, DO KRAJA

Sile više svakako nisu mladenačke, ali o. Nikola i sada pomaže jednome subratu na župi Duha Svetoga nedaleko od Terezine, glavnog grada države Piaui. Župa je veoma prostrana. U svim misijama gdje je o. Nikola radio, narod je jako dobar i privržen Crkvi. Najraširenija je pobožnost Majci Božjoj, a onda Srcu Isusovu, dok svaka župa veoma štuje svog župskog zaštitnika. Puno je raširen i Apostolat molitve koji su uveli još isusovci Rimske provincije Dl oko godine 1880. Premda o. Nikolu prati i odredena nostalgija za otokom Marajó, kojemu je posvetio najviše snaga svoga misionarskog života, i premda ga uz sva mesta vežu lijepo uspomene, u njegovu srcu ipak sve više izranja čežnja za zavičajem. Ako bude volja Božja, rado će se vratiti i smirenje naći na rodnoj grudi, ali je pripravan, u ime Božje, ostati i u misijama. Kako god bilo, najviše želi samo jedno: da se do kraja s njim ispunji volja Božja.

Valentin MIKLOBUŠEC

Budi sretan!

Ako hoćeš biti sretan, možeš,
jer sreća je:
voljeti Boga u svim ljudima,
slijediti ga u svim situacijama,
prepoznati ga u svakom dahu prirode
naslutiti ga u svakom naboru vremena,
nasloniti se na njegovo Srce,
razgovarati s Njim povjerljivo
i šapnuti mu iskreno:
»Hvala... oprosti... volim Te...«

Ivana TALAJA

Ureduje: O. Mato RUSAN DI

Poslanje Duha Svetoga

Započinjemo promatrati četvrti broj Dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve. U hrvatskom izdanju taj broj ima nešto preko pola stranice teksta. Ali je vrlo bogat mislima koje nas misijski izgradjuju i pomažu nam da dublje shvatimo ljubav Boga koji želi usrećiti i spasiti čovjeka.

U uvodnim razmatranjima o tom Dekretu obrazložili smo koji je glavni razlog (motiv) našeg misijskog duha i zalaganja: Božja ljubav. Bog, koji je u biti Ljubav, zauzet je za čovjeka. Zato šalje Sina koji nam očituje tu ljubav, žrtvuje se za nas i želi, također po nama, kroz povijest nastaviti djelo spašavanja svijeta.

NENADOMJESTIVA ULOGA DUHA SVETOGA

Nakon što smo mjesecima uz 3. broj Dekreta razmišljali o poslanju Sina, stvarajući

konkretnе zaključke i za nas, sad ćemo se nadahnjivati ovim 4. brojem koji govori o poslanju Duha Svetoga. Citavo je Presveto Trostvo zauzeto za nas. Razmišljat ćemo kako Duh Sveti ima nenadoknadivu ulogu u životu Krista i Crkve, kako neophodno mora imati važno mjesto u životu misionara i svakoga od nas.

Treći broj Dekreta, o poslanju Sina, završava mišlu: što je Krist učinio za spas svijeta, treba se kroz povijest »navještati i sijati sve do kraja zemlje«, da bi se svi mogli spasiti. Zatim počinje 4. broj: »Da se to izvrši, poslao je Krist Duha Svetoga od Oca, da bi iznutra ostvario njegovo spasiteljsko djelo i pokretao Crkvu na širenje« (AG 4). Tako je Duh Sveti kao završetak procesa ljubavi unutar Presvetog Trostva i ujedno počelo kojim se Božja ljubav očituje svijetu. On naime »iznutra ostvaruje« Božji plan spasenja vodeći Crkvu.

U misnom Vjerovanju ispovijedamo da vjerujemo: I u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca... koji je govorio po prorocima». Tu misao Dekret ovako naglašuje: »Duh Sveti je bez sumnje djelovao već prije negoli je Krist bio proslavljen«. Ali na Duhove – misao je Koncila – on se posebno očituje, zahvaća apostole te Crkvu počinje javno živjeti i djelovati. Dekret kaže: »Ipak je (Duh Sveti) na Duhove sišao na apostole da ostane s njima zauvijek. Crkva se pred mnoštvom očitovala javno, propovijedanjem je otpočelo širenje Evangelija među narodima.«

DUH SVETI JE POTREBAN DA RAZUMIJEMO ISUSA

Produbimo te tekstove. Isus je apostolima istaknuo da im ima mnogo toga reći, ali još nisu sposobni razumjeti, za to im treba rasvjetljenje Duha Svetoga. »Imao bih vam još mnogo stvari reći, ali ih sada ne možete nositi. A kada dode on, Duh istine, uvest će vas u svu istinu« (Iv 16, 12-13).

Istom zgodom najavljuje im Duha Svetoga kao stalnog pomoćnika: »Ja ću moliti Oca, i dat će vam drugoga Branitelja koji će ostati s vama zauvijek: Duha istine. Vi ga poznajete jer boravi s vama i jer će biti u vama« (Iv 14, 16-17). Tek po Duhu Svetom moći će apostoli razumjeti i naviještati Isusa i njegov duh.

Lijepo to tumači jedan pisac (Xavier Leon-Dufour): »Za vrijeme svog zemaljskog

života Isus je stavio u srce svojih učenika riječi kao sjeme: Trebalо je da im voda Duh Svetoga omogući klijanje u određeno vrijeme.“

Tako će apostoli tek uz pomoć Duha Svetoga shvatiti poslanje Isusa »koji samoga sebe dade kao otkup za sve« (1 Tim 2, 6) i univerzalnost spasenja, to jest kako »Bog hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznaja istine« (1 Tim 2, 4). Uz pomoć i svjetlo Duha Svetoga shvatit će dubinu Isusove nauke – koja nije samo njegova nego Oca koji ga je poslao (Iv 7, 16). »Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh« (Iv 14, 26). A to što im je Isus govorio jest poruka Očevo: »Riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me poslao« (Iv 14, 24).

DOLAZAK DUHA SVETOGA NA DUHOVE

O tom dolasku Duha Svetoga kaže sv. Leon Veliki: »Kad je na dan Duhova Duh Sveti ispunio učenike Gospodinove, to nije bio početak dara, nego dodatak širine dara: jer je i patrijarhe i proroke, i svećenike i sve svete iz prethodnih vremena prožimalo posvećenje istoga Duha... iako nije mjera dara bila ista.«

Osobita je novost Duhova u tom što se počinje ispunjavati Isusovo obećanje s posljednje večere i prije uzašašća, te počinje spasiteljsko djelovanje Crkve. Na posljednjoj večeri naime reče Isus: »Kada dođe Branitelj kojega čuјa poslati od Oca, Duh istine koji izlazi od Oca, svjedočiti će za mene. Također ćete i vi svjedočiti...« (Iv 15-27). Znači: Isusovi poslanici – vođeni, prosvjetljivani i jačani od Duha Svetoga – riječju i životom će svjedočiti za Boga i istinu. I Duh Sveti će svjedočiti preko njih, te će apostoli, rješavajući sporove i donoseći zakone, moći reći: »Zaključili smo Duh Sveti i mi« (Dj 15, 28).

A prije svog uzašašća na nebo Isus reče apostolima neka u Jeruzalemu čekaju »Obećanje Očevo«, tj. dolazak Duha Svetoga. Obećaje im ga kao izvor apostolskog zalaganja i snage. Njime vođeni i jačani bit će sposobni navješćivati Krista i Evandelje do kraja svijeta: »Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje« (Dj 1, 8). I počeli su svjedočiti odmah na Duhove, a dalje sve do kraja zemlje, do kraja života.

ISUS KRIST I DUH SVETI

I tako dolaskom Duha Svetoga na Duhove – kaže Koncil – »otpočeše 'djela apostolska'«; tj. »propovijedanjem je otpočelo širenje Evandelja među narodima«. Dalje Koncil ističe dvije značajne zgode iz života Isusova, u kojima Duh Sveti ima bitnu ulogu: utjelovljenje i krštenje Isusovo. »Od Duhova naime otpočeše 'djela apostolska', kao što je Krist začet silaskom Duha Svetoga nad Djevicu Mariju i kao što je Krist uveden u djelo svoje službe silaskom istoga Duha Svetoga na njega dok se molio.«

Dakle, čim je vječni Sin Božji postao čovjek da bude naš Spasitelj, od početka svog ljudskog opstanka, najživotnije je povezan s Duhom Svetim: Duh je Sveti proizveo u Mariji djelo utjelovljenja (učovjećenja), da je Marija začela Boga koji je odsad i čovjek, nazvan Isus-Spasitelj.

Druga zgoda koju Dekret spominje jest Isusovo krštenje na Jordanu, što je kao uvođenje Isusa u njegovo apostolsko mesijansko djelovanje. »Dok se (Isus) molio, otvoril se nebo, sida na njega Duh Sveti« (Lk 3, 21-22). Tumačeci taj događaj kaže sv. Petar »kako je Bog Isusa iz Nazareta pomazao Duhom Svetim i snagom« (Dj 10, 38). Duh Sveti je 'pomazao' Isusa, znači: dao mu je punomoć i poslanje za mesijansko djelovanje. Zato se Isus i rodio, ali sada snagom Duha Svetoga svećano preuzima to poslanje.

U jednom od uvodnih nastupa Isus se poziva na to da ga je Duh Sveti »pomazao«: »Duh je Gospodnji na meni, jer me pomaza. On me posla da navještam Evandelje srodoma... Danas se ispunilo ovo pismo što vam još odzvanja u ušima« (Lk 4, 18 i 21) – tj. da je na njemu Duh Sveti i da radi pod vodstvom Duha Svetoga.

Čitav Isusov život pun je Duha Svetoga. »Duh odvede Isusa u pustinju« (Mt 4, 1), tj. po nadahnucu Duha Svetoga Isus se povlači u pustinju. Radostan zbog uspjeha apostola »Isus uskliknu u Duhu: Slavim te, Oče« (Lk 10, 21). Isus »po Duhu Božjem izgoni đavle« (Mt 12, 28). Obećaje Duha Svetoga kao preporodnu snagu – u razgovoru s Nikodemom (Iv 3, 5) i na blagdan sjenica (Iv 7, 38-39).

Glava i udovi, Krist i kršćani, ne mogu imati različit program. Zato Duh Sveti treba da bude pokretač i vodič svih misionara i svih kršćana. Jer kršćani smo i Božja djeca po tom da nas vodi Duh Sveti: »Svi koje vodi Duh Božji sinovi su Božji« (Rim 8, 14).

Sestra Emica se vratila iz Afrike

Naša misionarka Emica Verlić proživjela je u Liteti u Zambiji 20 godina među najbjednjima, gubavcima, žrtvjući se za njih. Nedavno se definitivno vratila u domovinu. U Zagreb je stigla 24. srpnja ove godine. U Zambiji je ostalo još 14 naših misionara i misionarki, a još više po drugim zemljama Afrike.

Na oproštaju je bilo toliko pobudnih stvari, da bi bila prava šteta ne očitovati ih. Zato nam u pismu od 25. rujna sestra opisuje neke od tih stvarnosti: tuga zbog rastanka s patnicima koje je voljela i koji su je voljeli, a radost što se vraća u domovinu; privrženost naroda i samog predsjednika Zambije, Kennetha Kaunde, Crkvi i misionarima. Predsjednik ju je primio gotovo kao najviše državnike. (I zagrebačke novine Vjesnik obavijestile su o tom susretu i rastanku). Evo tog pisma, tek ponešto skraćenog.

OPROŠTAJ OD NJEZINIH VJERNIKA

U nedjelju 24. lipnja zadnji put sam s našim vjernicima u crkvi molila, zadnji put nosila Presveto i podijelila sv. Prćest (zbog nedostatka svećenika imala je za to dopuštenje od Crkve). Na kraju mi je predsjednik crkvenog odbora održao govor i predao dar u ime naših katolika u Liteti: od bakra lijepo izrađena Sv. Obitelj, Isus, Marija i Josip. Tada sam trebala ja progovoriti, ali nisam mogla: nešto me ste-glo u grlu i suze mi navriješe na oči. Jedva promucah: Hvala!

JEDAN OD GUBAVACA KOJIMA JE S. EMICA TIJEKOM 20 GODINA PRUŽALA POMOC I UTJEHU

Svatko mi je htio stisnuti ruku u poljubiti me. Iza toga odoh tužna kući. Teško sam doživjela da je vrijeme rastanka počelo. Da razbijem tugu, stavim vrpcu meni drage pjesme s pripjevom: »Volim te, tvoje sunce, tvoje more, volim te – Tvoje rijeke, tvoje gore, trebam te. – Draga si mi uvijek bila, ljubim te – Rodna grudo moja, ljubim te, Kroacijsko mila!« U meni se ispreplitala tuga što ostavljam ove patnike i radost što se vraćam u domovinu...

OPROŠTAJ OD BOLNICE

Glavna sestra me pozvala da u petak, 29. lipnja, dođem na oproštaj u veliku dvoranu. Rekoh im: ne trošite novac sada u ovoj skupoći, kad ne možete priuštiti sebi i svojoj djeci pošteno jelo. A ona reče: mi smo se složili u tome, mi to hoćemo, pa makar onda tjeđan dana gladovali; ništa zato, we love you (mi vas volimo)! Da, vole me, to sam se uvjerila sada na odlasku više nego kroz 20 godina s njima...

U petak popodne bilo nas je u dvorani preko stotinu, sve bolničko osoblje od najviših do najnižih. Socijalni radnik g. Chikuta – koji pripada kršćanskoj zajednici pentekostalaca – pročitao je odlomak iz evandelja (Mt 25, 34 sl.: »...meni ste učinili...«).

Slijedila je zakuska za sve... Liječnici, upravitelj i ja dobili smo i žlicu, dok su ostali jeli na domaći način, prstima. Nakon jela je govorio ravnatelj. Zatim mi je glavna sestra predala dar, zambijsku odjeću. To sam morala odmah obući. Slijedio je pljesak i radost.

Zatim mi je g. Sichalwe, vlasnik gostionice u selu, predao velik omot sa svilenom vrpcom, rekavši: sestro, najprije otvari. To je bio velik okrugao pladanj od bakra, na njem majka s djetetom. Reče organizatorima: da ste vi obavijestili selo, ovaj prostor bi bio pre-malen... Onda se okrenu meni: »Draga sestro! Ovaj dar je simbol: majka – to si ti, a di-jete – to smo svi mi.« Sad sam trebala ja govoriti. Zapelo mi u grlu, te sam se s mukom zahvatila i obećala da ih neću nikada zaboraviti. Završilo je molitvom: moj kolega, medicinski brat g. Gondwe molio je ne iz knjige ne-go iz svog dobrog srca, te su se svima orosile oči. Svi su dolazili k meni da me zagrele.

U nedjelju, 1. srpnja, oprostila sam se s invalidima u naselju. U utorak sam prošla sve odjele u bolnici i oprostila sam se od bolesnika. Tog dana napustila sam moju dragu Litetu – zauvijek.

S. EMICA I PREDsjEDNIK KAUNDA PRI OPROSTAJU

PRIJEM KOD PREDsjEDNIKA KAUNDE

Predsjednik Kenneth Kaunda posjetio je našu bolnicu u Liteti. Pozdravljajući se osobno sa kvalificiranim osobljem stigao je do mene. Zagleda se kao da misli: odakle ta bijela vrana među samim crnim. Ja mu smiješeći se rekoh: »Uzoritosti, radujem se što imam priliku da Vas nakon 20 godina vidim, prije nego odem.« Zamišljeno je ponovio: 20 godina u Liteti! Onda me upita: »I zašto sada odlazite?« Jer sam stara, rekoh, zdravlje mi nije u redu, a ministarstvo zdravlja mi više neće produljiti ugovor ni radnu dozvolu, kažu da sam zrela za mirovinu. Na to on reče: »Nemojte reći 'stara', nego 'mlada'.«

Kad je obišao cijelu bolnicu, održao je govor. Na kraju reče: »Pozivam mladu od 65 godina u 'State House' (državna kuća, parlament) na oproštajno slavlje. Narod je pljeskao, moji kolege i kolegice su počeli vriskati od veselja, a ja sam protrnula od straha. Što ću ja među tako visokom gospodom, ne znam kako se vladati, ta nikad nisam bila u takvom društvu.

Pozivnicu od Predsjednika za oproštajni ručak primila sam za dan 18. srpnja, u 11 i po sati. Stigao je minibus, pun »velikih« ljudi; meni su čuvali mjesto uz guvernera. Na ulazu u parlament u prvoj prostoriji bio je pravi lav.

Ja sam mu pogladila brkove, i nije me ugrižao. Došli smo u veliku prekrasnu dvoranu. Pod je prekriven takvim »perzijanerima« da noge tone kao da hodaš po vati. Prekrasan stol je u obliku potkove. Na čelo stola je došao Predsjednik, sve pozdravio i započeo govor. Glavna tema sam mu bila ja, pa Liteta, zatim Jugoslavija, pa Zambia. Sve je bilo protkano kršćanskim mislima. Zahvaljavao je Bogu i Katoličkoj Crkvi u kojoj se odgajaju neobični i požrtvovni ljudi.

Predsjednik je završio, a ministar(ka) centralnog komiteta mi je donijela poklon: veliku bakrenu ploču, na kojoj je lijepo izrezbarena cijela Afrika, a posebno označena Zambia, sve u lijepom okviru. I drugi paket: šest metara zambijskog materijala za »čitenge« (odjeća). Tad sam se ja zahvalila Predsjedniku, zatim svima ostalima. Obećala sam da će mi Zambia ostati uvijek u lijepoj uspomeni. Sve su to pratili fotoreporter i televizijske kamere.

Zatim smo išli u drugu dvoranu. Sve je bilo prekriveno bijelim stolnjacima. Tanjuri od najfinijeg porculana, srebrne žlice, viljuške itd. Na čelu je bio dr. Kaunda, s njegove desne strane ja, onda prvi ministar i dr. Kad su nam donijeli juhu, Kaunda reče: Pomolimo se! Naš guverner je pobožno predmolio... Na suprotnom zidu je velika – od bakra izrezbarena slika posljednje večere.

Nakon ručka smo išli u perivoj. Tamo smo se svi fotografirali s predsjednikom Kaundom. Potom smo opet došli u onu prvu prostoriju. Posluga je dogurala velika kolica na kojima je bila kava, mlijeko, čaj, šećer. Predsjednik je stao kraj kolica i sve nas je sam osobno dvorio. Na koncu smo se oprostili od Predsjednika. A ja sam odahnula...

Mnogo pozdrava u Isusu i Mariji zahvalna

S. Emica VERLIĆ

GLAVNA MEDICINSKA SESTRA KOJA JE ORGANIZIRALA OPROSTAJ OD S. EMICE U BOLNICI U LITETI

Hrvatski isusovci, pučki misionari

Mijo Lovinić

Piše: Mijo KORADE

Rad isusovačkih misionara među Hrvatima, u prošlim vjekovima, odvijao se na više načina, već prema socijalnim i političkim prilikama dočinog vremena i potrebama puka. Jedni drže pučke misije po selima i gradovima, drugi djeluju među vojnicima u vojnim taborima, neki pak rade među Hrvatima u susjednim zemljama, gdje su pomiješani s drugim narodima i vjeroispovijestima. Misionari za Hrvate izvan matične domovine stanovali su u isusovačkim rezidencijama ili tzv. misija, odakle su pružali duhovnu okrepnu i vjersku pouku našim ljudima koji su, najčešće bez župnika i učitelja, čamili u velikom materijalnom i duhovnom siromaštvu. Obilazeći neki kraj, ostali bi u pojedinom mjestu koliko je bilo potrebno. Ponekad je to bilo i po više mjeseci ili čak više godina. Takav je misionar bio Mijo Lovinić koji je djelovao najprije u Pečuhu i u Temišvaru, a zatim kao župnik u hrvatskom mjestu Karašovi u Banatu (danas u Rumunjskoj). Među tim ljudima ostavio je nezaboravnu uspomenu svojim požrtvovnim radom, te svetim i pokorničkim životom.

DIJETE BOSANSKIH IZBJEGLICA

Burna je bila mladost darovitog Mije Lovinića rođenog oko 1683. u Kraljevoj Sutjesci u Bosni. Otac mu je bio zanatlija, draguljar, a imao je puno djece. Iz Bosne se vjerojatno odselio s obitelji 1697. kada je s kršćanskim vojskovođom Eugenom Savojskim na povlačenju pošlo iz Bosne oko 30.000 ljudi prema Slavoniji i Ugarskoj. Ne znamo gdje su se Mijini roditelji nastanili, no otac mu je ubrzo umro, a majka se preudala da prehrani brojnu djecu.

Mijo je negdje u Ugarskoj završio srednju školu a zatim studirao filozofiju u Grazu. Godine 1706. upisao se na studij teologije u Beču, no već 4. veljače iduće godine odlazi u

isusovački red u istom gradu. Završivši dvo-godišnji novicijat, dolazi u Zagreb i četiri godine predaje na gimnaziji. Od 1714. do 1717. studira teologiju u Grazu, a zatim obavlja treću godinu kušnje u Judenburgu.

POLIGLOT, PROPOVJEDNIK, TEOLOG

Osim što je znao hrvatski materinski jezik, još kao mladić naučio je njemački i madžarski, a kasnije još češki, slovački i rumunjski. Uz to se za čitavo vrijeme studija odlikovao izvanrednom marljivošću te je stekao veliko znanje. Zato ga poglavar odmah nakon završenog školovanja poslaše da apostolski djeluje u krajevima gdje žive različiti narodi, a gdje je katoličko pučanstvo, pomiješano s pravoslavnim i protestantima, često bilo bez duhovnoga pastira, zapušteno u vjeri, pa stoga u opasnosti da njime zavladaju različite zablude i praznovjerja.

Tako je Lovinić najprije četiri godine propovjednik i kateheta u Pečuhu u Ugarskoj, a zatim tri godine u Temišvaru u Rumunjskoj. U tim su gradovima već do tada, tijekom jednog stoljeća, stalno radili hrvatski misionari. Brinuli su se za svoje sunarodnjake ne samo u tim mjestima nego i za one razasute po okolnim krajevima. Naš misionar Mijo Lovinić također često zalazi u okolna hrvatska sela da bi djecu i odrasle poučio u temeljnim istinama vjere i okrijepio ih sakramentima.

Kao poznavac mnogih jezika, Lovinić djeluje također među Madžarima i Nijemcima i u svakoj prilici svima želi pomoći. Pobrinuo se da se izrade jasna moralna i pravna načela o zajedničkom životu katolika i pravoslavnih. Jedan je nacrt tih odredbi predložio 1721. u Temišvaru na javnoj sjednici pred carskom upravom, u nazočnosti grkoistočnog metropolite i dvaju vladika. Nacrt je bio od svih prihvoren, a upravitelj pokrajine ga je potvrdio. U tim pravilima misionar daje upute pravoslavnim poglavarima kako će voditi svoje vjernike i iskorijeniti moralne zloupotrebe; kako će se katolici zaštititi od njihove nasrtljivosti i pomalo pravoslavne raspoložiti da prihvate sjedinjenje. Za one Rumunje koji su se koncem 17. st. sjedinili s Katoličkom crkvom, pripremio je i 1726. izdao veliki katekizam na njihovu jeziku pisani cirilicom. Ti grkokatolici nisu dotad imali takvog priručnika pa je bio

koristan svima, posebno njihovim župnicima za poučavanje puka.

ŽUPNIK, GRADITELJ I UČITELJ

Dok je Lovinić iz Temišvara posjećivao banatska sela zapazio je veliko vjersko neznanje i duhovnu zapuštenost Hrvata iz Karašove (Carašova), koje suvremen kioničar naziva starosjediocima u onim krajevima. Oni nisu imali ni župnika ni crkve. Od vjerskih istina jedva da su što znali, a razna praznovjera, gatanja i bezvrijedne običaje obdržavali su kao svete obrede. Premda su još u tursko doba s ponosom isticali da su katolici, s vremenom su ih, zbog suživota s pravoslavnima i drugim inovjercima, zarazile razne zablude. Zato misionar zamoli poglavare da ostane među svojim sunarodnjacima pa je od 1726. do prerane smrti 1730. njihov župnik i pravi preporoditelj. Kroz četiri godine Karašovane je naučio što treba vjerovati, što činiti a što izbjegavati. Odbacili su razna praznovjera i zablude, počeli redovito pristupati sakramentima i naučili su osnovne molitve.

Neumorni misionar posvećuje svojem studiju sve svoje vrijeme i ulaže svu snagu, kako je to zapisao kioničar: »Nedjelje i blagdane u godini posvećivao bi sad svetim obredima, sad propovijedima i poučavanju u vjerouaku. Time bi se bavio od ranog jutra do kasne večeri ne ostavljajući za sebe u podne ni četvrt sata da uzme nešto malo hrane. Tek što bi je stavio u usta, već bi se žurio do skupine ljudi ili koliba, razasutih ovamo-onamo... U radne bi ih dane, pogotovo u zimsko doba kad su se zadržavali u kolibicama razasutim po brežuljcima, neprekidnoobilazio i mnoge bi sate ugodna časkanja obogaćivao vrlo korisnim razgovorima.« Nije zaboravljao ni mališane. Za njih je osnovao školu i u njoj sâm svaki dan poučavao.

Sagradio je Mijo svojim Karašovanim i veliku skladnu crkvu, prvu u Banatu. Ona je bila zaista njegovo djelo, jer je ne samo pribavio i isprosio potrebna sredstva za gradnju, nego je i sâm s radnicima kopao temelje, razbijao kamenje, donosio žbuku i cigle, slagao skele i spretno se uključivao u sve poslove kao radnik svake struke. Kada je crkva bila dovršena, pobrinuo se da se iznutra uresi i snabdije svim potrebnim za službu Božju. Pribavio je tri oltara umjetnički izrađena od orahovine, i za njih je od isusovačkog provincijala dobio šest slika, izrađenih od umjetnika u Beču.

POKORNÍK I SVETAC

Lovinić se ne samo isticao neprestanim požrtvovnim radom za duhovno dobro svojih vjernika, nego je i sam živio siromašno i tratio tijelo postom i pokorom. Stanovao je u bijednoj kolibici, kakve su imali i njegovi mještani, a rijetko bi uzimao meso i toplu hranu. Uglavnom se zadovoljio s nešto hladne hrane i kruha površno ispečena pod pepelom koji je narod zvao »malei«. Upravitelj pokrajine svjeđoči za njega: »Gotovo svu noć bi probdio u svetom bdjenju. Češće su ga vidjeli gdje na otvorenom polju, pa i za najžešće zime, kleći na hladnoj zemlji i mnoge sate provodi u molitvi.« Isti upravitelj često je čuo kako misionar dugo bičuje svoje mršavo tijelo, a nakon njegove smrti otkrio je da mu je žičani pokornički pojaz, kojeg je stalno nosio, već skoro urastao u kožu.

Otat Mijo bio je uistinu krepostan čovjek, pa nije čudno što su ga ljudi čitavog kraja voljeli i cijenili. I pravoslavni su rado slušali »svetog oca«, kako su ga nazivali. Sve što je rekao primali su kao proročku riječ. Mnogi od njih, kad bi ih pitali koje su vjere, odgovarali bi da vjeruju u Boga u koga vjeruje otac Mijo: zar kojoj neistini uči taj muž bez traga grijeha i najsvetijeg života?

Naporni rad bez odmora, neprestani post i pokora, a konačno i nebriga za samog sebe, prerano su skršile misionareve sile. Premda su mu poglavari iz Temišvara poslali skupe lijekove i jednog svećenika da bude uz njega u bolesti, ništa mu više nije moglo pomoći. Do kraja iscrpljen, u teškim bolovima i visokoj temperaturi sasvim smiren predu dušu Bogu kome je nesebično služio cijelog života. Preminuo je 25. siječnja 1730. i uz opakivanje svojih Karašovana sahranjen je u crkvi koju im je podigao.

TEMİŞVAR (TIMIȘOARA), GRAD U POKRAJINI BANAT U KOJEM JE O. MIJO DJELOVAO KAO KATEHETA I PROPOVJEDNIK

Knjige

Na adresi: FTI, Palmotićeva 31 – 41001 ZAGREB, pp 699, možete naručiti:

SVETI IGNACIJE LOYOLSKI, napisao Cándido de Dalmases. Prvi kritički životopis osnivača isusovačkog reda na hrvatskom jeziku. Ovo je ujedno svojevrsna monografija koja svojim tekstom i bogatim slikevima prikazuje nazočnost Ignacija i u Crkvi u Hrvata. Broširano izdanje. Omot i posebni prilozi u boji, 248 str.

PRVI ISUSOVCI, napisao James Brodrick. Autor je značački i lijepim stilom prikazao život i rad prvih isusovaca.

AUTOBIOGRAFIJA SVE-TOG IGNACIJA LOYOLSKOG – Zapisi Hodočasnika. Knjiga u tisku.

ISUSOVCI I HRVATSKI NAROD I II, poredio Miroslav Vanino. I. dio opisuje rad isusovaca u 16. st. i u Zagrebačkom kolegiju. II. dio prikazuje djelovanje Družbe Isusove u kolegijima: DUBROVAČKI, RIJEČKI, VARAŽDINSKI I POŽEŠKI.

ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA, IV. dio Pisma, članci i duhovne misli oca Gabrića od početka studenoga 1976. do njegove smrti 20. listopada 1988. Poredio J. Gusić Dl.

MISIJA PARAGVAJ – Izgubljeni raj 1607-1768, napisao Philip Caraman. Engleski isusovac i povjesničar Caraman opisuje povijest isusovačkih misija ili redukcija među Indijancima u Južnoj Americi. Na temelju izvora autor jednostavnim i pristupačnim stilom prikazuje raz-

voj, procvat i nasilno ugušen originalni isusovački pristup evangelizaciji tamošnjih urođenika, kojim su, ujedno, ostvarili jedan od najzanimljivijih socijalnih eksperimentenata u povijesti čovječanstva. Dje-lo je zanimljivo i vrlo poučno i za današnjeg čitaoca. U Dodatku se nalazi kratki prikaz o djelovanju Hrvata u tamošnjim misijama. Knjigu je izdao Globus, Zagreb 1990. Ima 340 str. Cijena 350 d. Može se nabaviti i u knjižarama.

MOST – The Bridge, br. 4, 1990. Hrvatske „Indije“. Ovaj broj Zbornika za hrvatsku književnost objelodanjen je prigodom šezdesetogodišnjice rođenja poznatog hrvatskog filologa i akademika Radoslava Katičića. Posvećen je vezama Hrvata s Indijom. Zbornik, između ostaloga, donosi više zanimljivih radova o Nikoli Ratkaju, hrvatskom misionaru u Indiji u 17. stoljeću, o djelovanju isusovačkih misionara u Bengaliji u ovom stoljeću, o Filipu Vezdinu iz Gradišća, glasovitom misionaru i znanstvenom pisacu o Indiji iz 18. stoljeća, i niz drugih zanimljivih priloga. Zbornik je izdala Mladost, Zagreb, a može se nabaviti u knjižarama.

IGNACIO DE LOYOLA – Načela jezuita. Hodočasniki pripovijedanje, Duhovne vježbe, Konstitucije, Pisma, Misli, Radio studiorum. Knjiga je prikladna za upoznavanje Družbe Isusove i njezinog utemeljitelja te ignacijske duhovnosti na temelju duhovnih vježbi.

PORUKA PRVE PLOČE – tri zapovijedi Božje, napisao Ivan Fuček. 360 str. Knjiga je u tisku.

Na adresi: SVETA BAŠTINA, B. Kovačevića 67 – 80240 TOMISLAV-GRAD, možete naručiti:

ŽIVOT ISUSOV, napisao François Mauriac, preveo dr. Ivo Bagarić. Ponovljeno izdanie. Autor je u knjigu unio sve umijeće svoga duha. »Isusov lik u toj knjizi toliko je zoran i životvoran, da ga je doista teško bolje i snažnije ocrati nego što je to učinio Mauriac« (Jakov Bubalo: »O piscu ove knjige«). Cijena 90 d.

SUSRET SA SOBOM, napisao dr. fra Ljudevit Rupčić. Autorova je nakana pružiti ljudima istine proživljene vještine. »Samo istina, spoznata i prihvjeta, oslobada. Bez nje nije moguće smisljeno i odgovorno živjeti...« (Iz Uvoda). Cijena 50 d.

Na adresi: HKD SV. ĆIRILA I METODA, Trg kralja Tomislava 21 – 41000 ZAGREB, tel. (041) 431-950, možete naručiti:

VALOVIMA NIKAD KRAJA, napisao Stanislav Pejković. Sabrane novele, priče i crticice iz zbornika »Marulić«. Cijena 100 d.

OPIRANJE, napisao Stjepan Krčmar. Suvremenošć i neposrednošću, autor izlazi iz »anonimnosti« i zauzima izuzetno mjesto u cijelokupnoj suvremenoj hrvatskoj novelistici. Cijena 50 d.

DANICA – hrvatski katolički kalendar za 1991. godinu. Najčitanija knjiga u Hrvata katolika. Uz kalendar, knjiga sadrži obilje tekstovnih i likovnih priloga. Posebni prilozi za djecu i za Hrvate izvan domovine. Cijena 60 d.

Na istoj adresi možete nabaviti i **DZEPNI KALENDAR – DANICA 1991**.

ZAHVALUJUJEMO PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- .. i m. Klaudiji što je dječak Ivan – okružen rodbinom koja ne prakticira vjeru – sam zatražio pripravu za prvu sv. Pricest. – Tekta, Zagreb
- .. uskrsrom Isusu, Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Leopoldu Mandiću i sv. Antunu na pomoći da iz bunara izvadimo lančić i prsten. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Zahvalna štovateljica sa svojom obitelji
- .. sv. Josipu i svima svetima za pomoć u bolesti moje sestre, na uslišanim molitvama i svim primljenim milostima. Njihovoj zaštiti preporučujem cijelu svoju obitelj. – Zahvalna sestra Mira
- .. sv. Josipu i sv. Antu za sve primljene milosti. – Jakica Berak
- .. dragoj Gospi, sv. Antunu i sv. Leopoldu za sve dobro koje smo do sada primili. – Eva i Franjo Arnaut, Ivanovci
- .. Isusu patniku na Maslinskoj gori, sv. Josipu, sv. Leopoldu Mandiću i svima svetima za pomoć u bolesti, za zdravlje sina, snahe i svih u kući, za sretan uspjeh unučadi u školi i za sve primljene milosti tijekom mojih 80 godina života. – Vlatka
- .. Gospi Bapskoj, sv. ocu Leopoldu Mandiću i Ivanu Merzu za dvije uspješne operacije moje sestre i još jednu veliku milost. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – Čitateljica iz Bapske
- .. sv. Antunu, Leopoldu Mandiću i sv. Roku za pomoć u teškoj bolesti. – Bernarda
- .. i sv. Josipu za sretan porod moje kćeri i druge milosti. – Dina Vrandečić, Pučišća
- .. Gospi od brze pomoći i sv. Josipu za zdravlje. Preporučujem i nadalje svoju djecu njihovoj zaštiti. – Ana Jakić, Šumeće
- .. Gospi od brze pomoći za sretan ishod operacije. – Terezija, Sikirevci
- .. i sv. Leopoldu Mandiću za uspjeh operacije mojih dviju kćeri. – Zahvalna majka Milka
- .. i sv. Josipu na primljenoj velikoj milosti. – N. N.
- ... za sreću i zdravlje u životu i sve ostale primljene milosti. – Ljubica Smrček, Zrinski Topolovac
- ... i m. Klaudiji za tri velike milosti kao i za stalnu pomoć. – Ines Thanhoffer
- ... Majci Božjoj od brze pomoći, sv. Josipu i svim Božjim ugodnicima na primljenim milostima. – Zahvalni muž i otac A. B. iz Novalje
- ... uskrsrom Isusu, Gospo od brze pomoći i svima svetima za sretan ishod operacije moleći za pomoć ubuduće meni i mojoj djeci. – Zahvalna Jalža Peić, P. Sesvete
- ... Majci Božjoj od brze pomoći, sv. Leopoldu i m. Klaudiji na pomoći u vrlo teškoj bolesti. – Zahvalna preplatnica Glasnika
- ... i Majci Božjoj Bistričkoj što su me očuvali od bolesti koja mi je prijetila. – D. P.
- ... Duhu Svetom, dragoj Gospi, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Leopoldu i sv. Alojziju za pomoć u svim potrebama u mojoj dugogodišnjem životu. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Vjerna štovateljica P. K. Nova Gradiška
- ... sv. Josipu, sv. Leopoldu, sv. Antunu i svim svojim svetim zaštitnicima na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – M. G. P.
- ... Majci Božjoj Bistričkoj, ocu Leopoldu Mandiću i sv. Ani za sretan ishod operacije. Preporučujem se i nadalje njihovu zagovoru. – Zahvalna baka iz Tršća
- ... i dragoj Gospi na pomoći u poteškoćama s okolinom i zaštiti pri prijetnjama ljudi. Čvrsto vjerujem u Gospin zagovor. – Radosna Marijina štovateljica Lj. V, Banja Luka
- ... Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Leopoldu Mandiću za zdravlje moje majke s molbom da joj pomogne da prohoda. – Zahvalna kći M. M. iz Koprivnice
- ... i sv. Ivanu Krstitelju za sretan ishod u saobraćajnoj nezgodi mog sina. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. – Katarina Brđanović, Vareš

**PREPORUČUJEMO SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZAŠTITI**

Svjetlo svijetli u tami...

(Jv 1, 5)